Scriptuꝫ Scdm Oxoniẽſe Subtiliſſimi theologi Joãnis duns Scoti orð. minoꝝ ſup Secundo ſentẽtiarũ: per R^m ſummũqꝫ in eius doctrina magiſtrũ Mauritiuꝫ de poꝛtu Hybernicũ archiepiſcopuꝫ Tuamenſem iterum ſecundo parũ ante eius obitum ſue redditum integritati: Nouiſqꝫ inſuper quibuſdam additionibus exoꝛnatũ.

Cui etiã quicquid per eximiuꝫ doctoꝛẽ dñm Antoniuꝫ de Fantis Taruiſinuꝫ in pꝛioꝛibus impꝛeſſionibus fuerat additum vel emendatum: appoſitum eſt.

¶ Titulus conueniens ſcripto, ⁊ ſcriptoꝛi huius Scdi, Mauritio inuentoꝛe.

Pꝛime. ſ. ⁊ ſecũdarũ, ſed differẽter. Nã nemo altius de angeloꝝ ambiguitatibus ſcripſit.

Spiritus intelligentie vnicus ſubtilis. Sapientie 7:

Jllapſu ſciũs, ſed formal'r Scotus, per ſynodochen, libri materia, nomen Scdm.

¶ Jacobus Philippus de pellibus nigris Troianus, Mauritio ſuo felicitatẽ.

Quondam Scotus eram, notus ſuper ethera, ſed moꝝ
  Occuluit noſtrum Styx violenta caput.
Me modo Mauritius ſtygijs reuocauit ab vndis:
  Js ſum qui fueram, vel minoꝛ ante fui.
Nam ſi quis latitat ſapiens de moꝛe ſub vmbꝛa,
  Hoc duce tartarea defodietur humo.
Eia age docta cohoꝛs, duc vaſta per equoꝛa puppim,
  Nam poterit placidum per mare tuta vehi.

¶ Joannis Franciſci Mauroceni, Dñi Marini, iam Aduocatoris Filij, Liberalium Artium Cultoris, Epigramma.

Quiſquis Ariſtotelis congeſta Volumina miro
 Ingenio Sophie credidit eſſe Iubar.
Credidit omnigenas Rerum nouiſſe Figuras;
 Et vere eternos diſpoſuiſſe Polos.
Credidit Angelicas etiam penetraſſe Cateruas.
 Quicquid ꝛ Arctoa Iuppiter Arce creat.
Credidit humanos ꝙ Mens diffuſa per Artus
 Hijs valeat Seclis noſcere poſſe Deos.
Fallitur Is tantum: ſplendentia Sydera Vultu
 Velato quantum cernere Quiſqȝ putat.
Dogmata nãqȝ Sophos nactus dictamine Senſus
 Non potuit ſuperos ſcandere ad vſqȝ Lares.
Eia age ſi cupies Felix percurrere Campos
 Elyſios, vita candidiore fruens.
Viſurus Trinum atqȝ Vnum venerabile Numen
 Preclarum Scoti perlege Lector Opus.
Quod dedit Excellens Antonius ille Sophorum
 Splendor: ꝛ Exultas contulit vnus Opes.

¶ Ioãnis duns Scoti doctoris ſubtiliſſimi ordinis minoꝝ. In Scd̃m ſniaruȝ ſcriptū.

Creationem rerum inſinuans ſcriptura ⁊c̃.

Alia littera Poſtq̃ magiſter in p° li. determinauit de deo quãtũ ad rõnem ſue nãlis pfectio nis. In h 2° lib. determiat de ipſo iquãtũ ei° pfectio relucet in opi b° creationis. Ideo circa p mã diſtõnem in qua determinat d emanatione creaturaꝝ in gñali: q̃runt ſex.

Circa creationẽ. In h ſcdo (vt dictum eſt in lectione) tractat magr̃ de deo quãtũ ad cauſalitatẽ eius primariã: ⁊ hoc ſpecialr̃ circa cauſalitatẽ triplicis cãe, quã hȝ reſpectu creature. Quero ṗmo circa hoc. Utrꝫ pria cauſalitas reſpectu oĩum cauſabiliũ/ de neceſſitate ſit in tribus pſonis: ⁊ itelligo/ reſpectu oĩuȝ cauſabiliũ/ in quocũqȝ eſſe: ⁊ hoc de neceſſitate: ita q̄ non poſſit eſſe niſi in tribus pſonis. Qꝫ nõ: Ricar. de tri. lib. 3. c. 16. Si tñ eſſet vna pſona/ adhuc eſſet in ea plenitudo potẽtie ⁊ ſapie. g̃ poſſet pducere omne poſſibile. ¶ Itẽ actio eſt ſuppoſiti: g̃ pluriũ ſuppoſitoꝝ plures actiones. igit̃ triũ pſonaꝝ nõ põt eſſe vna actio: igit̃ nec vna potẽtia actiua vel cauſalitas reſpectu oĩuȝ cauſabiliũ: qa cuius eſt potẽtia eius eſt actus. ṗmo de ſomno ⁊ vigilia. ¶ P̃. Sicut ſe hȝ pn̄m opationis ad pn̄m: ita opatio ad opationẽ. hec ppõ pȝ in po° ſenſitiua itellectiua ⁊ volitiua: ⁊ actibus eaꝝ: ſȝ pn̄m creationis eſt aliqd eſſentiale: qa cõe trib°: ⁊ tale eſt pus/ aliquo mõ notionali ſiue pſonali: igit̃ ⁊ actio actione.

Contra. Perſone diuine plus ↄueniunt q̃ ſubſtãtia ⁊ vtus in creatura: ſed iſta non poſſunt ſeparari in operatione. ergo nec ille. ¶ Itẽ bonitas dei preſupponit bonitati creature: ergo pductio pductioni. Hic dicit̃ ab Henrico quolibeto. 6. q. 2. vide ibi.

Ad cuius itellectũ ſciendũ eſt/ q̄ de° eſt cauſa pductionis creaturarũ per ſapiam qua ipſas cognoſcit ⁊ amorẽ quo eas diligit/ nõ tñ per ſapiam ⁊ amorẽ quocũqȝ modo ſe habentem: qa nõ per ipſos vt ſunt ſimplicis itelligẽtie ⁊ voluntatis: ſed per ſapiaȝ vt eſt itellꝰ diſponẽtis operãda: ⁊ per amorẽ vt eſt volũtatis opus affectãtis: quãtũcũqȝ enĩ intellꝰ cognoſceret operãda: ſi nõ de eiſdẽ operãdis diſponeret/ quãtũcũqȝ volũtas operãda diligeret ſi pductionẽ eoꝝ nõ affectaret/ nũq̃ per itellm ⁊ volũtatẽ ſiue per ſapiaȝ ⁊ amorẽ illa pduceret: qa ſapia ⁊ amor huius ad purã ſpeculationẽ ptinet. Sed tũc ṗmo opus pducit̃ cũ ſapia diſponit̃ ⁊ volũtate affectatur: qa ſapia ⁊ amor huius ad praxim ptinẽt/ queadmodũ forma nãlis nõ eſt pn̄m actionis ſm q̄ eſt pfectio eius in quo eſt: ſed ſolũmodo ſm q̄ hȝ reſpectũ ad effectum: ſimilr̃ ſapia aut amor ſm q̄ eſt forma itellꝰ aut volũtatis nõ eſt actionis pn̄m: ſed ſolũmodo ſm q̄ hȝ reſpectũ ad effectũ. Sapia autẽ diſponẽs ⁊ amor affectãs/ qui reſpiciũt factũ/ nõ ſunt niſi ſapia ⁊ amor pcedẽs: qõ pȝ p exẽplũ in artifice. ṗmo ex pte itellꝰ. Artifex enĩ in ſapia artis duplicẽ hȝ notitiã de artificiato. vnã ſimplicis notitie ĩ arte vl̄i qua intuet̃ operãda pure ſpeculatiue ⁊ aliã notitie diſpoſitiue ad opus qua in arte particulari cõceptu de arte vl̄i intuet̃ ordinē pductionis ſue: ⁊ eſt cognitio practica/ ſine qua artificeȝ impoſſe eſt in opus pcedere. Silr̃ ⁊ ex parte voluntatis.

A. l. effcm̃.

Artifex ẽ hȝ duplicẽ amorẽ artificiati: vnũ ſimplicẽ quo placet ei ĩ formalr̃ artificiatũ/ q nõ ordinat ad opus. ⁊ amorẽ x̃o affectiuũ/ quo opus fieri deſiderat: ⁊ eſt ṗmꝰ amor beneplaciti. ſcdꝰ x̃o ↄcupiſcẽtie. ṗmo enĩ placet bonum. ſcdo x̃o bono q̄ placet vult bonum: ⁊ pcedit iſte amor ſcdꝰ in volũtate de ṗmo: qa enĩ placet mihi bonuȝ: ideo ei bonũ deſidero. Cõſimilr̃ aũt eſt ex parte dei: in ſimplici eniȝ notitia eius que eſſentialis eſt: quã agit in intellm forma itellecta: ⁊ eſt ipſe actus intelligendi/ nouit ſingula ſimplr̃ ⁊ abſolute tãq̃ in manifeſtatione q̃dã habita de re intellecta: in notitia x̃o pducta de ea per actũ dicẽdi/ nouit eadẽ vt in declaratiuo ⁊ manifeſtatiuo quodã: ⁊ h ſiue pertineãt ad ſuã eſſentiã/ ſiue ſint operãda extra: ſed ſpecialr̃ nouit in ea operãda tanq̃ in quodã diſpoſitiuo ⁊ ordinatiuo eorum ad opus: ita q̄ lȝ iſte due notitie ſint vna ⁊ eadẽ re: ſicut oĩa que ſunt in deo: vna tñ eſt vt manifeſtatiua ⁊ diſpoſitiua. altera x̃o eſt ſolũmodo vt manifeſtatio quedã: ⁊ eſt vna pcedẽs de altera equalis ei p oĩa: ⁊ ſic eſt de duplici notitia ex parte intellꝰ: ita ſuo mõ de duplici amore ex pte voluntatis: ita q̄ notitia ⁊ amor ſm q̄ ſunt pcedẽtes ſunt rõnes ſm quas creature pducunt̃ in eſſe: ita q̄ pductio creaturaꝝ pſuppõit cauſalr̃ pductionẽ perſonaꝝ: nõ q̃ a tota trinitate: ⁊ ita ab ipſis pſonis pductis pducunt̃ creature ſm genus cãe efficiẽtis: ſed qa ſapia ⁊ amor pducti ſunt rõnes in itellu eſſentiali ⁊ volũtate tr inniti diſpoſitiue ⁊ ordinatiue ad creaturaꝝ pductionẽ ſm genus cãe formalis: ſine qbꝰ itellꝰ ⁊ volũtas eſſentiales cũ ſapia ⁊ amore eſſentiali nõ ſufficienter diſponerẽt itelligẽtes ⁊ volẽtes ad ipſas creaturas pducẽdas. Sapia enĩ vt eſſentialis eſt in eſſentia nõ eſt niſi ſpeculatiua: ⁊ idee vt ſunt in tali ſapia nõ ſunt niſi rõnes cognoſcẽdi. Sapia x̃o vt eſt pſonalis ſiue genita in x̃bo: nõ tñ eſt ſpeculatiua ad cognoſcẽdũ ea que ſunt in deo ⁊ extra ipſuȝ habẽdo rõnes ideales vt ſunt ſolum ṗncipia cognoſcẽdi: ſed etiã eſt practica reſpectu operandoꝝ cõtinẽs in ſe ideas vt ſũt ṗncipia operãdi: ppter qõ dicit Apl̃s pᵉ Corin. 2°. predicamus chrĩm dei virtuteȝ/ ⁊ dei ſapiaȝ: vtutẽ/ iquantũ hȝ rõnẽ ſapie practice/ put etiã verbũ dicit̃ opatiua potẽtia: ſapiaȝ/ inquãtũ hȝ rationeȝ ſapie ſpeculatiue: nõ q̃ ſapit ſapia igenita: ſȝ in q̃ ſapit ⁊c̃.

¶ Hic dicit Henricus quolibeto 6°. q. 2. tria per ordineȝ. ALIA

¶ Primũ eſt/ q̄ lȝ tota notitia que eſt in filio ſit realr̃ in pre: qa nihil cognoſcit filiꝰ qõ nõ cognoſcat pr̃. Et amor qui eſt in ſpũſcõ ſit in pr̃e ⁊ filio: qa nihil amat ſpũſſctũs qõ nõ amet pr̃ ⁊ filiꝰ: tñ notitia que eſt in filio/ vt in filio hȝ quãdã rõnẽ ſpecialẽ quã nõ hȝ/ vt eſt ĩ pr̃e. ſilr̃ amor qui eſt in ſpũſcõ, vt in ſpũſcõ/ hȝ quãdã rõnẽ ſpãlẽ quaȝ nõ hȝ/ vt in pr̃e ⁊ filio. Notitia enĩ/ vt in pr̃e tñ hȝ rõneȝ notitie ſimplicis: in filio aũt hȝ rõneȝ notitie diſpoſitiue. Filius aũt in diuinis nihil aliud eſt q̃ ars vel notitia declaratiua eoꝝ que pater cognoſcit in ſimplici itelligẽtia ⁊ diſpoſitiua ⁊ ordinatiua eoꝝ que pducẽda ſunt ⁊ modoꝝ operãdi. Amor etiã in pr̃e ⁊ filio/ hȝ rationẽ amoris ſimplicis cõplacẽtie: ſed in ſpũſcõ hȝ rõneȝ affectatiui ⁊ q̃ſi impulſiui ad opus. Hec aũt diſtinctio notitie ⁊ amoris in diuinis/ põt accipi ſm pportionẽ duplicis notitie ⁊ amoris que pcipiunt̃ in nobis. Naȝ artifex ṗmo intuet̃ ſimplr̃ ⁊ ſimplici intuitu formã opis. Scdo ordinat ⁊ diſponit de faciẽdo ⁊ mõ faciẽdi: ⁊ hec eſt notitia diſpoſitiua que ↄcipit̃ ex priori. Silr̃ ex pte volũtatis/ qñ offert̃ artifici forma operis/ cõplacet ſibi ṗ ſimplr̃ in ea. Scdo afficit̃ ex cõplacẽtia ad pductionẽ eiꝰ. Et ex tali affectione dicit̃ amor affectatiuꝰ/ qui orit̃ ex ṗmo. Sic imaginãdũ eſt ſm illuȝ in diuinis. ſ. q̄ in pr̃e eſt q̃ſi notitia ſimplex ⁊ nõ diſpoſitiua de pductione rei ⁊ mõ pducẽdi. Sed in

A. l. formã artificij.
A. l. aliam.

filio eſt notitia hñs rõnez hui⁹ notitie diſpoſitiue. Siſr in pr̃e ꝛ filio eſt amoꝛ ſimplicis cõplacẽtie in rebus intellectis. Sꝫ in ſpũſancto eſt amoꝛ hñs rõnẽ affectatiꝫ ꝛ iclinatiꝫ ad opus. ℂ Scđm qđ dicit opio iſta eſt, ꝙ ad hoc ꝙ pducat̃ effect⁹ nõ ſufficit notitia ſimplex ex pte itellꝰ: ſꝫ regrit̃ notitia diſpoſitiua: nec ẽt ſufficit volitio ſimplex ex pte voluntatis: ſꝫ regrit̃ amoꝛ vel volitio affectatiua. Ex quo ſeqit̃ tertiũ. ſ. ꝙ pductio extrinſeca creaturarũ pſupponit in eẽntia diña iſtas pſonas, vt q̃ſdã rõnes foꝛmales eẽntie p q̃s creature imediate pducant̃, ꝛ pſupponit pductiones, ſicut p q̃s iſte rõnes foꝛales acgrunt̃. Uñ hec eſt ɔcl'o hui⁹ opinionis ꝙ pductio extrinſeca creaturarũ pſupponit intrinſecã. ſicut cãm p quã hꝫ foꝛale pn̄ᵐ

a. l. habet.

pductiuũ imediate. ſicut eni expſſe vult doctoꝛ iſte. q̃õne pnotata. ſine ṽbo ꝛ amoꝛe pductis act⁹ eẽntiales notitie ꝛ amoꝛis in diuis nõ eẽnt pfecti ꝛ ſufficiẽtes ad pducẽdũ. pficiunt̃ aũt p ṽbũ ꝛ amoꝛẽ pductũ. ꝛ iõ iſti duo termini pducti. ſ. ṽbũ ꝛ amoꝛ pficiẽtes act⁹ eẽntiales itelligẽdi ꝛ volẽdi in trib⁹ pſonis, ſunt imediate rõnes foꝛales ꝛ imediata pncipia pducẽdi creaturas. ℂ Pro iſta opione vr̃ idẽ doc. ibidẽ inuere tres rõnes. ℂ Pꝛĩa talis. Illud qđ pducit̃ p cognitionẽ ſimplicis notitie ꝛ amoꝛẽ ſimplicis cõplacẽtie ſicut p imediata pncipia pducẽdi, pducit̃ neceſſario neĉitate nãlis determiationis ad pducẽdũ ꝛ mo-

LITTE dũ pducẽdi. H pꝫ qꝛ taſ notitia ꝛ amoꝛ mõ nãli ſe hñt ad ſuũ effcm pducẽdũ ꝛ ad vnũ dtermiatũ modũ pducẽdi: nõ min⁹ q̃ꝫ caloꝛ ad calefaciẽdũ. vñ ꝛ phĩ q nõ poſuerunt in deo talẽ notitiã ꝛ talẽ amoꝛẽ poſuerũt mũdũ pcedẽ neceſſario a deo neĉitate nãlis determiationis ad pducẽdũ ꝛ ad vnũ modũ pducẽdi tm̃: ita ꝙ nõ poſſet nõ pducere: nec alio mõ pducẽ q̃ꝫ pduxit: vt pꝫ p Auicẽnaꝫ. 9. meta.

c. 4.

g̃ ad hoc ꝙ deus pduxerit mũdũ nõ de neĉitate. opꝫ ꝙ ipꝫ pduxerit tanq̃ꝫ p imediata pncipia nõ p cognitionẽ ſimplicis notitie ꝛ amoꝛẽ ſimplicis cõplacẽtie: ſꝫ per notitiã diſpoſitiuã ſeu ɔſiliatiuã de pducẽdo ꝛ mõ pducẽdi: ꝛ p volitionẽ electiuã ꝛ libẽ iclinatiuã in opus, q̃ſi p act⁹ ſupueniẽtes poſtib⁹ actib⁹ pdictis: ſꝫ talis notitia diſpoſitiua ꝛ talis amoꝛ affectatiuus ſunt ṽbũ ꝛ ſpũſcũs in diuinis. g̃ mũdus pducit̃ p ṽbũ ꝛ amoꝛẽ pductũ, ſicut p imediata pncipia pducẽdi ipm. ℂ Scđa rõ talis eſt. ſicut ſe hꝫ foꝛma nãlis ad pducẽdũ effectũ ſuũ nãliter: ſic foꝛa itellualis ꝛ volitio cõcomitãs ipſaꝫ ad pducẽdũ effectũ itelligibiſr ꝛ artificialr̃: ſꝫ foꝛa nãlis non eſt imediatũ pn̄ᵐ opis,

a. l. intellectualem.

ſm ꝙ eſt pfectio eius in quo eſt: ſꝫ ſolũ iquãtũ induit reſpectũ ad opus: ſꝫ ſapĩa itelſualis eẽntialis ꝛ amoꝛ eẽntialis, nõ iduit iſtũ reſpectũ niſi vt ſunt in ṽbo ꝛ amoꝛe pducto. igit̃ ṽbũ ꝛ amoꝛ pduct⁹ in quocũqꝫ artifice ſunt imediatũ pn̄ᵐ opandi artificialr̃. ℂ Ubi aduertẽdũ ſm iſtũ doctoꝛẽ: ꝙ ſapĩa itelſualis, vt eẽntialis, eſt q̃ſi foꝛa nãlis agẽtis ſm ꝙ eſt pfectio eius in quo eſt: ſꝫ ipſa ſapiẽtia, vt induit rõnẽ ṽbi, eſt q̃ſi ipſa foꝛa nãlis vt hñs reſpectuꝫ ꝛ oꝛdinẽ ad effectũ. vñ ſm ipſum, ṽbũ ex ipſa rõne ṽbi hꝫ reſpectũ ꝛ oꝛdinẽ ad ipſas res creãdas qđ nõ hꝫ ſapiẽtia eẽntialis iquãtũ hui⁹. ℂ Tertia rõ talis eſt, ſapiẽtia ſpeculatiua ꝛ amoꝛ ſibi coꝛrñdẽs nõ ſũt imediatũ pn̄ᵐ opandi: ſꝫ ſolũ ſapiẽtia practica ꝛ amoꝛ ſibi coꝛrñdẽs, vt pꝫ in artifice rõnali: qꝛ notitia vlĩs qua ɔſiderat opabile in vlĩ ꝛ ſm pncipia ſua cõia, nõ eſt ſibi rõ opandi: ſꝫ notitia q̃dã pticularis accepta de vlĩ. ſꝫ ſapiẽtia in diuis, vt eſt eſſentialis pfectio: eſt ſolũ ſpeculatiua hñs, vt ſic ideas ſpeculatiuas ꝛ vt rõnes cog̃ſcẽdi tm̃. Sapiẽtia ṽo pſonalis q̃ verbũ eſt: nõ eſt tm̃ ſpeculatiua ad cog̃ſcẽduꝫ, ſꝫ practica cõtinẽs in ſe ideas vt ſunt pncipia operãdi. g̃ ṽbũ ꝛ amoꝛ ſibi coꝛrñdẽs ſunt imediatũ pn̄ᵐ operãdi ꝛ pducẽdi in diuinis. Cõfirmat̃ hec rõ per illud pᵒ ad Coꝛ. 2ᵒ. Predicamus chꝛiſtũ dei virtutẽ ꝛ dei ſapiẽtiã. virt⁹ aũt hꝫ rationẽ ſciẽtie practice. ſm hoc etiaꝫ dr̃ verbũ potẽtia operatiua patris, inquãtũ. ſ. hꝫ rationem ſcientie practice. RA.

Contra iſtud pmo vr̃ ſeq, ꝙ pr̃ foꝛmaſr non creat: nihil eni foꝛmaſr agit qđ nõ eſt in actu ſm illud qđ eſt pꝛima rõ agẽdi. pr̃ aũt nõ eſt foꝛmaſr in actu verbo vel ſpũſancto. ſm aũt iſtã põnez: ṽbũ ꝛ ſpũſanct⁹ ſunt pꝛima rõ agẽdi ꝛ cauſandi ſicut intellectio ꝛ volitio ſunt remote rõnes cauſandi. igit̃ pr̃ nõ cauſat foꝛmaſr ꝛ pꝛimo. A ℂ Et ſi dicas ꝙ oẽs creãt: qꝛ oẽs hñt vnũ ṽbum in itellu ſuo cõi, quo ṽbo perficit̃ itellꝰ eẽntialis. ſꝫ iſtud verbũ ſit a pr̃e ſolo dicẽte vice oĩuꝫ ꝛ oẽs hñt vnuꝫ amoꝛẽ in volũtate cõi: ſꝫ ille amoꝛ ſpiret̃ a pr̃e ꝛ ſilio ſiſ vice oĩuꝫ triũ.

Hen. vbi ſupra ſoluẽdo ar̃ᵐ pncipale.

ℂ Cõtra iſtud ſic arguo. q̃ro quõ pr̃ hꝫ iſtã notitiã genitã: nõ foꝛaſr ſm Aug. 7. de tri. c. i. qꝛ ſꝫ cũ ibidẽ, pater nõ eſt ſapiẽs ſapiẽtia genita: ſꝫ hꝫ ſic coꝛrelatiuũ. ſ. vt pducẽs hꝫ pductũ: ſꝫ ſic hñs nõ eſt in actu foꝛaſr eo qđ hꝫ. ergo nec foꝛaſr agit actiõe illa reſpectu cui⁹ habitũ ſiue illud qđ habet̃ nõ eſt foꝛalis rõ agẽdi. ℂ Ur̃ ẽt vltra ſeq ꝙ fili⁹ ꝛ. ſ. ſ. nõ creẽt: qꝛ, cõiter, foꝛaſ rõ agẽdi nõ agit illa actiõe reſpectu cui⁹ dr̃ foꝛalis rõ agẽdi. ℂ Et ſi dicatur: ꝙ fili⁹ creat: ꝛ. ſ. ſ. creat. ℂ Neutra tñ perſona vr̃ pꝛimo creare: qꝛ neutra eſt in actu per alterã foꝛaſr: ꝛ omne agẽs pꝛimo per itellm ꝛ volũtatẽ eſt in actu tã notitia q̃ꝫ volitiõe neĉarȷs ad talẽ actũ. ℂ P. 2ᵒ. q̃ro qd itelligis p ſapiẽtiã diſpoſitiuã vel diſponẽtẽ ꝛ amoꝛẽ affectãtez: aut eniꝫ iſta ſunt appꝛopꝛiata ṽbo: ꝛ. ſ. ſ. aut ſunt ppꝛia. ſi appꝛopꝛiata. g̃ ſm veritatẽ ſunt cõia trib⁹. ꝛ ita due pſone nõ ſunt pꝛie rõnes foꝛales creãdi. ſi ſunt ppꝛia, cũ dicũt reſpectũ rõnis ad creaturas: qꝛ ſm ipſuꝫ, diſpõ dicit reſpectũ rõnis ad diſpoſita. g̃ aliqs reſpect⁹ rõnis eſt ppꝛi⁹ alicui pſone diñe: qđ eſt impꝛobatũ. diſ. 18. pmi li. de dono. ꝛ di. 27. pmi de ṽbo. ℂ P. Qđ dic̃ de ideis practicis ꝙ nõ ſunt in pr̃e ſꝫ in ṽbo, ac ſi vna pſona nõ ſufficeret ad pductionẽ, vr̃ eẽ ɔ̃ Aug. 15ᵒ. de tri. c. 13. vl. 26ᵒ. iõ ṽbũ hoc vere veritas eſt: qꝛ qcqd eſt in ea ſcia de q̃ genitũ eſt ꝛ in ipſo eſt: qđ aũt in ea nõ eſt, nec in ipſo eſt. Et paulopoſt. Nouit oĩa de⁹ in ſeipo nouit ꝛ in ſilio: ꝛ poſt. Oĩa q̃ ſunt in eoꝝ ſcia vnuſqſqꝫ eoꝝ ſiſ videt. Ex qbus ꝛ alȷs ṽbis ibidẽ poſitis, vr̃ velle manifeſte: ꝙ nihil actuali⁹ eſt in ṽbo q̃ꝫ in itellu pr̃is. ꝛ p ɔ̃ñs nõ eſt ibi diſtict⁹ q̃ꝫ in itelligẽtia pr̃is.

Nõ ergo illa eſt de ſcripto anglico quaſ recte ei appoſui loco ſuo

a. l. in intelligentia.

ℂ P. Qđ dr̃ ibi ṽbũ eẽ ad pficiẽdũ itellectionẽ eẽntialẽ, vr̃ falſum: qꝛ illud qđ eſt rõ agẽdi alicui actione nõ manẽte in agẽte nõ pficit̃ illa actiõe. ſicut calidũ iquãtuꝫ calidũ nõ pficit̃ calefactione q̃ recipit̃ in paſſo: ſꝫ ſm iſtũ intellectio eẽntialis eſt rõ gignẽdi ṽbũ. ꝛ iſta gignitio nõ eſt actio foꝛaſr imanẽs ipſi pr̃i: qꝛ termin⁹ gignitionis nõ eſt foꝛaſr pr̃is. ergo intellectio eẽntialis que eſt rõ gignẽdi verbũ, ſm cũ nõ pficit̃ ṽbo pducto.

Uide hen. q̃dlib. 6. q. i. B

ℂ Qđ ẽt dic̃ de notitia vlĩ ꝙ ſit ſpeculatiua, ipꝛobatũ eſt ſupꝛa in pꝛhemio pꝛimi de ſcia theologica. vtrũ ſit ſpeculatiua vſ practica: qꝛ ɔcl'ones practice reſoluunt̃ in pncipia practica, ꝛ nõ in pncipia ſpeculatiua: ſic̃ ɔcluſiones ſpeculatiue in pncipia ſpeculatiua: ꝛ nõ in pncipia practica.

Quia mediũ ꝛ extrema debẽt eẽ in eodẽ pꝛimitate pᵒ poſt. i. c. 13.

ℂ Qđ ẽt dicit ꝙ iõ poſuerũt phĩ deũ neĉio pducẽ aliud a ſe: qꝛ negauerũt in eo ſapiẽtiã pcedẽtẽ diſpoſitiuã vel diſponẽtẽ. ꝛ amoꝛem affectãtẽ eẽ pductũ. Nõ vr̃ verũ qꝛ volitio eẽntialis, ſiue vt in trib⁹, ſiue vt in ſilio, ſiue vt in pr̃e, nõ eſt neĉio alterius a ſe. nihil. n. aliud a ſe vult volũtas diña neĉio ẽt ſi p ipoſ̃e nõ eẽt pn̄ᵐ pductiuũ ad ītra: qꝛ tũc neceſſario dependeret ad creaturam, qđ eſt incõueniens maximum.

a. l. pducta. C

Ut dictuꝫ eſt di. 39. pꝛimi.

Ad ſolutionẽ q̃õnis tria ſunt vidẽda. pᵒ ꝙ pma cauſalitas reſpectu creaturarũ eſt neceſſario in tribus pſonis diuinis. ꝛ hoc reſpectu earum vt cauſatarum quãtum ad verũ eſſe, ſiue quãtuꝫ ad eſſe ſimpſr.

ſimplr. ¶ Scdo ꝑpter illud qḋ additum eſt in qōne de cauſabilibus ſm qḋcūq3 eſſe/videndū eſt de cauſalitate reſpectu oīuz cauſabiliū quātū ad eſſe ſm qd: vt eſſe cogniti vel eſſe voliti. ¶ Tertio ꝑpter illud qḋ addit̄ in qōne. ſ. q̄ nō poſſit aliter eſſe q̄3 in tribus. Videndū eſt ſi per impoſſe poneret̄ vna pſona abſoluta. vtrū3 poſſet eē in ea pfecta cauſabilitas reſpectu oīum cauſabilium.

D **Quantum** ad p̄mū dico/q̄ illa cauſalitas pfecta nec̄io eſt in tribus: qḋ probat̄ tripl'r. p̄ ga p̄n^m duaꝝ ꝓductionū neceſſarie. vz. ⁊ ꝯtingētis/nec̄io eſt ṗus p̄n^m nec̄ie q̄3 ꝯtingētis: nō eni pōt effectus neceſſarius p̄ſupponere cōtingentē: ſed bene ecōtra: ſed aliqḋ in diuinis eſt p̄n^m productionis intrinſece/que eſt nec̄ia: ⁊ aliquid eſt p̄n^m productionis extrinſece: que eſt cōtingēs: igit̄ prius nec̄io eſt in deo aliqḋ p̄n^m ꝓductionis nec̄ie ⁊ ad intra: q̄3 in eo ſit aliqḋ p̄n^m ꝓductionis contingentis ⁊ ad extra. In illo aūt priori/cōpleta ꝓductione ad intra cōmunicat̄ tribus perſonis oīs fecūditas: que eis nō repugnat: ⁊ per ꝯñs cōmunicat̄ eis illud qḋ eſt p̄n^m ꝓductiuū cauſationis ad extra: igit̄ in illo inſtāti in quo eſt ꝓximū p̄n^m in deo ad ꝓducēdū aliḋ ꝯtingēs ad extra illud cōicabit̄ trib⁹. ¶ Itē ṗus naturalr eſt p̄mū obm p̄ſens potē reſpiciēti tale obm vt p̄^m q̄3 ſcḋariū obm ſit preſens: ⁊ h̄ maxime veꝝ eſt qñ ſolū p̄mū obiectū ex natura rei ⁊ ex ſe eſt obm: ⁊ ſecūdariū obiectū nō ex ſe eſt ob3 illius potentie: ſed ſlm per actū iſtius potētie in tali eſſe. hoc modo p̄mū obiectū intell's diuini ⁊ voluntatis diuine eſt ſola eſſentia diuina: ⁊ oīa alia ſunt tm̄ ſcḋaria obiecta ⁊ ꝓducta aliquo modo in tali eſſe obiecti per actū intell's diuini. prius igit̄ naturalr eſt eſſentia diuina p̄ſens itellectui ſuo (vt p̄mū obm) q̄3 aliqd aliud: ſed itell's diuinus habens eſſentiā obiectū ſibi p̄ſens nō tm̄ eſt potētia operatiua circa illud: ſed potētia ꝓductiua notitie adequate illi itellectui vt p̄n^o ꝓductiuo: ⁊ illi eſſentie cuius eſt vt obiti: igit̄ tūc eſt ꝓductiua v'bi īfiniti: ⁊ per ꝯñs v'bi geniti in natura diuina. ¶ Similr volūtas hñs eſſentiā illā actu itellectā vt obiectū ſibi preſens non tm̄ eſt potētia operatiua qua. ſ. formalr habēs eā amet ipſum obm: ſed etiā potētia ꝓductiua amoris adequati infiniti: ⁊ p ꝯñs pſone ſpirate in nā diuina. prius ergo naturalr q̄3 itell's ⁊ volūtas diuina habeāt vel reſpiciāt aliqḋ aliud obm ſecūdariū: habet̄ cōpleta ratio ꝓductionis pſonarū diuinarū intrinſecarū: ⁊ per ꝯñs ille pſone ṗus ꝓducunt̄ q̄3 aliqḋ aliud obm preſentet̄: ⁊ per ꝯñs multo magis prius q̄3 aliquod aliud obm cauſet̄. ¶ P̄. 3°. habitudo nāe ad ſuppoſitū

E prior eſt habitudine eius ad actū ſcḋm: ga agere p̄ſupponit eſſe: ⁊ habitudo nāe ad ſuppoſitū ptinet ad eſſe: ⁊ formalr talis habitudo nāe ad ſuppoſitū eſt eſſentialis ⁊ in qd. illa aūt habitudo que eſt nāe ad agere non videt̄ ita eſſentialis: natura igitur diuina prius h3 eſſe in illis pſonis q̄3 ſit principium productionis extrinſece.

¶ Prima rō ſi cōcludat prioritatē aliquā: nō tm̄ q̄ ꝓductio cōtingens nec̄io p̄exigat neceſſariā: ga iſta prioritas nō eſt ꝑpter dependentiā cōtingētis ad nec̄iam: ſed propter p̄n^m quo contingentis: qḋ eſt cōe vtriq3. ¶ Similr ſcḋa rō accipit q̄ intell's hñs eſſentiā diuinā preſentem/prius q̄3 obm ſcḋariū/eſt ratio gignēdi/hoc ſic eſt veru3/q̄ vt eſt ratio gignēdi nō requirit̄ obm ſecūdariū: tamē ita diceret̄ ecōuerſo/q̄ obiectū ſecūdarium: l3 preexigat obiectum p̄mū eſſe p̄ſens potētie: nō tm̄ preexigit q̄ eo preſente ſcḋa pſona gignat̄: vel p̄ma pſona gignat: ga in vna pſona ipſu3 preſens ſufficit ad p̄ſentationē ſcḋarij. ¶ Similr ad tertium/actio preſupponit nām in aliquo ſuppoſito: nō tm̄ nec̄io in multis/vel nō in aliquo quādo natura eſt agēs. ¶ Sic igit̄ iſte rōnes ꝯcludūt ſic̄ exponit̄ in 3° articulo: nō q̄ ex rōne haꝝ ꝓductionū ſit ordo: ⁊ ideo illa ad extra nō ꝓprie dicit̄ p̄ſupponere vel p̄exigere intrinſecā: ſed ordo eſt ex fundamēto cōmuni/cui intrinſeca eſt immediatior: ⁊ ideo prior.

¶ Scḋo quantū ad iſtū articulū videndū eſt que ſit ratio huius. ¶ Dico q̄ ratio huius nō eſt/ſicut poſitio prima

F inuehat. ſ. q̄ v'bū: ⁊ ſpūſſcm̄ ſint rōnes formales ꝓxime creādi: vel q̄ aliquo modo cōpleāt cauſalitatē pris: imo eadē cauſalitas ⁊ eque pfecta eſt in p̄re ſic̄ i trib⁹. Iſta ḡ p̄mitas talis eſt in trib⁹ pſonis reſpectu creature/qualis eſt dicta diſ. 12° p̄mi lib. in p̄re ⁊ filio reſpcū. ſ. ſ. Nō eni3 q.1. hoc ponit̄ ibi quaſi impfectior fecūditas ſit in vna pſona q̄3 in duabus: ſ3 ga prius cōicat̄ fecūditas illa filio q̄3 ſ. ſ. ſpiret̄: ⁊ tunc in illo īſtanti originis quo pater producit. ſ. ſ. illa fecūditas qua ꝓducit̄ eſt in p̄re ⁊ filio: ex hoc ſequit̄ q̄ tūc producit̄. ſ. ſ. a duobus in qbus eſt illa vna fecūditas: ita hic/ṗus naturalr cōicat̄ natura diuina trib⁹ ſuppoſitis diuinis/ſm rōnes iſtas prius poſitas/q̄3 creatura poſſit imediate ꝓduci: ⁊ ideo in illo p̄ inſtāti in quo creatura eſt imediate ꝓducibilis cauſalitas illa vna eſt in tribus pſonis reſpectu creaturaꝝ ꝓducendarū. Et hec eſt ſnīa Aug. 5° de tri. c. 14. q̄ ſicut pater ⁊ filius ad ſpūm ſcm̄ ſunt vnū p̄ncipiū: ſic omnes tres ſunt vnum p̄ncipiū creature/ad ipſam producendam.

Quantum ad ſcḋm articulū p̄ncipale videt̄ q̄ ſi in intellu pris ſint idee practice ſic̄ eſt argutū ꝯ opīonē p̄mā. ḡ verbū eſt genitū de creatura: vt eſt idea in intellu pris: qḋ etiā ꝯfirmat̄ p Aug. 15. de tri. c. 14. Nam eſt de oīb⁹ hīs qui ſunt in ſciencia patris.

Sed contra iſtud arguit̄: ga tūc. ſ. ſ. nō ſpirat̄ tm̄ vt amor eſſentie diuine: ſed vt amor oīs amabilis itellecti: ⁊ ita ex vi ꝓductionis ſue eēt amor creature ſicut eſſentie diuine: vl' ergo deus nec̄io amaret creaturās: vel. ſ. ſ. nō nec̄io ꝓduceretur: quoꝝ vtrūq3 eſt falſum. ¶ Item non tm̄ p̄r nouit creaturas formalr: ſed etiam nouit filium formalr: igitur ſi de omnibus vt notis patri gignitur verbu3: de verbo vt noto patri gignit̄ verbum: ⁊ ita verbum gignitur de verbo.

¶ Item v'bū gignit̄ actu memorie paterne/nō itelligētie: ex diſ. 2ª p̄' lib. q. 7. In memoria aūt p̄ria/vt precedit q̄ſi intelligētiā/lapis nō h3 eē itelligibile: non eni eſt prius intelligibile q̄3 itellm: ſed tm̄ eſſentia diuina ṗus eſt actu G intelligibilis: ⁊ ipſa q̄ſi facit oīa alia itellecta: nec ṗus itelligibilia q̄3 itellecta: ga tūc ſm aliquā diſtinctionē precederent itelligere/qḋ eſt falſu3: igit̄ tm̄ ſunt v'tualr in memoria: ga eſſentia eſt ibi formalr. Si dicat̄ q̄ ipſa prius relucent vt itelligibilia q̄3 actu intelligant̄/hoc negandū eſt de relucere actu/ſolūmodo veꝝ eſt de v'tualr relucere/q̄ſi eſſentia diuina actu relucet. ¶ Itē lapis in eſſe itelligibili vel itellecto nō eſt formalr ex ſe nec̄e eē: ga tūc in illo eſſe nō eēt obm ſecūdariū ſed p̄mū: ga deus: igit̄ productum ab ipſo/vt ſic/nō eſſet formalr ex ſe neceſſe eſſe. A. 1. q. ¶ Itē3 intell's diuinus vileſceret ſi moueretur a lapide. igitur ſimiliter ſi gignat̄ ab illo notitia in ipſo.

¶ Itē3 nulla relatio realis alicuius perſone diuine videt̄ eſſe ad aliquid aliud extra ipſam vt ad creaturā: ex diſt. 30ª p̄mi: ſed geniti ad illud de quo gignitur/ſi eſt diſtictū realiter/eſt relatio realis: ergo verbum non eſt genitum de lapide vt noto patri. Ut ingt Ari. 12° metaphy. tex. cō. 51. q. 2.

H **Quantum** ad hoc igitur dico ſic/q̄ duo ordines p̄nt itelligi in diuinis. ſ. ordo nature ⁊ ordo originis/qui ſūt alterius rōnis: ⁊ in quocūq3 gradu vnius ordinis/pōt totus alius ordo aſſignari. ¶ Exemplū in creatura vbi eſt ordo nature: ordo originis: ⁊ ordo durationis/qui ſunt alterius ⁊ alterius rōnis: ⁊ tot⁹ vnius

Ut dictū eſt 36° diſ. p.

ordo pōt aſſignari in vno gradu alteri⁹ ordinis: accipiat̃
eni vnū inſtās durationis: in illo inſtāti pōſſūt aſſignari oīa
ordinata ſm originē ⁊ nām: accipiat̃ etiā vnū inſtās nāe
in eo pōſſūt aſſignari oīa ordinata ſm origines. Simplr tn̄
in diuinis ordo nāe p̄mus eſt: ita q̄ ſimplr ꝓcedendo in
p̄mo iſtāti nāe dȝ aſſignari totus p̄mus ordo originis: ⁊
ſi in ſcd̄o iſtanti nāe aſſignet̃ ordo originis: nō eſt p̄mus
ordo originis: ſed ſcd̄s: qd̄ intelligo ſic. Ordo nāe accipit̃

Speculatio notabilis.

cōparādo obiecta ad itellm̄ ⁊ volūtatē diuinā: qa cōpa/
rando eſſentiā ſuā ad intellm̄ ⁊ volūtatē eius: que eſt p̄ᵐ
obm̄ itell̄s ſui ⁊ volūtatis ſue eſt p̄mū inſtās nāe: ⁊ cōpa/
rando alia obiecta: que ſunt ſcd̄aria ad itellm̄ ⁊ volūtatē
diuinā: que nō ſunt ex ſe obiecta: ſed ꝓducta ꝑ intellm̄ ⁊
volūtatē in eſſe obti: eſt ſcd̄m inſtans nāe. In p̄mo igitur
inſtāti nāe ſtando in illo / hr̄ ꝑſona ꝑfecta hn̄s memoriaȝ
ꝑfectā eēntie diuine. hn̄s intellm̄ cui eſſentia diuina eſt
ꝑſens in rōne obti actu itelligibilis: ⁊ iſta ꝑſona iſta me/
moria eēntie diuine pōt formalr operari ⁊ formalr ꝓdu/
cere: ſicut dictū eſt in p̄ lib. ⁊ p̄us aliquo mō itelligit̃ iſta

Diſt. 2. parte 3. ⁊ alibi ſepe

ꝑſona operari iſta memoria q̄ ꝓduceret: ⁊ in illo p̄ori itel/
ligit̃ iſta ꝑſona in ſe ꝑfecta ⁊ vere beata in actu itell̄s, in/
telligēdo eēntiā diuinā ſic obm̄ ſuū. Eadē etiā ꝑſona ꝓ/
ducēdo iſta memoria ꝓducit notitiā adequatā huic obie/
cto: ⁊ cū hoc obm̄ ſit īfinitū ꝓducit ꝑſonā formalr īfinitā
per ſe ſubſiſtentē: illi aūt ꝑſone cōicat̃ volūtas: vt actus
p̄mus: nō hn̄s adhuc terminū adequatū ꝓductū: iſta vna
volūtate ꝑſona p̄ma ⁊ ſcd̄a operant̃ circa eſſentiā diuinam
tanq̄ obm̄ amādo eā īfinite: ⁊ tūc ſunt in ſe ꝑfecte ⁊ vere
beate in eēntia diuina. ꝑter hoc aūt iſta eadē volūtate duo
ſīn eis / iſte ꝑſone ꝓducūt amorē adequatū huic obto co/
gnito ſub rōne amabilis: ⁊ ita ꝓducūt amorē īfinitū: ⁊ ita
ſpirāt ꝑſonā diuinā: qa nihil eſt formalr īfinitū: niſi qd̄ ꝑ
idētitatē eſt deus. Stādo igit̃ p̄ciſe in p̄mo iſtanti nāe
cōparādo eſſentiā diuinā ad intellm̄ ⁊ volūtatē habetur
totus ordo originis p̄mus: qa .ſ. due ꝑſone ꝑfecte originā/
tur: ⁊ tota ꝑfectio diuinaꝝ ꝑſonaꝝ ad intra in itellu diui/
no ⁊ volūtate hr̄ in p̄ inſtāti nāe: vt ſūt potētie operatiue
circa illā eſſentiā: qa tota ꝑfectio ſimplr cuiuſlibet ꝑſone
eſt in itelligēdo ⁊ volēdo eſſentiā diuinā: qa in itelligēdo
⁊ volēdo eā ſunt beate formalr. hoc ḡ quantū ad primū
inſtans nāe. ¶ Sequit̃ ſcd̄m inſtās nāe in quo cōparat̃
itell̄s ⁊ volūtas diua ad aliū obm̄ ſcd̄ariū: ⁊ qa in illo in/
ſtanti obm̄ illud nō eſt ex ſe actu itelligibile: ſed fit actu
intelligibile ꝑ itellm̄: ideo nō hȝ eſſe in memoria diua: vt
memoria eſt: ſed ꝓducit̃ actu intelligētie in tali eſſe obti:
ſic in nobis intentiones ſcd̄e ꝓducunt̃ per intellm̄ ⁊ non
ſunt in memoria: vt memoria eſt: ⁊ ſiue poneret̃ q̄ habe/
rent eſſe per memoriā: ſiue q̄ ꝓducerent̃ per itelligētiā
in eſſe cognito: ſaltē p̄us nā q̄ hēant eſſe in memoria vel
in itelligētia: tn̄ memoria q̄ itelligētia eſt in trib⁹ ꝑſonis:
⁊ ita īquātū memoria vel itelligētia eſt in iſtis tribus ꝑſo/
nis / erit ratio ꝓducēdi iſta in eſſe. nō igit̃ ꝟbū p̄ma ꝓdu/
ctione ꝓducit̃ de lapide: vt eſt in memoria pr̄is: quia vel
lapis nō hȝ eē in memoria pr̄is: vt memoria eſt p̄ncipiū
ꝓducēdi ꝟbū: vel ſi hȝ eſſe in memoria: nō tn̄ prius nā/
liter q̄ ipſa intelligat̃ in tribus: ⁊ ita pōt ꝓbari q̄ prima
cauſalitas reſpcū cauſabiliū in eſſe cognito neceſſario ſit
in tribus perſonis: ſicut fuit ꝓbatum in ſcd̄a ratione ad
primū articulum: que eque valet ad iſtum articulum.

R. I. diſt vel dicitur.

¶ De hoc qd̄ dicit: ꝓducit̃ actu itelligentie. dubiū eſt:
ſaltē nō eſt vt formalr itelligibile niſi actu itelligentie: ſȝ
ſibi ꝓducat̃ q̄ſi actione memorie / nō itelligētie. Exēplū
de ſcd̄is intētionib⁹: forte nō eſt ſile: qa cōparatio obiecti
facta ꝑ intellm̄ videt̃ eſſe itell̄s cōferētis vt cauſe: nō ſic

R. I. conſideratio.

obm̄ abſolutū obyicit̃ itellectui ꝟtute alterius obiecti ex/
cellentis exiſtētis in memoria: nō eni fit intētio ſcd̄a actu
itellecta ꝟtute rei relucētis in memoria: ſicut hic lapis fit
intell̄s virtute eſſentie diuine in eius memoria relucētis:
tolle eni actū comparatiuū ponēdo tn̄ modo abſolutos
quoſcūqȝ / lapis erit notus. Intētio aūt ſcd̄a ſine actu cō/
paratiuo nunq̄ erit. Simlr intētio ſcd̄a fit per itelligen/
tiam in vero eſſe ſuo: ⁊ non in eſſe cognito: ideo prius eſt
q̄ in cognitione: qa cognoſcit̃ actu reflexo. lapis autē nō
fit in ſuo eē niſi tn̄ diminuto: ideo p̄us cogſcit̃ actu etiaȝ
recto q̄ fit: de hoc diſ. 10ᵃ p̄ᵗ li. q̄ memoria nō tn̄ eſt p̄nᵐ
notitie obti relucētis in ipſa formalr: ſȝ etiaȝ ꝟtualr: ⁊ ita
illud p̄ eſt formalr in notitia producta vel quaſi.
¶ In ſcd̄o tn̄ inſtāti nāe pōt aſſignari qdā ordo originis:
qa p̄us origine pr̄ itelligit lapidē q̄ filius: qa pr̄ intelligit
a ſe: fili⁹ nō a ſe: ſed hȝ a pr̄e: ⁊ .ſ. ſ. a pr̄e ⁊ filio. ¶ Sed
iſte ſcd̄s ordo originis nō eſt originatio ſimplr: qua .ſ. ꝑſo/
ne diuine ꝓducunt̃ in eſſe nāe diuine ſimplr: ſȝ eſt quaſi
originatio ſm qd ſiue ꝯñs ꝑſonas iam ꝓductas. ¶ Exᵐ
huius in creaturis: ſi fit origo ſortis a platone ꝑ ſe ſm hu/
manitatē: ordo originis in iſtis in habēdo humanitatē eſt
p̄mus ordo originis ſimplr. ordo aūt eoꝝ in habēdo riſi/
bilitatē eſt alius ordo originis quaſi ſm qd: qa ſicut in p̄
inſtāti nāe ſortes hȝ humanitatē a platone: ita in ſcd̄o hȝ
riſibilitatē ab eo: ⁊ ſi p̄us naturalr ambo haberēt huma/
nitatē q̄ riſibilitas ꝓduceret̃ / ambo cauſarent ſimul riſi/
bilitatē: ⁊ tn̄ q̄ hoc cauſarent vnus hēt ab alio. Ita dico
in ꝓpoſito q̄ ꝟbū eſſe notitiā īfinitā genitā eſt ipſum eē
infinitā notitiā infinite eſſentie: ⁊ hoc eſt ꝑ originationeȝ
ipſius a pr̄e in p̄ inſtāti nāe: ſed ꝟbū eſſe notitiaȝ lapidis
vel hēe notitiā lapidis a pr̄e gignēte: hoc eſt q̄ſi originare
ꝟbū ſm qd ſiue ſm aliqd aduenies ꝟbo enti ſimplr. ſ
eni nō eſt ipſuȝ gigni ſimplr ſub rōne ꝑſone diuine: quia
nec ſub rōne notitie ſimplr īfinite: ⁊ formalr īfinite eſſen
tie vt obti per ſe: ſȝ eni cōcomitanter notitia illa infinita:
que eſt īfinite eēntie vt obti ꝑ ſe / ſit notitia lapidis: q̄uen⁹
tn̄ eſt lapidis nō hȝ a lapide formalr īfinitatē. Et ſic dictuȝ
eſt de ꝓducto in eſſe itellecto / ꝯſilr dici pōt de eſſe volito.
¶ Intellige q̄ prius origine: nō tn̄ dicit a ſe vel non ab
alio: ſed a quo alter: ſȝ igit̃ pr̄ itelligit lapidē a ſe: ſi tn̄ in/
quantū itelligēs lapidē nō ſit a quo eſt ꝟbū: nec ſimplr:
nec vt intelligēs lapidē: pr̄ non eſt prior origine perfecte
filio īquantū itelligēs lapidē. hoc ſuppoſitū nō videt̃ ve/
rum: qa eſſentia vt in filio nō minus ꝑfecta ratio itelligē/
di oīa q̄ in pr̄e. igit̃ ſi pr̄ ipſa ſola nouit oīa: ſilr ē de filio.
¶ Itē ſi eſſentia pōt filio eſſe ratio cognoſcēdi oīa: igit̃
eſt: tūc vltra: ſȝ ſcia lapidis in pr̄e poſſet eſſe ratio ſcie la/
pidis in filio: tn̄ eſſentia quaſi preuenit lapidē intellectuȝ
a pr̄e: qa efficacius mouet. ¶ Item lapis formalr notus
tn̄ eſt in itelligētia pr̄is: illa aūt nō eſt rō gignēdi. ¶ Itē
illud Aug. 15° de tri. c. 14. exponitur de his oībus: ſupple
virtualr: qa de eſſentia que eſt virtualiter oīa illa.
¶ Et ſi arguatur contra iſtud: qa pater prius origine pro/
ducit lapidē in eſſe cognito q̄ filius illū ꝓducat: igit̃ vel
filius nō ꝓducit illū vel idē bis producit̃: vel ſaltē ꝓdu/
ceret̃ poſtq̄ intelligit̃ eſſe productū: preintelligitur eniȝ
in illo priori originis eſſe productum a patre.
¶ Rñ° pr̄ ꝓducit lapidē prius origine q̄ filius. hoc eſt a
ſe: ⁊ fili⁹ nō a ſe: ⁊ tn̄ fili⁹ eadē ꝓductiōe ꝓducit lapidē: ⁊
in eodē iſtāti nāe: ⁊ in eodē inſtāti nāe pōſſūt aſſignari oēs
gradus ordis origis: ⁊ iō nō ſequit̃ q̄ ſi bis ꝓducat: niſi
p̄us naturalr ⁊ in p̄ori iſtāti nāe ꝓduceret̃ a pr̄e q̄ a filio
qd̄ nō eſt verū. nā in illo inſtanti nāe in quo pr̄ producit
lapidē in tali eſſe filius hȝ eandē nām: ⁊ per ꝯñs oēm fe/
cunditatē ꝓductiuā: que ſibi nō repugnat: ⁊ ita virtutem
producēdi lapidē: ⁊ ante illud inſtans ordine nature non
preintelligit̃

pꝛeintelligiť lapis ꝓductus in eſſe cognito. ¶ Et ſi dicas
I ſaltē ꝓus origine ꝓintelligiť ꝓductus a pr̄e ꝙ̄ a filio. igiť nō pōt ꝓduci a poſteriori origine: igiť nec a filio: qꝛ fili⁹ nō pōt ꝓduceř filiū: qꝛ ante originē vis ḡnatiua vt in pr̄e hꝫ terminū adequatū ſibi. ¶ Rn̄ᵒ ⁊ dico ꝙ nō eſt ita in originatione ſcḋm quid ſicut in originatione ſimpl'r. originatio eni ſimpl'r ponit originatū in eſſe ſimpl'r: ⁊ ideo qḋ in eē reali ꝑcedit originationē ſimpl'r, ꝑcedit ⁊ originatū ſimpl'r: ⁊ iḋ nō pōt eē ab ipſo originato: ⁊ ide eſt ꝙ ꝟbū nō pōt ꝓduceř aliḋ ꝟbuꝫ. Sed in originatiōe ſcḋm qd, originans non ꝓducit originatuꝫ in aliquo eē ſimpl'r: ⁊ ideo pōt ſtare cum hoc ꝙ ꝓductio eius ꝑcedat ſic aliqḋ originatum, qḋ tamē ſimpl'r non precedat illud originatū.

¶ Sed numqd filius hꝫ notitiā actualeꝫ lapidis virtute cētie vt eſt in memoria pr̄is: vel vt eſt in memoria filij. videť ꝙ vt eſt in memoria pr̄is preueniēs, dans filio totū qḋ dare pōt. ¶ Rn̄ᵒ. eſſentia abſolute eſt ꝑmuꝫ oīm, nō vt in aliquo ſed vt eſſentia. intell's aūt ꝯcurrit, vt quolibet opať vt eſt eius, nō vt eſt alteri⁹: itaqꝫ nō dꝫ poni niſi vnus ordo originis. ⁊ qꝛ in ſcḋo iſtāti nāe ſnullus ſequiť ordo, nec ſimpl'r, pꝫ. nec ſcḋm quidqꝛ per nihil qḋ eſt in ꝑſona originā̄te eſt illud qḋ in ſcḋo inſtāti ineſt verbo vt per ꝑnᵐ, in illo ſcḋo iſtāti ꝓductiuū. Sed qḋ eſt in ꝟbo in ſcḋo inſtāti, tn̄ ineſt per illḋ qḋ accepit in ꝑmo iſtāti. Et tūc exēplū de riſibili videť aptū: ſic intelligēdo ꝙ ſcḋm humanitatē ſimpl'r ſit originatio in ꝑmo iſtāti: ſꝫ in ſcḋo inſtāti ſcḋm paſſionē: ⁊ ita ꝙ genitus per hoc qḋ accepit in ꝑmo iſtāti eſt riſibilis in ſcḋo: ⁊ nō ꝑ aliqḋ aliḋ ꝑncipiās in generā̄te: ſic ꝟbū accipit intell'm in ꝑmo iſtāti: cui preſens eſt eſſentia diuina in ſe: ⁊ ꝑꝑ iſtud in ſcḋo inſtāti eſt ſciēs illḋ. ¶ Sed nōne aliquo ordine eſt notitia lapidis in pr̄e ⁊ filio? ¶ Rn̄ᵒ nō ꝑmo ſꝫ q̄ſi ꝯcomitāter ꝑꝑ illud in vtraqꝫ ꝑſona ad qḋ ꝯcomitať hec notitia in hac ⁊ in illa: ⁊ in illo hr̄t ꝑ ordinem originis. Saltē videť illud dubiū hic intra tactū: quō filius ꝓducit ſi pr̄ ꝑus origine ꝓducit illud. ¶ Rn̄ᵒ ꝑnᵐ ꝓductiuū eſt prius origine in patre ꝙ̄ in filio: ſed in illo ꝑori originis nō producit: ſed tn̄ cū eſſentia fuerit cōicata trib⁹: nec opꝫ tūc dicere ꝙ ꝑnᵐ qōnis ſub actu cōicať: ⁊ ideo actus cōicať: ſed ꝑnᵐ prius cōicať, ⁊ iā cōicatū eſt ſub actu. ¶ Cōtra. ergo pr̄ in ꝑmo nūc originis nō hꝫ ꝑnᵐ ſub actu. Pōt ꝯcedi vt eſt ꝑnᵐ originis ſimpl'r: ſed in ſcḋo inſtāti nāe eſt qdā ordo originis nō ſimpl'r nec ſcḋm qd ſed q̄ſi ꝯcomitāter: vt dictū eſt. ſ. vꝫ. in habēdo ꝑnᵐ ſub actu: qꝛ in habēdo ꝑnᵐ ſic pater in primo inſtāti originis cōcomitāter hꝫ noſſe lapidem: ſed illud non eſt ratio originandi aliquid in filio.

¶ Sed hoc non videť ſufficere: qꝛ ſemꝑ videť dubium quō verbū pōt ꝓducere lapidē in eſſe cognito: ⁊ quō lapis poſſit ꝓduci a ꝟbo: cū prius origine ꝓducať a patre in tali eſſe: ⁊ tn̄ verbū nō pōt ꝓducere ꝟbū: igiť nec lapidē in eſſe cognito. Si iſta ſit rō ibi q̄re ꝟbū nō pōt ꝓducere ꝟbū: que poniť cōiter. ſ. qꝛ ꝑintelligiť iaꝫ terminus adequatus illi⁹ ꝟtutis vel vis ḡnatiue vt in pr̄e. ¶ Rn̄ᵒ
K iſta ꝓpō. Ois potētia ꝑhabēs origine terminū adequatū anteꝙ̄ ſit in alio: nō eſt illi ꝑnᵐ ꝓducēdi: nō eſt vera niſi addať ꝙ hr̄s illud ꝑnᵐ cōicatū nō poſſit eſſe realr ante terminū illū: vel niſi addať ꝙ ab illo habente illud ꝑnᵐ ille terminus nō eſt ſcḋo ꝓducibilis: ita eſt in ꝓductione ſimpl'r ꝙ ꝟbū hr̄s memoriā eādē cū pr̄e nō pōt eē ꝑus realr ꝙ̄ ꝟbū ſimpl'r ſit ꝓductū: nec etiā eſt aliqḋ ꝟbuꝫ ꝓducibile a ꝟbo habēte memoriā illam: nō ſic aūt eſt in ꝓductione creaturaꝝ in eſſe intelligibili. ¶ Sꝫ iſta riſio deſtruit poſitionē quādā que poniť a multis diſ. ꝑmi lib. que ponit ꝙ filius nō pōt ḡnare: nō eni illa eſt tota ratio: qꝛ. ſ. memoria vt in pr̄e hꝫ terminū adequatū: ſꝫ opꝫ addere ꝙ hꝫ terminū adequatū illi ꝑncipio nō ꝓducibileꝫ ab eo: cui cōicať tale ꝑnᵐ: qꝛ eſſet ꝓducibili ab eo: cui cōmunicať tale ꝑnᵐ: ⁊ tūc cōicareť ei tale ꝑnᵐ i rōne ꝑncipij ad ꝓducendū: ⁊ ita eo poſſet ꝓduceř. ¶ Querēdo autēꝫ vltra: q̄re ꝟbo hn̄ti eādē memoriā cū pr̄e nō cōicať ipſa memoria in rōne ꝑncipij ꝓductiui v ꝯ ꝙ oporteat ꝓbare ꝑ aliud ꝙ̄ ꝑ terminū adeq̄tū rōni illi⁹ ꝑncipij vt in pr̄e. De hoc vide in. 2. q. quodl.

Quantum ad tertiū articulū itelligēduꝫ eſt ꝙ in creaturis ſi cōpareť cā ad duos effectus ordinatos, eſſentialioꝛ eſt eius cōparatio ad effectū vtrūqꝫ ꝙ̄ vnius effectus ad alteꝝ. ꝑꝑ eni depēdētiā eoꝝ ad cāꝫ eādē ordinate depēdent adinuicē: ⁊ nō ecōuerſo: ꝑꝑ depēdentiā vni⁹ ad alteꝝ depēdent ordinate ad cauſaꝫ eādē: igiť ſi per impoſſe deſtruať ibi ordo effectuū inter ſe ordinatoꝝ, nō ꝑꝑ h̄ adhuc eſt negādus ordo ⁊ dependētia vtriuſqꝫ ad cām: qꝛ ꝑꝑ minus impoſſe non eſt ꝯcedendū maius impoſſe: nec ꝑꝑ minus necīuꝫ eſt negādū mai⁹ necīuꝫ. ¶ Exēplū, ſi ponať ignē hic iſtos duos effectus ordinatos. ſ. calefacere ⁊ ignire, ſi eſſentialius ſe habeat ignis ad vtrūqꝫ ꝙ̄ ignire ad calefaceř: ꝙ̄uis ignire ꝑſupponat calefaceř ſi ponať ꝑ impoſſe ignē non poſſe calefaceř: nō ꝑꝑ h̄ negādū eſt ipſuꝫ poſſe ignire: ⁊ iḋ obligans ſeipſuꝫ ad tenēdū an̄s: nō eſt obligatus ad tenēduꝫ ꝯñs: nō eni teneret iſta ꝯñtia. ſi ignis non poſſit calefaceř. igiť nec ignire: niſi per hāc ꝓpōnē affirmatiuā itellectā: potēs ignire pōt calefaceř: que deſtruiť ex ꝑpōne vbi poniť ꝑfecta rō ipſius ignis. nō poſſe ignire pōt ſtare cū oppoſito eius: qḋ eſt calefaceř: ⁊ ita illud qḋ eſt imediatius igni ꝙ̄ ſit calefaceř, qḋ eſt ignire, pōt ſtare cū oppoſito ei⁹ qḋ eſt calefaceř: qꝛ cū nō calefaceř poniť ſtare ignire: ⁊ ita illa poſitio deſtruit talē ꝯñtiā: qꝛ deſtruit illā ꝓpōnē ꝑ quaꝫ tenet talis ꝯñtia. Ita ad ꝓpᵐ applicādo pōt dici ꝙ aliqd eſt in deo ꝑnᵐ ꝓductionis itrinſece: ⁊ aliqd in eo eſt ꝑnᵐ ꝓductionis extrinſece: ita ꝙ iſte ꝓductiones ordinate ſūt ad idē ꝑnᵐ: ⁊ quodamodo magis neceſſari⁹ eſt ordo vtriuſqꝫ ꝓductionis ad cām ꝙ̄ alterius ad alterā. ſi igiť per impoſſe ponať aliqḋ ꝑnᵐ nō eē ꝑnᵐ ꝓductionis ꝑoris: qḋ poniť ponēdo vnā ꝑſonā eē abſolutā: ⁊ negādo ꝓductionē itrinſecā: nō ꝑꝑ h̄ videť eē negādū illud ꝑnᵐ eſſe ꝑnᵐ ꝓductionis extrinſece: qꝛ adhuc hoc poſito hr̄ tota ratio ꝑncipij ꝓductionis extrinſece: ⁊ tn̄modo negať ille ordo ꝓductionis ad ꝓductionē q nō ſtat: ſꝫ deſtruiť ꝑ poſitū. ¶ Et ideo ſi arguať. iſta ꝑſona nō pōt ꝓduceř intra: igiť nec extra. negāda eēt ꝯñtia ab obligato ad an̄s: nō eni illa ꝯñtia tꝫ, niſi ꝑ hāc ꝓpōnē, po⁹ ad aliqd ꝓducēdū extra ꝑſupponit ꝓductionē itra: que deſtruiť per hypotheſim. Et ideo vr̄ ꝙ cauſalitas ꝑfecta ex ſui rōne: inquantū. ſ. dicit cōparationē ad ꝓductū extra: vel ad ꝓductionē extrinſecā, nō reqrat habitudinē ad ꝓductionē itrinſecā: ſꝫ idē fundamētū necīo ſit rō ⁊ cā vtriuſqꝫ ꝓductionis itrinſece ⁊ extrinſece: ⁊ ꝑus intrinſece ꝙ̄ extrinſece. ¶ Ex h̄ vr̄ ꝙ ꝑhi nō poſuerūt habitudinē in eis: ſꝫ eni viderēt necīaꝫ habitudinē creationis vel productionis extrinſece ad efficiens producēs: nō tn̄ viderūt necīaꝫ habitudinē creationis vel ꝓductionis extriſece ad ꝓductionē itrinſecā: ⁊ ideo ſꝫ negarent illam ꝓductionem intrinſecam: cōcederent tamē illam productionem extrinſecam.

Ad qōnē igiť ꝑncipalē: pꝫ ꝙ neceſſitate cauſalitas perfecta reſpectu cauſabiliū extra eſt in tribus: ⁊ hoc reſpectu oīuꝫ cauſabiliū in quocūqꝫ eē cauſabili ſiue ſimpl'r ſiue ſcḋm qd: ita ꝙ nō poſſet non eſſe in tribus: tn̄ ſi per ipoſſe eēt vna ꝑſona abſoluta: ꝯñter eſſet dōm ꝙ in illa ꝑſona abſoluta ſimpl'r eēt talis cauſalitas perfecta: ⁊ ita cauſalitas ꝑfecta ex rōne iſtius termini nō videť necīo icludere ꝙ ipſa ſit in trib⁹: ſicut nec ex rōne M

Reſolutio doctrinalis.

ſtius termini/includit rationẽ ꝓductionis ad extra:lz illa
in re neċio ꝑſupponat ſibi:ſicut nec poſſe ignire ex rõne
ſui neċio includit poſſe calefacere:lz in re preſupponat.

Ad argumenta principalia. ¶ Ad Ricar.pz ꝙ ↄcludit ꝑ 3ᵒ articlo q̃õnis.
q.1. ¶ Ad 2ᵐ dictũ eſt ſup̃ diſ.12.p¹ lib.vbi dictũ eſt quõ pr̃
q.2. ⁊ filius ſunt vnũ p̃nᵐ.ſ.ſ.⁊ melius quo ad ꝓpoſitũ.di.4ᵃ
p̃mi lib.vbi dictũ eſt de veritate huius.deus eſt pr̃ ⁊ filiᵘ
q.vnica. ⁊ ſpũſſcũs:⁊ tactũ eſt.ā.diſ.20.p¹ lib.de potẽtia quõ eſt
eadẽ in tribᵘ ꝑſonis. ¶ Ad 3ᵐ dico/ꝙ lz aliqđ eſſentiale
ſit p̃nᵐ ꝓductionis alicuius ad extra:non tñ eſt p̃nᵐ ſtatĩ
applicabile ad actũ:niſi vt itelligit̃ in tribᵘ:q2 ſic dictũ
q.1. eſt diſ.12.p¹ illđ qđ eſt p̃nᵐ actuũ ordinatoꝝ nõ itelligit̃
eẽ in poᵃ ꝓxima ad actũ remotũ:niſi vt eſt ſub actu poteſt
ſic ala nũq̃ itelligit̃ eẽ in poᵃ ꝓxima ad actũ volẽdi:niſi
vt eſt actu itelligẽs:q2 qñ eſt in poᵃ ꝓxima volẽdi aliqđ/
actu itelligit illud:q2 nihil eſt volitũ niſi cognitũ:⁊ ita lz
qđ lz eſſentiale ad ſe p̃cedat aliquo mõ notionale:tñ non
opz oẽ eẽntiale ſub oi reſpectu ad extra poſſe precedere
qđcũqz notionale. ¶ Ad p̃ᵐ argᵐ in oppᵐ dico/ꝙ ꝑſone
N dine neċio ↄueniũt in oi opatione ad extra plus q̃ ſuba
⁊ v̄tus:q2 ꝑſone diuine vnã opationẽ h̃nt qua ſũt ſimplr
vnus opator:tñ ſi ꝑ ipoſſe illa v̄tus eẽt in vna ꝑſona abſo
luta/nihil ꝑfectionis deeſſet ſibi qn ꝑfecte poſſet ꝓducẽ
oẽ ꝓducibile. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ꝓcedit de facto ꝙ ꝓdu/
ctio ꝑſupponit ꝓductionẽ:nõ tñ vt formalr cãm ſuã ſub
ratione qua eſt productio:ſed q2 p̃ncipiũ imediatius cõ/
paratur ad vnam productionẽ q̃ ad aliam.

Cõ.8.phyſi. cõ.8.⁊.15. **SEcundo** quero. Utrũ deus poſſit ali
qđ creare. Uidet̃ ꝙ non:q2
ſi aliqđ ꝓducit̃ qđ nõ p̃us ꝓducebat̃:h̃ eſt:
q2 aliqđ alr̃ ſe h̃z nũc q̃ p̃us. Iſtud in ꝓpoſi
to nõ põt poni paſſiuz:q2 non ꝑſuit:igit̃ opz
agẽs alr̃ ſe hr̃e nũc q̃ p̃us:⁊ ꝑ ↄñs mutari:ſz p̃ᵐ agẽs non
põt mutari:igit̃ ⁊c̃. ¶ Si dicat̃ ꝙ agẽs ſine ſui mutatio/
ne põt ꝓducẽ nouũ effectũ. ¶ Cõtra.q2 agẽs dat eẽ:iđ
ꝓductũ vl̃ paſſiuz recipit eẽ:⁊ nõ eẽ:q2 ꝓductũ recipit
eẽ:ideo ꝓducens dat eẽ:igit̃ in agente opz nãlr̃ p̃cedẽ
aliquã habitudinẽ nouã ad ꝓductũ:⁊ nõ eẽ.igit̃ ⁊ muta
tionẽ/que nõ eſt ponẽda in deo:igit̃ nec creatio. ¶ Item
cauſa ſemꝑ eque determinata ad agendũ eque vr̃ agere
ſemꝑ ⁊ effectũ ꝓducẽ:q2 nõ vr̃ rõ q̃re nũc debeat aliqđ
ꝓducẽ ⁊ nõ alr̃.ſi fuit alr̃ ita determinata ad agendũ ſic
mõ:ſed ſi creat̃ aliqđ nũc alr̃ aliq̃ mõ ſe h̃z nũc q̃ p̃us:⁊
ꝑ maiorẽ determinationẽ cãe ad ipz nũc q̃ p̃us.ḡ cã illa
aliqñ eſt magis determinata ad ꝓducẽdũ effectũ q̃ alr̃:
⁊ ſic nõ eque ſemꝑ:⁊ per ↄñs mutata. ¶ P̃.2ᵒ de gñõne.
Tex.cõ.56. Idẽ manẽs idẽ ſemꝑ natũ eſt facẽ idẽ:ḡ nõ erit aliq̃ va/
riatio in effectu niſi p̃us naturalr̃ ponat̃ in cã. ¶ P̃. Si
nulla ponat̃ mutatio ex pte cãe vt modo dicat̃ magis ap
proximata vel minus approximata q̃ alr̃:vel cum nec
poſſit eẽ aliqđ ipedimẽtũ ex parte eius/nõ videt̃ rõ:q̃re
nũc agit ⁊ p̃us nõ egit. ¶ Et ſi dicas ꝙ voluntarie agit:⁊
ideo põt agere qñ vult. ¶ Cõtra hoc/nõ videt̃ rõ quare
volũtariũ agẽs aliqñ agat ⁊ nõ alr̃:niſi q2 expectat ma/
iorẽ opportunitatẽ agẽdi tũc q̃ alr̃.hoc aũt aſſignari nõ
põt in p̃mo mouẽte reſpectu ſui effectus:ergo nec q2 vo
luntarie agit poteſt agere quando vult. ¶ Oppoſitum
Gen.p̃ᵒ. In p̃ncipio creauit deus celum ⁊ terram.

Uide.24.q.3.c.Quidam autez heretici pſto erroꝛes de creatiõe ⁊ origine reꝝ. **Reſpondeo** creare eſt aliqđ de nihilo ꝓducere
in effectu. De/aũt lz poſſit multiplr̃
ſumi/ſic pz ꝑ Anſel.monol.c.8.vno tñ mõ accipit̃ vt no
tat ordinẽ:tñ vt notat ordinẽ adhuc eſt multiplr̃ dicitur:
q2 põt notare ordinẽ nãe/vl̃ durationis.ſi p̃ mõ ↄcedũt
A phi deũ poſſe creare ⁊ aliqđ de nihilo ꝓducẽ:vt pz per
Auic.6.meta.c.2.q̃re lr̃az eius. Et itelligo iſtud de prioꝛi/
tate nãe.ſic/p̃us nã põt aliqđ dici poſitiue:q2 ipm ineſt
alicui ⁊ p̃or eſt entitas eiᵘ q̃ illa que di poſteriᵘ nã ineſſe
illi:ſic eſt de aiali ⁊ rõnali in hoie.de ſuba ⁊ accñte in cõ/
poſito ꝑ accñs.de mã ⁊ foꝛa reᵘ cõpoſiti ꝑ ſe. Alio modo
p̃us nã di eẽ vnũ alio/q̃ſi p̃uatiue/ꝙ.ſ.nõ ineſt ei cui di p̃
ↄuenire:ſz ineſſet ei niſi ꝑ aliđ ipediret̃:ſic ſi dicat̃ in mã
p̃us nãliter eẽ p̃uatio q̃ forma:nõ qdẽ ꝙ iſta duo ſint ſil̃
in mã:ita ꝙ p̃uatio p̃us inſit q̃ foꝛa:ſz p̃uatio ꝑ tãto põt A.1.nec in.
dici p̃or nã:⁊ p̃us nã in mã q̃ foꝛa:q2 p̃uatio ſꝑ ieẽt mãe
niſi ab aliq̃ agẽte reciperet formã:ita ꝙ ad hñdũ p̃uationẽ
ſufficit ſola mã cũ negõne vel p̃uatione cãe extrĩſece.ad
hñdũ aũt formã reqrit̃ cã extrĩſeca:nec tñ p̃uatio eſt de
rõne mãe/ſic nec foꝛa:nec ambo ſũt ſil̃ i mã. Ita itelligo
in ꝓpoſito ꝙ creatura nõ h̃z ex ſe nõ eẽ/nec h̃z ex ſe eẽ:
nec ꝙ ſil̃ ſint in ea eẽ ⁊ nõ eẽ/q̃ſi ſil̃ ſint eẽ ⁊ nõ eẽ:nec ali
quo mõ h̃z nõ eẽ qñ eſt:ſz quãuiz eſt ex ſe/hr̃et nõ eẽ niſi Auer.8.phy. cõ.69.⁊.70.
cã extrĩſeca ſuũ nõ eẽ ipediret dãdo ſibi eẽ:q2 ex ſola rõ
ne creature/nõ hr̃et eẽ/circũſcripta oi cã extrinſeca dãte
eẽ:q2 nullo mõ hr̃et eẽ niſi ꝑ cãz extrinſecã ꝓduceret̃ in
eẽ:ita ꝙ magis ꝓprie dõm eſt creaturã nõ hr̃e eẽ ex ſe for
maliter/q̃ hr̃e nõ eẽ ex ſe formalr̃:q2 formalr̃ put/ex ſe/
affirmat̃:nec h̃z eſſe ex ſe/nec nõ eẽ. ¶ Pro iſta opione
ſic itellecta arguit̃. Agẽs ꝑfectius minus preſupponit in
agẽdo q̃ agens iperfectius:ſicut nã minus ꝑſupponit in
agẽdo q̃ ars:q2 nã ꝑſupponit ens i poᵃ:⁊ ars ens i actu:
ſed deus eſt agẽs ꝑfectiᵘ q̃ nã vel ars:igit̃ minᵘ ꝑſuppo
nit q̃ nã vel ars in ſua actione:⁊ ita minus q̃ ens in poᵃ:
qđ eſt preſuppoſitũ a nã:⁊ ita nihil:⁊ ꝑ ↄñs põt creare.
¶ Iſtã rõnẽ adducũt aliq ad 2ᵐ mẽbrũ/put/de/notat oꝛ Egi.de Ro. qu.6.q.4.q̃ re eẽ in q̃oni/ bus.2.ſniarũ q.2.⁊ Bo. ⁊ vᵃ2.diſ.p̃ſẽ.
dinẽ durationis:ſz ibi oĩno nõ valet:q2 ⁊ ſi deᵘ nihil ꝑſup/
ponat in ꝓducẽdo de quo ꝓducat:nõ tñ ſequit̃ ꝙ poſſit
ꝓducẽ nouiter ſic:ſic nec de nã ⁊ arte ſequit̃ ex v̄tute argᵗⁱ/
ꝙ q2 nã nõ ꝑſupponit in actione ſua ens in actu:igit̃ põt
ꝓducẽ aliqđ oĩno nouũ ſz eẽ in actu:nõ ſequit̃. ¶ Sed
nec ad iſtud p̃mũ mẽbrũ valz:q2 ſm phos/q̃cũqz intelli/
gentia eſt agẽs ſupioꝛ q̃ agẽs nãle:⁊ tñ nõ ↄcedit̃ ↄñter A.1.ↄñs. 9.meta.c.4.
ab eis:lz Auic.ↄcedat/ꝙ intelligẽtia poſſit creare/ſiue ali/
qđ de nihilo ꝓducẽ. ¶ Ideo alr̃ arguo ad iſtud mẽbruz
ſic.deus põt imediate aliqđ cãre ⁊ efficere:igit̃ põt crea/
re ⁊ aliqđ de nihilo facẽ. Añs eſt manifeſtũ:q2 deᵘ eſt p̃ᵐ
efficiẽs ex 2ᵃ di.p¹ li.igit̃ põt aliqđ imeᵗᵉ facẽ:imo ſi nihil q.1.
põt imeᵗᵉ facẽ:tũc nec et mediate pt facẽ aliqđ:q2 eſt p̃ᵐ
efficiẽs:⁊ ita nullũ effectũ ꝓduceret.ↄñtiã ꝓbo ſic.q2 ſi põt
efficẽ aliqđ.igit̃ illud nõ h̃z eẽ ex ſe neċiuz foꝛalr̃:⁊ h̃z eẽ
a cã.igit̃ h̃z eẽ poſt nõ eẽ/ſm itellm̃ iſtiᵘ mẽbri. Immeᵗᵉ
etiã ꝓducit nullo alio ꝑſuppoſito:q2 ſi aliqđ aliđ ꝑſuppo
neret̃:illud aliđ eẽt effectuz ab eo ſic pz ex diſ.8.p¹.igitur q.final. ide diſ.2.q.1.
iſtud nõ eẽt imediate effectũ ab eo.habemᵘ igit̃ a p̃ añte
ad iſtud ↄñs:ꝙ ꝓducit aliqđ ordine nãe de nõ eẽ ad eẽ:
⁊ nullo ꝑſuppoſito.ſm q̃ iſtũ itellm̃ creat. Iſta rõ videt̃
inui ab Auic.6.metaᶜᵉ.c.2.vbi prius/quere eam ibi.

De ſecũdo mẽbro put ly de/notat ordinez dura/ A.1.8 nihilo q.vltima.
tionis.negat̃ cõiter creatio a phis:q2
dicunt deuz neċio ꝓducere qcqđ imediate ꝓducit:⁊ nul
lo preſuppoſito.qđ aũt mediate ꝓducit:producit aliquo
preſuppoſito de quo producit:q2 tunc producit per cau/
ſas ſcħas:⁊ ita nec mediatum nec imediatum effectũ cõ/
tingenter producit de nihilo/ſic accipiendo de. A.1.8 nihilo q.vltima.

Sed contra iſtud ꝓbatũ eſt diſ.8.p̃mi li.⁊ tactũ
eſt diſ.39.eiuſdẽ/ꝙ deus cauſat oĩa
que ſunt ad extra ↄtingẽter:⁊ ex hoc ſequit̃ ꝙ nõ neċio:⁊ Tex.cõ.17.
ꝑ ↄñs nec ſempiternũ:q2 phs 9ᵒ meta.videt̃ ↄcedere oẽ Tex.cõ.102.
neċium eẽ ſempiternũ ⁊ ecõtra:idẽ etiã videt̃ inuere p̃ᵒ 103.⁊.138.
de ce.⁊ mũ.ↄ Platonẽ/qui ↄceſſit aliqđ ſempiternũ eẽ:⁊
tñ poſſibile

tñ poſſibile nõ eſſe. ¶ Sed inſtabis huic rõni: q nõ opȝ
vbi eſt ↄtingentia in effectu q ibi inferaƭ poſſibilitas ad
q. vltima. nouitatẽ. deus enĩ ↄtingẽter vult. a. ex dĩ. 8ª pᵒ lib. ⁊ tñ nõ
põt de nouo nõ velle. a. qa tũc eẽt mutabilis. ¶ Rñdeo
nouitas põt eẽ in ꝓductione diuina ꝑꝑ nouitatẽ ꝓducti:
lȝ nõ ſit nouitas in ipſo ꝓducẽte: qa in ꝓductione pᵃ no
A. l. mutatio uitas eſt ex ꝑte ꝓducti: ſicut patebit rñdendo ad pᵐ argᵐ
pncipale: ſed circa velle nõ põt eſſe nouitas vel mutatio
ex parte voliti: niſi eẽt aliq̃ nouitas ex ꝑte actus volẽdi:
qa actus volendi idẽ ⁊ eodẽ mõ ſe hñs nõ põt eẽ alicuiᵒ
nouiter voliti: volitũ enĩ nõ hȝ eſſe volitũ niſi ꝑ actũ vo
lendi: ⁊ ita nõ eſt nouũ in eẽ volito: niſi per nouũ actũ vo
lendi. Sic igiƭ videƭ aliqualr̃ ſequi q ſi deᵒ poſſit aliqd
ↄtingẽter cãre: põt etiã ↄtingẽter cãre aliqd nouũ: qa nõ
eſt rõ q̃re nõ poſſit cãre nõ ſempiternũ ↄtigẽter: ſicƭ põt
ↄtingẽter cãre ſempiternũ: ex quo nõ cauſat neccio. q enĩ
oporteret cauſatũ eẽ ſempiternũ / videƭ ſequi ex neceſſi
tate cauſationis: vƚ ex imutabilitate ipſius cauſantis: q̃ ꝑ
neutrũ īfert ſempiternitatẽ: igiƭ poƚis eſt nouitas īferri.
¶ Arguiƭ etiã ad iſtõ mẽbrũ: quia ſi aliqd ſit nouũ: q̃ro
a qua cã ſit nouũ: ſit illa cã. a. tũc arguo / aut. a. eodem mõ
ſe hñs ꝓduxit hoc nouũ: aut aliter. ſi eodẽ mõ / habeƭ ꝓ
poſitũ: qa ab eadẽ cã nõ mutata põt eẽ aliqs effecƭᵒ no
uus. ſi ab. a. aliter ſe hñte / q̃ro a quo mouẽte aƚr ſe habuit
ad hũc nouũ effectũ ꝓducẽdũ: nõ eſt ꝓceſſus in īfinitũ.
g̃ ſtabiƭ tãdẽ q aliqd erit nouũ a cã vniformiter ſe hñte.
¶ Et ↄfirmaƭ rõ. qa ſi põt eẽ a pᵒ mouẽte hec ꝑs motus
noua / que nũq̃ ꝑfuit / q̃re nõ põt ita aliqd totũ eẽ nouum
cuius nihil vnq̃ ꝑfuit: ¶ Sed iſta rõ cũ ſua ↄfirmatiõe
ↄ phõs paꝝ valȝ ⁊ leuiƭ ſolueretƭ ab eis. ↄclõ tñ vera eſt
q ab aliquo agẽte nõ mutato põt eẽ ꝓductũ qõ oĩno ſit
A. l. ꝺ nihilo nouũ. ¶ In iſto tñ mẽbro zᵒ. ſ. itelligẽdo de / ꝑus dicit or
dinẽ durationis diſtīgui põt de nihilo / q põt accipi ꝓ ni
hilo oĩmõ / vƚ ꝓ nihilo ſm eẽ exñticaliq̃ tñ ꝭȝ eẽ eẽntie.
Hen. ſũ. ar. Et poniƭ ab aliqbᵒ q lȝ deᵒ poſſit creare de nihilo zᵒ mõ:
3. q. 23. ⁊. 24. nõ tñ pᵒ mõ: qa nõ põt aliqd ꝓducẽ qõ non eſt ex ꝑte ſui
poƚe ſm Auĩ. zᵒ meta. Nihil aũt nõ eſt poƚe ex ꝑte ſui: qȝ
nõ eſt rõ aliq̃ q̃re vnũ nihil nõ eẽt poƚe: ⁊ aliõ nihil eſſet
poƚe. ¶ Confirmaƭ iſta rõ: qa in oĩ creatura eſt cõpõ ex
2ᵒ perlber. circa finem. actu ⁊ poᵃ: ⁊ vbicũqȝ iſta ſũt ꝑcedit ordie nãe poƚitas vƚ
põitas. igiƭ põitas in q̃cunqȝ re creata ſic ꝑcedit nãƚr ⁊
eſt ꝑor nã actualitate: ⁊ tũc iſta põitas nõ eſt nihil: ſȝ eſt
alicuiᵒ entis ſm aliqõ eẽ: nõ eẽ exñtie. igiƭ ſm eẽ qdditatiuũ.
Et h põiƭ ꝭȝ illũ modũ q recitatᵒ ẽ dĩ. 43 pᵒ. Ibi. n.
poniƭ q ꝑ poᵃˢ actiuã dei ad ſe / ꝓduciƭ pᵒ res in eſſe poƚi
paſſiue ad ſe: ⁊ tũc vltra põt ꝓduci in eẽ exñtie: nõ tñ niſi
ꝑus nã fuerit ꝓducta ī eẽ qdditatiuo: ⁊ in eẽ poƚi paſſiue.
A. l. argumẽ ¶ Cõtra iſtõ eſt argᵐ ibi dĩſ. 43. qa nõ ꝓduciƭ res aliq̃
in eẽ poƚi ꝑ oĩpotẽtiã: ſȝ ꝑ itellꝫ q̃ ꝓduciƭ ī eẽ itelligibili:
⁊ qñ eſt in eẽ itelligibili nõ repugnat ſibi eẽ nec eſt ex ſe
B foꝛalr̃ neciũ: igiƭ eſt poƚe. ¶ Siƚr ſicƭ argᵐ eſt dĩſ. 36. pᵒ.
ↄ illud eẽ eẽntie: ſi illud eẽ eẽt vez eẽ: ꝓductio in ſtlo eẽ /
vere eẽt creatio: qa ad aliqd eẽ ſimplr̃ de nihilo: igiƭ illa
ꝓductio eſt ſimplr̃ alia a ꝓductione rei in eſſe poƚi: qa ſi
res nõ ſit poſſibilis anteq̃ ſit in eſſe eſſentie: ⁊ produciƭ
in iſto eẽ: igiƭ aliquid produciƭ in aliquo eſſe aliqua ꝓdu
ctione / quod non eſt poſſibile ex parte ſui.

Quantũ ad iſtũ artᵐ dico q de nihilo. i. nõ de aliq̃ ꝭȝ eẽ exñtie ꝑt deᵒ creare: ⁊ ꝑ ↄñs de nihi
lo. i. nõ de aliq̃ ſm eẽ eẽntie: qa vt ꝓbatũ eſt dĩſ. 36. pᵒ lib.
C nũq̃ eẽ eẽntie ſepaƭ realr̃ ab eẽ exñtie. Tñ nõ põt aliqd
creari. i. ꝓduci ad eẽ ſimplr̃ õ nihilo. i. nullo mõ ente: nec
ſimplr̃ nec ſm qd. nihil enĩ creaƭ qõ nõ ꝑus habuit eſſe
itellĩm vel volitũ: ⁊ in eẽ itellecto fuit poƚe foꝛmalr̃: ſicƭ di
ctũ eſt in ꝑma rõne ↄ illã põnẽ: ⁊ tũc fuit q̃ſi in poᵃ ꝓpin
qua: vt poſſet eẽ obȝ oĩpotẽtie: ⁊ poni in eẽ ſimplr̃. Põt
tñ aliqd ꝓduci: lȝ nõ creari de ſimplr̃ nihilo. i. nõ aliquo
ſm eẽ eẽntie: nec ſm eẽ exñtie. nec ꝭȝ aliqõ eẽ ſm qd: qa
creatura ꝓduciƭ ī eẽ itelligibili / nõ de aliq̃ eẽ / nec ſimplr̃:
nec ſm qd: nec poƚi ex ꝑte ſui in iſto eſſe: iſtud tñ ꝓduci
nõ eſt creari: qa nõ terminaƭ ad eẽ ſimplr̃ ſed ſm quid.

Ad primũ argᵐ pnˡᵉ dico: q cã põt pᵒ ⁊ imediate aliquẽ effectũ nouũ ꝓducere abſqȝ oĩ
nouitate in ipſa. Qõ pȝ ꝑ exẽplũ. ſi ponaƭ ſol ſꝑ eſſe in ſe
eque luminoſus ⁊ creeƭ aliqõ mediũ ꝑſpicuũ approxi
matũ / de nouo illuminabit illud: ita q nihil nouũ erit in
ſole ad h q ab ipſo ſit noua illuminatio: ⁊ ſi poſſet ex ſe
ponẽ mediũ ꝑſpicuũ: ⁊ ſub lumie / ſicƭ cauſat in ipſo lumẽ:
ita poneret in eſſe hoc totũ. ſ. mediũ illuminatũ / ſine aliq̃
nouitate in ſeipſo. ¶ Et ſi dicas / hoc nõ poſſet ſi eẽt agẽs
nãle ⁊ vniformiter ſe hñs: qa tũc ſemꝑ vniformiter ꝓdu
ceret: igiƭ exẽplũ nõ valet ad ꝓpoᵐ oñdẽdũ. ¶ Rñdeo
vez eſt q iſtõ exẽplũ quo ad h valuit q nõ opȝ ꝑꝑ no
uitatẽ effecƭᵒ ponẽ nouitatẽ in cã: tñ non valuit quo ad h
q effecƭᵒ poſſit eẽ nouus a cã nãƚr agẽte ⁊ totali: qa tale
agẽs ſꝑ vniformiƭ ageret ſi tale eẽt reᵘ effecƭᵒ. agẽs autẽ
liberũ põt eadẽ volitione antiq̃ / effectũ nouũ ꝓducẽ pro
tũc pro qñ vult effectũ nouũ eẽ. nõ enĩ eſt neccẽ ſi ſempi
ternalr̃ vult ⁊ nõ ꝑt de nouo velle. igiƭ vult ꝓ ſempiter D
no: ſicƭ nõ eſt neciũ in me: q ſi nũc volo aliqd q ꝓ nunc
velim illõ: ſȝ poſſum velle illõ eẽ pro cras: ⁊ eadẽ volitiõe
ſtãte ſine oĩ mutatiõe a ꝑte volũtatis mee poſſum illõ no
uũ cãre cras / ꝓ quo volo illud. ¶ Et qñ argƭ ↄ iſtud per
illã rõnẽ q opȝ hitudinẽ nouã aliquã nãƚr ꝑcedẽ in ꝓdu
cẽte ad ꝓductũ ⁊ nõ eȝ. Dico ſicƭ dictũ eſt dĩſ. 35. pᵒ. ⁊ aƚs Idem. 30. ⁊ 43. di. cauſãe
frequẽter / q ad abſolutũ in cã imediate ſeqƭ abſolutũ in
effectu: ⁊ in effectu pᵒ ↄſeqƭ reſpcũs ad cãȝ: ⁊ tũc ſi aliqs A. l. cauſaur
eſt reſpcũs cãe ad effectũ / ille reſpcũs ad effectũ eſt vlti
mus / ⁊ aliqñ nullus. Cũ igiƭ dicis q qa cauſa dat eſſe: iõ
effecƭᵒ recipit eẽ: ⁊ nõ eȝ. Dico q ſi itẽdas ꝑ lȝ qa / redu
plicationẽ reſonis in cã vƚ aliquã realitatẽ nouã in cã ſi
ue relatiuã ſiue abſolutã / ꝓpõ eſt falſa. ſi aũt itelligas re E
duplicare actũ pᵐ cãe qui ꝑcedit nãƚr cãtũ / illo mõ ꝓpõ
eſt vera: abſolutũ enĩ in cã ꝑcedit nãliter cauſatum. ¶ Et
ſi dicas q nõ tñ: qa eſt abſolutũ cauſa: qa ſiƚr tale eſt. ſ.
abſolutũ qñ nõ cãt. ¶ Dico q in illo īſtãti in quo cauſat
adhuc cãt: vt ꝑus nãƚr ipſa cauſatione: ⁊ vt ſic nihil intel
ligiƭ niſi abſolutũ a q̃ poniƭ ipm cãtũ in eẽ: ⁊ iõ nihil põt
accipi cũ h cã huiᵒ qõ ẽ ī cãri / niſi illõ ſit ꝑus / nec reᵘ huiᵒ A. l. cauſari.
īſtãtis: nec reᵘ alteriᵒ. Fallit aũt imaginatio: qa ſꝑ videƭ
q cã ſit ideterminata vſqȝ ad illud īſtãs qñ cãt: ⁊ tũc q
aliq̃ reſo determinãs ipſaȝ ad effectũ pᵒ reqraƭ a ꝑte eiᵒ:
qõ falſuȝ eſt: illud enĩ idẽ abſolutũ qõ in cã ꝑceſſit tã nã
q̃ duratione ipſiuȝ effectũ ꝓductũ vel cãtũ: eſt etiã in ca
in illo īſtãti ꝑus nãliter q̃ cauſet: ⁊ ſm illud abſolutũ ꝭȝ
q ꝑus fuit cauſatiuũ / eſt nũc cauſans: ⁊ nõ ſm aliqd ad
ditum neqȝ abſolutũ neqȝ reſpectiuũ. ¶ Ad zᵐ patet ꝑ
idẽ: qa cã eque determinata ad ꝓducẽdũ aliqõ ꝓductum
quãtũ eſt ex ꝑte ſui põt qñqȝ ꝓducẽ: ⁊ qñqȝ nõ ꝓducere:
qa ſicƭ in nãlibus / cãm determinari ex parte ſui eſt ipſam
hẽ foꝛmã qua cauſet: ita in liberis / cãm eẽ determinatam
eſt ipſaȝ hẽ volitionem reſpectu volibilis: ⁊ ſic ibi foꝛma
hñi põt añq̃ effecƭᵒ cãeƭ: ſi tũc eſt ipedimẽtũ exƭ / vƚ abſen
tia paſſi: ita quoqȝ hic põt volitio hñi añq̃ volibile hẽaƭ:
⁊ ꝑus nã ⁊ duratiõe. ¶ Ad 3ᵐ de Phõ zᵒ de geñ. dico q
Phs itelligit de agẽte nãli / ſicƭ pȝ ꝑ eũ ibi. ¶ Ad 4ᵐ dico F
ſicƭ dictũ eſt dĩ. 8. pᵒ. idiſciplinati eſt q̃rere oĩum demr̃atio
nẽ ſm Phȝ 4ᵒ meta. pnᵐ enĩ demr̃ationis nõ eſt demr̃a q. vltima.
tio: ⁊ eodẽ mõ in ↄtingẽtibᵒ: aliogn eẽt ꝓceſſus in īfinitũ Tex. cõ. 9. ⁊
in ↄtingẽtibᵒ: qa ↄtigẽtia nõ ſequunƭ ex neceſſarijs: ⁊ iõ pᵒ poſt. t. c. 6.

iſta voluntas dei:q2 vult hoc ⁊ pducit pro nūc:eſt imediata ⁊ pma cā:cuius nō eſt aliq̄ alia cauſa queredenda: ſicut eni nō eſt rō q̄re voluit nām humanā in hoc īdiuiduo eſſe:⁊ eſſe poſe ⁊ ꝯtingēs:ita nō eſt rō q̄re hoc voluit nunc:⁊ nō nūc eſſe:ſed tm̄ q2 voluit hoc eē:ideo bonum fuit illud eē:⁊ q̄rere huius ꝓpōnis:ꝫ ꝯtingētis īmediate/cām eſt q̄rere cām ſiue rōnē:cuius nō eſt rō querēda. Et cū dicit de expectare: verū eſt ꝙ ipſa volūtas que hꝫ bonitatē ex ipſo volibili:ipſa/ſi eſt recta/vult volitū ſtatī eē:niſi ſit aliq̄ rō pp quā velit aliqd aliud eē:⁊ tūc expectet illud aliud eē tpe opportuniori:ſed voluntatē q̄ nullā hꝫ bonitatē ex volito:ſed ecōuerſo:nec rōnē hꝫ quare nūc vult aliqd:ſic nec abſolute rōnē hꝫ q̄re hoc velit:nō opꝫ taliā opportunitatē in volito expectare. ℂ Qđ arguebaṫ pro ſcđa pōne de eſſe eſſentie.pꝫ rn̄ſio per dicta

H.l.aliquꝫ.

G

prius:cōcedo eni ꝙ oē creabile ꝑus erat poſſibile creari ex parte ſui:ſed iſta poſſibilitas non fundatur in aliquo eſſe ſimplr̄:ſed in eē cognito:ita ꝙ eſſe cognitū cōcomitaṫ poſitas ad eſſe ſimplr̄:ꝫ formalr̄ eſſe cognitū non ſit eſſe poſe:q2 eē cognitū eſt eſſe in actu:ꝫ ſm̄ qd:⁊ eſſe poſſibile eſt eſſe in potētia ad eē ſimplr̄:⁊ nō in actu:nec tn̄ eſſe in po^a eſt eē ſimplr̄:ſed eſt fallacia ſm̄ qd ⁊ ſimplr̄: ſicut nec futurꝫ eſſe/eſt eē ſimplr̄:nec eē preteritū eſt eſſe ſimplr̄:ſicut eni ꝑteriſſe in eſſe ſimplr̄ nō infert eſſe ſimplr̄:ſic nec futurū eē in eē ſimplr̄ īfert eſſe ſimplr̄:igitur nec multo magis poſſe eē ſimplr̄ īfert eē ſimplr̄:q2 poſſe eē videṫ eſſe remotius ab eſſe ſimplr̄ q̄ fore. ℂ Per idē ad aliā rōnē de cōpoſitione ex actu ⁊ potētia:ꝫ eniꝫ cōcedaṫ potētiā.ſ.obiectiuā ꝑcedere actū:non tn̄ ipſa eſt in aliquo actu reali:ꝫ ſit in aliquo eſſe cognito ſm̄ ꝙ cōcedit eſſe cognitū:nō tn̄ eſt formalr̄ eſſe cognitū. ℂ Iſta tn̄ rō nō valꝫ:q2 compoſitio nō eſt ex po^a obtiua ⁊ actu termināte:ſꝫ alio mō eſt ipa cōpō:ſicut dictū eſt di.8.p^a li.

Huic ſale ꝫdicis franc.in cōſla.diſ.42.

H.l.Illa.

q.ſ.

TErtio querit. Utrū poſe ſit deū pducē aliqd aliud a ſe ſine pn̄° durationis. Videṫ ꝙ ſic. Phs p̊ phy. pbat ꝙ mā eſt ingenita ⁊ incorruptibilis:aliogn eſſet pceſſus in infinitū in materijs:igiṫ materiaꝫ/vel nō fuit pducta:vel fuit pducta ſine pn̄°:⁊ hoc eſt ppoſitum. vel ſi nō:ſaltē aliqua forma fuit in ea producta ſine pn̄°:q2 mā nunq̄ꝫ fuit ſine forma:igitur ⁊c. ℂ P. Tēpus ſm̄ Phm̄ 8° phy. ⁊ 12° meta. eſt ſine pn̄°:qđ pbari videṫ ex hoc:q2 ſi nō:igiṫ ꝑus potuit fuiſſe tps q̄ fuit:vel ꝑus eſſe q̄ eſſet:ſed ante eſt diffa tēporis:igiṫ ante tēpus fuit tempus. ℂ Tertio ſic ſm̄ Phm̄ p̊ de gnātione. Gnātio vnius eſt corruptio alterius:igiṫ nunq̄ꝫ fuit aliqua pma gnātio:⁊ per ꝯñs ſine pn̄° ſunt aliqua gnābilia. ℂ Item cauſa nō agens per motū/⁊ non impedibilis pōt habere effectū ſibi coeuū:ſicut apparet in creaturis:igiṫ ⁊c.

T.c.82.

T.c.10.⁊.11. ⁊ inde.

T.c.19.⁊ inde.

T.c.17.⁊.20 ⁊ inde.

Idē.2.meta. t.c.7.

Contra. Aug. i ad Felicianū aſſignat diffōnē creature:⁊ dicit ꝙ creatura eſt ex eo ꝙ oipotētis dei volūtate ex nō eſſe ad eſſe pducta eſt eius ſuba:ſꝫ ſi de rōne creature eſt pduci ex nō ente:igiṫ impoſe eſt eā pduci ſine ꝑncipio. ℂ P. Qua rōne deus potuiſſet pduxiſſe vnū ſine ꝑncipio:⁊ aliud:⁊ ita eſſent pducta actu infinita in multitudine:potuiſſet etiā aggregaſſe oēs lapides:qui poſtea fuiſſent:⁊ ita īfinitā mole feciſſe:ſed tam infinitas in numero q̄ in mole īmprobaṫ 3° phyſicorū.

H.l.contra.

T.c.37.61.⁊ inde.

Tho.i.parte ſum.q.46.ar ti.2.⁊ in.2.di ſti.1.q.2.tho. diſt.pātl.q.i. arti.2.

Hic dicit ꝙ deus potuit pducere aliqd aliud a ſe ſine pn̄°:q2 ipſuꝫ nō potuiſſe B feciſſe.ſ. pduxiſſe aliqd ſine pn̄°/nō pōt demr̄ari:nec per mediū extrinſecū:nec per mediū intrinſecū:nō per mediū extrinſecū:q2 illud eſt volūtas dei:cuius nō pōt ſciri:nec hꝫ rationē:quare magis vult hoc eē cū pn̄° q̄ ſine pn̄°:nec p mediū īntrinſecuꝫ.ſ.per qđ qđ eſt ipſius factibili:q2 qđ qđ eſt abſtrahit ab hic ⁊ nūc.ꝗ nō eſt rō demōſtrādi hic ⁊ nūc. ℂ Itē qđlibet aliud a deo factū eſſe ex tpe/eſt articulus fidei.ꝗ ad hoc nō expedit fieri demr̄atiōes:nec ꝓpter fideles:nec pp īfideles:imo vr̄ piculoſuꝫ quātū ad fideles q2 dē:q2 ſic euacuareṫ meritū fidei:vt vr̄.nec quātū ad infideles:q2 tūc poſſent nos arguere ꝙ talia crederemus pp demr̄ationes:⁊ ſic tenerēt nos eē ſine fide:⁊ ſi viderētur eis eē ſophiſtica ſicut qbuſdā fidelib^9 videnṫ poſſent deridere īfideles ꝙ pp talia crederemus. ℂ P. 3° Augu. 6. de tri.c.j.dicit ꝙ ſi ignis eēt etern^9/ſplēdor ab eo cauſatus ſibi eēt coetern^9. Et ex B arguiṫ efficaciter ꝓ iſta opi. vt vr̄:q2 ꝯñtia Aug. eſt nālis.aliogn nō valeret ꝯ Arriū ad ꝓbādū coeternitatē filij cū pr̄e:nō aūt pōt tenere niſi ex perfecta rōne cāe ⁊ cauſati.igiṫ ſic ibi inferṫ ex pfecta cā nāliter agēte coeternitatis neccitas:ita ex pfecta cā voluntarie cauſante pōt īferri poſſis coeuitas effect^9 limitati ad cām illimitatā:q2 nō vr̄ eē diffa iter agēs nāle:⁊ liberū:niſi incōtingēter ⁊ nāliter agere:nō eſt aūt diffa in poſſe agere ⁊ nō poſſe agere:q2 qcqd pōt nāle agēs agere ⁊ liberū:⁊ nō differūt niſi in mō cauſandi. ℂ Et illud arg^m pōt multiplr̄ replicari:q2 nulla cōditio pfectiōis in ſcđa cā repiṫ quacūqꝫ poſitione facta:q̄ cōditio pfectionis nō ſit in p^a cā:vt cā.ſꝫ pfectiōis eſt in aliq̄ cā ſcđa habere effectū ſibi coeuū:⁊ ex hoc ſi eſſet eternus vel coeternus effectus ſue cāe/pfectio eēt in cā.igiṫ ⁊c. ℂ Aliter ēt deduciṫ ⁊ eſt q̄ſi idē:q2 modus cāndi nō formalr̄ variat ipſuꝫ cauſatū ſm̄ Ambr̄.de īcarnatiōe vbi. ſꝫ ſi deus nāliter cauſaret/neccio cauſaret:⁊ poſſet cauſare effectū ſibi coeuū ⁊ coeternum. igiṫ ſi mō voluntarie cauſaret:ꝫ nō neccio cauſet:poterit tn̄ cāre effectū ſibi coeuū. ℂ Et ſi dicatur Aug. itelligere de ſplēdore imanēte igni/q nō eſt formalr̄ cauſat^9 ab eo. ℂ Cōtra hoc eſt līa ſua q̄ dicit. Splēdor ab eo genitus atqꝫ diffuſus. Eādē ēt ſniaꝫ dicit Aug. ſup Io. homel. 26. de virgulto ⁊ imagine eius in aq̄. Certū eſt aūt ꝙ imago talis ſi eēt:eēt cāta ⁊ genita a virgulto. ℂ P. 4°. qcqd nō repugnat limitatōi/nō repugnat creature:ſi eſt aliq̄ entitas:ſꝫ quātacūqꝫ duratio nō repugnat limitationi:q2 non eſt pfecti^9 qđ durat p decē annos q̄ qđ durat p vnā dieꝫ. igiṫ vr̄ ꝙ infinita duratio nō poneret maiorē pfectionem in creatura q̄ minor:⁊ p ꝯñs nō ponit repugnātiā eā ſemp fuiſſe ſine pn̄°. ℂ Itē creatura ita tēdit in nō eſſe:q̄ntū eſt ex ſe ſi ſemp eēt/ſic ſi nō ſemp eēt.⁊ hoc q2 eſt ex nihilo: ſꝫ abſqꝫ ꝯdictiōe pōt aliq̄ creatura ſemp tēdere in nō eē ⁊ tn̄ ſemp eē: ſic pꝫ de angelo ⁊ aīa. igiṫ abſqꝫ ꝯdictione pōt ſemp fuiſſe:⁊ tn̄ q̄ntū eſt ex ſe habuiſſe nō eē. ℂ Itē Aug. 10. de ci.c.31. dicit. ꝙ ſi pes ab eterno:vel ex eternitate fuiſſet in puluere:ſemp ei ſubeſſet veſtigiū:qđ tn̄ veſtigiū a calcāte eē factū nemo dubitaret:nec alterū altero prius eēt:q̄uis alterū ab altero factū eēt. ℂ Itē ibidē li. ii.c.4. mō quodā vix itelligibili phi dixerūt mūdū eē factū:⁊ tn̄ nō hīc pn̄^m durationis. igiṫ ille modus ſi eſt vix intelligibilis:eſt itelligibilis:⁊ ita nō iducit ꝯdictionē aliqd ſemp fuiſſe ⁊ ſine pn̄°. ℂ Cōfirmaṫ ēt.q2 nō vr̄ pbabile ꝙ tā ꝑclari phi:⁊ tā diligēter veritatē ingrētes:⁊ tāꝫ perſpicaciter rōnē terminorū ꝯcipiētes/non vidiſſent ꝯdictionē incluſam:ſi fuiſſet incluſa in terminis. Et confirmaṫ etiā ſm̄ phos ꝙ non ſit ibi ꝯdictio: q2 nō ſolū nālis cōſiderat quatuor cauſas:ſꝫ ēt metaphyſicus:ſub ꝑori tn̄ ⁊ cōiori rōne. efficiēs ergo in plus eſt q̄ mouens vel mutāns:⁊ per ꝯñs pōt dare eē ſine motu. primū igiṫ efficiens pōt dare eſſe abſqꝫ hoc ꝙ det eē per motum vel mutationem:⁊ ita abſqꝫ hoc ꝙ det eſſet nouum poſt non eſſe. ℂ Itē motus eſt effectus coeuus ⁊ coeternus ipſius primi mouentis.igitur pōt aliquid eſſe productum vel effectum a primo efficiente ſibi coeternum vel coeuum.

Vide.2.ce.c. 104.

ſ.ethico.c.8.

H.l.includit.

Auer.8.met a.co.31.

Deuri. q̄l. i. q. 7. 7. 8. 7 q̄l. libe. 9. q. 17. quere Boñ. 7 re.

Contra iſtam pōnem arguiť φ includat ꝯdictionē aliud a deo fuiſſe ſine pn°/q2 de oī ꝓducto aliqñ ver͛ eſt/vel aliqñ erit verū dicere φ ꝓduciť: q2 de filio dei in eternitate ꝓducto vere pōt dici φ produciť in eternitate. creatura igiť aut ſemꝑ ꝓduciť qñ eſt. aut aliqñ ꝓduciť 7 nō ſemꝑ. Si 2° mō/in illo inſtāti in quo ſic ꝓdu ciť: p° capit eē. tūc pȝ ꝓpoſitū: q2 qḋ p° capit eē hȝ pn^m. Si pmo mō. igiť creatura eſt in ꝯtinuo fieri. qḋ vr̄ incō/ ueniēs: q2 tūc nō eēt ꝑmanēs. ℂ Uideť ēt φ tūc nō dif/ ferret creari a ꝯſeruari. qḋ ꝓbať dupl͛r. p° q2 creari eſt produci de nō eē ad eē: ꝯſeruari aūt eſt ipſius ꝑhabiti eē: 7 ita creari nō eſt ꝯſeruari. 2° q2 agēs ꝑticulare generat 7 nō ꝯſeruat. igiť vbi ambo ꝯcurrūt in eodē/aliud eſt vnū/ 7 aliud eſt alterū. Et addiť huic rōni: q2 creatura hȝ eſſe acqſitū. 7 per ꝯñs eē poſt nō eē. al's eſſet deus. ℂ Scḋo

Caꝑ. vltimo.

arguiť. oē qḋ eſt qñ eſt neceſſe eſt eē. pmo periher^as. igiť nihil pōt nō eē niſi q2 potētia ꝑcedit eē eius per quā pōt impediri eius eē. ſȝ ſi aliqḋ fuit ab eterno a deo/nulla po/ tētia ꝑceſſit eſſe eius a deo. ergo nō potuit nō eſſe a deo. ℂ Inſtat ſibi q2 ꝑdeſtinatus poteſt ſaluari 7 nō ſaluari.

Q̄l. p°. q. 8.

ergo a fili de facto ab eterno/poſſibile eſt ipſum fuiſſe 7 non fuiſſe. ℂ R̄ñdet φ ꝑdeſtinatio reſpicit rē extra pro certo nūc pro quo ſcilȝ res pōt nō eē. 7 ita nō ꝑdeſtinari: q2 ꝑdeſtinatio corrñdet nāe rei. ſȝ dare eſſe aliari ab eter no reſpicit potētiā pro infinita eternitate in qua nulla eſt potētia ad oppoſitū. 7 ita nec in actu eēndi. ℂ Cōfirmať

Tex. cō. 32.
Tex. cō. 17.
Deuri. q̄l. i. q. 8.

q2 in ꝑpetuis nō differt eē a poſſe. 3. phyſi. 7. 9. meta. c. pe/ nul. igiť nullū ſempiternū eſt in potentia. ℂ P̄. 3° arguit idē alibi ſic. q̄lībet ſpēs eque eſt in potētia: vt ſit/cōparā/ do ad deū: vt dārē eē. igiť ſicut ſol potuit fuiſſe ab eterno: ita 7 aſinus. 7 hoc ꝑfectus potens q̄ñare: 7 ab illo poſſent fuiſſe oēs aſini alij generati q̄ ſunt vel fuerūt vſqȝ ad hūc

A. i. modo geniturum.

diē mō geniti. Et tūc q̄ro. vtr͛ oēs fuiſſent tūc finiti aut i/ finiti: ſi finiti. igiť totū tp̄s ab illo vſqȝ ad iſtū fuiſſet fini/ tū. ſi infiniti. igiť poſitis extremis potuiſſent media fuiſ/ ſe infinita actu: qḋ eſt icōueniēs. ℂ P̄. 4° arguit ſic. crea/

Uide i de ſē. 7 ſenſa. c. 7.

tura ab eterno poſſibilis eſt eē: 7 poſſibilis eſt nō eſſe. ſi ḡ ponať in eē hȝ illud eē acqſitū. ergo duratiōe nō eē ſuū preceſſit ſuū eē nouū vel acqſitū. vel forma eā ſicut ſolnē do formať. 7 poniť plix͛e nimis in quolibet. 8. q. 9. ℂ Itē

Idez fere hȝ quoli. i. q. 8.

arguiť pro iſta opi. φ ſequiť fuiſſe īfinitas aīas intellecti/ uas/ſi potuiſſet mūdus fuiſſe ſine ꝑncipio. ℂ P̄. Contra rōnē infiniti in quātitate eſt ipſuȝ poſſe excedi vel eē to/ taliter acceptū: ſicut pȝ ex diffinitione eius. 3. phy. īfinituȝ

Tex. cō. 60. 62. 63.

eſt: cuius quātitatē accipiētib^9 ſemꝑ eſt aliqḋ vltra ſumē: ſȝ ſi mūdus potuiſſet fuiſſe ab eterno 7 ſine ꝑncipio/ infi/ nita duratio fuiſſet accepta. igiť nihil fuiſſet vlterius ac/ cipiēdū. ℂ Nec valet rñſio illa que dicit φ fuiſſent infi/

A. i. ſm ima/ ginationē intel lectus.

nita in po^a 7 ſemꝑ in accipiēdo quātū ad ſignationē intel/ lectus 7 nō in accepto eē: q2 ſignatio intell's nihil facit ad

A. i. non ſic.

hoc φ infinitū ſit acceptū actu: q2 īpoſe eſt infinitū futu/ rū aliqñ fuiſſe acceptū. ſȝ nullus intell's fuiſſet q̄ ſignaret partes illi^9 tp̄is īfiniti. ℂ Itē arguiť φ pars eēt maior to/ to: q2 ſit meridies hui^9 diei. a. 7 meridies craſtine diei ſit b. ſi ex vtraqȝ ꝑte. a. potuit eē tp̄s īfinitū/pari rōne de ꝑte rito reſpectu. b. ad futurū reſpectu. b. ḡ quocūqȝ ꝑteritū ad. b. eſt mai^9 eo futurū ad. b. qḋ eſt eq̄le ꝑterito ad. b. eſt mai^9 q2 ſūt eq̄lia. ſȝ ꝑterito ad. a. eſt mai^9 ꝑteritū ad. b. ſic totū ꝑte. ḡ futurū ad. b. qḋ eſt eq̄le ꝑterito ad. b. eſt mai^9 preterito ad. a. ſȝ futurum ad. a. eſt equale preterito ad. a. igitur futurū ad. b. eſſet maius futuro ad. a. 7 ita pars ma/ ior toto. Alie rationes poſſunt multe adduci: alique ſunt ſophiſtice: 7 alie multe ſiunt ſepe.

9° metaphy. tex. cō. 17.

ℂ P̄. Omne ꝑmanēs ſempiternū eſt formal'r neceſ̄ȝ. ni/ hil aliud a deo eſt formal'r necīū. igiť 7c̄. ꝓbať maior: q2 permanēs hȝ totū eē ſuū ſimul: ita φ ſi perpetuo maneat nullū nouū eē recipit. igiť nūc hȝ eſſe quo ſemꝑ formal'r fuit: igiť nūc hȝ quo ſibi repugnat aliqñ nō eē. igiť nūc hȝ necīūȝ eſſe. ꝓbatio mi. q2 φ icludit eē actu/eſt de ſe hoc. ℂ P̄. Qñ actus determinatus necīo ꝯſequiť actū/ſi pōt oſtēdi necītas ꝑoris 7 poſterioris/act^9 volūtatis reſpectu cuiuſcūqȝ alteri^9 a ſe/necīo ꝯſequiť actū determinatū in/ tellectus diuini circa idē 7 necīa rōne pōt oſtēdi act^9 de/ terminatus itell's diuini circa iſtud: igiť 7 volūtatis. igiť 7 creatio q̄ ꝯſequiť determinationē volūtatis. p^a ps mi. ꝓ/ bať per ſile de ſenſu 7 appetitu ſenſitiuo. Aliter ꝓbať: q2 velle obiectū ꝑſupponit actū itell's diuini circa idē obm: qui actus eſt rect^9: 7 actui recto nō pōt illa volūtas nō cō/ cordare: q2 tūc eēt nō recta. Scḋa ps mi. ꝓbať: q2 qḋ ſe/ quiť ad cauſas nāliter cauſantes pōt necīo cōcludi ex il/ lis: ſȝ actus determiatus itell's ſequiť ad tales cauſas: q2 cauſe illius actus ſunt tñ obm 7 itellectus 7 nullo modo volūtas/q2 tūc hēret actū circa nō itellectū. ℂ Aliter ꝓ/

2. phy. t. c. 89 7. 7. ethi. c. 12

bať ſcḋa ps mi. q2 ſicē ſe hȝ pn^m in ſpeculabilib^9: ita finis in agibilibus: ſed ex pn° eſt ſpeculatiua necīa cognitio in oībus alijs/igiť ex fine eſt necīa cognitio practica de his que ſunt ad finez. ℂ P̄. Oīs eēntia alia a deo eſt finita 7 nō purus act^9: igiť ſȝ Thomā eſt in po^a ad eē/7 pari rō/

A. i. theolo/ gum.

ne māliſ: igiť ꝑus eſt in po^a q̄ȝ in actu q̄ſi mediate. 7 or/ do nāe inter incōpoſſibilia ſimul/hȝ ordinē durationis. ℂ P̄. Quāto habitudo determinata ad aliqḋ magis ne/ ceſſario 7 imediatius ꝯſequiť eſſentiā: tāto per eēntiā vt per mediū magis pōt oſtēdi talis habitudo determiata: ſȝ habitudo ad p^m efficiens magis neceſſario 7 imediate cōſequiť eſſentiā aliquā q̄ȝ alia habitudo determiata ad poſterius/q2 ad p^m eſſential'r depēdet/ad poſterius non: ſȝ habitudo ad poſterius determinate 7 necīo concludiť per eſſentiā ſicut per rōnē ꝓpriā. igiť magis oſtēdiť ha/ bitudo ad primū determiata: ſȝ creatio dicit talē habitu/ dinē determinatā q2 determinatā acceptationē eē a tali cā. igiť 7c̄. ℂ P̄. Per eſſentiā neceſſario concludiť illud ſine quo eēntia eē nō pōt: talis eſt dependētia ad p^m effi/ ciēs. creatio aūt/vt eſt cōis oī alteri a deo/dicit huius re/ ſpectū 7 nō aliū q2 al's nō diceret cōceptū per ſe vnum. ℂ P̄. Creatura nō depēdet minus in eē reali q̄ȝ cognitiōe ſȝ necīa rōne ꝯcludiť exēplatio paſſiua cuiuſlibet exem/ plati: q2 φ ſit deus agēs per cognitionē/q2 p^m ordinans/ patet. igiť. ℂ P̄. Neceſſario oſtēdiť q̄uo volūtas diuina

p° 7 12° meta. 7 alibi quere.

ſe hȝ ad q̄dditates: igiť 7 q̄uo ad exiſtētias. añs pȝ: q2 com placet in participatione ſue bonitatis. ꝓbatio ꝯñtie: quia exiſtentia eque perfectam habitudinem habet ad ꝑmuȝ obiectum voluntatis diuine ſicut eſſentia.

Tenentes iſtā poſitionē/potiſſime/q2 ponunt eā/ dē īpoſſitatē eē ex ꝑte ſpēi cuiuſcūqȝ: 7 cū in aliqua ſpecie: ſic in ſucceſſiuis: oē qḋ eſt acceptū vr̄ eſſe finitū: ſȝ totū ſit īfinitū in accipiēdo ꝑtē poſt partez/

Aduerte qua liter Doc. in hac q̄ōne pro blematice ꝓ cedit.

rñdent ad rōnes ꝑme opi. ℂ Ad primā ſȝ nō poſſet ſciri nāliter voluntas deitan ſit reſpectu huius: tñ nāliter pōt ſciri φ ipſa non eſt alicuius qḋ nō eſt ex ſe volubile: 7 idō oē illō icludit ꝯdictionē: 7 p ꝯñs icōpoſſitatē: volūtas aūt diuina nō eſt ei^9 cuius nō eſt ratio. Sed tūc opȝ ponere nō volubilitatē ex ꝑte obi ſicut īpoſſitatez ex 43° diſ. p^i. Et tūc cū arguiť: φ qōqdeſt nō eſt mediū demrāndi eē hic 7 nūc. ℂ Diciť φ etſi illud verū ſitñ creatura pōt eſſe

Dēri. quoli. p°. q. 8°.

mediū demrāndi iceptionē exītie eius. ℂ Cōtra hoc. q2 mediū illud p qḋ demrābiť iceptio exītie: nō pōt eē qō/ qdeſt/ſm iſtos: igiť exītia: 7 tunc videť illa ratio dupl'r peccare. p° ſm fallaciā ꝯñtis: q2 exītia in minori nō īfert exītiā actualē nouā. 2° q2 premiſſa in qua applicať exi/ ſtentia ad lapidem erit cōtingens: 7 ita demrātio illa nō

erit rõ multũ ꝓbabilis ſʒ ſophiſtica. ¶ Ad argᵐ tñ põt
rñderi ꝙ lʒ qḋquidẽſt ꝯtingẽter ſe hʒ ad exñtiã actualeʒ
vel nõ actualẽ: ⁊ iõ nõ ſit mediũ demõſtrãdi exñtiã abſo
A lute: nec aliq̃ cõditionẽ exñtie abſolutã: alicui tñ qḋgdeſt
põt repugnare aliq̃ cõditio exñtie: ⁊ iõ põt eẽ mediũ de-
mõſtrãdi. ita ꝙ exñtia ſub tali cõditiõe põt demr̃ari per
qḋgdeſt ipſius: ſicut gdditas lapidis. lʒ in ſe nõ includat
exñtẽ: tñ ſibi repugnat ex ſe eẽ icreatũ. ⁊ iõ ex rõne huius
gdditatis põt ꝯcludi: ꝙ nõ hʒ eẽ icreatũ nec ſempiternũ.
Ita dicẽdũ eſt in ꝓpoſito ſm iſtã põnem: ꝙ lapidi repu-
gnat exñtẽ ſempiternũ. ⁊ iõ ex gdditate lapidis pt demõ
ſtrari ꝙ nõ hẽat eẽ ſempiternũ. ⁊ iõ ex hoc vltra nõ abſo-
lute ꝙ hẽat eẽ nouũ: ſʒ ſi eſt: ꝙ hʒ eſſe nouũ: qḋ eſt ꝓpoᵐ.
¶ Aliter ẽt peccat rõ. vt vʒ ſm fallaciã ꝯñtis. nõ eniʒ ſe-
quit: oppoſitũ hui⁹ nõ põt demr̃ari. igit iſtud eſt poſſe: ſʒ
eſt fallacia ꝯñtis. nã pᵒ ipoſſia ſunt ipoſſia ex terminis: ſic
oppoſita eoꝝ. ſ. pᵒ nec̃ia / ſunt nec̃ia ex terminis: lʒ eoꝝ op
poſita non pñt demr̃ari: q2 ſunt pᵒ vera. Sʒ oporteret ad
iſtud añs. oppoſitũ nõ põt demr̃ari. addere ꝙ oppoſitũ
nõ ẽ nec̃iũ pᵐ ſiue notũ ex terminis. Et forte illḋ negaret
ab aliqb⁹ in ꝓpoſito: lʒ illa nec̃itas oppoſiti ex terminis la-
tẽs ſit ⁊ nõ euidẽs cuicũqʒ itellui ꝯfuſe ꝯcipiẽti terminos.
¶ Ad 2ᵐ dici põt. ꝙ ſi ſint rõnes aliq̃ nec̃ie pro credibi-
lib⁹ nõ eſt piculoſũ eas adducẽ nec ꝑꝑ fideles nec ꝑꝑ ifide-
les. nõ quãtũ ad fideles: nõ eñi doctores catholici iquirẽ-
tes veritatẽ creditoꝝ ꝑ rõnes: ⁊ nitẽtes intelligẽ illud qḋ
crediderũt per hoc itẽdebãt deſtruere meritũ fidei: imo
Aug. ⁊ Anſ. crediderũt meritorie laborare: vt itelligerẽt
In trãſlatiõe Hierony. ꝓ itelligẽtis ha bet ꝑmanebi tis. ſ. i ſitate. qḋ crediderũt. ſm illḋ Eſa. 7. ſcḋʒ aliã trãſlationẽ. Niſi
credideritis nõ itelligetis. Credẽtes eñi ingrebãt vt itelli
gerẽt ea q̃ crediderũt ꝑ rõnes. Si aũt demr̃atiões / ſique
poſſent hñi euacuãt fidẽ. vel nõ: de h in lib. 3. de mã fidei.
Nec piculoſũ eſt q̃tũ ad ifideles ſi rõnes nec̃ie poſſent
hñi. ⁊ ſi nõ pñt hñi rõnes nec̃ie ad ꝓbãdũ eẽ factũ. ſ. artᵐ
fidei. ſi tñ haberent ad ꝓbãdũ poſſitatẽ facti ẽt vtile eſſet
eas adducẽ ꝯ ifidelẽ. q2 ꝑ hoc aliqualr̃ ꝑſuaderet ne reſi
a.l. ſophiſti ca. ſteret talib⁹ creditis ſic ipoſſibilib⁹: adducẽ tñ ſophiſma-
ta ꝑ demr̃atiõib⁹ piculoſũ eẽt ꝯ ifideles: q2 ex h expone-
ret fides deriſioni: ⁊ ita ẽt eſt in oĩ mã alia ẽt. idifferenti:
vt in geometricis. ſi ſophiſmata tãq̃ demr̃atiões ꝓpone-
rent. Deli⁹ eſt. n. ignorãtẽ ſe ſcire ignorare: q̃ ꝑꝑ ſophiſ-
mata opinari ſe ſcire. Illi aũt ꝗ dicũt ptẽ oppoſitã dicũt
ſe nõ adducẽ ſophiſmata: ſʒ rõnes nec̃ias ⁊ veras demr̃a-
tiones. ⁊ iõ nullũ ꝑiudiciũ vident facẽ fidei nec reſpectu
fideliũ nec reſpectu ifideliũ: ſʒ magis ꝯfirmare eã hmõi
rõnib⁹. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ lʒ dicat ibi multiplr̃ a diuerſis,
rñdeo tñ breuiter ꝙ in eadẽ ꝯñtia pñt eẽ mlte rõnes: ꝑꝑ
B q̃s illatio ſit nec̃ia: ⁊ ita mlti loci ſumpti ex multis rõnib⁹
talis ꝯñtis in ipſo añte. ⁊ iõ vbicũqʒ aliq̃ illaꝝ rõnũ ſiue
aliqs illoꝝ locoꝝ iueniri / põt ſilis illatio iueniri põt ⁊ in-
ferri. Exᵐ / hõ currit. g aĩal currit. ſequit hñ ꝑ locũ a ſpẽ ⁊
nõ ſolũ h: ſʒ ẽt ꝑ locũ cõiorẽ: q2 ꝑ locũ a pte ſubiectiua: ⁊
nõ tñ vbicũqʒ eſt illatio ſpẽi ad gen⁹ eſt bona ꝯñtia: ſʒ ⁊
vbicũqʒ eſt argᵐ a pte ſubiectiua ad totũ eſt bona ꝯñtia.
⁊ poſſet poni aliḋ exᵐ: vbi plẽs rõnes inferẽdi ꝯcurrũt: ſʒ
iſtud ſufficit ad ꝓpoſitũ. Ita dico ꝙ ſequit / ignis eſt in h
nũc nõ ipedit⁹. igit lux eſt: loc⁹ eſt a cã nãlr̃ cãnte nõ ipe-
dita: ⁊ nõ ſolũ hoc: ſʒ ẽt a rõne q̃dã cõiore in añte põt iſta
ꝯñtia tenẽ. ſ. a rõne ꝓducẽtis nãlr̃ ⁊ nõ ipediti. nõ eñi tñ
T. c. 37. ⁊ 38 a.l. 2ᵐ rõnẽ generalem. cã cauſans nãliter nõ ipedita hʒ cãtũ ſibi coeuũ. 2. phy. ſʒ
etiã ꝓducẽs nãliter hʒ ꝓductũ ſibi coeuũ. ſic eſt maniſe-
ſtũ ꝑ ſilẽʒ rõnẽ. Ubicũqʒ igit eſt ſilis rõ inferẽdi: nõ tñ
ſʒ illã rõnẽ gñalẽ: ſʒ ẽt ſpãlẽ erit ꝯñtia nec̃ia ⁊ nãlis. ⁊ ita
dico ꝙ exᵐ hñ eſt ad ꝓpoſitũ. ꝙ ſi ignẽ eẽ ab eterno iſe-
rat ſplendorẽ diffuſũ eſſe ab eterno / per rõnẽ ꝓducẽtis

naturalr̃: lʒ aſñs hoc fuerit impoſſe ⁊ incõpoſſeʒ: ⁊ eſt ꝯñs
ſilr̃. ꝯñtia tñ eſt nec̃ia ⁊ bona: igit vbicũqʒ eſt illa rõ illa-
tionis erit ꝯñia bona ⁊ nec̃ia: quocũqʒ ſit de añte ⁊ ꝯñte:
ſed ita eſt hic de pr̃e ⁊ filio: q2 pr̃ eſt ꝓducẽs naturalr̃ re-
ſpectu filij: igit ibi erit ſilis ꝯñtia bona ⁊ nec̃ia. ¶ Per
hoc pʒ ad ꝯfirmationẽ illius rõnis: ꝙ nulla ꝑfectio tollit
a pᵐa cã: que põt eſſe in ſcḋa. poſſe aũt hr̃e cauſatũ ſim-
pliciter nec̃iũ nõ eſt ꝑfectionis in cã ſcḋa: imo hoc nulli
cãe ſcḋe ꝯuenit vt dictũ eſt di. 2ᵃ pᵗ. lʒ aliq̃ cã ſcḋa hoc ha- q. ſ. idẽ di. 8. euſdẽ. q. vlt. ⁊ di. 39.
beat ſm quid. ſimplr̃ eñi nec̃io cãre includit ꝯdictionẽ: ⁊
ideo hoc nulli cãe ſcḋe ꝯuenit: nec ex h tãq̃ ex ipoſſi infe-
rendo qḋlibet ex pte ignis arguit Aug. ſʒ ex rõne cõmu-
niori arguit Aug. ſ. ex rõne ꝓducẽtꝭ ꝙ nõ icludit ꝯdictio-
nẽ: ⁊ hoc ſufficit ad rõnẽ ſuã. ¶ Per idẽ pʒ ad illã aliaʒ
rõnẽ: ꝙ diuerſus modus cãndi nõ variat cãtũ formalr̃: ve-
rũ eſt de diuerſis modis cãndi ꝗ pñt eẽ cãe in aliq̃ cãtio-
ne: ſʒ ſi vnus modus in cãndo ſit poſſe: ⁊ alius ipoſſis / ſm C
modũ poſſeʒ cãtũ erit taleʒ: ⁊ ſm modũ impoſſeʒ cãtũ erit
aliud: ſic ex impoſſi ſequit impoſſe nãli tñ ꝯñtia. Ita dico
ꝙ nãli ꝯñtia ſequit ꝙ ſi naturalr̃ cãret ꝙ nec̃io cauſaret
⁊ coeterne: ſed iſte modus cauſandi icludit ꝯdictionẽ ad
ipſũ cauſare. Alius aũt modus cauſandi. ſ. libere cõpoſ-
ſibilis eſt cãe: ⁊ ideo non tollit cõpoſſitatẽ in añte ⁊ ꝯñte.
¶ Ad 4ᵐ diceret aliqs pro iſta via ꝙ ſempiternũ eſſe
icludit aliquã illimitationẽ: q2 icludit adequari deo ſm
aliqd. ſ. ſm illimitationẽ durationis: qḋ nõ poſſet eẽ ſine
illimitatione entitatis: q2 nõ poſſet ſibi adequari in aliq̃
vno ſine alio. ¶ Sed hoc nihil eſt: q2 etiã coexiſtẽs deo
hodie: nõ ꝑꝑ hoc equat eternitati: cui coexiſtit hodie: q2
etiã eternitas: vt coexñs huic diei: eſt iſinita: ⁊ idepẽdẽs:
⁊ creatura: vt hodie coexñs eternitati: eſt finita ⁊ depen-
dens: ⁊ ideo nõ coequat ſibi. Oporteret igit dicẽ ꝙ ſem-
piternũ eẽ aliquã illimitationẽ dicit in creatura vñ repu
gnet ſibi: ſʒ vñ ſit illa illimitatio ⁊ repugnãtia quilʒ oſtẽ-
deret ꝑ illã rõnẽ fundamẽtalẽ: quã ꝓ ſe ponẽt. ¶ Ad 5ᵐ
rñdet ꝯcẽdo ad oppᵐ: q2 ſic creatura non põt actualr̃
tẽdere in nõ eẽ: ⁊ tñ ſꝑ foret: ita nõ põt actualr̃ fuiſſe poſt
nõ eẽ: ⁊ tñ ſꝑ fuiſſe. de rõne aũt creature ſm iſtã põnẽ nõ
tñ eſt habuiſſe nõ eẽ ante eẽ aptitudinalr̃: ſʒ etiã actualr̃
añ eẽ habuiſſe nõ eẽ. ¶ Ad auctẽs dico ꝙ auctas Aug.
10. de ci. dei nõ eſt ſm intellm ſuũ ibi poſita: ſʒ ponit eaʒ
ſm itellm phoꝝ. vñ premiſit ibi de phis: ſic eñi iquiũt. ſi
pes eẽt in puluẽ ab eterno ⁊c. Un̄ ſm vitatẽ pede ſemꝑ
fuiſſe ⁊ cauſaſſe veſtigiũ in puluere icludit ꝯdictionẽ: q2
veſtigiũ cauſat ꝑ ipreſſionẽ pedis in puluere ꝑ motũ lo-
calẽ: ⁊ ita motũ aliqueʒ talẽ fuiſſe ſine pñᵒ ꝗ de rõne ſua
eſt iter oppoſita / ꝯdictio eſt. ¶ Ad illḋ de vir itelligibili
dico ꝙ ꝯdictoria pñt apprehẽdi ab itellu: ⁊ ẽt ſit appre-
hendunt: alioqn nullo mõ itell's dicẽt ea eẽ ꝯdictoria: ſic
gñalr̃ pʒ ex argᵒ phi 2ᵒ de aĩa. vbi ꝓbat de ſenſu cõi: ⁊ T. c. 45. D
alijs ſenſib⁹ ꝑticularib⁹: ꝙ nullus ſenſus nec itell's cõꝑat
extrema: niſi apprehẽdat vtrũqʒ: ſʒ ſic apprehẽdi eſt vix
itelligi: q2 nõ eſt itelligi cũ aſſenſu: quõ dicim⁹ nos itelli-
gere qḋ credim⁹ eſſe veꝝ: ⁊ nõ itelligere qḋ nõ credimus
eẽ veꝝ: lʒ tñ apprehẽdamus illḋ. ¶ Uel aliter põt dici
ꝙ ſi accipiat itelligibile ꝓ eo cui itell's põt aſſentire: ⁊ di-
cat modus iſtoꝝ phoꝝ fuiſſe vix ſic itelligibilis: põt ex-
poni ꝙ in ſuo vli modus ille fuit itelligibilis: nõ aũt in ſe
⁊ in ꝑticulari. intelligibilis eñi erat cũ aſſenſu in rõne ꝓ-
ducẽtis: ⁊ nõ in rõne cãntis: ⁊ itelligẽ cãns in rõne ꝓducẽ
tis: eſt itelligẽ cãns impfecte etiã in vli: ſic itelligẽ hoiem
in rõne aĩalis eſt itelligẽ hoiem impfecte. ¶ Uel 3ᵒ mõ
põt dici (⁊ forte ad mẽtẽ eius) ꝙ ꝯdictoria latẽtia: q̃diu
nõ ꝑcipit ꝯdictio euidẽs in eis: pñt aliquo mõ apprehen
di ab itellu: nõ tñ certitudinalr̃: ⁊ ita ꝯdictio iſta ſi eſt: tñ

E

Vbi ſupra.

Addi/tio. M.

latuit ⁊ potuit ab eis vix itelligi. ¶ Ad illud qḋ additur de pħis. pōt dici ꝙ multas ꝯdictiones latētes ꝯceſſerūt: ſicut negauerūt cōiter eſſe aliqḋ pmū pn^m ꝯtingēter cauſans: ſꝫ dixerūt pmā cāꝫ eſſe neceſ̄io cauſantē: ⁊ tñ dixerūt ꝯtingētiā eſſe in entib⁹ ⁊ aliqua ꝯtingēter fieri: ſꝫ ꝯdictio nē icludit aliqd ꝯtingēter fieri in entib⁹: ⁊ pmā cāꝫ neceſ̄io cauſare: ſicē deductū eſt diſ. 8° p^i. ⁊ diſ. z. ⁊ 39° eiuſdē: ⁊ aliquantulū in. q. pcedēte. ¶ Ad illud qḋ addit̄ de quatuor cauſis que cōſiderant̄ a metaphyſico. pōt dici ꝙ probat abſtractionē ſm itellm efficiētis a mouēte ⁊ mutāte. nō autē omne abſtractum ſm ꝯſiderationē itell's opꝫ poſſe ſeparari ſm eē ab eo a quo pōt fieri abſtractio ſm intellectum: ⁊ ideo ex hoc non ſequit̄ ꝙ in re ſit aliqḋ efficiēs qḋ non eſt mouens vel mutans.

¶ Ad illud de motu ⁊ pmo mouente poteſt negari añs/ loquendo de pmo vt pmo: ſꝫ nō vt mouēte: ita ꝙ diuiſim ſit falſum: ſꝫ coniunctim ſit verum.

Tenentes aūt pmā opīonez/potiſſime ꝓpter hoc qḋ nō inuenit̄ ꝯdictio in iſtis terminis: aliud a deo ⁊ eſſe ſempiternū. ⁊ 2° ꝓpter hoc ꝙ rōnes q̄ vident̄ ꝓbare ꝯdictionez ſunt ſpāles: ⁊ ideo ſi de aliquo ſpāli ꝓbent ꝯdictionē: nō tñ ꝓbant hoc de oi alio a deo. Et 3° qa quedā rōnes fiunt de pterito: que vident̄ ſimilr poſſe fieri de futuro ſicē de pterito: cū tñ nulli negēt poſſibilitatē futuri ſine fine: aut poſſent fieri de ſucceſſione ſicē de pmanētia. ¶ Iſti rñdent ad rōnes ꝯ iſtā opi. que ꝓbant ꝯdictionē. Ad pmā dicūt ꝙ creatura aliqua potuit ſemꝑ ꝓducta fuiſſe: puta angelus cuius eſſe eſt in euo. Et ſi dicas ꝙ creatura illa aliqñ ſit: ꝯcederēt ꝙ illa ſit in inſtāti eui: ⁊ cū iferr̄ ꝙ tūc eē ens ſucceſſiuū nō ſeqr̄: qa fili⁹ dei ſemꝑ gñat̄: ⁊ tñ nō eſt aliqd ſucceſſiuū: ſꝫ ſūme pmanens: qa idē inſtās in quo gñat̄ ſemꝑ manet: ita dicerent iſti ꝙ idē nūc manet in quo angelus accipit eſſe: ⁊ ita non eſt ſucceſſio: ſucceſſiua eni ſemꝑ aliā ⁊ aliā ptez accipiūt ſui eſſe. ¶ Ad aliā ꝓbōnē de ꝯſeruari ⁊ creari patebit in qōne de euo. ¶ Ad illud additū de eſſe acqſito cōcedūt ꝙ hꝫ eē acqſitū: qa nō hꝫ eē qḋ ex ſe ſit formalr neceūm: tñ nō videt̄ neceūꝫ ꝙ ſit acquiſitū poſt nō eſſe: qa acqſitio ſicut ⁊ receptio videt̄ ſufficienter ſtare: ſi ex ſe nō habeat illud qḋ dicit̄ acquirere ſiue ſit nouū ſiue antiquū. ¶ Ad ſcḋam rōnē de ꝓħo ꝑ perihe^m. omne qḋ eſt ⁊c. pꝫ rñſio diſ. 39. p^i. vbi eſt adducta iſta īſtātia ad ꝓbādū: ꝙ nihil ꝯtingēter eſt in illo iſtāti pro quo eſt: īqm̄ oppoſitū tūc poſſet in eſſe: ⁊ ex hoc pꝫ ꝙ aſſumptū eſt falſuꝫ: imo in illo inſtanti in quo ⁊ pro quo eſt/cōtingēter eſt: ſicē ibi deductū eſt: ⁊ iaꝫ determinatū. ¶ Et idē dico de cauſa ꝙ cā nō cauſat inquātū pcedit effectū duratione: ſꝫ eſt cauſa iquātū pcedit effectū nā. ſi igit̄ ois cauſa pro illo īſtanti pro quo cauſat neceſ̄io cauſat ⁊ nulla ꝯtingenter. ois cā iquātū cauſat neceſ̄io cauſat: ⁊ nulla contingēter. ¶ Ad tertiū poſſꝫ negari ꝙ in quacūqꝫ ſpecie eſt ſilis ipoſitas ad eternitatē ⁊ ſempiternitatē: qa nō appet ꝯdictio ex pte cuiuſcūqꝫ ſpēi: ⁊ ideo nec ſil'is poſitas. Uel ſi cōcedat̄ de aſino ꝙ potuit fuiſſe ꝓductus ab eterno: ⁊ potuit gñare: ⁊ ꝑ ꝯñs ab ipſo potuiſſent fuiſſe oēs aſini geniti vſqꝫ ad iſtū. Et cū queris vtrū fuiſſent finiti vel īfiniti. negat̄ ꝙ ſint īfiniti/imo finiti. Et cū infers. igit̄ tota duratio a ꝓductione illi⁹ aſini vſqꝫ ad iſtū fuiſſet finita. negat̄ ꝯñtia. ille eni etſi ꝓductus fuiſſet ab īfinito: nō tñ potuit gñaſſe ab īfinito: qa gñatio neceſ̄io icludit in creaturis: ꝙ ſit mutatio iter terminos oppoſitos. ſ. priuationē ⁊ formā: ⁊ qcqd eſt iter oppoſita ſibi ſuccedētia nō pōt eſſe ſempiternū. ¶ Et ſi dicas ꝙ tūc oportuit ipſuꝫ per tpſ īfinituꝫ quieuiſſe ad gñandū: cū tñ fuiſſet pfectus ⁊ potens gñare: qḋ videt̄ icōueniēs. ¶ Rñ: aſinus nō fuiſſet fact⁹ pfectior ab eterno ad generādū q̄ȝ deus ad creādū: ⁊ tñ ꝑ te oportuiſſet deū quieuiſſe a creādo. a. ꝑ īfinitū q̄ſi imaginatuꝫ: ita ꝙ ꝯdictio eēt ipſuꝫ aliqd creaſſe: qꝛ infinitū q̄ſi pteritū imaginatū pceſſiſſet: ⁊ tñ in creatione eius. ſ. in dando totū eſſe ei qḋ hꝫ in ſe eſſe: nō videt̄ ita neceſ̄io icludi nouitas ſicē in gnōne: que eſt a puatiōe ad formā: nō igitur eſt icōueniēs ſi oportuit aſinū gñaſſe ꝙ geuiſſet ꝑ infinitū imaginatū a pte ante ab illa actione: que neceſ̄io icludit ꝙ ſit noua: cū ponas deū neceſ̄io quieuiſſe ab illa actiōe quā nō oſtēdis icludere formalr nouitatē. ¶ Ad 4^m dico ꝙ tota deductio de potētyſ illis videt̄ eſſe ſupflua ⁊ multipliciter peccare: ⁊ tñ loquēdo de po^a ſicut ipſe ꝓcedit in argumētando in fine: ꝯcludēdū eſſet ſm eū ꝙ po^a ad nō eſſe neceſ̄io pcedit potētiā ad eſſe: ⁊ ſi arg^m ſuū valꝫ de potentyſ ꝯtyſ ſm ꝙ accipit̄ a ꝓħo ꝑ de ce. ⁊ mū. debet intelligi de potētyſ icōpoſſibilib⁹ actibus ſuis: ⁊ tūc ſi po^a ad nō eſſe neceſ̄io pcedat potētiā ad eſſe: tūc eſſe neceſ̄io pcedit nō eſſe: qa po^a ad nō eſſe nunq̄ȝ eſt ſm eē itellm: niſi in eodē pceſſerit eſſe. ¶ Ubi ſciendū eſt ꝙ loquēdo ꝓprie de po^a. ſ. añ actū ſubm imediatorū oppoſitoꝝ nūq̄ȝ eſt in potētyſ oppoſitis ſil: qa tūc careret vtroqꝫ actu ſimul: ⁊ ita nō eſſent oppoſita imediata circa illud ſubm: ⁊ de illis verū eſt ꝙ potētia ad vnū non eſt ſine actu alterius: nō ꝙ ille actus ſit receptiu⁹ illius potētie: imo ſubm tñ recipit illā potētiā: ſicut ⁊ eius actū. ſi eni actus. a. prior ſit potētia ad. b. qa rō receptiui: igit̄ ipſo. b. qa in eodem eſt pus nā potētia actu 9° meta. b. aūt pari rōne prius eſt potētia ad. a. ⁊ ita ipſo. a. ⁊ ita idē prius ⁊ poſterius codē: ſed potētiā ad vnū neceſ̄io ꝯcomitat̄ alterius actus ꝓpter imediationē actuū ad vnū. Ad ꝓpoſitū dico/ꝙ non fuit ab eterno ſub po^a ad eē ⁊ ſub potētia ad nō eſſe: ſub qua tñ pus: Dico ꝙ ſub potētia ad eē ſm veritatē q̄ȝ ſub nō eſſe: ⁊ ita nō ſub potētia ad illud. ſi aūt fuiſſet ab eterno fuiſſēt ſemꝑ ſub po^a ad nō eſſe: ⁊ nūq̄ȝ ſub potētia ad eē ſed ſub actu. Si aūt nō loquaris de po^a ante actū illum: ſed quaſi ſubiectiue: ⁊ aſſumas ibi creaturā nō eſſe ſicē in potētia ad eſſe niſi ſub nō eē: falſuꝫ eſt ⁊ ſupra iprobatū. ¶ Omittendo igit̄ de potētyſ arg^m breuiter vr̄ ſtare in hoc oppoſita que inſunt eidē ordine nāe nō pñt eidē ineſſe ſil' ordine durationis: qa pus duratione ieſt: qḋ prius nā ieſt. eē igit̄ ⁊ nō eē cū iſint ordie nāe lapidi: nō pñt ſil' ieſſe eidē ſil' duratiōe: nec idē inter ſe iuicē pcedē: ſꝫ neceſ̄io nō eē pcedit duratōe ipm eē: ⁊ ita nō potuit ſemꝑ fuiſſe. ꝙ aūt nō eē pus nā iſit q̄ȝ eē/B ꝓbāt: qa nō eē cōpetit lapidi ex ſe: aliō. ſ. eē nō cōpetit ſibi ex ſe ſꝫ ex alio. ¶ Hic dico ꝙ duo oppoſita nō iſunt ordine nāe eidē q̄ſi poſitiue/loquēdo de ordine nāe: ſicē eſt de aiali ⁊ rōnali: ſuba ⁊ accñte: ſꝫ q̄ſi puatiue. ſ. ꝙ alterū ieſſet: niſi ipedire: q mo dus expoſitus eſt in. q. pcedēte exponēdo opi. Aui. Et B mō nō opꝫ illud qḋ pus nā cōuenit alicui pus duratione ꝯuenire ſibi. pōt eni illud qḋ nō hꝫ eſſe aliqḋ ex ſe: ꝯueniri a cā poſitiua dante ſibi aliqd: qḋ iſtud nō hꝫ ex ſe: ⁊ ita pus duratione hēt oppoſitū q̄ȝ iſtud. ¶ Iſta rñſio pꝫ in alyſ. ꝓbaret eni arg^m ꝙ deus nō poſſet creare mām ſub forma: qꝛ mā pus nā eſt puata q̄ȝ iformata: qa ex ſe hꝫ ꝙ ſit puata: ⁊ ex alio ꝙ ſit iformata: igit̄ nō poſſet in mā eſſe forma niſi duratione pceſſiſſet mā informis: ſed hoc non ꝯcludit: qa mā nō eſt ex ſe poſitiue puata ſꝫ puatiue tm̄: qa nō ex ſe hꝫ formā: ſed ab alio vt generāte vel creāte: ⁊ ipſa ſola ſine alia cauſa poſitiua ſufficit ad hoc ꝙ ipſa ſit puata: ⁊ eēt igit̄ ſꝑ puata niſi eēt aliq̄ cā poſitiua ipediēs eius puationē cōtinuaꝫ: ⁊ tñ qa cā poſitiua pōt a pncipio ipedire ipſius materie puationē dando ſibi eſſe: ne ſemꝑ ſit puata: ideo nō opꝫ ex tali pꝛoitate nature neceſ̄io cōcludere pꝛioritatē durationis. ¶ Ad aliud de īfinitis alab⁹.

Idē in quolibeto. q. 12.

M. 1. ei.

F

G

Tex. c. 11 ... inde. vide 3° phyſi. t. c. 10.

Tex. cō. 13.

Sez in hac re ſpōſione ⁊. q. precedente ⁊ alibi.

H

Doctrina ſingularis.

I Ari° / quicqđ non pōt fieri a deo in vno die: qa icludit ɔ̄dictionē: hoc nō poſſet fieri in īfinito ꝑterito/ ſi fuiſſet/ ꝑ eādē rōnē: in iſta eni die ſunt īfinita īſtantia: imo in vna hora vnius diei/ in q̄ꝝ q̄libꝫ poſſet creare aīaꝫ ſic in vno die totius tꝑis īfiniti/ ſi ceſſādo eni opꝫ eū quieſcere a die in diē vt crearet vnā aīaꝫ poſt aliā: ⁊ ita ſi in īfinitis īſtātibus huius diei nō pōt creare īfinitas aīas: qa hoc nō eſt factibile: nec in īfinitis dieb⁹ totius ꝑteriti poſſet īfinitas aīas creaſſe. ¶ Et ſi dicas īſtantia huius diei nō fuiſſe in actu ſic ſūt īfiniti dies ꝑteriti. ¶ Hoc nō ſufficit: qa ſicut īſtantia īfinita īfinitoꝝ dieꝝ in qb⁹ creaſſet fuiſſent in potētia per te (ſic īdiuiſibile eſt in ɔ̄tinuo) ⁊ nō in actu: qa nullus illoꝝ fuiſſet in actu terminus tꝑis: ita eſt etiā de infinitis īſtantib⁹ hui⁹ diei: igiť equalē īfinitatē videnť hře īſtātia vni⁹ diei vel hui⁹ hore cū īfinitis īſtantib⁹ īfinitoꝝ dieꝝ. ⁊ ita videť ſeq ꝓpoſitū. ¶ Cōcederēt tñ aliq ꝓhi nō eſſe īpoſſe īfinitatē eſſe in accñtalr ordinatis: ſic pꝫ p Auic. 6° meta. c. de cauſis. ¶ Ad aliō de trāſitu īfiniti/ videť īprobare ſempiternitatē ſucceſſiuoꝝ. Sed ſm tenētes iſtam opi. nō eſt ſilis rō īpoſſitatis in ſucceſſiuis ⁊ in ꝑmanētibus: qa ꝑmanētia q̄cūq3/ lꝫ ſm motus ſuos poſſint menſurari tꝑe: tñ ſm eē ſubale ponunť mēſurari euo: ⁊ ideo ponēs ꝑmanēs eſſe ſine ꝑn° nō vř ponere aliqđ īfinitū eſſe acceptū. Iſtā rōnē de īfinito ſucceſſiuo ɔ̄firmat illa imaginatio de linea ɔ̄uerſa: qa ſi aliqua linea eēt q̄ſi protenſa in īfinitū īcipiēs ab hoc pūcto. a. nō eēt poſſibile q̄ eēt ꝑtrāſita: igiť videť q̄ eēt eɔ̄uerſo imaginādo lineā quaſi ſic acceptā in ꝑteritū nō videť poſſe q̄ ſit accepta vſq3 ad. a. ¶ Ad vltimū argm̄ dici pōt q̄ equale maius ⁊ minus nō ɔ̄ueniunt quātitati molis niſi finite: qa prius diuidiť quātū per finitū ⁊ infinitū q̄ꝫ ſibi ɔ̄ueniat equale vel iequale. de rōne eni quātitatis maioris eſt excedere: ⁊ minoris excedi: ⁊ equalis cōmenſurari: que oīa videnť concludere finitatem: ⁊ ideo negareť infinitū eſſe equale infinito: qa equale ⁊ īequale: ⁊ maius ⁊ minus ſunt differentie quantitatis finite ⁊ non infinite.

M. l. rñſionē.

K

Additio

Vbi ſup. c. x

¶ Ad alia argumēta extra addita pro illa via cōformiter dictis pōt rñderi. Ad ꝑmū ɔ̄cedo ɔ̄ñtiā cuꝫ minori ⁊ nego minorē: lꝫ eā ɔ̄cederet Phs vt pꝫ 8° diſ. ꝑmi. 27. q. quolibeti: in hoc tñ errauit ⁊ ſibiipſi ɔ̄dicit: qa ꝑ ethicoꝝ hꝫ q̄ duratio maior nō arguit maiorē ꝑfectionē/ q̄ verū eſt niſi ſit ex īntrinſeca ꝑfectione ⁊ a ſe: qđ ɔ̄uenit ſoli deo: de quo īfra qōne ꝑ^a 2^e diſ. notāter tractat Doc. Ad ꝓbationē minoris dico q̄ q̄uis ꝑmanēs hꝫ totū eē ſuū ſil tñ ab alio depēdēter hꝫ ipſuꝫ/ ſi eſt creatura: ⁊ in fieri poti⁹ q̄ in facto eē: vt pꝫ p Aug^m 4° ⁊ 8° ſup Gen. ad lrām/ q̄ repugnat ei qđ eſt formalr necē eſſe. oē igiť creatū ⁊ fuit ⁊ eſt ⁊ erit mere ɔ̄tingēter/ quātū ad eē reale. ¶ Ad aliō maior pōt itelligi duplr. Uno mō vt neceſſitas determinat ordinē actus ad actū via originis. Alio mō vt determinat modū elitionis actus poſterioris. Et tūc ad minorē dico q̄ ꝑma ps ei⁹ eſt vera vtroq3 mō capiēdo neceſſitatē: ⁊ hoc loquēdo de actu ſimplicis cōplacētie diuine volūtatis: loquēdo ꝟo de volitione efficaci dei que reſpicit exiſtētiā rerū ⁊ ɔ̄ditiones exiſtētie/ eſt vera ꝑmo mō: ⁊ falſa ſcđo mō capiēdo neceſſitatē/ qđ itelligo eē veruꝫ qñ actus volūtatis circa talia/ poniť in eē q. ſ. tūc neceſſitate ordinis ſequiť actū intellˀs: lꝫ poſſet oīno non poni in eſſe poſito actu intellˀs. Et qđ tangiť in ꝑ^a parte minoris de determinatione actus intellˀs ⁊ volūtatis ⁊ ordine vtriuſq3 in ipſis: dico q̄ verū eſt ſi loquať de determinatione ſimplicis complacētie: ⁊ ſic currit ꝑma ꝓbatio de ſenſu ⁊ eius appetitu: lꝫ ſit diſſimilitudo quo ad nālitatē ⁊ lībtatē: ſi ꝟo itelligať de determinatiōe determinatiua volitionis efficacis/ dico q̄ eſt ordo ɔ̄tīus: qa ꝑcedit act⁹

C. 14.
C. 19.

talis volūtatis actū talē diuini itellˀs: qa notitia dei reſpectu factibiliū eſt ſpeculatiua ⁊ nō practica/ vt pꝫ in ꝓlogo qōne 4^a/ ⁊ 38ª diſ. ꝑmi. diuina eni volūtas eſt ꝑma regula ɔ̄tingētiū. Creare aūt vel creatio eſt ipſius volitionis efficacis dei ad extra formalr vel ɔ̄comitāter: quare etſi ſequiť (nā falſe) diuinū intelligere ⁊ eſſe rerū ideale: nō tñ neceſſario ſed mere ɔ̄tingēter vt determinat modū eliciendi actū vl' creationē actus ⁊ nō ordinē actus ad actū vt dictū eſt. Et p h̄ pꝫ rñſio ad id qđ īferť in ɔ̄ñe de creatione: ⁊ eſt ꝑncipale ad ꝓpm argm: quo videlꝫ ſequiť ⁊ nō. ¶ 2ª ꝓbō ꝑ^e ptis minoris/ ꝓcedit de ſimplici cōplacētia vt pꝫ: vel ſi de efficaci ꝓbeť/ dico q̄ diuina volūtas non eſt regulabilis aliunde: ⁊ maxime ad extra ⁊ reſpectu cōtingētiū: ⁊ per ɔ̄ñs reſpectu eius nō eſt notitia cōpletiue practica in itellˀu diuino. Primā ꝓbationē 2^e ptis minoris ɔ̄cedo ad ſenſuꝫ datuꝫ de 1ª determinatiōe ⁊ neceſſitate ɔ̄ſecutionis eſſe idealis ad cogñē obiecti ꝑmarij neceſſario mouētis ad ſui ⁊ alioꝝ ſimplicē notitiā ⁊ cōplexā neceſſarioꝝ determinatā/ īdeterminatā q̄ cōtingēter. ¶ 2ª ꝓbō 2^e ptis minoris accipit illā ꝓpōnē cōparatiuā ꝑncipij in ſpeculabilib⁹ ad finē in agibilib⁹/ que ⁊ ſilitudineꝫ ⁊ diſſimilitudinē īportat: vt ꝑ^o di. ꝑ^a qōne 4^a: ⁊ 16ª qōne quoli. optīe exponit Doc. Dico eni q̄ ex fine pro ſubſtracto cognito. i. eētia dīna: nō tñ īquātū finis: ſed īquantū obꝫ ꝑmariū motiuū ⁊ terminatiuū diuini itellˀs vītualr ⁊ eminēter oīa alia ⁊ eoꝝ cogñē ɔ̄tinēs/ eſt neceſſio cognitio alioꝝ in itellˀu illo: vt iaꝫ dictū eſt: ſed tñ i^a nō eſt ꝑtica cognitio: vt ꝓbabilr teneo/ in itellˀu diuino: ideo ꝓbatio illa: ⁊ ſi verū vno modo cōcludat: in alio tñ deficit mutādo cogñē obiecti ꝑmarij ⁊ ſecūdarij in cogñeꝫ finis ⁊ ordinatoꝝ in ipſuꝫ: ideo eſt accñs figura dictionis: ⁊ amphi^a. ¶ Ad aliud ɔ̄cedo q̄ oē aliud a deo eſt in po^a ad eſſe ⁊ ad nō eſſe: ſed nō opꝫ q̄ talis po^a ad eſſe ꝑcedat duratione: ſed tñ nā ipꝫ eē. Et ad illā ꝓpōnē de ordine nāe īter īcōpoſſibilia ſil' qualr īferť ordinē durationis ⁊ nō/ ſatis abūde dixit Doc. ſoluēdo 4^m argm̄ Henrici. ¶ Ad aliud cōcedo totū argm̄ intelligēdo noīe creationis depēdentiam in eſſe ⁊ īproduci a ꝑma cā. ſi autē vltra hoc vult inferre nouitatē ꝓductionis talis ordine durationis: ⁊ q̄ h̄ īportet noīe creationis: hoc pōt negari: ⁊ demōſtrari nō pōt. Et ſi ꝓteruiať q̄ creatio īportat nouitatē/ dic vt dic̄ Doc. valde notāter ſoluēdo ꝑ^m argm̄ poſt oppoſitū īfra. ¶ Ad aliud pꝫ per idē: nō eni ꝓbat nouitatē depēdentie ſaltem in quocūq3: qđ ſufficit ad ꝓpoſitū: qa ɔ̄tentio hui⁹ qōnis nō eſt eque de oībus ſic de aliqb⁹ creaturis: vt pꝫ ex titulo qōnis: ⁊ ex dictis Doc. Quicqđ dicat Henri. Et q̄ ibi tangiť de ſignificato creatiōis: ⁊ an plura īportat/ pꝫ īfra q. 5^a ⁊ 4^a. ⁊ q. ꝑ^a 2^e diſ. īfra: ⁊ 12^a. q. quoli. ¶ Ad aliud pꝫ per idē ⁊ ex dictis ſupra/ ſoluēdo 2^m iſtoꝝ: ɔ̄cedo depēdentiā: ſed nego nouitatē in caſu. q. huius poſito in eē: nego etiā vniformitatē eē exēplari quo ad neceſſitatē ⁊ demonſtrationē ⁊ eſſe realis creaturaruꝫ: in ꝑ eſt neceſſitas ɔ̄ñie ⁊ ɔ̄ñtis: in 2° ɔ̄ñtie tm̄: vt pꝫ bene ſpeculāti. ¶ Ad vltimū dico q̄ ſicut diuina volūtas neceſſio cōplacet qđditatib⁹ cognitis oībus: ita exiſtētie cognite oībus: eq̄ vniformiter diuinus itellˀs vtrūq3 in eē cognito ꝓducit ⁊ volūtati oñdit: vtrūq3 ꝟo extra cāꝫ ⁊ itellˀm ponēdo in eē diuina volūtas mere cōtingēter volitione efficaci vniformiter diſſormiterq3 aſpiciēnā reſpectu vtriuſq3 eſt vniformitas ɔ̄tinētie vt ſic: ſed eſt diſſormitas in mō eēndi ⁊ ponēdi in eſſe. Circa qđ ſtude: nō ꝓbat ꝗ argm̄ nouitatē in vno magis q̄ꝫ in alio. h̄ ꝓbabilr dico/ ſaluo ſemꝑ meliori iudicio quicqđ dicat Franci. de May. de eſſe eētie ⁊ exiſtentie ⁊ cognitione eoꝝ in intellectu diuino q̄ꝫ mihi minime in hoc placet. alioꝝ. XV. L.

Ad primū argu͂m pn͂lr ↄcedo ꝙ mā eſt igenita ⁊ incorruptibilis:non tn̄ ex h̄ ſequit̄ ꝙ ſit ſempiterna:qa nō hꝫ mām vn̄ fiat:eſt tn̄ ꝓducta tota:ꝗ ꝓductio nō eſt gn̄atio:qa gn̄atio ⁊ corruptio ſunt cōpoſitoꝝ nō ſimpliciū. ℂ Ad aliud de ſempiternitate tp̄is:dico ꝙ nō valet:qa al's ↄcludit moueˀs nō poſſe ſine nouitate ſeu mutatione mutare:⁊ rn̄ſuꝫ eſt ad illō in.q.p̄cedēti. Et qō argr̄ de ante:dico ꝙ nō ↄcludit niſi de an̄ imaginato vel p̄uato:ſic eternitas eſt ante qō nihil eſt:vel ſicut ex̄ vniuerſuꝫ nihil eſt:ibi vel negat̄ ex̄.vel nō affirmat̄ niſi imaginariū ex̄. ℂ Ad illud p̄mi de gn̄one:ꝗuis iſta ſit aliquo mō ꝓbabilis:corruptio vnius eſt gn̄atio alterius:qō pro tāto veꝝ eſt:qa nullū agēs nāle ꝑ ſe itendit corrūpē aliqd:ſꝫ ꝑ accn̄s corrūpit illud qō eſt icōpoſſe gn̄ato qō ꝑ ſe itendit:tn̄ ex illo nō ſequit̄ ꝑpetuitas gn̄onis:qa vltia corruptio p̄t ↄcomitari vltimā gn̄onē:puta qn̄ oīa mixta reſoluent̄ in elnta:⁊ tūc erit ſtat⁹ tā gn̄onis ꝗ̄ corruptionis:ſꝫ illa vltima corruptio non ſit annihilatio:qa eſt ad mā̄:⁊ ph̄s tn̄ ſupponit cū iſta ꝑpōne vnā aliā ꝑpōnē.ſ. ꝙ tale gn̄abile eſt iterū corruptibile:⁊ ꝙ ſel⁹ gn̄atio alterius ſit corruptio:qō nō eſt verū:ſꝫ arguēdo in preteritis opꝫ accipe iſtā,gn̄atio vnius eſt corruptio alterius:⁊ iſta nō eſt ita vera ex ꝑ ſe itentōe agētis nālis ſic̄ illa p̄cedēs. accidit enī ꝙ gn̄ans corrūpat ꝑꝑ icōpoſſitatē termini corrūpendi cū termino quē itendit:qa nō pōt ꝓducē formā quaꝫ itendit:niſi in mā̄ p̄exiſte:⁊ illa mā p̄exiſs,cōiter,eſt ſub forma icōpoſſi foꝛe quā intēdit:⁊ iō opꝫ ipm corrūpē cōpoſitū p̄exiſs:vt gn̄et illō qō itendit.⁊ dato ꝙ ex h̄ ſequeret̄ ꝙ nulla eſſet gn̄atio niſi qn̄ ꝓducit̄ totū:nō tamē opꝫ ꝙ pars ei⁹ p̄exiſtat ſub forma incōpoſſi:⁊ ideo taleꝫ ꝓductionē alicui⁹ entis nō opꝫ eē deſtructioneꝫ alicuius alterius entis:ſed tn̄ deſtructionē nihili ſiue nō entis p̄ceſſe:⁊ tūc nō opꝫ illā p̄mā ꝓductionē p̄ceſſiſſe aliaꝫ:qa terminus a quo huius ꝓductionis nō fuit termin⁹ ad quem alterius ꝓductionis:qa nihil nulla ꝓductione ꝓducebat̄ ad illud 4m argm de ſucceſſione ꝑꝑ motū,qn̄ dī ꝙ agēs nō cauſans ꝑ motū ⁊ nō ipedibilis pōt hr̄e effectū ſibi coeuum.diceret̄ ꝙ vbi agēs ⁊ effect⁹ pn̄t hr̄e eēntiā vnigeneā,vera eſt maioꝛ illa:ſed vbi nō pn̄t eē vnigenea:ſꝫ p̄oritas nāe in cā̄ de nec̄itate reqrit p̄oritatē durationis eius reſpectu effectus,ibi maioꝛ eſt falſa ſic eſt in ꝓpoſito.

Ad primū in oppoſitū dico,ꝙ vel illa nō eſt diffinitio creature ſed deſcriptio q̄dā cōceſſa ab Arrio:ↄtra quē arguit Aug.qa dicit filiū dei aliqn̄ nō fuiſſe:⁊ tūc ſufficit Aug.accipe iſtā diffōnē vel deſcriptionē ↄtra eū vt ↄceſſaꝫ:⁊ ex negōne hui⁹ deſcriptionis a filio dei ↄceſſe ab eo ↄcludere ↄ eū ꝙ nō ſit creatura. Uel ſi eſt diffō creature ꝓpꝛie loquendo de creatura inquātū creatura:nō tn̄ ꝑꝑ hoc eſt diffō cuiuſlibꝫ alteri⁹ a deo,puta angeli vel hoīs:qa diceret̄ ꝙ huic qō eſt eſſe creaturā accidit hec diffinitio:ſed ſi illa poneret̄ diffō icipiētis ⁊ de facto diſta eſſet,oē aliud a deo:tūc arguēdo ſic. Oē aliud a deo eſt icipiēs:ꝗ oē aliud a deo eſt creatura. nō ſequit̄:ſed eſt fallacia accn̄tis ꝓpter extraneitatē medij reſpectu tertij inquātū cōparat̄ ad p̄mū:nō eniꝫ qcqd repugnat accn̄ti repugnat ſubto cui accidit tale accidēs. ℂ Ad aliud de ifinito in multitudine ⁊ magnitudine reſponſuꝫ eſt prius in rn̄ſione de ifinitate actuali animaꝝ.

Quarto quero. Utruꝫ creatio angeli ſit ideꝫ angelo. Et arguit̄ p̄ ꝙ nō. qa ſm Auic.5o meta.eqitas eſt tn̄ eqitas: nec vna,nec plꝛes:igit̄ pari rōne,angelus tn̄ eſt angelus:⁊ nō eſt idē ſibi realr̄ aliqs reſpectus. ℂ P̄.Creatio angeli nō eſt niſi in p̄mo inſtāti nāe: qn̄ angelus accipit eſſe:ſed angelus manet poſt p̄mū inſtans:⁊ nihil manet ſine eo qō eſt idē ſibi realiter:igit̄ ⁊c̄.

ℂ Itē ſi ita eſſet deus nō poſſet angelū annihilatū eūdē nuō repare.ↄn̄s eſt falſuꝫ.igit̄ ⁊ an̄s. ꝓbatio ↄn̄tie:qa nō pōt eādē creationē repare:vt vi:qa nec eūdē motuꝫ nuō ſm aliquos:qa iterruptio ꝓhiberet illū eſſe eundeꝫ nuō. ℂ P̄. Ignis genitus eſt cauſalr̄ ab alio igne gn̄ante:⁊ ꝑ ↄn̄s hꝫ nām ab ipſo:⁊ tn̄ creatio nō eſt in igne genito cāliter ab igne gn̄ante.igit̄ ⁊c̄.minoꝛ ꝓbat̄:qa tūc ignis genitus hr̄et ab igne generāte ꝙ eēt creatura:qa a quocūqꝫ agēte eſt creatio in igne,ab illo ignis creat̄.ↄn̄s videt̄ eē falſuꝫ:qa ipm eē creaturā tn̄ dicit reſpectū ad creatorē. ℂ Itē mutatio dīt a termio ad quē,creatio eſt mutatio. igit̄ ⁊c̄. ꝓbat̄ maioꝛ:tū qa mutatio p̄cedit terminū.tū qa mutatio eſt i gn̄e paſſionis:qa ⁊ mot⁹ ſm Cōmē.5o phy. Termin⁹ aūt itriſecus eſt eiuſdē gn̄is cū terminato:ſicut pūctus circuli.foꝛa aūt ad quā eſt mutatio vl̄ mot⁹ nō eſt de gn̄e paſſiōis ex 5o phy. ꝓbatio minoris.tū qa noua relatio nō aduenit alicui ſine mutatiōe alteri⁹ extremi:ſꝫ ꝑ creationē ē noua relō creature ad deū:qa aliqd nouū dī de creatoꝛe:⁊ nō niſi ꝑꝑ nouam relōnē in eo ad qō dicit̄. ℂ Cōfirmat̄ ꝑ Aug.5o de tri.c.viii.ea que ſunt relatiua ad deū cū mutatiōe ei⁹ de ꝗ dn̄r exiſtūt.tū ꝫ qa in oī gn̄e eſt aliqō vnū qō eſt menſura oīum alioꝝ:que ſunt in illo gn̄e:ex.10.meta.p̄mū aūt in gn̄e mutationū non vī poſſe poni gn̄atio:qa nō eſt rō mutabilitatis in oīb⁹ mutabilibus:qa nō oīa mutabilia ſunt genita. Silr̄ nō eſt maxia oppoſitio iter terminos gn̄onis q ſunt p̄uatio ⁊ forma:ſꝫ maioꝛ oppoſitio eſt iter terminos creationis:qui ſūt ↄdictoꝛ:vt ens ⁊ nihil:igit̄ creatio eſt p̄ma mutatio.

Oppoſitū qa ſi eſt alia:aut ꝗ creatoꝛ:qō non ↄuenit:qa creatio eſt noua.aut mediū inter creatorē ⁊ creaturā:qō non cōuenit:qa non eſt medium. aut poſterius re creata:quod nō cōuenit:qa eſt quaſi via ad eſſe creature:igitur ⁊c̄.

Et qa hec qō dependet a quadā alia.ſ.de identitate relationis ad ſuū fundamentuꝫ:⁊ hic ſpecialr̄ loquēdo de relōne:que eſt creature ad deū:ideo gnto q̄ro vtrū relō creature ad deū ſit eadē fundamēto? Or̄ nō.ſi oīa alia a deo hn̄t relonem ad ipſuꝫ:igit̄ oīa alia eſſent ad aliqd nō tn̄ accn̄talr̄:ſꝫ etiā ꝑ idētitatē.ↄn̄s vr̄ ipoſſe:qa illud iſert ph̄s 4o meta.ex dictis dicentiū oīa apparētia eſſe vera. ℂ P̄. Predicamēta ſunt p̄ diuerſa: ex 5o ⁊ 10o meta.⁊ ſimplr̄ diuerſa entia:qa ens ſm ſe diuidit̄ in illa.ꝗ nihil vnius p̄dicamēti eſt idē ens alicui alterius p̄dicamēti:ꝗ nulla relatio eſt eadē alicui abſoluto.

Oppoſitū. Nō minus depēdet qōlibꝫ creatū ad deū ꝗ̄ qōcūqꝫ ↄcātū ad aliud cauſatū: qa depēdentia ad p̄mū videt̄ eē eſſentialiſſima:ſꝫ totuꝫ hꝫ relōnē ad ꝑtes eādē ſibi:qa nō pōt eē totū:⁊ nō eē ex ꝑtib⁹:ꝗ pari rōne ad cām p̄mā:ſꝫ extrinſecā,hēbit depēdentiā eādē ſibi:ſꝫ enī cā extrinſeca nō cōponat rē ſic̄ facit cā intrinſeca:ꝑfectius tn̄ cauſat rē ꝗ̄ cā intrinſeca:cōponere enim includit imperfectionē.ſ.potentialitatē.

Hic dicit̄ ꝙ oīs relō eſt eadē fundamēto.pro iſta opi.argr̄ mltiplr̄. Prīo qa relō tranſfert̄ ad deū ſm ꝓpriā rōnē relonis:⁊ iō in diuinis dn̄r manere duo p̄ūta ꝓpꝛie.ſ.ſuba ⁊ relō:ſed ſi de rōne relonis eēt ꝙ eēt alia res a fundamēto:igit̄ in deo eſt res ⁊ res:⁊ ita cōpoſitio:qō eſt ↄ ſimplicitatē diuinā. Et ex h̄ medio argr̄ gn̄alr̄.ſ.ex ſimplicitate diuina.nō enī eſt cōpoſitius albuꝫ ſile ꝗ̄ albū tn̄:⁊ ꝑ ↄn̄s relō ſilitudinis nō addit aliā reꝫ a fundamēto. ℂ Scdō hoc idē arguit̄ ꝑ viā mutationis: qa ſi eēt alia res a fundamēto:igit̄ cuicūqꝫ fundamento ipſa adueniret de nouo,ipſuꝫ mutaret̄ realr̄.hoc videnf̄ negare multe auc̄tes.p̄ ph̄i 5o phy.vbi negat in ad aliqd eſſe motū vel mutationē. 2o Boetij 3o de tri. Anſel.etiā monol.3.quere eum ibi. ℂ 3o arguit̄ ex hoc,ſi relō eſſet

Marginal notes:

7o ⁊ 8o meta. Et ingr phs 8o phy.t.c.54 ⁊ inde.⁊ Aue. 12.meta.cō.18

L

Theologice loquendo.

a.l.corruptio alteri⁹ ſit gn̄ō

M

A

Poſſet loco ly aliquo,poni.a.⁊ ſilr̄ in ↄn̄te,loco ly creatura vel vtrobiqꝫ,poni ly creatura

c.ſ.⁊.2.

Cōment.9. 10.⁊.18.

Ibidem. Uide in ar.2. ad h̄ nōiter.

T.c.2.⁊ ide.

T.c.15.⁊.23

Tex.cō.14.

Tex.cō.13.

Quere gnto phy.⁊ p̄o poſterio.t.c.31.

a.l.creatum.

Dē.qll.9.q.3.⁊ qll.5.q.6.⁊.7.⁊ qll.7.q.1.q̄re octo ⁊ aliōs nominales.

alia res a fundamēto.ꝗ ſimilitudo hēet ſuū ꝓpriū ieſſe aliō
ab ineſſe albedinis:qḋ videt̃ icōueniēs pma facie:quia
tūc relatio fundata ſup ſubaʒ:ſi qua eſſet:eſſet accñtalis
ꝓpter ſuā ꝓpriā accñtalitatē:qḋ videt̃ eē ɔtra Simpli-
ciū ſup pdicamēta. vbi dicit ꝙ Phs ꝑus tractat de quā-
titate ⁊ q̄litate ꝙ̄ de relone: qa relo fundat̃ in iſtis ime-
diate:⁊ nō fundat̃ in ſuba imediate:⁊ h̄ loquēdo de rela
tione accñtali:igit̃ relo fundata ſup ſubaʒ nō hʒ ex ſe ꝓ-
priā accñtalitatē.¶ Probat̃ etiā idē illatū prius eſſe in-
cōueniēs:qa tunc genus relonis nō eſſet ſimplex:ſed q̄ſi
cōpoſitū ex in/⁊ ad/qḋ videt̃ icōueniēs:qa ṗmus cōce
ptus cuiuſlibʒ gn̄is ṗmi dʒ eſſe ſimplex oīno:vt vƚ.ꝗ ⁊c̃.
¶ 4.° ſi eſſet ita ꝙ eſſet alia res a fundamēto:eſſet tunc
proceſſus in īfinitū in relonibus.nā ſi iſta relo ſit alia res
a fundamēto.pari rōne ⁊ illa alietas que eſt quedaʒ relo
eſt alia res a fundamēto:⁊ ſic erit ꝓceſſus in infinitū in
relonibus:⁊ hoc eſt icōueniēs.¶ 5.° relo nō hʒ diſtōneʒ
in ſpēs ſuas niſi penes fundamēta:nō eni differt dn̄iuʒ a
ṗnitate penes h̄ qḋ eſt eſſe ad/ſʒ penes fundamētū:nec
relones ille diſquiperātie diſtinguunt̃ vel ſunt eedē cum
relonibus equiperātie:niſi ꝓpter vnitatē ⁊ diffoꝛmitatē
in fundamētis:ſed ſi relo eſſet alia res a fundamēto hēet
ex ſe formalr diſtinctionē in ſuas ſpēs:igitur ⁊c̃.

4° metaphy. tex.cō.3. **Contra** iſtā opionē arguo ſic/ṗmo. Nihil eſt idem
realiter.a.ſine quo.a.pōt eſſe realr ſine ɔ̄di
ctione:ſed multe ſunt relones ſine qbus fundamēta pn̄t
eſſe ſine ɔ̄dictione.ergo multe ſunt relones que non ſunt
realr eedē cū fundamēto. Probatio maioris:qa ꝙ idem
ens realr/ſit realr ⁊ nō ſit realr/videt̃ eſſe oppoſitū ṗmi
ṗncipij:ex quo ṗn° videt̃ ſtatim ɔcludi diuerſitas entiū:
qa ſi de aliqbus duobus dicant̃ ɔ̄dictoria/eodē mō quo
dicunt̃ de eis/vident̃ eſſe nō idē:⁊ ita ſi ɔ̄dictoria reſpe
ctu eſſe.ſ.eſſe ⁊ nō eſſe dicant̃ de eis:vident̃ eſſe nō ideʒ
in eſſe ſiue nō idē ens.¶ Confirmat̃ iſtud:qa ſi illa ma-
ior neget̃ nō videt̃ reling vnde poſſit diſtinctio entiū ꝓ-
bari.diceret̃ eni a ꝓteruo nō tn̄ ꝙ in vno ſuppoſito plu
res nature vt ſuba ⁊ accñtia ſint eedē:ſed ꝙ ſortes ⁊ pla
to:vel ſortes ⁊ lapis vel albū nō differunt realiter.¶ Et
ſi arguat̃ ɔtra eū ꝙ ſortes pōt eē ſortes nō exiſtēte lapi-
de:⁊ per hoc ɔcludat̃ diſtinctio vnius ab alio.vel ſortes
pōt eſſe ſortes ⁊ nō eſſe albus:⁊ per hoc ɔcludat̃ diſtin-
ctio ſubi ⁊ accñtis:negabit̃ ɔ̄ntia:qa proteruus negabit
tibi ꝓpoſitionē cui inniteris:⁊ cui innitunt̃ iſte ɔ̄ntie:quam
ꝓpoſitionē etiā tu negas.¶ Hanc etiā ꝓpoſitioneʒ illa
ſunt diſticta realr:quoꝝ vnū pōt manere ſine altero:ne-
garet ꝓteruus:negata vō iſta perit tota doctrina Phi.7.
c.8.⁊.9.⁊.10. topicoꝝ.qua docet ꝙ ꝓpō vel ꝓblema facilr deſtruit̃
per ɔ̄dictionē inuētā:ſed difficilr ɔſtruit̃:ſi aūt neget̃ ꝓ-
poſitio iſta/nō videt̃ poſſe deſtrui:qa ſi nō deſtruit̃ ꝑ ɔ̄-
dictionē:nec per aliquā aliā oppōneʒ:aut ſaltē nō facili-
ter:⁊ facillime videt̃ poſſe ſuſtineri:qa nullus locus ſm
eū vel ab eo aſſignat° videt̃ efficax ad deſtruenduʒ ali-
qd:ſi iſte loc° deſtruat̃.¶ In iſta ēt via Phi fundat̃ illa
ſeʒ.7.topice. via de motu ſiue mutatōe:ad ꝓbādū diſtōneʒ:qua vtit̃
Phs ad ꝓbandū mām eē aliā rē a forma:qa manet ea-
Uide.i.2.5. deʒ ſub oppoſitis formis.¶ Qua ēt vtit̃ Phs.4.phy.
⁊.7.phyſico. ad ꝓbādū locū eē aliud a locato:qa idē locus manet cū
tex.cō.6. diuerſis locatis.¶ Minor ēt appet in oībus relonib°:
Et ḣ°ō ge.5. quarū fundamēta pn̄t eē ſine terminis:ſic̄ eſt in qib° re-
⁊.⁊.12.meta. lationib° eqperātie:ſicut ſunt ſile eq̄le ⁊ hꝯ:ſi eni hoc al-
Tex.cō.3. bū ſit:⁊ aliud albū nō ſit:hoc albū eſt ſine ſilitudine.⁊ ſi
aliud albū fiat:in hoc albo eſt ſilitudo:pōt igit̃ eſſe ſine
ſila ⁊ cū iſta:ſilr eſt in multis relonib° diſqperātie.ſi eni
iſte ſit hō:⁊ nullus ali° ſubſit prāt ſue:eſt ſine drātione:
Ubi ſupra. ⁊ pōt eē drās/ſeruoꝝ acceſſione:ſic dicit Boe.⁊ ita eſt de
multis alijs de qb° oīb° nō opʒ exēpla adducē.¶ Con

firmat̃ ēt iſta rō q̄ntū ad ſe totā:qa iſte ɔfirmatōes tacte
valēt ꝓ maiori ⁊ minori.Si eni relo nihil aliō ſit realr a
fundamēto:qḋ tn̄ manet ſine ea:vƚ negari icarnatio ⁊ ſe-
paratio accñtiū a ſubto in euchariſtia:vƚ etiā negari oīs
cōpoſitio in entib°:⁊ oīs cāllitas cārū ſcdarū.¶ Proba-
tio ṗmi icōueniētis:ſi idē realr nāe hūane ſit vnio ei° ad
vbū:igit̃ ſi vbū nūq̄ aſſumpſiſſet nāʒ illā:⁊ feciſſet illaʒ
abſolutā eādē ipſa eque realr fuiſſet vnita vbo ſic mō ē
vnita vbo:qa tota realitas fuiſſet tūc/q̄ mō:ſi ēt depone-
ret illā nāʒ:manēte tn̄ ipa eadē in ſe maneret nā illa rea-
liter vnita vbo:⁊ ita realr ſic nunc eſt vnita:qa ſaluaret̃
tota realitas nāe tunc ſic mō.¶ 2m ēt de eucharíſtia ꝓ-
bat̃:qa ſi manet eadē quantitas q̄ ṗus erat panis:⁊ nihil
aliō eſt iherētia ei° panis:q̄ realr ipſamet q̄ntitas:igit̃ illa
vnit̃ realr pani:vel cū iformat nūc ſic ṗus.¶ 3m ꝓbat̃:
qa ſi.a.⁊.b.cōponāt ab.⁊ iſtarū ptiū vnio adinuicē nihil
aliud ſit realr niſi iſta abſoluta.a.⁊.b.ꝗ ſepatis realr.a.⁊
b.manet tota realitas illa:q̄ eſt ipſoꝝ.a.⁊.b.vnitoꝝ:⁊
tūc.a.⁊.b.ſeparata manēt realr vnita:⁊ ita manet cōpo-
ſitū ſepatis ptib° cōponētibus:⁊ ita cōpoſitū nō erit cō-
poſitū:qa qḋ manet cōpo^m ſepatis ptib° cōponētib° non
eſt cōpo^m ex eis:nihil eni eēt tūc niſi vnū aggregatione:
ſic Phs vƚ deducere.7.meta.¶ Probat̃ ēt 4m:qa qc-
qd cātur a diuerſis cauſis ſcdis ꝑrigit in eis debitaʒ ꝓ- Tex.cō.60.
portionē ⁊ approximationē ad h̄ ꝙ cauſet̃ ab eis:ſed ſi Uide.8.meta
iſta approximatio ⁊ ꝓportio nihil ſint niſi ipamet abſo- phyſi.⁊.c.6.⁊
luta.igit̃ iſta ſūt realr ita cāliua hui° effect°:qn̄ non ſunt ad finē ideʒ.
approximata:ſicut qn̄ ſūt approximata:⁊ ita ipſa appro-
ximata nihil pn̄t cāre realr:qḋ nō pn̄t cauſare ēt non ap-
proximata:nulla eni realitate alia poſita nō pōt aliqua
res cāri:q̄ prius nō potuit cāri:⁊ ita potuit fuiſſe argutū
in tertio icōueniēti de ptib° cōponētib°:qa ſi.a.⁊.b.ſepa-
rata nō cōponant ab.igit̃ nec ipa vnita:qa eadē res ſicut
abſq̄ʒ oī realitate alia nō pōt aliqd cāre mō qḋ pri° non
potuit:ita nec eedē res abſq̄ʒ oī realitate pn̄t aliqd com
ponere:qḋ ṗus nō potuerūt cōponere.igit̃ ⁊c̃.¶ P.2°.
ṗncipalr arguo ſic ɔ̄ pdictā opi. Nihil finitū cōtinet ſm A
perfectā ɔtinentiā formalē ⁊ virtualeʒ oppoſita forma-
liter:qa q̄ntūcūq̄ʒ ɔcedat̃ in deo pfectiſſima continentia
oīum pfectionū/ſm idētitatē eoꝝ/que ſunt in eo:non tn̄
pōt ɔtinere oppoſita formalr abſoluta in ſe:lʒ in ſe poſ-
ſit hēre talia oppoſita virtualr/⁊ relatiua formalr:ſed ex
hoc ɔcludit̃ infinitas fundamēti:ſed eq̄litas ⁊ ineq̄litas
ſunt oppoſita formalr:⁊ ſilitudo ⁊ diſſilitudo ſilr/ſalteʒ
ad idē correlatiuū:iſta aūt pfecte pn̄t fundari in eodem
fundamēto ſucceſſiue.igit̃ idē fundamētū neutrū iſtoꝝ
ɔtinet virtualr:⁊ ſm pfectā idētitatem:qꝛ qua rōne non
ambo:eadē rōne nec alterū.¶ P.3° arguit̃. Idē nō ɔti-
net plura eiuſdē rōnis ſm pfectā idētitatē eadē ſibi:ſed
plures relones eiuſdē rōnis ſūt in eodē fundamento:ſic̄
plures ſilitudines fundant̃ in eadē albedine. Maior ap-
paret iductiue in oībus:que ɔtinēt plura ꝑ identitatē:qa
vnū ɔtinēs ɔtinet vnū tn̄ eiuſdē rōnis.¶ Itē 4° ſic.Cō
tinēs aliqd ꝑ idētitatē:ſi eſt pfectius:ɔcludit ēt ɔtentū in
eo eē pfecti° ꝑ idētitatē:ſic̄ aīa pfectior hʒ pfectiorē itelle
ctū:⁊ ſm ponētes eādē eſſe formā intellectiuā ⁊ ſenſitiuā
corpeitatis ⁊ ſubē:itellectiua pfectiorē ſenſitiuā includit
q̄ſ ſit ſenſitiua in brutis.nō aūt ſemꝑ fundamētū pfecti°
ɔtinet in ſe pfectiorē relonē:qa nō oē albius eſt ſilius:vt
manifeſtū eſt ad ſenſuʒ:igit̃ ⁊c̃.¶ P.5°.Cōtenta in aliq-
bus per idētitatē nō minus differūt in cōtinētib° magis
diſtinctis:ſed relones fundate in duob° generib° minus
differūt q̄ſ due relones fundate in re eiuſdē generis:imo
in eadē ſpecie ſpecialiſſima:qa equalitas que fundat̃ ſuꝑ
quantitateʒ:⁊ ſimilitudo fundata ſuper qualitatē minus
differunt:quia vnius modi q̄ſ ſimilitudo ⁊ relato potētie

actiue:

actiue:q̃ pńt fundari ſup eũdẽ calorẽ:q2 alteri⁹ modi:igi- B tur ꝛc̃. ¶ 6° relõ rõnis eſt alia res rõnis a ſuo fundamẽto.ğ relõ realis erit alia res realis a ſuo ſundamẽto.ꝯña ꝓbaẗ:q2 ſicut relõ rõnis eſt modus obĩi in ꝑ actu itelĺs: ꝛ tñ nõ eſt in ſe nihil in gñe intelligibiliũ:ſed eſt in ſe aliq̃d vere intelligibile:lȝ nõ ita ꝑ^m vel eque ꝑ^m:ſicut illud cuius eſt modus:ꝛ ita nõ intelligiẗ niſi in actu reflexo:ꝛ ideo nõ ita ꝑfecte ſicut illõ cui⁹ eſt modus.ita ẽt relõ realis/lȝ ſit modus ſui fundamẽti:ꝛ nõ eque ꝑ cũ eo:nec eque ꝑfectũ cũ eo:tñ in ſe eſt res aliq̃:q2 qõ in ſe nihil eſt/nullius eſt modus realis:nõ enĩ eſt aliqõ nomen gñalius q̃ ens vel res/ſm Aui.1.meta.c.5.ꝛ iõ cui nõ ꝯuenit eẽ ens vel res/ei nõ ꝯuenit aliqõ eſſe reale. ¶ 7°. Probaẗ ꝯclõ iſta.ad quã adducte ſunt rõnes/ꝑ auctes:ꝛ ꝑ ꝑ Aug.5.de tri.c.5.In reb⁹ creatis qõ nõ ſm ſubam dĩ reſtat vt ſm accñs dicaẗ.vbi expſſe vult q relõ ſit accñs i creatura:ꝛ lȝ ſit dubiũ:ſi hoc hẽat intelligi de relõne q̃ eſt creature ad deũ:tñ verũ eſt de illa relõne:q̃ amitti põt manẽte fundamẽto ꝛ ſm veritatẽ ꝛ ſm ſuã intentionẽ. ¶ Itẽ ꝑ Ambro.1.de tri.c.5.Si prius erat deus:ꝛ poſtea pi/gnõnis acceſſione mutatus eſt:auertat deus hãc dementiã a fideliũ mẽtibus.ğ per ſolã acceſſionẽ relõnis realis fieret mutatio in ꝑſona diuina ſm ipꝫ:qõ nõ eſſet niſi eſſet illa relõ aliq̃ res alia a fundamẽto:q2 fundamentũ ꝑpetuũ ſtit. ¶ Itẽ Hyl.12.de tri.dĩ. Naſci qõ erat iã nõ tñ naſci eſt:ſed ſeipm demutare naſcẽdo eſt:ꝛ loquimur de natiuitate filij dei.igiẗ relõnẽ nouã dicit naſci. ¶ Itez phs in pñtis.Ad aliqd ſunt/q̃cunq3 hoc ipm q ſunt/ad aliud ſunt:ꝛ per hãc rõnẽ excluduntẽ ſube:q̃ lȝ ſint alioꝝ:nõ tñ ſunt ad aliqd.igiẗ accipiẗ:hoc ipm qõ ſunt:nõ pro eẽ in intellꝰ:ſed pro eẽ in re.ſ.q relõnes in re hoc ipm qõ ſũt.alioꝝ ſunt.fundamentũ aũt nõ eſt ad aliud hoc ipm qõ eſt.igiẗ eſt aliud eẽ huius:ꝛ aliud eẽ illius.ğ ꝛc̃. ¶ Item Simplicius ibidẽ ſuꝑ ꝑrea ex intẽtione declarat relõnẽ ad aliõ eẽ. ¶ Itẽ phs.12.meta.c.2.vult q ſicut ꝑncipiata ſunt alia ita ꝛ ꝑn^a:ꝛ exẽplificat ſpãliter de diſtõne relationis ad alia ꝛ ꝑncipioꝝ relõnis ad ꝑncipia alioꝝ. ¶ Item Auicẽ.3.meta.c.de relõne.videtur velle ex intentione q relatio habeat certitudinem propriam:ꝛ in principio.c.vult q ſm ſuam certitudinem habeat proprium in eſſe ꝛ propriam accidentalitatem.

Eſt lib.1.de fide ad gratianum. Vide Augu.5.tri.6.

Circa mediũ

T.cõ.19.

Hanc viã ſequũt ochams ꝛ ſequaces.

Et quia poſſet ꝯtenuiri de relõnib⁹ ꝯcedendo eas nõ eẽ eaſdẽ realr̃ fundamẽto:nõ tñ eẽ alias realitates negãdo eas eẽ aliquas res:dõo relõnẽ tñ eſſe in actu intellꝰ cõparãtis. ¶ Cõtra hoc arguiẗ ꝑ:q2 h deſtruit vnitatẽ vniuerſi. ¶ 2°:q2 deſtruit oẽm cõpõnem in vniuerſo ſubalẽ ꝛ accñtalẽ. ¶ 3°:q2 deſtruit oẽm cauſalitatẽ cãꝝ ſcdaꝝ. ¶ 4°:q2 realitatẽ ſciaꝝ mathe.deſtruit. ¶ Primũ ꝓbaẗ facilr̃:q.ſ.deſtruat vnitatẽ vniuerſi:q2 ſm phm.12.meta.vnitas vniuerſi eſt in ordine partiũ ad ſeinuicẽ ꝛ ad ꝑ^m.ſicut vnitas exercit⁹ eſt in ordine ꝑtium exercitus iter ſe ꝛ ad ducẽ.Et ex hoc ꝯ negãtes relõnẽ eſſe rẽ extra actũ intellꝰ põt dici vbũ phi.12.meta.q tales qui ſic dicunt incõnexam faciunt vniuerſi ſubam. ¶ 2^m ꝓbaẗ:q2 nihil eſt cõpoſitũ ſine vnione ꝑtium cõponẽtiũ:ita q ꝑtib⁹ ſeꝑatis nõ manet cõpoſitũ.nihil aũt reale dependet ab eo qõ eſt tñ rõ:ꝛ ꝑcipue qõ eſt tñ rõ cãta ꝑ actũ intellꝰ nr̃i:ꝛ ſaltẽ reale tale:q non eſt artificiale.igiẗ nullũ totũ cõpoſitũ erit reale nãle.ſi nectio ad ſuũ eẽ reqrat relõnẽ q̃ relõ nihil eſt niſi ens rõnis. ¶ 3^m ꝓbaẗ:q2 cãtio effectus realis nõ reqrit ens rõnis in cã.ꝛ nõ pńt cãe 2^e cãre niſi ꝓportionate ꝛ approximate.igiẗ ſi iſta approximatio eſt tñ ens rõnis:nõ poterunt ſub iſta approximatione cãre aliqd reale:qõ ſine iſta approximatiõe nõ pũt cãre.ꝛ ſi iſta approximatio q̃ eſt relatio nulla res eſt ꝑ te.igiẗ cãe 2^e nihil ꝯfert ad poſſe cãre. ¶ 4^m ꝓbaẗ:q2 oẽs ꝯnes mathe.demõſtrãt relõnes de ſubijs.qõ apparet ꝑ ex auctẽ phi.13.meta.c.ꝑ in fine.Boni aũt maxime ſpẽs ꝛ ordo ꝛ cõmẽſuratio ꝛ determinatũ que maxime oñdũt mathe.ſcie:q2 illa ars eſt in ꝓportione ꝛ mẽſuris aliquoꝝ adinuicẽ. ¶ 2° pȝ h ꝑ experiẽtiã diſcurrẽdo ꝑ ꝯnes mathe.in quibus olb⁹ cõiter ꝑdicatuꝫ eſt aliqua paſſio relatiua:ſicut patet incipiẽdo a ꝑma cõcluſione geo^e.vbi oñdiẗ equalitas laterũ de triangulo vel de linea recta h ꝑdicatũ poſſe eſſe baſim:vel latus trianguli equilateri:ꝛ ita in oibus alijs.puta q triangulus habet tres angulos eq̃les duobus rectis.paſſio demõſtrata de tribus angulis trianguli eſt iſta.ſ.eq̃litas duobus rectis:ꝛ ita eſt in alijs.

C

Cõ.32.ꝑ.euclidis.

Qð ſi adhuc ꝯtenuiaẗ q lȝ relõnes nõ ſint formalr̃ entia rõnis:ſed aliqd ex̃ intellectũ ꝛ nõ idẽ fundamẽto:nõ tñ ſunt alia res a fundamẽto:ſȝ tñ ſunt modi ꝓpꝛij rei. ¶ Iſta inſtantia videẗ tñ ꝯtendere de noĩe modi ꝛ rei.lȝ enĩ modus nõ ſit ita res:ſicut illa cui⁹ eſt modus:nõ tñ nulla res eſt:ſicut nec nullũ ens:q2 tũc nihil eẽt.dicit.n.btũs Aug.1.de doc.chri.c.1.q ſignũ ſm q tñ ẽ ſignũ eſt res aliq̃ ꝛ modus ſignati. Et hoc probat:q2 oĩno q nulla res eſt nihil eſt.ꝛ ita relõ cadit ſub diuiſione entis ſm ſe ſm phm.5.meta.nec oĩa in q̃ diuidiẗ ens ſm ſe ſunt eque ꝑfecta entia:imo q̃litas reſpcũ ſube põt dici modus:ꝛ tñ in ſe eſt v̈a res.ita relatio lȝ ſit modus:adhuc tñ eſt impꝑfectior modus q̃litate.ſi ſit extra intellm̃:ꝛ nõ modus ītrinſecus fundamẽti.ſicut eſt infinitas in deo ꝛ oĩum eſſentialiũ:que ſunt in eo ſicut dictũ eſt di.8.ꝑmi lib.ſequiẗ q talis modus alius a re ex nã rei ſit res alia a fundamento:accipiendo rem generaliſſime vt diuiditur in decem genera. D

T.c.14.

A.1.q̃titas.

A.1.q̃litate.

q.3.T.4.

Et ſi dicas q genus relõnis eſt res nõ ꝑꝑ modũ illũ qui eſt habitudo ad aliud:ſed ꝑꝑ rem cui ꝯuenit eẽ ad aliud. Hoc nõ eſt verũ:q2 oẽ ens ad ſe cõſideratũ ſub rõne abſoluta põt ꝑtinere eſſentialiter ad aliqõ genus abſolutũ.ſi eſt ꝑ ſe vnũ.nullus enim modus cõcipiendi:cũ quo ſtare põt vnitas per ſe ꝯceptus:qui ꝯceptus ſit abſolutus tollit:quin illud ſic ꝯceptũ ꝑtineat ad genus abſolutũ:q2 illud ſic cõceptũ icludit aliqd abſolutũ dcm̃ de ſe in qd.ꝛ aliqd in q̃le ꝑ qõ diſtinguiẗ ab alijs ꝯceptibus abſolutis:vt genus ꝛ dĩam extra intellectũ.oĩs talis eſt reſpectus ſiue habitudo ſiue relõ ſiue q̃litercũq3 noĩeẗ:q2 iſta ſunt ſyno^ma.ꝛ ille reſpectus põt ꝑ ſe ꝯcipi:vt ꝑ ſe vnũ hñs aliqõ ꝑdicatũ q̃ddicatiuũ dcm̃ de eo in qd.ꝛ eſt aliqd extra aiam:vt ꝓbatũ eſt.ꝛ diſtinctũ ab illo in q̃ fundaẗ.vt ꝓbaẗ in ꝑ articulo.ğ põt hẽre q̃libet iſtoꝝ reſpectuũ genus ꝓpꝛiũ vt reſpectus ſũt/nõ includẽdo eẽntialr̃ fundamẽta:ꝛ ita realitas eoꝝ q̃ ſũt in iſto gñe:nõ eſt ꝑciſe talis ꝑꝑ fundamẽtũ formalr̃ loquẽdo:q2 fundamẽtũ eſt ex̃ ꝑ ſe rõnẽ iſtoꝝ:vt hñt cõpletã rõnẽ entis in gñe reali. ¶ Sic igr̃ declãata realitate relõnis in 2° ꝛ 3° arti°.ꝛ ẽt eius diſtõne reali a fundamento:in ꝑ arti°.ꝛ hoc quãtum ad illas relõnes de q̃bus concludunt rationes ibi adducte:videtur ſufficienter improbata prima opi.ſm quemcũq3 intellectum ponaẗ intelligi. E

In.2.arti°

Ad primum alterius opi.dico q nihil alicuius gñis diciẗ de deo ſicut dcm̃ eſt di.8.ꝑmi.ꝛ ſicut abſoluta ita relõnes:q̃ formalr̃ dicunẗ de deo nõ ſunt alicuius gñis:ſed tranſcendentia ꝛ paſſiones entis in cõi:q2 q̃cq̃d ꝯuenit enti inq̃ntũ eſt idifferẽs ad finitũ ꝛ infinitũ/ꝯuenit ei ꝑus q̃ꝫ diuidaẗ in gña:ꝛ ita eſt trãſcẽdens. ¶ Ad illõ/qõ nõ eſt cõpoſitius/albũ ſit ẽ q̃ꝫ album tñ:q̃uis illud poſſet facilr̃ exponi/faciendo vim in vocabulo dõo:cõpõ eſt ſimul poſitio:tñ/nõ curãdo de

q.2.vel.3. F

vocabulo dõm est ꝯr̃r ꝙ albuz ille est cõpositius q̃ꝫ al/
bũ tñ:qꝛ hꝫ in se actũ ⁊ poᵃᵐ distincta realr̃.hoc ẽt dꝫ cõ
Uide Hen. vbi cotat.3. di.1.q.de ve/ stigio.⁊.36.⁊ 43.di.eiusdẽ ⁊.5.⁊.8.dist. eiusdem. cedere ille pro ciuᵒopi.sit istud argᵐ.ꝯcedit.n.ipse/nulsq̃ꝫ
esse diiaꝫ itẽtionis sine cõpõne.⁊ ꝙ relo differt a funda/
mẽto in creaturis diia intẽtionis.ꝯcedit ẽt in diuinis ꝑso
nã esse q̃si cõpositã:⁊ essentiã eẽ q̃si poᵃᵐ:⁊ relonẽ quasi
actũ:sed vbi ista sunt q̃si actus ⁊ q̃si poᵃibi est q̃si cõpõ.
igr̃ vbi est actus ⁊ poᵃ ibi est vere cõpositio:nõ tñ est cõ
positio ex duabꝰ entitatibus absolutis:qꝛ altera entitas
nõ est absoluta entitas.❡ Ad 2ᵐ de mutatione respon/
det Simplicius sup p̃nta:ꝙ sic relatio nõ est foia ad se:
sꝫ ad alteꝝ:ita ille cui aduenit nõ mutat̃ ad se sꝫ ad aliõ.
⁊ si tunc mutari dicat̃ solũ illud qõ alr̃ se hꝫ ad se nũc q̃ꝫ
prius:tũc nõ est mutatio in ad aliqd.si võ mutari sit cõe
ad aliter se hr̃e ad se ⁊ ad alterũ:tũc mutatio est in ad ali
qd sicut vult Simplicius:qꝛ s̃m relonez se hꝫ aliqd alr̃
G ad alteriũ.phs tñ qꝛ ponit ꝙ nõ est posse aliqd alr̃ se hr̃e
5.phy.⁊.7.⁊ alibi quere. ad alterũ nisi alr̃ se hẽat ad se:ideo dicit ꝙ in ad aliquid
nõ est motus.vñ solũ ostdit in qbus p̃ntis est ꝑ se ꝑ mo/
tus:⁊ in qbꝰnõ.❡ Itẽ phs ibi ostdit ꝙ in sba nõ est mo/
tus:⁊ tñ ibi est mutatio:g̃ ex itentiõe phi nõ p̃t hr̃e nisi ꝙ
in ad aliqd nõ sit motꝰ:cũ quo tñ stat ꝙ ibi sit mutatio.
❡ Et ꝯfirmat̃ ista rñsio per auctẽ Ambrosij supra ad/
ductã:qui relonẽ ꝯcedit esse aliã rem a fundamẽto ⁊ cẽ
mutationẽ ad illã.❡ Ad 3ᵐ de iesse/ꝯcedo ꝙ relo hꝫ ꝓ/
priũ suũ inesse sicut dicit Aui.3.meta.⁊ tñ nõ seqt̃ cõpõ
istius gñis ex aliqbꝰ eẽntialr̃ iclusis:qꝛ ẽt q̃titas hꝫ suũ
iesse/qõ nõ est de rõne sui gñis formalr̃:⁊ tñ nõ est cõpo
sita cõpõne respiciẽte nãm gñis.hoc aũt iõ est:qꝛ passio
inest rei cuius est.⁊ nõ est de ꝑ se itellectu illius:qõ tamẽ
magis vĩ eẽ veꝝ de passione q̃ꝫ relone.❡ Cũ g̃ arguit̃
ꝙ relo fundata sup sbam hr̃et ꝓpriã accñtalitatẽ,quia
ꝓpriũ inesse.❡ Rñ°.si aliqua sit talis relo:⁊ de ipsa cõ/
cludant rõnes supradicte in ꝑ artiᵒ.ꝯcedo ꝯnem/vtraqꝫ
ꝑs aũtis vĩ esse vera de identitate specifica idiuidui ad
H aliud idiuiduũ in spe:siue de silitudine essentiali s̃m for/
mã specificã.❡ Ad 4ᵐ de ꝓcessu in ifinitũ dico ꝙ non
seqt̃:qꝛ relo seipsa refert̃ ad fundamẽtũ:nõ eñi põt esse
absqꝫ fundamẽto nec absqꝫ se sine ꝯdictione.ipsa.n.exi/
stẽte ⁊ fundamẽto simul ambo sũt extrema illius relo/
nis:q̃ est eius ad fundamẽtũ.g̃ ipsa nõ est absqꝫ ꝯdictio/
ne siue relone eius ad fundamẽtũ:⁊ ita sine ꝯdictiõe nõ
põt esse sine fundamẽto.⁊ ita relo illa qua ad fundamẽ/
tũ refert̃ erit eadẽ sibi.⁊ hoc magis patebit in ꝓxima so
lutione sequentis.q.❡ Ad 5ᵐ de distõne dico ꝙ relo hꝫ
suã distõnem in suas spẽs sicut aliud genus hꝫ distõnez
in spẽs suas:⁊ tñ illa nõ innotescit nisi ꝑ fundamẽta ꝓꝑ
modicam entitatem suã quã hꝫ in fundamentis suis: ita
ẽt ⁊ in alijs accidentibus que hñt maiorez entitatẽ ⁊ rea
litatẽ:ꝙ aliq̃ distinctio sit ꝑ extrinseca:⁊ per illã cogno/
scitur distinctio intrinseca q̃ est in eis.est tamen formalis
intrinseca:sed non innotescit nisi per extrinseca.

Hoc ergo viso de relonibus in cõi:vidẽdum est de relonibus in spãli creature ad deũ.
Hen.quol. 3.q.9. Uide vra.q. 4.huius.2. Mono.c.31. Et est vna opi.que dicit illã relonem eẽ eãdez fundamẽ/
to:⁊ hoc ita ꝙ fundamentũ nihil est nisi quedaz relo ad
deum:qꝛ lꝫ creatura in se sit ens:in respectu tñ ad deũ dĩ
non ens s̃m Ans.sic ẽt lꝫ in se sit ens absolutũ:tñ respcũ
dei nõ est nisi qdam respectus.cum ista videt̃ concorda
re illud quod dicit̃ ꝙ relatio sit ratitudo sui fundamẽti:
quod improbatum est di.3.primi.q.de vestigio.

articulo.3. **Contra** istam opi.est Aug.7.de tri.c.2.Oẽ qõ rela tiue dĩ est aliqd excepto relatiuo.⁊ in p̃nᵒ
tertij.qõ nihil est ad se/nõ ẽ qõ ad alteꝝ dicat̃.fundamẽ
tũ g̃ relonis est aliqua entitas formalr̃ nõ includẽs illaꝫ
relationẽ formalr̃:qꝛ si formalr̃ includeret eã nõ erit for
maliter relo ad aliud sed ad se:qꝛ fundamẽtũ suũ est for
malr̃ secum quo ponit̃ formalr̃ idẽ.nec posset eẽ funda
mẽtũ ꝑᵐ relonis.adhuc eñi esset q̃rere de illa relone ꝑᵒ
in q̃ poneret̃.non est g̃ ꝓcise aliqua relo fundamentũ ali
cuius relonis:qõ ẽt appet in relonibꝰ diuinis vbi est ma
xima idẽtitas in fundamẽto/⁊ tñ fundamẽtũ nõ est for/ I
malr̃ relatio:qꝛ tunc nõ esset ꝑfectio formaliter infinita.
❡ ꝑ.Diffinitio idicat totã q̃ditatez rei si est ꝑfecta:sꝫ
diffinitio lapidis non includit essentialr̃ vel formalr̃ re/ 1.⁊.6.topi.⁊ 2.poste.⁊.7. meta.c.41.
spectũ ad aliud:qꝛ tũc non eẽt diffinitio lapidis:vt est in
gñe absoluto:⁊ ita non eẽt diffinitio lapidis vt est in gñe ⁊.42.
sube vel vt spẽs sube.g̃ in essentia lapidis nõ includitur
formalr̃ aliqs respectꝰ.❡ 3ᵒ sic.s̃m istã opi.creature nõ
magis distinguũt̃ a deo q̃ꝫ relones in diuis iter se:qꝛ oẽs
relones opposite sũt eque distincte:⁊ spãlr̃ q̃ ꝑtinent ad
eũdẽ modũ relatiuoꝝ:relones aũt diuine q̃ sũt relones
originis ꝑtinẽt ad 2ᵐ modũ relatiuoꝝ:ad quẽ ẽt vĩr ꝑti
nere ille relones:q̃ sũt in deo rõne cãe efficiẽtꝫ ad creatu
rã.igr̃ si creatura tñ sit relo ⁊ relo opposita in deo:sicut
filiatio est relo subsistens opposita reloni p̃ris eq̃lis erit
distinctio hinc ⁊ inde.❡ Et cõfirmat̃ rõ:qꝛ tũc supposi/
tũ creatũ nõ eẽt nisi relo q̃dã subsistẽs:⁊ sic difficiliꝰ eẽt
ꝯcipere modũ existẽdi ꝑsone create q̃ꝫ increate.❡ Et si di
cas ꝙ creature differũt in nã absoluta in se.nõ sic diuine
ꝑsone.Hoc videt̃ destruere positũ:qꝛ tũc creatura hẽbit
essentiã absolutã q̃ nõ tñ erit relo.❡ Uidet̃ ẽt sequi vl
terius ꝙ minus differat creatura a deo:q̃ꝫ vna ꝑsona di/
uina ab alia ꝑsona diuina:qꝛ in ꝑsonis diuinis est relo rea
lis ⁊ mutua:sꝫ iter creaturã ⁊ deũ nõ est mutua relo rea/
lis g̃ ⁊c̃.❡ 4ᵒ ad ꝑncipale arguit̃ sicque distinguũt̃ for
malr̃ nõ sũt idẽ formalr̃ ⁊ ꝓcise:qꝛ distinguerent̃ foialr̃
⁊ nõ distiguerent̃ foialr̃:qꝛ nihil eẽnt nisi illõ idistinctũ
formalr̃:sꝫ relo creature ad deũ nõ distinguit̃ foialr̃.nec A.1.idem.
s̃pe in diuersis creaturis.igr̃ vel creature nõ differũt spe:
vel creatura non erit ꝓcise illa relo.ꝓbatio minoris.illis
relonibus oĩbus in creaturis corñdet idẽ extremum ex
ꝑte dei.relonibꝰ aũt alterius rõnis non corñdet termi/
nus eiusdẽ rõnis.❡ 5ᵒ sic.in creatura est triplex relo ad K
deũ.igit̃ qua rõne ipsa nihil erit nisi vna relatio:pari rõ/
ne nihil erit nisi alia relatio.igit̃ nõ põt ꝓcise esse aliqua
vna istaꝝ.nec põt eẽ oẽs iste:qꝛ oẽs iste differũt forma/
liter inter se:⁊ tunc q̃libet vna eẽntia hr̃et distõnem for/
malẽ a seipsa.❡ Uel sic.vna nã formalr̃ ⁊ specifice non
est plura specifice:sed q̃libꝫ nã hꝫ tres relones respectu
dei specie differentes.qõ pꝫ:qꝛ econuerso in deo ad crea/
turã sunt tres relationes s̃m rõnem.igitur ⁊c̃.

Aliter ponitur ꝙ ista relatio angeli ad deum differt realr̃ ab eẽntia angeli. Hen.q̃l.9. q.3.vide.ve. vbi supra.
qõ ꝯfirmat̃ ꝑ Aug.5.de tri.c.5.vbi dĩc ꝙ in creaturis qc/
qd nõ s̃m subaꝫ dĩ/restat vt s̃ꝫ accñs dicat̃.❡ Et argui/
tur ꝙ i creaturis relo sit accñs:qõ ẽt expsse vult in eodẽ
5.c.16.dicẽs.Illa sũt accñtia relatiua/q̃ cũ aliq̃ mutatiõe A.1.19.
reꝝ de qbꝰ dicunt̃/accidũt.⁊ vult ex h relonẽ creature A.1.deo-sed
ad deũ eẽ accñs:nõ aũt eã qua relatiue dĩ deus ad crea/ creature.
turã.⁊ hoc expssius dicit ibidẽ in fi.ꝙ g̃ tẽporalr̃ dici in/
cipit deus:ꝙ antea nõ dicebat̃/manifestũ est relatiue di
ci:nõ tñ s̃m accñs dei:ꝙ ei aliqd acciderit.sed plane s̃m
accidens eius ad ꝙ dici aliqd deus incipit relatiue.

Cõtra istud. suba est prior accidente tripl̃r s̃m phm.7.meta.s.cognitiõe:diffõne: 2.c.4.
⁊ tpe.Et hoc qõ est eẽ p̃us tpe itelligit̃ sic ꝙ nulla est ꝯ/
dictio ex ꝑte sube:qn ꝑor posset esse duratione ol accñte.
g̃ nõ ẽ ꝯdictio ꝙ lapis eẽt ꝑor duratiõe ol depẽdẽtia ad L
deũ.⁊ ꝑ ꝯñs nõ est ꝯdictio lapidẽ nõ depẽdere ad deũ:
qõ vĩ

qḋ vi᷑ abſurdū. ¶ P. Aug. aut accipit ibi accñs cōiter p ꝗlibet mutabili. ⁊ tūc ſuba ꝗlibet creata erit accñs: q2 eſt mutabilis. aut accipit ibi accñs pro mutabili. i. amiſſibili. i. qḋ pōt alio manēte. ſ. ſuba amitti: ⁊ ħ manēte eſt poſterius duratiōe vel nã. ſi ħ mō: igi᷑ relo creature ad deū nō eſt accñs: q2 nō pt creatura manere nec duratiōe nec nã ſine iſta. ¶ Et ħ mō vi᷑ ipſe loqui. c. 5. q̄uo ſūt aliqua accidētia inſeparabilia: q2 ⁊ ſi coruus manens nō poſſit amittere nigredinē: tñ pōt amittere plumas ⁊ alia quedā. hec gdē nō tñ ē mutatio: q2 ſi ſic ipſa amiſſio plume eſſet mutatio: ſed eſt amiſſio: q2 ſicut pluma eſt poſt nã nigredine: ita ēt poſſet eſſe poſterius nã nigredine. hoc eſt non primo corrumpi corruptione nigredinis.

A.l.cit.

Ad qōnē iſtā igi᷑ dico ꝙ relo ad deū cōis oī creature eſt idē realr fundamēto: nō tñ idem formalr: nec pciſe idē: ſiue nō idē idētitate adeq̄ta: ita ꝙ fundamētū ſit tñ relo formalr. ¶ Primū pbat̄ p duas rōnes: q2 illud qḋ pprie vel ineſt alicui: ſine quo illud non pōt eē ſine ꝫdictiōe eſt idē ſibi realr: relo aūt ad deū pprie ineſt lapidi ⁊ ſine ea nō pōt eē lapis ſine ꝫdictione. ġ illa relo ē eadē realr lapidi. Probatio maioris: q2 ſicut ꝫdictio dicta de aliq̄bus eſt via ꝯcludēdi diſtīctōnē: ita impoſſibilitas recipiendi pdicationē ꝫdictorioꝝ ptinētiū ad eē eſt via ꝯcludēdi idētitatē in eſſe. Et ħ vbi nō eſt dependētia eētialis: q̄ regrit diſtīctōnē manifeſtaꝫ. Qḋ declaro ſic: q2 ipoſſibilitas ꝙ. a. ſit ſine. b. aut eſt pp idētitatē. b. ad. a. aut eſt pp ꝓritatē: aut ſimultatē in nã. ġ ſi. b. nō ſit prius nāliter q̄. a. nec nec̄io ſimul nã. ⁊. a. nō pōt eē abſq3. b. ſequit̄ ꝙ. a. ſit idē. b. ſi āt ſit aliud ⁊ poſterius eo nō eſt veriſile ꝙ nō poſſit eē ſine eo nāliter abſq3 ꝫdictiōe: ſ3 ꝙ ieſt alicui pprie ſicut relo ieſt fundamēto. ħ eſt ꝙ ita ineſt ꝙ ſi eēt aliḋ eēt poſteri⁹ eo nāʒ: tale nec eſt prius nã: nec ſil cū eo cui ieſt. ġ ſi nec̄io regrit̄ ad eē ei⁹: ita ꝙ illḋ aliḋ nō pōt eē ſine eo: nec̄io eſt idē realr ſibi. ita eſt in ppoſito. Minor eſt manifeſta: q2 ſicut icōpoſſile eſt lapidē eſſe ſine deo: ita icōpoſſile eſt lapidē eſſe ſine dependētia eius ad deū. ¶ Nã ſi poſſet eē ſine dependētia illa: poſſet eē ſine termino illius dependētie. nō eni eſt icōpoſſibilitas eēndi abſq3 termino: niſi pp ipſam dependētiā: nō eſt āt aliqḋ nō nec̄ium ſimplr rō ſimplr nec̄ij. ġ ⁊c. ¶ Cōtra rōnē iſtā inſto: q2 tūc ꝗlibet relo q̄ ineſt eſſentie diuine per actū itellc̄s diuini, eēt eadē illi eētie. pbatio: q2 icōpoſſile eſt illi eētie eē ſine ea. ſi eni talis relo poſſet eē noua. ġ itellc̄s diuinus poſſet mutari: qḋ eſt icōpoſſile: ſed ponē talē eandē illi eſt ponere icōuenieñs: q2 tūc eēt realis. q̄cq̄d eni eſt idē rei, ē reale. illa āt relo nō ē realis. ex di. 30. primi. ġ ⁊c. ¶ Rñdeo. icōpoſſibilitas ſepationis pōt eē ex rōne ipſius: a quo aliqḋ eſt inſepabile: ⁊ pōt eſſe ab aliq̄ extrinſeco. Exm̄ hui⁹ ſcḋi: q2 ſm pħm ꝫdictio eſt celū eē ſine motu: nō q̄dē ex cā īrinſeca in celo: q2 eſt receptiuū motus ⁊ idifferēs ad q̄etē ſicut ad motū: ſ3 ex cā extrinſeca mouēte: nō tñ ſequit̄ ꝙ celū ſit motus ſuus: ſ3 non poſſet eē ſine eo. mō dico ꝙ icōpoſſibilitas eſſendi lapidem abſq3 dependētia ei⁹ ad deū eſt ex rōne lapidis pciſe: ex qua ēt eſt rō icōpoſſibilitatis eēndi lapidē ſine termino dependentie. q̄cq̄d eni eſt rō regrēdi terminū dependēter eſt rō hñdi dependētiā illā: ſed in iſta inſtātia adducta non eſt nec̄itas ſimplr inherētie talis relonis. nec icōpoſſibilitas oppoſiti ex nã rei ex pte eſſentie diuine: q̄ſi ipoſſile ſit eā eſſe niſi exigat terminū ad quē: quē ipoſſile eſt nō eſſe: ſed tñ eſt icōpoſſibilitas ex cā extrinſeca. ſ. in intellc̄u diuino: cā inq̄ ſimplr nec̄io agente: ⁊ iō icōpoſſibilitas eſt ex pte ei⁹ nouiter agere. ¶ 2ª rō pncipalis ad pᵐ mēbrū ſolonis ē iſta. qḋ vniformiter di᷑ de oī alio a deo: nulli dicto ad deū accidit: ſed talis relo cōis oī creature vniformiter di᷑ de oī alio a deo ad ipm deū. ġ nulli accidit. ⁊ ita eſt idē fundamēto. pbō maiorē: q2 ſi alicui accideret: pari rōne ⁊ alteri. vtputa ſi relo effect⁹ ad cām accideret lapidi: ⁊ p ꝯñs eēt res alia a lapide: pari rōne ipſa hēet relonem ad deū: vt effectus ad cām: ⁊ tūc accideret ſibi alia relo effectus: ⁊ ita eſſet alia relo: ⁊ ſic in īfinitū. ¶ Cōtra iſtā rōnē inſto: q2 nō vi᷑ icōueniēs pcedere in īfinitū in relonibus. decm̄ eni eſt in pº lib° ꝙ relo fundat̄ ſupra relonē ſic pportiōalitas ſup pportionē. Ex ħ arguit̄. ſi ſortes ē idē platoni: ġ illa idētitas ſortis eſt eadē idētitati platonis: ⁊ pari rōne illa 2ª idētitas eſt eadē idētitati. ⁊ pª idētitas erat alia ab idētitate fundamenti: q2 fundamētū poterat eſſe ſine ea. ġ pari rōne ꝗlibꝫ idētitas erit alia ab idētitate illius cui⁹ eſt: ⁊ ita erūt īfinite relones reales. ⁊ ita pōt argui de pportionalitatib⁹ ⁊ ſilitudinib⁹. ¶ Ad iſtḋ rñdeo. ꝙ ſtat̄ eſt i 2º: ꝙ vt itelligat̄ accipiant pª fundamēta. ſor. ⁊ pla. iter que eſt idētitas mutua. ⁊ dicat̄ illa i ſor. a. ⁊ illa in platōe. b. idētitas āt. a. ad. b. dicat̄. c. ⁊ illa identitas eꝫ i. b. dicat̄. d. dico tūc ꝙ. a. differt a ſor. q2 ſor. pōt eē ſine. a. q2 pōt eē ſine ei⁹ termino. ⁊ ipſa nō pōt eē ſine termīo. a. tñ nō differt a. c. ſ3. c. eſt idē ſibi: q2. a. nō pōt eē ſine. b. cū ſint ſil nã: ⁊ p ꝯñs ꝫdictio eſt. a. eſſe niſi tā fundamentū ei⁹ qḋ eſt. c. q̄ ēt terminus ei⁹ ſit: ſed fundamēto ⁊ termino ipſius. c. extātib⁹ nec̄io erit. c. ġ ꝫdictio eſt. a. eſſe ſine. c. ⁊. c. ieſt formalr. a. q2. a. di᷑ idē ipſa eadē identitate que eſt. c. ġ. c. eſt idē ipſi. a. ⁊ p ꝯñs ibi erit ſtatus. ¶ Et ſi q̄ras qua identitate eſt. c. idē ipſi. a. dico ꝙ ipſo. a. q2 illa idētitas nō eſt niſi rōnis: q2 ſimplr eiuſdē ad ſe. Eodē mō eſt ſtatus de ſilitudinibus pportionalitatū: q2 vna pportionalitas eſt ſilis alteri ſilitudine eſſentiali. duo etiā īdiuidua eiuſdē ſpēi dnr ſilia in forma ſpecifica: ⁊ ita ſicut eſt ſtatus in identitate ſpecifica in 2º ⁊ nō in pmo: ita ⁊ in ſilitudine pportionalitatum.

Subtiliſſima diſſi.

q. 2. Quotl. 8. phy. t. 2. ⁊ di. 1. t. 4. t. 12. metaphy.

N

A.l. vnq̄. Aug li. pro deo ⁊ deum hēt: termino ⁊ terminā.

dī. 19. ⁊ alibi idē in. 4. di. 6 arti° finali q. 2. ⁊ diſ. 12. q. 1. ⁊ in q̄lib. q. 3. ⁊. 16.

Secundū membrū. ſ. ꝙ relo nō ſit eadē formalr fūdamēto: ſuppono manifeſtū ex itellc̄u eius qḋ di᷑ formalr idē: q2 p ſe rō reſpect⁹ nō icludit formalr rōnē abſoluti: nec abſolutū p ſe icludit formalē rōnē reſpect⁹. Silr qḋ ibi addit̄ ꝙ fundamētū nō ſit pciſe ipſa relo: ħ pbat̄ ꝫ pmā opi. Et tūc itelligo qualr poſſit eſſe vera idētitas ⁊ nō pciſa ħ mō. q̄n in creaturis aliqḋ ꝯtinet p identitatē ſiue vnitiue plura: nō eſt ħ ex pfectione illi⁹ ꝯtēti: ſ3 ex pfectione ꝯtinētis: ſicut ſi aīa intellc̄tiua ſm aliq̄s ꝯtineat aīam vegetatiuā ⁊ formā ſube. nō eſt hoc ex pfectione ſoīe ſube: q2 ipſa nō ꝯtinet oēs formas alias: ſ3 ex pfectiōe aīe intellectiue. Silr ſi ħ ens ꝯtineat ꝗlibet paſſionē entis: vt veritatē ⁊ bonitatē ⁊ vnitatem. nō eſt tñ iſta ꝯtinētia ex pfectione ꝯtenti: ſed ex pfectione ꝯtinētis. Queādmodū ⁊ in diuinis: ꝙ relo ſit eadē fundamēto nō eſt ex pfectiōe relonis q̄ſi ipſa ꝯtineat eētiā p identitatē: ſed ex infinitate formali eſſentie pp quā ipſa hꝫ in ſe relonē p identitatē. ¶ In oīb⁹ iſtis: ⁊ maxīe in creaturis ꝯtinēs nō eſt pciſe ꝯtentū: ſ3 eſt ita pfecta entitas in ſe. ſicut eēt: ſi ꝯtentū eēt extra ſe vel ſibi additū: imo pfectior entitas eſt: q2 ex pfectiōe ſua ꝯtinet oēꝫ aliā entitatē. vñ aīa itellc̄tiua nō tñ eſt forma ſubalis: vt ſenſitiua: q2 tūc nō eſſet pfecta: ſ3 eſt ita pfecte illa vltīa entitas q̄ eſt ibi ſic ſi pſupponeret aliā entitatē a ſe. Ita dico in ppoſito ꝙ fundamētū nō eſt tñ relo quā ꝯtinet p identitatē: ſ3 eſt ita abſolutū: ſic ſi relo eēt ſibi addita: vel oīno nullā hēet relonē: q2 nō eſt ħ ex ipfectione ſua: ſed ex pfectione vel ſimplr vel aliq̄lr: q2 ꝯtinet illā relonē p identitatē: ita ꝙ ipſa ꝯtinentia q̄ſi puenit ipſā accñtalitatē relonis: ne ipſa poſſit eſſe accñs: q2 ipſa pfecte ꝯtinet̄ in ſuba: q̄ tñ relo ſi non ſic ꝯtineret̄ ex ſe nō haberet forte ꝙ eſſet per identitatem ſubſtantie.

Sup in hu⁹ ſolonis ratione. 5.

Phyſice.

O

Metaphy.

Theo.

A.l. ſube vel ſenſitiua.

A.l. aliqualr.

Ad argumēta ꝑncipalia hui⁹ q̄ōnis.¶ Ad p̄ᵐ
de.4.meta.di ꝙ infert oīa eſſē
P ad aliqd vt ad oplonē ⁊ ſenſuz.¶ Sed 3.ōnis dz differ
re ab añte īprobato.Jō alr dico ꝙ incōueniēs eſt oīa eē
ad aliqd:ita ꝙ ipſoꝝ eē ſit foialr ad aliō eē:ſicut dič illa
opīoꝝ dicit oīa appentia eē veraꝫ ēt dicit ꝙ ipm eē rei
eſt foialr in appere.nec ſic cōcedo oīa eē ad aliqd:ita ꝙ
eoꝝ eē ſit formalr ad aliō:imo ipſoꝝ eē eſt foial ad ſe:ꝫ
ꝑ identitatē ꝯtineant eē illoꝝ:q̄ ſūt ad aliud.¶ Ad 2ᵐ.⁊
ſi negari poſſet de relatiuis:vel eoꝝ q̄ ſunt in diuerſis ge
neribꝰ:qꝛ tūc dicerent eē ꝑ diuerſa q̄tū.ſ.ad rōnes for/
males eoꝝ:ita ꝙ nullū illoꝝ formalr īcludit alteruz:nec
aliqd alterius:ſꝫ ꝑ identitatē in ext̄do vnū ꝯtineat alte/
Supra ſoluē do p̄ᵐ arᵐ. Hen.⁊.8.di. p.q.3.⁊ in q̄/ libeto.q.3.⁊ 5.⁊ alibi. A.1.alco. rum.pōt tñ dici ꝯiter ad alſ dicta ꝙ huiꝰ relo eſt tran/
ſcendēs:qꝛ qð ꝯuenit enti anteq̄ꝫ deſcēdat ad gn̄a eſt trā
ſcendēs:ſed qð cōuenit oī enti cōuenit enti anteq̄ꝫ in gn̄a
deſcendat.g̊ qð eſt tale eſt tranſcēdens ⁊ nō alicuius ge/
neris determinati:ſicut ſunt huiꝰ relationes.g̊.

Ad auctoritatē Aug.ꝑ vltia opi.ꝯcedo ꝙ re/
lationes in creaturis ſūt acci/
dētia:loqnēdo de relonibꝰ creaturaꝝ ad illa ad q̄ nō de/
pendēt eēntialr.ad q̄cūqꝫ āt eēntialr depēdet.a.ipſa de/
pēdētia eius eſſentialis nō eſt ſibi accn̄s:ħ eſt nō eſt aliō
realr:⁊ tūc illō p̄ᵐ qð adducit de.5.tri.c.5.ꝙ in rebꝰ crea
tis illud qð nō ſm ſubam di reſtat ⁊c̄.exponendū eſt ſꝫ
accn̄s dici:qð nō per ſe ꝑdicat in qd.⁊ cū hoc eſt ēt mu/
tabile:nō tñ manente fundamēto ſꝫ ꝑ mutationē funda/
menti.⁊ p̄ᵃ ꝯditio deficit in ꝑdicatis eſſentialibꝰ: vel po/
tius in ſubalibus dictis de creaturis . 2ᵃ ꝯditio deficit in
relonibꝰ diuinis:ſed ambe ꝯcurrētes ſufficiunt:⁊ ita pōt
A.1.19. exponi vltima auctas de.16.c.qꝛ illa ſunt accn̄tia in his
ad q̄ di deus:ħ eſt ſunt ſimplr mutabilia:nō tñ amiſſi/
bilia:⁊ ſūt dicta accn̄talr:ħ eſt nō eēntialr de ſubſtātys:
⁊ vna conditio deficit in relonibus diuinis.

Ad illam q̄ōnem de creatione dico ꝙ creatio non
54ᵘᵐ. tm̄ videt importare relonē ad deum in
rōne cāe efficiētis:ſed ēt reſpectū ad nō eē ꝑcedēs:⁊ hoc
ordine durationis vt accipit ꝓprie creatio:ſed iſte ordo
pōt intelligi vel ad nō eſſe imediate ꝑcedēs vel indiſtin
Q cte.Et p̄ mō tm̄ di res creari in p̄ inſtanti.2° mō pōt dici
res ſemp creari dum manet.Si loquamur de p̄ᵃ relone
ſ.ad cām efficientē.pꝫ ſolutio ex.q.ꝑcedēti.Si de 2ᵃ re/
latiōe vi ꝙ illa nō ſit eadē fundamēto:qð ſequit ex illo
2° mō:put tm̄ cōuenit rei in p̄ inſtāti.ſi idē reſpectus ad
nō eē maneat tm̄ in illo inſtāti/abſolutū aūt manet poſt
illud inſtans:⁊ manēs nō manēs nō eſt idē realr.Sed de
ordine illo ad nō eē īdiſtincte acceptō vi idē : niſi ꝓbari
poſſit ꝯdictio ꝙ illa eſſentia poſſet eē abſqꝫ reſpectu ad
Di.p̄ſti. nō eē duratione ꝑcedēs.ꝙ ſi ꝓbet hoc in 3ᵃ q̄ōne q̄ſita:
ꝙ ꝯdictio ſit lapidē eē ſine reᵐ ad nō eē ꝑcedēs duratio/
ne:tūc poſſꝫ dici ꝯitr ꝙ iſte reſpectꝰ nō differt a fūdamē
to:niſi ꝙ iſte reſpectus nō eſt depēdētia ad aliqd ad qð
hñs illū eēntialr depēdeat:nō eſt āt gn̄alr deū in ꝑcedē
ti q̄ōne ꝙ oīs reſpectꝰ eſt idē realr cū ſuo fundamēto:ſꝫ
oīs reſpectꝰ depēdētie ad aliqd:ſine quo depēdens non
R pōt eē idē eſt depēdenti.¶ Si āt nō ſit ꝯdictio lapidē
eē ſine tali ordine ad nō eē:tūc planū eſt illū ordinē non
eſſe idē fundamēto.Sic g̊ vel ſm vnaꝫ opi.creatio ſm
vtrūqꝫ reſpectū quem dicit eſt idē fundamento:vel ſal
tem q̄tū ad primū reſpectū:ſꝫ non quātū ad 2ᵐ.

Secundū primā opinionē pōt rideri ad p̄ᵐ
argᵐ.ꝙ auctas logt de his
ꝑciſe que ꝑ ſe īcludūt in q̄ddiate rei vñ q̄dditas eſt:vñ
excludit vnū ⁊ multa:actū ⁊ potētiā:qꝛ nullū tale eſt de
per ſe intellu q̄ddiatis:⁊ ita ꝯcedo ꝙ nulla relo ſit idēꝫ
formalr fundamēto.⁊ ſi realr ⁊ per idētitatem q̄ñqꝫ ꝯti
neat in eo:vt eſt in ꝓpoſito.¶ Ad 2ᵐ pꝫ ꝙ ille reſpectꝰ
ad deū nō tm̄ manet in p̄ inſtāti:ſed ſemp dū manet res: Sed eſt.q.1. tenēdo aliaꝫ ordinē quem hic habeo.
ſicut dicet in 2°.q.2ᵉ di.huius libri.¶ Ad 3ᵐ.⁊ ſi non ſit
verū deū nō poſſe repare eūdē motū de quo in 4° dice
tur.tñ ſi ħ ꝯcedat ꝯcedit ꝑꝑ interruptionez:que ſm eos Di.43.q.1.
ꝓhibet identitatē motꝰ reparati ⁊ deſtructi:ſed ħ nō cō/
cludit in ꝓpoſito:niſi ꝙ creatio nō poſſet repari eadē in/
quātū dicit ordinē imediatū ad nō eſſe:nō aūt inq̄tū di/ Idem vbi ſu
cit reſpectū ad cām.vñ idē reſpectꝰ pōt repari:qꝛ eadeꝫ pra in.4.⁊ in
mr̄nitas fuit in mr̄e chr̄i ad ipm poſt reſurrectionez que 3.diſt.5.
añ fuit.¶ Ad 4ᵐ ꝯcedi pōt ꝙ creatio paſſiua ineſt igni
ab igne gn̄ante.illa.ſ.creatio:qua oē aliud a deo dicetur
creari ſiue creet:ſiue gn̄et:nec ſeqtur ſi ineſt ab igne ge
nerāte.g̊ eſt ad ignē gn̄antē vt ad terminū.nō ſilitudo i/
eſt huic albo:⁊ illi albo a gn̄ante ipſam:⁊ tñ nō opꝫ illam
ſilitudinē eē ad gn̄ans:ſicut ad terminū.¶ Ad 5ᵐ cū ar/ S
guit de mutatiōe.vbi vi eſſe difficultas de maiori ⁊ mi/
nori.dico ꝙ in mutatiōe nālī vbi eſt mā ⁊ forma ⁊ agēs:
⁊ cōpoſitū ex mā ⁊ forma:ſūt reſpectꝰ multi:puta reſpe/
ctus agētis ad cōpoſitū ꝓductū ⁊ eꝫ reſpectus cōpoſiti
ꝓducti ad agēs.reſpectus māe ad formā ⁊ eꝫ.⁊ vtriuſqꝫ
reſpectus ad totū ⁊ eꝫ:⁊ reſpectꝰ cōpoſiti ⁊ forme p̄ius
ad oppᵐ ꝑcedēs:⁊ nō ſolū iſta abſoluta.ſ.cōpoſitū ⁊ for/
mā ꝑceſſerūt ſua oppoſita:ſed ēt illos reſpectus māe ad
formā ⁊ eꝫ.⁊ forme ad cōpoſitū ⁊ eꝫ ꝑceſſerūt oppoſita
ſua.⁊ iō pōt eē reſpectus oīuꝫ iſtoꝝ reſpectuū ad oppo/
ſita ſua.nec hoc tm̄:ſed ēt oēs iſti reſpectꝰ ſunt ab agēte.
⁊ iō pt eē reſpectꝰ iſtoꝝ reſpectuū ad agēs:ita ꝙ de iſtis A.1.itaqꝫ.
multis reſpectibus accipiēdo illos:qui ſūt ad ꝓpoſitū:
mā hꝫ reſpectū ad formā ſicut ꝑfectibile:⁊ illud qð ꝑfi/
cit ad ꝑfectionez.⁊ iſta coeua ſunt ex̄ntie cōpoſiti.iſte ēt
reſpectus eſt ab agēte effectiue inducēte formā:⁊ ꝑficiē/
te mām hac ꝑfectione formali:ita ꝙ in reſpectu iſto:qui
eſt māe ad formā:vt receptiui ad ꝑfectionē ſiue vt ꝑfe/
ctibilis ad ꝑfectionē fundat reſpectus paſſiui ad agens.
Iſte etiā reſpectus ſuccedit ſuo oppoſito:qꝛ mā nō p̄us
fuit formata.Iſtos tres reſpectꝰ videntur dicere mutatio
paſſiua.ſ.reſpctūꝫ māe ad formā vt receptiui ad ꝑfectio/
nē ſiue vt ꝑfectibilis ad ꝑfectionē:⁊ reſpectū paſſiui:ſiue
ꝓducti ad agēs ſiue ꝓducēs.⁊ reſpectum poſterioris ad
oppᵐ ꝑcedēs.duo aūt iſtoꝝ reſpectuuꝫ.ſ.p̄mus ⁊ tertius
vr̄ vr̄ ꝯcurrere ad mutationē abſolute nō cōparando
eā ad agens.⁊ iſti exprimunt per illā rōnez mutationis:
qua di aliqd mutari:qꝛ aliqd alr ſe hꝫ nūc q̄ꝫ p̄us : ſi ha/ T
bere exprimat reſpectū māe ad formam:ſiue ꝑfectibilis 5.⁊.6.phyſi.
ad ꝑfectionē ſꝫ quā ſic ſe hꝫ:ħ eſt ꝙ actuat illa ꝑfectio/ ⁊.1.ce.quere.
ne:ſed aliter q̄ꝫ p̄us.ecce alius reſpectꝰ fundatus in alio A.1.aliquo
reſpectu māe ad formā ſiue ꝑfectibilis ad ꝑfectionē.Et
ſi addat ꝙ mutari eſt aliqd aliter ſe hr̄e nūc q̄ꝫ prius ab
aliquo mutāte.ecce tertius reſpectus.¶ Ad ꝓpoſitū g̊
pōt dici ꝙ mutatio accepta ꝓprie nō eſt eadē forme:qꝛ
mutatio tunc maneret manēte forma.nec eſt eadē reſpe
ctui māe ad formā nec eꝫ:qꝛ tunc ſemp maneret dū ma/
net cōpoſitū.ſed eſt ordo māe ad formā:vt nouus.i.im/
mediatus ad talē ordinē:⁊ neuter iſtoꝝ ordinū eſt depē/
dētia eēntialis ad aliqd:ad qð ꝯpēdeat hñs illū ordinē.
⁊ ideo neuter eſt idē abſoluto.Sic g̊ ꝯcedit maior huius
rōnis.Et ad minorē dico ꝙ creatio eſt ꝓductio totiꝰ crea
ti in eē nō ꝑſuppoſita aliq̄ pte eius:ita ꝙ lꝫ creatuꝫ hēat
duas ptes:quarū altera nāliter poſſet ꝑcedere alteraꝫ:⁊
eam recipere vt ſuam ꝑfectionē:tñ vt totum creat.non
videt p̄mus terminus creationis eē ps aliq̄:ſꝫ totale eē.
aut ſaltē ſi loq̄mur de angelo creato.ibi nihil ē potētiale
recipiēs aliqð actuale ſub cuius oppoſito ꝑfuerit.Et tūc
ſi dicatur

ſi dicatur mutatio habitudo potétialis ad actualé nouú: ita ꝙ potétiale ꝓfuerit in ſe: ⁊ tñ ſine illo actu. pꝫ ꝙ nulla creatio eſt mutatio: qꝛ nullũ potétiale ꝑexiſtebat. ¶ Si aũt mutatio dicat̃ noua actuatio ipſi⁹ potétialis: ita ꝙ illó potétiale nõ ꝓfuit ſub actu: nec tñ opꝫ ꝙ in ſe ꝓfuerit: nec ſic creatio angeli eſt mutatio: qꝛ nullũ potétiale eſt in eo: tñ ſic poſſet dici ꝙ creatio ignis eſt mutatio ſi ignis crearet̃: qꝛ in eo eſt potétiale: ⁊ actuaret̃ ꝑ formá: ⁊ alr̃ ſe hñet nũc ꝙ̃ ꝑus: nõ ꝙ ꝑus fuerat: ſꝫ ꝙ nõ ſic ſe habuerit ꝑus ſicut mõ. Et vꝫ ꝙ in diffõne mutationis illud, alr̃ ſe hñe nũc ꝙ̃ ꝑus, nõ oportet ꝙ accipiat̃ poſitiue: qꝛ planũ eſt ſi ꝉ nõ refert̃ ad ſubm: ſed ad terminũ a quo. termin⁹ aũt a quo mutationis ꝓprie nõ eſt aliqd poſitiuũ: ſed ꝑuatio ſm phm. 5. phy. dico nũc ꝙ vł nulla creatio eſt mutatio, ſi oporteat ſemꝑ potétiale in ſe ꝓfuiſſe: ⁊ nouiter actuari a forma recepta: qꝛ nullius creati potétiale ꝓfuit. vel ſaltẽ creatio ſimplicis nõ eſt mutatio: ſi ſufficiat potentiale nõ fuiſſe ſub illo actu in q̃ nũc eſt: ⁊ ita nouiter fuiſſe ſub actu per mutationé. Sed quõcũqꝫ ſit rõne illius ordinis imediati ad nõ eſſe ꝓp quẽ ꝯceſſuꝫ eſt mutationé differre a forma. cõceſſuꝫ eſt ẽt creationé nõ eẽ eandem realr̃ fundaméto: qꝛ ille ordo imediatus ad nõ eẽ nõ eſt ideꝫ: ſꝫ nõ maneat niſi in ꝑ inſtanti: ſicut ꝓp illũ eundẽ ordiné nõ manet creatio niſi in ꝑmo inſtãti cum forma.

Sexto ⁊ vltimo circa hãc di. vbi magr̃ tractat de creatura mere ſpũali ⁊ creatura cõpoſita ex corporali ⁊ ſpũali. ¶ Querit̃ vtrũ angelus ⁊ aĩa differãt ſpe: Ꝙ nõ. Primo: qꝛ ſi eẽntie differũt ſpe. ḡ ⁊ potẽtie que fundat̃ in eis: ⁊ ſi potentie. ḡ ⁊ operationes. ⁊ vlterius. ḡ ⁊ obẽa. ex. 2. de aĩa. ꝯñs eſt falſum: qꝛ idem eſt obm intellꝰ angeli ⁊ aĩe. ¶ 2° ſic. Aug. de li. ar. li° 3. Angelus ⁊ aĩa ſunt nã pares: ſed officio impares: ſed paritas nãe nõ eſt in differẽtibus ſpecie. ḡ ⁊c. ¶ 3°. qꝛ ſi ſint alterius ſpeciei vna ſm ſe totam erit nobilior altera. ⁊ ꝑ ꝯñs qõlibet idiuiduũ nobilioris erit nobilius quolibet idiuiduo ignobilioris. ⁊ ita vel qlibet angelus erit ꝑfectior qualibet aĩa: vel eꝰ. ⁊ tũc vlterius cuꝫ capacitas ſequat̃ nãꝫ vel erit capacitas maior cuiuſlibꝫ angeli capacitate cuiuſlibet aĩe: vel eꝰ. ⁊ cum beatitudo regrat totã capacitaté nãe ſatiari. ſequit̃ ꝙ maior perfectio neceꝰ eſt in q̃libet angelo ad hoc ꝙ ſit beat⁹: ꝙ̃ ſit in q̃libet anima vel eꝰ. quoꝝ vtrũqꝫ eſt falſum: qꝛ angelus ⁊ aĩa ſe habẽt ⁊ ſicut excedẽtia ⁊ excedẽtia in beatitudine. ¶ Contra. Quanto forma creata eſt nobilior: tanto diſtinguitur in plures gradus nobilitatis: ſicut ſunt plures forme mixti ꝙ̃ elementares. ⁊ plures forme animati ꝙ̃ inanimati: ⁊ forte plura animalia ꝙ̃ plante. igit̃ plura erũt dĩa ſpecie in nã intellectiua ꝙ̃ non intellectiua. hoc non põt eſſe niſi angelus ⁊ aĩa differant ſpecie. igitur ⁊c.

Tho. ꝯ̃ Gentiles lib. 2. c. 92. ⁊ 94. ⁊ i 2. ſcrip.

Concluſio iſtius. q. eſt certa. ſ. ꝙ angelus ⁊ aĩa differãt ſpecie: qꝛ forme eiuſdẽ rõnis habẽt eãdẽ rõné perficiendi ⁊ nõ ꝑficiendi. ſed aĩa nãliter eſt perfectiua corporis organici vt forma: angelus autẽ nãliter eſt nõ perfectio alicuius materie. igitur ⁊c.

Gñdꝰ de Gan. in. 2. di. 1. ar. 2. Tho. ar. 3. q. 1. Tho. cõ. 23. Com. 1. de aĩa cõ. 52.

Sed que ſit prima ratio huius diſtinctionis ſpecifice. Dicitur ab aliqb⁹ ꝙ vnibilitas ad materiam: ⁊ non vnibilitas ad materiam.

Contra. Forma eſt finis mãe ex. 2. phy. ⁊ ideo diſtinctio mãe eſt ꝓpter diſtõnem forme ⁊ nõ eꝰ. vnde mẽbra cerui differunt a membris leonis: qꝛ aĩa differt ab aĩa. igit̃ non erit p⁹ diſtinctio ſpecifica huius ⁊ illius per mãm: ⁊ nõ mãm. ſed prior erit diſtinctio ipſoꝝ actuum in ſe. Qd̃ confirmatur manifeſte: qꝛ enim hoc nã eſt talis: ⁊ illa non. ideo hoc nõ eſt illa. igit̃ iſta rõ ꝑficiendi ⁊ non ꝑficiendi nõ erit prima ratio diſtinctiua.

Aliter dicitur ꝙ gradus intelligendi maior vł minor in angelo ⁊ anima eſt p⁹ diſtinctiuũ vnius ab alio: qd̃ confirmat̃ per ſimile: quia aĩa ſenſitiua non videt̃ diſtingui in brutis: niſi ſm diuerſos gradus ſentiendi. ⁊ tñ ibi eſt dĩa ſpecifica. igitur ita poteſt eſſe hꝰ penes diuerſos modos intelligendi ꝑfectiorem. ſ. ⁊ imperfectioré. Quis aũt ſit iſte diſtinctus modus intelligendi: ponitur ꝙ angelus intelligit ſine diſcurſu: ⁊ anima intelligit cum diſcurſu: loquendo de intellectu naturali. ⁊ iſti mõdi ſunt diſtincti ſpecie: ⁊ ſic intellectualitatis alterius ⁊ alterius ſpeciei.

Alexan. de Ales pᵒ ſcde collatione de ſuba angeli q. 5.
Quere Tho. 1. pte. q. 58. articulo. 3. ⁊ Hen. 12. qdl. q. 8.

Contra. Aĩa nõ diſcurrit circa principia: ſed circa ꝯ̃nes. ergo ſi cognoſcere ſic ⁊ ſic eſt alteri⁹ ſpẽi: ⁊ iõ regrat intellectualitaté alterius ſpeciei, erũt due intellectualitates alterius ſpẽi in vna aĩa: vna inquantuꝫ intelligit ꝑn^a: ⁊ alia inq̃ntũ intelligit ꝯ̃nes. ¶ P. Aĩa beata in obẽo beatifico nõ diſcurrit circa illud. diſcurrit aũt circa obm cognitũ nãliter. igit̃ eẽt alia intellectualitas ſpe beati inquãtum intelligit deum: ⁊ inquãtuꝫ intelligit aliqd nãliter. ¶ Item 3°. Si intellectualitas angeli ⁊ aĩe differunt ſpe. igit̃ illa q̃ dependẽt eſſentialr̃ ab iſta ⁊ illa differũt ſpe: ſed ab iſtis dependet eſſentialr̃ viſio beatifica angeli ⁊ aĩe. lꝫ enĩ angelus non ſit tota cã viſionis ſue: nec aĩa ſue: tñ vtraqꝫ viſio eſſentialr̃ depẽdet ab intellectualitate nãe cuius eſt. igit̃ iſta viſio beatifica ⁊ illa differunt ſpecie: qd̃ eſt falſuꝫ: qꝛ oẽs ſpẽs diuerſe hñt ordiné determinatũ ſm ꝑfectius ⁊ imꝑfectius: ita ꝙ qõlibet indiuiduũ ꝑfectioris ſpẽi excedit qõlibet idiuiduũ imꝑfectioris: ⁊ tunc ſequeret̃ ꝙ vel quelibet btĩtudo cuiuſlibet angeli excederet q̃libet beatitudineꝫ cuiuſlibet aĩe: vel eꝰ. quoꝝ vtrũqꝫ eſt falſum: qꝛ ſe hñt ſicut excedẽtia ⁊ excedẽtia in beatitudine. Item querit̃ qd intelligit̃ ꝑ hoc ꝙ dicit̃ angelũ nõ intelligere diſcurrẽdo. Aut ꝙ angelus nõ hꝫ potentiã: qua cognitis ꝑncipijs poſſit cognoſcere ꝯ̃nes: ſi ille nõ eſſent ſibi ꝑus note actu vel habitu. Et hꝰ tunc nõ videt̃ eſſe ꝑfectionis in intellectu creato: immo hoc videt̃ eẽ imꝑfectionis in intellectu creato: qꝛ ꝑfectio ẽn intellu nr̃o eſt ſuppleus imꝑfectioné: ꝙ poſſit ex quibuſdã cognitis virtualr̃ includentibus alia illoꝝ aliorũ cognitioné acqrere. Aut intelligit̃ ꝙ ideo nõ põt diſcurrere: qꝛ oẽs ꝯ̃nes ſunt ſibi actualr̃ note a ꝑn^a: ⁊ ita nõ põt eas cognoſcere diſcurrendo: ſed hoc eſt falſuꝫ: qꝛ nõ oĩa a ꝑn^o actu ⁊ diſtincte cognoſcit ⁊ intelligit. Aut ſõ: qꝛ oĩa ſibi ſunt habitualr̃ nota a ꝑn^a: ⁊ ideo nõ põt habitualem notitiã illoꝝ acquirere ex ꝑncipijs. ⁊ hoc nõ ponit dĩaꝫ eſſentialé intellectualitatis angeli a nobis: qꝛ ſic eẽt in aĩa mea: qꝛ ſi oẽs ꝯ̃nes eẽnt ſibi note a ꝑn^o deo imprimẽte ſimul notitiã ꝑcipioꝝ ⁊ ꝯ̃nium: ipſa nõ poſſet diſcurrere nõ ꝓp ipotẽtiã nãe: ſꝫ qꝛ iã ꝓhabet cognitioné: ⁊ nõ põt acqrere de nouo id qd̃ ꝓhabet. hoc mõ aĩa chꝛi non diſcurrebat: ſed ipſa nouit habitualr̃ oĩa ꝑn^a ⁊ ꝯ̃nes in principijs a ꝑn^o: ⁊ tñ ipſa non fuit natura angelica.

Dico tunc ad qõné. ꝙ qcqd eſt potens agere eſt aliqd ens hñs actũ p^m: ⁊ ꝓut eſt ibi ſꝫ nãm rõ actus ꝑmi ſm ſe ꝙ̃ in cõparatione ad actũ 2^m: cuius põt eſſe ꝑn^m: ita ꝙ lꝫ illud quo tale ens eſt ꝑncipiũ actus ſcði nõ ſit aliud a nã ſua: nõ tñ ꝑma entitas ſua eſt nã ſua: vt eſt ꝑn^m talis actus ſecũdi: ſed nã ſua: vt in ſe eſt hec: ⁊ ita ꝑma diſtinctio entis nõ eſt per nãm ſuã inquãtũ eſt ꝑn^m talis operationis: ſed ꝑ nãm ſuam: vt hec nã: lꝫ per idẽtitaté ipſa ſit ꝑn^m talis act⁹ ſcði. Ita dico in ꝓpoſito ꝙ lꝫ nã angelica ſit ꝑn^m intelligendi ⁊ volendi ⁊ anima ſimilr̃: ita ꝙ iſte potentie nihil dicant eſſentie aĩe addiã: tñ ꝑmã hic ⁊ ibi eſt hec nã ⁊ illa nã ad ſe. Et iſta

diſtinctio pma eſt ad quā ſequit̄ illa diſtinctio pncipioꝝ operādi ſiue eiuſdē actꝰ ſiue opationū aliaꝝ: qꝛ eni eſt hec nā: iō eſt pnᵐ talis operationis ⁊ nō eꝫ. Exēplū huiꝰ eſt. ſol hꝫ virtutē gn̄andi multa mixta īferius. Et ſi ꝗras
C pmā rōnē diſtōnis ſolis a planta nō eſt pma rō diſtōnis vnius ab alio p potētiā gn̄andi plantas ex pte ſolis: qꝛ ſi illa poª cōicaret̄ alijs: nō pp hoc illō cēt ſol nec diſtingue- ret̄ a planta ea diſtōne qua ſol diſtinguit̄. pª ḡ rō diſtin- guēdi eſt: qꝛ forma ſolis eſt talis forma: ⁊ fo͞ia plante eſt talis: ⁊ ad hanc ſequit̄ ꝙ iſta forma poteſt eſſe pncipiū taliū opationū: ⁊ alia nō. Jta dico in ꝓpoſito: ꝙ qꝛ ange- lus eſt talis nā ad ſe: ⁊ aīa talis nā ad ſe. iō p diſtinguunt̄ ſpe nō qdem ſicut due ſpēs: ſed ſicut ſpēs ⁊ pars ſpēi: qꝛ aīa nō eſt ꝓprie ſpēs ſed ps ſpēi: ⁊ tn̄ ipſa eſt pª rō diſtin- guendi ſuā ſpēm (cuius ps eſt) ab angelo: ⁊ iō pma ratio diſtōnis ſpecifice ex parte ſpeciei ſue eſt in ipſa.

A **Poteſt etiam addi:** lꝫ non ſit neceſſium pro ſolone qōnis ꝙ intel-
D lectualitas angeli inqn̄tū ītellectualitas nō differt ſpe ab ītellectualitate aīe inquātū intellectualitas, hoc eſt ꝙ lꝫ iſte actus pmus ⁊ ille differūt ſpe: vt ꝯſiderant̄ abſolute in ſe: nō tn̄ ſm illā perfectionē quā virtualr̄ ꝯtinent: ſm quā ſunt pnª actuū ſecūdoꝝ. Qō videt̄ per h ꝙ ſunt cir- ca obta eiuſdē rōnis: ⁊ ad obta eiuſdē rōnis. Simile hu- ius eſt: qꝛ ſi aīa hoīs ⁊ aquile differūt ſpe: nō tn̄ ꝓpter hoc vis viſiua hic ⁊ ibi: inquantū talis pfectio ⁊ talis: dif- ferunt ſpe. ¶ Jſtud aūt eſt bene poſſe: ꝙ cōtinentia aliq̄ differūt ſpe: ⁊ tn̄ cōtenta nō differūt ſpe: ſicut paſſiones entis cōtinent̄ p identitatē in entibus quantūcūqꝫ diſtin ctis: ⁊ tn̄ ille paſſiones in eis non diſtinguunt̄ ſpe. vnitas eni lapidis que nō eſt realr̄ aliō a lapide: ⁊ vnitas hoīs: que eſt realr̄ eadē hoi: nō ita diſtinguunt̄ formalr̄ ſpe: ſicut hō ⁊ lapis: imo hec vnitas ⁊ illa tn̄ viꝫ differre nu-
E mero. ¶ Hoc ēt declarat̄ p aliō: qꝛ ſicut in eodē pn̄t cō- tineri p identitatē illa quoꝝ eſt diſtinctio formalis quaſi ſpecifica: ſicut in eadē aīa includunt̄ pfectiones ītellecti- ue ⁊ ſenſitiue: que ita ſunt diſtincte formalr̄, ſicut ſi eſſent due res: ita ⁊ eꝫ pōt aliquid indiſtinctū formalr̄ cōtineri in diſtinctis. Et ſi hoc eſt verꝫ: tūc planū eſt ꝙ angelus ⁊ aīa ſic nō diſtinguunt̄ ſpe. p per talē ⁊ talē intellectualita tē: imo nec p nec nō p: qꝛ talis ītellectualitas in eis nō di- ſtinguit̄ ſpe. Aut ſi iſtud nō eſt verū: ſed relinquat̄ iſtud modo ſicut dubiū: ſaltem primū dictū videt̄ ſatis cla- rū. ſ. ꝙ per iſtud non eſt prima diſtinctio eoꝝ.

Ad primum argᵐ pncipale pōt ꝯcedi: ꝙ eſſen- tie angeli ⁊ aīe pn̄t differre ſpecie:
F ⁊ nō tn̄ potentie ſi illud dictū vltimū in ſolutione ſit ve rū: ⁊ tūc illud argᵐ non ꝓcedit. ¶ Uel pōt dici. ꝙ potē- tie differētes ſpe ex pte fundamēti: nō tn̄ ex pte obti pn̄t hic actus differētes ſpe, inquātū illi actus depēdēt a fun damēto illius potētie: lꝫ iſti ſint eiuſdē ſpēi inqn̄tū depē- dent ab obiectis: ⁊ tūc ꝯcederet̄ ꝙ ītellectio angeli ⁊ ho- minis de eodē intelligibili ex pte obti eſt eadē ſpe. ex pte
G aūt fundamenti inquātū fundamentū eſt potētie rō agē- di ſūt alia ſpe: ⁊ tūc oporteret ꝯcedere ꝙ opōnes ſimplr̄ differūt ſpe: qꝛ illa idētitas ſm qd ex pte obti ſimplr̄ nō eſt idētitas in ſpe: ſꝫ alia diuerſitas ſimplr̄ ē diuerſitas ⁊
G idētitas ſm qd. Quecūqꝫ .n. dñia ſufficit ad diſtinguēdū: ſed nō ꝗcūqꝫ idētitatis ſufficit ad pfectā idētitatē aliq̄- rū. Et tunc videt̄ ſequi illud incōueniēs: qō illatū eſt ꝫ ſe cundā opi. de actibus beatificis. Niſi forte diceret̄ ꝙ tota cā actꝰ beatifici eſt obm: ⁊ ꝙ potētie ſe habeāt ibi reſpe- ctu illius actus: vt tn̄ receptiue ⁊ paſſiue: ⁊ receptiua nō diſtinguūt formas receptas in ſpe: ſicut pꝫ de albedine in lapide ⁊ in ligno. ¶ Ad zᵐ ⁊ ad oēs auctēs cōſiles pꝫ

per iſtam auctem Augu. aīa ſola veritate pª format̄. pp hoc qdeꝫ nihil ſupius eſt aīa. verū enim eſt in rōne obie- cti in quo qeſcit: ⁊ quo ad hoc par eſt ipſa aīa angelo: qꝛ nulla nā ītellectualis pōt qetari niſi in obto infinito: ⁊ ita intelligenda eſt illa auctas ⁊ oēs ſimiles. ¶ Ad 3ᵐ ꝯce- di pōt ꝙ qōlibet indiuiduū vnius excedit qōlibet indiui duū alterius: ſed qō ſit illō nō opꝫ explicare ante tertiū librū cōparādo aīam chriſti ad nām angelicā. ⁊ ꝯcedē- dū eſt totū argūᵐ vſqꝫ ad illud: ꝙ tota capacitas nāe ſa- tiat̄ in beatitudine. illa eni ꝓpoſitio non eſt vera loquen do de capacitate mere nāli. pciſe enim ſaciat̄ ſm ꝓpor- tionē ad merita cōiter loquendo: ⁊ in hoc ſaciat̄ ſufficien ter appetitus deliberatiuus. Qualiter autē ſtare poteſt perfecta beatitudo ex ſola tali ſatietate: etiā ſi appetitus naturalis poſſit eſſe ad vlteriorem perfectionem nō ha bitā poterit tractari alꝰs in materia de beatitudine. Quere bono. h. ⁊ vra. diſt. 6. huius. q. 1. optime. Di. 13. ⁊ 14. H Jn. 4. di. 44. q. ii. ⁊ di. 50. q. 5. ⁊ 1. di. 1 ⁊ iii. 3. vbi. ſ.

¶ **De angelica itaqꝫ nā hec puto conſideran- da ſunt ⁊c.** **Diſtin. II.**

Circa diſtōnem 2ᵃᵐ vbi agit magiſter de loco creationis angeli ⁊ tpe quando crea bat. ¶ Quero pmo de duobus. pmo de menſura durationis exñe angeloꝝ. ⁊ ſe cundo de loco angeloꝝ. ¶ Quātum ad pmū quero pmo. vtrū in exñia actuali angeli ſit aliqua ſucceſſio formalr̄. Qꝫ nō: qꝛ ꝗtitas non pōt recipi in nō quāto. igr̄ nec ſucceſſio: que quātitas eſt: pt recipi in exñia angeli: q̄ īdiuiſibilis eſt. ¶ Cōfirmat̄ rō: qꝛ quātitas ꝑmanēs nō pōt recipi in indiuiſibili. igi- tur nec quātitas ſucceſſiua. ¶ P̄. Prius ⁊ poſteriꝰ in ra- tionē numeri poſſunt itegrare rōnem tēporis. vbicūqꝫ aūt eſt ſucceſſio ibi eſt prius ⁊ poſterius: ⁊ ibi pōt inueni ri rō numeri ⁊ mēſure. igitur ſi in exiſtentia actuali ange li eſſet ſucceſſio formaliter: ipſa menſuraretur tempore. ¶ P̄. Augu. 83. q. q. 72. Eternū eſt ſtabile: tempus autē mutabile. ¶ Jtem Dio. de diſtin. no. c. 5. ⁊ 10. Hec cū ibi videntur ibi dicuntur eſſe. A. I. Circa diſt̄ ſe cūdā di. in q̄ magr̄ agit de crea creatu raꝝ in cē ſpūa liter. Et pª de creatura mo re ſpūali, ꝗri tur. 13. q̄ oīs ptinet ad hāc di. pᵐ eſt vtꝝ angelus ⁊ aīa rōnaliꝭ q̄ ꝯ creatura ncē ſpūalis differ rant ſpe. 2ᵐ vtꝝ in actua li exñia an geli ⁊c. 4. phyſi. tex. cō. 101.

Contra. Non neceſſe eſt deū creare vnū angelum quando creat aliū angelum. igit̄ pōt aliqs angelus cē alio nō exiſtente: ⁊ pōt angelus alius creari: ita ꝙ ille ſit alio exiſtente. igit̄ ille qui fuit iſto nō exiſtē- te: ⁊ eſt cū iſto nunc exiſtēte, videt̄ eſſe prior iſto: ⁊ cē eiꝰ: vt nō cum iſto videt̄ pcedere eſſe eius vt cū iſto. ¶ P̄. Angelus pōt annihilari circūſcripto tēpore. q̄ro in quo nunc: non in nunc tēporis: qꝛ illud nō eſt nec in nūc eter- nitatis formalr̄: nec in nūc eui: qꝛ nūc illud manet vnum ⁊ idē per te. igit̄ in eodē erit ⁊ nō erit: ſi annihilet̄ in nūc eui: que ſunt ꝯtradictoria. ¶ Jtē. aliqs angelus pōt eſſe creatus: ⁊ poſt annihilari: ⁊ iteꝝ reparari: ſed cē repara- tū nō eſt ita vnum cū eſſe creato: ſicut ſi nulla interru- ptio fuiſſet: aliogn ita vnū eſſet aliqō īterruptū ſicut nō interruptū: qō eſt falſum. igit̄ in alio nunc erit iſtud eſſe angeli reparati: ⁊ in alio nunc pus erat creati, ⁊ ſi h: igit̄ ſi manſiſſet ſine īterruptiōe fuiſſet in alio nūc ꝗ mō. ꝓ- batio huius ꝯñie: tanta mora fuiſſet quieſcentis quanta quietis: ⁊ per ꝯñs tanta mora non tendentis, potētis ta- men tendere: quanta eſſet ſi actu tenderet.

Hic dicitur ꝙ in exñia actuali angeli eſt ſuc- ceſſio formaliter. S. bo. li. 1. di. 2. par. 2. ar. 1. q. 3. ꝗre ⁊ vr. di. pria. q. 1. ⁊. 1.

¶ Et dicit̄ ꝙ in euo eſt ponere pus ⁊ poſterius: ⁊ eſt po nere ſucceſſionē aliquā aliam tn̄ ꝗ̄ in tpe: in tpe eniꝫ eſt ſucceſſio cū variatione: ⁊ pus ⁊ poſteriꝰ cū veteratione ⁊ innouatiōe. Jn euo vō eſt prius ⁊ poſterius qō dicit du- rationis extēſionē ꝙ tamē nullam dicit variationē nec innouationē. Addicio.

innouationeꝫ.¶ Et ſi forte queraꝛ q̄uō pōt eē p̄us ⁊ poſterius ſine nouitate circa eſſe:¶ Dōm ꝙ ſicut videmꝰ ꝙ alr̄ egredit̄ riuulus a fonte.alr̄ radius a ſole:ſic in propoſito vī. Naꝫ riuulus ſic gredit̄ a fonte:q̄ſi noua aqua ſemꝑ exit:nō eadē. Radius a ſole continue egredit̄ non qꝛ ſemꝑ aliqd nouū emittat̄:ſed qꝛ qͦ emiſſum eſt continuat̄. Unde ſolis influētia nō eſt aliud q̄̄ ꝯtinuatio dati:ſuppoſito ꝙ ſol ſtet:qꝛ motus ſolis eſt cā variationis radij:ſilr̄ in motu ⁊ in eē rei mobilis:aliq̄ ꝓprietas habita amittit̄/vel nō habita acqrit̄. Sꝫ in eē rei euiterne qͦ p̄ datum eſt:per cōtinuā dei īfluentiā cōtinuat̄.nulla eñi cui creatura eſt oīs actus.i.purus actus nec aliq̄ eiꝰ virtus:vnde cōtinue īdiget diuina vtute cooperāte. Ideo ⁊ ſi eſſe totū habeat:tñ ꝯtinuationē eſſe nō hꝫ ſic totū.Et ideo eſt ibi ſucceſſio ſine inouatiōe aliq̄ circa eſſe vel ꝓprietateꝫ aliquā abſolutā:tñ ibi eſt vera ꝯtinuatio reſpectu cuius creatura hꝫ eſſe quodāmodo in poᵃ.ac per hoc habet ſucceſſionē:ſolus igit̄ deus:qui eſt actus purus: eſt
Alioꝝ. D. actus īfinitus:⁊ totū eſſe ⁊ poſſeſſionē eſſe ſimul habet.
¶ Pro iſta opi.arguit̄ q̄drupl̄r.p̄ ex pte cōſeruationis.⁊ fundat̄ ratio ſup auc̄tez Aug.ſup Gen.ad lr̄aꝫ.lib.8.c.19. vbi vult ꝙ ſic̄ aer reᵘ ſolis nō eſt factꝰ lucidus:ſꝫ ſit lucidus:aliogn abſente ſole remaneret aer lucidus:ita ſe hꝫ
Cap.14. creatura reſpectu dei. Idē etiā vult.4.ſup Gen.ad lr̄am ꝙ deus nō ita ſe hꝫ reſpectu creature:ſicut edificator reſpectu domus.¶ Ex iſto arguit̄ ſic.ſi creatura reſpectu dei nō eſt facta in eſſe ab ipſo deo:ſed eſt q̄ſi in fieri formalr̄.g̃ formalr̄ ſꝑ ponit̄ in eē a deo:⁊ ita ſic ꝯtinue manet: ita ꝯtinue eſt creatio eiꝰ a deo.¶ Cōfirmat̄ iſtō:qꝛ ꝯſuare nō eſt tm̄ nō deſtruē:ſꝫ eſt aliq̄ actio dei poſitiua:aliogn diceret̄ conſeruare lumen:qui nō claudit feneſtram. ¶ Simil̄r.tunc annihilare eēt actio poſitiua:qͦ falſum eſt:qa annihilare eſt nō agere.igit̄ conſeruare eſt agere. Qͦ ēt appꝫ ex hoc:qꝛ nulla creatura eſt in eſſe ſuo idepēdens:qꝛ nec actus purus.igit̄ cōtinue in eſſendo depēdet a cā:⁊ nō tm̄ a cā que dedit eſſe:⁊ mō nō dat:qa cōſeruare tūc nihil eſſet niſi p̄us egiſſe ⁊ modo nō deſtruere.¶ Si concedant̄ oīa iſta ꝙ deus ꝯſeruando agat poſitiue aliqd circa creaturā:tamē nō actione aliq̄ cōtinua: qa nulla eſt ibi forma ſm̄ quā poſſit aſſignari ꝯtinuatio actionis:nec ēt alia ⁊ alia actione:ſed ſemꝑ eadē.¶ Cōtra.hac actiōe nō habet̄ formalr̄ ⁊ vltimate illud eē qͦ pōt nō hr̄i poſita hac actiōe.hēc ꝓbo:qa cā cauſans hac cauſatione eſt cā vltimate applicata ad ꝓducendū effectū in eſſe.igit̄ ſi cum hac cauſatione poſſit ſtare effectū nō eſſe:nō videt̄ ꝙ hac cauſatiōe habeat̄ eſſe vltimate: ſed hac cauſatione poſita:qua angelus ꝓducebat̄ in eſſe poteſt angelus nō habere eſſe cras:igit̄ non hꝫ illud eſſe formalr̄ ⁊ vltimate illa cauſatiōe:⁊ hꝫ ſic eē.igit̄ alia cauſatione.¶ Si dicas ꝙ nō hꝫ eſſe cū coexiſtia in tꝑe craſtino ex pᵃ factione.ſed ad h̄ reqrit̄ illud futuꝝ exiſtere: ⁊ illo futuro exiſte:tūc illa rō futuri eſt rō coexidi in angelo.¶ Cōtra.ita eſt in eternitate ꝙ nō hꝫ coexiſtiā cuꝫ tꝑe inquantū coexiſtentia eſt:ſed ſoluꝫ ex h̄ ꝙ tēpus eſt coexiſtens ei.⁊ ideo ſi hec eſt cā nō differūt euū ⁊ eternitas.Simil̄r.nō tm̄ poſita creatione angelus pōt nō hr̄e eſſe cum futuro: ſed pōt nō habere fundamētum illius coexiſtentie.ſ.eſſe abſolutum.ergo illud eſſe abſolutum
a. B.Lincolnī/ nō hꝫ ex tali coexiſtia.¶ Itē 2ᵒ p̄ncipalr̄ ſic.ſi eſſe eius eſt ſimplex ⁊ imutabile.g̃ ſicut deus nō pōt facere angelū nō fuiſſe:ita nec nō fore.¶ Item in eo qui hꝫ totū eē ſil idem eſt fuiſſe ⁊ eē ⁊ futurū eſſe. Sed ꝙ fuit:impoſſe eſt cogitari non fuiſſe/ſi intelligat̄ fuiſſe:g̃ ſi in euiterno idē eſt fuiſſe ⁊ fore/impoſſe eſt cogitare ipſum non fore.
J. hoc ſolius dei eſt ꝓpriū:igit̄ ⁊c̄.¶ Cōfirmatur rō:qꝛ in eternitate non ſunt ꝯdictoria vera de volūtate diuina. A
neqꝫ etiā volitio diuina eſt reſpectu ꝯdictorioꝝ:vt contradictoria ſunt:ſed deus in eternitate potuit velle creare angelū vnū ⁊ eundē annihilare:igitur voluit ipm̄ eſſe ⁊ voluit ipm̄ non eſſe:vel nō voluit eū eſſe:⁊ voluit eum eſſe.igit̄ opꝫ hic inuenire aliquas cōditiones ex parte eē ⁊ nō eſſe:vt nō ſint contradictoria:ſed iſta que tollerent ꝯtradictioneꝫ nō vident̄ poſſe aſſignari niſi diuerſa nūc: puta ꝙ voluit ipſuꝫ eſſe pro.a.⁊ non voluit ipm̄ eſſe pro b.igit̄ impoſſibile fuit deū velle creare angelum vnuꝫ: ⁊ annihilare eūdē:niſi vellet hoc ⁊ illō pro diuerſis nūc: ſed potuit velle hoc ⁊ illō abſqꝫ reſpectu ad tp̄s.g̃ neceſſe eſt poſſe ex pte angeli itelligi aliud ⁊ aliud nūc abſqꝫ reſpectu ad tēpus.iſta alietas non pōt eē niſi ipſoꝝ nūc eui.igitur ⁊c̄.¶ 3ᵒ arguitur ex infinitate:quia cum angelus durabit in infinitū cum toto tēpore futuro.ſi nunc hꝫ totā ſuam durationē quā habebit ſemꝑ.igit̄ nūc formaliter habet durationē infinitā.¶ Hoc ꝯfirmat̄:qa illud nunc qͦ eſt ex ſe tale:ꝙ pōt coexiſtere īfinito eſt formaliter infinitū.ſicut ſi angelus nūc haberet in ſe vnde poſſet coexiſtere oī loco eſſet infinitus ſm̄ locuꝫ.¶ Et ſi dicatur ꝙ hoc nō eſt verū niſi habeat ex ſe vñ poſſit ſic coexiſtere.¶ Cōtra.lꝫ non habeat ex ſe vnde ſic ſit coexiſtens.⁊ ideo effectiue ex ſe nō habeat infinitatē: tñ ſicut formalr̄ hꝫ vnde ſic coexiſtat:ita videt̄ formalr̄ infinitū ſicut ſi haberet vnde eſſet p̄ſens toti loco actuali ⁊ potētiali:lꝫ effectiue a deo eſſet imenſus:lꝫ nō a ſe effectiue:⁊ lꝫ imenſitas ſua nō equaret̄ imenſitati diuine ſm̄ intenſionē:tñ equaret̄ ſm̄ extenſionē:ita ꝙ nuſq̄̄ poſſet deus eē per ſuā imenſitatē:niſi vbi poſſet eſſe angelus.¶ Et
Et inge Alx. pᵒ par.c.5. cōfirmat̄ iſta rō:qꝛ negatio negōnis eſt affirmatio poſitionis.igit̄ negōnes īfinitarū negationū ponūt infinitas pōnes vel vnā formalr̄ infinitaꝫ:ſed angelus hn̄s iſtam exiſtentiā ſimplicē hꝫ ex ipſa negōnes infinitaruꝫ negationū.ſ.nō:nō eſſe cū infinitis inſtātibus tꝑis: igit̄ hꝫ ex ipſa infinitas pōnes vel vnam poſitionē virtualr̄ infinitam.¶ 4ᵒ arguit̄ ex ordine eoꝝ:que pn̄t eſſe in eo:potuit enim angelus fuiſſe creatus nō peccator:ſed inocēs: ⁊ potuit poſtea peccare ⁊ nō peccare,circūſcripto omni tꝑe.igit̄ iſte angelus p̄us fuiſſet inocēs q̄̄ peccator.ergo p̄us ⁊ poſterius ſunt in eſſe eius.¶ Simil̄r potuit vnus angelus prius creari:⁊ poſtea ſtatim annihilari:⁊ poſtea alius creari.ille p̄mus nūq̄̄ fuit illo 2ᵒ exn̄te.g̃ nec in eodē nunc cū illo.igit̄ eſt p̄us vnus ⁊ alius poſterius: qa ſi fuerūt ⁊ nō ſimul:igit̄ vnus poſt aliū. igit̄ ſi vnus alius extitiſſet cū illis ambobus fuiſſet in eē eius p̄us ⁊ poſterius:ſicut eē vnius iſtoꝝ eſt p̄us q̄̄ eſſe alterius.¶ Pro iſta opinione ſunt auc̄tes beati Aug.ii.pſeſ. Nunc tꝑis ſi
Cap.4. ſemꝑ ſtaret ⁊ nō flueret:nō eēt tēpus ſed eternitas.⁊ videt̄ ibi loqui de vera eternitate dei exponēdo illud ꝑs. Tu aūt idē ipſe es:⁊ anni tui nō deficient.¶ P̄.Idē.4. 101.
ſuper Gen. Pater meus vſqꝫ modo operat̄ ⁊c̄.Qꝛ autē Cap.14.
ait:vſqꝫ modo:continuationeꝫ opis ſignificat.hoc ꝓbat Jo.5.
ſubdens.aliter eñi poſſet itelligi/ſi diceret:nūc opat̄:vbi nō eſt neceſſe/vt opis cōtinuationē acciperemus.alr̄ aūt Cap.15.
cogit intelligi cū ait:vſqꝫ nūc:ex illo.ſ.quo cuncta operatus eſt:vel condidit ex nihilo.hec ille.¶ P̄.Boetius de
trini.Cūis ſm̄ phōs de corporibus celeſtibus ⁊ ſpiritibus poſſit dici ꝙ ſūt ſemꝑ.magna tñ eſt dr̄ia in ſemꝑ eē. Lib.1.c.9.
in deo enim tm̄ p̄ſens eſt nō currens:nunc aūt fluens facit ſempiternitatē.i.euū.¶ P̄.Dam.lib.1.c.25.Seculuꝫ Lib.2.c.1.
dī qͦ ſemꝑ ꝓtendit̄ cū eternis velut ſpaciū.¶ Itē Gre. Cap.4.
27.moral.ſup illud Job. Numerus dierū ⁊c̄.de angelis Cap.36.
ait. In cis initium terminus cū mentē retro reuocamus. B.Lannoz.
deꝰ nō recipit ex quo nec q̄uiſqꝫ.¶ P̄.Anſel. pſol.24.

A Hoc quoq; mō tráſiſſe oīa etiā eterna:qa tua ⁊ illoꝝ eter-nitas tota tibi preſens eſt cū illa nondū habeant de ſua eternitate qḋ venturū eſt:ſicut iam non habent qḋ prete-ritum eſt. ¶ Item Hieronymus ad Marcellā. Sola deus non nouit fuiſſe nec futurum eſſe.

Hieron. glo. Exod.3. q̄re Hen. q.5.q. 13.⁊ q.9.q.⁊ q̄lt.7.q.5. cū q̄ vra.q. piā.

Contra iſtam pōnē arguit̄ ꝙ icludat ꝯdictio-nem:qa vbi eſt ſucceſſio:ibi eſt prius ⁊ poſterius:que nō ſunt ſimul:ſed adueniēte poſte-riori prius decidit:⁊ per ꝯñs prius veteraſcit:⁊ poſteri⁹ no-uum eſt. ¶ Sed ſi intelligat̄ ſucceſſionē eſſe in mēſura abſq; hoc ꝙ inouatio ſit in mēſurato. ¶ Contra hoc ar-guit̄:qa ſm̄ Phm̄ 4° phy. Prius ⁊ poſterius ſunt in tpe ꝓꝑ prius ⁊ poſterius in motu:ita ꝙ ſi nō eēt aliud ⁊ aliud in motu:nō eēt prius ⁊ poſterius in tpe:igit̄ a ſimili ſi nō ſit aliqua entitas noua in euiterno:nec aliqua nouitas in eo:⁊ ſic ſi nō ſit prius ⁊ poſteri⁹ in mēſurato:nō erit aliq̄ diſtinctio īter prius ⁊ poſteri⁹ in mēſura. hoc etiā ꝯfirmat̄ per Phm̄.10.meta.qa ſm̄ eū menſura dʒ eſſe vnigenea mēſurato:⁊ ita ſi mēſura ſit diuiſibilis ⁊ menſuratū:qḋ etiā ꝓbat̄ per hoc:qa idiuiſibile iquantū idiuiſibile non pōt mēſurari diuiſibili. ¶ P̄. Nūc eui ſi deſinit ⁊ nō ſꝑ manet idē. hoc nō pōt eſſe ꝓꝑ defectū ſubti:qa ꝑ te ſubʒ manet idē:nec pōt poni ꝑ aliquā cām corrūpentē:qa nō videt̄ aſſignari poſſe cā corrūpens:igit̄ nō deſicit. aliter eſt de nūc tpis:qa ipſius ſubm ꝓximū deficit. ſ. mutatio. ¶ P̄. Si eſt hic aliqua inouatio ⁊ inueteratio circa idem manēs:ḡ illud ꝓprie mutat̄:qa illud aliter ſe hʒ nunc q̄ꝫ prius. mutatiōis aūt mēſura eſt nūc tpis:ḡ euiternū iquātū ponit̄ mēſurari nūc eui / mēſurabit̄ nūc tpis. Pro hac pōne eſt auctas Aug. de ci. li. xi. c. ii. q̄re. ¶ Hāc ꝯnēʒ ne-gatiū ī tenēdo ī triplr ponit̄ diīa eui ad tps ⁊ eternitatē.

Al.i. dupl'r. Addiño ꝯl.

¶ Euū dr̄ duplr vt mediū ab eternitate / ⁊ tpe / vt extre-mis. ꝑ qa eternitas ꝑmanēs mēſurat ſine poſſibilitate ꝑmu-tationis. Tps ṽo eſt menſura motus. Euūʒ ſic menſurat ꝑmanēs vt mutabilitatē nō abigat. ¶ 2° qa eternitas mē-ſurat indeficiēs ⁊ idefe[c]t. Tps ṽo defectibile ⁊ deficiēs. Euū ṽo mediās ideficiēs ſic menſurat:vt tñ defectibile ſit. i. potēs deficē. ¶ ꝑ qa eternitas mēſurat rē nō mutatiōi ſubiectā / nec ad mutationē hñtē po[tentiam]:euū ṽo ⁊ tps opp[oſi]to mō. ¶ 2°. Eternitas ideficiēs ⁊ idefectibilis:euū defe[ctibi]le:ʒ nō deficiat:tps ṽo defectibile ⁊ deficiens. ¶ 3°. Eternitas eſt ꝑmanēs ⁊ ſimr euū. Tps ṽo ſucceſſiuū tanq̄ menſura mot⁹ ſm̄ prius ⁊ poſteri⁹ in partibus mobilis. ex 4° phy.

1. aliorum. Vide Hen.⁊ vra. vbi ſup.

Contra iſtū modū ponēdi arguo. videt̄ enī ꝯdicē ſibiipſi:qa ſi in euiterno nō eſt ſucceſſio:ſe-quit̄ ꝙ eē qḋ hʒ in pſnti nūc / habeat in ſequēti nūc:ʒ eſſe angeli:quātum eſt ex ſe hʒ terminari:ſicut dicit expſſe:⁊ ponit ꝙ euū pōt in quolibʒ inſtāti:quātū eſt ex ſe defi-cere:igit̄ ſi iſtud euiternū habeat formalr eē cū iſto nūc: hoc nō pōt eſſe ſm̄ illud idē eſſe:qa illud eſſe habuit ter-minari cū illo nūc:ſm̄ illos:igit̄ opʒ ꝙ vel alio eſſe ſit cū iſto nūc ſcdo:vel eodē iterū poſito. ¶ P̄. Qr dicit ipolia eſſe que īferunt̄:⁊ illa nō ſeq ex hoc ꝙ euū ponit̄ idiuiſi-bile:ſed ex negatione tpis:que negatio eſt incōpoſſis cuʒ pōne eui:⁊ ꝓꝑ illā icōpoſſibilitatē ſequit̄ impoſſe de eui-terno. hoc non videt̄ rōnabile:qa ſm̄ ipſuʒ qcq̄d eſt prius natura quātuʒ eſt ex ſe pōt eſſe prius duratione:ħ eſt ex pte ſui ſibi non repugnat eſſe prius duratione:qn abſq; ꝯdictione q̄ꝫ eū eſt ex pte ſui poſſet eē ſine poſteriore:re-ſpectu cui⁹ dī eē prius nāl:⁊ ita ipſo poſito ⁊ poſteriore nō poſito nulla ꝯdictio eſt ex pte prioris nālr:nec alicui⁹ qḋ ptinet ad ipm̄ iquātū prius eſt:ſed euiternū ⁊ mēſura eius ꝓpria ſunt nālr priora omni reſpectu ad tps ſic fundamē-tū eſt prius relōne:igit̄ ex tali hypotheſi nō ſequit̄ icōpoſ-ſibilitas ex pte euiterni iquātū euiternū eſt. ¶ Exēplū

huius eſt:qa lʒ nectio ad ſubm ſequat̄ ꝓpria paſſio:tñ qa ſubm eſt prius nā paſſione:nō eſt ꝯdictio ex parte ſubti ꝙ ſubm ſit prius duratione ſua ꝓpria paſſione:quātū eſt ex pte ſubiecti. ¶ Et ſi hoc ponat̄ nulla icōpoſſibilitas ſequit̄ ex pte ſubti in ſe eo mō quo eſt prius paſſiōe. ꝯdictio igit̄ ſi aliq̄ ſequat̄:hoc eſt ꝑ locū extrinſecū ex habitudine. ſ. cauſe ad effectū:ita igit̄ ſi eſt neccia habitudo eui ad tp⁹ tanq̄ prioris nā ad poſterius nā ꝓꝑ negationē poſterioris ponēdo prius nō ſequeret̄ aliq̄ ꝯdictio ex pte prioris ſm̄ ſe: nec ex pte alicuius alterius:qḋ ꝯuenit priori ſm̄ ſe. iſta aūt illata. ſ. angelū nō poſſe eſſe priorē alio angelo:vl̄ nō poſſe eſſe poſt ſuū nō eſſe:ſunt icōpoſſibilia ꝑ ſe ex pte euiterni in-quātū euiternū eſt:igit̄ ⁊c. ¶ Et qḋ ꝓbat etiā illā neceſ-ſitatē ꝯcomitātie tpis ad euū ꝓꝑ ordinē pfectioris ad im-perfectius:nō videt̄ ſufficere. hoc enī nō concluderet de ꝯtinētia q̄ſi quātitatiua:ſed qdditatiua:ſic qdditas ſupe-rior ꝯtinet iferiorē:ſed cū tali ꝯtinētia ſtat ꝙ ſupior pōt eſſe ſine iferiori:⁊ ꝙ ſibi ꝯueniat eſſe:qḋ eſt ꝓprium ſibi abſq; inferiori:aut ſaltē non cōueniat ſibi in reſpectu ad inferius. Ita igitur in propoſito dicendum eſt ꝙ nihil ꝓ-prium euo conueniet preciſe ſibi in ordine ad tempus.

Qui vult tenere p̄mā opionē que vr̄ ꝓbabi-lis ⁊ hic ꝑ ſe rōnes ꝓbabi-les:pōt dicē ſm̄ itentionē ponētis ꝙ euū ꝓprie eſt quāti-tas:⁊ ꝑ ꝯñs hʒ ꝓpriā diuiſibilitatē:nō aūt ꝑmanētē:igit̄ ſucceſſiuā:tale eſt idiuiſibile ſuccedēs idiuiſibili:ſic aliud alij:⁊ ita nūc eui quātū eſt ex ſe raptim trāſit:⁊ eē euiter-ni:vt poſitū eſt in iſto nūc:ex vi iſtius pōnis:pciſe hʒ eſſe in iſto nūc:⁊ ſtatim nō eſſe:iſto nūc trāſacto:niſi eadē cā alia cauſatione poneret idē eſſe in alio nūc:⁊ ita ꝯſeruat poſitiue cauſando nō aliud eē:ſicut eſt in ſucceſſiuo:ſed idē eē iſinities:ita ꝙ p̄ma cātio dī creatio:qa ſequit̄ ime-diate nō eſſe ordine durationis. quelibʒ autē cauſatio ſe-quens ſequit̄ ad nō eē in ſubto mediate ordine duratio-nis:⁊ nō eſſe imediate ordine nāe:qḋ nō eſſe tpe ineſſet niſi cā ꝯſeruās daret eſſe:ſed ipm̄ eē ſcdo poſitū ſequit̄ ordine durationis eē p̄mo poſitū:⁊ ꝑ hoc eſt ꝯtinuatio ⁊ ꝯſeruatio eiuſdē eē. ¶ Exēm huiꝰ eſt:qa ſi angelus hēat aliquā quātitatē ṽtualē:per quā pōt eſſe pñs alicui lo-co diffinitiue:ita ꝑ eā eſt pñs huic loco ꝙ nō pōt eē pre-ſens ſil' alij loco:nec abſolute pōt eſſe pñs alij loco:niſi aliqua mutatione facta circa ipſaʒ ꝑ reſpectū ad aliū lo-cū:vel ꝙ ipſa fiat maior formalr. vel ꝙ ipſa trāſferat̄ de loco ad locū. vel ꝙ ꝑ potētiā diuinaʒ ſit in alio loco non derelinquēdo iſtū. Ita eſt in ꝓpoſito ꝙ illud eſſe qḋ hʒ angelus vnica cātione:limitatū ē ad ħ nūc:⁊ nullo facto nouo circa ipm̄ nō pōt vi huiꝰ cātionis eē vltra ħ nunc: Al.i. duratio-nis vel dura-tionem. ſed deus dans ei quātitatē duratiuā ꝑpetuam: ⁊ ħ vna cauſatione ꝯtinua vel ifinitis cātionibꝰ eiuſdē eſſe dat ei ſemꝑ vim coexiſtēdi ī vniformiter quo extēdat̄ toti tpi. Al.i. ſolalr.

Ad argumēta ꝯtra illā pōnē. ¶ Ad p̄muʒ qḋ ꝓbat ꝯdictionē ſeq ex ea. Rñ-deo ꝙ in illa duratione ſiue mora eſſendi:que eſt preciſe ſucceſſiua:eſt inouatio:⁊ ps eius vna recedit ⁊ alia ſucce-dit:⁊ ḡ nālr vna pars ſuccedit alteri:non tñ eſt inouatio aliqua in illa entitate cuius eſt illa mora:ſic ſi poneret̄ ca-ro nō hñs partē ⁊ partē ſub eadē quātitate ꝑmanēte:tūc eſſet ibi alietas partiū in ipſa extenſione formalr:ꝗ quā-titas eſt abſq; extenſione vel diuerſitate partiū eius:cui accidit talis extēſio. Et cū ꝓbat̄ nō eſſe diſtōnē in men-ſura per Phm̄ 4° phy. niſi fuerit diſtinctio in mēſurato, Loco ſallo-giſmo. dico ꝙ bñ ſequit̄ ſi ptes tēporis ſunt alie:ꝙ ptes motus ſint alie:ſicut ab effectu ad cauſaʒ:ʒ nō eſt neccē ꝙ in qui-buſcūq; ptes durationis ſunt alie:ꝙ aliq̄ diſtinctio pri-prioꝝ ſit eā huius diſtinctionis:qa illa diſtinctio que ali-

B

qui eſt

cui eſt ſcḋa:pōt in alio eſſe pma.Exēplū huius eſt.ignis calefacit ⁊ deſiccat ꝑpter accñtia diſtincta ordinata in igne:ita ꝙ diſtinctio actionū eſt ibi ſcḋa ꝓſupponēs aliā diſtinctionē priorē.ſ.diſtōnē accidentiuʒ actiuoꝝ:ſed ex hoc nō ſeqꝛ:ꝙ vbicūqʒ eſt diſtinctio actionuʒ ꝙ ipſa ſit ſcḋa:qꝛ ſi in ſole ꝯtinerent̄ vtualr illa accidētia diſtincta ignis:nūc pma diſtinctio ibi eſſet actionū:que tamen fuit ſcḋa reſpectu ignis:ſic dōm eſt in propoſito. ❡ Ad aliud arm dico ꝙ nūc pōt deficere:qꝛ ex ſe hʒ tm̄ raptim trāſire:lʒ ſubm eius maneat idē:nec aliqḋ agens corrūpat ipſum:⁊ ꝙ nūc tp̄is deficiat deficiēte ſuo ꝓpo ſubito accidit ſibi ꝙ ſubm eius ꝓrimū deficiat:qꝛ ſi illud maneret idē:ſicut eſt in geſcēte:nūc poſſet dici ꝙ illud idem agens ꝑ qḋ eſt aliud nūc ſuccedēs iſti ꝓducēdo aliḋ nūc īcōpoſſe iſti deſtruit iſtud:nō ex ſe pmo ſed ex ꝯſequenti. ❡ Et ſi queras nūc in quo deficiat iſtḋ nūc:aut in ſe:aut in alio:ſicut arguit ph̄s 4° phy.dico ꝙ deficere ſicut ⁊ deſinere pōt exponi dupl'r.Uno mō per pōnē p̄ſentis ⁊ negōnē futuri.vel ꝑ pōnē p̄teriti ⁊ negōneʒ p̄ntis. Pmo mō dʒ exponi in indiuiſibilib⁹:⁊ in his q̄ hñt vltm ſui eē: illa enī nō hñt pm ſui nō eē:⁊ nūc deſinūt cū ſunt:⁊ h̄ mō nūc deſinit in ſe:qꝛ nūc eſt:⁊ poſt h̄ nō erit.Et ſi q̄ras pmū ſui nō eē:nullū eſt:ſic nec alicuius hñtis vltimū eſſe.

Tex.co.90. idē 6° phyſi. tex.co.24.

C

Alio modo poſſet ꝯcluſio ſuſtineri:lʒ nō ad intentionē ponēns illā pōnē pncipalē ꝙ tota exiſtētia angeli manet ſm ꝙ abſoluta eſt:hñs tn̄ nouū ⁊ nouū reſpectū ad ipſaʒ cāʒ:ita ꝙ ipſa tota vt ſub vno reſpectu ad cāʒ ſuā cauſantē ſuccedit ſibiipſi vt ſub alio reſpectu ad ꝯſeruantē.Et iſta via forte eſſet facilior ad tenēdū ſucceſſionē q̄ȝ ponēs que ponit quātitatē.Lʒ eēt ex alia parte multū difficile ſuſtinere q̄ō eſſet ibi vera ſucceſſio ꝑ ſe abſqʒ omni diſtinctione in abſoluto quocunqʒ ſiue in fundamento ſiue in termino.

Sed contra ꝯnē dicte opi.in ſe ſiue p ſiue 2° mō ſuſtineat̄ arguo ſic. Aut nunc cui qḋ ponit̄ aliud ⁊ aliud abſolutū ſm pm modū ſuſtinēdi opi. eſt idē exñtie actuali aut aliud.ſi idē:pʒ ꝙ ſic exiſtentia actualis manet eadē:ita ⁊ nūc cui.ſi aliud:ꝯ:ſic ipſa exiſtentia pōt īfinities poni in eē:ita vr ꝙ illud idē nūc abſolutū aliḋ ab ea pōt freqnēter poni in eſſe:⁊ ita pōt cōſeruari idē nūc cui ſic eadē exñtia. ❡ Si dicat̄ ꝙ ſi ponat̄ in eſſe freqnēter ponit̄ in diuerſis nūc. ❡ Cōtra.illḋ nūc abſolutū aliḋ ab eē exñtie ſi pōt frequenter poni in eſſe in alio ⁊ alio nūc:adhuc eadeʒ erit rō ꝙ in quolibet poterit ꝯſeruari:⁊ nūc erit ꝓceſſus in infinitū.vel ſtatus erit in h̄ ꝙ ſic exñtia ꝯſeruat̄ eadē:ita qḋcūqʒ abſolutū in angelo pōt ꝯſeruari idē. ❡ Silr in ſequēti qōne ꝓbabit̄ ꝙ nō eſt in angelo aliqḋ abſolutū aliḋ ab exñtia ei⁹: ⁊ ita nō poterit eſſe identitas in exñtia ⁊ ſucceſſio in aliq̄ alio abſoluto ſui.Et ſiue ſic ſufficit ſiue ſic non vr̄ poſſe eē nou⁹ reſpcūs ſiue nouitate fundamēti vel termini.nā reſpcūs ꝯns extrema:ita ꝙ vno vel altero poſito ſeqꝛ reſpcūs ex nā extremoꝝ nō pōt eē nou⁹:vt vr̄ ſine nouitate in altero extremo.nihil aūt ꝑ te eſt nouū in fundamto hui⁹ reſpcūs:nec in termino vt pʒ. ❡ Silr iſte reſpcūs eſt idē cū fundamēto:vt pʒ ex.q.p̄cedēti.igit̄ non poteſt iſte reſpectus eſſe alius fundamēto exiſtente eodem.

D

Poteſt ergo dici ꝙ nulla eſt neceſſitas ponendi aliqd nouū ſiue aliquā ſucceſſionē in aliquo angelo:ꝙ.ſ.ſit in eo formalr:qꝛ qcqd eſt ibi pōt manere idē:ſic exiſtentia manet eadē:⁊ per cōſequens quilibet reſpectus conſequens abſolutum.

E

Ad argumēta ꝓ p² opione. ❡ Ad pm dico ꝙ vtraqʒ via ſaluat dictū Aug.nā ſic p² via dic̄ creaturā ſꝑ eētialr eēq̄ depēdere a deo:ita ꝙ ſit q̄ſi vna ꝯtinua cāt̄io vel īfinite cāt̄iōes ſint ꝯſeruatio rei.ac ꝑ h̄ ſꝑ ita actualr cauſat rē ſic in p inſtāti cāuit:lʒ iſta cauſatio:vt cōſiderat̄ in pmo inſtāti dicat̄ creatio in alijs cōſeruatio:ita 2ª poſitio nō vidēs rōnē cōtinuationis in hac cauſatione:qꝛ nullā formā cōtinuatā:nec videns tāteʒ rōnē diſtinctionis:qꝛ nō vidēs illā diſtinctionē:nec in creante nec in creato q̄tū ad terminū formalē dicit ꝙ vna actio ſemꝑ manēs reſpectu creature eſt creatio:inquātū intelligit̄ coexiſtere pmo nūc tp̄is:qꝛ nūc tēporis p̄ceſſit nō eē illius creati:⁊ illa eadē actio manens dr̄ cōſeruatio:inquātuʒ coexiſtit alijs partibus tp̄is non īmediate ſequētibus nō eſſe:ſʒ eē p̄chabitū cū illis partibus tp̄is:⁊ ita illa actio eſt quaſi ꝯtinuatio eſſe p̄chabiti nō cōpararādo ad eſſe vbi nō eſt p̄us nec poſterius: ſʒ cōparādo ad partes tp̄is q̄bus coexiſtit. ❡ Sʒ p̄ter intētionē Aug.rō ibi adducta vr̄ habere difficultatē.ſ.ꝙ alia cauſatione:res habeat eſſe cū vno nunc ⁊ cū alio:qꝛ illud nō habet̄ cōpletiue aliq̄ cāt̄iōe:cuius oppoſitū vr̄ ſtare poſita tali cāt̄ione. ❡ Rñdeo igit̄ ꝙ iſta ꝓpoſitio eſt diſtinguenda ſm cōpoſitionē ⁊ diuiſionē:qꝛ in ſenſu cōpoſitiōis eſt vera:qꝛ illud nō hʒ aliq̄ cauſatione cōpletiue:cui⁹ oppoſitū ſtat ſtāte tali cauſatiōe:ita ꝙ iſta ſint ſimul.ſʒ in ſenſu diuiſiōis eſt falſa:qꝛ ⁊ ipſa res poterat nō eſſe:lʒ poſita fuerit cauſatio qua res hʒ ſuum eē vltimate:ita ēt lʒ poſita ſit creatio angeli:poteſt tn̄ diuiſim hac poſita ſtare ꝙ angelus nō ſit:ſʒ nō cōiunctim. ❡ Et per hoc pʒ ad ſimile argumētū ꝙ nō p̄nt ſimul ſtare ꝙ angelus creet̄ ⁊ annihilet̄.ergo nō eſt idē creari ⁊ ꝯſeruari:qꝛ qñ ꝯſeruat̄ p̄t annihilari:nō aūt qñ creat̄. ❡ Rñdeo.ſicut nō ſtāt ſimul in ſenſu cōpoſitiōis angelū ꝯſeruari ⁊ annihilari:ita nec creari ⁊ ꝯſeruari ſtāt ſil' in ſenſu compoſitionis:ſed in ſenſu diuiſionis ſtat circa angeluʒ eſſe quandoqʒ creationē ſiue ꝯſeruationē: ⁊ tn̄ ꝙ qñqʒ poſſit nō eē:⁊ ſic poſſit eſſe annihilatio.ſicut dictū eſt in mā de p̄deſtinatione ⁊ p̄ſciētia dei ꝙ in ſenſu diuiſionis eſt po° ad vnū oppoſitū manēte alio:nō tn̄ ꝙ ſit po° ad illud oppoſitū ſimul eē cū alio oppoſito manēte. ❡ Ad ſcḋm dr̄ ꝙ nō eſt aliud ex p̄te angeli ipʒ eē:fuiſſe: ⁊ fore: tn̄ aliā habitudinē ipſius eſſe ad tp̄s notant iſta:qꝛ ſicut dictū eſt di.9.pmi de generari ⁊ genitū eē.per que cōſignificat̄ nūc eternitatis inq̄tū coexiſtēs diuerſis p̄tibus tp̄is.ita dicerent ēt iſti de nūc cui:qḋ idē pōt eſſe ⁊ coexiſtere omnibus partibus tp̄is. ❡ Et cuʒ dr̄ in argumēto nō pōt facere angelū nō fuiſſe.negat̄ iſta.vt eſt nota rei ſignificate ꝑ fuiſſe:qꝛ illa res ſignificata ꝑ fuiſſe eſt illḋ idē eē qḋ nūc hʒ angelus. ❡ Et ſi dicat̄ p̄teritū nō pōt nō fuiſſe.negat̄ mīor:qꝛ hoc nō eſt p̄teritū in ſe.Exēplū huius eſt.ſi filius dei cū hoc ꝙ generat̄ in eternitate:acciperet aliā nām ſʒ quā depēderet a p̄re ꝑ ipoſe:nūc diceret̄ idē in eo eē generari:⁊ genitū eſſe: ⁊ illud eſſe filij poſſet abſolute nō eſſe.⁊ inquātū iſtud eē quaſi īmediate ſequeret̄ ſuū nō eſſe diceret̄ generari:⁊ inq̄tū q̄ſi mediate ſeq̄ret̄ ſuū nō eſſe:vt coexiſtēs alijs p̄tibus tp̄is diceret̄ genitū eſſe.Et ita ꝯſeruatio ⁊ ꝓductio ſiue creatio differūt ſola actiōe intellectus.⁊ pōt cōſeruatū nō eſſe: qñ cōſeruat̄:⁊ qñ producit̄ in ſenſu diuiſionis. Et ſi arguat̄ ꝓteritū nō pōt non coexitiſſe iſti.ergo iſtud non pōt non fuiſſe:videtur eſſe fallacia figure dictōis cōmutando qñ in q̄d. ❡ Ad cōfirmationē illius ſcḋe rationis de contradictorijs volitis in eternitate poteſt dici:ꝙ lʒ deus voluit me ſedere p̄o.a.⁊ nō ſedere p̄o.b.tn̄ prius naturalr volita ſunt ab eo ipſa obiecta q̄ȝ ipſa nūc menſurātia.⁊ in illo p̄ori opʒ q̄rere nō ꝯdictionē iſtoꝝ volitoꝝ.alioqn ꝑ ipſa nūc poſteriora eis adiecta nō vr̄ poſſe tolli illa ꝯdictio reſpectu hui⁹:ita hic ſi enī vellet angelū

F

diſti.39. pmi ⁊.40.

ſ.tacita.

eſſe pro hoc nūc: ⁊ nō eē pro hoc nūc. ꝑ querēda eſt poſſibilitas: q̄uo vellet angelū eſſe ⁊ nō eē. ¶ Dico tūc ꝙ ſi nūc ponat̄ in quocūqꝫ euiterno tanq̄ ꝓpriū ſibi. deus vult ipm̄ eē in illo nūc poſitiue: ⁊ vult ipꝫ nō eē negatiue volendo illō nūc nō eē: ⁊ tūc ſi aliud euiternū ſit: in cuius nūc ſiant ambo iſta: hoc accidit ipſis nūc. nam illud nūc illius euiterni nō eſt ꝓpria menſura eoꝝ: ſicut nec eternitas in qua eternitate p̄it eē ↄdictoria: q̄ ſuccedūt ſibi in oībus mēſuris. Aut ſi nō ponat̄ in aliquo euiterno aliqō nūc aliud ab exn̄tia actuali ipſius angeli ſicut dicet̄ in. q. ſequēti. tūc vult iſtuꝫ eē cū eternitate: ⁊ vult ipm̄ nō eſſe cū eternitate: nō tn̄ vult ipm̄ eē cūꝫ eternitate ſm̄ omnē p̄ſentialitatē eternitatis: necnō eſſe cū tota eternitate hoc mō: q2 tūc eſſet ↄdictio. nō eſt aūt ↄdictio cōparādo iſta ad eternitatē nō ſm̄ totā rōnē p̄ntie ſue infinite. ¶ Ad 3m dico. ꝙ ad h̄ ꝙ ex coexn̄tia alicuius quanti virtualis cū alio quāto ꝓprie. ſ. molis dꝫ ↄcludi infinitas quāti virtualis: opꝫ illud necio coexiſtere oībus ꝑtibus quāti alterius. qō probo. q2 quātū aliud nō eſſet infinitū: niſi haberet necio oēs ꝑtes poſſes: ſicut tp̄s nūq̄ eēt actu infinitū: niſi hr̄et necio oēs ꝑtes eius ſibi poſſes ſimul. g̃ nihil concludit̄ eē infinitū virtualr̄ ex coexn̄tia eius cū toto tēpore niſi necio coexiſtat cū oībus ꝑtibus tp̄is. tale aūt non eſt euū. dico tunc ꝙ lꝫ formalr̄ habeat vn̄ poſſit coexiſtere īfinitis ꝑtib⁹ tp̄is: nō ſequit̄ ꝓpter hoc ꝙ ſit in ſe infinitū: q2 non hꝫ formalr̄ vnde necio ſic coexiſtat. ¶ Ad aliud ſimile de imenſitate. dico ꝙ ibi nō eſt ſimile: q2 ibi illud ꝑ qō poſſet eē p̄ſens oī loco eſſet in eo ſimul: ⁊ nō ꝑ aliquā ↄſeruationem cauſe extrinſece. in ꝓpoſito aūt hꝫ vnde coexiſtat ꝑtibus tp̄is: ſed nihil hr̄et per qō coexiſteret niſi idē cauſaret̄ quaſi ↄtinue ab aliq̄ cā extrinſeca: lꝫ nō alia cauſatione: ita ꝙ ſiłr hu⁹ magis eēt de iſto. ſi cauſaret̄ ↄtinue coexn̄tia ei⁹ cū alio ⁊ alio loco. ⁊ ſi h̄ poſſet eadem cauſatione: nunq̄ tn̄ vt ſimul coexn̄s hr̄et infinitā p̄ntiam loco: ⁊ ita illud nunq̄ eēt imenſum: ita in ꝓpoſito. ¶ Contra. finitū non pōt coexiſtere ſimul toti infinito: ita ꝙ in ſe habeat totū vnde poſſit ei coexiſtere. g̃ qō ſic coexiſtit eſt infinitū. ¶ R̄ndeo. aīs negat̄ de illo infinito qō eſt in ſucceſſione: ⁊ de illo finito formalr̄ habēte qō ſemꝑ eadeꝫ actione hꝫ: ita ꝙ non ſine tali actione. ¶ Ad 4m cōcedit̄. ꝙ vnū euū ſuccedit alteri euo. ⁊ exiſtētia euiterni ſuccedit ſuo oppoſito: ⁊ vnū eſt poſt alteꝝ: ſed ex h̄ nō ↄcludit̄ aliq̄ ſucceſſio in aliq̄ vna exn̄tia euiterni alicuius. ¶ Et ꝑ hoc pꝫ ad oīa alia argumenta. ꝙ illi duo angeli de q̄bus ↄcedit̄ prius ⁊ poſterius ꝙ vnus manet poſt aliū. ſi tn̄ tertius coexiſteret ambob⁹ in eſſe illius tercij nullū eſt prius ⁊ poſteri⁹. ſicut ſi dies hodiernus ⁊ craſtinus coexiſterēt eternitati: non ꝓpter hoc eſt p̄us ⁊ poſterius in eternitate. ¶ Siłr cōcedit̄ ꝙ p̄us eſt exn̄tia angeli q̄ ipſius culpa: ita ꝙ ipſa exn̄tia ſub innocentia eēt cū oppoſito illius exn̄tie. ⁊ ex illa 2a exn̄tia ſequeret̄ opp̄m ſui ⁊ oppo̅m p̄mi: nō tn̄ exn̄tia angeli in ſua nā haberet aliquā ſucceſſionē: nec vt ſub inocētia exn̄s: nec vt exn̄s ſub culpa: ſed tn̄ eſſet ſucceſſio in actibus: h̄ eſt ꝙ exn̄tia vnius actus eſt poſt alterius exn̄tiam: ſine tn̄ diuerſitate alterius in ſe. ¶ Auc̄tes adductas pro illa opi. ↄcedo: q2 nulla creatura eſt a p̄a cā indepēdens: ſed ſemꝑ depēdēs a cā: nō tn̄ depēdentia ↄtinua: nec aliā ⁊ aliā: ſed eadē. Et ꝑꝑ iſtā eandē pōt q̄libet creatura habere eſſe cū vna parte tp̄is ⁊ nō cū alia. ⁊ pro tanto pōt q̄ſi cadere ſub tēpore: hoc eſt vt coexiſtat vni ꝑti tp̄is ⁊ non alteri: ⁊ ita dicat̄ fuiſſe, nō fore: ⁊ ita nō eternum.

M. l. ſicꝫ tp̄s ſi ſimul eēt non eſſet ⁊c̄.

G

Ad argumenta p̄ncipalia. ¶ Ad p̄m cōcedit̄ ꝙ vnus angelus creat̄ prius alio: ſed non ꝑꝑ hoc ſequit̄ ꝙ in eſſē angeli p̄us creati ſit prius ⁊ poſterius. ¶ Ad 2m ſiłr pōt dici ꝙ angelus pōt annihilari in eodē nūc negatiue ſi hꝫ nūc. i. ꝙ ſuū nūc deficiat ſecum. ſi aūt ſuū nunc nō differat a ſua exn̄tia: tūc pōt annihilari cū eternitate: ⁊ eſſe cū eternitate: ſꝫ nō cū tota rōne p̄ſentialitatis eternitatis. ¶ Ad vltimuꝫ dico. ꝙ eē reparati ſequit̄ non eē annihilati: ⁊ illud nō eſſe p̄ceſſit eſſe creati. ⁊ illud eſſe p̄ceſſit non eē creabilis: ⁊ ita idē eē ſequit̄ ſeipm̄ idē eē mediāte nō eē īterrūpēte: nec ſequit̄ ex hoc aliq̄ cōtinuatio in ipſo eſſe ſi nō fuiſſet annihilatū: q2 modo nō eſt ſucceſſio in aliquo vno: ſed vni⁹ oppoſiti ad alterū. ¶ Cōtra. g̃ ita ſimul eſt exn̄tia interrupta cū ſeipſa reparata: ſicut nō īterrupta. ¶ R̄ndeo. ſi non eſſet ibi ſucceſſio oppoſiti ad oppo̅m: qō opp̄m ibi mediat inter hoc eſſe ⁊ ſe: ſequeret̄ ꝙ eſſet tāta ſimultas ſicut ſi opp̄m nō īteruenīret. nūc āt oppoſitū q̄ſi mediat inter eſſe creatū: ⁊ ipm̄ eſſe reparatū. ⁊ hoc oppo̅m eſt aliqō mediū: vel aliquā habitudinē hꝫ ad vtrūqꝫ extremū: ⁊ ideo nō ſunt ita ſimul ſicut ſi nō eſſe nō interueniſſet: ſi tamē mō ſit idem nunc reparatū: vel ſi eadē exn̄tia nullum requirit nūc vere idem: ⁊ in eodē eſt exiſtentia reparata ⁊ creata ſine omni ſucceſſione in illo in ſe: lꝫ ipm̄ vt in eſſe poſitum ſuccedit ſibiipſi: vt prius poſitum in eſſe ita fuiſſet in eodem nunc. ſi nō fuiſſet interruptū ⁊ abſqꝫ omni ſucceſſione vtroqꝫ modo.

Secundo quero. Utruꝫ in angelo actualr̄ exiſtente neceſſe ſit ponere aliqd mēſurans ei⁹ exiſtentiā vel durationē exiſtētie eius: realr̄ aliud ab ipſa exn̄tia: Qꝫ ſic. tp̄s differt a motu per hoc ꝙ mēſurat ipſum: ſicut ꝓbat ph̄s. 4. phyſi. ꝑ hoc ꝙ tēpus nō eſt velox nec tardū. motus aūt dicit̄ velox ⁊ tardus ⁊ per alias rōnes. ergo a ſimili euuꝫ eſt aliqd aliud ab exiſtētia euiterni menſurans ipm̄. ¶ Scd̄o ſic. quātitas ꝑmanēs ⁊ ſucceſſiua ſunt eiuſdeꝫ generis. g̃ vtrūqꝫ eſt aliqd aliud a ſuo ſubto: maxime ſi illud pertineat ad genus ſubſtantie. g̃ ſicut quātitas permanens eſt aliud ab eo cuius eſt menſura: ita hic ⁊ quātitas ſucceſſiua. ¶ Contra de illo alio ſi ſit quero quo durat in eſſe. ſi ſeipſo. ergo pari rōne ipſa exiſtentia poterit ſeipſa durare formaliter: quia iſtud aliud non erit perfectius ipſa actuali exiſtētia eius cum ſit quaſi paſſio eius. Si autem alio a ſe abſoluto durat in eſſe, erit proceſſus in infinituꝫ in menſuratis ⁊ menſuris.

Tex. cō. 96.

Tex. cō. 95.

Reſpondeo. Patet enim ꝙ p̄a opi. in p̄cedenti q. debuit cōcedere partē affirmatiuā: q2 euū vere pōt habere rōnē menſure ⁊ eſſe quātitatē ꝓprie: ⁊ ita differre ab exiſtētia angeli: que nō eſt in ſe formalr̄ quāta: ſed indiuiſibilis. ſiłr in illa exn̄tia ſuccedunt ſibi inuiceꝫ nunc eui alia ⁊ alia. g̃ vtrūqꝫ differt ab ipſa exn̄tia angeli: ſicut quoddā abſolutū ſm̄ illā pōneꝫ: q2 ſunt indiuiſibilia de gn̄e quātitatis. ¶ Similr̄ aliqui tenētes ſecundā opionē in p̄cedenti. q. ſ. de indiuiſibilitate eui. dicunt ipm̄ euū pertinere ad genus quātitatis: nō ſicut diuiſibile: ſed idiuiſibile in genere illo: ita ꝙ ex multis idiuiſibilib⁹ eiuſdē ſpēi mēſurātib⁹. ſ. exn̄tias pluriū euiternoꝝ eiuſdē ſpēi p̄t cōponi q̄ntitas diſcreta q̄ ſit numerus ⁊ mēſura in euiternis: ſicut numerus in corꝑalibus eſt ex indiuiſibilibus vnitatibus diſcretis in eis. pro hoc adducunt rationes. quere.

Hen. q̄l. 2. q. 2. ↄtc. ⁊⁊. q. 3. huius dī.

Contra iſtud arguit̄ ſicut p̄us arguitū eſt in. q. 5. p̄e dī. huius ſcd̄i in ſolone p̄ncipali. illud (qō ſi eſſet diſtinctū ab aliquo eſſet poſterius eo nālīter) neceſſario eſt idem illi ſi incōpoſſibile eſt illud aliud eſſe ſine eo. igit̄ ſi ipoſſibile eſt eſſe angelū ſine aliquo extrinſeco: qō ſit mēſura actualis exiſtentie eius: cū illud ſi eēt aliō

Uide ⁊⁊. vbi ſupra.

A

eſſet poſterius nālr ipſa actuali exñtia angeli. ſeqr̄ q̄ nō
eſt aliō ab exñtia eius. aut ſi eſt aliō: ꝑ ꝯñs poſteri⁹ po
teris actualis exñtia abſqꝫ ꝯdictione eēt ſine eo. ⁊ ita nō
eſt neceſſū ponere illud. ¶ Cōfirmat̄ rō iſta ⁊ illa ſimilr
de qua fit mētio in 5ª.q.di.ꝑme hui⁹ ſcōi: q: diſtinctio ali
quoꝝ: quoꝝ vnū ꝑprie ineſt alteri nō ꝯcludit̄ niſi: vl' ex
ſeparatiōe actuali: vel potētiali. vel niſi ſint taliā q̄ ſic ſe
habeāt adinuicē: ſic vt aliq̄ alia: quoꝝ vnuꝫ eſt ſepabile
T.cō.39. ab alio. hoc 3ᵐ addo: q: ſm pħm. 7. meta. c. de ptib⁹ diffi
nitionis. parabola ſocratis minoris vel iunioris multos
A.l.eſt circulus in diffōne eris. ſeduxit a veritate dicēs q̄ ſi nō eſt circulus niſi in aere:
nō pp̄ hoc eēt es in diffōne circuli: ⁊ a ſili inferētis q̄ nō
opꝫ carnes eē in diffōne hoīs: lꝫ hō nō ſit ſine carnib⁹: da
to ſiquā q̄ eēt incōpoſſis ſepatio iſtoꝝ abinuicē. ſi tñ iſta
ſic ſe habeāt adinuicē: ſicut aliq̄ alia quoꝝ eſt poſſis ſepa
tio: ꝯcludit̄ iſta eē diſtincta: puta ſi ex rōne ꝑpa circuli ⁊
triāguli carnis: ⁊ ligni ꝯcludit̄ circulū ſic ſe hre ad lignū
ſicut triangulū ad carnē. ⁊ pbat̄ ſeparabilitas ex vna
pte: ꝯcludit̄ diſtinctio ex alia. Et dato q̄ ſit inſeparabili
tas ab vna parte: hoc non eſt ex ꝑpria rōne ſꝫ ex aliquo
B extrinſeco. ¶ Accipio ḡ. q̄ nihil pōt ꝯcludi eē diſtinctū
ab alio: niſi vel pp̄ ſepationē actualē vel potentialē: vel
pp̄ ꝑportionē iſtoꝝ ad aliq̄ alia: quoꝝ alterū eſt ab alte
ro ſepabile: ſed in ꝑpoſito nullū iſtoꝝ ꝯtingit. nō enīꝫ ꝑ
te eſt hic aliq̄ ſepatio actualis vel potentialis. nec iſta ſe
hñt adinuicē: ſicut aliq̄ diſtincta inſepabilia: q: nihil di
ſtinctū ab alio realr: ſine quo nō pōt eſſe ſine ꝯdictione:
eſt prius eo: ſed vel eſt poſterius eo nāliter vel ſimul na
tura cum eo. Iſtud autem quod ponit̄ aliud ab angelo ſi
eſſet: eēt poſterius naturaliter: igitur ⁊c.

Inſtatur contra iſtō ſic: q: nūc ſꝫ ſbaꝫ ſe hꝫ ad ſubaꝫ mobilis: ſic̄ iſtud
qō ponit̄ mēſura duratiōis exñtie angeloꝝ ſe hꝫ ad illā
exñtiā: q: ſic̄ iſta exñtia manet eadē mēſurata h̄ idiuiſi
bili: ita ponit̄ ex alia pte de nūc: ⁊ de ſba mobilis: ⁊ tñ ex
I illa pte īuenit̄ diſtinctio īter ſubaꝫ mobilis ⁊ ſubaꝫ ipſi⁹
nūc. igit̄ ⁊ hic. q̄ āt debeat poni aliqō tale nūc menſurās
T.cx.cō.104. mobile idē ſm ſubam vī eē intētionis pħi. 4. phyſi. vbi
T.cx.cō.90. vī q̄ſi ſolut̄ qōnē quā mouet de nūc. vtꝝ ſit idē in toto
eiuſdē.4.phi. Idē.3.meta. tpe. dōo q̄ eſt vnū ⁊ idē ſm ſubam differēs ſm eſſe.
t.cō.17.

Iſtam inſtantiam excludēdo: ꝑ oſtdo q̄ il lud qō ſupponit de hunc
T.cō.104. C ſm ſubaꝫ ſit ſim: ꝯ intētionē pħi: q: pħs ꝑbat q̄ nūc ſe
quit̄ illud qō fert̄ ꝑ h: q: eo qō fert̄ cognoſcimus pus ⁊ po
ſteri⁹ in motu: ⁊ ipſo nunc cognoſcimus pus ⁊ poſterius in
tpe. ſed hec nō ſūt vera de mobili ſm ſubaꝫ: ſꝫ ſm q̄ eſt
ſub mutatiōe alia ⁊ alia: q: ſi accipiat̄ mobile ſm ſubaꝫ
abſolute nō cognoſcit̄ eo pus ⁊ poſterius in motu. igitur
nec ꝑ idē nūc ſm ſbām cognoſcimus pus ⁊ poſteri⁹ in tpe:
T.cō.105. A.l.ſcōa. ſed ꝑ aliud ⁊ aliud. Silr pħs in 3ª ꝑpetate de nūc dicit:
q̄ nō eſt ſine tpe nec ecōꝫ: q: motus nō eſt ſine mobili: nec
ecōꝫ. ⁊ ſicut mot⁹ ad mobile: ita nūs mot⁹ vel vnitas mot⁹
ad numerū ſiue vnitatē mobilis. falſuꝫ eſt āt q̄ mobile
ſm ſubaꝫ ſuā nō poſſit eē ſine motu: ſꝫ ꝑciſe verū eſt de
mobili: vt eſt ſub mutatiōe. ſi igit̄ ſit alterū mobile in to
to motu. ḡ ⁊ nūc ſibi correſpōdens. ¶ P. Quō poſſet ipm
nūc idiuiſibile fluere ſm diuerſa eē: q̄ neceſſe eēt idiuiſi
bile: q: ḡn totus fluxus ei⁹ cōponeret̄ ex idiuiſibilib⁹. pro
T.cx.cō.98. bat enī pħs ex intētione. 6. phy. q̄ idiuiſibile nō pōt mo
ueri: q: tūc motus eius cōponeret̄ ex indiuiſibilib⁹: q: a
ꝑus ꝑtrāſiret minus: vel ſibi eq̄le q̄ꝫ maius. ḡ tps eſt cō
T.cx.cō.39. poſitū ex idiuiſibilib⁹: qō eſt ꝯ pħm. ¶ Ad h̄ ēt ſūt due
Idē.4.c.10 rōnes pħi: quaꝝ vna eſt talis. illa dicunt̄ ſimul q̄ ſunt in
eodē indiuiſibili. igit̄ ſi eſt inſtās idē ſm ſubam oīa ſunt
eque prīa ⁊ ſimul: ⁊ que nunc: ⁊ que in milleſimo anno

4. phy. ¶ Alia rō eſt: q: cuiuſlꝫ ꝯtinui ſūt duo termini 4.phy.t.c.92 T.cx.cō.91.
diſtincti: quā rōnē ſic declaro: q: nūc ſm ſubam: ſi ē ipſa
ſuba mobilis, nō ē niſi ꝯcēdē de xbis. ſi āt ē aliō ab ipa:
puta aliqō idiuiſibile ī gñe q̄ntitatis. q̄ro cui⁹ ſit ꝯtinui ter
min⁹: vel cui⁹ diſcreti ps: q: oē idiuiſibile de gñe q̄ntita
tis ꝑ ſe: vel ē termin⁹ ꝯtinui vl' ps diſcreti. ſi ponat̄ ps di
ſcreti. ḡ ponit̄ tps diſcretū: qō pħs nō ꝯceſſit. ſi ponat̄ ter
minus ꝯtinui. ḡ opꝫ q̄ ſit aliud ⁊ aliud ſm ſubaꝫ ſm q̄
terminat aliā ⁊ aliā pteꝫ ꝯtinui. ſ. tpis: q: impoſſe eſt ideꝫ
ſm ſubaꝫ eē ꝑ ſe terminus alicui⁹ q̄ntitatis ⁊ eiuſdē pñᵐ.
¶ Et ſi dicas q̄ terminat ſm diuerſa eſſe. ¶ Cōtra. cuꝫ
iſta eſſe accidūt illi nūc eidē ſm ſubaꝫ: q: per te, illō ma
net idem ſub diuerſis eē. ⁊ per ꝯñs iſta accidūt ſibi: ⁊ oē
idiuiſibile de gñe quātitatis. vel per ſe terminat quātita
tē: vel eſt ps diſcreti. ſeqtur q̄ iſtud nūc nō ſit indiuiſibi
le ꝑ ſe de gñe quantitatis. ¶ P. Iſta eſſe q̄ro cuius gñis
ſunt. ſi ſint indiuiſibilia de gñe quātitatis. igit̄ ſufficiunt
ad terminādū ꝑpriū ꝯtinuū abſqꝫ illo nūc ſm ſubaꝫ: qō
eſt incōueniēs: q: nullū idiuiſibile ꝑ ſe terminat: niſi rō
ne qua eſt terminus hui⁹ diuiſibilis. ſi aūt ſunt alteri⁹ ge
neris: puta q̄litatis. igit̄ q̄litas erit ꝑ ſe rō terminādi con
tinuū in gñe q̄ntitatis. ¶ Iſtē h̄ arᵐ facit Cōmē. 4. phy.
t. 91. Inſtās eſt termin⁹ ⁊ finis alicui⁹ finiti: ſed oē finituꝫ
hꝫ duos terminos ⁊ duos fines. igit̄ ⁊ duo inſtātia. ¶ Et
ꝑterea quō nō mutaret̄ ipm nūc ſm ſbaꝫ ſi mutat̄ ſꝫ di
uerſa eē. ⁊ tūc opꝫ ei⁹ ⁊ ſuoꝝ eē q̄rere mēſurā: ⁊ ſic in in
finitū. ¶ P. Aut iſtō nūc ſm ſubam idē eſt in q̄libꝫ mo
bili: aut ꝑciſe in vno, non in quolibet: q: tūc vnū accidēs
numero eēt in diuerſis ſubiectis: nec in vno mobili ꝑciſe.
pꝫ ex ſe. ¶ Ad pħm dico q̄ nō intelligit nūc manere
idem ſm ſubſtantiā: q: a oppoſitū ſequit̄ ex dictis eius: ſꝫ
quodcunqꝫ vnū nunc conſideratū ſm ſe eſt idem: ⁊ hoc
D dicit̄ eſſe idem ſm ſubſtantiā. cōſideratuꝫ aūt in ordine
ad tēpus preteritū ⁊ futurū: cum ſit terminus preteriti ⁊
pñᵐ futuri: dicit̄ diſtinctū ſm eſſe. ¶ Et ad hoc declarā
dum eſt illō ſile de mobili qō manet idē: nō q̄deꝫ mobi
le vt abſolute ꝑcedit mutationē: q: a hoc mō nunc nō eſt
mēſura eius: nec aliqd pertinēs ad tēpus. ſed mobile: vt
eſt ſub vna mutatione: eſt idem ſm ſubaꝫ: hoc eſt ſm eē
illius mutationis ꝯſiderate ſm ſe: ⁊ eſt aliud ſm eſſe. hoc
eſt vt ſub illa mutatione terminat ꝑteritū ⁊ initiat futu
ruꝫ: ⁊ ſm hoc dī alibi ⁊ alibi eſſe: nō q̄dē actu: ſed in vno
vbi medio inter extrema: inquantū illud terminat motuꝫ
ſm prius vbi, ⁊ ichoat motū ſm poſterius: vbi dicit̄ ali
bi ⁊ alibi: q: mutari eſt aliqō vtriuſqꝫ extremi. vnde pħs
T.cx.cō.31. 6. phyſi. vult q̄ q̄uis aliqd vnū ſit in vno medio: tñ illō
eſt aliud ſm extremū vtrūqꝫ. ¶ Sed quō ex hoc ſolua
T.c.90. tur illa q. pħi. quā mouet. 4. phy. vtrum idem nunc ſm
ſubam maneat in toto tpe vel nō: ¶ Dico q̄ ſicut qōnē
T.c.87. illā verū tps ſit: nūq̄ꝫ ſoluit expſſe: ſꝫ aliq̄ dicit ex q̄bus
4.phyſi. pōt colligi eius ſolō: ⁊ ita ⁊ in iſto. ſi enim qōcūqꝫ vnum
T.c.103. Speculatio ſingularis. mobile preciſe habeat idētitatē ſm ſubaꝫ. hoc eſt ad ſe.
⁊ diſtōnē ſm eſſe. hoc eſt ſm ordinē ad aliā: ⁊ ad aliam
partē motus: ⁊ eodē mō de inſtanti reſpectu ptiū tpis: ⁊
nō eſt tāta idētitas inſtātis in toto tpe q̄ta eſt vnitas in
ſtātis reſpcū ſube mobilis. igit̄ inſtās in toto tpe eſt aliō
⁊ aliud ſm ſubaꝫ. ¶ Dico nūc ad inſtātiā. ſi aliqō nūc ſi
milr ſe hꝫ ad ſubam mobilis: ſicut eum ad ſubſtātiam
angeli: illud nūc nō eſt aliud ⁊ aliō ab ipſa ſubſtātia: nec
eſt aliqō idiuiſibile in gñe quātitatis. Et ſi fingatur aliqō
nunc de gñe quantitatis menſurare mobile ſm ſubſtan
tiā nihil tale eſt in angelo actualr exñte: ſicut prius pro
batuꝫ eſt. ¶ Sed ꝯtra iſtud arguit̄ ſic. Mobile pōt cō
ſiderari tripl'r. vel vt ē ſub medio mutationū. i. iter ter
E minos mutationū: vel ſub terminis mutationum: vel vt

eſt prius motu ⁊ mutatiõe:poſt tñ recipe iſta. ꝑ mõ correſpõdet ſibi diuerſa nūc ſʒ eē. 2ᵒ mõ correſpõdet ſibi tps me diū inter illa nūc:igit̃ 3ᵒ mõ correſpõdebit ſibi aliq̃ ꝓpria mẽſura:ſed h nõ eſt niſi nūc ſm ſubam.igit̃ ⁊c. ¶ Rñ deo. ſi opʒ tps differre a motu:⁊ per ꝯñs inſtãs a mutatione nõ eſt ſimilis rõ ꝙ ponat̃ aliqd differẽs ab exñtia ipſius angeli vniformi qḋ ſit menſura eius. nã ſi tps differt a motu:hoc ideo eſt:q2 ptes eiuſdẽ ꝓportionis alicuius motus nõ nec̃io ſunt equales in numero ⁊ quantitate partiū eiuſdẽ ꝓportionis tpis. nulla aūt quãtitas eſt eadẽ alteri quãtitati:niſi ptes eiuſdẽ ꝓportionis ⁊ q̃ntitatis in ea ſint eq̃les ptibus eiuſdẽ ꝓportionis ⁊ quãtitatis in reliqua:⁊ hoc eq̃les tã in numero q̃ȝ in magnitudine. loquẽdo aūt de quãtitate que eſt in motu:quam hʒ ex pte magnitudinis:ſiue forme ſm quaȝ eſt motus:põt alique ptes motus:puta decẽ ptes integrãtes totū motū eſſe cū decẽ ptibus tpis:ſed nõ ſunt eedẽ eis:q2 cū eiſdẽ ptibus tpis põt eſſe plures ptes motus eq̃les ꝓportionis ptib⁹ motus:vel tot ineq̃les:q2 ſi dupla virtus mouet idem mobile:⁊ per ꝯñs in duplo velocius:nulla ps erit in motu tardiori:que nõ erit in motu velocior loquẽdo de ptib⁹:q̃s habet in magnitudine: vel de partibus quas habet ſm formam que eſt: quia mouens mobile motu velociori nõ facit ſimul ptrãſire aliq̃s ptes magnitudinis:ſed ꝑcipe alterã poſt alterã. g̃ tot ptes ſūt in motu velociori ⁊ tarde:loquẽdo de iſta q̃titate:quot ⁊ quãte ſunt in motu tardiori. non põt aūt idem tps ⁊ hñs eaſdẽ ptes eſſe cuȝ iſto motu ⁊ cū illo motu. g̃ ille ptes tpis non erunt eedeȝ:nec ptibus iſtius motus:nec illius:q2 nõ in eadẽ ꝓportione ſe hñtes ad totū nec ſunt equales iſtis ptib⁹ toti⁹. ¶ Si hoc eſt verū. ex hoc ꝯcluderet̃ ꝙ indiuiſibile vnius quãtitatis nõ eſt indiuiſibile alterius quãtitatis:ſed ex h nõ ſequit̃ ꝙ in aliquo permanente hñte ſemꝑ eē vniforme oporteat ponere aliqd aliud a ſe pro mẽſura:q2 ibi nõ te net rõ de illis magnitudinibus:nec ptibus eaȝ. ¶ Eſt g̃ fallacia ꝯñtis a maiori affirmatiue:ſi mutatio ⁊ mot⁹ habeat mẽſuras alias a ſe. igit̃ ⁊ ipſa ſuba que põt eſt motu ⁊ mutatione hʒ mẽſurã aliaȝ a ſe. minus enĩ videt̃ eẽ diſtinctio ſiue nõ idẽtitas in ꝑmanẽte q̃ȝ in fluxu ſiue in motu ⁊ eius menſura. Si tñ placeat dare aliquã aliã mẽſurã illi mobili ſm ꝙ eſt in ſe ꝑus motu ⁊ mutatiõe:illa mẽſura erit euū:ſicut patebit in qõne de mẽſura opõnū angeli. ¶ Et ſi queras aliã menſurã eius inquãtū eſt in ſe:⁊ inq̃tū eſt ſuſceptiuū/eſt ſuſceptiuū motus ⁊ mutationis. Dico ꝙ nõ eſt aliud:q2 ſubm ſm illḋ qḋ eſt in ſe eſt ſuceptiuū ſue ꝓprie paſſionis. Et ſimilr̃ ſi qua ſit mẽſura eadẽ eſt. vnde nõ eſt alia mẽſura ſupficiei inquantuȝ ſupficies eſt:⁊ inq̃tū ſuſceptiua eſt albedinis ⁊ nigredinis. Ita dico ꝙ ſi ſuba ꝑmi mobilis vel cuiuſcūqȝ alteri⁹ mẽſuret̃ euo:nõ eſt alia mẽſura eius inq̃tū eſt ꝑus motu nãlr ⁊ mutatiõe:⁊ inquãtū eſt receptiuū motus ⁊ mutationis. Et ſi dicat̃ ꝙ inq̃tū geſcens eſt habebit aliam menſurã q̃ȝ euum:hoc falſum eſt:ſicut patebit ibi.

Ad ſecundam partẽ qõnis qua q̃ritur an debeat poni i angelo exñte aliqd mẽſurãs eius exñtiã. Dico ꝙ mẽſurare eſt q̃titatẽ ignotã certificare ꝑ quãtitatẽ magis notã. certificatio aūt aliq̃ñ põt fieri ꝑ quãtitatẽ exñtẽ in re vel imaginatione:ſicut artifex expertus per aliquã quãtitatẽ:quã hʒ in ſua imaginatione:mẽſurat quãtitatem quãcunqȝ ſibi occurrentem. aliq̃ñ aūt põt fieri per quãtitatẽ aliquã exñtẽ in re:⁊ hoc triplr̃. vel excedẽtẽ:⁊ tūc certificat̃ intellꝰ de quãtitate minore per acceſſum eius ad quãtitatẽ maiorem: vel receſſuȝ ab ea. Et hoc mõ mẽſura ponit̃ in q̃ditatibus rerum:⁊ menſura eſt perfectior ipſo mẽſurato: que dicit̃ eſſe notior nãlr ipſo mẽſurato:ſicut albedo ponit̃ ꝑma mẽſura in gñe colorū:⁊ de⁹ dr̃ ꝑ⁹ menſura omnū que ſunt in quocunqȝ gñe. Alio modo menſurat̃ per quãtitatem exceſſam:q2 quãtitas nota minor eſt ⁊ pars quãtitatis maioris que magis ignota eſt. ⁊ tūc illa quantitas minor per ſui replicationẽ mẽſurat ipm totū quãtū maius. ⁊ hoc mõ minor motus põt eẽ menſura maioris motus ex nã rei. Tertio modo menſuratur quãtitas ignota per aliã quãtitatẽ notam ⁊ diſtinctã ⁊ equalẽ ſibi:⁊ hoc ſit ꝑ applicationẽ ſiue ſuppõnẽ. Et q2 illud qḋ eſt mẽſura ex nã rei dʒ eſſe notius nãliter ipſo mẽſurato:ideo in iſto mõ tertio vnuȝ eq̃liū nõ eſt menſura alioȝ:niſi illa eq̃litas nota fuerit ex nã rei. ⁊ hoc mõ tẽpus ſi eſt alia quãtitas a motu:⁊ notior eo:põt eſſe mẽſura motus ex nã rei. Alicui tamẽ intellectui põt illud eſſe menſura:qḋ ex natura rei nõ eſt mẽſura:puta ſi alicui ſit nota quantitas vlne. ⁊ quãtitas pãni ignota:põt tūc quãtitas vlne eſſe mẽſura quãtitatis pãni:lʒ ex nã rei neutra q̃titas habeat maiorẽ certitudinẽ alia. ¶ Ad ꝓpoſitū igĩ applicãdo dico ꝙ in actuali exñtia angeli nõ opʒ querere aliquã menſurã intrinſecã aliã a nã rei ipſius menſurate:q2 ſicut ꝓbatuȝ eſt iam nihil eſt ibi aliud realr̃ a nã rei mẽſurate. menſura aūt ex nã rei aliud eſt a mẽſurato. Et pʒ ꝙ ſi ponit̃ in angelo aliq̃ mẽſura nõ poneret̃ in eo niſi hoc 3ᵒ mõ. nec enim eſt excedẽs nec exceſſa ſed eq̃lis:nec illa exñtia vr̃ poſſe eſſe menſura ſuiipſius ſicut in alijs. quantitas eniȝ vt diſtincte cognita põt eſſe mẽſura ſuiipſius ſm partes ſuas cõfuſe cognitas. nõ eſt ita hic cū iſta exñtia ſit indiuiſibilis in qua nõ põt cõcipi partes confuſe:q2 nõ hʒ in ſe partes:ſimplr̃. ergo non eſt neceſſe in angelo exiſtente ponere aliquid aliud ab actuali eius exiſtentia:qḋ ſit mẽſura illius exñtie actualis. ⁊ ſi nõ eſt pluralitas ponenda ſine neceſſitate:vbi non ſit neceſſitas:nõ videt̃ eẽ hic ponẽda pluralitas. nõ ſolū aūt nõ eſt nec̃ium ponere aliqd abſolutū pro mẽſura:ſed nec relõnẽ aliquã:q2 nõ eſt neceſſe hic aliam relõnẽ aliquã ꝑponere q̃ȝ illam:que eſt ad cauſam efficientem vel conſeruantẽ:⁊ illa non eſt aliud a fundamento. ex. q. 5. prime di. huius ſecundi.

Ad primum principale pʒ ꝙ ꝯñā nõ valet de tẽpore ⁊ motu cõparãdo ad exñtiã angeli. ⁊ ratio ꝑus dicta eſt tendendo ad vnū ar^m: q2 illud qḋ ꝯcludit diuaȝ motus ⁊ tpis nõ ꝯcludit hic eẽ aliquid diſtinctū:⁊ aliud ab exiſtentia actuali angeli:ideo nec menſura. ¶ Ad ſcḋm pʒ ꝙ non cõceditur aliqd eſſe in actuali exiſtentia angeli qḋ ſit proprie quãtitas:nec indiuiſibile de genere quantitatis:q2 ſola exiſtentia videtur poſſe noſci abſqȝ omni alio addito.

Tertio quero. Utrum omnium euiternoȝ ſit vnū euū. Q̃ nõ:q2 tūc illud eſſet in vno ſubiecto:quo deſtructo vel mutato mutarent̃ oĩa alia euiterna:qḋ videt̃ inconueniẽs. ⁊ ſimilr̃ deſtructio aliꝰ vĩ illud mutari:q2 nõ eſſet in eo cuiuȝ reſpectu alioȝ. ¶ Contra. vnū eſt tẽpus omniū tp̃aliū. 4. phy. ergo vnũ euum omnium euiternorum.

Hic dicitur ꝙ tot ſunt eua quot euiterna: ita ꝙ in quolibet euiterno eſt aliqḋ indiuiſibile ꝓpriū ptinẽs ad genus q̃titatis:⁊ ex multis talibus põt ꝯſtitui vnus nũs:ſicut recitatū eſt prius.

Sed iſta poſitio ponere vĩ pluralitatem ſine nec̃itate: ideo videt̃ dicẽdū ꝙ euum:ſicut in ꝑcedẽti qõne dcm̃ eſt:q2 aut euuȝ vocatur actualis exñtia angeli euiterni:⁊ hoc mõ quot ſunt angeli tot ſunt eua. ¶ Aut dĩ aliqd intrinſecū angelo actualr̃ exiſtenti menſurãs ipſaȝ exñtiã:⁊ hoc mõ euū nihil ẽ ſi

Margin notes, left: a. l. circa quã vel ſm quã. — C — Hic eſt. 2. ſe queſ. — F — f. infra. q. 4. — C — A. l. ꝑ q̃titatẽ in re poteſt fieri triplr̃. — 10. meta. c. 3. ⁊ inde.

Margin notes, right: 4. phy. t. cõ. 114. ⁊. 6. phy ſi. tex. c. 60. ⁊ 61. — H — ꝑᵒ t. 8. phy. — I — A. l. vltima. — T. cõ. 95. ⁊ 110. — Hen. qḋl. 5. q. 13. vide eum qḋl. 11. q. 11. ⁊ vide. ⁊ bo. b. ſ. q. ꝓcedend in ꝑaᵒ ſolonis.

cut probatū eſt in p̄cedēti.q. ¶ Aut enī dī aliqd extrinſecū aliud ab actuali exñtia angeli euiternū:qđ tñ̄ extrinſecū ex nā ſui natū eſt mēſurare actualē exñtiā ipſius angeli euiterni:ꝛ tūc pōt poni tripl̄r:qꝛ vl̄ pōt negari oē tale extrinſecū ex nā ſui natū menſurare actualē exñtiam

A ipſius euiterni:ponēdo oīa euiterna hēe exñtiā eque inuariabilem:qꝛ lȝ vna exñtia ſit pfectioꝛ alia:ꝛ per h̄ poſſet eam mēſurare tali mēſuratione gddituātia:ſicut loquit̄

T.c.2.ꝛ ide. phs.10.meta.q̄ p̄m in oī gn̄e ꝛc̄.tñ̄ menſuratione durationeque dī aliquo mō reduci ad gen⁹ q̄ntitatis:nō vī vna exñtia inuariabilis eē inuariabilioꝛ alia:qꝛ cuilibet oīno repugnat ſucceſſio ꝑtiū in ipſa:ꝛ tūc diceret̄ q̄ cū euum ponat̄ menſura alicuius inq̄ntū durās eſt inuariabilr:ꝛ illō ſic extrinſecū oporteret eē notius ex nā rei ſm rōnē inuariabilitatis:ꝛ cū nō ſit talis differētia inter exiſtētias euiternoꝝ:nihil ſic erit euū. ¶ Uel alio mō pōt dici q̄ q̄libet exñtia ſupioꝛ eſt ſimplicioꝛ q̄libet exñtia inferioꝛi:ꝛ nata certificare de ipſa exñtia inferioꝛi ex nā rei:ꝛ pro tāto q̄libet exñtia ſuperioꝛis poſſet dici euū reſpectu inferioꝛis:ꝛ tūc tot ſunt eua:quot euiterna:excepto h̄ q̄ in vltimo euiterno nō eſt euū:qꝛ exñtia eius nullā aliā exñtiaȝ inuariabilē menſurat.Et ſil̄r exñtia ſupremi angeli eſt tñ̄ euuȝ reſpectu alioꝝ inferioꝝ:qꝛ exñtia eius inuariabil̄r menſurat oēs alios:ꝛ nō hȝ euum aliqđ iſto

Uide Thō.q̄.10.5.arti.7.ꝛ vrā.q. p̄nl ſoluēdo p̄m ꝑncipale. mō:qꝛ nullā aliā exñtiā hȝ ſuperiorē ſe. ¶ Uel pōt dici 3° mō q̄ ſi euū nō dicat̄ q̄cūqȝ exñtia ſimplicioꝛ alia:ꝛ notioꝛ nata certificare de ea:ſed illa ſimpliciſſima:q̄ ex rōne ſua formali ꝛ in ſe eſt certiſſima.ꝛ ꝑ nota nata certificare de alijs:h̄ mō pōt ꝯcedi tñ̄ vnū euū.ſ.exñtia p̄mi angeli reſpectu oīum alioꝝ euiternoꝝ.Quecūqȝ āt iſtarū viaꝝ ponat̄ ſaltē nō eſt in aliquo euiterno ſuū euum:nec in vltimo euiterno eſt aliqđ euū:nec p̄m:ſiue ſupmuȝ euiternū in quo eſt p̄m euuȝ mēſurat̄ aliquo euo:qꝛ nihil tale hȝ in ſe ex qōne p̄cedēti.nec in alio ex nā rei nata eſt

A.l.ꝑmum. certificari:qꝛ q̄libet alia eſt minus certa. ¶ Cōtra iſtō ꝑ arguit̄:qꝛ tunc ſequeret̄:ſi ita eſt:q̄ ꝑmus motus nō mēſurabit̄ tpe:ſicut nec p̄m euiternū menſurat̄ euo.vī enim ſimilis cōparatio hinc ꝛ inde.Cōcedit̄ ꝯñs pp iſtā rōnē:

T.c.117. A.l.tabeſit. T.c.120. qꝛ ſm phm.4.phy.Omne qđ eſt in tpe excedit̄ a tpe ꝛ corrumpit̄ ꝛ tabeſcit in tpe.ꝛ iō nec̄ia ꝛ ipoſſibilia nō ſūt in tpe.ꝑmus igit̄ motus q̄ nō corrumpit̄ in tpe:nec excedit̄ ab eo nō eſt in tpe nec menſurat̄ tpe. ¶ Sed iſta rō nō valet:qꝛ aliqd eſſe in tpe eſt ſicut aliqd eē in nūō.non eſt aūt de rōne exñtis in numero q̄ excedat̄ a nūo:imo ſi accipiat̄ p̄m numeratū hoc eſt adeq̄tū numeratū/illud adequat̄ ipſi nūo:ſȝ de rōne numerati eſt q̄ ps eius excedat̄ a nūo:qꝛ ipm eſt maius ſua pte:ꝛ ipm totū eſt adeq̄tū nūo.igr̄ ps eius excedit̄ a nūo. Ita dico de ente in tēpore q̄ ex quo oē tale ens eſt de nec̄itate variabile ſm

a.l. diſcretionem. aliud ꝛ aliud eē/neceſſe eſt ſm aliqd ſui:puta ſm aliquā diſpōnē:quā hȝ ex pte tpis q̄ excedat̄ a tpe:qꝛ alr̄ ſe habebit in alia pte tpis:ꝛ ideo ipoſſia ꝛ nec̄ia nō ſunt in tpe:qꝛ non eſt alia ꝛ alia diſpoſitio in eis vt poſſint excedi a

B tpe vel alr̄ ſe hēc.ꝑmus aūt motus lȝ ſm ſe totū nō excedat̄ a tpe:tñ̄ excedit̄ a tpe ſm q̄ilibet eius ptē.ꝛ h̄ ſufficit ad hoc vt vere dicat̄ mēſurari tpe:ꝛ vī incōueniēs q̄ tps cū ſit mēſura vniformis quin hēat aliqđ p̄m mēſuratū vniforme.tale vī ꝑmus motus. ¶ Tūc ad argm̄ nego ꝯñaȝ:qꝛ nō eſt ſilis rō hic ꝛ ibi.Silr̄ ēt ꝑmus motus mēſurat̄ tpe:hoc eſt:qꝛ vel motus ponit̄ aliud a tpe pp

T.c.96. q.p̄cedenti. illā rōnē q̄ ſuperius poſita eſt de.4.phy.vel ponēdo tēpus eē idē motui pōt ille motus mēſurare ſe nō qdē p̄:ſȝ ſm partē:q̄ nota eſt nata mēſurare totū:ſicut dicit Phs

Tex.cō.114. 4.phy.tps menſurat ipm motū in determinando quēdā motū qui poſtea menſurabit totū motū:ſicut longitudinē cubitus in determinando aliquā magnitudinem:que metitur totū.neutra tamē ratio pōt eſſe in ꝓpoſito: qꝛ non eſt aliquid in euiterno primo aliud ab exiſtētia ſua:

C nec ipſa exiſtentia ſua eſt quanto vt menſurare poſſit ſe ipſam ſm aliquam partem notam ſibi.

Ad primum argm̄ dico q̄ deſtructio ꝑ nō ſeq̄t alia mutari niſi ſm q̄ndā relōnē in eis:puta qꝛ tunc nō erūt mēſurata a ꝑ ſicut ꝑus fuerāt mēſurata:nec eſt incōueniēs ponere talē mutationem in aliquo qđ ꝑus habuit relōnē ꝛ mō nō.Silr̄ qđ infert̄ q̄ illud mutabit̄ deſtructis alijs.dico q̄ nō ſequit̄:qꝛ ꝑus ad illa alia nō habuit relōnē realē ſȝ tñ̄ rōnis:qꝛ non ſe habuit ad illa ſicut mēſura dependēs ad mēſurata:ſȝ ſicut excedēs.ꝛ ideo deſtructis alijs nō mutabit̄ abſolute:nec ſȝ aliquā relōnē realē:qꝛ nulla relō realis ꝑus fuit in eo ad illa. ¶ Ad argm̄ in oppom̄ pōt dici q̄ loquēdo de euo ꝓut dicit aliqd extrinſecū aliud ab exñtia angeli menſurata.p̄a opīo ſola negat vnū euū eē illo mō.2a aūt ꝛ 3a cōcedūt vnū euū:lȝ 2a nō ꝯcedat vnū euū tñ̄. ¶ Et tūc ſi

D arguas q̄ tñ̄ eſt vnū tps oīum tpaliuȝ.ḡ debet eſſe tñ̄ vnū euū oīum euiternoꝝ.ꝯñā nō valȝ:qꝛ nō oīs mot⁹ ſuperioꝛ hȝ rōnē mēſure ex nā rei reſpcū inferioꝛis:nec hȝ ꝯditiōes mēſure ex nā rei:ſicut hȝ quelibet exñtia ſuperioꝛ reſpectu iſerioꝛis:loquēdo de exiſtētijs inuariabilibus angeloꝝ:ꝛ ideo nō eſt ſimilis ratio hic ꝛ ibi.ſ.q̄ ſicut ibi tñ̄ eſt vnum tempus omnium temporaliū:q̄ ita ſit hic tñ̄ vnū euum omnium euiternorum.

Quarto ꝛ vltio q̄ro quātū ad iſtā māṁ. Utrum opō angeli mēſuret̄ euo:Oꝛ nō ꝑ auctorē de cauſis:ꝓpōne penultia.Inter rē cui⁹ ſba ꝛ actio mēſurat̄ tpe:ꝛ rem cui⁹ ſba ꝛ actio mēſurat̄

Uide pcēm 196.ꝛ Aug. 12.ci.c.15.ꝛ ſuper Joan. homelia.3. Tex.c.6. eternitate eſt res media cui⁹ ſba mēſurat̄ eternitate vel euo:ꝛ actio mēſurat̄ tpe.angelus ē hō.ḡ ꝛc̄. ¶ P̄.8.phy. nihil gſtat̄ vt ſtatiȝ nō ſit.ḡ oīs opatio angeli durat ꝑ tps:ꝛ ꝑ ꝯñs p̄ciſe nō ē in inſtāti.ſi āt eēt in euo:cū nō ſit ſempiternā:eſſet p̄ciſe in aliquo inſtāti.ḡ ꝛc̄. ¶ Oppoſitum. opatio angeli non menſurat̄ tpe nec eternitate:igit̄ euo. ꝯñā ꝓbat̄:qꝛ nō ponunt̄ plures menſure in mora eſſendi.añs ꝓbat̄.ꝛ pȝ de eternitate.de tpe probat̄:qꝛ angelus poſſet habere opationē non exiſtēte motu celi:ſȝ motu celi non exiſtente non eſt tempus.ergo ꝛc̄.

Ibidem.q̄li.12. q.8.q̄re.vo. q.p̄cedenti. Hic dicitur q̄ operatio angeli itrinſeca mēſuratur tpe diſcreto:qđ ponit̄ ſic.Mēſura q̄ eſt durationis rei eſt modus quo res mēſurat̄:ꝛ ipſa ꝓportionat̄ mēſurato:ſic̄ mēſura ꝑmanētis eſt ꝑmanens:ꝛ fluentis eſt fluēs.igit̄ talem ꝓportionē opȝ inuenire inter cognitiones vel opationes itrinſecas angeli ꝛ

a.l.cogitationes. a.l.nō ſimul ꝛ ſemper hȝ omnē intellectionem. menſuras coꝝ.iſte aūt cognitiones ſunt trāſeuntes:qꝛ angelus nō oīno hȝ vnā intellectionē ſibi poſſibilē:ſed multas que fluunt ꝛ tranſeunt ordine quodā:ita q̄ vna poſt aliā:ꝛ tñ̄ abſqȝ cōnexiōe:ita q̄ angelus nō hȝ vnā cognitionē cōnexe poſt aliā vel ex alia:qꝛ nō diſcurrit.Abſqȝ ēt ſucceſſione:qꝛ nulla iſtaꝝ operationū eſt in ꝯtinua acquiſitione:ꝛ deꝑditione:ſed dum eſt:eſt tota ſimul ꝛ indiuiſibilis.ḡ correſ̄ndebit eis mēſura ꝓportionalis hñs ptes tranſeuntes ordinatas ꝛ indiuiſibiles.tale eſt tps diſcre-

Lib.4.c.11. tum.igit̄ ꝛc̄. ¶ Et ꝯfirmat̄ iſta ratio per Aug.ſup Gen. ad lrām:vbi vult q̄ deus mouet creaturā ſpūalē ꝑ tps. ¶ Si aūt querit̄ qd ſit illud diſcretuȝ tps: ¶ Dicit̄ q̄ eſt vere quātitas:ꝛ quātitas diſcreta diſtincta ſpē a cōti-

A.l.a nūō ꝛ oꝛone,nā partes nūi ꝑmanente ꝛc̄. nua.nec eſt ſpēs q̄ntitatis diſcrete q̄ eſt numerus aut oratio:qꝛ partes huius tpis non ꝑmanēt.numeri quidē partes permanent:ita q̄ ſi non ꝑmaneant hoc accidit numero.pars autē oꝛonis nec̄io nō ꝑmanet:ꝛ tñ̄ nō ꝯtinuat̄

H.l.Etnō cū oīone q̄ dē p hoc ꝛc.

cum alia pte. ꝯuenit ꝙ tp̄s diſcretū cū oīone ꝑ hoc ꝙ ps
eius nō ꝑmanet: ſꝫ differt ab oīone:qꝛ q̄libet ps oīonis
vocalis ꝯtinuat̄ cū vocali vel ꝯſonātis cū ꝯſonāte:ꝛ pōt
eē in tp̄e nr̄o vere ꝛ mēſurari ab aliq̄ pte tp̄is:ſꝫ nō nec̄io
ꝯtinuet̄ aliꝗ pti.nulla aūt cognitio angeli pōt in ſe mēſu-
rari tp̄e:qꝛ īdiuiſibile eſt:nec pōt ꝯtinuari cū alia. ¶ Sꝫ
ſi querit̄ q̄re iſtā quātitatē diſcretatā nō ponit Ari.inter

xi.meta.ꝛ alibi.

ſpēs quātitatis: ¶ R̄ndet̄ ꝙ poſuit intelligētias eē q̄ſdā
deos:ꝛ iō nō poſuit aliquā menſurā corn̄dentē opatiōi
tali eoꝝ:niſi ſimul totā. ¶ Si querat̄ quō ſe hꝫ iſtō tp̄s
diſcretū ad tp̄s nr̄m. ¶ Dicit̄ ꝙ nunc tp̄is diſcreti nec̄io

Quere Tho. ꝛ vī. ꝛ bona. vbiqꝫ.

coexiſtit alicui pti tp̄is nr̄i:ꝛ ꝑ ꝯn̄s oībus ptibus que ſūt
ſimul cū illo inſtāti.Si eni angelus cū aliquo inſtāti nr̄o
habeat aliquā cognitionēꝫ ꝑ̊ nō ſtatim in ꝓximo inſtāti
habebit aliā.ſed in tp̄e ſequēti hꝫ aliā cognitionē:ꝛ in vl
timo inſtāti illius tp̄is ſequētis pōt hr̄e aliā cognitionēꝫ
ꝯtinue cū tp̄e nr̄o. ¶ Et addit̄ ꝙ iſtās iſtō nō hꝫ aliquā
ꝓportionē ad inſtās nr̄m:qꝛ idē nunc illius tp̄is diſcreti
pōt coexiſtere cū quātocūqꝫ nr̄o tp̄e maiori vel minori
ſm̄ ꝙ angelus p̄t ꝯtinuare eādē itellc̄tionē īdiuiſibilē cū
maiori vł̄ minori pte tp̄is nr̄i abſqꝫ alia noua itellc̄tione.

Contra ꝯnem huius pōnis arguo ꝑ̊ ſic.q̄ hn̄t vni-
formē modū manēdi dum manēt:hn̄t mē
ſurā eiuſdē rōnis in manendo:lꝫ vna diutius maneat q̄
alteraꝛſed iſta cognitio angeli dū manet hꝫ modū manē

a.l.cogitatio

di eundē cū exiſtētia angeli:lꝫ nō habeat tantā duratio-
nē:ſicut exiſtētia eius hꝫ.igit̄ hꝫ menſurā eiuſdē rōnis cuꝫ
illa exiſtētia:ꝛ ita menſurat̄ euo ſua opatio ꝛ nō tp̄e.maioꝛ
ꝓbat̄:qꝛ formali rōni exiſtētie angeli ſm̄ vniformitatē vł̄
diffoꝛmitatē eorūdeꝫ corn̄det ꝓpria rō menſure ſm̄

Hen.q̄li.5. q.13.

iſtos/diſtinguēdo tres modos menſure rerū:ſm̄ triplex
eſſe rerū.ꝛ ita pꝫ maioꝛ.pꝫ etiā minoꝛ:qꝛ volūt ꝙ mēſu-
ra media corn̄deat illi:qd̄ hꝫ morā indiuiſibilē:ꝛ tn̄ de-
fectibilē:ita ꝙ pōt ex ſe nō eſſe:ꝛ illā mēſurā ponūt euū.
nūc aūt ſicut angeli exiſtētia eſt idiuiſibilis:ꝛ tn̄ defectibi-
lis:ita ꝛ cognitio ei⁹ ſm̄ iſtos. ¶ Si dicat̄ ꝙ cognitio nō
ſemꝑ erit:ꝛ exiſtētia ei⁹ ſemꝑ erit:ꝛ ita nō eſt ſimile de exi
ſtētia eius ꝛ cognitione. ¶ Iſtud nō vī valere.qꝛ ēt ſi an
gelus foret ſtatiꝫ annihilādus/nō ꝑꝑ hoc nō menſurare-
tur euo dūꝫ manet. ¶ Si ēt dicat̄ ꝙ in ptāte eius eſt ha
bere cognitionē iſtā vel nō hr̄e:ſic nō eſt de actuali exiſ-
tia eius. Nec hoc vī valere:qꝛ ſicut aliq̄n nō fore nō va-
riat exiſtētie menſurā dum manet.ita multo magis illa
cā ꝑ quā p̄t iſta potētialitas reduci ad actū:puta ꝑ crea-
tā vel icreatā nō variabit formalē rōnē menſure exiſtē-
tie eius:vel morā eius in exiſtēdo. ¶ P̄.2°.Oēs ꝯcedunt
actū beatificū angeli menſurari euo.pꝫ per Aug.de fide
ad Pet.18.Ille aūt actus nec̄io includit vel p̄ſupponit

H.l.20.

actū nālem.ꝛ h̄ ponendo angelū hr̄e aliquā ꝓductioneꝫ
in actu ſuo beatifico:lꝫ nō poſſit ex ſe in totalē ꝓductio-
nē actus beatifici.ipoſe aūt eſt euiternū nec̄io includere
vel p̄ſupponere aliqd̄ poſterius euiterno:qd̄.ſ.menſura-
tur menſura poſteriori euo.igr̄ ille actus nālis:q includi-
tur in actu beatifico nō pōt eſſe tp̄alis. ¶ Cōtra moduꝫ
ponēdi videt̄ ꝯcedere magnā multitudinē tēporuꝫ ſine
neceſſitate.ſequit̄ eni ꝙ q̄libet angelus habeat ſuūꝫ tp̄s
diſcretū:qꝛ vnus pōt ꝯtinuare cognitionē ſuā cū die nr̄o.
ꝛ angelus alius pōt ſuā ꝯtinuare cuꝫ dimidio die.tertius

H.l.10.

cū hora.Et ita vnus angelus habebit q̄tuoꝛ iſtātia ſui tē-
poris diſcreti:dū alius hꝫ vnū inſtās.imo ſequit̄ ꝙ in q̄li
bet angelo erūt duo tp̄a diſcreta:qꝛ q̄libet poterit ꝯtinua
re intellectionē ſuā nō ꝯtinuādo volitionē:ꝛ ita habebit
duo iſtātia itellectiōis:ꝛ tn̄ vnū inſtās volitiōis. ¶ P̄.
Eua ſm̄ iſtuꝫ in diuerſis euiternis ſunt alterius rōnis.ſi
exiſtētie actuales euiternoꝝ ſunt alterius rōnis.ꝛ in an-
gelis diuerſaꝝ ſpecieꝝ ponit eua diuerſaꝝ ſpecieꝝ.igit̄
ſimilr intellectionū alterius ſpeciei erunt nūc tp̄is diſcre
ti alterius ſpēi. ¶ Ex h̄ arguo ſic. Nulla vna q̄titas cō-
ponit̄ ex pluribus oīno diuerſaꝝ rōnū:qꝛ lꝫ ſenari⁹ poſ-
ſit cōponi ex binarijs ꝛ trinarijs.qd̄ tn̄ negat ph̄s.5.me-
ta.qꝛ ſex ſunt tn̄ ſemel ſex.ꝛ Aui.3.meta.tn̄ nulla q̄titas T.c.19.
cōpoſita ex pluri⁹ q̄titatiꝫ diſtinctaꝝ rōnū pōt eſſe
eadē quātitas:puta ꝙ ſenarius poſſet eſſe ex denarijs ꝛ
binarijs ꝛ q̄buſcūqꝫ.Sed dum fluit dies nr̄a poſſet an-
gelus itelligere quecūqꝫ intelligibilia nālia diſtinctarū
rōnū:puta lapidē:lignū:ferrū:aquā:cuprum:ꝛ q̄cūqꝫ
aliud poſt q̄cūqꝫ aliud.ꝙ ꝛ tp̄s ſuum cōponeret̄ ex in-
ſtātib⁹ diuerſaꝝ rōnū corn̄dentib⁹ illis itellectionibus
diuerſaꝝ ſpecieꝝ.poſſet etiā non cogitare iſta vel intelli
gere:ſed alia plura:vel tot aliaꝝ ſpecieꝝ.poſſet ēt ꝑ ꝯn̄s
tp̄s ſuū corn̄dens iſti dici eſſe cōpoſituꝫ ex oībus alijs
ptibus:ꝛ in nulla determinata pōne ſe hn̄tibus ad iſtud A.l.in nā de terminata po ſitae ſe ꝛc.
tp̄s.ꝙ ꝛc. ¶ P̄.ꝙ ponit̄ vnuꝫ nūc illius tp̄is nec̄io coexi
ſtere p̄libus inſtātib⁹ nr̄i tp̄is vī eē fuga:ꝛ ꝑꝑ h̄ poni vī:
ne ꝯcedat̄ tp̄s nr̄m eē diſcretū:qꝛ ſi inſtātia illius tp̄is p̄-
ciſe coexiſterēt iſtātib⁹ tp̄is nr̄i:nūc ſeq̄ret̄ ꝙ ſicut illud
tp̄s eſt diſcretū:ita ꝛ nr̄m tp̄s eēt diſcretū:ꝛ h̄ fugiēdo vī
poni iſtud ſine rōne.ſ.ꝙ oporteret vnū inſtās illius tp̄is
coexiſtere multis ptibus nr̄i tp̄is. Qꝫ aūt hoc nō ſit ne-
ceſſariū.ꝓbo:qꝛ quotcūqꝫ intelligibilia poſſum ego itel
ligere in aliq̄ tp̄e:tot intelligibilia vel plura pōt angelus
intelligere in eodē tp̄e diſtincte:qꝛ in intellc̄u creato q nō
pōt oīa ſil' itelligere:vī eſſe ꝑfectionis poſſe multa intel-
ligere ſine aliq̄ mora.nā h̄ magis attribuit̄ igenioſiori-
bus:ſed intellc̄s humanus pōt hr̄e intellectionē aliquā in
aliquo vno inſtāti:ꝛ poſt ſtatim pōt hr̄e aliā.ꝛ ſic m̄ltas
in aliquo tp̄e dato.igit̄ nō eſt neceſſe intellc̄m angeli ſi in-
telligat.a.cū aliquo inſtāti nr̄o ſiſtere in intellectione ip-
ſius.a.ꝑ aliqd̄ tp̄s:ꝛ ꝑ inſtātia illius tp̄is in quoꝝ aliquo
poſſet itellc̄s meus hr̄e aliā intellectionē.Si eni dicat̄ ꝙ
intellc̄s meus poſt inſtās nō pōt intelligere imediate:ſed
opꝫ ꝙ per tp̄s maneat in illa cognitione:aliogn nō eſſet
dare primū inſtās illius cognitionis ſequētis. ¶ Si eni
poneret̄ intellectionē illā indifferēter mēſurari tp̄e ꝛ in-
ſtanti nō ꝯcluderet ar͂m.nunc eni ſicut nō eſt medium in-
ter inſtans ꝛ tp̄s:ita nec inter intellectionē meaꝫ q̄ eſt in
inſtāti:ꝛ illā q̄ eſt in tp̄e imediate habito:ꝛ tunc 2ᵉ intel-
lectionis nō eſt dare p̄ᵐ.Sed incōueniēs vī ꝙ ſil'es itel
lectiones nō habeāt p̄ciſe ſil'es mēſuras. ¶ Si aūt intel
lectio angeli mēſuret̄ euo ſicut poſtea dicet̄:nunc ēt poſ-
ſet eſſe aliq̄ cū vno inſtāti ꝛ aliq̄ cuꝫ tp̄e habito:ꝛ illa 2ᵃ
hꝫ primū ſui eſſe ſicut ꝛ pōr:qꝛ illa 2ᵃ hꝫ menſurā idiui-
ſibilē ſicut ꝛ p̄ᵃ hꝫ.lꝫ tn̄ nihil tp̄is nr̄i p̄ᵐ coexiſtit illi ſcōe
intellectioni.ꝛ hoc mō eſt de intellectionibus angeli: qꝛ
ſi aliqd̄ intelligat cū inſtāti nr̄o:nō opꝫ illā intellectionē
manere ꝑ tp̄s habitū.ſed ſi ſtatim hēat aliā itellectioneꝫ
illa coexiſtit tp̄i habito inſtātī:cū quo ſuit pōr intellc̄tio:ꝛ
tūc nihil erit tp̄is nr̄i p̄ᵐ coexn̄s illi 2ᵉ intellectiōi. ¶ P̄.
vī ꝙ iſte deberet dicere ꝯn̄r ꝙ ſil'r itellectiōes nr̄e mē-
ſurent̄ tp̄e diſcreto:qꝛ itellectiōes nr̄e vn̄r eē tote ſimul
ſm̄ ph̄m.10.ethi⁹.cū ſint ꝑfecte ꝛ trāſeuntes:ꝛ ordine q̄- Caſ.4.c.5.
dā ſe hn̄tes. ¶ Et ſi dicat̄ ſicut ipſe vī dicere:ꝙ hn̄t cō-
nexionē:qꝛ intelligimus diſcurrēdo diſcēdo h̄ ex h̄.an-
gelus nō ſic. ¶ Cōtra.h̄ nō facit ꝑ ſe ꝯtinuationē:vł̄ nō
ꝑ ſe cōtinuationē intellectiōis ad intellectionē.nō enim
magis ſucceſſiue acq̄rit̄ cognitio ꝯn̄is vel itellectio ꝯn̄is.
ꝛ h̄: qꝛ ps acq̄rit̄ poſt ptem.ꝛ cognitio ꝯclionis acq̄rit̄
poſt ꝛ ꝑ cognitionē p̄ncipij q̄ ſi iſta cognitio.vꝫ.ꝯn̄is ha
beret̄ p̄ciſe poſt cognitionē p̄ncipij ꝛ ſine ea. ¶ Similr
poſſum⁹ hīe itellectiōes diſtinctas ſuccedētes ſibi abſqꝫ

diſcretū.⁊ ſi ille ſint tote ſi̅l.igit̄ ille eſſent non cōtinuate
Leb.1. quaſi in tp̄e diſcreto:qḋ eſt ꝯ pħm in de memo.⁊ remini
ſcētia:q̄ itelligimus cū ꝯtinuo ⁊ tp̄e.¶ P.Qḋ dī de dif/
ferētia numeri ⁊ orōnis ⁊ dur̄ tp̄is:q̄ ptes nūi manent:⁊
ptes orōnis pn̄t eē in ſe ꝯtinue.ſ; ptes tp̄is iſtius nec ma/
nēt nec pn̄t eſſe in ſe ꝯtinue:oēs iſte dr̄e vn̄r eē mān̄les ⁊
nō formal̄r diſtinguere rōnē quātitatis diſcrete inquātū
diſcreta eſt.accidit eni quātitati hn̄ti ptes nō copulatas
ad terminum cōe; ꝙ ille ptes ſimul maneant:ſiue fluāt:
ſiue quelibet in ſe ſit indiuiſibilis:ſiue non.

Concedo ꝯneſis duaꝝ pmaꝝ rōnū ꝙ intellectio/
nes angeli mēſurant̄ euo.Et breuiter q̄/
A cūq; exn̄tia actualis inuariabilis:ħ eſt cui repugnat:vt
ſm ipſam ſit variatio ſiue fluxus vel acq̄ſitio ptis poſt
ptē.nec eni ꝑpetuitas aliquoꝝ:vel corruptio:vel annihi/
latio aliquoꝝ variat mēſurā formal̄r:dummō exn̄tia ſit
eiuſdē rōnis dū manet.¶ Sꝫ ꝯ ħ:q̄ tūc vr̄ ꝙ oīa pma/
nētia mēſurant̄ euo.nihil eni eſt pmanēs cui⁹ exn̄tia nō
maneat eadē dū manet.⁊ ħ abſq; ſucceſſiōe ꝓprie dcā:
q̄ ſit acq̄ſitio vel ꝑditio ptis poſt ptē.ꝯn̄s vr̄ eē inconue/
T.c.118. Jdē3.6.phy. t.c.32.5.phy. ⁊ alibi ſepe. niēs pp duo.Primo q̄ ſm pħm.4.phyſi⁹.qes mēſurat̄
tp̄e.igit̄ illa circa q̄ natus eſt eē motus:q̄ñ nō ſunt in mo
tu:mēſurant̄ tp̄e ſicut ſi eēnt in motu.¶ 2⁹ q̄ oiu; gn̄a/
biliū ⁊ corruptibiliū gnōnes ⁊ corruptiōes mēſurant̄ in/
ſtanti tp̄is.cuius aūt p̄ᵐ eſſe mēſurat̄ nūc tp̄is,ei⁹ eē habi
tū mēſurat̄ tp̄e.ḡ oium iſtoꝝ eē habitū poſt gnōnē men
ſurat̄ tp̄e.¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ in entib⁹ iſta ſe hn̄t ſm quē/
B dā ordinē.Primo.fluxus ſoie.Scḋo forma ſm quā eſt
actual̄r flux⁹.Et 3⁹.forma ſm quā pōt eē flux⁹ ptis poſt
ptē.Et 4⁹.pmanēs in quo nō eſt nat⁹ eē flux⁹ ptiū:tn̄ ne
ceſſario h; formā ꝯn̄tē in q̄ natus eſt eē fluxus.Quinto.
illud in quo nec pōt eē fluxus:nec in aliq̄ ꝯn̄te ipm nāl̄r.
Primū eſſential̄r mēſurat̄ tp̄e:q̄ ꝯ rōnē eius formalem
eſt pmanētia.vel ꝙ aliq̄ ps ei⁹ maneat eadē:ſed rō eius
reqrit ptē eius ſuccedere pti.Quintū oīno inuariabil̄r ma
net idē dū manet:⁊ iō nullo mō mēſurat̄ tp̄e : nec ſm ſe
totū:nec ſm ptē eius.nec ēt mēſurat̄ tp̄e ꝑ accn̄s.Quar
tū nō mēſurat̄ tp̄e per ſe:nec ſm ipm eſt ꝓprie qes : qa
nō eſt natū moueri:quieſcit tn̄ ꝑ accn̄s:q̄ qes eſt ſm ali/
quā formā nc̄cio ꝯn̄te; ipm.Scḋm ⁊ 3ᵐ eſt eadē forma:
lꝫ ſm diuerſam diſpōnē accepta:⁊ ſm illā vno mō acce
ptā eſt actu mot⁹:⁊ ſm aliū modū acceptā eſt actu qes.
¶ De iſta forma pōt dici ꝙ lꝫ nō hēat eē actu variatū
qñ eſt qes ſm ipſam:h; tn̄ eē variabile:⁊ ideo nūq̄ mē/
ſurat̄ euo:q̄uiſ nō ſit actu variatū:q̄ euum reqrit in ſuo
mēſurato eē inuariabile:cui repugnat ſucceſſio ptis poſt
ptē.¶ Si tn̄ dicat̄ oē eē nō variatū mēſurari euo:tunc
pōt ꝯcedi ꝙ iſta forma qñ ſm eā nō eſt actu mot⁹ pōt
dici mēſurari euo.¶ Sed iſta ps vr̄ minus ꝓbabilis q̄
p̄ᵃ:q̄ ipſa actual̄r nūc exn̄s vr̄ hr̄e inſtans tp̄is pro men/
ſura:nō āt nūc eui:qḋ tn̄ oporteret ponē ponēdo ip; in/
q̄tū ē actual̄r ſub motu mēſurari nūc tp̄is:⁊ vt ē actual̄r
ſub qete mēſurari nūc eui.Qñ ḡ infert̄.ꝙ oīa pmanētia
mēſurant̄ nūc eui vel euo:p; ꝙ nō ſequit̄ ſm vnā viaꝫ:
ſed ſola illa:que ſunt vere pmanētia.ſ.inuariabilia dum
manēt in actu:⁊ tūc ſprobatio p̄ᵃ ꝯn̄tis de qete nō valet:
q̄ qes nō eſt ſm aliq̄ talē formā:ſed ſm illaꝫ p̄ciſe:ſm
quā nāl̄r eſt motus.¶ Si tn̄ aliq̄s vellet ꝯcedere calorē
inq̄tū h; eē nō variatū menſurari euo:pōt dici ꝙ qes
ei⁹ mēſurat̄ tp̄e:⁊ tn̄ calor cui ineſt menſurat̄ euo . q̄ qes
nō eſt niſi ꝑuatio alicui⁹ ſucceſſionis ptis poſt ptē ſm ꝙ
T.c.51.53. idem.5.phy-ſi.71. vult pħs.5.phy⁹.vbi tractat de ꝯrietate mot⁹ ⁊ qetis ꝙ
qes eſt ꝑuatio motus.⁊ alibi.iſta aūt priuatio ꝓſupponit
C actualē exiſtētiā illius forme in qua eſt iſta priuatio : ita
ꝙ ipſa nō eſt p̄ᵃ rō exn̄tie actualis.lꝫ ḡ hec ꝑuatio mēſu/
ret̄ ſic tp̄e:nō tn̄ ſeqtur pp hoc ꝙ exn̄tia talis foie mē
ſuret̄ tp̄e:ſed magis alia mēſura poie.¶ Et ſi dicas q̄uo
pōt iſta ꝑuatio vt diſtinguit̄ ꝯ actualē exn̄tiā menſurari
tp̄e.Dico ꝙ ſicut vacuū ſi eſſet:mēſuraret̄ eadē magni/
tudine qua plenū.Si eni eēt iſta domus vacua maior di
ſtātia eēt mei ad vnū parietē q̄ ad aliū:ſicut natū eſt eē
maius plenū iter me ⁊ illū parietē q̄ iter me ⁊ aliu;.nūc
eni diceret̄ vacuū eē tātū q̄tū corp⁹ illōꝝ:ſi vacuū nō eēt:
eēt itercepm̄ in vacuo,⁊ quantū natū eēt eē plenū:ita in
ꝓpoſito tāta ꝑuatio eſt ſucceſſionis in ptib⁹ forme quā/
ta nata eſt eē ꝑ motū in eadē foia.hec eni mēſuratio eſt
qetis nō poſitiue:ſed priuatiue ꝑ motū qui tūc poſſet in/
eſſe qñ iſta priuatio ineſt:ſicut in aliis priuatio ſemꝑ mē Vide Cōme. vbi ſup:a.4. phyſi.
ſurat̄ ſuo habitu.tātū.n.malū eſt cecitas ī oculo apto na
D to ad videndū in determinato tp̄e,quātū bonū eſt viſio.
¶ Hoc mō.lꝫ Ari.dicat ꝙ qes nō mēſuret̄ niſi ꝑ accn̄s: Vbi ſupra.4 phyſi.
pōt tn̄ dici hoc mō ꝙ mēſurat̄ ꝑ ſe,eo mō.ſ.quo ꝑuatio
mēſurat̄ ꝑ ſe:q̄ ħ ꝯuenit ꝑuationi per ſe,qḋ ꝯuenit ei in/
quātū eſt talis nā.hoc aūt ꝙ ipſa ſit tāta vel tāta,ꝯuenit
ei inquātū eſt tanti vel tanti poſitiui.Et ſi igit̄ ꝯcederet̄
calorē inq̄tū qeſcētē,ſiue qetē caloris,mēſurari tp̄e.non
tn̄ op; ꝙ actualis exn̄tia caloris mēſuret̄ tp̄e,que ꝑcedit
nāliter iſtā rōnē qetis.illa eni ſm ſe nō h; habitudinem
ad tp̄s iq̄tū talis:nec actualē:nec aptitudinalē . ¶ Si
tn̄ ꝯcedit̄,ſm illā aliā viā,oē; talē formā:dū manet hr̄e
exn̄tiam variabilē:⁊ exn̄tiā non tm̄ variatā:ſed ēt varia
bilē mēſurari tp̄e:tunc oīno eſt ponēdū illa entia nō mē/
ſurari euo ſm quoꝝ formas pōt eſſe motus.Sed hn̄ cō
cedendū eſt ſubās gn̄abiles ⁊ corruptibiles ꝑ ſe mēſura/
ri euo:lꝫ ꝑ accn̄s:ħ eſt ſm q̄titatē nālē ꝯn̄tē eas:menſu/ A.l.q̄litaꝫ.
E rent̄ tp̄e.¶ Et tūc ad ſcḋam iſtantiā,q̄ eſt de gn̄abilib⁹ ⁊
corruptibilib⁹,dicḋm ꝙ accipiēdo iſtaꝝ ſbaꝝ mutationē
ſm ꝙ loquit̄ pħs de ea,illa eſt idiuiſibilis nc̄cio ꝯcomi/
tās idiuiſibile terminās motū:ita ꝙ cū dī mutari eſt al̄r
ſe hr̄e nūc q̄ prius.al̄r ſe hr̄e nūc accipit̄ pro indiuiſibili:
ſed,q̄ prius:accipit̄ pro diuiſibili.p̄ᵐ igit̄ eſſe forme per
ſe terminās fluxū,per ſe ꝑ menſurat̄ inſtāti:⁊ ad illud ꝓ/
prie eſt mutatio:ſed ad ꝑmū eſſe forme:qḋ nō eſt per ſe
terminās fluxu;:nō eſt ꝓprie mutatio ⁊ p;:lꝫ q̄ſi ſcḋario:
inquantū illud p̄ᵐ eſſe ꝯcomitat̄ mutationē ꝓprie dictā.
Concedo igit̄ ꝙ primū eſſe ſubē gn̄abilis inquātū ꝯco/
mitat̄ mutationē ꝓprie dictā,menſurat̄ inſtāti:ſed nō ſe
quit̄ vltra.ḡ eē habitū poſt illud inſtans mēſurat̄ tp̄e:q̄
in ꝑmo inſtāti cōparat̄ illud eſſe ad cām ꝑticularē gn̄an
tem a qua eſt.⁊ poſt illud inſtans nō h; dependentiā ad
illā ꝑticularē cām gn̄antem:ſed tm̄ ad ꝑmā cām ꝯſeruā/
tē:⁊ tūc h; habitudinē vniformē ad illā cām ꝯſeruantē.
ſicut eſſe angeli:q̄ cōſeruat̄ in idētitate ꝑfecta abſq; va Vide ſuꝑ rō/ nem vltimaꝫ
rietate.¶ Et ex hoc p; ad arg̃ᵐ qḋ poſſet fieri de ſucceſ/ Hē.ꝫ.ho.q. 1.\[illegible\] di.
ſione in euo:q̄ ſi eſt ſucceſſio.ḡ innouatio:⁊ ꝑ ꝯn̄s muta/
F tio.⁊ vlterius mutatio menſurat̄ in inſtāti tp̄is.ḡ euiter/
nū eſt tp̄ale:q̄ qcq̄d menſurat̄ tp̄e vel inſtāti tp̄is eſt tē/
porale.¶ Rn̄⁹.ꝙ nō ois forma ſm quaꝫ eſt innouatio
vel variatio menſurat̄ tp̄e vel inſtanti tp̄is:ſed ſolū illa
ſm quā mutabile aliter ſe habuit ſucceſſiue q̄ nūc ſe h;
indiuiſibil̄r.hoc eſt cui⁹ termino ad quē,diuiſibil̄r habi/ A.l.idiuiſibi liter. a.l.diuiſibil̄r
to:nc̄cio ꝓſupponit̄ terminus a quo:indiuiſibil̄r:⁊ in ter/
mino habitus.⁊ hoc vel ſm quē fuit mot⁹ mēſurat⁹ tp̄e.
vel vt nc̄cio ꝯcomitās motū mēſuratū tp̄e.¶ Per ħ ēt
p; ꝙ de⁹ poſſꝫ creare aliq̄d ſine oī tp̄e.dato ēt ꝙ creatio
vel annihilatio diceret̄ eſſe mutatio:quo ad ħ qḋ eſt ibi
ſucceſſio forme poſt negōnē eius:q̄ non eſt mutatio eo
mō quo pħs loquit̄ de mutatiōe:q̄ nō eſt idiuiſibile ne
ceſſario terminās fluxū ſui oppoſiti:nec vt ꝑ fluētis:nec
vt nc̄cio ꝯcomitandis motū menſuratum tempore.

G **Ad primum** argumētum ꝑncipale dico q̄ doctrina de cauſis tradita eſt ſm doctrinā Auič. erroneā/ac ſi itelligeret ille auctor itelligentia eē deos quoſdā ⁊ eaꝝ opatiōes mēſurari nunc tpis: nō qdē intrinſecā opatione: q2 ad h̄ nō poneret potētialitatē: nec ſucceſſionē: ſed extrinſecā circa corpus eē vere in momento tpis: ⁊ ideo auctoritas illa nō eſt bn̄da ſicut auctoritas: q2 tradita eſt per radicē erroneam. ❡ Ad 2m pōt ↄcedi q̄ intellectio angeli non raptim eſt: ſed durat cū aliq̄ tpe nr̄o: ⁊ tn̄ nō ꝓpter hoc ſequit̄ q̄ ſit in tpe. pōt enī qd̄ eſt in euo durare cū nr̄o tpe. Uel pōt dici q̄ aliq̄ intellectio pōt ieſſe angelo ꝑciſe cū inſtāti tpis nr̄i: ⁊ poſt illud inſtans pōt hēre aliā intellectionē imediate. Et qn̄ dicis nā nihil ꝓducit vt ſtatim nō ſit. verū eſt q̄ nā non intēdit hoc ſtatiʒ nō eſſe: qd̄ ꝓducit: nec ēt nā per gn̄onē aliquid ꝓducit/quin inter gn̄onem ⁊ corruptionem: que ſunt in inſtātibus tpis continui ſit tp̄s mediū. ⁊ ideo gn̄atio ⁊ corruptio nō pn̄t continuari ſibi inuicē ꝑpetuo ſm intentionē ph̄i ibi. tn̄ nō eſt incōueniens aliqd̄ eſſe nō in tēpore ↄtinuo/⁊ ſtatiʒ nō eē: ſicut apparet de mutatione ⁊ inſtantiꝭ: q̄ nō hn̄t eē niſi raptim ⁊ ſtatim nō ſūt. ❡ Ad aliud qd̄ adducit̄ pro p̄ opi. ſm Aug. deus mouet per tēpus. pōt dici q̄ accipit ibi tēpus pro oī eo qd̄ poteſt habere eſſe poſt nō eſſe: ſicut expoſite ſunt auctoritates in p̄ma. q. de euo. ⁊ h̄ mō qd̄libet aliud a deo eſt tēporale: ⁊ illud pōt dici moueri per tēpus: qd̄ hʒ aliquid ſuccedēs alteri vt eſſe poſt non eſſe: lʒ ſuccedens vel illud cui ſuccedit non ſit proprie temporale: q2 non eſſe vel nihil nullam hʒ menſuram: ita dōm eſt in propoſito.

[margin:] H. l. ſi dicem erroneam. — H — H. l. aliud. — Nuere ho. ſ multiplici tēporis acceptione.

Quinto circa 2am partē hui9 di. in q̄ tractat magiſter vbi fuerint angeli creati. queritur de loco angeli. Ubi q̄ro p̄ circa hoc. vtrū angelus ſit in loco: Ur̄ p̄ q̄ nō. Boeti9 de hebdomada. Cōis aī cōceptio eſt incorporalia nō eſſe in loco. ❡ 2o ſic. Augu. 83. q. q. 20. videt̄ ꝓbare ex intētione. q̄ deus nō eſt in loco ꝑ h̄ mediū q̄ nō eſt corpus ꝑmiſſa eſt vera de angelo. g̃ ⁊ cōcluſio. ❡ Item ſup Gen̄. dicit de deo. q̄ mouet creaturā corporalem per locū ⁊ tp̄s: ſpūalem per tēpus tm̄. g̃ negat a ſpūali motionē per locum: ⁊ ita negat eam eſſe in loco. ❡ 3o. Ari. 4. phy. Locus eſt vltimū corporis continētis imobile p̄m ⁊c̄. ſed nullū corpus continet angelum: q2 cōtinens eſt actualius ↄtento. nullū3 aūt corpus eſt actualius angelo. g̃ ⁊c̄. ❡ 4o ſic. Omne locatū3 hʒ ſitū: ſʒ ſitus nō ↄuenit niſi quāto: qd̄ pʒ: q2 poſitio vno mō eſt dīa quātitatis: ⁊ illo mō non ↄuenit niſi q̄ntitati. Alio modo vt eſt pn̄tium eſt paſſio fundata in quātitate. ergo nullo modo cōuenit angelo. g̃ nec locus. ❡ Contra hoc eſt magiſter in littera. ⁊ diſt. 37. primi. ⁊ adducit ad hoc auctoritates. Simil'r Dam̄. c. 13. ⁊ 16. ⁊ 20.

[margin:] Vide aug. ad Oroſiū lib. 4. c. 2. — Tex. cō. 41. Vide. 1. c. t. c. 69. ad h̄. — Ut inge Ari. in ꝑnto. quātitatis.

Sexto iuxta hoc quero ſine argumētis. vtrū angelus regrat determinatū3 locum: ita q̄ nec in maiori: nec in minori poſſit eſſe: ſed ꝑciſe in tanto loco/⁊ includitur hic. Utrū poſſit eſſe in loco punctali: Et verum in quantūcunq3 magno loco ⁊ in quantumcunq3 paruo:

[margin:] Tho. 1. p. ſū. q. 52. art. 1. ⁊ 3. ꝗre eam in 2o ⁊ in p̄o di. 37. ⁊ egidiū3 in p̄o di. 18. q 8 ⁊. vv. hic copioſe. Vide. c. x.

Ad primam q̄onem dicit̄: q̄ angelus eſt in loco per opationē ꝑciſe: ad qd̄ ꝓbandū3 adducit̄ Dam̄. c. 13. Incorporea inq̄t nā vbi adeſt ⁊ opat̄ nō corpal'r ſed ſpūal'r ↄtinet̄. ⁊ infra eodē. c. Intelligētia dī circūſcribi vbi adeſt itellectual'r ⁊ opat̄ ⁊. c. 16. Intellectual'r adeſſe ⁊ opari vbi vtiq3 miſſi fuerint: ita q̄ ſemper videt̄ cū eſſe angeli in loco adiungere operari: quaſi hoc ſit angelū eſſe in loco/ipm operari in loco.

Contra hoc eſt: q2 iſtud vī eē damnatū: ſicut q̄dā articulus dānat9 ab ep̄o pariſieñ ſi: ⁊ excōicatus. Et ſi dicat̄ q̄ excōicatio nō trāſeat mare vel dioceſiʒ. Si tn̄ fuit articulus cōdēnatus ſicut articulus hereticus/vbiq3 eſt cōdemnatus ſicut hereticus/nō auctē dioceſani tm̄: ſed etiā3 auctē pape. ex̄ de here. c. ad abolendā. vel ſaltē ſn̄ia eſt ſuſpecta: qn̄ in aliq̄ vniuerſitate ſolēniter eſt dānata. ❡ Alij aūt nolētes vbo ſuſpecto vti: angelū. vʒ. eē in loco per opationē: dicūt ipm eē in loco per applicationē eius ad locū. ❡ Sed iſti vir̄ idē dicēdo ſub alio vocabulo occultare: nō. n. videt̄ applicatio poſſe itelligi aliqd̄ eē niſi ſit actus p̄mus vel actus ſcd̄s: nō actus p̄mus/pʒ. nec act9 ſcd̄s: q2 ſi intelligit̄ actus ſecundus. g̃ opatio: ⁊ nō imanēs vt intellectio vel volitio: q2 operatio eius imanēs ita abſtrahit a loco: ſicut eēntia angeli. igit̄ applicatio eſt opatio trāſiens in corpus: ⁊ ita erit in loco per operationē ei9 circa corp9 in loco. ❡ Cōtra ↄnem hui9 opi. arguit̄ p̄ q̄: ſic ponēs ↄdicat ſibiipſi: q2 in. q. illa: an deus ſit vbiq3. ꝓbat q̄ ſic per hoc: q2 ſm ph̄m. 7. phyſi. mouēs eſt ſimul cū moto: ⁊ deus eſt p̄mū3 efficiēs: ⁊ iō potēs mouere oē mobile. ex hoc cōcludit q̄ eſt in oībus ⁊ p̄ſens oībus. q̄ro quid intēdit per h̄ ↄcludere: aut eſſe pn̄tem oībus hoc eſt mouētē: ⁊ tūc eſt petitio ꝑncipij: q2 idē eſt p̄miſſa ⁊ ↄcluſio: ⁊ nihil ad ꝓpoſitū3: q2 ibi intēdit cōcludere imenſitatē dei: ſm quā deus eſt p̄ſens oībus. aut intēdit ↄcludere illā pn̄tiā: que competit deo inquātū eſt imēſus: ⁊ tūc ex opatiōe alicubi: ſm ip3 ſequit̄ pn̄tia illa q̄ ꝑtinet ad imenſitatē diuinā: q̄ eſt dei inquātū dei: ita q̄ prius nāliter erit p̄ſens inquātū imēſus q̄3 inquātū opat̄: ⁊ h̄ ↄcludit̄ ex hoc q̄ eſt in oībus per opationē ſicut ex poſteriori. igit̄ a ſilī in ꝓpoſito: prius nāliter eſt angelus p̄ſens alicui loco ſm eēntiā q̄3 ſit pn̄s ſm ſuā operationē. ❡ Confirmat̄ rō: q2 minus videt̄ de deo q̄ oporteat ipm eſſe pn̄tem ei in qd̄ agat per pn̄tiā3 ſiue per eſſentiā q̄3 angelus: q2 illud qd̄ eſt illimitate potētie vī poſſe agere in quātūcūq3 diſtans: ſed illd̄ qd̄ eſt determinate ⁊ limitate virtutis reqrit determinatā3 approximationē paſſi ad h̄ q̄ agat in ipm. nullū enī videt̄ agens virtutis limitate ⁊ determinate: cui9 actio nō poſſit ipediri ꝑ nimiā diſtantiā ad paſſū3: ⁊ ita magis videt̄ neccio ponere angelū eſſe pn̄tem ad h̄ q̄ agat. ❡ Cōfirmat̄ ēt: q2 ſi actio aliq̄ eſt in corpe ab angelo. q̄ro quō ſe hʒ actio iſta ad vtutē illā a qua ꝓcedit: aut mediate aut imediate: ſi eſt imediata illi a qua ꝓcedit: igit̄ imediate eſt angelus in tali corpe: vel iuxta tale corp9. ſi mediata: igit̄ eſt ab illa virtute ꝑ aliud mediū: ⁊ de illo medio fiat eadē q̄o: ⁊ tūc oportebit ſtare ad hoc q̄ illd̄ qd̄ p̄ eſt a tali virtute imediatū eſt tali vtuti: ⁊ ꝑ ↄn̄s illi cui9 eſt talis virtus: ⁊ ita eē ↄuerſo erit p̄ſens ibi. ❡ P̄. 2o ſequit̄ q̄ angelus aliq̄n imo frequenter nuſq̄3 ſit. nihil enī operat̄ in celo empyreo: q2 illd̄ nō eſt mutabile nec mobile. igitur nuſq̄3 angelus ē i celo empyreo. vbi tn̄ ē vtp l'm. ❡ Itē ſi trāſeat de celo ad terrā pōt opari in locis extremis nihil agēdo in oīb9 locis intermedijs: q2 pōt eē aliq̄s angelus: qui nō eſt motor alicuius orbis intermedij: igit̄ nec ille tūc erit in celo: nec in terra: nec in medio. ❡ P̄. 3o ſi angelus eſt in loco per opationē. g̃ ibi p̄ eſt vbi p̄mo opat̄: ſed p̄ operat̄ in toto celo. totū enī celū eſt p̄ ꝓportionatū virtuti angeli: ita q̄ totū p̄ mouet: ⁊ ita ꝓportionatū ſm ph̄m. 2o de celo ⁊ mūdo: q̄ ſi adderet̄ vna ſtella moueret cū pena ⁊ labore: ⁊ tn̄ nō ē p̄ in toto celo. g̃ ⁊c̄. ❡ Si dicas q̄ p̄ mouet aliquā vnā ptē ⁊ ibi eſt: ⁊ ꝑ motū illius ptis mouet aliā ptē/q̄ſi ipellēdo vel trahēdo. ❡ Cōtra h̄. lʒ ph̄s imaginet̄ illū ruſticū hēre pedes ⁊ caput i polis: ⁊ brachia ꝓtēſa: ⁊ extēſa ad oriente ⁊ occidētē: ſm veritatem

[margin:] Extra de ſen. excōīs. a nobis. el ꝑmo. — Scot. q̄li. 8. q. 13. hic modus dōi vide tur pot9 tho. q̄ p. 102. vide cū q̄li. 1. ar. 4. — A — Tho. 1. part q. 8. artic. 1. ⁊. c. 4. 6. 8. 9. ⁊. 10. — Arg' eſt efficaciſſimū3 ↄ Tho. — B — T. ⁊ cō. 71. Vide cōmē. ibidem. ⁊ cō. 63. ⁊. 38. 2. ce. l. c. 13. ↄ inde.

Doctrina ſm gelarno. totez tñ/ſi pᵐ celũ ponaẜ mobile ⁊ nõ qeſcẽs/nullus pun/
ctus eſt in celo magis oriens q̃ᶻ alius: ſed qlibet punctus
A eſt oriens ſucceſſiue. nullus ẽt pũctᵘ eſt magis capax mo/
tus q̃ᶻ aliᵘ ſ₃ veritatẽ: ⁊ iõ nõ eſt in celo ex nã rei dextrũ
⁊ ſiniſtrũ: ſicut in aiali. pars n. dextra q̃ eſt in aiali magis
capax eſt virtutis aie q̃ᶻ ps ſiniſtra. Jn nulla pte põt po/
ni angelus p̊ ex hoc q̄ p̊ illã partẽ moueat. ¶ Hoc ẽt cõ/
firmaẜ: qꝛ ſi eſſet in aliqua parte q̃ſi qeſcens p ſe motᵘ: tñ
p acciñs: ſicut nauta in nauicula q̄ ſemp circũferreẜ cũ illo
motu: videreẜ incõueniẽs talẽ motum attribuere angelo
mouenti orbẽ: nec ẽt põt poni q̃ſi p ſe qeſcens: ⁊ q̄ iuxta
illũ ſit q̃ſi fluens pars: ⁊ ps ipſius celi: ⁊ q̄ ptẽ magis illi
pſentẽ ſemp p̊mo moueat: nõ. n. eſt aſſignare i quo qeſcat
ille angelus/cũ cõtinue moueat ptẽ pñtẽ: ⁊ extẽdo in aliq̃/
inquãtũ eſt motũ/nõ erit qeſcens in eo vt vĩ. ¶ p̃. Jllud
qõ eſt rõ angelo extẽdi in loco eſt in eo formalr: alioquin
angelus nullo mõ erit foᵣalr in loco. opatio aũt trãſiẽs
in corpus nõ eſt foᵣalr in angelo. g̊ ⁊c̃. ¶ p̃. Jlla opõ eſt
cõmenſuratiue in loco p acciñs. igiẜ ſi p eã angelus eſt in
loco: ⁊ nullo alio mõ eſt ibi cõmenſuratiue. ¶ p̃. Dam.
Cui maxie innitunẜ/nõ eſt p eis. Tum qꝛ oẽs auctes cõi/
ter ſemp copulant/ad eſſe opari. vbi eſſet ſupfluitas niſi
aliud eẽt formalr angelũ eſſe in loco q̃ᶻ ipſum operari in
loco. dicit eniꝫ in p̊ma auctẽ: vbi adeſt ⁊ opaẜ: ⁊ in 2ᵃ au/
ctoritate dĩ angelũ eſſe in loco pꝑter adeſſe intellectualr ⁊
opari. ⁊ in 3ᵃ intellectualr adeſſe ⁊ opari vbi vtrĩqꝫ fuerũt
e.l.24. miſſi. Silr idẽ Dam. c. 20. dicit q̄ celũ eſt cõtinẽtia viſi/
biliũ ⁊ inuiſibiliũ creaturaꝝ: ⁊ infra ipꝫ angeloꝝ virtutes
includunẜ: ita igiẜ ſm ipꝫ ſunt mõ angeli in celo q̄ inclu/
dunẜ intra celũ: nõ ſic aũt includebanẜ in pñᵒ ſue creatio
a.l.18.vel.31 nis: qꝛ ipſe c. 17. ꝉ videẜ aſſentire Greg. theologo q̄ ꝯditi
fuerũt ante corporalẽ creaturã: tũc eñ nõ erant in loco
B ſicut mõ ſunt: qꝛ mõ cõtinenẜ in loco: tũc aũt nõ ꝯtinebã/
a.l.localem. tur: ⁊ tñ tunc potuerũt intelligere creaturã ꝉ corporalẽ ſ₃
li.4.c.31. Aug. ſup geñ. qꝛ pus babuerũt cognitionẽ matutinam q̃ᶻ
veſpertinã: ⁊ potuerũt intelligere obm ex pte obiecti ſub
eadẽ rõne: qua mõ intelligũt illud. g̊ p ſolã intellectionẽ obi
nõ ponit eos Dam. eſſe preſentes obiecto.

Correctio ſpe calis. CB. **Ad qõnem** igiẜ iſtaꝫ ſoluendã p̊mo videndũꝫ eſt
de loco corporis: cuiꝫ. n. corpi preter
C vltimũ: cuius nõ eſt aliud extra ꝯtinẽs: ſex cõueniũt. Pri
mo eſſe in loco. 2ᵒ eſſe in loco actuali. 3ᵒ eſſe in loco deter/
minato: qꝛ equali. 4ᵒ eẽ in loco cõmenſuratiue. 5ᵒ eſſe in
loco determinate hoc vel illo. 6ᵒ eſſe in loco nãlr vel vio
lenter. q̃tuoꝛ p̊ᵃ ꝯueniũt corpi inq̃tũ quantũ vel inq̃tum
corpus. 5ᵐ cõuenit ſibi abagẽte. vltimũ ꝯuenit ſibi inq̃tũ
eſt corpᵘ nãle: ſ₃ eniꝫ nullũ quãtũ exiſtat: niſi ipm ſit q̃le:
a.l.nãle. tñ exiſtẽs prius nãliter eſt q̃tũ q̃ᶻ q̃le: ⁊ ſm hoc p̊us ꝉ na/
turalr eſt mathematicũ q̃ᶻ q̃le: hoc eſt tale q̃le p̊mo ꝯſide
Tex.cõ.76. raẜ a mathematico p ſe ⁊ p̊ꝫ hoc intelligit pħs. 4. phyſi. c.
de vacuo. vbi vult q̄ ſi corpᵘ cubũ ponaẜ in aere vel aq̃:
ſ₃ nullã hẽat paſſionẽ nãlẽ tñ: tñ facit diſtare latera cor/
poris ꝯtinẽtis quãtũ eſt ipꝫ corpᵘ ſibi poſitũ: ita q̄ quãtũꝫ
eſt ipꝫ corpᵘ tãtũ facit diſtare: ⁊ hoc nõ ꝯuenit ſibi inq̃tũ
eſt nãle tñ: ſed inq̃tũ eſt q̃tũ pciſe: ⁊ ita mathematicum.
¶ Exponẽdo aũt iſta p ordinẽ. dico q̄ oẽ corpᵘ tale aliõ
a p̊mo: p̊mo eſt in loco: hoc eſt: in ꝯtinẽte pciſe: ⁊ ẽt imobili.
Tex.cõ.41. hoc. n. intelligiẜ p illã diffõnẽ pħi quã ponit. 4. phy. de lo/
co, ſ. locus eſt vltimũ corpis cõtinẽtis imobile pᵐ ⁊c̃. diui
ſibile eniꝫ ſ₃ illã dimenſionẽ: ſ₃ quã eſt diuiſibile nõ põt
imediate eẽ applicatũ alicui vt ꝯtinẽs ipꝫ: ſed pciſum cõ/
D tinẽs alicuiᵘ eſt idiuiſibile. nihil aũt idiuiſibile de genere
q̃titatis p ſe exiſtit: ſ₃ in aliquo diuiſibili: ⁊ iõ ſequiẜ illud
a.l.ſicut eſt rõ pciſuꝫ ꝯtinẽs eſſe vltimũ alicuiᵘ diuiſibilis ꝯtinentis. iſta
a.l.q̃titatis. aũt vltimitas nõ eſt de rõne loci ſicut eſt de rõne ꝯtinen/
tis pciſe: qꝛ ſi poſſet idiuiſibile p ſe eſſe: ⁊ nullius diuiſibi
lis vltimũ: illud indiuiſibile vere manẽs p ſe poſſet eſſe
pciſuꝫ cõtinẽs. ¶ Ultra aũt iſtã ꝯtinẽtiã pciſeꝫ addit lo/
cus imobilitatẽ: qua diſtinguiẜ a vaſe ſm pħm. 4. phyſi. T.c.vt ſup̄ra
quã imobilitatẽ ꝉ viſi ſunt diuerſi diuerſimode ſaluare p a.l.niſi.
reſpectũ ad polos: ⁊ ad cẽtrũ. ¶ S₃ breuiẜ dico q̄ ſi ſubꝫ
nõ maneat idẽ nullũ acciñs abſolutũ vl̕ reſpectiuũ manet
idẽ ſm pħm. ⁊ iõ cũ manifeſtuꝫ ſit oẽm ſubam: que cõti/
net h corpᵘ poſſe moueri localr: ⁊ nõ manere idẽ nuõ/pꝫ.
oẽ acciñs abſolutũ ⁊ reſpectiuũ: qõ eſt in ꝯtinẽte iſtõ cor/
pus manere nõ poſſe idẽ nuõ. ⁊ iõ nec locũ: ſiue locᵘ po/
naẜ eẽ aliqd abſolutũ in tali corpore: ſiue reſpectiuũ. Et
ſi dicaẜ q̄ eſt vltimũ totius vniuerſi: ⁊ ſ₃ vt eſt vltimuꝫ
continẽtis varieẜ: tñ vt eſt vltimũ vniuerſi nõ variatur.
¶ Nec h ſaluat qꝛ nõ eſt vltimũ totius vniuerſi: niſi qꝛ
p eſt vltimũ alicuius ptis eius: ⁊ iõ ſi eſt aliud ⁊ aliud: vt
H eſt alteriᵘ ⁊ alteriᵘ ptis nõ ẽ idẽ vt eſt totiᵘ vniuerſi: ſ₃ eniꝫ
in aliq̃ toto ſint multe ptes: tñ qõ cõpetit ſibi p vnã ptẽ p̊
pciſe: ⁊ poſt p aliã pciſe: nõ eſt idẽ nuõ. ¶ Dico igiẜ q̄ locᵘ
E h₃ imobilitatẽ oppoſitã motui locali oĩno. Et incorrupti
bilitatẽ ſm equalẽtiã per cõparationẽ ad motũ localeꝫ.
Primũ pꝫ: qꝛ ſi eſt aliquo mõ mobile localr: quãtũcũqꝫ
accipiaẜ per acciñs: poſſet dici eſſe in loco p accidẽs: ⁊ ei
aſſignari alius ⁊ aliᵘ locus: ſicut ſ₃ ſilitudo moueaẜ quaſi
accñtalr p acciñs: qa. ſ. in 4ᵒ vl̕ in 5ᵒ gradu: qꝛ p̊ corpus: ⁊
p h ſupficies: ⁊ p h albedo: ⁊ p hoc ſilitudo: tñ ſupficies
I vel albedo vl̕ ſilitudo vere eſt: qñ moueẜ in toto corpo/
re in alio ⁊ alio loco. Silr nũc aliqd qeſcẽs poſſet moue/
ri localr. nã qõ h₃ aliũ ⁊ aliũ locũ ſucceſſiue/localr moue
tur: fixũ aũt poſſet hĩc aliũ ⁊ aliũ/locũ cõtinẽtẽ: ſi moue/
reẜ locᵘ per acciñs. ¶ 2ᵐ pꝑbo: qꝛ ſ₃ locᵘ corrũpaẜ moto
eius ſubiecto localr: ita q̄ moto aere localr nõ manet in
eo eadẽ rõ loci que p̊us: ſicut pꝫ ex iã pꝑbato. nec eadẽ rõ
loci põt manere in ꝉ aqua ſuccedẽte: qꝛ idẽ acciñs nuõ nõ a.l.aere.
põt manere in duobus ſubiectis: tñ illa rõ loci ſuccedẽs:
que eſt alia a rõne pcedẽti ſm veritatẽ eſt eadẽ pcedẽti
per equalẽtiã q̃tũ ad motuꝫ localẽ. nã ita incõpoſſibile
eſt localẽ motũ eẽ ab hoc loco in hũc locũ: ſicut ſi eẽt oĩ/ Uide in alio 2ᵒ clariᵘ hoc.
F no idẽ locus nuõ. nullus aũt idẽ motus localis põt eẽ ab
vno vbi ad aliud vbi: que duo vbi nõ correſpondent duobᵘ
locis differẽtibus ſpecie p p ſpaciũ interceptũ: qꝛ diſtãtibus
aliũ reſpectũ nõ tñ numero: ſ₃ ẽt ſpe ad totũ vniuerſum:
ex h illi reſpectᵘ q ſunt tñ nuõ aliꝫ/ nõ vnus nuõ: qꝛ ita
ſunt idiſtincti reſpectu motᵘ localis: ſicut ſi tñ eẽt vnᵘ re/
ſpectᵘ. ¶ Exẽplũ huiᵘ pꝫ aliq̃liter in nobᵘ ſignificatiuis:
qꝛ hec vox/hõ/quotienſcũqꝫ pfata dĩ vna vox nuõ ⁊ di/ Jn p̃mis. c. ſ q̃tuor.
ſtingui ab hac voce lapis nuõ: cũ tñ nõ poſſit eadem vox
nuõ bis pferri: ita q̄ quot ſunt pꝑlationes tot ſunt voces
diſtincte nuõ: ⁊ hec vox/hõ/⁊ hec vox/lapis/nõ tñ nuõ: ſ₃
ẽt ſpe diſtinguunẜ: tñ qꝛ ad finẽ vocis. ſ. ad exprimẽdum
ꝯceptũ p equalẽtiam ſunt idẽ nuõ hõ ⁊ hõ: lapis ⁊ lapis/
quotienſcũqꝫ pfata: ideo diĩr eẽ vna vox nuõ reſpectu il/
lius finis. ¶ Sic dico in ꝑpoſito q̄ locus eſt imobilis p
ſe ⁊ p accidens localr: eſt tñ corruptibilis moto ſubiecto
localr: qꝛ tũc amplius nõ manet in eo illa relõ: ⁊ tñ nõ eſt Releſo non bilis.
corruptibilis in ſe ⁊ ſm equalentiã: qꝛ necño ſuccedit illi
corpi: in quo fuit iſta rõ loci aliud corpᵘ: in quo eſt alia rõ
loci nuõ a pcedẽti: ⁊ tñ eadẽ pcedẽti ſ₃ equalẽtiã p cõpa/
rationẽ ad motũ localẽ. ¶ Sed nũqd oẽ corpᵘ aliud a p̊
corpe necño eſt in loco: qꝛ q̃tũ. ¶ Phs diceret q̄ ſic: qꝛ
diceret nõ poſſe eſſe aliqõ corpᵘ aliud a corpe celeſti: q̃
ſit in ſphera actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ: ⁊ diceret illud necño cõ/
tineri ſub aliquo preciſe ꝯtinẽte. ¶ Tñ oppoſitũ videẜ G
verũ ſm catholicos: qꝛ deus poſſet facere lapidẽ nõ exi/
ſtente aliquo alio corpe locante/⁊ lapidẽ exiſtẽtẽ ſepara

tũ ab oĩ alio corpe:qꝛ poſſet illũ facere extra vniuerſuʒ:⁊ vtroqʒ mõ eſſet nõ in loco:⁊ tñ eſſet idẽ ſm oẽ abſolutũ in ſe.per nihil igiẽ abſolutũ in ſe neceſſario reqris eſſe in loco:ſed tñ hʒ neč̃io potẽtiã paſſiuã:qua poſſit eſſe in loco:⁊ hoc poſito loco in exiſtẽtia actuali:⁊ poſita preſentia eius reſpectu alicui⁹ corpis locantis.

Quia loc⁹ eſt reſpect⁹ extri ſec⁹ adueniens

¶ De 2° dico ꝙ ſup poſito pmo:corpus quãtũ eſt in loco in actu:qꝛ in preciſo cõtinente actualr.nõ eniʒ põt eẽ in loco:qn iſtud vltimũ qđ eſt pꝓximũ cõtinẽs:faciat eſſe actu:qꝛ facit latera corporis ꝯtinẽtis diſtare.ſecus eſt de pte in toto:que nõ facit ſupficiẽ in potẽtia ꝯtinentẽ ipſaʒ eſſe in actu:⁊ iõ non eſt ps in toto ſicut locatũ in loco.4.phy.

Tex.c6.33.

¶ De 3° dico ꝙ pp eandẽ quãtitatẽ neč̃io exigit corp⁹ locũ ſibi coequalẽ. Et ꝓpter hoc idẽ eſt in loco cõmẽſuratiue:ita ꝙ pars ſupficiei cõtenti correſdet parti ſupficiei cõtinẽtis ⁊ totuʒ toti.

H ¶ Quintũ cõpetit corpori ex determinato loco locante.

¶ Sextũ cõpetit ſibi inquãtũ eſt corpus nãle:ex hoc.ſ. ꝙ inquãtũ hʒ formã ſubalẽ determinatã:⁊ qualitates determinatas natũ eſt ab aliquo locante ꝯſeruari ⁊ ſaluari:⁊ ab aliquo corrumpi:⁊ qñ continet ab vltimo illius:qđ natũ eſt ipſuʒ ſaluare:tũc eẽ in loco nãli:lʒ nãlitas multuʒ accidat rõni loci.pro tanto igiẽ eſt in loco nãli:qꝛ eſt in locante nãliter.i.eſt in vltimo alicuius cõtinentis:quod natum eſt ſaluare contentum.

Ad propoſitum igiẽ iſta applicando de angelo:dico ꝙ angelus nõ neč̃io

I eſt in loco:qꝛ multo magis poſſet fieri angelus ſine creatione creature corꝑalis:vel facta creatura corꝑali poſſet fieri ⁊ eſſe extra oẽm creaturã corporalem:⁊ tñ in angelo eſt potentia paſſiua:qua poſſet eſſe in loco.Et iſta potentia vel fundaẽ imediate in ei⁹ ſuba qua poſſet eſſe in loco vel in ipſa:inquãtũ eſt nã limitata actualr exiſtẽs:vel in aliquo extrinſeco ipſi angelo qcqđ ſit illud:⁊ iõ non opʒ querere aliquã intrinſecã rõnẽ eſſendi angelũ in loco neceſſario:qꝛ ibi nulla eſt:ſʒ tãtummõ eſt in ipſo potẽtialitas paſſiua:qꝛ ꝗa põt eẽ in loco:qꝛ nõ repugnat ſibi. Suppoſito igiẽ iſto pmo,nõ opʒ ꝙ ſit in loco in actu:qꝛ nõ opʒ ꝙ ſit in aliquo cõtinente indiuiſibili actualr exiſte.nõ eni facit latera ꝯtinentis diſtare:⁊ ideo nõ facit ſupficieʒ cõtinentẽ in actu.

¶ De 3° eſt dubium ⁊ de hoc mota eſt 2ª qđ.cõcediẽ tñ cõuer ꝙ nõ põt eſſe in loco q̃tũcũqʒ magno:qꝛ hoc eſt ꝓpriũ dei:⁊ ex hoc vĩ nõ poſſe eſſe in loco quãtũcũqʒ paruo.ex.35.pmi Euclĩ.vbi vult ꝙ qcquid põt eſſe in vno equaliũ,⁊ in reliquo:ſi ſibi figuratio nõ repugnat.

¶ Ex hoc arguo ſic. Quicqđ põt eẽ in vno eq̃liũ põt eſſe in altero,ſi ſibi nõ repugnat figuratio aliqua ſm quã vnũ diſtinguiẽ ab alio:ſed angelo nulla figuratio loci in quo eſt repugnat.igiẽ ſi põt eſſe in vno equali:⁊ in altero:⁊ per ꝯñs ſi põt eẽ in quadrato q̃tũcũqʒ paruo vel ſtricto:qđ opʒ ponere dicẽdo ꝙ nõ repugnat ſibi eſſe in q̃tocũqʒ loco:ſequiẽ ꝙ nõ repugnat ſibi eſſe in loco q̃tũcũqʒ longo:qꝛ quadrãgulus eſt equalis iſti q̃drato paruo in quo põt eſſe. Iſtud declaraẽ ꝑ oppoſitũ in corpe nãli:ideo.ſ.aqua que põt eſſe in q̃drato nõ põt eſſe in q̃drangulo q̃tũcũqʒ longo:qꝛ nõ põt eſſe in loco q̃tũcũqʒ ſtricto:⁊ iõ nõ põt q̃tũcũqʒ ꝓtendi ſm magnitudinẽ:nõ.ſ. põt ꝓtendi ſm longitudinẽ:niſi ꝯſtringaẽ ſm latitudinẽ:⁊ ſi nõ põt in infinitũ cõſtringi ſm latitudinẽ:non põt in infinitũ ꝓtendi ſm longitudinẽ:oppoſitũ eſt in ꝓpoſito. ſi eniʒ angelus nõ determinet q̃tũcũqʒ locũ in minuẽ:tũc poterit eſſe in loco q̃tũcũqʒ ſtrictiori ⁊ ſtrictiori:hoc eſt falſuʒ.ergo ⁊c.

¶ P. Si quãtitas aliqua ṽtutis eſt in angelo ſm quã põt eſſe in aliquo loco ꝓportionabilr ſʒ vltimũ potentie ſue:puta iſte tñ ⁊ ille tñ:poſſet tñ ſm vltimũ potẽtie ſue facere ſe in minori loco iſto q̃tũcũqʒ ſibi adequato:hoc aũt poſſe eſt alicuius ṽtutis actiue in eo:qꝛ in ptãte ſua eſt:vt poſſet vti ea ad effectũ ſibi adequatuʒ vel nõ.igiẽ magis poſſe hẽe iſtã quãtitatẽ in ptãte ſua eſt ꝑfectiue:qꝛ maiorẽ hʒ virtutẽ actiuaʒ:⁊ ita eſt potens vti illa virtute actiua in infinitũ ad eſſenduʒ in minori ⁊ minori loco q̃ ſit ille locus ſibi adequatus.igiẽ hʒ potentiã infinitã,ꝯñs eſt incõueniẽs.igiẽ ⁊ añs.Sicut igiẽ ſi poſſet in infinitũ eſſe in maiori ⁊ maiori loco,cõcluderetẽ infinitas ṽtutis ſue:ita ꝯcluderetẽ īfinitas ṽtutis ſue ſi poſſet eẽ in infinitũ in minori ⁊ minori.

¶ Si tñ poſſet eẽ in pũcto vel nõ:nõ videẽ rõ neč̃ia nec ad vnã ptẽ nec ad aliaʒ:qꝛ lʒ angelus ſit indiuiſibilis:nõ hʒ tñ indiuiſibilitatẽ limitataʒ ſicut punctus:⁊ iõ nõ opʒ ipſuʒ eſſe in puncto ſicut in loco. K

Bona.13 affirmatiuã.vv. negatiuam. Quere Tho. 1.pte.q.52.artic.2.

¶ Nec forte repugnat ſibi eſſe in puncto ſicut in loco:qꝛ nullũ incõueniens videẽ ex hoc inferri:qꝛ ſi ex eſſe in puncto ſicut in loco hoc inferaẽ:ꝙ nõ poſſet moueri localr:niſi ſpatiũ eſſet ex punctis:nõ ſequiẽ:poſſet eni immediate ex loco punctuali ferre ſe in cõtinuũ:cuius continui punctus eſt terminus.

¶ De iſto igiẽ articulo vĩ ꝯcludẽdũ ꝙ hʒ locũ determinatũ:ĩdeterminate tñ,hoc mõ:quia aliqs loc⁹ eſt q̃ maiorẽ nõ poſſet hẽe:⁊ aliqs q̃ nõ poſſet hẽe minorẽ loquẽdo de loco ꝯtinuo:lʒ forte poſſet eſſe in puncto. L

¶ Utrũ aũt determiatũ locũ reqrat:⁊ determiate:ita ꝙ hñs tantaʒ virtutẽ ſi eſt pñs loco de neč̃itate eſt pñs tãto loco:nec in ptãte ſua eſt ꝙ ſit pñs maiori ⁊ minori loco:ſicut eſt de corpib⁹:qꝛ qđlʒ eſt neč̃io in loco ſibi eq̃li.aĩa ẽt itellectiua neč̃io eſt in loco totius corpis aĩati:ita ꝙ nõ eſt in ptãte ei⁹ eẽ in loco maiori vel minori.hoc eniʒ du⁹ eſt:qꝛ nec vĩ poſſe facilr ꝓbari vna ps nec alia: Qđ qdẽ icõueniẽs eſt:ſi quãtitas ſua ṽtualis ꝑ quaʒ põt eẽ pñs alicui loco,ſit nãlis rõ eẽndi in tãto loco ſuo mõ: ſicut quãtitas corpis eſt nãlis rõ eẽndi in tanto loco ſuo mõ:ita ꝙ lʒ in ptãte mea ſit me eẽ in hoc loco:vel in illo loco:nõ tñ eſt in ptãte mea eſſe in tãto loco vel in tanto:qꝛ iſte effectus eſt nãlr ꝯñs quãtitatẽ:q̃ non ſubeſt ptãti mee:⁊ ſicut nec in ſe:ita nec quãtũ ad iſtũ effectũ,eſſe.ſ.in tanto loco vel tãto.nihil q̃ vĩ ſeqᷓ icõueniẽs ſi ita poneretẽ in angelis.Uel ſi ponaẽ ꝙ q̃titas eoꝝ hẽat aliquẽ locuʒ adeq̃tũ quo maiorẽ nõ poſſet hẽe ſm ꝯditiones ſue ṽtutis ⁊ eẽntie:lʒ tñ ipſa ſubſit volũtati angeli:vt poſſit nõ ſemꝑ hẽe illũ locũ:ſʒ maiorẽ vel minorẽ nõ ſeqᷓ incõueniens. a.l.cum.

¶ De 4° pʒ.ꝙ nõ eſt in loco cõmẽſuratiue:qꝛ nõ hʒ ptẽ ⁊ ptẽ cũ ptibus loci.

¶ De 5° dico:ꝙ eſt in hoc loco vl' illo:qꝛ nõ eſt vbiqʒ.Et hui⁹ rõ q̃rẽda eſt.Dico igiẽ ꝙ ſi aliqđ poſſet eſſe ſm ſe in potẽtia paſſiua determinate ad aliqđ genus phyſicũ:⁊ nõ eſt determinate in po⁹ paſſiua ad aliquã ſpẽm illius generis:tũc ab eodeʒ reducit illud ad actũ illi⁹ gñis ⁊ ſpẽi:ſicut ſi ſupficies.vñ ſupficies ſit ex ſe determinata ad colorẽ:⁊ nõ ſit ex ſe determiata ad albedinẽ vel nigredinẽ:tñ ab eodẽ agẽte reduciẽ ad actũ coloris ⁊ alicuius coloris:qꝛ nõ eſt colorata:niſi qꝛ ſic eſt colorata. Ita dico hic ꝙ lʒ angelus ſit in po⁹ ad vbi in cõi ⁊ nõ ex ſe determinat⁹ ad hoc vbi vel illud:tñ ab eodẽ agente reduciẽ ad hoc vt ſit actualr i loco:⁊ in hoc loco vel illo. Illud aũt q̃ pmo põt eẽ in loco eſt a deo ꝓducẽte ipʒ ſup creaturã corꝑalẽ ꝯtinẽteʒ:lʒ ex tũc põt reducere ſeipſum ad actũ iſtũ:ſicut patebit in qõne de motu angeli. M N

¶ De 6° dico:ꝙ nõ eſt in aliq̃ loco nãlr:qꝛ tũc eſſet in aliq̃ loco violẽter:tũc ẽt aliqđ corp⁹ hẽet nãlẽ aptitudinẽ ad ipʒ cõſeruandũ in loco:⁊ aliqđ corp⁹ ad ipʒ corrũpendũ. ſ.ſctõ.c.10. O

¶ Et ꝯfirmaẽ rõ ꝑ Aũi.9.meta^ce.vbi vult ꝙ motus celi nõ eſt nãlis:qꝛ tũc terminaretẽ ad qetẽ nãlẽ:⁊ mot⁹ ab illa qete eſſet violẽtus:⁊ ita eſt in ꝓpoſito:⁊ hoc accipiẽdo nãlitatẽ ꝓprie:ſicut illđ dĩ moueri nãlr:qđ iclinaẽ nãlr ad motũ. c.2.

¶ Ex iſto 6° pʒ ꝙ illa po⁹ paſſiua:que eſt in angelo ad

eſſendum

eſſendum in loco nõ eſt nãlis:nec violenta:ſed neutra:q2 nec iſtud paſſiuum inclinat̃ ex ſe naturaliter ad iſtã formã: nec ad oppoſitã:ſed neutro mõ ſe hꝫ ad iſta:ſicut ſuperſicies ad albedinem ⁊ nigredinẽ indifferenter ſe hꝫ.

P

Ad argumẽta. Oẽs auctores que negant angelũ eſſe in loco ſunt exponẽde ꝙ verũ dicũt ipꝫ nõ eſſe in loco circũſcriptiue. circũſcriptio aũt includit eſſe in loco actu ⁊ eq̃li ⁊ cõmenſuratiue ſm 2am 3am ⁊ 4am ꝯditiones locati q̃ nõ ꝯueniũt angelo. ❡ Ad illud phi põt cõcedi ꝙ ſupſicies aliq̃ corpis cõtinet angelũ:nõ tñ ex hoc ſeq̃t ꝙ ſit angelus influẽs vel cõtinẽs reſpectu ei⁹:q2 cõtinẽtia loci eſt alteri⁹ rõnis a cõtinentia forme vel ſpẽi:talis eniꝫ ꝯtinẽtia nihil aliõ eſt hic niſi cõtentũ eẽ īfra hanc ſupſiciẽ ꝯtinẽtẽ:⁊ nihil eius eſſe extra:⁊ hoc verũ eſt in quocũqꝫ ꝯtento diffinitiue:q2 nihil eius eſt extra locum ambiẽtẽ. ❡ Ad illud de ſitu ſiue vt accipit̃ pro dr̃ia quãtitatis ſiue vt eſt pdicamẽtũ:ſi illud pdicamẽtũ pſupponat q̃ntitateꝫ neutro mõ maior eſt vera:q2 nõ opꝫ oẽ ens in loco hr̃e ſitũ altero illoꝝ modoꝝ: niſi ſit in loco circũſcriptiue. ❡ Ad 2m.q.patet ex dictis in.3.arti.l.de loco determinato. l.6.in ordie.

Vide tho 1. par.q.52. art. 3. ⁊ bon.aug. vr.4.p'm qui tenent pcꝫ negatiuam.

Septimo quero. Utrũ vnus angelus poſſit eẽ ſimul in plurib⁹ locis: Et nõ:q2 tũc diſtaret a ſe ſicut locus diſtat a loco. ꝯñtia pbatur ex oppoſito ꝯñtis:q2 illa q̃ ſunt ſil̃ alicui 3°/ſunt ſimul inter ſe. ❡ Itẽ angelus eſt nã oĩno limitata.igit̃ ſꝫ qõlꝫ qõ põt ĩeſſe ſibi.igit̃ ſm locũ.ğ nõ põt ſil̃ eſſe in pluribus locis. ❡ P̃. Duo vbi ſunt foĩalr̃ ꝯ̃ria:q2 inter ea põt eſſe diſtancia localis:⁊ p ꝯñs mot⁹:⁊ motus eſt inter duo ꝯ̃ria vel a ꝯ̃rio in mediũ. Et in pcedenti.q.dictũ eſt.ꝙ oia diſtincta vbi differũt ſpe:⁊ que differũt ſpe ſub eodẽ gñe ſunt ꝯ̃ria:⁊ ꝯ̃ria nõ pñt ſil̃ ineſſe eidẽ:q2 maxie diſtant:ſic nec ꝯdictoria.ğ ⁊c̃. ❡ Itẽ ſi ſic tunc poſſet ſil̃ quieſcere ⁊ moueri:q2 quieſcere ſm vnũ vbi.⁊ moueri ſm aliud:ſꝫ quieſcere ⁊ moueri inferũt quieſcere ⁊ nõ quieſcere:que ſunt incõpoſſibilia in eodẽ.igit̃ ⁊c̃. ❡ P̃. Aut poſſet moueri ſil̃ ad illa duo vbi:aut ab vno vbi moueri ad aliõ:⁊ tñ manere in illo pmo vbi ⁊ acqrere 2m cũ hoc. Nõ pmo mõ:q2 duo motus eiuſdẽ ſpẽi nõ pñt ineſſe eideꝫ.3.phy.neqꝫ multo magis duo mot⁹ ꝯ̃rij. Nec 2° mõ:q2 termini mot⁹ ſunt incõpoſſibiles:⁊ iõ mobile acqrẽdo terminũ ad quẽ nec̃io amittit terminũ a quo.igit̃ ⁊c̃. ❡ Cõtra.angelus põt eſſe in aliquo loco toto:puta pedali.faciat igit̃ ſe in extremis huius loci:nõ exhibendo ſe pñteꝫ medio:q2 nõ eſt ibi vt forma:nec aliquo mõ alioqui videat̃ nec̃io reqrere pñtiã toti.igit̃ erit in duob⁹ locis nõ cõtinuis. ❡ P̃. Corpus põt eſſe in duobus locis ſimul.ergo multo magis ſpiritus.añs declarabit̃ in 4.° in mã de eucariſtia.

5.phy.t.c.52.

Lo.c6,19.

5.phy.t.c.26. ⁊ circa finem

Ps.10.q.2.

In iſta q̃one Damſ.dicit.c.33.⁊.26.ꝙ de facto nõ eſt ſimul in duob⁹ locis:q2 ſm cũ cũ ſunt in celo nõ ſũt in terra:nec ecõuerſo.hoc eſt de facto. De poſſitate tñ coꝝ nãli videt̃ pbabile:ꝙ nõ põt vnus ſil̃ eſſe in duobus locis:quoꝝ vterqꝫ ſibi ſit adequat⁹ ſm vltimũ potẽtie ſue:puta ſi ſm vltimuꝫ potentie ſue poſſet eſſe in loco vnius miliari:⁊ nõ poſſet vṫute ꝓpria eſſe in duob⁹ locis talib⁹:q2 tũc iſte locus nõ videret̃ ſibi eſſe adequatus ſꝫ vṫutẽ ſuã nãlẽ. ❡ Sed vtrũ in duobus locis diſcõtinuis poſſet eſſe:quoꝝ nec vn⁹ nec alius eſt ſibi adequatus.dubiũ eſt.nec vĩ rõ nec̃ia pro:nec ꝯ. ❡ Sed ꝙ in duobus locis ſiue adequatis ſiue nõ poſſet eſſe per potentiã diuinã/certum puto:q2 nullam ꝯdictionẽ includit:vt dicetur in 4.° in materia de eucariſtia.

A

B

Alii tapa.

Et ideo ad argumenta.ad pmã p̃tẽ que vĩr pbare nõ ſolũ ĩpoſſibilitateꝫ de po⁹ angeli nãli loquẽdo:verũ ẽt ĩpoſſibilitatẽ ſimplr̃:q2 ꝯdictioneꝫ: rñdendũ eſt. ❡ Ad pm dico ꝙ nõ ſeq̃t̃ ſicut nec ecõuerſo. qñ illõ 3m ad qõ cõparant̃ extrema eſt illimitatũ ſꝫ illõ ſm ꝙ extrema cõpant̃ ad ipꝫ:ſicut pꝫ de aĩa in manu dextra ⁊ ſiniſtra:q̃ aĩa nõ diſtat a ſe:⁊ tñ man⁹ diſtat a manu:ita de⁹ nõ diſtat a ſe:⁊ tñ diſtant inter ſe illa q̃ cũ illo ſunt hic ⁊ rome. qõcũqꝫ aũt ponit̃ idẽ in duob⁹ vbi:quacũqꝫ vṫute ſit in eis:eſt aliq̃ mõ illimitatum ad illa:⁊ iõ neutra ꝯñtia valet. ❡ Ad 2m dico ꝙ ex ſe limitatus eſt ad nãm ⁊ ꝓprietates nãles:ſꝫ ad paſſionẽ accñtalẽ ſiue ad reſpectũ q̃lẽ dicit vbi/vel ſaltẽ nõ eſt ſine reſpectu:nõ opꝫ ipꝫ eſſe limitatũ ad vnũ adeq̃tũ oĩno:ita ꝙ ĩpoſe ſit ipꝫ hr̃e duo talia:ſꝫ forte vṫute nãli ſit limitat⁹ ad vnũ adeq̃tuꝫ. C

❡ Ad 3m quere.põt dici ꝙ nõ eſt ĩcõueniẽs ꝯ̃ria relatiua ineſſe eidẽ ĩcõueniẽs:⁊ tñ eſſet de abſolutis.pꝫ de relonib⁹ mouẽtis ⁊ moti in eodẽ:pꝫ in 4° diſ.10.q.2.ad pm argm.⁊ ſilr̃ in hac.q.ad vltimũ argm. ❡ Poſſet ẽt dici ꝙ non eſt incõueniẽs.ſi illõ cui inſunt ſit illimitatum ad plura vbi: qualis eſſet in ꝓpoſito angelus.pꝫ ex precedente ſolone: ſicut in eſſentia diuina:ſunt relones oppoſite. Additio.

❡ Ad 4m dico ꝙ ſicut moueri eſt alr̃ ſe hr̃e nũc q̃ prius: ita quieſcere eſt,nũc ſe hr̃e ſicut pus:nõ eſt aũt incõueniens reſpectu hui⁹ vbi:aliqd ſe hr̃e nũc vt pus:⁊ reſpectu alterius vbi/alr̃ ſe hr̃e nũc q̃ pus:⁊ ita nõ eſt ĩcõueniẽs:ꝙ hic poſſit quieſcere ⁊ ibi moueri. ❡ Et ex hoc ꝯcedo abſolute qõ quieſcit ſil̃ ⁊ mouet̃:q2 pdicata affirmatiua ſimplr̃ ſumpta ſequunt̃ ex ſeipſis ſumptis cũ determinatiõe nõ diminuente. ❡ Et cũ infert̃ vlteri⁹.igit̃ quieſcit ⁊ nõ quieſcit. ibi eſt ignorãtia elẽchi ⁊ fallacia ſꝫ qd ⁊ ſimplr̃.nã quieſcẽ nõ ĩfert nõ moueri abſolute:ſed tñ cũ illa determinatione cũ qua accipiebat̃ quieſcere:put antecedebat ad quieſcere ſimplr̃:⁊ iõ non ſeq̃t̃ niſi ꝙ hoc mouet̃ in B vbi:⁊ non mouet̃ in illo vbi:que nõ ſũt ꝯdictoria. ❡ Exẽplũ huius eſt.hoc eſt duplũ ad.a.⁊ dimidiũ ad.b.igit̃ eſt duplũ ⁊ dimidiũ:ſed nõ ſequit̃.ğ eſt duplũ ⁊ nõ duplũ.nõ eniꝫ ſeq̃t̃ ex pmis añcedẽtib⁹ niſi cũ iſta determinatione ꝙ eſt duplũ ad.a.⁊ nõ duplũ ad.b.⁊ ex illis nõ ſeq̃t̃ vlterius.ergo duplũ ⁊ nõ duplũ:ſꝫ eſt ibi ignorãtia elenchi:ita ꝙ in oĩbus talib⁹ in qb⁹ ꝯ̃ iunt̃ pdicata:inferunt affirmatiuas in qbus eadẽ pdicata ſimplr̃ includunt̃:ſꝫ nõ inferũt negatiuas:in qb⁹ pdicata ĩferunt̃ ſimplr̃ ſubiectis nõ ꝯuenire pp cauſas dictas. ❡ Ad vltm dico ꝙ vtroqꝫ mõ ẽ poſe. ⁊ cũ iprobat̃ pm⁹ modus. Dico ꝙ nõ eſt incõpoſitas motuũ:niſi pp incõpoſſibilitatẽ formaꝝ:ſm quas ſũt mot⁹: ⁊ iõ ſi duo vbi nõ ſunt formalr̃ incõpoſſibilia:nec vt hñt eẽ in motu:nec vt hñt eſſe in fluxu:nec duo mot⁹ ad duo vbi in eodẽ ſil̃ erũt incõpoſſibiles. Eſt aũt dictum phi.3. phyſi̇.verꝫ de motib⁹ ſm formas incõpoſſibiles:quales ſunt forte forme abſolute:ſꝫ nõ eiuſdeꝫ ſpẽi:⁊ de hoc al's. Et cũ ĩprobat̃ ſcẽs modus. Dico ꝙ ſicut gnõ ⁊ corruptio ſũt duo mot⁹ diſtincti:⁊ hñt ꝓprios terminos diſtictos:ſꝫ frequẽter ꝯcurrũt:⁊ tũc ſũt 4or termini:duo.ſ.a qb⁹ vna priuatio:⁊ vna for⁹:⁊ duo termini ad q̃s.ſ.vna priuatio ⁊ vna forma. Ita in motib⁹ eſt receſſus a termio a q̃ ⁊ acceſſus ad terminũ ad quẽ:⁊ tñ ſic gnõ abſqꝫ ꝯdictiõe põt eſſe ſine corruptiõe vl̃ eẽ:q2 nõ ſũt eadẽ mutatio:ita põt eẽ mot⁹ vl̃ mutatio:in q̃ tñ eſt acceſſus ad terminũ ad quẽ:abſqꝫ alio motu:q eſt receſſus a termio a q̃. Et tũc cũ dĩ termini mot⁹ ſũt icõpoles.verꝫ ẽ d̃ pximis termis eiuſdẽ mot⁹: ſꝫ nõ ẽ verꝫ de termis:q pñt eẽ q̃rũcũqꝫ motuũ ĩdiſtiũ.

alioꝝ. 5.⁊.6.phyſi.

Ut videbit̃ in 4.diſ.10.de corpe chriſti in plib⁹ locis.

D

5.meta.t.8.⁊ 9.⁊.8.diſtin. 3.⁊ alibi.

E

a.l.diſcurrentium.

Octauo quero. Utrũ duo angeli pñt ſil̃ eẽ in eodeꝫ loco: Et nõ:q2 due cãe totales nõ pñt eẽ ſil̃ reſpectu eiuſdẽ effect⁹.angelus aũt exiſtẽs in loco eſt totalis cã reſpectu opõnis ĩ tali loco:

Tho.1.p.e.q.52.ar.3.in ſolutione.

Set. queſtio. 6. q. 5.
ppter quã dĩ eſſe ibi. igĩ nõ põt eſſe cũ cũ eo aliũs ange-
lus pp aliquã opõnẽ ibi exercitã. ℂ Alia ratio ponĩ ab
alijs: q̃ que hñt eũdẽ modũ eſſendi in/nõ pñt eſſe ſil. q̃d
declaraĩ de duob⁹ corpib⁹ glorioſis: que nõ pñt nãlr ſil
eſſe in eodẽ loco: lʒ corp⁹ glorioſũ poſſit ſimul eſſe cum
Quere Tho. q̃li. 1. q. 21. ⁊ 22. ad 3.
nõ glorioſo: ita de duob⁹ ãgẽs ſi eſſent pares neuter poſſet
eſſe cũ alio ſm Dam. c. 5. ⁊ tñ deus põt eẽ ſil cũ creatura
pp aliũ modũ eẽndi eoꝝ in loco. cũ igĩ angeli hñt eũdẽ
modũ eẽndi in loco: nõ poterũt ſil eſſe in eodẽ loco.

Ar^m ad op^m q̃re in. vers. ⁊ Diony. de di. no. c. 3. lumĩa luminariũ ⁊c. vb. tʒ affirma. mũ de facto. Matth. ⁊ Luce. 8. ⁊ Marci. 5. c.

In iſta q̃oñe nõ eſt veritas ita clara ⁊ certa de fa cto: ſicut eſt in p̃cedẽti. q. q̃ Ric. 4. de trini. vĩ arguere demones nõ hẽre corpa per hoc q̃ legio fuit in corpe vni⁹ obſeſſi: nõ enĩ potuiſſet legio fuiſſe in aliquo ſi habuiſſent corp. ⁊ nõ vĩ arguere q̃ ſi habuiſſent corpa fuiſſent corpa eoꝝ ſil in eodẽ loco. igĩ mõ q̃n non hñt corp. ⁊ vĩ dõm q̃ ſil fuerunt abſq̃ corpib⁹. ℂ Si ẽt vnus angelus movẽs celũ ſit in meridie: ⁊ alius bon⁹ angelus miſſus de celo ad terrã debeat trãſire p illũ locũ: nõ vĩ neceſſitas q̃ nõ trãſeat q̃ſi p lineã rectã: vel q̃ ali⁹ cedat ſibi. ℂ Si ẽt oẽs angeli fuiſſent creati ante creaturã corpalẽ ſicut vĩ veꝝ ſm Dam. c. 17. ⁊ 21. nõ vĩ facile aſſignare: q̃uo tũc nõ fuiſſent ſil: ⁊ ſi tunc nõ fuiſſet incõueniens eos eſſe ſil: nec mõ. ℂ Quicq̃d aũt ſit de facto ⁊ de poſſibili: de po⁹ dico nãli eoꝝ: de poſſibili tñ reſpectu potẽtie diuine nõ vĩ eẽ ipoſſe: q̃n p ipʒ poſſent eſſe ſimul.

.i. fuiſſent non ſil ⁊c.

A

Et tunc ad argumẽta pma q̃ videnĩ pbare oppo^m. rñdendũ eſt. ℂ Ad p^m dico q̃ falſũ ſuppo nit. ſ. q̃ angelus nõ ſit in loco niſi p opõnẽ: q̃d iprobatũ eſt in p^o. q. hui⁹ mãe. ℂ Si ẽt illd̃ ſuppoſitũ admitterẽt: poſſet vnus angelus opari circa illud vna opõne. ⁊ alius alia opõne. ⁊ vterq̃ ſm illos poſſet poni p ſuã opõnem in loco. vʒ. illius corpis vbi oparentur: ⁊ ſic eſſe ſil: q̃d eſt oppoſitũ ɔclonis argumẽti. Et ſi dicas q̃ nõ pñt operari niſi corpalr mouẽdo. Nec hoc iuuat: q̃ ſicut agelus mouet libere: ita põt mouere ſm vltimũ potẽtie ſue vel citra vltimũ potẽtie ſue. Et ſi mouet citra vlti^m potẽtie ſue: aliud põt mouere illud mobile ſecũ: ſicut appet in hoĩe: qui ſm vltimũ potẽtie ſue potẽs portare quattuor lapides: poteſt citra terminũ potẽtie ſue tñ portare duos: ita q̃ potẽtia ſua motiua nõ hẽat actũ ſuũ niſi circa duos: ⁊ tũc põt hẽre aliũ cooperãtẽ portantẽ ſecũ idẽ: cũ ergo angelus ſit ſuba agẽs libere põt aliud mouere ſecũ. ℂ Ad 2^m dico q̃ illa maior q̃ eſt famoſa in multis materijs: nõ eſt rõnabilis. nã eſſe in nullã habitudinẽ eſſentialẽ dicit nec̃io ad illud in quo eſt: eſſe aũt ab/dicit depẽdẽtiã eſſentialeʒ ad illud a quo eſt aliq̃d: que igĩ rõnabilitas q̃ plura pñt eſſe ab eodẽ: ⁊ eodẽ mõ: ⁊ nõ pñt plura eſſe in eodẽ: eodẽ modo eſſendi in: q̃uare enĩ plus repugnat reſpect⁹ accidẽtalis vnius rõnis q̃ dependẽtia eſſentialis vni⁹ rõnis. Similr hñt tẽporalia eundẽ reſpectũ ad tẽpus ſicut locata ad locũ. Ex hoc ergo vĩ ſequi q̃ nõ pñt plura tẽporalia eſſe in eodẽ tẽpore: q̃d vĩ abſurdũ. ℂ Q̃d aũt adducĩ de duobus corpibus glorioſis ⁊ de duob⁹ ãgẽs ſi ſimul eſſent: ſi verum eſſet oporteret aliunde pbare: q̃ ex rõne eius q̃d eſt eſſe in loco: eodẽ modo eſſendi in: q̃ ex hoc nõ videĩ eſſe repugnantia aliqua ſimultatis.

B

Cõtinuatio eſt ſucceſſiua.

Nono quero. Utrũ angelus poſſit moueri de loco ad locũ motu cõtinuo: Primo arguĩ q̃ nõ poſſit moueri: q̃ mot⁹ eſt actus entis in potẽtia ſm q̃ in potẽtia ex. 3. phy. vbi aũt vel locus non eſt actus angeli nec pfectio: q̃ oĩs pfectio vĩ eſſe nobilior pfectibili aliq̃ mõ: non ſic aũt vbi reſpectu nãe angelice. ℂ Scdo q̃ nõ poſſit moueri motu ɔtinuo arguĩ: ⁊ p̃ in cõi q̃ nullũ ſucceſſiuũ ſit ɔtinuũ: ⁊ hoc duplici via pbaĩ.

T. c. 6. t. 10.

pꝛima ex hoc q̃ omne tale cõponiĩ ex idiuiſibilibus. 2^a q̃ cõponiĩ ex minimis. pmaʒ ɔñaã pbat phs. 6. phy. q̃ indiuiſibile nõ põt cõtinuari indiuiſibili: cum nõ habeat vltimũ. añs illud. ſ. q̃ ſucceſſiuũ cõponaĩ ex indiuiſibilibus. pbo dupl̃r. pmo q̃ diuidiĩ in indiuiſibilia. igĩ componiĩ ex eis. pbatio hui⁹ añtis. poſſibile eſt ipſum diuidi in illa oĩa: in que eſt diuiſibile: ſubiectũ vĩ includere predicatũ huius ppoſitionis. Et ex hoc vĩ vlterius poſſibile ipſuʒ eſſe diuiſũ in oĩbus in q̃bus ipſuʒ poſſe eſt diuidi. Iſta ɔñia pbaĩ p illud. 6. phy. Q̃d impoſſe eſt factũ eſſe: ipoſſibile eſt fieri. ⁊ 3° meta. ⁊ 2° de gñone. dicit phs idẽ. ℂ Ulterius iſta de poſſibili ponaĩ in eſſe ⁊ ſequeĩ. igĩ eſt actu diuiſũ in illa oĩa: in que poſſe eſt ipm diuidi. ⁊ ex hoc ſeqĩ q̃ eſt diuiſũ in indiuiſibilia: q̃ ſi nõ: nõ eſt diuiſum in oĩbus in q̃bus poſſet diuidi: q̃ adhuc poſſet vlterius diuidi in pꝛes illoꝝ diuiſibiliũ. ℂ Scdo pbo idẽ: q̃ ſucceſſiui nihil eſt actu niſi indiuiſibile: q̃ ſi aliq̃d eius diuiſibile eſſet actu: tunc ſimul eſſet ſucceſſiuũ: ⁊ nõ eſſet ſucceſſiuũ. illo igĩ indiuiſibili nõ exiſtente actu: ſʒ rapidʒ tranſeunte: quero q̃d ſuccedit ſibi: ſi aliquod indiuiſibile ſuccedit ſibi in cõtinuo. habeĩ ppoſitũ q̃ indiuiſibile ſit imediatũ indiuiſibili: ⁊ ſic cõtinuũ erit cõpoſitũ ex indiuiſibilibus. Si nõ ſuccedit ſibi aliud indiuiſibile. igĩ tũc nõ erit actu. nã indiuiſibile eius nõ eſt actu: ⁊ ſicut aliud pꝛtʒ eſt ſucceſſiuũ nõ eſt in actu: niſi q̃ aliq̃d indiuiſibile eius eſt. igĩ ⁊c. ℂ Scda via eſt: q̃ cõponiĩ ex minimis. igĩ nõ eſt ɔtinuũ. ɔñia pbaĩ: q̃ minimũ ſimpl̃r: q̃uo. ſ. nihil eſt minus ipſo: nõ hʒ pꝛtẽ ex qua ſi ageret: tunc illa eſſet minor eo. igĩ eſt oĩno nõ q̃ntũ: q̃ oẽ q̃ntũ hʒ pꝛtẽ minorem ſe: ſed nõ q̃ntũ nõ põt ɔtinuari nõ q̃nto. q̃ minimũ nõ põt cõtinuari. antecedẽs pbaĩ ⁊ auctoritatib⁹ ⁊ rõne. pmo auctoritate phi. 1. phy. vbi rõnes ſue videnĩ ɔ anaxagorã inniti iſti pꝛincipio: q̃ eſt accipere minimũ nãle vt minimã carnẽ vel minimũ ignẽ: ſed ſʒ ipſuʒ. 6. phy. eiuſdẽ rõnis eſt ipſuʒ motũ ⁊ magnitudinẽ ⁊ tempus cõponi ex indiuiſibilibus: ⁊ diuidi in eis. igitur oportebit ponere minimũ motũ ⁊ minimũ tẽpus ſicut permanẽs minimũ. Idẽ vĩ hñi a pho. 2. de aĩa. vbi vult q̃ oĩum nã ɔſtantiũ determinata eſt rõ magnitudinis ⁊ augmẽti. nõ ſolũ aũt permanẽtia ſunt nãlia: ſed ẽt ſucceſſiua. igĩ hñt determinatã paruitatẽ ⁊ magnitudinẽ. ℂ Patet idẽ etiã per phʒ in de ſenſu ⁊ ſenſato: in illa pma dubitatione. vbi videtur velle q̃ paſſiones nãles nõ ſunt diuiſibiles in infinitũ: ⁊ hoc videĩ pbare: q̃ tunc ſenſus videreĩ poſſe intendi in infinitũ: q̃ ad percipiendũ minimũ indiuiſibile reqriĩ acutior ſenſus in infinitũ. ℂ Rõne aũt pbaĩ ſcdo idem añs ex hoc q̃ eſt dare pmã pꝛtẽ motus. igĩ ⁊ minimam: ɔñia pʒ: q̃ ſi quelibet ps haberet minorẽ pꝛtẽ ſe hñet etiã aliq̃d ſui pꝛis aliquo ſui in infinitũ. Añs iſtd̃ de pmitate. ſ. q̃ cõtingat dare pmã pꝛtẽ motus oſtendiĩ auctoritatib⁹ phi. 1. phy. ⁊. 8. vbi dicit phs. Nõ enĩ ſi pꝛibile in infinitũ eſt q̃d alteraĩ: pp hoc ⁊ alteratio: ſed velox ſit ſicut multotiens denſatio: vbi hʒ Cõmentator ſubito: ⁊ exponit hoc eſt in inſtanti: ⁊ nõ in tẽpore. ℂ Et quaſi obijcit cõtra ſe: q̃ vĩ hoc repugnare illi q̃d dĩ in. 6. ſ. q̃ ante omne moueri eſt mutatũ eſſe. ⁊ añ oẽ mutatũ eſſe eſt moueri. Et videt ſoluendo q̃ illud ibi intelligiĩ de motu in q̃ntũ continuus eſt ⁊ diuiſibilis. iſtud aũt intelligiĩ hoc de motu in q̃ntũ eſt generatus ſiue pductus ad actuʒ. ℂ Ad iſtam intentionẽ vĩ phs premiſiſſe q̃dd̃ã exemplũ de guttis q̃ nõ eſt neceſſe. ſi multe gutte aliquã pꝛtẽ amouerant de lapide penetrãdo lapidẽ: q̃ etiã q̃lʒ gutta aliq̃d amoueat: ⁊ q̃ ſemp ps amoueaĩ añ pꝛtẽ: ſed aliq̃ñ totũ ſimul amouetur. q̃ñ igĩ dicit tot gutte amouent de lapide tñ in aliquo tempore: ⁊ ps aũt illaꝝ in nullo tẽpore tñ amouet: ⁊ exemplificat

T. c. 1. ⁊ ide.

Arg^m demo critu. Uide. 1. de ge ne. t. c. 8. ⁊ ide T. ex. cõ. 92. T. ex. cõ. 11. T. ex. cõ. 64. Uide. 1. poſt c. 10. ⁊. 1. cel. c. 58. ⁊. 9. me ta. t. c. 7. idẽʒ.

6. phy. l. ſu^o.

1. c. 36. ⁊. 38.

t. c. 4. ⁊. 18.

T. ex. cõ. 41.

Si oẽ corpus eſt diuiſibile i infinitũ verum paſſioẽs ſenſibiles ſũt h⁹?

T. ex. cõ. 23. in 8. ⁊ vbi. ſ. d. p^o c. 23. 8.

T. c. 52. ⁊ il.

A

Ubi. 3. in. 8.

A

plificat ſicut multi trahunt naue3:nullus aūt per ſe etiam in multo tēpore traheret ea3:vi ergo innuere ꝙ poſt aliquas guttas tandē tota pars lapidis ſimul amoueatur:⁊ ita eſt in alteratione ꝙ nō ſemꝑ pars ſequit̄ partē:ſed qn̄q3 alteratio tota ſimul ſit.¶ Expreſſius hoc dicit in ſcḋa dubitatiōe

c.8.

de ſenſu ⁊ ſenſato.vbi vult ꝙ nō op3 ꝙ ſimilr̄ ſit in alteratione ⁊ latione.Cōtingit eni3 aliqḋ ſimul totū alterari:⁊ nō dimidiū prius:velut aquā ſimul totā coagulari:⁊ tn̄ ſi fuerit multū qḋ calefit.a.vt coagulat̄:habitū ab habito patit̄.pꝰ aūt ab ipſo faciente tranſmutari ⁊ ſimul alterari ⁊ ſubito eſt neceſſe.¶ Idē ꝓbat̄ ꝑ rōnem:q2 inter ꝯdictoria nō eſt mediū.igit̄ inter nō eſſe forme inducēde ꝑ motū:⁊ eſſe ipſius nō eſt mediū:nō eſſe aūt ipſius fuit in vltimo inſtāti forme ꝓcedētis.igit̄ inter iſtud inſtans ⁊ illō qḋ mēſurat eſſe forme ſuccedētis nō eſt mediū:ſ3 ſi nullū eſſet pꝰ:inter eſſe forme inducēde ꝑ motū ⁊ nō eſſe ipſiꝰ eſſet mediū.ergo ibi eſt dare ṗmū:⁊ illud pꝰ nō eſſet minimū in ſe:niſi eſſet īdiuiſibile.Ex iſta ṗmitate ꝓbata cōcludit̄ ꝙ illud ṗmū ſit minima pars.non enim pōt iſtud pꝰ eſſe indiuiſibile:q2 phs.6.phy.oſtendit ꝙ nō cōtingit accipere ṗmā mutationē3 in motu.¶ 3ᵒ ṗncipalr̄ arguit̄ ꝙ angelus nō poſſet moueri:q2 eſt indiuiſibilis.ꝓbat.n.phs.6.phyſi.c.2.⁊ penultimo ꝙ nullū indiuiſibile poteſt moueri.hoc ꝓbat ex intentione:⁊ illā rōnē quā facit.c.2.replicat capl̄o penultimo:q2 oē qḋ mouet̄ partim eſt in termino a quo/⁊ partim in termino ad quē:qn̄ eni3 totalr̄ eſt in termino a quo/nō mouet̄:ſ3 qe:ſcit:qn̄ aūt eſt in termino ad quē totalr̄/motū eſt:indiuiſibile aūt nō pōt eſſe in vno termino partim ⁊ partim in alio:q2 nō h3 ptem ⁊ ptem.igit̄ ⁊c̄.¶ Scḋa rō ſua eſt.c.penul.q2 omne quod mouet̄ ꝑus pertrāſit ſpatiū ſibi eq̄le vel minus ꝙ̄ moueꝰ:ſed īdiuiſibile nō pōt ꝑus pertranſire minus ſe:igit̄ pertranſit ꝑus equale ꝙ̄ maius ſe:⁊ pertranſeūdo ſemꝑ ſpatiū ſibi equale/ꝑtranſibit totū ꝯtinuū ſupra qḋ mouetur.igit̄ illud cōponeret̄ ex indiuiſibilibꝰ equalibꝰ indiuiſibili moto.ꝯñs eſt falſu3.ḡ ⁊ añs.¶ Tertia rō ſua vī cē:q2 oīs motus eſt in tēpore:ſicut ꝑus ꝓbauit in eodē.6.phy.⁊ omni tēpore erit accipe minꝰ tēpus in quo minori pōt minus mobile moueri.igitur oī mobili pōt accipi minus mobile in infinitum:⁊ ita nullum indiuiſibile eſt mobile.¶ 4ᵒ ṗncipaliter arguitur ꝙ nō poſſit moueri localiter cōtinue:q2 nō h3 reſiſtentiam:q2 ſicut dicit Cōmentator ſuper.4.phy.c.de vacuo:ſucceſſio in motu eſt ex reſiſtentia mobilis ad motorem:vel medij ad mobile:vel medij ad motorē.nulla iſtaꝝ reſiſtentiarum eſt in ꝓpoſito.non enim angelus reſiſtit medio.nec econuerſo.nec ſibiipſi:vt motori.¶ Et cōfirmat̄ ratio:q2 ſm̄ ipſu3 graue in vacuo moueret̄ in nō tēpore:q2 ibi nulla eſſet reſiſtentia:q̄ poſſet cauſare ſucceſſionē in motu.nō aūt magis reſiſtit angelus ſibi vel medio:ꝙ̄ graui vacuo:vel vacuu3 graui ſi poneret̄.ergo ⁊c̄.¶ Itē per rōnem phi ibi:arguit eni3 ſic.Que eſt ꝓportio medij ad mediū in ſubtilitate ⁊ denſitate:eadē eſt ꝓportio motꝰ ad motū in velocitate ⁊ tarditate:ſed nulla eſt ꝓportio vacui ad plenu3 in ſubtilitate:igit̄ nec motus ad motū in velocitate ⁊ tarditate:ſ3 oīs motus poſſibilis ad omnē motū poſſibilē poteſt eſſe aliqua ꝓportio in velocitate:igitur nullus motus eſt poſſibilis in vacuo:ſ3 aliquis eſt poſſibilis in pleno.¶ Sicut ipſe arguit ex parte medij.ita pōt argui in ꝓpoſito.nam ceteris paribus:que eſt ꝓportio motus ad motū in velocitate:eadē eſt ꝓportio angeli ad corpꝰ in ſubtilitate:ſed nulla eſt ꝓportio angeli ad corpus in ſubtilitate.igit̄ ⁊c̄.ſicut in rōne ſua.¶ Alia rō ſua eſt ibi:q2 ſi in vacuo fiat motus/accipiat̄ aliud corpus plenum ſubtile in tanta ꝓportione excedere aliud corpus in ſubtilitate/in quanta

Verū viſibile ꝑus immutat mediū ꝙ̄ viſū/ſi viſio ſit ſub ſuſcipiēꝰ vel verū viſibile ꝑus immutat mediū ꝙ̄ viſibile/ſi viſio ſit ꝯtinuꝰ.

Tex.c.46.⁊ ſeq.

Tex.c.7.⁊.32.
Tex.cō.57.
Vide.4.met.t.c.12.⁊ Cō.1 de aia.t.c.65.

Tex.cō.89.

Tex.cō.90.

Vide.t.c.37.50.60.⁊.74.vide.4.⁊.5.Phyſic.idem c.71.

Tex.cō.71.

Ibidē.t.c.73

Tex.cō.71.

tempus motus vacui minus eſt ꝙ̄ tempus motus pleni:per illud mediū plenū ſubtilius erit motus equalis motui in vacuo:qḋ h3 pro īpoſſibili.Ita pōt ī ꝓpoſito argui ex parte mobilium:ſi enim angelus quātūcu͛q3 velocius moueat̄ ꝙ̄ corpus:accipiat̄ aliqḋ corpus ſubtilius ꝙ̄ corpus illud datū in tanta ꝓportione in quanta tempus motus angeli minus eſt tempore motus corporis dati:illud corpus in tali ꝓportione ſubtilius in equali tempore mouebit̄ cum angelo.¶ Ad oppoſitum videt̄ eſſe Dan.c.33.⁊.26.vbi vult ꝙ nō ſunt ſimul in celo ⁊ in terra:⁊ frequenter mittuntur in terram:vt apparet per ſcripturas.

Vide.8.phy.t.cō.79.

Ad queſtionem

dico ꝙ ſic:q2 oē receptiuum formaꝝ alicuius generis:qḋ nō eſt ex ſe determinatū ad aliquam vna3 illaru3 formarum:nec eſt illimitatū ad illas/poteſt moueri ſiue mutari ab vna illarū formarū ad alia3.¶ Iſta ꝓpoſitio p3 ꝑ ſe:q2 ſubiectu3 includit predicatū:ſed angelus eſt receptiuꝰ alicuius vbi diffinitiue:ſ3 nō circumſcriptiue:ſicut p3 ꝑus in ṗma qōne de locatione angeli:nec eſt illimitatꝰ ad oīa vbi:quia nō eſt imenſus.ergo pōt mutari ab vno vbi ad aliud.¶ Et ꝙ continue p3:q2 inter duo vbi/ſunt infinita vbi media.qḋ ꝓbat̄ ex continuo motu corporis per oīa illa vbi.per oīa autē illa pōt angelus trāſire:ita ꝙ in nullo illorum vbi ſit niſi indiuiſibiliter:⁊ per ꝯñs nō pōt oīa illa pertranſire niſi cōtinue moueat̄.¶ Hoc etiā confirmat̄:q2 anima beata equabit̄ angelis iuxta ꝓmiſſu3 ſaluatoris Matth.22.Erunt ſicut angeli.aīa aūt beata mouet̄:imo anima chriſti beatiſſima mouebat̄ localr̄:q2 deſcendit ad inferos:ſicut dicit articulus fidei.p3 etiam ex ſcriptura:ꝙ angeli mittant̄ qn̄q3 cū corpore aſſumpto.⁊ ſi tunc cum corpore mouebant̄:videt̄ ꝙ tunc fuerit aliq̄ motio paſſiua ipſoꝝ alia formalr̄ ab ipſa motione paſſiua ipſius corpis:q2 nō erant formalr̄ aliqḋ ipſius corpis.ſilr̄ credibile eſt ꝙ frequenter miſſi ſint ſine corpe:ſicut de illo miſſo ad Ioſeph de ꝯceptu beate marie dubitātē.

Sola nā incōꝓhēſibilis neſcit ⁊c̄.Greg.5.mora.c.27 Iſa.6.thobie per totum ⁊ Luce ṗmo.

A

Gene.18.⁊ thobie ꝑ totū ⁊ alibi ſepe.

Matthe.1.

Ad argumenta

q.dico ꝙ nō eſt incōueniens oē cauſatū quātūcūq3 ſit ꝑfectū:dūmō tn̄ nō habeat in eſſentia ſua omne3 perfectionem:eſſe capax vel potētiale reſpectu alicuius perfectiōnis:l3 illa abſolute minor ſit ſua natura:ſicut angelus h3 intellectione3:que eſt perfectio potentie intellectiue:⁊ tn̄ intellectio eſt ſimplr̄ ignobilior ſiue imperfectior natura angelica:⁊ ita pōt cōcedi de vbi vel preſentia corporali cum angelo:ꝙ ſit aliqua perfectio angeli:ſicut aliqs actꝰ dicit̄ perfectio:ſed longe ignobilior illa nā cui ineſt.

B

Ad ſecundū

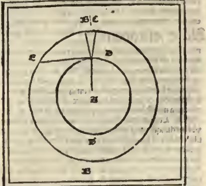
nego illud qḋ aſſumit̄.ſ.nullu3 ſucceſſiuum eſſe continuum.añs etia3 qḋ aſſumit̄ ad eius ꝓbationē.ſ.ꝙ cōponat̄ ex indiuiſibilibus.nego.⁊ eius falſitatem probo per rationem phi.6.phyſi.de ꝓportione ſexquialtera que plus ꝯuincit aduerſarium:l3 forte alique rōnes eius magis ſint a cā:q2 ſupponit ꝙ in quacūq3 ꝓportione poſſit motus accipi velocior omni motu dato:⁊ per ꝯñs motu aliquo dato menſurato tribus inſtantibus erit accipere motum in duplo velociorē:qui menſurat̄ vel menſurabit̄ inſtanti cum dimidio.¶ Iſtud etiā de ſucceſſiuo ꝓbo per cōtinuitatē permanentis:q2 ꝑmanēs eſt cōtinuū.igit̄ ⁊ ſucceſſiuū.ꝯñtiā probo:q2 ſi in motu indiuiſibilia ſint ſibi inuicē īmediata.quero de mobili ⁊ ipſis vbi:que h3 in ipſis inſtātibus īmediatis:ſi inter vltimum vnius vbi ⁊ alterius nihil ſit mediū.igit̄ vltimū vnius īmediatu3 eſt vltimo alterius.Si inter illa duo vbi/ſit aliqḋ medium:quero de vltimo ipſius mobilis qn̄ eſt in ipſo medio:nō in altero inſtanti:q2 nec in illis duobus indiuiſibilibus.eſt igitur in medio aliquo inter illa duo inſtantia.ergo illa duo inſtantia non

a.1.ſed longe alr̄ illa nā cui ineſt eſt perfectior.

T.c.23.⁊.29.

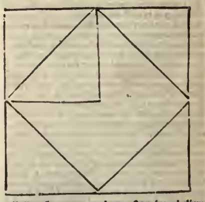
6.phy.t.c.4.⁊ inde.

Tex.cō.4. erant imediata:⁊ iſtā cōſequentiam declarat phs.6.phy. q.ſ.eiuſdē rōnis eſt motū ⁊ magnitudinē ⁊ tps componi ex indiuiſibilibus. Aūs ꝓbari pōt manifeſtius de perma
Vide.1.6 ge. tex.cō.8.⁊.3. me.1.cō.16. nentibus ꝙ̄ de ſucceſſiuis per rōnes phi.6.phy.q̄ꝛ magis eſt euidens ⁊ manifeſtū:ꝙ indiuiſibilia permanentia nō faciant maius ꝙ̄ de indiuiſibilibus ſibi inuicem ſuccedētibus. Tamen efficacius probatur aūs illud per duas rationes vel per duas probationes geometricas:quarum

prima eſt iſta. Super centrū qōlibet:quātulibet occupādo ſpatium:contingit circulum deſignare:ſm illam petitionem ſcdam pmi Euclidis. ſuper centrū igitur aliqd datum qd dicatur.a.deſcribantꝰ duo circuli:maior/qui dicatur.b.⁊ minor qui dicatur.d.ſi circūferentia maioris componatꝰ ex punctis,duo puncta imediata ſibi ſignentꝰ que ſunt.b.⁊.c.ducatur linea recta ab.a.ad.b.⁊ linea recta ab a.ad.c.ſm illam pmaꝫ petitionē pmi Euclidis,a puncto ad punctuꝫ contingit lineam rectam ducere. Iſte linee recte ducte tranſibunt per circūferentiam minoris circuli. quero aūt ſecabunt eam in eodem puncto aut in alio:ſi in alio.igitur tot puncta erunt in minori circulo ſicut in maiori:ſed impoſſibile eſt duo inequalia componi ex partibus equalibus in magnitudine ⁊ in multitudine:punctus enim non excedit punctum in magnitudine,⁊ puncta in circumferentia circuli minoris ſunt tot:quot in circumferētia circuli maioris.ergo minor circumferentia eſt equalis maiori:⁊ per cōſequens pars eſt equalis toti. ¶ Si autē due recte linee.a.b.⁊.a.c.ſecent minorem circumferentiaꝫ in eodem puncto,ſit ille.d.ſuper lineam.a.b.erigatur linea recta ſecans.ſ.eam in puncto.d.que ſit.d.e.que ſit ēt ꝯtingens reſpectu minoris circuli ex.15.tertij Euclid.iſta
Ex.16.3.euclidis. cum linea.a.b.conſtituit duos rectos angulos vel equales duobus rectis ex.13.pmi Euclidis.igitur angulus.a.
Ad finem. d.e.⁊ etiam angulus.b.d.e.valent duos rectos:pari rōne angulus.a.d.c.⁊ angulus.c.d.e.valent duos rectos:ſed quicūqꝫ duo anguli recti ſunt equales quibuſcunqꝫ duobus rectis.ex tertia petitione pmi Euclid.igitur dempto cōmuni.ſ.a.d.c.reſidua erunt equalia.igitur angulus.b.d.e.
Ex pᵒ ⁊.3.cōi ꝯceptione.p. O.odonis ⁊ cancellarius oxonienſis fuit hiᵒ epi.⁊ nicolaus turonenſis:quere antiquores vbi ſcis. erit equalis angulo.c.d.e.⁊ ita ps erit equalis toti. ¶ Ad iſtud diceret aduerſarius ꝙ.d.b.⁊.d.c.non includunt aliquē angulū:q̄ꝛ poſſet nūc illi angulo baſis ſupportandi a puncto.b.ad punctum.c.qd eſt oppoſitū poſitū:quia.b.c. ponuntur puncta imediata:quando ergo accipitꝰ ꝙ angulus.c.d.e.eſt totalis ad anguluꝫ.b.d.e.negatur:quia angulo.b.d.e.nihil additur in angulo.c.d.e.quia inter.b.⁊.c.in concurſu eorum in.d.non eſt angulus. ¶ Iſta reſponſio lꝫ videatur abſurda,negando angulum,vbi due linee concurrunt,que expanduntur ſuper ſuperficiem,⁊ applicantur nō directe:⁊ in hoc ꝯtradicat diffinitioni anguli pmo Euclidis. ¶ Negando etiā.a.b.in.c.lineaꝫ poſſe duci:negat primā petitionē pmi Euclidis:tamen quia hec nō reputarentꝰ incōuenientia:quia ſequuntur ad propoſitum. Contra reſponſioneꝫ aliter arguo:angulus.c.d.e.includit totum angulum.b.d.e.⁊ addit ſaltem punctum:lꝫ ꝓteruias ꝙ non addit anguluꝫ:⁊ punctus/per ſe,eſt pars:igitꝰ angulus.c.d.e.addit ſuper angulum.b.d.e.parteꝫ aliquā. igitur eſt totum ad illud. Aſſumptum pꝫ:quia ſi angulus dicatur ſpatium interceptum inter lineas nō includendo lineas:nūc punctus pmus linee.b.d.extra circūferentiam minoreꝫ:nihil erit anguli.b.d.e.⁊ eſt aliquid anguli.c.d.e. ¶ Si aūt angulus/vltra ſpatiū incluſum/includit lineaꝫ includentē:⁊ nūc pmus punctus linee.d.c.extra circūferētiam minoreꝫ/nihil erit anguli.b.d.e.⁊ eſt aliqd anguli.c.d.e.⁊ ita vtroqꝫ mō angulus.c.d.e.addit punctū ſuper angulū.b.d.e. ¶ Nec pōt aliquo mō obuiari demōſtrationi pncipali:quaſi in illa circūferētia nō incipiant linee diuidi a ſe:ſed alibi ꝓpinquius centro vel remotius:q̄ꝛ vbicūqꝫ hoc poſueris:ibi deſcribam circūferētiā minorem. ¶ Iſtam ſcdam pte.ſ.ꝙ minor circūferentia nō ſecetꝰ in vno eodē puncto:ſi ſecetꝰ a duabus lineis,nō oporteret ꝓbare:niſi ꝓꝑ ꝓteruiaꝫ aduerſarij:quia ſatis eſt manifeſtū ꝙ eadē linea ſi protrahatꝰ in cōtinuū ⁊ directū nunꝙ̄ terminabitꝰ ex eadē parte ad duo puncta. Et ſi iſtud manifeſtum verū conceditꝰ,ſtatim ex deductione in pma pte pꝫ ꝓpoſitū. ¶ Scda ꝓbatio eſt ex 5ᵃ ⁊ 7ᵃ decimi Euclidis.
dicit eniꝫ illa qnta ꝙ oium quātitatū cōmenſurabiliū ꝓportio eſt ad inuicē ſicut alicuiꝰ numeri ad aliquē numerū:⁊ per ꝯūs ſicut vult ſeptima:ſi linee alique ſintꝰ cōmēſurabiles,quadrata illaꝝ ſe habebunt ad inuicē ſicut vnꝰ numerus quadratus ad aliquē aliū quadratū:quadratuꝫ aūt diametri nō ſe hꝫ ad quadratuꝫ coſte:ſicut numerus aliqs quadratus ad aliū numerū quadratū.igitꝰ nec linea illa:que erat diametꝰ quadrati,cōmenſurabilis erit coſte iſtius quadrati.minor huius patet ex ꝑ penulti.primi ꝙ quadratum diametri eſt duplum ad quadratum coſte:pro eo ꝑ ꝙ eſt equale quadratis duarum coſtarum.

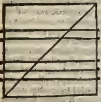
a.l.cōicante
a.l.cōicante.
quere alibi. a.l.46.
a.l.quia.

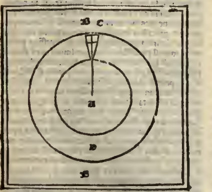
Propoſitio notabilis.

¶ Nullus aūt numerus quadratus eſt duplus ad alium numerū quadratū:ſicut pꝫ diſcurrendo per oēs q̄dratos ex quibuſcunqꝫ radicibus in ſe ductis. ¶ Ex hoc pꝫ iſta cōcluſio.ꝙ diameter eſt aſſimeter coſte.ideſt incōmenſurabilis. Si aūt linee iſte cōponerentꝰ ex punctis nō eſſent incōmenſurabiles

incōmēſurabiles:bērent eniʒ ſe pūcta vni⁹ ad pūcta alteri⁹ in aliq̄ ꝓportiōe numerali:nec ſolū ſeq̄ret ꝙ nō eēnt incōmēſurabiles lineeːſed et ꝙ eēnt eq̄les,qḋ eſt plane ꝯtra ſenſuʒ.ꝓbatio hui⁹ ꝯn̄:accipiant duo pūcta imediata in coſtaːꝛ alia duo oppoſita in alia coſta.ꝛ ab iſtis ad illa ducantur due linee recte eque diſtantes ipſi coſte. iſte ſecabunt diametrum.

Quero aūt ī pūctis imediatis:aut mediatis.Si in imediatis.igr̄ nō plura pūcta in diametro ſūt q̄ʒ ī coſta.igr̄ nō ē diameter maior coſta. Si in punctis mediatis,accipio pūctū mediuʒ inter illa duo pūcta mediata diameteri:a quo trahaꝛ linea in cōtinuū ꝛ directum:illa cadet extra vtrāqʒ lineā iſtam ex datis:ꝛ ab illo puncto duco eque diſtante vtriqʒ linee date ex.31.p̄mi.iſta eque diſtans ducatur in ꝯtinuum ꝛ directum.ex ſcḋa parte p̄me petitionis primi ſecabit coſtam:ꝛ in neutro puncto eius dato:ſʒ inter vtrūqʒ aliogn ꝯcurreret cū illa cū q̄ ponit̄ eque diſtās qḋ eſt ꝯ diffi̅ōne eque diſtantiū:que eſt vltia diffō poſita in p̄.igr̄ inter illa duo puncta:q̄ ponebanꝛ imediata in coſta:eſt punct⁹ medius. Seqr̄ hoc ex hoc ꝙ dicebaꝛ,inter duo pūcta diametri eē punct⁹ medi⁹.igr̄ ex oppoſito ꝯn̄tis ſeqr̄ opp^m an̄tis.igr̄ inter duo pūcta p⁹,in diametro nō eſt pūctū mediū:imo gn̄alr tot⁹ decim⁹ Euclid.deſtruit illā cōpōnē linee ex punctis:q̄ nulla eſſet oīno linea irrōnalis ſiue ſurda:cū tn̄ p̄ncipalr tractet ibi de irrōnabilibus:ſicut pʒ ibi de multis ſpeb⁹ irrōnalis linee quas aſſignat. ❡ Ex eodē et appet īprobatio alteri⁹ an̄tis de ptib⁹ minimis:q̄ aut illḋ minimuʒ poſſet p̄ciſe terminare lineam indiuiſibilē ſimplr̄:aut poſſet itercipi inter terminos duaꝝ lineaꝝ. ❡ Si p̄ mō,minimū ponit̄ ſimpliciter punctus idiuiſibilis:ꝛ tunc eſt idē ponē illḋ mō minimū ꝛ ſimplr̄ idiuiſibile p ptē. ❡ Si 2⁹ mō,ducanꝛ igr̄ due linee ꝓtracte a centro ad terminos talis minimi in circūferētia maiore:ita ꝙ icludāt p̄ciſe tale minimū in illa circūferētia:tūc q̄ro aut icludunt aliqḋ minimū in circūferētia minore:aut p̄ciſe nihil icludunt:ſʒ oīno hr̄e idē idiuiſibile ꝯtinuās. ❡ Si p̄ mō.igr̄ erūt tot mīma in minori circulo q̄t ſūt in maiori.erūt igr̄ eq̄les.

❡ Si ſcḋo mō,ſeqr̄ ꝙ circūferētia minor ſecabit̄ in vno pūcto a duab⁹ rectis lineis exeuntib⁹ ab eodē pūcto:qḋ eſt īprobatū in p̄ mēbro.imo ſeqr̄ abſurdi⁹.ſ.ꝙ linee ille in circūferētia maiori icludāt illḋ mīmū:ꝛ ducaꝛ a termino vni⁹ ad terminū alteri⁹ linea recta ſʒ p̄mā petitionem p̄mi:ꝛ tūc illa erit baſis triāguli duoꝝ lateꝝ:ꝛ p ꝯn̄s poterit diuidi in duo eq̄lia.ex.10.p̄¹.ꝛ ita nō erat mīmū qḋ datū eſt eē mīmū.imo vlteri⁹ ducaꝛ aliq̄ linea eq̄ diſtās illi baſi triāguli:illa erit minor illa baſe.ex.21.p̄mi:ꝛ ita erit aliqḋ min⁹ mīmo.Siſr iſta poſitio ſiue vno⁹ ſiue alio⁹:ſi tn̄ itelligaꝛ tale qḋ qḋ nō hʒ ptē ꝛ ptē in toto:ꝯcludit cōmēſurabilitatē diametri ad coſtā:imo eq̄litatē:ſic deductū ē ꝯtra ꝯ p̄mā opiōnē. ❡ Ad iſta arg^a r̄ndeꝛ ꝙ nō ꝯcludūt ꝯ mīmū ſʒ formā:ꝛ ita ponit̄ mīmū ſʒ formā:nō aūt ſʒ mām:ꝛ hʒ iſta diſtictio a pho p̄ de gnā.c.de augmētatiōe.vbi vult ꝙ ps ſʒ ſpēʒ q̄lʒ augeaꝛ ꝛ nō ſm mām. ❡ Iſtḋ dcm̄ triplr̄ itelligi pōt:vel q: ps ſʒ ſpēʒ dicaꝛ ps ſʒ formā:ps aūt ſʒ mām dicaꝛ ps q̄ti inq̄tū q̄ta eſt:q: q̄titas ꝯſeqr̄ mām.ꝛ tūc redit in qḋdā antiquuʒ dcm̄.ſ.ꝙ q̄ta ſʒ ꝙ q̄ta ſūt diſibilia i iſi^m.nō āt ſʒ ꝙ nālia. ❡ Vel pōt itelligi ps ſʒ ſpēʒ:q̄ pōt p ſe eē in actu:ꝛ ps ſm mām dicaꝛ ps ſʒ po^am.vʒ.ps vt exiſtit in toto:ꝛ tūc redit i ideʒ cū alio dicto antiq̄:qḋ eſt dare mīmū:qḋ pōt p ſe exiſtē:nō aūt ē mīmū i toto q̄ nō ē min⁹ exn̄s i eo in po^a. ❡ Aut pōt itelligi 3° diſcordādo ab iſtis duob⁹ dictis antiq̄:ꝙ ſit in aliq̄:vt mīma ps foīe ſiue toti⁹ inq̄tū hʒ foīaʒ:ꝛ nō mīma ps aliq̄ māe aut toti⁹ ſʒ māʒ.Et tūc vr̄ manifeſte falſū:q: nulla ps māe i toto eſt ſine foīa i actu.nec et ſine foīa eiuſdē rōnis in totis homogeneis:imo ſibi ſicut totū diuidit̄ in partes homogeneas:ita mā per accidēs ꝛ for^a per accn̄s diuidit̄ in ptes ſuas homogeneas:ꝛ eo mō quo eſt minimū totius eſt minimū vtriuſqʒ ptis ꝛ ecōuerſo.

Omittendo igr̄ iſtuʒ 3^m itellm:illos alios duos itellc̄s excludēdo:oſtēdo ꝙ nō impediūt ꓓbōnes ꝓcedētes. ❡ Pmo qdē hic arguo ꝯ p̄^am viā auctē Cōmē^{ris} ſupra 3° phy.ſup illḋ.ꝛ videm⁹ p̄lonē ꝯ^{io} 61.q̄re eū ibi. ❡ 2° Ap.de ſenſu ꝛ ſen.in dubitatione illa p̄⁹ vbi allegaꝛ i opp^m:ibi.n.iʒ dubōnē illā obſcure ſoluit:h tn̄ certū dicit ꝙ q̄litates ſenſibiles ſūt determiate ſm ſpēs:qḋ ꓓbat:q: vbi extrema ſūt poſita:neceē ē media eē finita:in oī aūt gn̄e q̄litatū ſenſibiliū extrema ſūt poſita:q: ꝯria:ſʒ de q̄cūqʒ vna q̄litate ſingulari.vtrūʒ ipſa hēat terminabilitatē in ſe.vr̄ dicē ꝙ nō:q: exiſtūt cū ꝯtinuitate:iō hn̄t aliḋ in actu aliud in po^a ſic ꝯtinuū:h eſt ſic ꝯtinuū vnū eſt p ſe in actu ꝛ plura in potentia:in q̄ p ſe eſt diuiſibile:ita qualitas ſenſibilis vt exiſtēs in continuo eſt vna in actu ꝛ plures in po^a:iʒ per accn̄s:ꝛ tūc reducta potentialitate quāti p ſe ad actū:reducit̄ et potētialitas paſſionis p accn̄s ad actū:ita ꝙ nūeꝝ quātitas p diuiſionez diuidit̄ in quāta mathematica.q: ſicut ipſe arguebat ad.q. ꝙ nāle nō cōponit̄ ex ptib⁹ mathematicis:ſed nālib⁹:ita et in tales ptes diuidit̄. Qualr̄ aūt nō faciat ad ꝓpoſituʒ patebit r̄ndendo. ❡ Iſtud et ad qḋ adducte ſunt auctes Cōmentatoris ꝛ Ap.ꝓbaꝛ p rōnes:q: qn̄ aliq̄ paſſio cōuenit alicui preciſe ſm aliquā rōnē:cuicūqʒ ꝯuenit eq̄lr ſm illā rōnē:eidē cōuenit ſimplr̄ equalr̄:ſicut videre natū eſt preciſe cōpetere aiali ſm oculos ꝛ nō ſm manus:cuicūqʒ equalr̄ ꝯuenit ſm oculos,ei ſimplr̄ equalr̄ cōuenit:lʒ nō cōueniat ei ſʒ manus:ſed diuidi in ptes integrales eiuſdē rōnis extenſas:nulli cōuenit niſi per quātitatē formalr̄:nec maxio nāli magis q̄ʒ minimo.igr̄ cū mīmo cōueniat ſm iſtā rōnē:ita ſimplr̄ cōueniet minimo ſicut maximo. ❡ Et ſi dicaꝛ ꝙ forma minimi ꓓhibet iſtḋ qḋ cōpeteret ex q̄titate:quātū eſt ex pte q̄titatis. ❡ Cōtra. ſi per ſe ꝯtria aliq̄ ſunt icōpoſſibilia:ꝛ illa ad que conſequnꝛ illa ſūt icōpoſſibilia:ꝛ multo magis ſi illa que ſūt de eſſentiali rōne aliquoꝝ ſūt icōpoſſibilia:ꝛ ipſa erūt:ſʒ diuiſibilitas in tales partes vel eſſentialr̄ ꝯſequit̄ quātitatem.vel eſt de per ſe rōne eius:ſicut phs aſſignat rōnem

Egi.re.q̄.4.q.6.ꝛ.q̄.6.q.17.vio.vv.h.Lex.co.35.Uide cōmeo.2.phyſi.c.72.ad finem.

C

Uide.c.60.68.ꝛ.69.3.phy.ad ꝓpoſitū hn̄.ſ.i.2.pncipalr

ſ.phs p pte affirmatiua.

D

Doctrina ꝯpathetica.

Tex.cõ.18. cius talẽ.5.met.igiť cuicũqȝ forme poniť iſtud incõpoſſi
bile:ei eſt quãtitas incõpoſſibilis: ⁊ ita ſimplr nõ erit illõ
diuiſibile inquãtũ q̃ntũ:q² ſimplr nõ eſt q̃ntũ. ¶ Hoc ẽt
ꝓbať:q² nõ eſt intelligibile aliqd eẽ q̃ntũ gn ſit ex ꝑtib⁹:
nec ꝙ ſit ex ꝑtib⁹:gn pars ſit minor toto: ⁊ ita nõ eſt intelli
gibile ꝙ aliqd ſit q̃ntũ idiuiſibile:ita ꝙ nõ ſit aliqd in eo
minus eo inexiſtẽs:nec ẽt põt poni aliqua caro ſimplr indi
uiſibilis in tota carne:q² ſicut pũctus ſeꝑatus nõ faceret
q̃ntũ ſeꝑatũ:ita nec caro pũctualis:ſi eſſet cuȝ alia faceret
aliqd maius/nec cõtinuũ nec cõtiguũ. vñ ſic iꝓbant rõ
nes phi.6.phy.idiuiſibilitatẽ ꝑtis alicuius rei nãlis:ſicut
Pondera ḋ
de Ariſto.3.
ce.l.c.2.
E alicu⁹ ꝑtis quãti inq̃ntũ quãtũ. ¶ Dico igiť ꝙ iſta rñſio
de nãli ſm ꝙ quãtũ ⁊ ſm ꝙ nãle ſi põt hĩe aliquã veri
tatẽ/oȝ intelligi affirmãdo ⁊ negãdo rõnẽ formalẽ diuiſi
bilitatis:ita ꝙ illa rñſio que dicit ꝙ diuidiť inq̃ntũ q̃ntũ/
dicit ꝙ diuidiť ꝑ rõnẽ quãtitatis tanqȝ ꝑ rõnẽ formalem
diuiſiõis: ⁊ illa q̃ dicit ꝙ nõ diuidiť inq̃ntũ nãle:negat nã
litatẽ eſſe rõnẽ formalẽ hui⁹ diuiſionis:ſicut ſi diceret ꝙ
aial inq̃ntũ hȝ oculos videt/nõ inq̃ntũ hȝ manus. ¶ Iſte
intellꝰ verus eſt:ſȝ ex hoc nõ ſeqť ꝙ ſimplr ei nõ coue
niat:qḋ cõuenit ei ſm q̃ntitatẽ:nõ.n.ꝑ nãlitatẽ ꝯcurrẽtẽȝ
iꝑediť:illud qḋ ꝯuenit nãliter q̃ntitati:ſicut nec ꝑ manus
ꝯcurrẽtes in aiali tolliť illud qḋ ꝯuenit ei ſimplr ſm ocu
los:ita igiť abſolute eſt oẽ nãle diuiſibile in ſemꝑ diuiſi
bilia in infinitũ:ſicut ſi illa q̃ntitas que eſt cũ forma nãli eẽt
ꝑ ſe ſine ol forma nãli: ⁊ ita oẽs rõnes q̃ ꝓcedunt de quã
titate abſolute ſm rõnẽ q̃ntitatis:cõcludũt de ea: vt eſt in
nãlib⁹:q² diuiſibilitas eſt paſſio nãlis ei⁹: ⁊ ex ꝯñti diciť
de nãli cui⁹ eſt hec paſſio. ¶ 2ª rñſio nõ vȝ excludere rõ
nes ꝑdictas gn totũ nõ eſſet cõpoſitũ ex idiuiſibilib⁹ vel
ex minimis ꝑtib⁹ in toto:tñ vȝ poſſe poni minimũ in mo
tu:pro eo ꝙ ps motus ꝑ ſe eſt anteq̃ȝ ſit aliqd vlteri⁹ to
tius: ⁊ illa ps forme ſȝ quã eſt mot⁹ ꝓcedit oẽs alias ꝑtes
illius forme:nõ tñ nã:ſed ẽt duratione: ⁊ ita nũc vȝ eſſe ꝑ
ſe ⁊ nõ in toto.ſi igiť ſit minimũ in nãlib⁹ qḋ poſſit ꝑ ſe eẽ:
vȝ eſſe minima ps forme q̃ põt induci ꝑ motũ: ⁊ ita mini
a.l.iſtum. mus mot⁹. ¶ Sed ꝯ̄ illã rñſionẽ arguo:q² ſicut eẽntiale
eſt q̃nto poſſe diuidi in ꝑtes:ita eſt ei eſſentiale ꝙ ſingullũ
eoꝝ in que diuidiť poſſit eẽ hoc aliqd:igiť nulli eoꝝ re
pugnat ꝑ ſe eſſe. ¶ Cõfirmať rõ ⁊ iſta ꝯñtia:tũ q² ꝑtes
ille ſunt eiuſdẽ rõnis q̃ntũ ad formã ⁊ mãȝ cũ toto.igitur
ꝑñt hĩe ꝑ ſe exñciã:ſicẽ ⁊ totũ põt. Tũ q² ſi eẽnt ꝑ ſe eẽnt
F indiuidua eiuſdẽ ſpẽi:cui⁹ totũ ẽſt idiuiduũ.abſurdũ aũt
videť ꝙ aliqd hẽat in ſe nãm illã vñ ſit indiuiduũ vel
poſſet eſſe indiuiduũ alicuius ſpẽi:ita ꝙ ſimplr nõ repu
gnat ſibi poſſe eſſe indiuiduũ illius. ⁊ ſibi repugnet poſſe
eſſe ſimplr: ⁊ hoc ſaltẽ de illis que nõ ſũt accñtia:loqmur
enĩȝ mõ de ſubſtãtijs homogeneis:que nõ inherẽt eẽntia
liter. Tũ ẽt q² ꝑtes ſunt nãliter ꝑores toto.igiť nõ repu
gnat eis ꝯ̄dictorie poſſe eẽ ꝑores duratione ipſo toto:ſicẽ
q² repugnat ipſi toti eſſe ꝑus nã hoc mõ:iõ ſibi repugnat
ꝯ̄dictorie ex parte ſui eẽ ꝑus duratione. ¶ Videť ǧ q̃ ad
hoc dõm ꝙ ſicut forma nãlis non tolliť a toto nãli:gn ita
ſit totũ ſemꝑ diuiſibile ꝑ quãtitatẽ:ſicut q̃ntitas eſſet ſi ſo
la eẽt:ita ẽt nõ tolliť gn qḋlȝ diuiſuȝ poſſet ꝑ ſe eſſe quãtũ
ex ſe eſt ⁊ ex ꝑte ſui:ſicut poſſet quelibet ps q̃ntitatiua in
quã diuideret q̃ntũ. ¶ Et ſi dicas ꝙ ſtatim ꝯuerteret in
cõtinẽs. Iſta rñſio nõ videť eſſe ad intellectũ qõnis:que
rimus enĩȝ minimũ potẽs ꝑ ſe eſſe ex rõne intrinſeca.hoc
eſt cui ꝑ aliqḋ intrinſecũ repugnat ꝯ̄dictorie minus eo ꝑ
ſe eſſe:nulla aũt rõ huius ipoſſibilitatis itrinſeca aſſigna
tur/ſi totũ corrũpať:circũſcribamus.n.oẽ ꝯtinẽs ⁊ omne
corruptiuũ: ⁊ ꝙ aqua ſola ſit in vniuerſo:quecũqȝ aq̃ da
ta diuidať:q² hoc eſt poſe vt ꝓbatũ eſt ꝯtra ꝑmã reſpon
ſionẽ.iſta in que ſit diuiſio nõ erunt nihila:q² hoc eſt ꝯtra
rõnẽ diuiſionis:nec erũt nõ aqua ex ſola rõne diuiſionis:

q² tunc aqua cõponereť ex nõ aquis.non ẽt repugnabit
forme aque iſta paruitas:que iam eſt in actu:q² ita parua
G ꝑfuit:ſȝ in toto.nec per ipſaȝ diuiſionẽ corrũpeť aqua:q²
circũſcriptũ eſt oẽ corruptiuũ ex hypotheſi.nõ vȝ igť ali
qua rõ intrinſeca quare nãli repugnet gn ſemꝑ quocũqȝ
ꝑ ſe exiſtente poſſit aliqd minus eo ꝑ ſe exiſtere:ſȝ rõ ex
trinſeca forte iꝑeditiua talis ꝑ ſe exiſtẽtie aſſigneť ĩ ꝯ̄rie a.l.ꝯ̄riũ cor
tas corrũpẽtis. ¶ Arguo ẽt ꝯ̄ vtrãqȝ rñſionẽȝ ſil:q² neu rumpens.
tra ſaluat minimũ in motu:ꝑꝑ qḋ iꝓbãdũ tacta eſt ali
qualr ꝓcedens deductio:ſȝ enĩȝ mediũ in motu locali nõ
poſſet cedere mobili:niſi eſſet nãle:tñ ſi per ipoſe mediũ
mathematicũ poſſet cedere mobili mathematico:vere
eſſet ſucceſſio in motu tali ꝑꝑ diuiſibilitatẽ medij:ꝑus.n.
ꝑtranſiret mobile priorẽ ꝑtẽ ſpatij q̃ȝ poſteriorẽ. Etiam
mõ/ſicut ꝑ accidẽs eſt in locato ex ꝑte locati inquãtũ lo
catũ eſt ꝙ habeat q̃litates nãles:ſicut pȝ ꝑ phm.4.phy. Tex.cõ.76.
de cibo: ⁊ ꝑ accñs ex ꝑte loci inquãtũ locus eſt:ꝙ habeat
qualitatẽ nãlẽ ex.q.ꝑma de loco:q² ſȝ nãlitas conueniat
locanti:tñ per accñs ꝯuenit loco:ita ẽt/ſȝ ne̾cio/tñ oĩno ꝑ
accñs cõuenit motui ſm locũ:ſiue motui ſm vbi qḋ eſt
in locato per ſe:inquãtũ reſpicit ꝑ ſe locũ ꝙ q̃litas nãlis
ſit in ipſo ĩ motu:vel ꝙ ſit in illo ſȝ ꝙ eſt mot⁹ ſiue in ma a.l.moto.
gnitudie ſuꝑ quã ſit motus per ſe.igiť rõ ſucceſſionis eſt
quãtitas vel in magnitudine:vel in mobili:vel in vtroqȝ.
¶ Ex hoc deſtruiť ꝑ⁹ rñſio ꝙ nõ faciat pro minimo mo
tu:q² ex quo/ſm eã/nõ eſt accipere in eo minimuȝ ſm ꝙ
H q̃ntũ: ⁊ ſucceſſio eſt in motu locali per ſe ex rõne alicuius
inq̃ntũ quãti:ſeqť ꝙ in motu locali nullo mõ põt eſſe mi
nimũ: ⁊ ita nec in alijs motib⁹:q² ſȝ nõ ita imediate cõce
dať de alteratiõe ſi ponať motus vel ſucceſſio ſȝ formã: Ariſto.vbiqȝ
tñ ſequiť ꝑ locũ a maiori negatiue:nullus enĩȝ mot⁹ ve vide.10.me.
locior eſt latione: ⁊ ita nullus põt hĩe ꝑtes indiuiſibiles.ſi t.cõ.4.
iſte ne̾cio habeat ꝑtes diuiſibiles. ¶ Ex eodẽ ẽt deſtruiť
ſcḋa rñſio:ꝙ nõ faciat ꝑ minimo motu:q² in magnitudie
ſuꝑ quã eſt motus nõ eſt accipere minimã partẽ inexiſtẽ
tẽ.igiť nec minimũ trãſitũ ſuꝑ illã magnitudinẽ:q² illo
minimo trãſitu oporteret ꝑtranſire minimã partem ma
gnitudinis. ¶ Scḋa etiã rñſio quãtũ ad minimũ motũ
deſtruiť ẽt ꝑ alia.ꝑmo q² qñ mouens eſt ꝑñs ⁊ vincens
ſuꝑ motũ nõ põt poni illa rõ extrinſeca ꝓpter quã negať
tale minimũ poſſe per ſe eſſe.ſ.ꝑñtia corruptiui:q² ꝑñtia
mouẽtis ⁊ ꝓducentis tale minimũ:tũc vincit oẽ ꝯ̄riũ cor
ruptiuũ. ¶ Silr q̃cũqȝ dañt minimũ in ſucceſſiuis poſſe
eſſe in fluendo/hoc eſt minimũ ibi ſimplr eſſe in toto:q²
pars ſucceſſiui nõ hȝ aliõ eẽ in toto q̃ȝ vnã ꝑteȝ fluere añ
aliã ꝑtẽ:que ꝑtes fluẽtes integrãt totũ:ſicẽ igiť in toto per
manente ꝑtẽ eſſe in toto:eſt partẽ permanentẽ eſſe cõti
nuã alteri parti ꝑmanenti in toto:ita in ſucceſſiuo parteȝ
eſſe in toto eſt partẽ fluentẽ ꝯtinuari alteri parti fluenti.
¶ Sic igiť iꝓbatis illis duabus deductionib⁹ añtibus
rñdendũ eſt ad ꝓbationes adductas pro eis. ¶ Ad ꝑmã Hoc. mirabi
dĩ ꝙ ſȝ poẽ ſit cõtinuũ poſſe diuidi ſm oẽ ſignum:nõ tñ lis ordinis mi
eſt poẽ diuiſum eſſe:q² iſta diuiſio eſt in po̾ ⁊ in fieri: ⁊ nor anglicus
nũq̃ȝ põt eſſe tota in facto eſſe: ⁊ tunc ad illas ꝓbationes Rogeri⁹ ba
adductas in oppo̾m ꝯcediť de quacũqȝ vna po̾ ad vnaȝ co nis in ope
factionẽ:nõ tñ de ĩfinitis actionib⁹:cũ qualȝ vna reducta re maiori ad
ad actũ ne̾cio:ſtat alia nõ reducta ad actũ:ita eſt in ꝓpoſi Clement̄ pa
to ꝙ ſunt infinite potẽtie ad infinita diuidi:cũ qualȝ vna pã 4m.vñ.1.
reducta ad actũ ne̾cio ſtat alia nõ reducta ad actum: ⁊ iõ de ge.t.cõ.4.
ſȝ cõcedať poſſibilitas ad diuidi:non tñ ad diuiſum eſſe. ad h.
¶ Cõfirmať iſta rñſio per Auer.ſuper.3.phyſi.vbi aſſi Com.64.
gnat rõnẽ illius ꝓbationis phi:quantã cõtingit magnitu
dinẽ eſſe in potẽtia:tantã cõtingit eſſe in actu:nõ ſic in nu
meris:ꝓpter hoc ꝙ oẽs ille potentie que ſunt ad partes
magnitudinis ſunt potentie eiuſdem potẽtialitatis ⁊ eiuſ
dẽ rõnis:nõ ſic in numeris. ¶ Cõtra iſtud ſequiť per te:
continuũ

K

cõtinuum põt diuidi ſm.a.igiť poſe eſt ipſuz eſſe diuiſuz
ſm.a.⁊ ita de.b.⁊.c.⁊ quocũqʒ alio ſingulari:⁊ hoc deter/
minato vel indeterminato:qꝛ nulla vna diuiſio põt eſſe:
que nõ põt eſſe cõpleta.igiť oẽs ſingulares antecedentis
inferunt oẽs ſingulares ↄ̃ñtis.igiť añs infert ↄ̃ñs:⁊ põt
a.l. ſ potest. diuidi in infinitũ.ergo poſe eſt diuiſionẽ eſſe iam factã in
actu in īfinita.⁋ Qz ſi dicis ſingularia ↄ̃ñtis repugnare:
nõ aũt ſingularia añtis.⁋ Cõtra.ex cõpoſſibilib⁹ nũqȝ
ſequunť incõpoſſibilia:ſed ex ſingularibus illis ſequunť
illa.pȝ inductiue.igiť ⁊c.⁋ Sed rñdeť ꝙ iſta ꝓpoſitio.
poſe eſt cõtinuũ diuidi ſm qdlʒ ſignũ.poſſet diſtingui ſʒ
cõpõnẽ ⁊ diuiſionẽ:vt eſſet ſenſus cõpoſitiõis iſte.ꝙ hec
ꝓpoſitio eſt poſſibilis.poſe eſt continuũ diuidi ſm qdlʒ
ſignuʒ:ſenſus aũt diuiſionis eſt ꝙ in ↄ̃tinuo eſt diuidi poſ
ſe ad qdcũqʒ ſignũ.Primus ſenſus eſt verus.ſcdš falſus.
a.l.põ diuidi Uel põt diſtingui ſm ꝙ ſignũ põt diſtribuere diuiſiue
aliq econtra vel collectiue.⁋ Poſſet ẽt diſtingui ꝙ poſe poſſet prece
cõuer dicunt. dere ſignũ vel ſubſeq:⁊ ſi precederet eſſet ꝓpoſitio falſa:
qꝛ notareť eſſe vna po⁹ ad attributionẽ ꝑdicati.Si ſeque/
reť eſſet vera:qꝛ notareť po⁹ multiplicari ad multiplica
tionẽ ſubiecti.⁋ Iſte rñſiones nõ videnť multũ logice.
Tertia nõ:qꝛ modus cõpoſitionis puta poſſibilitas:non
videť poſſe diſtribui ad plures poſſibilitates ſiue īpoſſi/
bilitates pro pluribus inſtantibus poſſibilibus vel īpoſ/
ſibilibus ſeu incõpoſſibilibus:⁊ nõ notareť predicatum
vniri ſubiecto pro aliquo vno iſtanti. Nec ſcda rñſio ali/
qd valet:qꝛ illa nõ hʒ locuʒ niſi accepto hoc ſigno oĩs/in
plurali ſicut ibi.oẽs apli dei ſunt duodeciʒ. Nec rñſio p⁹
videť valere:qꝛ neceſſe eſt/accipiẽdo extrema pro eodeʒ
tempore vel pro alio:ꝙ poſſibilitas dicat modũ cõpoſi/
tionis vnientis extrema.

Omittendo longas ⁊ prolixas euaſiones illaruʒ
īprobationũ.dico ꝙ iſta ꝓpoſitio ſi/
gnat vnionem ꝑdicati cuʒ ſubiecto poſſibilr pro aliquo
a.l. ꝓpoſitio. vno nũc:lʒ illud nũc ſit īdeterminatũ:⁊ tũc illa expoſitio
eſſet vera ſi talis ampliatio cõpõnis poſſit fieri vꝫute poſ
ſibilitatis:nõ eniʒ põt fieri ampliatio ad plura nũc/vt nõ
noteť poſſibilitas cõpõnis pro aliquo vno nũc:ſiue extre
ma accipianť pro eodẽ nũc/ſiue ꝑ alio:puta ſi ſedens ac/
cipiať pro vno inſtanti:⁊ ſtans pro alio.in oĩ ſenſu opʒ ꝙ
poſſibilitas modificet ipſaʒ cõpoſitionẽ iungentẽ extre/
ma pro aliquo vno nũc:tñ indeterminato.⁋ Ita in ꝓpo
ſito/notať/diuidi/vniri cõtinuo ſm ſignũ ⁊ pro quolʒ eiꝰ:
⁊ hoc pro aliquo nũc indeterminato.hoc aũt eſt īpoſe:qꝛ
qñcũqʒ vniť ſibi ꝑdicatũ pro aliquo:vel aliqbus ſingula
ribus:nec tñ ſibi repugnat ꝑ aliqꝫ:neceſſe eſt eniʒ ſicut di
cit ꝑma rñſio:ꝙ cũ reductione potẽtie nõ tñ ad factum
eſſe:ſʒ ad fieri ſtet alia potentia nõ reducta nec ad actum
facti eſſe:nec ẽt fieri:qꝛ neceſſe eſt diuiſione exiſte in fieri
vel in facto eſſe ſm.a.aliqd ↄ̃tinuuʒ terminari per.a.⁊ ita
potentiã que eſt in illa parte cõtinui nõ reduci ad actuʒ.
⁋ Sed ſi arguas.quelibet ſingularis eſt vera.igiť ⁊ vlis.
⁋ Poſſet dici ꝙ ſingulares ſũt vere:nõ tñ cõpoſſibiles.
⁊ vtrũqʒ requiriť ad poſſibilitatẽ vlis.⁋ Contra.ſil hec
eſt vera/ↄ̃tinuũ põt diuidi ſm a.⁊ ſm.b.⁊.c.⁊ ſic de quo/
libet alio ſingulari ſimul.Et ſi dicas ꝙ ſingulares ſũt cõ/
poſſibiles/accipiẽdo potentiã:ſed nõ actũ terminantẽ po
tentiã pro eodẽ:puta eſt ſil poſſibile ↄ̃tinuũ diuidi ſm.a.
⁊ ſm.b.⁊.c.nõ tñ eſt poſſibile ſil diuidi ſm.a.⁊.b.⁊.c.⁊c.
Arguo ꝙ nõ opʒ accipere poſſibilitatẽ diuidendi ꝑ eodẽ
nunc ad hoc vt vlis ſit vera:qꝛ ſingulares abſolute enun
tiantes ꝑdicatũ de ſingularibus ſufficienter enumeratis
inferunt vlẽ abſolute enuntiãtes ideʒ ꝑdicatũ:ſed ſi tales
ſingulares ſunt vere omnes in ſe ⁊ abſolute.igitur ⁊ vlis.
⁋ Rñdeo ꝙ ſingulares ꝓpoſitiones de poſi abſolute
ſumpte nõ inferunt formalr vlem de poſſibili:ſed eſt fal/
lacia figure dictionis a pluribus determinatis ad vnam.
poſſunt enim ſingulares ex vi ſermonis vnire ꝑdicatum
ſubiecto pro aliquo nũc.vlis aũt vnit ꝑdicatuʒ ſubiecto
pro quolibet eius vlr:⁊ idõ ꝓcediť ex forma ſignificandi
a pluribus determinatis ad vnuʒ.⁋ Iſta eſt rõ quare a
premiſſa de poſſibili vt nũc/⁊ alia de poſſibili ꝑ alio nũc:
nõ ſequiť ↄ̃clõ de poſſibili ſimplr ⁊ abſolute:qꝛ premiſſe
ille nõ ſignificãt ex forma ſua extrema vniri ipſi medio:
⁊ ſic nõ ſequiť vnio extremoꝝ inter ſe:nec ẽt eſt poſſibi/
lis pro aliquo eodeʒ.⁋ Et ſi queras qualr ſint accipien/
de ſingulares de poſſibili vt ſufficienter inferant vlem:
⁋ Dico ꝙ opʒ eas accipi in cõpoſitione ſpecificata pro
eodeʒ nũc indeterminato:puta poſſibile eſt diuidi ſm.a.
pro aliquo nunc:⁊ poſſibile eſt diuidi ſm.b.pro eodeʒ:⁊
ſm.c.pro eodem nunc:⁊ ſic de ſingulis:⁊ tunc ſequiť vlis:
⁊ aliter nõ.⁋ Et ſi arguas ꝙ iſte ſingulares ſunt alteri⁹
vlis:puta iſtius:poſſibile eſt cõtinuuʒ diuidi ſm qdlibet
ſignum ſm vnum nunc:que formalr differt ab illa alia.
⁋ Rñdeo ꝙ differunt ſm vocem:qꝛ hoc ꝙ iſta expri/
mit hic alia ex cõſignificatione verbi demonſtrat extre/
ma vniri.⁋ Et ſi dicas ꝙ ẽt hoc mõ ſpecificando predi
catum pro aliquo nunc determinato vel indeterminato:
nulla ſingularis repugnat alij:vt poſſibile eſt diuidi ſm
b.pro eodem nunc non repugnat iſti:poſſibile eſt diuidi
ſm.a.pro eodem nunc:⁊ ita de.c.⁊ de quolibet alio ſingu
lari:quia ſi aliqua repugnaret:aut eſſet illa que reciperet
punctum īmediatũ aut mediatum.non illa que acciperet
mediatuʒ:qꝛ diuiſio ſm vnum ſignum nõ impedit diui/
ſionem ſʒ aliud ſignuʒ mediatum:nec iſta que īmediatũ:
quia nulluʒ eſt īmediatuʒ.igitur ſingulares vt inducunt
vleʒ iſtã vt nũc/ſunt vere ⁊ cõpoſſibiles.⁋ Rñ:dico ꝙ
cuilibet ſingulari accepte vel acceptibili nulla ſingularis
determinata accepta vel acceptibilis repugnat īdetermi
nata cõpõne pro eodẽ nũc:tñ cuicũqʒ accepte repugnãt
infinite īdeterminate. Et rõ illius repugnãtie eſt aſſignata
Logica reſo/ lano ſingula/ re. ꝑus ex īpoſſibilitate reductiõis oĩuʒ potẽtiaꝝ ſil ad actũ:
huius ſile nõ habeť facilr in algebri eniʒ põt poni exem
plum:vbi queʒ ſingularis eſt poſſibilis:⁊ tñ vlis nõ eſt
poſſis:qꝛ aliqua vna ſingularis alicui vni ſingulari eſt icõ/
poſſibilis:ſicut poſſibile eſt omneʒ colorẽ tibi ineſſe:hec
eſt īpoſſibilis:quia aliqua vna determinata ſingularis al
teri determinate repugnat:ſicut te eſſe album:repugnat
iſti:te eſſe nigrum. Tamen ponamus ꝙ iſte non poſſet
portare decem lapides:ſed nouem tñ:⁊ ſint illi lapides
decem equales.iſta propoſitio:poſſibile eſt omneʒ lapi/
dem portari ab iſto.falſa eſt:⁊ nõ qꝛ aliqua ſingularis in
ſe ſit falſa:nec qꝛ aliqua ſingularis determinata ſit alicui
alteri determinate incompoſſibilis:ſed aliquibus deter/
minatis eſt aliqua indeterminata incompoſſibilis: que/
cũqʒ enim nouem ſingularia ſunt compoſſibilia:⁊ deci/
mum indeterminate eſt incompoſſibile eis.iſto modo dʒ
intelligi reſponſio Auer.ſuper.1.de generatione:qui dicit c.9.
ꝙ facta diuiſione in vno puncto prohibeť fieri diuiſio in
alio puncto:nõ quidem in aliquo alio determinato ſigna
to vel ſignabili:ſed in aliquo indeterminato.⁋ Et tunc
rñdetur ad argumentũ factũ ↄ̃tra me prius de mediato
⁊ īmediato:qd ẽt fit cõtra euʒ.dico ꝙ nõ eſt dandũ diui/
ſionẽ fieri in aliquo īmediato:ſed in aliquo mediato:non
tñ determinato ſiue ſignato ſiue ſignabili:ſʒ īdetermina/
to:qꝛ qdcũqʒ determinatũ mediatũ accipiať poſſet diui/
ſio ſtare ſm illud ſignũ ſimul cũ diuiſione ſm iſtd ſig^m:
repugnabit tñ diuiſioni iſti diuiſio ſm aliud ſig^m mediatũ
ſm aliqd.i.qd nõ eſt in ↄ̃tinuo determinato ad B īdiuiſi/
bile.⁋ Sʒ ſi queras de iſta ꝓpõne:poſe eſt cõtinuũ di/
uidi ſm qdcũqʒ ſignũ.iſta põt ↄ̃cedi:qꝛ B ſignũ/qdcũqʒ/
nõ tñ eſt diſtributiuũ:ſʒ ẽt ꝑtitiuũ:ita ꝙ ad vitatẽ vlis:

cui^9 ſub3 diſtribuit ,p qōcūq3 ſufficit ſigillata attributio ꝑdicati cuicūq3 ſinglari:ita q nō oi ſinglari ſil:ſ3 cuicūq3 īdifferēter:τ nō op3 q aliq̄s/oīs/āt nō ſic ſignat:ſ3 ſignat ſub3 ſil' accipi ,p q̄l3 re^m ꝑdicari. ¶ De B aūt ſigno q̄l3/eſt du^m vez ſignificet idē cū eo qd eſt/oīs/vel cū eo qd eſt q/cūq3. Et qōcūq3 hoz ponat:dō3 eſt de illo:ſic de illo cui equale:cū tñ de īnellectu ɔſtat/nō eſt vis facienda i noīe.

Opi. notabilis quam ſequitur Ochā. vide eam i tra. de facto eu cha^a. τ alibi ſepe. Solue hec ar gumēta ex di ctis hui^9 alibi τ alioꝝ cōtra noīales. quere Burleū ſup ꝑmo phyſi. τ alibi τ alios vt noſti. a. l. huc^9 nō ſic abſoluti.

Ad ſecundam ,pbōnē illi^9 aītis dī q īdiuiſibile nihil eſt niſi carētia ɔtinui: ita q nihil foꝛalr eſt īſtās:niſi carētia ſucceſſiōis ɔtinue:τ ita pūct^9 eſt carētia lōgitudis:τ nihil poſitiuū dicit:τ tūc negāda eēt illa ,ppō:q ſucceſſiuū ꝑcīſe hēat eē:q: ſuū indiuiſibile ſit:imo ꝑcīſe h3 eē ſucceſſiuū:q: ps ei^9 fluit:τ nō q: īdiuiſibile ei^9 ſit aliqd poſitiue. ¶ Pro iſta pōne vīr multa face.ꝑ q: poſita ſola rōne ɔtinui circūſcripto oī abſoluto vī eē terminatū:ſi nō ſit infi^m. ¶ Nec vī q poſſit de^9 ſepare finitatē a linea:nec ꝑ ɔñs pūctū:qd nō vī eē ꝓbabile.ſi pūct^9 eēt alia eēntia abſoluta a linea. ¶ Silr ſi eēnt due eēntie abſolute nō vī poſſe:quō fieret aliqd vnū ex eis niſi vnū alteri accideret:nō.n.ſūt vnū ſ3 idētitatē ꝑfectā:q: ponūt due eēntie abſolute:nec vnū tertiū cōpoſitū ex eis:q: neutrū re^r alteri^9 ē act^9 aut po^a. Silr īdiſibile hēt eē τ nō eē abſq3 gnōne τ corruptiōe:q: ſi i medio linee ɔtinue eſt:eſt tñ vn^9 pūct^9:ipſa aūt diuiſa ſunt duo pūcta in actu.igiť eſt ibi aliqs pūct^9:q nō ꝑfuit ibi τ ſine gnōne:q: nō vī ꝓbabile q diuidēs gnāuerit ibi aliquam eēntiā abſolutā.ſilr de figura īciſiōis:vī ꝑ auctorē ſex ꝑncipioꝝ q nō ſit aliqd poſitiue dcīh:τ tñ ibi eſt ſupficies in actu/q̄ ꝑus nō fuit i actu. ¶ S3 ɔ iſtō tūc ſeq̄ť q gnō ſube q̄ nō eſt ꝑ ſe termin^9 ɔtinui:nihil erit vel ſaltē i nihilo:q: nō eſt ei^9 aliq̄ mēſura poſitiua:τ ita eſt de illuminatiōe τ de oīb^9 mutationibus ſubitis q̄ nō ſūt ꝑ ſe termini mot^9. Et l3 poſſet euadi de mutatiōib^9 q̄ ſūt termini motuū:τ ſūt in īſtāti:ſic nihil in nihilo vel ꝑuatio ɔtinuitatis in ꝑuatiōe ɔtinuitatis:tñ de iſtis vī abſurdū:q: nō ſunt ꝑ ſe termini ɔtinuitatis alicui^9 ɔtinui:q: nihil ſūt ɔtinui nec poſitiue nec ꝑuatiue. ¶ P. Scdō ꝓbm ꝑ poſte^r. rō linee eſt ex pūctis. B eſt in rōne eēntiali linee cadit pūct^9:q rō dī de linea ꝑ mō dicendi ꝑ ſe:nulla aūt ꝑuatio ꝑtinet ꝑ ſe ad rōnē eēntialē poſitiui.igiť τc̄. ¶ P. Ex eodē ſeq̄ť q ſi pūct^9 tñ eſt ꝑuatio:q ēt linea tñ erit ꝑuatio τ ſupficies τ corp^9:ſemp.n.terminatū diffiniť ꝑ terminās:τ poſitiuū nō īcludit eēntialr ꝑuationē. ¶ Silr ſeq̄ť idē ꝑꝑ aliō:q: tūc linea tñ erit carētia latitudis τ ſupficies tñ carentia ꝓfūditatis:τ tūc nō erit niſi vnica dimenſio:q̄ ponet corpus:cū tñ illa dimēſio:q̄ dī ꝓfunditas:poſſet alio re^a dici latitudo.iſte.n.tres dimēſiōes diſtinguiť ſ3 imagiatiōnē triū lineaꝝ ſe īterſecātiū in eodē pūcto. ¶ Ex B īferť vlteri^9 icōueniēs q ſi ſupficies eſt tñ ꝑuatio ꝓfunditatis:quō erit pūct^9 niſi ꝑuatio ꝑuatiōis:nihil.n.vī ꝑuare ꝑuatiōnē:niſi ſit foꝛalr poſitiuū. ¶ P. ſm ſupficiē īſūt multe q̄litates corꝑales τ ſenſibiles:vt vī:ğ nō ē tñ ꝑuatio.aīs ꝓbať de coloꝛib^9 τ figuris:q̄ꝝ vtrūq3 eſt ꝑ ſe viſibile:τ ꝑ ɔñs poſitiuū.figura ēt ꝓpꝛijſſime ſeq̄ť ſpēz:ſic dterminatiua organiçationis corꝑis humani:τ iō vī accñs manifeſtatiuū ſpēi:nō ğ vī ꝓbabile entitatē poſitiuā talis ɔñtis ſpēm nālr τ manifeſtātis eā includē eēntialr vel ꝑ ſubohie īmediate ꝑuationē. ¶ Si aūt hac dubōne omiſſa redeūdo ad z^am ,pbōnē alr dicať q īdiuiſibile ꝑ qd ſucceſſiuū h3 eē eſt tñ in po^a. ¶ Hoc nihil iuuat:q: eodē mō q̄ h3 eē in toto qñ cedit.q̄ro qd ſibi ſuccedat:ſi aliud indiuiſibile/ſtat arg^m:ſi nō/tūc ſucceſſiuū nō erit. ¶ Rñ^o ad arg^m q eo cedēte ſuccedit ps ɔtinua fluens τ nō īdiſibile īmediate:nec aliqd īmediate:niſi ſic ɔtinuū eſt īmediatū īdiſibili. ¶ Et ſi obycis.ğ nō ſp h3 tps eē vniformiter τ eq̄lr:q: qñ illō īſtās poſitiuū eſt/tps eſt:q: ſuū īdiſibile ē. illo aūt trāſacto īmediate nō eſt:q: aliqd ei^9 īdiſibile nō eſt. ¶ Rñ^o ſicut linea nō vniformiter h3 eſſe vbiq3:pūt vbiq3 diſtribuit ,p ꝑtib^9 linee τ īdiſibilib^9 linee:q: i iſtis.ſ. ꝑtib^9 h3 eē:vt i vltimis:τ i illis.ſ.in pūctis vt in terminis:τ tñ vbiq3 eſt vniformiter/ſm q vbiq3 diſtribuit ꝑcīſe ,p iſtis vel ꝑcīſe ,p illis:ita eſt i ,ppoſito.ſi ſp diſtribuit ꝑcīſe ,p īdiuiſibilib^9:vel ꝑcīſe ,p ꝑtib^9:tūc vniformiter h3 eē:ſ3 ſi ,p vtriſq3 ſil' nō h3 eē vniformiter. ¶ Ad ,pbōnes alterius aītis de ꝑtib^9 minimis. ¶ Rñ^o ad ꝑmā:dico q ꝓhs ɔ

p^9 phy. t. ci. 38. τ. 39.

Anaxagorā ſatis h3 ſi ꝑ ablationē a toto minoret totum: ita q nō ſp poſſit de eo eq̄le abſtrahi.opoꝛtebit eni Anaxagorā dicē:ſic īponit ſibi ꝓhs q facta ſegregatiōe a carne cuiuſcūq3 gnābilis de carne:adhuc remaneret caro tāta:vt ex ea poſſet vlteri^9 ſegregari ſeu gnāri qōcūq3 gnābile:τ B eſt īpoſſe:q: q̄ntacūq3 caro pōt in iſi^m diuidi τ minorari ſaltē nō remaneret tāta:vt poſſet ex ea qōcūq3 generabile gnāri:q: gnābile qōcūq3 regrit q̄ntitatē dterminatā illi^9 ex q̄ gnāť:maxie ſi gnō ſit tñ ſegregatio vl' motus localis ſeu latiō:is:qd īponiť Anaxagore:τ vltra q̄ntitatē illā oēm ex q̄ gnāť:minueret caro ꝑ ɔtinuā ſegregatiōnē alioꝝ ex ipſa.nō ğ ꝑꝑ īrētiōnē ꝓhi ibi o3 ponē minimū i nālib^9 ēt ſepatū ꝑ ſe extrā nec i toto. ¶ Ad aliō ꝓhi de ſenſu τ ſenſato:dico q paſſiōes ſūt diſibiles q̄ntūcūq3: ita q nūq̄ q̄ntū poſſet diuidi niſi diuiſa paſſiōe ſenſibili: τ tñ nō diuiť in iſi^m inq̄ntū ſenſibilis.i.inq̄ntū eſt ꝑceptibilis a ſenſu:ſic ipſe vult ibi q ps q̄ntūcūq3 mīma ꝑt eē ſenſibilis vtute:l3 nō actiōe:B eſt q ipſa in toto pōt ,coopari alijs ꝑtib^9 ad ſenſū īmutādū. τ l3 poſſet fieri viſio in cāēt ꝑ ſe exñte:nō tñ īmutaret ſenſū. ¶ Et tūc p3 ad arg^m ei^9:

a. l. ita q pal ſio nūq̄ poſſit. a. l. q̄ntitate.

N

qd adduciť in opp^m:q ſenſus creſcit in iſi^m.ſi ponať τc̄. vez eſt ſi ſenſibile inq̄^m actu ꝑceptibile a ſenſu ꝑt diuidi in iſi^m.nō aūt ſeq̄ť ſi illō qd ē ſenſibile pōt diuidi in iſi^m. ¶ Ad aliō de z^o de aīa p3 q logť de q̄ntitate nāli augmētabilis τ diminubilis:qd ɔcedo:q: illa q̄ntitas cuicūq3 nāli ꝑfecto eſt dterminata i mai^9 τ min^9/loquēdo ď illa q̄ntitate in q̄ nālr ,pduciť:aut ſaltē i min^9 inaiatis/loquēdo de illa q̄ntitate ad quā ,pcedit diminutio. Phs tñ nō logť ibi niſi de termio magni^{tu} τ augmēti:τ iō ꝑcīſe i^l illo loco īrēdit ꝓbāz:q q̄ntitas ꝑfecta cuiuſl3 rei nālis eſt dterminata i maius:ex q̄ h3 ,ppo^m ſuū qd īrēdit ,pbare.ſ.q ignis nō ē ꝑn^m augmētās i aliq̄ gnōne vel in aliq̄ ſpe.op3.n.ꝑn^{le} agēs in aliq̄ ſpe eē dterminatū ad q̄ntitatē ꝑfectā illi^9 ſpēi:vt illaz ſolā ,pducat τ nō vltra illā.ignis aūt nō eſt dterminat^9 ad q̄ntitatē dterīatā in aliq̄ ſpe:q: q̄ntū ē ex ſe ,pduceret mai^9 q̄ntū:q: creſcit in iſi^m/ſi apponanť cōbuſtibilia in iſi^m. Et cū ,pbať illō aīs de mīmo ꝑ B q ɔuenit accipe ꝑ^m i motu:poſſet ɔñs negari:q: illi q dixerūt ꝑ^m in motu dixerūt mutatiōnē ꝑ^{am} eē ꝑtē mot^9. Tñ nego ꝑ^m vtroq3 mō:τ ꝑ^m motū τ mutationē ꝑmā:q: ꝓhs.6.phy.ex īrētiōe oſtendit opp^m.ſ.q oē moueri ꝑcedit mutatū eē i iſi^m τ eō. Et ꝓlus dcť B ſic:q: ſi ignis cāret aliqd ꝑ^m i motu:pari rōne poſſz cāre eq̄le illi ſil' cū eo īmediatū:τ ita aut necē eēt fingē q īter ꝑ^m cauſatū ſil' τ z^m eq̄le illi opoꝛteret q̄eſcē agēs:τ ita mot^9 cōponereť ex motib^9 τ q̄etib^9 īermedijs:aut opoꝛteret agēs poſt ꝑ^m īductū inducē totū ſimul ſucceſſiue:qd vī valde irrōnabile:q: cū ſit eq̄lis vtutis τ eq̄ approximatū paſſo ſic pōt aliquē gradū ſil' cāre ꝑ^m ſil' īducē:ita illo inducto pōt īducē ip3 totū ſil':τ ita cōponereť tot^9 mot^9 īmediate ex mutatiōib^9 īmediatis vl' ex mutatiōib^9 ſiue motib^9 τ q̄etib^9 īermedijs. Eſt ğ iſte ,pceſſus:ſit foꝛa (ſub eē geto τ ſub aliq̄ īmutatiōe) corrūpēda ꝑ motū:puta in alteratiōe ſub caloꝛe in eē geto:hui^9 inquā īmutationis eſt accipe vlti^m.ſ.īmutationē terminatiue:q: mobile ſe h3 nūc īdiſibilr:ſic ꝑus diſibilr:τ B eſt īmutari:ſic mutari eſt alr ſe hīc nūc īdiuiſibilr q̄z ꝑus diuiſibilr:iō aūt eſt ſub eadē foꝛ^9 (ſub qua geuit) in īſtanti īmutationis:q: tūc agēs:qd

Te. cō. 5 τ. Te. cō. 55.

Speculatio ſubtiliſſima doc. ꝑ declaratione ſnīe Ariſto.

5. t. c. 6. phy. l.

dʒ ipſuʒ mouere:nihil egit pars nec nūc agit circa ipm:ab
illo inſtanti incipit mouere illud mobile:⁊ hoc ſucceſſiue.
vel ꝓꝑ ptes mobilis:qꝛ nulla pars mobilis eſt eque pro
pinqua agēti:ſed pars ꝓpinquior altera parte in infinitū:
⁊ ſolus punctus mobilis eſt ſe toto imediatus agēti:⁊ ille
nō eſt mobilis:ſiue ꝓpter ptes forme ſm quas dʒ eē mo
tus:quaꝝ queliʒ aī aliā eſt inducibilis a mouente ꝑſente:
qꝛ ratio extrinſeca ꝓpter quā minimū nō poſſet eſſe per
ſe in nālibus:eſt ꝑſentia corrūpentis.hoc aūt tollit ꝓpter
O ꝑſentiā agētis corrūpētis oē corruptiuum ſui effectus.ab
illo ergo inſtanti imutationis ꝯtinue remittitur calor:qui
infuit ⁊ acqrit̄ frigus:nō eniʒ veriſile eſt ꝙ ſit ſolus mo
tus remiſſionis vſqʒ ad aliqḋ inſtās:⁊ tūc ꝑmo inducatur
Tex.cõ.69. aliqḋ frigoris:vel eniʒ calor remittendus hēet vltimū ſui
eſſe:qḋ negat phs.8.phy.vel ſi nō:ſaltēʒ frigus imediate
ſeq̄ns ipſuʒ hēet ꝑͫ ſui eſſe:⁊ tūc eſſet ꝑma mutatio mo
tus infrigidationis:qḋ eſt ita incōueniēs:ſicut de ꝑma re
miſſione motus caloris.ſ.cōueniēs ē vi ꝙ agēs remittat
calorē niſi cauſando ipſo aliqḋ incōpoſſe ſibi ſm aliqueʒ
gradum.⁊ ſm ꝙ illud cauſat in maiori vel minori gradu
Tex.cõ.7. corrūpit gradū ⁊ gradū ipſius exiſtentis. ❡ Hoc ē vult
phs manifeſte.6.phy.ꝙ oē qḋ mouet̄ hʒ aliqḋ vtriuſqʒ
extremi:⁊ vʒ manifeſtū ad ſenſuʒ ꝙ aque ſucceſſiue cale
feſaciende aliqḋ caloris ineſt:manente adhuc frigiditate
hac:⁊ non adhuc totalr̄ corrupta.Concurrunt ḡ ſil ab in
ſtanti imutationis mot⁹ remiſſionis caloris:⁊ mot⁹ inten
ſionis frigoris:quoꝝ neutrius eſt aliqḋ ꝑͫ:⁊ in aliquo in
ſtanti in quo ꝑmutationē ſubitā inducit aliqs gradus fri
a.l.habuit. goris oīno incōpoſſibilis calori.in illo ꝑmo calor nō eſt:⁊
vſqʒ ad illū calor fuit:ita ꝙ calor nullū vltimū hʒ ſui eē:
ſed hʒ vltimā in eſſe quieto:⁊ frigus nulluʒ ꝑͫ hʒ ſui eſſe
ſimplr̄:ʒ habeat ꝑmū in eſſe quieto:qḋ.ſ.accipit per imu
Tex.cõ.23. tationē:ʒ illud nō ſit ges. ❡ Cū ergo ꝓbat̄ ꝑͫ per phm
8.phy.dico ꝙ intētio phi eſt iſta.ſ.ꝓbare ꝙ nō oīa ſemꝑ
mouent̄.⁊ ꝯtra eos q dicūt oīa ſemꝑ moueri.dicit ꝙ ma
nifeſte cōtinuant̄.ſi cōſideremus illos motus ex qb⁹ mo
uebant̄:moti eniʒ erāt ad hoc ponēdū ex augmentatione
a.l.particlr. ⁊ diminutione animatoꝝ quā videbāt fieri ꝑceptibiliter
in aliquo magno tēpore:puta in anno:⁊ tū in nulla parte
eius:⁊ ex hoc ꝯcludebāt ꝙ illa fiebāt in toto tempore ⁊ in
nulla parte tēporis ꝑceptibilr̄:ʒ in qualibet pte tēporis
iperceptibilr̄:qbus Ariſto.obuiat.ꝙ vn̄ pōt tale mobile
geſcere per aliqḋ tp̄s:⁊ in paruo aliquo tēpore moueri il
lo motu:ita ꝙ nō opʒ moueri ſemꝑ ipm illo motu.Et ꝓ
bat hoc ꝑ exēplū de guttis cadentibus cauantib⁹ lapidē:
que in aliquo certo tp̄e ⁊ numero cadūt:⁊ nihil auferunt
de lapide:tandē tū vna cadens puta centeſima:aufert in
P vtute oīuʒ aliaꝝ aliquā ptēʒ lapidis:que tota ſil̄ aufert̄:⁊
nō pars ante ptē.nō itēdit ḡ phs ibi ꝙ ablatio partis la
pidis ſit in inſtanti vel tota ſil̄.nā iſta ablatio eſt mot⁹ lo
calis:q nullo mō poſſet fieri:niſi ps mobilis prius ptran
ſeat ſpatiū ꝙ̄ totū mobile:ʒ iſta vna ps lapidis:que au
fert̄ ꝑ vltimā guttā in vtute oīuʒ ꝑcedētium:ʒ ſucceſſiue
auferat̄:tū ablatio ei⁹ nō eſt ſucceſſiua corrñdēs toti ſuc
ceſſioni caſus guttaꝝ:nō eniʒ quot erāt gutte cadētes tot
erāt ptes ablationis hui⁹ ptis a lapide:ʒ tota iſta ps
ꝑ vltimā guttā aufert̄:ʒ ſucceſſiue.negat ḡ phs ſucceſſio
nē huic corrñdentē.ſ.toti ſucceſſioni caſus guttaꝝ.ac ꝑ h̄
ille lapis mot⁹ nō mouebat̄ ſemꝑ:ʒ qn̄ mouebat̄ ꝑ vlti
maʒ guttā:tūc ſucceſſiue mouebat̄.Et ſm iſtā intētioneʒ
ſubdit poſtea de alteratione ꝙ non eſt neceſſe ꝙ ꝓꝑ hoc
ſit tota alteratio infinita:frequēter eniʒ vbi hʒ lr̄a noſtra
velox/illa Cōmētatoris hʒ/ſubito:⁊ exponit Cōmentator
ſubito.i.in inſtanti ⁊ nō in tēpore inferēdo. ❡ Que expo
ſitio eſt lr̄e ꝯtraria:qḋ pʒ ex tranſlatione noſtra:⁊ ex tranſla

tione ſua in multis locis:qꝛ in.4.phyſi.vbi tranſlatio no Tex.cõ.117.
ſtra hʒ/repente/ſua tranſlatio hʒ/ſubito.⁊ notificat̄ ibi ꝙ
illud dr̄ fieri ſubito qḋ fit in tēpore iperceptibili:⁊ ita ex
ponit ipſe ibi:igit̄ exponere/velox/vel ſubito/per iſtans:
eſt exponere tp̄s per inſtās.Sed intētio phi eſt iſta ꝙ nō Reſolō ſubti
opʒ:ſicut alterabile eſt diuiſibile in iſinitū:ꝙ ita tp̄o infi lis ꝑ Ariſto.
nitū corrñdeat alterationi alterabilis:ſiue ſemꝑ/dū alte intentione.
rabile eſt:ꝙ ps eius poſt ptē cōtinue alteret̄:ſicut poſſet Q
eē ſucceſſio ex rōne partiū alterabilis:ſed frequēter alte
ratio eſt velox ſiue ſubito.idēſt geſcente ꝑus vſqʒ tūc illo
alterabili.⁊ tunc nō ſunt ſil̄:nec ſm ꝑmā mutationeʒ:nec
ſm ꝑmā ptē motus:ʒ ſucceſſiue:⁊ hoc eſt qḋ ſubdit ſta
tim rō appoſita a pho ad eādē ꝯclōnē:ꝙ qn̄ qs ſanat̄/ſa
natio eius eſt in tēpore ⁊ nō in termino tēporis:⁊ tū mo
bile nō ſemꝑ mouet̄ illo motu:qꝛ iſte motus finit⁹ eſt in
ter duo ꝯtria.qūo ergo acciperet ipſe in rōne precedēti al
terationē fieri in inſtanti ad hoc:vt ꝓbaret nō oīa eſſe in 6.phyſi.ad fi
motu:⁊ in ſcḋa rōne accipit oppoſitū.ſ.ꝙ ſanatio non eſt nem ⁊ alibi
in termino tēporis:ʒ in tp̄e:⁊ tū nō ſemꝑ eſt mot⁹:qꝛ eſt ſepe.
inter ꝯtria:⁊ iō acqſito illo ꝯtrio ceſſabit mot⁹. ❡ Subdit
ḡ phs ꝙ dicere oīa cōtinue moueri multuʒ in manifeſtis Tex.cõ.21.8.
ambigere eſt.vbi ꝯtinue accipit̄ ꝓ ſemꝑ:qꝛ illud.mēbrū phy.ponit il
ꝯtrū diuiſiōis ꝯtramēbris iprobat ꝑ oīa iſta:⁊ adhuc po la diuiſio ⁊
nit̄ ibi vlterior expoſitio:qꝛ lapis manet durus.ḡ nō alte unde.
rat̄:nō ergo ex aliq vbo:qḋ hic dr̄:negat totā ſniam ſuam
in.6.phy.⁊ dato ꝙ hic eſſet aliqḋ vbū qḋ expreſſe hoc vi
deret̄ ſonare:ʒ nullū ſit niſi ex falſo intellectu ſumptuʒ: Percipe dili
magis tū eſſet exponēdū ſm illud qḋ hic dr̄:ꝙ̄ totū iſtud genter equo
qḋ eſt hic principale alibi retractare:ꝓpter aliqua q̄ dr̄r animo.
alibi:nō ita ꝑncipalr̄ nec ex intētione ſicut hic. ❡ Ad aliḋ
de ſenſu ⁊ ſenſato dicet̄ in argumento vltimo ī vltime.q. a.l.huius.q.
huius di. ❡ Ad rōnē de ꝯdictorijs dr̄ ꝙ illa ſunt ꝯdicto
ria que ſunt accepta ꝓ eodē tēpore ⁊ ſm alias cōditiones
reqſitas.⁊ illa nō ſunt ꝯdictoria que nō ſunt accepta pro
eodē tēpore:qḋ ꝓbat̄ per diffōnē ꝯdictionis poſitā ꝑmo
elenchoꝝ.Et iō nō eſſe caloris vt ꝑceſſit in vltimo inſtā ⁊ ꝑ⁹ peri.c.5.
ti immutationis ⁊ eſſe caloris ſuſceptū in tēpore habito: c.3.
nō ſunt ꝯdictoria reſpectu caloris. ❡ Cōtra.eſſe caloris
⁊ nō eſſe abſolute ſumpta nō ꝓut intelligunt̄ in eodē in
ſtanti:ſunt incōpoſſibilia ſimplr̄:ita ꝙ qꝛ ſunt incōpoſſi
bilia ſimplr̄:iō nō pn̄t eſſe in eodē inſtāti ⁊ nō ecōuerſo.
❡ Et rō incōpoſſibilitatis ꝓ eodē iſtanti nō eſt alia:niſi
qꝛ ipſa formalr̄ ſunt oppoſita nulla alia appoſitione for
malr̄ ꝙ̄ ꝯdictoria.igit̄ ⁊c̄. ❡ Cōfirmat̄ hoc ꝑ ſile i alijs: R
qꝛ ꝯtriū ꝯtrio ſuccedēs vere eſt ei ꝯtriū:ʒ nō ſint ſil̄ in eodē
inſtanti.Silr̄ forma vt eſt terminus ad quē priuationis:
vere opponit̄ ſibi ꝑuatiue:vt eſt terminus a quo.⁊ eſt mo
tus inter oppoſita formalr̄.vn̄ phs ꝑmo phyſi.c.25.vult Tex.cõ.47.
ꝙ oīs mot⁹ ſit inter ꝯtria oppoſita vel priuatiua vel me Idez.5.phy.
dia inter hec:⁊ tū iſta vt ſūt termini trāſmutationis nūꝙ̄ t.c.51.⁊.49.
ſil̄ ſunt. ❡ Poſſet ē argui ꝙ creationis termini nō eēnt ⁊.2° de aia.t.
ꝯdictorij:qꝛ nō eē qḋ ꝑcedit eē creati nō pōt ei eē ꝯdicto cõ.44.
riū:nec priuatiuū:nec mediū inter hec:qꝛ in nullo ſuſcepti
uo eſt:⁊ ſi nō eſſet ꝯdictoriū ei:creatio ergo nō eſſet inter
ꝯdictoria vel ꝯtria:qḋ vʒ abſurdū.Qḋ aūt adducit̄ de dif
finitione ꝯdictionis eſt equocatio:qꝛ alio mō ꝯdictio eſt
in/cōplexis:⁊ alio mō eſt in incōplexis.Cōplexa nō ſunt
ꝯdictoria:niſi accipiant̄ pro eodem inſtanti pro quo opʒ
illa ambo enunciare predicatū de ſubiecto.Incomplexa
aūt abſolute ſumpta nō determinando ad aliqḋ inſtans
ſunt ꝯdictoria. ❡ De ꝯdictione ꝑma loquit̄ phs in peri li.1.
hermenias.de 2ᵃ Ario in predicamentis. ❡ Aliter reſpon c.de oppōec.
deo ad argumentuʒ ꝙ immediatū pōt accipi dupliciter.
vno mō iter qḋ ſm ſe totū ⁊ aliud nō eſt mediū.alio mō S
qḋ ſm ſe totū eſt cū altero ſtatiʒ vel poſt alterū.ꝑmo mō

cõtinuũ eſt imediatũ ſuo termino:qꝛ inter idiuiſibile terminans ⁊ diuiſibile terminatũ nihil cadit mediũ.zᵒ mõ idiuiſibili terminanti ꝯtinuũ nihil eſt imediatũ:nihil eniz ſm ſe totũ ſtatim ſeqꝛ illud idiuiſibile.Sed ps illius totius:qð eſt imediatũ totiz pmo mõ ꝓſeqꝛ indiuiſibile ſm pteẽ ante parteẽ in infinitũ.❡ Ad ꝓpoſitũ ꝗ dico ꝙ ſicut menſure iſte ſe hñt:ita ⁊ mẽſurata.ſ.ꝙ qñ vnũ ꝯdictoriũ menſuraꝛ indiuiſibili ⁊ aliud mẽſuraꝛ diuiſibili:⁊ tũc minoꝛ eſt ſalſa:nullũ eniz eſt mediũ inter ꝯdictoriũ:ſm ꝙ eſt in tota menſura ſua:⁊ ꝯdictoriũ aliud ſicut nec iter totam menſurã eius ⁊ mẽſurã alteri⁹:ꝯdictoriũ tñ qð menſuraꝛ diuiſibili nõ eſt alicui imediatũ:ita ꝙ ſm aliqð eẽ ſui.vz.put eſt in mẽſura ſua ſtatim reliquũ ꝯdictoriũ ſequaꝛ.Ita dico in ꝓpoſito ꝙ nõ eſſe huit in idiuiſibili:eſſe aũt forme iducte ꝑ motũ eſt in toto tẽpore habito:⁊ ideo nullũ eſt medium inter illa:⁊ tñ qð ſequiꝛ in tẽpore non eſt imediatũ zᵒ mõ preexiſtenti in inſtanti.

Hinc ps plurium deceptio.

Ad tertium argᵐ pncipale qõnis qñ dĩ ꝙ angelus nõ poſſit moueri:qꝛ eſt indiuiſibilis:ꝯ̃tra is põt facilr̃ rñderi ꝙ angelus occupat locuz diuiſibile:⁊ iõ reſpectu loci ſe habet ac ſi eẽt diuiſibilis:aut ſi occupat locũ punctalem:⁊ ita vt punctalr̃ exñs nõ põt cõtinue moueri:vt ſemꝑ hẽat eẽ punctale.Tñ qꝛ non vĩ rõ quare negaꝛ indiuiſibile moueri ẽt ſi eſſet indiuiſibile quãtitatis per ſe exñs:ideo põt cõcedi ꝙ angelus habẽs vbi punctale põt ꝯtinue moueri vt in pũcto ſemꝑ exñs.

T

❡ Et iſtud qð aſſumptũ eſt de indiuiſibili ꝓbaꝛ multiplr̃.pͦ qꝛ ſphera ſuꝑ planũ mota deſcribit in plano lineaz:⁊ tñ nõ tangit niſi in puncto.ꝗ illud punctũ ꝑtranſit totã lineã:⁊ tñ nõ ꝓꝑ hoc tota linea illa que ſic ꝑtranſiꝛ a puncto,cõponiꝛ ex pũctis.ꝗ a ſili:nec hoc ſequereꝛ ſi ille punctus eẽt ꝑ ſe.❡ Hic rñdeꝛ multiplr̃.pͦmo ꝙ nõ eſt ſphericũ in nã:ſed tñ in intellectu vel imaginatione.❡ Sed hoc nihil eſt:qꝛ celũ ſimplr̃ eſt ſphericũ:⁊ tñ dato ꝙ non eẽt aliqð ſphericũ in nã,adhuc nõ eẽt ꝯdictio ex pte ſphere ⁊ plani ꝙ hoc ſuꝑ illud moueaꝛ:vt ſphera ſuꝑ planũ:eẽt aũt ꝯdictio ſi ex motu idiuiſibilis ſuꝑ aliqd ſequereꝛ ipz eſſe idiuiſibile.vel cõponi ex idiuiſibilib⁹.❡ Alr̃ dĩ ꝙ nãlis ſphera tãgit planũ in linea nõ in puncto.❡ Sz hoc vĩ ipoſſe:qꝛ qð applicaꝛ linee circulari:ita ꝙ eã totaz tangit,nẽcio eſt circulare:qꝛ quelz ps linee circularis eſt circularis:ſic linea recta eſt in q̃libet pte recta.nã recte linee nulla pars eſt circularis vel curua.❡ Aliter dĩ ꝙ qꝛ punct⁹ ille ꝑ accñs moueꝛ:iõ nõ opz ꝙ cõmenſuraret ſibi ſpatiũ ſuꝑ qð moueꝛ.ſphera aũt ꝑ ſe moueꝛ:⁊ ẽt eſt diuiſibilis.❡ Sed ꝯ iſtõ:qꝛ ꝗuis ps in toto moueꝛ ꝑ accñs:tñ ſemꝑ eſt in ſpatio ſibi eq̃li:⁊ ꝑtranſeũdo illa deſcribit totũ ſpatiũ.imo ſi albedo:que magis moueꝛ ꝑ accñs moto quãto ꝗ̃ aliqd:qð eſt pars vel termin⁹ quãti:ſm quãtitateẽ ſuã quã hz per accñs cõpareꝛ ad ſpatiũ:adhuc ei⁹ ꝗ̃titas accñtalis cõmẽſuraretꝛ ſpatio.vñ nõ vĩ ꝙ ꝗ̃tum ad cõmenſurationẽ aliqd auferat moueri ꝑ accñs alr̃ ꝗ̃ ꝑ ſe moueri.❡ Itẽ linea iſta ſuppoſita nõ cõmenſuraꝛ ſphere:qꝛ tũc eẽt corp⁹ ſphericũ:ſed cõmenſuraꝛ alicui moto ſuꝑ ipſaz.ꝗ tñ pũcto moto ſuꝑ eã.❡ Si ẽt ponaꝛ ſpherã eſſe in vacuo ⁊ ſolã lineã eſſe plenã:⁊ ꝑ ipoſſe ſphera poſſet moueri in vacuo:⁊ iſte pũctus ſuꝑ lineã plenaz:illa linea plena nõ deſcribereꝛ niſi pcẽſſe ex puncto illo:⁊ ita ſeqꝛ ꝓpoſitũ ex iſtis.❡ Itẽ.Accipiaꝛ corp⁹ cubũ ⁊ moueaꝛ pͥma ſuꝑficies ei⁹:vel ſemꝑ eſt in aliq̃ ſibi eq̃li:⁊ ita in ſuꝑficie:vel corrñdet ſibi aliqd in magnitudine ſuppoſita puta linea:⁊ ſic ſemꝑ ꝑtranſeundo pͥus aliqd magnitudinis ꝗ̃ aliud ꝑtrãſit totã magnitudinẽ.ꝗ tota magnitudo ſuppoſita componiꝛ ex linea:ſi rõ illoꝝ valeat.❡ Itẽ.Signeꝛ pũctus pͥmus in linea ſuꝑ quã alia linea moueꝛ:

6.phy.t.c.86

iſte punct⁹ in linea ſuppoſita deſcribit totã lineã motam.qꝛ ſicut ſemꝑ qcũqz punct⁹ linee mote eſt cõtinue in alio ⁊ alio pũcto linee ſuppoſite:ita eſt eꝯ.qcũqz punct⁹ linee ſuppoſite ſupponiꝛ alij ⁊ alij pũcto linee mote:⁊ tñ cum oĩb⁹ iſtis ſtat ꝯtinuitas mot⁹.❡ Põt ergo ꝯcedi cũ non videaꝛ niſi fuga:dicere de moueri ꝑ accñs:ꝙ indiuiſibile poſſet ꝑ ſe moueri:ſi ꝑ ſe eẽt:⁊ tñ ꝯtinue nec ex hoc ſequereꝛ magnitudinẽ ꝑtranſitã eẽ cõpoſitã ex indiuiſibilib⁹.

a.l.diſtinguit.

V

❡ Propter tñ intẽtionẽ Ar.ꝗ allegabaꝛ opz intelligere ꝙ in motu locali eſt ſucceſſio ex duplici cã.vz.ex diuiſibilitate mobilis ⁊ ex diuiſibilitate ſpatij:quaꝝ vtraqz cã ſi eſſet ꝑ ſe ⁊ pciſa eſſet ſufficiens rõ ſucceſſionis.Naz qðlz mobile pͥus ꝑtrãſit vnã ptez ſpatij ꝗ̃ aliã:⁊ ita eſſet ſucceſſio ex pte ſpatij,cõꝑando idẽ mobile ad diuerſas ptes eius.Qðcũqz ẽt idẽ in ſpatio pͥus ꝑtrãſit mobile ſz pͥmã pteẽ ſui mobilis ꝗ̃ ſm zᵃᵐ:⁊ ita eẽt ſucceſſio ex pte mobilis cõꝑando ad qðcũqz idẽ in ſpatio.ita ẽt poſſet aſſignari in motu alterationis:⁊ forte in motu augmẽtationis.nec gat igiꝛ phs ⁊ hñ ꝙ idiuiſibile quãtũ eſt ex ſe poſſit moueri vel mouere:ita ꝙ ex eius pte poſſit accipi ꝯtinuitas motus:ita ꝙ ſit mobile hñs in ſe rõnẽ completã mobilis ꝯtinui:qꝛ nõ hz in ſe ꝙ cõtinue moueaꝛ:nõ tñ eſt illð cui repugnat ꝯtinue moueri vel mouere accipiendo ab alio ꝯtinuitatẽ mot⁹.❡ Ex iſtõ ꝯcludũt rõnes ſue:⁊ nõ plus:ſicut pz diſcurrẽdo ꝑ rõnes ei⁹ oẽs:cũ eni pͦ accipiꝛ ꝙ oẽ qð moueꝛ ptiz eſt in terĩo a q̃,⁊ ptiz i termĩo ad quẽ,veꝝ eſt.ſi ſit tale mobile:ex cui⁹ rõne ſit ſucceſſio mot⁹:tale.ſ.mobile eſt ſz pteẽ ⁊ pteẽ ſui in termĩo ⁊ i terĩo:⁊ nõ ita ſolũ:ſz ſm idẽ ſui eſt partiz in termino vno:⁊ ptiz in alio:ꝟ eſt in aliq̃ medio nõ qeſcẽdo:ſed incꝗtũ eſt aliqd vtriuſqz,ꝟ eſt incꝗtũ eſt ꝑ qð tẽdit ab vno in alteꝝ:ꝟ eſt dicitur ꝙ eſt ſub mutatiõe ⁊ ſub aliq̃ ſubiacẽte mutationi:⁊ ſic ꝯtinuat ptes mot⁹.❡ Cũ aũt accipiꝛ idiuiſibile nõ põt eẽ ptiz in vno termino ⁊ ptiz in alio:qꝛ nõ hz ptes:veꝝ eſt de pͥma ꝓbabilitate:⁊ iõ cõcludẽdo ꝙ ſic nõ eſt mobile:concedo.falſuz aũt eſt de zᵃ ꝓbabilitate.❡ Ad aliud cũ dĩ ꝙ prius ꝑtrãſit oẽ mobile eq̃le vel min⁹ ꝗ̃ ꝑtranſit mai⁹.rñdeo ⁊ dico ꝙ ꝑtranſiri põt accipi ꝓ tranſitione diuiſibilis vel idiuiſibilis.ſi idiuiſibilis falſa eſt ꝓpoſitio ſi itelligaꝛ ꝙ ante oẽ ꝑtrãſire mai⁹ vlr̃ ꝑtrãſeat idiuiſibile eq̃le:tũc eni oporteret ꝯcedere qð eẽt dare pͥmã mutationez in motu locali:qð ẽt nec ipſi puerſores Ariˢᵗ ˡⁱˢ nõ expoſitores dicẽtes ipz retractare qð dicit in 6.phyſi.pñt rõnabilr̃ dicere ꝙ in.8.ꝯdicat ſibiipſi:nõ ꝗ opz ꝙ oẽm trãſitionẽ ſucceſſiuã:q̃ eſt maioꝛ ipſo mobili pcedat ꝑtrãſitio indiuiſibilis.❡ Si aũt itelligaꝛ de ꝑtrãſitiõe diuiſibilis:tũc põt itelligi de toto nõ rõne toti⁹ ſz rõne ptis:⁊ ꝟ nõ cõꝑando pteẽ ad vbi ſibi eq̃le:⁊ totũ ad vbi ſibi eq̃le:qꝛ ꝯtinuũ eſt cui⁹ mot⁹ eſt vn⁹ ⁊ idiuiſibilis ex.5.metaᶜᵒ:⁊ ita ſil̃ ꝑtranſit ps ſpatiũ ſibi corrñdẽs,⁊ totũ mobile ſpatiũ totũ ſibi corrñdẽs:ſz itelligẽdo reſpectu alicui⁹ certi ⁊ determinati pũcti in ſpatio pͥus ꝑtrãſit totũ rõne ptis alicui⁹ illð pũctũ.⁊ in hoc ꝙ ꝑtrãſit illð ꝑtrãſit aliqd min⁹ ſe,loquendo de vbi alio a ſuo pͦ vbi totali ꝗ̃ ſic ꝑtrãſeat eq̃le vel maius.⁊ ꝟ eſt ꝑ accñs:inquãtũ mobile põt hẽe vbi min⁹ ſuo totali vbi.❡ Sz ſi loquamur de vbi maiori ⁊ minori ⁊ eq̃li ſz que attẽdiꝛ imediate cõtinuitas mot⁹:quoꝝ infinita ſunt aliqd pͥmi vbi:ſimplr̃ pͥus ꝑtranſit maius ſe ꝗ̃ eq̃le ſibi.❡ Ad ꝓpoſitũ igiꝛ ſaluãdo illud qð eſt de ꝑ ſe rõne motus cõtinui:nõ opz ſaluare illud qð nõ eſt de per ſe rõne eius.❡ Et ſi obijcis ꝙ qcqd ſit de rõne Ar.in ſe ſemꝑ iſte punctus eſt in ſpatio ſibi eq̃li:⁊ ſic ꝑtranſit totũ.ergo cõmẽſurat totã lineã ſuppoſitã:⁊ ita illa linea ſuppoſita erit cõpoſita ex pũctis.❡ Dico ꝙ ſemꝑ.i.in quolz indiuiſibili eſt in ſpatio ſibi eq̃li:non aũt ſemꝑ.i.in quacũqz

Expō notabilis phi. quam male ꝯcipiũt adũſarij ſcõce diſciplinę

6.phy.t.c.7.

X

Tex.cõ.34.

a.l.diuiſibili.

a.l.diuiſibili.

Tex.cõ.8. Idez.5.phy.t.cõ.23.

Hic eſt par ce⁹rdo.com.

Y

per tēporis. ¶ Idē argui pōt de ſupficie pma corpis cu/ buſq3 ỹ3 in quolz nūc tēporis ſupponaẽ pcīſe linee ſuper quā mouet̃: tñ in tēpore medio īter duo inſtātia fluit ſup mediū cōtinuū inter illa extrema. ¶ Ad vltimā rōnē biñ cōcedo ꝙ oī tēpore dato cōtingit accipere min⁹ tpſ: ſ3 ex hoc nō ſeq̃r in illo minori tēpore poſſe moueri min⁹ mo/ bile niſi loquendo de mobili cōtinuo: quod erat ex parte ſui cauſa continuitatis motus.

Ad quartum argumētū pncipale de cā ſucceſ/ ſionis in motu. Dico ꝙ l3 poſſet fieri cōtentio ⁊ altercatio de intentione Auer. ⁊ in quo cō tradicit Auēpace ſicut appet. 4. phy. c. ō vacuo. breuiter tñ dico ꝙ cā ſucceſſionis in quol3 motu eſt reſiſtētia mo/ bilis ad motorē: nō qdē talis ꝙ mouēs nō poſſit vincere mobile: tūc eni3 nō moueret ipz: ſ3 nec ēt talis ꝙ mobile reinclinet̃ ad oppoſitū: q2 ſic eſt pcīſe in motu violento: ſ3 talis reſiſtētia ꝙ mobile ſemp eſt ſub aliquo: cui non pōt īmediate ſuccedere termin⁹ intentus a mouēte: ⁊ iſta reſi ſtentia mobilis ad motorē eſt ꝓpter defectū virtutis mo uentis: ⁊ cū hoc ꝑꝑ reſiſtētiā medij ad mouēs ⁊ mobile: ꝑ qđ mediu3 pōt intelligi oē illud: qđ neĉio precedit īdu/ ctionem termini intenti: ſed tale mediū nō eſt neĉio me/ dium: niſi virtuti limitate. Si enim eſſet virtus infinita: poſſet ſtati3 ponere mobile in termino ad quē: ita ꝙ nec ꝑꝑ formā oppoſitā termino a quo: quā mobile iam hēt: nec ꝑꝑ media nāliter ordinata inter illā formā quā habz mobile: ⁊ terminū ad quē eſſet neceſſitas ꝙ tale mouens ꝓus moueret ꝑ talia media q̄ īduceret terminū: poſſibi/ litas igit̃ ſucceſſionis eſt ex reſiſtētia medij ad mobile ⁊ ad motorē: ita ꝙ hic eſt vna reſiſtētia. mobile. n. inquātū h3 talez formā: inter quā ⁊ terminum nata ſunt eſſe talia media pōt cōtinue moueri ꝑ illa ad terminum: ⁊ per iſta media: q̄ reſiſtunt mobili vt poſſit nō ſtati3 eſſe in termi no: pōt intelligi diuiſibilitas partiū mobilis vel diuiſibi/ litas forme: ſm quā eſt mot⁹ vel vtraq3 ſiľ: neceſſitas tñ ſucceſſionis nunq̄ eſt ex hac reſiſtētia: ſed pcīſe cōparan do iſtā ad agentē: cui mobile reſiſtit ꝑꝑ iſtā reſiſtētiā me/ dij ad ipſu3: ita ꝙ ſicut erat poſſibilitas ex ſola reſiſtētia medij ad mobile: ita virtus illa limitata nō poſſit tollere iſtā reſiſtentiā: ⁊ iō reſiſtit illa reſiſtētia agēti ne ſtati3 in/ ducat terminū. ¶ Tūc ad illa que adducunt̃ ad oppoſi/ tū: ꝙ. ſ. angeli ad ſe nulla eſt reſiſtētia. dico ꝙ ex quo agit nō ex īfinitate vtutis actiue: qm̃ eſt in celo: inter qđ vbi ⁊ ſuu3 vbi in terra nata ſunt eſſe multa media: que ēt vtuti ſue motiue ſunt media: ita ꝙ nec vtute ſua motiua pōt oīa illa media facere ſil ⁊ terminū: nec ēt pōt ſtatim terminū facere niſi ꝓus faciēdo illa media: ⁊ iō eſt hic reſiſtentia totaq̄ regrit̃ ad ſucceſſionē in motu. ¶ Et cū arguit̃ de dicto ipſi⁹ Auerrois de graui ſi ponat̃ in vacuo ꝙ deſcē/ deret ſubito ꝓpter defectū reſiſtētie a pte medij. dico ꝙ ſi vacuū poneret̃ graue nō moueret̃ in ipſo ſm pōnē: q2 vacuū nō poſſet cedere graui: ⁊ dimēſiones ſeparate nō poſſent eē ſiſl: ſi poneret̃ vacuū poſſe cedere ⁊ eſſe ſpa/ tiū: ⁊ nō ꝙ latera pleni eſſent ſiľ: q2 tūc nō eſſet vacuum. dico tunc ꝙ mot⁹ grauis eſſet ſucceſſiue in vacuo: q2 poꝫ pars vacui ꝓus cederet ⁊ totū graue ꝓus trāſiret hāc ptē ſpatij q̄ illā: ⁊ ſicut dictū fuit prius in pcedēti argumento ⁊ mō: ꝑ ſe ſucceſſio eſt in motu locali ex ſpatio inquantū quāto. ¶ Ad argumēta phī inq̄ntū īducunt̃ ad ꝓpoſitū. dico ꝙ illa ꝓpoſitio: q̄ eſt ꝓportio medij ad medium ⁊c̃. vera eſt ceteris parib⁹: ⁊ iō ſequit̃ motū nō eſſe in vacuo. Aut ſaltē vera eſt ꝯ eos q poſuerūt vacuū eſſe totaz cām mot⁹ ſiue ſucceſſionis in motu. ¶ Sed ad ꝓpoſitum ar/ guēdo hic ſiľr de mobilib⁹ ſicut ibi de ſpatijs: iſta ꝓpoſi/ tio negari pōt: que eſt ꝓportio mobilis ad mobile in ſub/ tilitate eadē eſt ꝓportio motus ad motum in velocitate. ¶ Et ſi accipias que eſt ꝓportio hui⁹ ſub rōne qua mo/ bile ⁊ alterius ſub rōne qua mobile. Cōcedo: ſed tūc mi/ nor eſt falſa. angelus. n. mobilis eſt cōtinue: inquātū habz q̄titatē vtualē ſ3 quā pōt coexiſtere loco quāto: ſicut cor pus ꝑ q̄titatē ſuā formalē pōt coexiſtē loco quāto. Siľr ꝙ phs infert in 2ª rōne ſua ꝙ motus fit in eq̄li tēpore ꝑ vacuū ⁊ plenū. ſi īferat̃ hic aliqd illi ſiľe. ſ. ꝙ in equali tpe moueret̃ angelus ⁊ corp⁹ nō eſt īpoſe. ibi aūt eſt īpoſſibi litas ex rōne medioꝝ ſm ꝙ vł rō eius ꝓcedere. ¶ S3 dato ꝙ rōnes phi nō multū ꝯcludāt ad ꝓpoſitū: q2 non ita ſe hñt hic mobilia ſicut ibi ſpatia: valent tñ rōnes ſue ſimplr: ita ꝙ ſua pma rō eſt oſtenſiua: ⁊ reliq̄ ducens ad īpoſe. ¶ Rñdeo igit̃ ꝙ ſi vacuū poſſet cedere: ⁊ motus poſſet eſſe in eo ꝙ ex diuiſibilitate ſpatij mot⁹ hēt diui/ ſibilitatē ⁊ ſucceſſionem: ſicut mō ex diuiſibilitate ſpatij pleni mot⁹ h3 ꝑ ſe ſucceſſionē eſſentialē: ſed vltra iſtā ſuc/ ceſſionē pōt addi velocitas vel tarditas rōne ꝯditionis accñtalis ipſius medij inq̄ntū eſt ꝓmotiuū vel īpeditiuū ipſius mot⁹: ſiue rōne ſubtilitatis ꝑ quā ꝓmouetant ſal/ tez nō īpedit: aut rōne denſitatis oppoſite: tūc igit̃ fieret mot⁹ ſucceſſiuus in vacuo: ⁊ eſſet ꝓportionabilis motui in pleno: ⁊ hoc loquēdo de ſucceſſione eſſentiali nō de ve locitate ⁊ tarditate ſupaddita: q2 oīno nullā velocitatem aut tarditatē ſupadditā hēt mobile in vacuo. hēt autez aliquā ſi in pleno: ſed nihil ad aliqd nō eſt ꝓportio pcīſe. g̃ h3 phs ex hoc ꝯ aduerſariū dicentē motū eſſe in vacuo ꝙ nullus motus hñs aliquā velocitatez vel tarditatē ac/ cidentalē ſupadditā eſſentiali pōt eē in vacuo: ⁊ iō negat phs talē accñtalē ſucceſſionē poſſe eē in motu. ⁊ h̄ nō eſt incōueniēs. ſi poneret pcīſe eē motū in vacuo: ſed eſſet ſi cū h̄ poneret vacuū eē mediū ꝓmotiuū in motu vel me/ diū neĉium in motu: ex pte cuius ſumeret̃ velocitas vel tarditas mot⁹. Eodē ēt mō illud qđ infert in 2ª rōne non eſt īpoſe aduerſario dicenti pcīſe motu3 eſſe in vacuo: q2 mediū plenū pōt equari medio vacuo: inq̄ntū eſt rō vel cā ſucceſſionis eēntialis in motu: ⁊ ſi aliqđ plenū accipe/ ret̃ in tali ꝓportione in quali accipit phs ad motū datu3: illud eſſet oīno neutrū nullā q̄litatē accñtalem dans. nec mediū plenū nec mediū vacuū. Quid g̃ h3 phs ꝯ aduer/ ſariū ex illa rōne: Dico ꝙ h3 tñ ꝙ vacuū nullā q̄litatem accñtalē h3 vltra ſucceſſionē eſſentialē: q2 ſi ſic poſſet ali/ qđ mediū plenū dari equale: ⁊ tunc ꝑ mediū plenu3 ⁊ va cuū fieret motus in tanto tempore: q̄ntū tēpus correſpde/ ret illi conditioni accidētali motus: qđ eſt impoſſibile: q2 ſm hoc media eſſent improportionabilia.

Decimo quero, Utrum angelus poſſit moueri ſe ipſo. Et q̄ nō: q2 nihil idē pōt ſiľ eſſe in po⁹: ⁊ in actu ſm idē: mouēs aūt ſm ꝙ mouēs eſt in actu: ⁊ motū ſm ꝙ motū eſt in po⁹. g̃ nihil mouet ſe. ¶ Confirmat̃ rō ꝑ h̄ ꝙ aliq̄ diuidentia ens: vt ſubā ⁊ quātitas ſunt icōpoſſibilia in aliq̄ vno eodē. g̃ pari rōne act⁹ ⁊ po⁹ in quol3 vno ſūt icōpoſſia. ¶ Itē oē qđ mouet ſe diuidit̃ in duo quoꝝ alteꝝ ex ꝑ mouēs alteꝝ ꝑ motu3 ex. 8. phy. ⁊ ꝓbat̃ ex pª ꝯne. 7. ꝙ nihil mouet ſe ꝑ ſe: q2 tunc q̄ſceret ad q̄etē ptis: ⁊ nō q̄ſceret ad q̄etez ei⁹: q̄ ꝓbatio tenet de corpe moto. ⁊ ex h̄ ſeq̃r ꝙ in quocūq3 corpe mo uente ſe ſit talis diſtinctio: ⁊ ex h̄ vł ſequi vr̃ ꝙ in q̄cūq3 mouēte ſe regrat̃ talis diſtinctio. eadē eni vł incōpoſſitas ꝙ idē nō corp⁹ moueat ſe ꝑ ſicut ꝙ idē corp⁹ moueat ſe pmo: ſ3 angelus nō diuidit̃ in duo q̄ꝝ alteꝝ ſit ꝑ mouēs, alteꝝ pmo motū. ergo ⁊c̃. ¶ Cōtra. angelus pōt moueri localr̃ ex pcedēti qōne. ⁊ nō a corpore effectiue: vt videt tñ miraculoſe a deo. ergo mouetur a ſeipſo.

Tex. co. 71.
Z
a. l. in p° arti.
Aa
p cōcludere.
Bb
Vide cōmē. c. 71. 4. phy.
Cc
a. l. iſta ſunt.
a. l. alia.
Tex. co. 30.
Tex. co. 1.

A Concedo q̄ pōt a ſe localr̄ moueri:q̄ cuicūq̄ʒ leſt potētia paſſiua ad aliq̄d acq̄rendūʒ vel
habendū per motū nō eſt impfectionis in eo q̄ hēat po-
tentiā actiuā p̄ quā poſſit illō acq̄rere:ſʒ pfectionis eſt ⁊c̄.
¶ Qō apparet:q̄ aīatis data eſt poᵃ actiua reſpectu quātī-
tatis pfecte ad quā ſunt in potētia q̄ñ gnānt. ¶ Patet ēt
2.de aīa.t.cō. 47.⁊ alibi. in grauib⁹ ⁊ leuib⁹ vbi eſt potētia actiua ad illō vbi:cui⁹
ſunt receptiua nālr̄. ¶ Silr̄ aīalia hn̄t potentiā actiuam
reſpectu ſenſationis ad quā ſunt in potētia paſſiua:totalē
tn̄ habere nō pn̄t:ſicut declaratū eſt diſ.3.pmi.q̄ potētia
nō pōt hēre oīa obiecta.igit̄ cū angelo inſit potētia ad vbi:
q.6.⁊.7.vl.9 qō pōt acq̄rere p̄ motū non eſt impfectionis in eo ſi hēat
potentiā actiuā reſpectu eiuſdē:imo vʒ eſſe īpfectionis in
eo ſi nō habeat potentiā actiuā reſpectu eiuſdem:ex quo
nō repugnat alijs entib⁹ min⁹ pfectis hr̄e talē poᵐ actiuā.

Ph.cōis.8. phy.t.c.28.⁊ inde. Et ſi dicatur q̄ h̄ cōuenit tm̄ entibus impfectio-
ribus vt aīalibus ſm̄ ptem:q̄ pn̄t
T.c.29.30. diuidi in duo.ſ.mouens ⁊ motū:⁊ qō aſſumptū eſt de gra-
uibus ⁊ leuibus:falſuʒ eſt ⁊ ↄ̄ intētionē phī.8.phy.vbi vʒ
ſpālr̄ ↄ̄tra hoc facere 4.ᵒʳ rōnes. ¶ Primo p̄ hoc q̄ gra-
Tex.cō.29. ue nō eſt aīal. ¶ 2ᵒ per hoc q̄ nō pōt ſiſtere ſe. ¶ 3ᵒ quia
Tex.cō.30. nō pōt mouere ſe motibus diuerſis. ¶ 4ᵒ.q̄ eſt ↄ̄tinuūʒ
ideſt eiuſdē diſpōnis in pte ⁊ in toto:⁊ tale nō pōt moue-
Tex.cō.31. re ſe.⁊ ſoluēdo q̄ōnē dicit:q̄.ſ.tm̄ hn̄t nālia pn̄ᵐ patiendi
reſpectu motus ⁊ nō faciendi. ¶ Primo oſtēdo oppoſi-
Tex.cō.32. tū per auctēs. ¶ 2ᵒ p̄ rōnes. Auctoritas pᵃ eſt phī.8.phy.
vbi ſoluēs dubitationē de grauib⁹ ⁊ leuib⁹ dicit:q̄ q̄ po-
tētia dī multiplr̄ ꝓpter h̄ nō eſt manifeſtū a quo moueſ
graue:diſtiguit aūt potētiā ad actū pmū ⁊ ad actū 2ᵐ:vt
pʒ de potētia ad ſciam ⁊ cōſiderationē.⁊ applicando ad
ꝓpoſitū dicit q̄ ignis eſt in potentia eſſentiali vt fiat fri-
gidus:put.ſ.aqua gnātur ex eo:cuʒ aūt genita fuerit aqua
eſt in potētia accñtali ad agēdū.i.ad infrigidādū niſi im-
pediat̄:ita ēt dicit ipſe de graui ⁊ leui:leue enim fit ex gra-
ui:vt ex aqua aer.cū aūt eſt iam leue opabit̄ mox:niſi ꝓ-
hibeat̄.actus aūt leuis eſt alicubi eſſe ⁊ ſurſuʒ:ꝓhibetur
aūt cū in ↄ̄rio loco ſit.vñ nihil valet exponere q̄ cum ſit
in actu leue eſt actu leue:ita q̄ leuis eſt aſcendere:q̄ tūc
idēʒ eſt dicere q̄ actu leue eſt:⁊ dicere q̄ q̄ leue eſt actu
aſcendit:q̄ nihil aliud eſt niſi cāliter dictū.dicit enim q̄
mox opabit̄ niſi ꝓhibeat̄:q̄ nō pōt intelligi de actu leuis
ſ.pmus. pmo:q̄ ſactus leuis nō pōt ꝓhiberi vel īpediri dum eſt
actualr̄ talis.ſimilr̄ dicit q̄ ꝓhibetur cū eſt in contrario
loco.nō aūt eſt nō leue actu pmo:q̄ eſt in contrario loco.
ergo intendit de actu 2ᵒ.ſ.q̄ actus eius eſt alicubi.ideſt
q̄ actus eius q̄ eſt qui eſt ſurſum ſiue ſurſumitas ſit opō
eius:ſicut ergo ignis hn̄s calorē in actu pmo vere ⁊ effe-
ctiue ſe hʒ ad calefactionē:que eſt opatio eiᵘ 2ᵃ:ita ⁊ ignis
actu exiſtēs leuis effectiue ſe hʒ ad eē ſurſuʒ:ſiue ad ope-
a.l.illū q̄ eſt ſurſum. rationē 2ᵈᵃᵐ:que eſt ferri ſurſuʒ. ¶ Idē ēt.4.phy.ca.
Tex.cō.85. de vacuo:vbi dicit qō denſuʒ ⁊ rarū cōcomitant̄ due cō-
Tex.cō.86. trarietates.vʒ.graue ⁊ leue:durū ⁊ molle:⁊ loq̄nēs de cō-
trarietate grauis ⁊ leuis.dicit q̄ ſm̄ hāc ↄ̄rietatē erūt acti-
ua motus:ſm̄ aūt durū ⁊ molle paſſiua:igitur ⁊c̄. ¶ Et ſi
obijcias iſta nō eſt intentio ſua:q̄uis ſic ſonent verba:q̄
Tex.cō.8. 2ᵒ de gnōne.enumerās q̄litates actiuas excludit graue ⁊
leue a qualitatib⁹ vere actiuis ⁊ paſſiuis. ¶ Rn̄deo.dico
q̄ ↄ̄diceret ſibiipſi in.8.phy.p̄ illud 2ᵒ de gnōne:niſi alio
mō intelligeret hic ⁊ ibi. Nā in.8.phy.ſicut ꝑ iſtis allega-
tū eſt:dicit q̄ hn̄t pn̄ᵐ nō agēdi ſed patiendi.in 2ᵒ aūt de
a.l.de gnātio-ne in pᵒ de ge-neratiōe ⁊ alr̄ alibi vbi oc-currit ſermo de gnā. gnōne dicit q̄ graue ⁊ leue nec ſunt actiua nec paſſiua:⁊
ꝓbatio ſua pʒ ibi:aliter igit̄ loquitur ipſe de actione in.8.
phy.⁊ aliter in.2.de gnōne.vbi occurrit ſermo de actione
⁊ paſſione:⁊ aliter in p̄ de gnōne:⁊ aliter in 2ᵒ de gnōne.
ſicut eniʒ in lib.phy.loquit̄ de motu in gnāli ⁊ vlī:in lib.

aūt de gnōne de motu ad formā:ita in.3.phy.loquitur de Tex.cō.18.⁊ inde.
actiōe ⁊ paſſiōe in cōi ⁊ ſ vlī.⁊ ita ver eſt qō dicit.8.phy. Tex.cō.53.
q̄ hn̄t pn̄ᵐ patiendi reſpectu motus localis.in lib.aūt de
gnōne loquit̄ de actione ad formā vbi agēs ⁊ patiēs ſunt
ↄ̄ria:qō vtiq̄ʒ verū eſt de actione vniuoca eoꝝ que ſunt in
pnᵒ diſſilia ⁊ ↄ̄ria:⁊ in fine ſunt ſilia. Silr̄ in actione equiuo-
ca ſimile eſt agēs ꝓducto ſm̄ formā ſilitudine equiuoca:ſi-
cut ipſe cōcedit ibi in p̄ de gnōne aliq̄ō agens nō cōicare
cū paſſo:ſicut nec medicinā cū corpe ſanato.hoc aūt mō
negat in 2ᵒ de gnōne grauia ⁊ leuia nō ſolū eē pncipia
agendi vel faciendi:ſed ēt patiēdi:⁊ hoc expreſſe ſonat rō
ſua:q̄ iſta nō ſunt pnᵃ agendi alia:nec patiendi ab alijs:⁊
ideo nō ſunt pncipia ꝓducēdi aliq̄d ſm̄ formā aliquā:de
qua ꝓductione loquit̄ ibi:nec pncipia patiēdi ab aliquo
agente corrūdente tali actioni:ſunt tn̄ pnᵃ actiua aliq̄ mō
reſpectu mot⁹ localis ad vbi:⁊ aliquo mō paſſiua reſpe- B
ctu eiuſdē:quoꝝ vtrūq̄ʒ exp̄ſſit ipſe in.8.phyſi.q̄ paſſiua
in hoc q̄ nālia hn̄t in ſe pnᵐ patiendi:q̄ actiua in h̄ q̄ di-
cit opōnē leuis eſſe alicubi ſicut ſcientis ↄ̄ſiderare. ¶ Ad a.l. potentiā vel rōnem.
hoc ēt pōt adduci auctas Cōmentatoris 3ᵒ ce.⁊ mun.cō.
28.in ſimplicib⁹ inq̄t.idē eſt ſm̄ ſpēm motor ⁊ motū:ſed
differūt ſm̄ modū:lapis.n.mouet ſe inq̄ntum grauis in
actu:⁊ mouet̄ inq̄ntū eſt potētia inferius.inuenit̄.n.vno
mō in actu:alio mō in potētia.⁊ cā huius eſt hec:q̄ cōpo- a.l.hoc.
nit̄ ex mā ⁊ forma. Sed de hoc vʒ varie loq̄:q̄ in cōmen-
to.28.illius tertij ce.⁊ mun.⁊.8.phyſi.vʒ velle q̄ moueat Cō.32.
ſe p̄ accñs pellēdo mediū:ſicut nauta mouet ſe mouēdo
nauē in qua exiſtit:⁊ ideo auctoritatibus eius nō eſt mul-
tum innitendū. ¶ Ad iſtā ↄ̄cl'onē ſunt rōnes.pma talis.
oīs effect⁹ q̄ñ in actu cauſat̄ hʒ cām in actu.hoc pʒ p̄ Ar. Tex.cō.32.
2.phy.⁊.5.meta.c.de cā.efficiens in actu ⁊ cauſatū in actu Tex.cō.3.
ſimul ſunt ⁊ nō ſunt.pʒ ēt:ſi nulla eſſet auctoritas ꝑ rōnē
manifeſtā:q̄ q̄ nō eſt,q̄ñ nō eſt,nō ꝓducit aliq̄d ad eſſe:
igit̄ q̄ñ deſcenſus grauis eſt in actu:tūc aliq̄d eſt cauſans 1
in actu. Nō aūt tūc eſt in actu a remouēte ꝓhibēs. Neq̄ʒ 2
per ↄ̄ñs ab īpellente ipſuʒ graue fert̄ deorſuʒ:q̄ pellens
nō p̄ ſe mouet deorſuʒ:q̄ in hoc eſt quaſi remouens pro-
hibens:⁊ tale mouens ſm̄ phm̄.8.phy.eſt quaſi mouēs p̄ Tex.cō.32.
accñs:⁊ pter mouēs p̄ accñs opʒ dare mouēs per ſe effi-
ciēs:q̄ oē p̄ accidens hʒ reduci ad p̄ ſe. Nec iſtō pōt eſſe 3
centrū trahēs:q̄ ſi p̄ īpoſſibile nullū graue eēt in centro:ſ 2.phy.t.c.66 ⁊.8.phyſic.t.cō.39.
ſʒ tota terra amota ab eo ⁊ remanēte centro ſub ſola rō-
ne centri:vt pus:adhuc graue nālitēr tēderet ad centruʒ.
Quid ergo attrahit:nūq̄d vbi mathematicū:ↄ̄ſtat q̄ nō: 4
q̄ nō eſt forma actiua. Nec ēt influētia celi:q̄ hoc videt̄ 5
eſſe fuga recurrere ad agens vl'e:q̄ eſt negare effect⁹ pti- a.l.hic.
culares ⁊ cās pticulares.īfluētia ēt celi q̄ntū eſt de ſe vni-
formis eſt in toto medio:q̄re ergo vnā ptē in toto medio
moueret ſurſuʒ ⁊ aliā deorſuʒ,niſi poneret̄ agēs pticula-
re determinās. Nec iſtō actu mouēs:q̄ñ actu mouet:pōt 6
poni actu graue motū:q̄ nihil mouet ſe vniuoce ad illud Hic eſt varie-tas lr̄e in ori-ginalibus:ſed iſta eſt bona.
qō hʒ,⁊ pter hoc mot⁹ eſt q̄d extrinſecū graui. Nec gene-
rans:q̄ tūc pōt nō eſſe.ḡ opʒ dare q̄ ſit aliq̄d intrinſecū
ipſi graui vel ipſummet graue p̄ aliq̄d īt̄ſecū. ¶ Quia
igit̄ opʒ dare aliq̄d intrinſecū. Dicit̄ q̄ generās manet in 7
v̄tute in graui:⁊ p̄ h̄ mouet ipſuʒ graue. ¶ Contra iſtud C
nō manet in v̄tute niſi ſicut cā in ſuo effectu:⁊ qō ſic ma- Sco.q̄d.l. q.2.
net nō eſt ens in ſe;ſed tn̄ q̄ manet in ſuo effectu. Et tūc
v̄tus illa reſpectu motus ptinet ad genus cāe efficientis:
ſi generās dicat̄ efficere:⁊ nihil efficit niſi h̄ʒ q̄ eſt in actu
neceſſe eſt q̄ efficiēs efficiat actu:q̄ illud qō eſt efficiens
in v̄tute tn̄,nō efficit:⁊ ita ſeq̄t̄ adhuc ꝓpoᵐ. ¶ P̄. Illud a.l.q̄ illō q̄ eſt efficiēs in v̄tute effici.
qō nō mouet aliō niſi pus nālr̄ ab alio motū ab eodē hʒ
q̄ moueat:⁊ q̄ ſit motū:ſʒ ḡue cui alligatū ē leue:cui⁹ leui- 8.phy.t.c.35.
tas nō excedit ḡuitatē ei⁹:mouet illō leue trahēdo illō ſe-

cum ad centrum ⁊ non mouet niſi q̄ȝ motum. ergo prius naturaliter eſt motum q̄ȝ moueat: ⁊ ab eodem mouetur a quo habet q̄ moueat illud ſibi alligatum: mouet autē illud non per aliud q̄ȝ ꝑ grauitatem ſuam: igit̄ ⁊ ſeipſum.

D ¶ Poſſet ꝯfirmari iſta rō: q̄ȝ q̄ñ aliqd hȝ potētiā actiuā reſpectu alicuius forme pōt eā cauſare in quocū̄qȝ paſſo ꝓportionato ⁊ approximato: ſed graue hȝ potētiā actiuā reſpectu vbi deorſū: ſicut hȝ reſpectu illi⁹ qđ trahit ſecū: ⁊ ipſummet q̄ñ eſt extra illū locū eſt receptiuū illi⁹ forme carens ea: ⁊ eſt ꝓportionatū ⁊ approximatum ſibi. ḡ pōt iſtā formā cāre in ſeipſo. ¶ Hoc ēt poterit ſatis patere ſi cōſideret̄ q̄ gn̄s reqrit cām actualr̄ cauſantē ſicut ⁊ mouēs: tūc enī opȝ dare cām coeue cauſantē gētē nāliter grauis cū ipſo graui: nulla aūt cā coeue cauſans gētē iſtā ſcū

a.l.in. graui eſt niſi graue: ⁊ ꝑ ꝯñs graue effectiue mouet: ⁊ ꝑ ꝯſequēs mouet̄ ad illā quietē a ſeipſo: q̄ȝ iſta duo ſunt ab eadē cā. ¶ P. Graue impeditū a motu remouet ꝓhibēs ſi grauitas ei⁹ vincit v̄tutē illius ipedientis vel reſiſtētis: puta ſi ſupponat̄ alicui continuo: ⁊ grauitas eius ſuperet rōnē ꝯtinuitatis frangit illud: ⁊ ſic ſoluēdo cōtinuitatē eius ſoluit īpedimētū deſcenſus eius: huius aūt fractionis cū ſit motus violētus opȝ ponere exiſtentē cām extrinſecā:

3. ethi. c. 2. ⁊ nō vr̄ rōnabile fingere aliā cām q̄ȝ ipſummet graue: nō aūt frangit illud niſi q̄ȝ intēdit facere ſe in centro. igit̄ ab eodē ꝑncipio actiuo hȝ ſe facere in centro a quo hȝ illud

8. ce. c. 89. īpediēs remouere. ¶ Hoc ēt declarari pōt aliter: q̄ȝ grauius mouet̄ velocius: ⁊ tñ ab eodē videlȝ gn̄ante poſſet gn̄ari aliqd grauius: ⁊ ēt aliqd minus graue: ⁊ poſſent iſta duo eſſe in eadē diſtātia ad centrū ⁊ in eadē īfluētia celi. igit̄ difformitas motuū in iſtis eſt ab aliqbus intrinſecis.

Tex. cō. 88. ⁊ 89. ꝺ violēto ¶ Itē motus nālis intēdit̄ in fine ſm pħm ꝑmo de celo ⁊ mundo: cuius difficile eſſet aſſignare cām. ſi effectiuum iſtius motus eſſet ꝑciſe aliqd extrinſecum.

Reſpondeo tunc ad pħm ꝗ adducit̄ in ꝯtrariū: ⁊ q̄ ſic ꝑ me ſicut adduxi q̄ graue ſe mouet effectiue: ſicut ſciēs mouet ſe effectiue ad actū ſpeculandi: ⁊ intelligo ſic: ſicut hn̄s formā aliquā que nata eſt eē ꝑn̄m alicui⁹ actionis vniuoce pōt ꝑ illā formā agere in

E receptiuū approximatū ⁊ ꝓportionatū: ita ēt hn̄s formā que nata eſt eē ꝑn̄m actionis eq̄uoce pōt ꝑ ipſā agere equoce in paſſū approximatū: ⁊ ſi ipſummet ſit receptiuū illi⁹ actiōis vel effect⁹ equoci ⁊ carēs eo: ex quo eſt maxie approximatū ⁊ ꝓportionatū ſibiipſi: nō ſolū poterit cāre effectū illū in alio: imo ſumme cauſabit iſtū effectū in ſeipſo. ita in ꝓpoſito lapis exiſtens ſurſū eſt in potētia ad vbi deorſū. grauitas aūt reſpectu iſti⁹ vbi eſt ꝑn̄m actiuū equocū ſicut vr̄ reſpectu vbi nō opȝ querere niſi ꝑn̄m equocū: nō enī mouens mouet mobile ad aliqđ vbi: q̄ȝ formalr̄ mouēs eſt in actu ſm illud vbi: ſȝ tñ q̄ȝ virtualr̄. q̄ȝ igit̄ ipſummet graue receptiuū eſt ipſi⁹ effect⁹ equoci: ⁊ caret eo cauſat in ſeipſo ꝑmo iſtū effectū ⁊ in nullo alio: niſi ꝑus cauſando in ſe: ita q̄ cāre iſtđ eſt opđ grauis: ſic

8. phyſic. vbi ſupra. dicit pħs vt calidi calefacere. ſȝ q̄ cauſet h̄ in ſe accidit ei.

3. phy. ⁊ cō. 3. accidit enī ſibi inquātū eſt actiuū reſpectu hui⁹ cauſatiōis

F vel re⁹ hui⁹ cauſabilis q̄ ipſūmet ſit receptiuū eiuſdē effect⁹. Iſtđ poſſet intelligi ſi graue manēs ſurſū poſſet ꝓpellere aliud ad centrū: tūc enim nō dubitaret aliqs: quīn graue eſſet ꝑn̄m deſcēſus in altero: nec mō min⁹ eſt cā actiua re⁹ deſcēſus ſuiipſi⁹. ¶ Tñ ꝑꝑ vnū v̄bū pħi addo vltra q̄ mot⁹ iſte nō eſt nālis in ſe: ex h̄ q̄ hȝ ꝑn̄m actiuū in

Tex. cō. 3. ſe: ſȝ ſolū ex h̄ q̄ mobile hȝ ꝑn̄m intrinſecū paſſiuū nālr̄ inclinās ad motū: qđ ꝑȝ ꝑ diffōnē nāe. 2. phyſi. q̄ȝ eſt ꝑn̄m mot⁹ ei⁹ in quo eſt ꝑ ꝑ ſe ⁊ nō ꝑ accńs: nihil enim eſt ꝑn̄m nāliter mouēdi alicui niſi inquātū eſt ꝑ ſe: ⁊ ꝑmo in eo qđ mouet̄. nō eſt aūt ꝑ ſe ⁊ ꝑmo in aliquo qđ mouet̄: niſi inquātū eſt paſſiuū. ḡ nō eſt aliqd nā vel ꝑn̄m nāle alicuius: niſi q̄ȝ eſt ꝑn̄m paſſiuū in ipſo moto. Hoc ēt ꝑȝ: q̄ȝ ideo aliqd mouet̄ nāliter: q̄ȝ mouet̄ ſicut aptū natū eſt ipſū moueri: a.l. mouendo ita eſt in propoſito: ita q̄ lȝ hic ſicut ⁊ in multis alijs: ꝑn̄m actiuū ſit ꝑn̄m mouēdi: nō tñ ꝑꝑ illud ꝑn̄m actiuū mouet̄ nālr̄: ſed ꝑꝑ ꝑn̄m paſſiuū ꝑꝑ qđ ſic mouet̄: ⁊ hoc eſt quod ſubdit pħs poſtq̄ȝ dixit q̄ act⁹ leuis eſt eē alicubi: ⁊ ſurſū tñ dicit ipſe. querit̄ q̄re mouentur in ipſoꝝ loca. Et rndet Tex. cō. 32. cā aūt eſt: q̄ȝ apta nata ſunt ibi eē: ⁊ ſignāter dicit in ipſoꝝ loca. hoc eſt nālr̄ mouent̄ in loca illa: q̄ȝ apta nata ſūt ibi eſſe. i. hn̄t nālē inclinationē ad illđ vbi: ⁊ h̄ modo poſtea ſubdit. q̄ hn̄t ꝑn̄m tñ patiēdi ⁊ nō faciēdi. i. re⁹ motus inquātū nālis eſt: ⁊ ita ibi in ſolōne iſti⁹ dubitatiōis de motu grauiū quaſi interſcalariter logt̄ de ꝑn̄o effectiuo hui⁹ a.l. interſcalr. mot⁹ ⁊ de ꝑn̄o nāli hui⁹ mot⁹: qđ tñ paſſiuū eſt. ¶ Rōnes ēt ei⁹ nō ꝯcludūt ꝯ̄ me. nam ꝑme tres q̄ hn̄t vnā vim Tex. cō. 29. oñdūt graue nō mouere ſe: ſic̄ agēs ꝑ cognitionē mouet ſe: nō enī aīal poſſet ſiſtere ſe citra vltimū terminū intentū: nec ēt poſſet mouere ſe diuerſis motib⁹: niſi ageret ꝑ cognitionē: ⁊ ex hoc ſatis ſequit̄ ꝓpoſitū pħi: q̄ iſta non ſunt ꝑ̄ͦ mouētia. nā ꝑ̄ᵐ mouēs mouet ꝑ cognitionē: q̄ȝ ſapientis eſt dirigere: ſicut oſtenſum eſt de deo ſupra diſ. 2. ꝑmi de cognitione dei. ¶ Quarta rō ſua de ꝯtinuo nō cōcludit preciſe inquātū q̄ntū: ſed de cōtinuo hoc eſt q̄ eſt In phe⁹ nue. q. 1. eiuſdē diſpōnis in oī ꝑte. ꝓbat enī q̄ graue nō mouet ſe Tex. cō. 30. effectiue: q̄ȝ nō eſt ꝑs vna in actu: q̄ pōt facere aliā in actu ſm eādē q̄litatē: quō ipſe dicit in de ſenſu ⁊ ſenſato. ⁊ cōcedo q̄ hoc mō ꝑs grauis exiſtēs in actu nō cauſat motū c. x. in alia ꝑte: ſed totū graue eſt in actu ſm actū ꝑmū: ⁊ cauſat in ſe actū 2ᵐ. ¶ Sed obycies quō pħs ſi cōcedat graue ſic moueri effectiue a ſe: lȝ nō ꝑ cognitionē: nec ēt q̄ naturalitas eius ſit ab eo inquantū hȝ ꝑn̄m actiuū quō habebit ꝑncipale ꝓpoſitū ſuum q̄ iſta neceſſario mouent̄ ab alio: qđ ipſe intendit ꝑncipalr̄ ꝓbare: Dico q̄ ſatis hȝ h̄ ex diſtinctione potētie. iſta enī nō reducunt ſeipſa de potentia 2ͦ ad actū 2ᵐ: niſi ꝑus reducta fuerint de potentia ꝑma ad actū ꝑmū: vel ſaltē poſſent reduci ad actū ꝑmū: G qđ dico pro totis elementis: que tota ſm ipſū ſunt ingenerabilia ⁊ incorruptibilia: ⁊ tñ q̄ȝ ſunt eiuſdē rōnis cū Uide. 3. ce. ⁊ alibi. partibus ſuis nō repugnat eis reduci de potētia ꝑma ad Ex his ꝑȝ clariſſima doc. actū ꝑmū: ſicut ꝑtes eoꝝ reducunt̄. ſequit̄ ergo q̄ oē graue ⁊ leue: lȝ moueat ſe effectiue de potentia ſcđa ad actū expō ⁊ deſtructio achillis 2ᵐ: tñ mobile eſt vel mouetur ab aliquo alio extrinſeco a lucifuge cōtra ſcoti diſ potentia ꝑma ad actū ꝑmū: nō enim opȝ q̄ ſi omne qđ ſcipulum. mouet̄ ab alio mouet̄ q̄ in omni motu moueat̄ ab alio. ⁊ ſufficit pħo ꝑmū: q̄ȝ per hoc deuenief ad aliqđ aliud ab oibus iſtis: qđ nec in vno motu nec in quocūqȝ poterit moueri ab alio: ſed eſt oino mouens imobile. Similr̄ ēt poteſt dici q̄ in iſto motu ⁊ ſi moueant̄ a ſe effectiue: nō tamen mouent̄ a ſe: ſicut a ꝑmis mouentibus: ex quo non mouent ſe per cognitionem: ſequit̄ q̄ preſupponant aliquid ſic mouens ꝑ cognitionē: ⁊ ita lȝ moueant ſe effectiue: nō tñ ſic q̄n moueant̄ ab alio: lȝ nō ſicut a cā prima.

Ad primum argumentū ꝑncipale dictū eſt diſ. 2ͦ ꝑmi. quō pōt aliquid agere in ſe: q. 2. vl. q. ſoluēdo rōnes ſc eādē opi. ⁊ reſponſū eſt ibi ad illud argumentū. Qđ aūt addit̄ pro cōfirmatione q̄ quedam diuidentia ens ſunt incōpoſſibilia in quocūqȝ. igit̄ ⁊ iſta: cōcedo de iſtis vt ſunt oppoſita. Oppoſita aūt ſunt ꝓut dicūt modos cuiuſlȝ entis. ꝓut. i. idē eſt ens in potentia anteq̄ȝ actu ſit: ⁊ ens in actu q̄ñ iā eſt: ⁊ iſto mō nulli eidem ꝯueniūt nec formalr̄: nec ēt denoīatiue: q̄. i. idē dicat̄ ens denominatū ſimul ab aliquo in aliquo actu ⁊ ab eodē in potentia: vt tñ actus accipit̄ ꝓ ꝑn̄o actiuo: ⁊ potētia ꝓ ꝑncipio paſſiuo: que cadunt infra eſſentiā cuiuſlibet diffinibilis vel diffiniti: ſic H

nō ſunt oppoſita:nec ſic diuidūt ens:nec repugnat alicui
Ubi ſupra. eidez.℄ Ad 2ᵐ argᵐ dico pmo ad auctē illā.8.phy.q.ſ.
oē mouens p cognitionē diuidit̄ in duo:quoꝝ vnū eſt p
mouens ⁊ aliud eſt pmo motū.⁊ rō huius eſt:qꝛ poᵃ mo-
tiua talis mouētis eſt potētia organica:ita q illa requirit
nō tm̄ diſtinctionē inter corpus ⁊ aīam:ſicut inter mouēs
⁊ motū:ſed forte in ipſo corpe in quo eſt vtus organica re
quirit ptē corpis mouētē diſtinctā a pte mota:nō eſt aūt
Uide 2.te.⁊ ita neceſſe de mouēte ſe nō organice:qꝛ totū eſt vniforme
alibi ſepe. q̄tū ad actū pᵐ:⁊ totū ī poᵃ q̄tū ad actū 2ᵐ.℄ Sꝫ ad p-
bationē illius ꝓpoſitionis que accipit̄ ex pnᵒ.7.phy.vbi
I pbat̄ q nihil mouet ſe pmo:dico q ꝟ qd̄ dicit pmo:du-
plr̄ pōt accipi.vno mō pōt dici idē qd̄ eſt ſꝫ totū:⁊ oppo
nit̄ ei qd̄ eſt ſm ptē:⁊ hoc mō accipit phs moueri p in.5.
Tex.cō.1. phyſi.vbi diſtinguit q aliqd mouet̄ ſm accñs:aliqd ſm
Tex.cō.44. ptē:⁊ aliqd pmo.⁊ ſilr in.6.vbi dicit q qcqd mouet̄ in ali
quo tēpore pmo mouet̄ in quolꝫ illius tēporis.⁊ alibi fre
quēter/alio mō hoc qd̄ eſt pmo dicit cauſalitatē preciſā:
quō accipit̄ in pmo poſterioꝝ in diffōne vlis.Dico tūc q
Tex.cō.11. rō Ariſto.in pnᵒ.7.bene ꝓbat q nullū corpᵘ mouet̄ a ſe
pmo hac duplici pmitate ſil:qꝛ ſi mouet̄ a ſe pmo.i.ſm ſe
totū.igit̄ motus ineſt cuilꝫ pti eius.ꝯñia tenet p hoc q
totū inquātū mouēs eſt homogeneū:⁊ moueri eſt paſſio
homogenea.paſſio aūt homogenea nō ineſt toti pmo hac
pmitate niſi inſit cuilibet parti eius:ſequit̄ igit̄ q ſi totū
mouet̄ pmo ꝟ mō:q ſi pars q̄ſcit:totū q̄ſcit:accipiēdo
aūt aliā pmitatē cauſalitatis preciſe:ſi totū mouet̄ a ſe p
nō remouet̄ hoc pdicatū:qd̄ eſt moueri ab ipſo pp ꝟ qd̄
remouet̄ ab aliquo:qd̄ non eſt ipm̄.nec remouet̄ ab ipſo:
a.l.hoc. pp id qd̄ remouet̄ ab aliquo:qd̄ eſt aliqd eius:ſi eniꝫ triā
gulus hꝫ tres pmo hac pmitate nō ſolū nō remouetur ab
eo hēc tres:ſi remouet̄ a quadrangulo q nihil eſt eiᵘ:imo
ēt nō remouet̄ ab eo ꝓpter hoc q remouet̄ a pte triāgu-
li:puta ab hoc angulo vel illo.igit̄ ⁊ moueri nō remoue-
bit̄ a toto:cui pmo ineſt hac pmitate:ēt ſi remoueat̄ a pte
eius:que ps nō eſt ipm:⁊ iō ſi totū mouet̄ hac pmitate p:
nō q̄ſcit ad q̄etē ptis.ꝑrius aūt illatū eſt hoc de illo qd̄
K mouet̄ pmo altera pmitate q̄ſcit ad q̄etē ptis:ipoſſe igit̄
eſt totū moueri pmo vtraqꝫ pmitate ſil:⁊ includit ꝯtradi
ctionē ſicut ꝯdictio ſeqt̄:tm̄ altera pmitate pciſe pōt aliqd
totū moueri a ſe pmo.℄ In ꝓpoſito aūt dico q graue
mouet̄ a ſe pmo:qꝛ ſꝫ quālꝫ ptē:⁊ mouet ⁊ mouet̄:⁊ cui-
libet parti cōpetit:ꝫ nō pmo:ſed īquātū eſt in toto ⁊ mo-
In hac ſpe- uere ⁊ moueri.℄ Sed nunqd ꝯuenit graui pmo moueri
culatiōe labo- deorſum pmitate 2ᵃ mō dicta:Dico q poſſumᵘ loqui de
rāt ingenioſi moueri deorſuꝫ in cōi:vel de hoc moueri:qd̄ cōuenit huic
ꝑipathetici ⁊ toti graui:vel de pte huiᵘ moueri:qd̄ ꝯuenit ptibᵘ grauis:
plurimi ſuſti- ⁊ dico q ſicut totū graue ⁊ ps grauis ſunt homogenea in
neant . velut grauitate:ita moueri totale qd̄ eſt paſſio totalis totius:⁊
ſcotus nititur moueri ptiale:qd̄ eſt paſſio partis ſunt moueri eiuſdē rō-
ꝯ multos opi nis:⁊ ſicut moueri deorſuꝫ nāliter in cōi ineſt pmo pmita
nantes phi rō te cauſalitatis pciſe graui in cōi:ita hoc moueri totale ineſt
nes eſſe ſophi huic graui totali ſili pmitate:⁊ hoc moueri partiale qd̄ eſt
ſticas.vt De ps huiᵘ moueri totalis ineſt parti huiᵘ grauis ſili pmita-
go.diſt.6.p. te.nō ergo hoc totū homogeneū graue mouet̄ a ſe pmo:
q.3. ita q moueri vt eſt cōe ſibi ⁊ cuilibet pti eius inſit ſibi p
ſm hanc pmitatē:qꝛ tunc nō remoueret̄ a toto:⁊ ſi remo
ueret̄ a pte.hoc aūt eſt falſuꝫ pp aliā pmitatē nec tio con-
currētē cū iſta:ſi iſta ponat̄ in ſubiecto homogeneo reſpe
ctu paſſiōis homogenee:tm̄ graue ēt hac pmitate cauſali-
L tatis.vꝫ.preciſe mouet̄ hac motione:⁊ verꝝ eſt q hec mo
tio totalis nō remoueret̄ a totali graui pp hoc q remoue
ret̄ hec motio totalis a quocūqꝫ qd̄ nō eſt ꝟ graue:verū
eſt eniꝫ q pars totiᵘ grauis nō mouet̄ hac motione totali:
nec ꝓpter hoc remouetur hec motio totalis ab hoc graui

totali.℄ Sed obijcies q ſaltē remouet̄ a toto graui mo
tio totalis:ſi a pte eius remoueatur motio partialis.ergo
motio totalis nō ineſt toti pmo cauſalitate pciſa vel pmi-
tate cauſalitatis preciſe:qꝛ ſi ſic ineſſet nullo mō remoue
ret̄ ab ipſo pp remotionez alicuius alterius predicati ab
eo qd̄ nō eſt ipſuꝫ.℄ Rñdeo ⁊ dico q hoc totale graue
inquātū eſt tale homogeneū eſt ex ptibᵘ ſilibᵘ:⁊ ptes iſte
ſunt priores aliquo mō ipſo toto:ita q deſtructis iſtis in ra
tione partiū nō manet totū:ita dico q nō eſt incōueniēs
q eis inſint ſue paſſiones:vt motiones partiales ⁊ quo-
dāmō prius q̄ motio totalis cōueniat ipſi toti:qꝛ ⁊ motio
totalis cōponit̄ ex partiū motionibus ptialibus:ſicut to-
M tū graue ex partibus grauis:⁊ tunc nego hanc ꝓpoſitionē
aſſumptā qd̄ cōuenit alicui pmo.i.ſꝫ cauſalitatē preciſā
nō remouet̄ ab eo:qꝛ aliqd qd̄ nō eſt illud pdicatū remo
uet̄ ab aliquo qd̄ nō eſt ipſuꝫ ſubiectū:hec eniꝫ ꝓpoſitio
eſt falſa vlr.vbi ſubiectū hꝫ ſubiectuꝫ prius ⁊ paſſio paſ-
ſionē priorē:tūc eniꝫ ad remotionem prioris paſſionis a
priori ſubiecto ſeqt̄ paſſionē poſteriorē remoueri a po-
ſteriori ſubiecto:pciſe ergo ꝓbat rō Ariſto.q totum non
mouet̄ a ſe pmo/hoc eſt q moueri:qd̄ eſt paſſio homoge
nea nō ineſt toti homogeneo pmo.hoc eſt ſm cauſalitatē
preciſam/inquātū illa paſſio accipit̄ vt homogenea.hoc
eſt vt eiuſdē rōnis toti quanto ⁊ parti quāti:qꝛ ſic nō re-
moueret̄ a toto:ꝫ remoueret̄ a parte:qd̄ falſuꝫ eſt ꝓpter
primitatez totalitatis:que infert hic ex rōne cauſalitatis
preciſe:tm̄ nō ꝓbat qn totū pōt moueri a ſe pmo/loquen-
do de illa motione totali cuius ptes ſunt motiones ptiuꝫ:
⁊ de pmitate cauſalitatis preciſe.⁊ cū hoc ſtat q moueat̄
pmo alia pmitate.ſ.totalitatis/accipiendo moueri in cōi:
ꝓut.ſ.ꝯuenit toti ⁊ cuilꝫ parti totiᵘ:ita q alio mō opꝫ ac-
cipere pdicatū qd̄ dꝫ ineſſe toti hac pmitate ⁊ illa.

Utrum angelus pōt moueri in inſtāti:Ꝙ nō:

qꝛ tūc maior virtus pōt moueri in minori q̄
in inſtanti.ꝓbatio ꝯñie:ita enim arguit phs Tex.cō.19.⁊
6.phyſi.q ſi maior virtus mouet in tēpore:⁊ 90.in fine.
maxima virtus mouet in inſtanti.℄ Contra.aliq motus
ab aliquibᵘ corporibᵘ mouentibᵘ ſunt in inſtanti:vt illu- Exēpla peni
minatio medij.igit̄ ⁊ motus angeli multo fortiᵘ pōt eſſe tus ⁊c.
in īſtāti:qꝛ maior eſt vtᵘ mouētis ⁊ mior reſiſtētia medij.

Hic dicitur q angelus pōt moueri in inſtanti:ſꝫ Tho.1.part
nō tēporis cōtinui ſed diſcreti:quod ſū.q.53.ar.3.
probatur.quere in Thoma.℄ Alius doctor dicit de iſto ⁊ q̄ſt.9.ar.9.
tempore diſcreto.quere. ⁊ q̄ſt.ij q.4.
De q̄ſt 13.
Contra primā poſitionē arguo.videt̄ eniꝫ cōtradi- q.7.⁊ quoli.
cere ſibiipſi:videt̄ eniꝫ angelū ponere eſſe 11.q.8.
in loco per operationē:⁊ ſi intelligat de opōne tranſeūte
in corpus/illa opatio erit in tēpore cōi vel in īſtanti tpis
cōis.Si aūt intelligat de opōne īmanente.ſ.intellectione
⁊ volitione/illa ex dictis prius in mā de euo:nec eſt in tēpo
re noſtro cōi:nec in alio:ſed in euo ſm euꝫ.igit̄ ⁊c.℄ P.
Rō iſta nō vꝫ cōcludere:qꝛ tunc ſequeret̄ q in vltimo in
ſtanti ꝓlationis vboꝝ in cōſecratione eſſet ibi vera forma
panis:que prefuit in toto tēpore illiᵘ ꝓlationis.Silr cuꝫ
aer quieuit in eſſe tenebroſo p totū tēpus:ſequeret̄ q in
vltimo inſtāti illuminatiōis illius aeris tenebroſi aer eēt
tenebroſus:⁊ ita ſequeret̄ q illuminatio nō fieret ī inſtāti.
℄ Et ſi dicas q iſta illuminatio eſt terminus motᵘ loca- Tho.vbi ſup
lis:quo ſol fit pñs medio.℄ Cōtra.ponat̄ ſol creatᵘ de
nouo ⁊ mediuꝫ preexiſtens.Modo ēt lꝫ cū vbi terminā
te motū localē ꝯcurrat illuminatio medij a ſole ſic facto
pñte:tm̄ iſta illuminatio nō eſt p ſe terminus motus loca-
lis:ſed aliqd vbi acqſituꝫ ipſi ſoli.nec ēt pōt p hoc euadi
quin aer quieuerit ſub eſſe tenebroſo vſqꝫ ad hoc inſtās.
℄ P.

¶ P. Si opʒ angelũ in quocũqʒ tẽpore quieſcentem in vltimo inſtanti illius tẽporis immutatũ eſſe in eodeʒ vbi. igiẽ nunq̃ mutaẽ nec in tẽpore ↄtinuo nec in tpe diſcreto. ꝓbatio ↄñie: accipio aliquã partẽ tp̃is cuʒ qua q̃eſcit ꝛ p̃ ↄñs cũ vltimo illius immutatus eſt. Si etiaʒ in aliquo inſtanti tẽporis diſcreti debeat moueri localr̃. quero aut illud eſt imediatũ iſtans nr̃o inſtãti terminãti tẽpus q̃etis aut mediatũ. Si mediatuʒ: g̃ iter inſtans nr̃m in quo fuit angelus immutatus: ꝛ hoc inſtans eſt tẽpus mediuʒ in quo etiã quieſceret angelus: ergo ꝛ in illo: ꝛ cũ illo vltimo inſtãti illius tẽporis immutatus erit: ꝛ ita in illo inſtãti mediato in quo ponebaẽ mutari nõ mutaẽ. Si aũt eſt iſtãs imediatũ. q̃ro q̃d correſpõdet ei in tẽpore nr̃o: ſi inſtãs. igiẽ inſtans in tpe nr̃o eſt imediatuʒ inſtanti. igiẽ tp̃s nr̃m eſt diſcretũ. Si tp̃s igiẽ in illo inſtanti nõ mutatur angelus inſtãtanee: q̃a illud inſtans per te coexiſtit parti tẽporis noſtri: in qua vel cũ qua põt ↄtinue moueri vel q̃eſcere.

q.4.hui⁹ diſ. ¶ Propter iſtud argm̃ forte ponit 2ª poſitio q̇ iter duo inſtantia tp̃is diſcreti cadit q̃ſi quies media ipſius angeli cũ parte media tp̃is nr̃i. ¶ Sed ↄ illã ſc̃daʒ poſitionẽ ꝓbatũ eſt ſupra q̇ nõ eſt neceẽ operationẽ angeli durare cũ inſtantib⁹ tẽporis nr̃i: igiẽ nec illa duratio erit rõ quietis in termĩo trãſitus ſubiti: q̃re etiã neceẽ erit ponere angelũ poſt trãſitũ ſubitũ quieſcere nõ videẽ aliqua ratio: ſed tm̃ fuga. ne ponaẽ tẽpus nr̃m diſcretũ: ex hoc q̇ ponitẽ talis trãſitus eius in diſcreto tpe. ¶ P. Qd̃ ponit q̇ in tali nunc põt mutari ita q̇ ſit hẽat plura vbi equalia: iter que nõ erit ordo niſi tm̃ nãe vl̃ imaginationem: nõ aũt durationem: videẽ impoſſe q̇ angelus v̄tute ſua nãli hẽat in vno inſtãti tp̃is nr̃i ꝛ ſui plura vbi ſibi eq̃lia: ꝛ h̃ declarat exẽplũ de graui qd̃ ipſi adducũt ad oppoſitum.

H.l. ꝓpoſiti additio ¶ Henricus quolibeto. 13. q. 7. imaginaẽ tale exemplũ ad ꝓpoſitũ ſuũ de motu angeli: ſuppone ſi graue deſcẽderet iuxta aliquẽ murum vbi nullã reſiſtẽtiã hẽret plus q̃ in vacuo: vel ponaẽ q̇ ſpatiũ ſit vacuũ ꝛ imaginatur ibi tria vbi ſibi equalia vt. a. b. c. non prius iquit erit in. a. q̃ in. b. nec in. b. q̃ in. c. niſi ſm̃ imaginationem. non autem

Alexã. M. ſm̃ rem ſeu durationem.

¶ Si enĩ vacuũ poſſet cedere corpi ibi poſito: ꝛ ita eſſet motus in vacuo: nõ eſſet itelligibile q̇ graue eẽt in pluribus vbi ſibi equalib⁹: ſed p̄us in vno vbi q̃ in alio vbi: ꝛ p̄us in p̄ori vbi q̃ in poſteriori: ꝛ p̄us duratione vna p̃s grauis eſſet in ſpatio q̃ alia pars. ¶ Qd̃ etiã ipſe adducit de corpore qd̃ ptrãſit infinita vbi in tpe finito: ꝓpter hoc q̇ nõ eſt niſi in potẽtia in illis vbi, hñ ↄcludit q̇ tp̃s angeli hñ põt eſſe ex partib⁹ finitis eiuſdeʒ q̃ntitatis: ꝛ tñ in illo tpe põt pertrãſire ſpatiũ ĩfinitũ: ſed nõ ↄcludit q̇ in vno iſtãti poſſit pertrãſire tãtũ ſpatiuʒ: imo ↄcludit oppoſitũ: corpus enĩ ita ptrãſit totũ ſpatiũ in aliq̃ tpe: q̇ in alia ꝛ alia p̃te tp̃is ptrãſit aliã ꝛ aliã partem ſpatij.

p⁹ c.8. phy. A **Dico ergo** ad q̃õnẽ q̇ q̃a pluralitas nõ eſt ponẽda ſine neceſſitate: ꝛ nõ eſt neceſſitas: q̃re debeat poni tp̃s diſcretũ mẽſurãs motũ angeli naʒ q̇cq̇d ſaluaẽ per illud tp̃s diſcretũ, ſaluabiẽ etiã per tp̃s ↄtinuũ in cõi: ſicut enĩ opʒ eos dicẽ q̇ ſi trãſeat in iſtanti nõ põt imediate hẽe aliũ trãſitũ inſtantaneũ: ita põt poni ſi trãſeat inſtãtanee in inſtãti tp̃is ↄtinui: ita q̇ lʒ poſt illud inſtãs poſſit hẽe motũ ↄtinuũ in tẽpore habito: nõ tñ põt hẽe trãſitũ inſtantaneũ imediatũ: nõ ergo eſt icõueniens ponere angelũ inquãtũ participat ↄditionẽ corporalẽ. i. que põt eſſe eiuſdem rõnis aliquo mõ in ipſo: ꝛ etiã in corpe q̇ etiã participet mẽſurã corpis aliquo modo. inquãtũ aũt moueẽ localr̃ participat vbi: qd̃ eſt ↄditio ꝛ paſſio corp̃alis aliquo mõ eiuſdeʒ rõnis in ipſo ꝛ in corpe: ergo etiã põt mẽſurari mẽſura p̄mi corpis moti.

¶ Et ſi obijcias q̇ põt moueri ſtante celo: ergo non opʒ motuʒ eius eſſe in tpe. ¶ Rñdeo ita ſtante celo poterit Petrus poſt reſurrectioneʒ ambulare: ꝛ tñ iſta ambulatio nõ fingeẽ eſſe in tẽpore quodã alio a cõi tpe nr̃o cõtinuo. ſimilr̃ etiã nõ exiſtẽte p̄mo motu celi: mẽſuraẽ q̃dẽ q̃es ipſius motus celi potẽtialr̃ (ſicut dictũ eſt p̄us) tpe illo: quo motus p̄mus mẽſuraret ſi eſſet poſitiue ꝛ actualiter: ꝛ in illo tpe potẽtiali põt mẽſurari motus alius nũc actualr̃ exiſtẽs: ita q̇ nõ eſt neceẽ menſuratũ a motu p̄mi celi depẽdere in eſſe vel ẽẽntia a motu illo ſicut fuit motus ſub tpe Joſue ſtante celo: q̃a menſuratio iſta quanti per quãtũ: vt equalis per equale: nõ eſt per aliq̇d a quo menſuratũ eſſentialr̃ dependeat: ſicut eſt in mẽſuris q̃dditatiuis: ſed tm̃ ſufficit q̇ motus iſte q̃ñ eſt: poſſit diſtincte cognoſci ſm̃ quãtitatẽ ſuã ex cogñe diſtincta tẽporis ꝛ hoc vel actualis vel potẽtialis: ꝛ ita dico q̇ q̃ñ iſte motus celi nõ erit: poterit tñ alius motus mẽſurari p̃ tẽpus huius motus p̄mi celi: iquãtũ. ſ. motus ille poſſet fieri cũ tanta p̃te illius motus ſi eſſet: ꝛ nunc eſt cum tanta parte quietis: cum quanta pars motus poſſet eſſe. ¶ Hoc ergo ſuppoſito q̇ nõ eſt neceſſe ponere pro motu angeli aliã menſurã a tẽpore cõi: q̃rẽ querĩẽ vtrũ poſſit mutare vel moueri in inſtãti. dico q̇ duplr̃ põt itelligi mutatio: ꝛ põt dici duplex mutatio. vna includens totã realitatẽ motus: alia preciſe includens realitatem termini motus. Exemplum huius eſt q̇ iſtud mutatur ab. a. vbi, vſqʒ ad. b. vbi põt itelligi duplr̃: vel q̇ ſimul habeat oĩa vbi iter media ſicut haberet ſi p̃ciſe moueret ſucceſſiue. vel q̇ illa mutatione p̃ciſe hẽet vltimũ vbi: ſicut hẽet. ſi illa mutatio eſſet vltimus terminus motus. p̄mo modo contradicendo ſc̃dõ opioni nõ video: qualr̃ angelus v̄tute nãli põt mutari vel moueri in iſtãti: q̃a nõ videẽ q̇ v̄tute ſua nãli põt hẽe plura vbi equalia. ¶ Sc̃do mõ non videẽ incõueniẽs quin poſſet mutari in iſtanti: q̃a q̇ terminus motus nõ ſtatim inducaẽ hoc eſt ex imperfectione v̄tutis ipſius mouẽtis q̃ie impfectio nõ eſt attribuenda angelo niſi aliqua neceſſitas appareret: q̃a dignificãda eſt natura quantũ apparentia permittunt.

Aug⁹.ii.con feſſionum. q.4.hui⁹ diſ. Cap.10. B C

D **Ad argumentũ** in oppoſitũ dico q̇ illa ↄñia Phi tenet ex hoc q̇ in añte includiẽ menſurã eſſe diuiſibilẽ per hoc q̇ poniẽ in eo. in quacũqʒ aũt menſura diuiſibili põt aliqua virtus aliquid facere: maior põt facere in minori: ſed in iſto añte. angelus mutaẽ in indiuiſibili: nõ includiẽ eſſe diuiſibile. hec igiẽ ↄñia. moueẽ in inſtanti. igiẽ aliquid põt moueri in minori. tenet nõ tñ ex ꝓpõnib⁹ veris ꝛ ex natura rei: ſed ex aliqua falſa: que includiẽ in illo añte. eſt enim iſta vera ex nã rei. quicq̇d cauſat aliqua v̄tus in mẽſura diuiſibili: maior virtus põt hoc cauſare in mẽſura minori: ſʒ minor: que erit ibi ſumenda ſub illa maiori vera: nõ eſt vera ex natura rei: ſʒ tñ ex hypotheſi iſta. vʒ. q̇ motus eſt in inſtanti: ſi aũt dicaẽ angelũ mutari in iſtanti: ꝛ per hoc debeat inferri q̇ aliqua virtus debeat ipſum mutare in minori q̃ in inſtanti. minor que ibi erit ſumẽda ſub maiori illa vera: nõ erit vera ex nã rei nec ex hypotheſi: ꝛ ideo ↄñia non valet. Et ex hoc patet q̇ multe ↄſequẽtie enthimematice tenẽt nõ preciſe virtute alicuius vere ſubintellecte: ſed quãdoqʒ virtute alicuius falſe ſubintellecte: dum tamẽ includatur in antecedente.

8° phy.t.cõ. 56. ꝛ 2° de generatione.cõ.59. ſcʒ ly tẽpus. E

Vltimo quero vtrũ angelus poſſit moueri ab extremo in extremũ nõ trãſeundo p̃ mediuʒ. Et ſic: q̃a aut angelus eſt in loco p̃ operationẽ ſm̃ aliquos. ꝛ videẽ planũ q̇ põt op̃ari in extremo nõ operãdo in medio: aut ſaltẽ iperio volun-

tatis mouet ſe:lʒ per aliquā aliā potētiā executiuā: ⁊ pōt velle eſſe in extremo nō volendo eſſe in medio:ſicut pōt intelligere extremū nō intelligēdo mediū. ❡ P̄. Corp⁹ chr̄i prius exiſtēs in celo empireo: nūc eſt in altari: ⁊ non trāſit mediū. igit̄ hoc poterit angelus cū ʒ corpus magis

4.6.⁊.8. phyſicorū. videat̄ ſequi leges loci quā ſpiritus. ❡ Cōtra. nulla pars temporis poteſt trāſire a futuro in preteritū niſi per preſens: ſed ita videt̄ eſſentialis ordo inter partes loci ſicut inter partes tēporis. ergo nō poteſt localiter pertranſiri ab extremo ad extremum niſi per medium.

Tho. 1. parte q. 53. art. 2. ⁊ quoli. 1. ar. 5. B. var. in. 2. di. 2. q̄re bo. A

Hic dicunt quidam q̄ extrema pn̄t intelligi aut duo vbi diſtātia īter que eſt aliquod mediū qđ nihil eſt extremorū: aut duo imediata īter que ſunt media: quorū tn̄ quodlibet eſt aliqđ extremorū. loquendo de medijs ſcđo mō ⁊ de motu ꝯtinuo angeli. dico q̄ nō pōt trāſire cōtinue ab vno extremo in extremū niſi ptranſeūdo per tale mediū: qđ eſt aliqđ vtriuſqʒ extremi: q2 tale mediū eſt rō cōtinuitatis inter extrema trāſita ſicut appet ex diffinitione medij. 10. meta^ce. ❡ Silr̄

T. c. 22. Idē. 5. phy. t. c. 22. etiā vi̇ eſſe loquēdo de motu ꝯtinuo ⁊ de medio alio mō dicto: q2 ſi mouet̄ ꝯtinue nō eſt totaliter in altero termino. ergo partim in vno ⁊ ptim in alio vel in medio inter ambo. nō enim pōt dici vt vi̇ q̄ ſit in pte vnius extremi

D ⁊ in pte alterius: ⁊ tn̄ q̄ oīno nō ſit in tali medio inter talia extrema: q2 tūc eēt in duobus locis diſcōtinuis: ⁊ nullo mō in loco medio: qđ nō vi̇ ſibi poſſe cōpetere v̄tute

B naturali. ❡ Si aūt loquamur de motu indiuiſibili: dico q̄ in tali motu pōt pertrāſire ab extremo in extremum imediatū nō trāſeūdo per mediū: qđ eſt aliqđ vtriuſqʒ extremi. Imo neceſſe eſt hoc: q2 ſi trāſiret per tale mediū cōtinue trāſiret ⁊ nō inſtātanee. Sʒ de extremis diſtātibus hn̄tibus mediū diſtinctū ab extremis eſt dubitatio. pʒ quidē ex q̄ſtione p̄cedēte q̄ nō pōt ſe facere in extremo diſtāte mutatione includēte totā realitatem motus. ❡ Sed nunqđ pōt facere ſe in extremo diſtante mutatione p̄ciſe icludēte realitatē. termini motus: ita q̄ in aliquo toto tp̄e ſit in. a. vbi. ⁊ in inſtāti illius tp̄is p̄ciſe ſit in b. vbi. ita q̄. b. vbi ſit diſtās ab. a. vbi per aliqđ mediū:

n in quo medio nunq̄ȝ fuerit nec in tp̄e nec in iſtāti. ❡ Vr̄ probabilr̄ q̄ nō: q2 ordo p̄firtus a ſupiori agēte vi̇ eē neceſſarius cuicūqʒ agēti īferiori: qn̄ hʒ actionē p̄ciſe circa

C talia ordinata. Exēplū. ordo formarū naturaliū ſuccedēnū ſibi in gn̄atione nāli determinatus eſt ab inſtituente naturā. ⁊ iđ reſpectu cuiuſcūqʒ agētis naturalis eſt neceſſarius: ita q̄ nullū agēs naturale pōt facere imediate acetum ex vino. ergo cū a deo ſit p̄firtus ordo partiū principalium vniuerſi cuilibet agēti creato ⁊ virtuti create. vi̇

8. meta. ⁊ alibi ſepe. iſte ordo eē neceſſarius: qn̄ dʒ agere circa iſta: quorū eſt talis ordo. igit̄ angelus qn̄ mouet ſe per corpora quorū eſt talis ordo: nō pōt abſqʒ omni ordine de quocūqʒ vbi facere ſe in quodcūqʒ vbi imediate. tūc. n. nulla diſtantia videret̄ īpedire actionē eius. ❡ Et ſi obijcias q̄ iſta rō cōcludit cōtra illud mēbrū de medijs: que ſunt aliqđ extremorū: dico q̄ nō: q2 pertrāſeūdo ab vno vbi imediate ad aliud vbi in inſtātibʒ oīa iſta vbi ordine quodā nāe:

3 inter que eſt ordo potēnalis ex natura rei: ſed nō opʒ q̄ habeat ea ordine durationis. ſi aūt trāſiret a diſtāti in diſtans abſqʒ ordine oīmodo: tūc nec ordine nāe nec dura

D tionis haberet illa quorū eſt ordo nālis: circa que tamen operat̄ p̄ſupponēs neceſſario ordinem eorum.

Ad primū argumētū dico q̄ malus angelus pōt inordinate velle: nec opʒ q̄ poſſit illđ

E qđ ſic vult: bonus tn̄ ordinate vult. ⁊ ita ſi vult ſtatim eē in aliquo vbi: nō tn̄ vult q̄ po^a ꝓpria ſit ibi: q2 hoc eſſet inordinate velle ſi talis po^a ſibi nō cōueniat: ſed vult q̄ po^a dei ſtatim ſit ibi. ⁊ veriſimile eſt q̄ deus cōdeſcēdat volūtati eius: ſi talis ſit: vt faciat eū in tali vbi: nunq̄ȝ aūt potētia ꝓpria pōt alicubi eē: niſi eo mō quo cōuenit ſue potētie. ❡ Ad 2^m dico q̄ corpus chr̄i po^a infinita ſit p̄ñs

di. 10. q. 6. F in altari. de quo in 4° lib. iſta aūt po^a qđcūqʒ mediū inter extrema pōt hr̄e pro nō medio: ⁊ ordinē pro nō ordine: q2 eſt ſupra illū ordinē p̄fīgēs illū ⁊ nō hn̄s illū pro p̄firto. non ſic virtus angeli limitata. ❡ Ex iſto appet ad il-

q. 1. vel ille vi̇ 5. de localite. lud de ſenſu ⁊ ſenſato qđ pretermiſſum fuit in q̄one. j. de motu angeli. nō. n. eſt incōueniēs aliquā alteratione totā eſſe ſimul: qn̄. ſ. agēs reſpicit totū paſſum tanq̄ȝ terminū indiuiſibilē: ⁊ formā ſm̄ vltimū gradū ſm̄ quē ipſaʒ totā inducit tanq̄ȝ idiuiſibilē: tūc mutatiōe idiuiſibili iduat̄ forā p̄fecte in paſſo diuiſibili. ſʒ ſm̄ talē formā nō eſt

G motus: ſʒ tn̄ mutatio vna vel forte plures habite aut ordine durationis aut nāe: ſicut ipſe dicit ibi: q̄ ſi magnus fuerit habitū ab habito patit̄: qđ pōt intelligi duplr̄. vno mō q̄ pars poſterior a pte p̄ori p̄us nāliter p̄fecta p̄ficit̄ nāliter poſterius: ita tn̄ q̄ ſit tn̄ ordo nāe inter mutationē p̄oris ptis ⁊ poſterioris. alio mō q̄ ſit ordo durationis. puta q̄ ps poſterior mouet̄ ſucceſſiue a pte p̄ore: ⁊ tn̄ ps prior mutata eſt p̄ciſe ab ipſo agēte extrinſeco. Iſte ſcđs modus vi̇ iprobabilior: niſi poneret̄ partē p̄orē trāſmutatā eē impfectiorē trāſmutāte ipſaʒ. ⁊ ita nō pōt ſubito trāſmutare: ſicut ipſa trāſmutat̄ ſubito ab agēte extrinſeco. dicit ergo ibi ph̄s q̄ nō eſt ita in multiplicatione ſoni ſicut in lumine: q2 multiplicatio ſoni q̄ ſit cū motu locali nec̄io eſt ſucceſſiua: non ſic illa multiplicatio luminis. ⁊ ita nō repugnat ſimultas rōni alteratiōis: ſicut rōni loci mutationis: ⁊ h̄ cōparādo ad virtutē nālē. Sʒ tn̄ nunq̄ȝ eſt nec in alterationib⁹ que ſunt motus p⁹ mutatio: ſicut nec

H in loci mutatiōibus: q2 vbi eſt mutatio inſtātanea: ibi illa nō eſt mutatio inīās motū: nec ēt vlr̄: vbi motus ſequit̄ ſi eſt dare imutationē que eſt terminus q̄etis p̄cedentis. vbi autē quietē ſequit̄ mutatio imediate propter perfectionem virtutis ipſius agentis: ibi non eſt imutatio terminans quietem precedentem.

❡ **Ecce oſtenſum eſt vbi angeli fuerint mox: vt creati ſunt ⁊c̄.**

q. 1. circa iſtam tertiā di. in q̄ magr̄ agit q̄leo creati ſunt angeli q̄ptum ad cor ꝯdino nes nāles. q̄rit̄ pncipalr̄ de duob⁹. p⁹ de ipſor pſonali di. 2°. de ipſor nāli cognitiōe. ſʒ q2 ex diſtinctione perſonali ſube mālis vaciat̄ ſe cognitionē ſube ſpiritual pſonal di. Ido p⁹ vidēdū ē de di. indiuiduali i ſuba māli ⁊ vicio in ſpiāli. Ex q̄ circa di. idiuiduale in ſuba māli ē varietas op. ſm̄ varietates opi. ſo2ab rur varietas q̄ſtionū. Querit̄ ergo pmo ⁊c̄. T. c. 45.

Circa diſtinctionē tertiam: quero p̄ de diſtinctiōe pſonali in angelis: ⁊ ad vidēdū de iſta diſtinctiōe in eis. p̄ q̄rēdū eſt de diſtinctiōe idiuiduali in ſubſtātijs materialibus: de qua ſicut diuerſi diuerſimode dicūt. ita ꝯñr dicūt de pluralitate indiuiduor̄ in eadē ſpecie angelica: ⁊ ēt de impluriſicabilitate: ⁊ vt videatur de diuerſis opinionibus diſtincte que queruntur de diſt. vel indiſtinctione ſubſtātie materialis. quero ſigillatim de diuerſis modis ponendi. primo.

Utrum mālis ſuba ex ſe ſiue ex nā ſua ſit idiuidua vel ſingularis: Ur̄ q̄ ſic. ph̄s. 7. meta. ꝯ Platonē ꝓbat q̄ ſuba cuiuſcūqʒ rei eſt ꝓpria illi cuius eſt: ⁊ nō ieſt alij. igit̄ ſuba mālis ex nā ſua circūſcripto oī alio eſt ꝓpria ei cui ineſt: ita q̄ ex nā ſua nō pōt ieſſe alij. ergo ex nā ſua eſt idiuidua. ❡ Cōtra. qcqđ ieſt alicui ex nā ſua per ſe ieſt ei in quocūqʒ. igit̄ ſi nā lapidis de ſe eſt hec in quocūqʒ eſt lapidis natura: iſta natura eſſet hic lapis. conſequens eſt inconueniens loquendo de ſingularitate determinata de qua eſt queſtio. ❡ Preterea cui de ſe conuenit vnum oppoſitum ei de ſe repugnat aliud oppoſitū. igitur ſi natura de ſe ſit vna numero ex ſe repugnat ei multitudo numeralis.

❡ Hic dicit̄

¶ adds li. 1. di. 13. q. 8. ar. 2. hic vid ſe quitur ⁊ vera. ordo in pmo dis. 2. pte. 1. ⁊ quo. 5. q. 12. ⁊ 13. vbi de ee rei nominis: ſʒ originalr ꝗre ideas. ⁊ alios antiquos.

Hic dicitur ꝙ ſicut natura ex ſe formalr eſt nã: ita ex ſe eſt ſingularis: ita ꝙ nõ opꝫ querere aliã cãm ſingularitatis a cã nature: quaſi nã prius tẽpore: vel natura ſit natura anteq̃ ſit ſingularis: ⁊ tunc per aliqd adueniẽs cõtrahat̃: vt fiat ſingularis: qḋ pbat̃ per ſimile: q2 ſicut natura hꝫ ex ſe verũ eẽ extra animaꝫ: nõ aũt hꝫ eẽ in aĩa niſi ab alio. i. ab ipſamet aĩa: ⁊ rõ eſt: q2 eſſe verũ ꝯuenit ei ſimplr, eẽ aũt in aĩa eſt eẽ eius ſm quid: ita vniuerſalitas nõ cõuenit rei niſi ſm ꝙ hꝫ eẽ ſm quid. ſ. in aĩa: ſingularitas aũt cõuenit rei ſm verũ eſſe: ⁊ ita ex ſe ⁊ ſimplr. ¶ Eſt ergo querenda cã quare natura eſt vniuerſalis ⁊ dãdus eſt intellectus pro cauſa. nõ autẽ querenda eſt aliqua cauſa quare nã eſt ſingularis alia a natura rei mediãs inter ipſaꝫ ⁊ ſingularitatẽ eius: ſʒ que ſunt cãe vnitatis rei ſunt ⁊ cãe ſingularitatis rei. igit̃ ⁊c̃.

H

Contra iſtud arguit̃ ſic. Obiectũ inquãtũ obiectũ eſt prius nãliter ipſo actu: ⁊ in illo priori per ſe obiectũ eſt de ſe ſingulare: q2 hoc ſemꝑ ꝯuenit nature nõ accepte ſm qd ſiue ſm eẽ qḋ hꝫ in aĩa. igit̃ intellect⁹ intelligẽs illud obiectum ſub rõne vniuerſalis, intelligit ipſuꝫ ſub rõne oppoſita ſue rõni. nã vt pcedit actũ deter minat̃ ex ſe ad oppoſitũ illius rõnis. ¶ P̃. Cuiuſcũqꝫ vnitas realis ꝓpria ⁊ ſufficiens eſt minor vnitate nume ralí: illud nõ eſt de ſe vnum vnitate numerali ſiue nõ eſt de ſe hoc: ſed nature lapidis exiſtẽtis in iſto lapide vni tas ꝓpria realis ſiue ſufficiẽs eſt minor vnitate numera li. ergo ⁊c̃. Maior de ſe pꝫ: q2 nihil eſt de ſe vnuꝫ vnitate maiori vnitate ſibi ſufficiẽte. nã ſi ꝓpria vnitas que debe tur alicui de ſe ſit minor vnitate numerali: vnitas nume ralis nõ conuenit ſibi ex nã ſua ⁊ ſm ſe: aliter pciſe ex nã ſua haberet maiorẽ ⁊ minorẽ vnitatẽ que circa idẽ ⁊ ſm idẽ ſunt oppoſita: q2 cũ vnitate minori ſine cõtradictiõe ſtare põt multitudo oppoſita maiori vnitati: que multi tudo nõ põt ſtare cum vnitate maiori: q2 ſibi repugnat. igit̃ ⁊c̃. ¶ Probatio minoris: q2 ſi nulla eſt vnitas realis nature minor ſingularitate: ſʒ oĩs vnitas alia ab vnitate ſingularis eſt vnitas rõnis tm̃. igit̃ nulla erit vnitas rea lis minor vnitate numerali. ꝯñs eſt falſum: qḋ pbo qnqꝫ vel ſex vijs. ergo ⁊c̃. ¶ Prima via eſt talis ſm phm̃. 10. meta. in omni genere eſt vnũ primũ qḋ eſt metrũ ⁊ mẽ ſura oĩum: que ſunt illius generis. iſta vnitas primi men ſurantis eſt realis: q2 phs pbat ꝙ vni conuenit prima rõ mẽſure: ⁊ declarat per ordinẽ quõ illud eſt vnũ cui con uenit rõ mẽſurãdi in oĩ genere. iſta aũt vnitas eſt alicui⁹ inquãtũ eſt p̃m in genere. ergo eſt realis: q2 mẽſurata ſunt realia: ⁊ realiter mẽſurata. ens autẽ reale nõ põt realiter mẽſurari ab ente rõnis. igit̃ vnitas illius primi eſt realis. Iſta aũt vnitas nõ eſt vnitas ſingularis vel numeralis: q2 nullũ eſt ſingulare in genere qḋ ſit mẽſura oĩuꝫ illoꝝ que ſunt in illo genere. nã ſm phm̃. 3. meta. in indiuiduis eiuſdẽ ſpeciei nõ eſt hoc prius: illud poſterius: qḋ prius: lʒ Cõmẽtator exponat de priori cõſtituẽte poſterius: tñ ni hil ad. h. q2 phs intẽdit ibi aſſignare rõneꝫ quare Plato poſuit rõnẽ ſpeciei ſeparatã ⁊ non generis: q2 in ſpecieb⁹ eſt ordo eſſentialis ꝑꝑ qḋ poſterius põt reduci ad prius. ⁊ ideo ſm eũ nõ oportet ponere ideã generis: per cui⁹ par ticipationẽ ſpẽs ſunt illud qḋ ſunt: ſed ideã ſpeciei ad quã oẽs alie reducunt̃: ſʒ in indiuiduis ſm Platonẽ ⁊ ſm phꝫ recitãtẽ nõ eſt talis ordo. igit̃ ⁊c̃. Eſt ergo intẽtio phi ibi. In quo cõcordat cũ platone ꝙ in indiuiduis eiuſdẽ ſpẽi nõ eſt ordo eſſentialis: nullũ ergo indiuiduum eſt per ſe mẽſura eorũ que ſunt in ſpecie ſua. igit̃ nec vnitas indi uidualis nec numeralis. ¶ P̃. 2ᵒ pbo ꝙ idẽ ꝯñs eſt fal ſum: q2 ſm phm̃. 7. phy. in ſpecie athoma ſit cõparatio: q2 eſt vna nã nõ ſic in genere: q2 genus nõ hꝫ talẽ vnitatẽ:

5. c. 10. meta. Efficaciſſi ma ꝓbat rõni b⁹ do. vnitatẽ minorẽ nãe. ꝗ hcque ad uerſarios hal bucinãs obli quari.

T. c. 2.

A

T. c. 11.

I

T. c. 29. ⁊ inde.

B

iſta aũt vnitas nõ eſt vnitas rõnis: q2 conceptus generis eſt ita vnus apud intellectũ ſicut ꝯceptus ſpeciei: alioqn nullus cõceptus diceret̃ in qd de multis ſpeciebus: ⁊ ita nullus cõceptus eẽt genus: ſi tot eẽnt conceptus dicti de ſpeciebus quot ſunt cõceptus ſpecierũ: q2 tũc in ſingulis predicationibus idẽ pdicaret̃ de ſe. ¶ Silr vnitas ꝯce ptus vel nõ cõceptus nihil ad intẽtionẽ phi ibi. ſ. ad cõ parationẽ vel nõ. ergo phs intẽdit nãm ſpecificã ibi eſſe vnã vnitate nature ſpecifice. nõ aũt intẽdit ipſaꝫ ſic eſſe vnã vnitate numerali: q2 in vnitate numerali non ſit cõ paratio. igit̃ ⁊c̃. ¶ Item tertio ſm phm̃. 5. meta. c. de ad aliqd. idẽ ſimile ⁊ equale fundant̃ ſuꝑ vnũ. ita ꝙ lʒ ſimi litudo habeat pro fundamẽto rẽ de genere q̃litatis: relõ tñ nõ eſt realis niſi habeat fundamẽtũ reale: ⁊ rõnẽ ꝓxi mã fundãdi realẽ: ergo vnitas que reqrit̃ in fundamẽto ſimilitudinis relationis eſt realis: nõ aũt eſt numeralis: q2 nihil vnũ ⁊ idẽ eſt ſimile ⁊ eq̃le ſibiipſi. ¶ P̃. 4ᵒ. vni⁹ oppõnis realis ſunt duo extrema realia: ꝯrietas eſt op poſitio realis: qḋ pꝫ: q2 realr vnũ deſtruit ⁊ corrũpit aliḋ circũſcripto oĩ ope intellectus: ⁊ nõ niſi q2 ſunt cõtraria. igit̃ vtrũqꝫ p̃m extremũ iſti⁹ oppõnis realis (vt eſt extre mũ) eſt vnũ aliqua vnitate reali: nõ aũt vnitate numera li: q2 tũc pciſe hoc albũ eẽt primũ cõtrariũ huic nigro: vel preciſe aliud albũ: qḋ eſt incõueniẽs: q2 tũc eẽnt tot ꝯrie tates prime quot indiuidua ꝯria. igit̃ ⁊c̃. ¶ P̃. Uni⁹ actio nis ſenſus eſt vnũ obiectũ ſm aliquã vnitatẽ realẽ: ſed nõ numeralẽ: ergo eſt aliqua alia vnitas realis q̃ vnitas numeralis. pbatio minoris: q2 potẽtia cognoſcẽs obiectũ ſic inquãtũ. ſ. hac vnitate vnũ: cognoſcit ipſuꝫ inquantuꝫ diſtinctũ a quolibet: qḋ nõ eſt hac vnitate vnũ: ſʒ ſenſus nõ cognoſcit obiectũ inquãtũ eſt diſtinctũ a quolibet: qḋ nõ eſt vnũ iſta vnitate numerali: qḋ pꝫ: q2 nullus ſenſus diſtiguit hũc radiũ ſolis differre numeralr ab illo radio: cũ tñ ſint diuerſi per motũ ſolis: ſi circũſcribant̃ omnia ſenſibilia cõia: puta diuerſitas loci vel ſitus: ⁊ ſi ponerẽ tur duo quãta ſimul oĩno per potẽtiã diuinaꝫ: que eſſent omnino ſimilia ⁊ equalia in albedine ⁊ quantitate: viſus nõ diſtingueret ibi eẽ duo alba: ſi tñ cognoſceret alteruꝫ iſtorũ inquãtũ eſt vnũ vnitate nũerali, cognoſceret ipſuꝫ inquãtũ diſtĩctũ numeraliter a quolibet alio. ¶ Poſſet etiã iuxta hoc argui de primo obiecto ſenſus: qḋ eſt vnũ in ſe aliqua vnitate reali: q2 ſicut obiectũ huius potentie inquãtũ obiectũ pcedit intellectũ: ita ẽt ſm vnitatẽ ſuam realẽ pcedit oẽm actũ intellectus. ¶ Sed iſta rõ nõ ita cõcludit ſicut pcedẽs: poſſet enim poni aliqḋ primũ obie ctũ: vt eſt adequatũ potẽtie eſſe aliqḋ cõe abſtractuꝫ ab oĩb⁹ obiectis ꝑticularib⁹: ⁊ ita nõ hĩe vnitatẽ niſi cõitatis ad iſta plura obiecta ꝑticularia: ſʒ de vno obiecto vnius actus ſentiẽdi nõ vʒ vere poſſe negari qn neceſſ̃io haberet vnitatẽ realẽ: ⁊ minorẽ vnitate numerali. ¶ Itẽ 6ᵒ: q2 ſi oĩs vnitas realis eſt numeralis: ergo oĩs diuerſitas rea lis eſt numeralis. ſʒ ꝯñs eſt falſum: q2 oĩs diuerſitas nu meralis inquãtum numeralis eſt equalis: ⁊ ita oĩa eſſent eque diſtincta: ⁊ tũc ſequit̃ ꝙ nõ plus põt intellectus ab ſtrahere a ſor. ⁊ platone aliqḋ cõe q̃ꝫ a ſorte ⁊ linea: ⁊ eẽt qḋlibet vle purũ figmẽtũ. prima ꝯñtia pbat̃ duplr. primo ꝙ vnũ ⁊ multa idẽ ⁊ diuerſũ ſunt oppoſita. 10. meta. to ciẽs aũt dĩ vnũ oppoſitũ quotiẽs ⁊ reliquũ. ex p̃ᵒ thopi. ergo cuilibet vnitati correſpondet ſua ꝓpria diuerſitas. ¶ P̃. 2ᵒ pbat̃ idẽ: q2 cuiuſlibet diuerſitatis vtrũqꝫ ex tremũ eſt in ſe vnũ: ⁊ eodẽ mõ q̃ eſt vnuꝫ in ſe: eodẽ mõ vʒ diuerſuꝫ a reliquo extremo: ita ꝙ vnitas extremi vni⁹ põt per ſe eẽ rõ diuerſitatis alterius extremi. ¶ Cõfir mat̃ aliter: q2 ſi tñ eſt in hac re vnitas realis numeralis: q̃cũqꝫ entitas eſt in re: illa eſt ex ſe vna numero: ergo

T. c. 20.

Quẽ ochãm quo. 5. q. 12.

C

D

T. c. 9. ⁊ inde. c. 11.

illud ꝛ illud ſm omnē entitatē in eis ſunt pmo diuerſa: ꝛ in nullo aliquo mō cōuenientia. ¶ Cōfirmat̄ ēt per hoc: qꝛ diuerſitas numeralis eſt hoc ſingulare nō eē illud ſingulare: ſuppoſita tñ entitate vtriuſqȝ extremi: ſȝ talis vnitas eſt neceſſario alterius extremi. ¶ Itē 7° nullo exiſte
e.l.7. vīa vel me^m.
intellectu ignis cāret ignē ꝛ corrūperet aquā: ꝛ eēt aliqua vnitas realis gn̄antis ad genitū ſm formā: ꝑpter quā generatio eēt vniuoca. itellectus.n. cōſiderās nō facit generationē eē vniuocā: ſed cognoſcit eā eſſe vniuocā.

F **Ad qōnē** igit̄ cōcedo ꝯcluſionē iſtarū rōnū. ꝛ dico ꝙ ſub̄a mālis ex natura ſua non eſt de ſe hec: qꝛ tūc ſicut deducit p^a rō nō poſſet intellectus intelligere ipſam ſub oppoſito: niſi itelligeret obiectū ſuū ſub rōne itelligēdi repugnāti rōni talis obiecti: ſicut ēt deducit ſcd̄a rō cū ſuis ꝓbationibus oīb9: aliqua eſt vnitas in re realis abſqȝ oī opatione intellectus minor vnitate numerali ſiue vnitate ꝓpria ſingularis: q̄ vnitas eſt nāe ſm ſe: ꝛ ſm iſtā vnitatē ꝓpriam nāe: vt natura eſt: nā eſt indifferēs ad vnitatē ſingularē: nō ergo de ſe eſt ſic vna vnitate illa. ſ. vnitate ſingularitatis. ¶ Qualr̄ autē poteſt
e.3.
hoc intelligi pōt aliqualr̄ videri per dictū Auic. 5. meta. vbi vult ꝙ eqnitas ſit tm̄ eqnitas: nec ex ſe vna: nec plures: nec vl'is: nec particularis. intellige: nō eſt ex ſe vna: vnitate numerali: nec plures: pluralitate oppoſita illi vnitati. nec vniuerſalis actu eo mō quo aliqd eſt vl'e factū ab
p'io de aīa c.8.
intellectu: non vt obiectū intellectus: nec eſt particularis de ſe: lȝ eniȝ nunq̄ ſit realr̄ ſine aliquo iſtoꝝ: nō tñ eſt de ſe aliqd̄ iſtoꝝ: ſȝ eſt ꝑus nāliter oīb9 iſtis: ꝛ ſm iſtā ꝑoritatē nālē eſt qd̄ qd eſt: ꝛ per ſe obiectū intellectus ꝛ per ſe vt ſic ꝯſiderat̄ a meta^co. ꝛ exprimit̄ per diffōnē: ꝛ ꝓpoſitiones vere p'io mō ſunt vere rōne qdditatis ſic accepte: qꝛ nihil dī de qdditate per ſe p^o mō niſi qd̄ includit̄ in ea eſſentialr̄: inquātū ipſa abſtrahit̄ ab oīb9 iſtis: q̄ ſunt poſteriora ipſa nāliter: non ſolū aūt ipſa nā eſt de ſe indifferēs ad eſſe in intellectu: ꝛ in p̄ticulari: ac ꝑ hoc ad eſſe vl'e ꝛ ſingulare: ſȝ ꝛ ipſa hn̄s eſſe in intellectu nō hȝ
Hinc accipiſ
ꝯtra ſit aduer
ſarioꝝ lenitas
manifeſtȝ ne
gātiū nature
vnitatē.
e.l. ꝛ eē parti
culare.
F
primo ex ſe vl'itatē: ſȝ. n. ipſa intelligat̄ ſub vl'itate: vt ſub mō itelligēdi ipſā: tñ vl'itas nō eſt pars conceptus eius primi: qꝛ nō cōceptus metaphyſici ſȝ logici: logicus.n. cōſiderat ſcd̄as intētiones applicatas p̄mis ſm ipſū Auic. prima ergo intellectio eſt nature: vt ei nō cointelligit̄ aliquis modus: neqȝ q eſt eius in intellectu: neqȝ q eſt eius extra intellectū: lȝ illius intellecti modus intelligendi ſit vl'itas: ſȝ nō modus intellectus: ꝛ ſicut ſm illud eē nō eſt nā de ſe vl'is: ſȝ q̄ſi vl'itas accidit illi nāe ſm primā rōnē eius: ſm quā eſt obiectiua: ita ēt in re ex̄ vbi nā eſt cū ſingularitate: nō eſt nā illa de ſe determinata ad ſingularitatē: ſȝ eſt ꝑor nāliter illa rōne ꝯtrahēte ipſā ad ſingularitatē illā: ꝛ inquātū eſt ꝑor nāliter ipſo ꝯtrahēte nō repugnat ſibi eſſe ſine illo ꝯtrahēte: ꝛ ſicut obiectū in itellectu ſm illā entitatē ei^9. ꝛ vniuerſalitatē hȝ vere eē intelligibile: ita ēt in rerū nā ſm illā entitatē hȝ verū eē extra aīaȝ realē: ꝛ ſm illā entitatē hȝ vnitatē ſibi ꝓportionabile que eſt indifferēs ad ſingularitatē: ita ꝙ nō repugnat illi vnitati de ſe ꝙ cū quacūqȝ vnitate ſingularitatis ponatur. Hoc ḡ mō intelligo nām hic vnitatē realē minorē vnitate nūerali. ꝛ lȝ nō habeat eā de ſe ita ꝙ ſit itra rōnē nāe: qꝛ eqnitas eſt tm̄ eqnitas ſm Auic. 5. meta. tñ illa vnitas eſt paſſio propria nāe ſm ſuā entitatē primā. ꝛ per ꝯñs nec eſt ex ſe hec intrancee: nec ſm entitatē ꝓpriā neceſſario icluſa in ipſa natura ſm primam entitatem ſuam.
e.l. intentio.
e.l. nō alr̄ mo
dus.
e.l. intellecti.
G
e.3.

Sed contra illud videnſ eē due obiectiōes. vna qꝛ videt̄ ponere vl'e eſſe aliqd reale in re: qd̄ eſt ꝯ Cōmētatorē. 1. de aīa. Cōmēto. 8. q dicit ꝙ intellectus facit vl'itatē in rebus ita ꝙ non exiſtit niſi per ipſū: ꝛ ſic eſt ens tm̄ rōnis. ꝓbatio ꝯſequētie: nā iſta nā ſm ꝙ eſt ens in iſto lapide: ꝑor tñ naturalr̄ ſingularitate lapidis eſt ex dictis indifferēs ad hoc ſingulare ꝛ ad illud. ¶ Itē. Dam. c. 8. Oportet īquit ſcire: ꝙ aliud eſt re cōſiderare: ꝛ aliud rōne ꝛ cogitatione. igit̄ in oīb9 creaturis hypoſtaſum qdē diuiſio re ꝯſiderat̄: cōitas autē ꝛ copulatio intellectu cōſiderat̄: intelligimus.n. intellectu: qm̄ Pe. ꝛ Pau. vnius ſunt nāe: ꝛ cōem hn̄t nām: neqȝ.n. he hypoſtaſes in ſe inuicē ſunt: ſeorſū.n. vnaqueqȝ ꝛ ſm partē. i. ſm ſeipſam ſeꝑata: ꝛ poſt. in increata ꝟo ꝛ ſuperſubſtātiali ꝛ incomprehēſibili trinitate eſt ecōuerſo: illic enim cōe qdē ꝛ vnū re ꝯſiderat̄. cognitione ꝟo eſt diuiſum. ¶ Ad p^m dico ꝙ vl'e in actu eſt illud qd̄ hȝ vnitatē indifferētē: ſm quā ipſū idē eſt in po^a ꝓxima: vt dicat̄ de quolibet ſuppoſito: qꝛ primo poſterioꝝ: vl'e eſt qd̄ eſt vnū in multis: ꝛ de multis: nihil.n. ſm quālibet vnitatē in re eſt tale: qd̄ ſm ipſā vnitatē p̄ciſam ſit in po^a ꝓxima ad qōlibet ſuppoſitū: vt dicat̄ de quolibet ſuppoſito p̄dicatione dicēte: hꝰ eſt hoc: qꝛ lȝ alicui exiſtēti in re nō repugnet eē in alia ſingularitate ab illa in qua eſt: nō tñ illud vere dici pōt de quolibet īferiori ꝙ qōlibet eſt ipſum: hꝰ eſt eniȝ ſolū poſſe de obiecto eodē indifferēti actu ꝯſiderato ab itellectu: qd̄ qdē vt itellectū hȝ vnitatē ēt numeralē obiecti: ſm quā ipſū idē eſt p̄dicabile de oī ſingulari dicēdo ꝙ hoc eſt hoc. ¶ Ex hoc appet īprobatio illi^9 dicti: ꝙ itellectus agēs facit vl'itatē in rebus per hoc ꝙ denudat ipſū qd̄ qd eſt in phantaſmate exñs. Naȝ vbicūqȝ eſt anteq̄ in itellectu poſſi hēat eē obiectiue ſiue in re: ſiue in phātaſmate: ſiue hēat eē certū ſiue deductū ꝑ rōnē. ꝛ ſi ſic nō ꝑ aliqd̄ lumē: ſȝ ſemꝑ ſit talis nā ex ſe cui nō repugnet eē in alio: nō tñ eſt tale cui po^a ꝓxima ꝯuenit dici de quolibet: ſȝ tm̄ eſt in po^a ꝓxima: vt eſt in intellectu poſſi. eſt ergo in re cōe: qd̄ non eſt de ſe hoc. ꝛ ꝑ ꝯñs ei de ſe nō repugnat eē nō hoc: ſed tale cōe nō eſt vl'e in actu: qꝛ deficit ei illa idifferētia ſm quā cōpletiue vl'e eſt vl'e ſm quā. ſ. ipſum idē aliqua idētitate eſt p̄dicabile de quolibet īdiuiduo: ita ꝙ qōlibet ſit ipſū. ¶ Ad 2^m iſtā ēt de Dam. dico ꝙ eo mō quo in diuinis cōe eſt vnū reale, eodē mō cōe in creaturis nō eſt vnū reale: ibi.n. cōe eſt ſingulare ꝛ īdiuiduū: qꝛ ipſa nā diuina de ſe eſt hec: eodē mō manifeſtū eſt ꝙ nullū vl'e in creaturis eſt realr̄ vnū. hoc.n. ponēdo eēt ponē ꝙ aliq̄ nā creata non diuiſa p̄dicaret̄ de multis īdiuiduis p̄dicatione dicēte hoc eſt hoc: ſicut dī ꝑ eſt deus: ꝛ filius eſt idē deus: tñ in creaturis eſt aliqd̄ cōe vnū vnitate reali minori vnitate numerali: ꝛ illud qdē cōe nō eſt ita cōe ꝙ ſit p̄dicabile de multis: ſȝ ſit ita cōe ꝙ nō repugnet ſibi eſſe in alio q̄ in eo in quo eſt. ¶ Dupl'r igit̄ ꝑȝ q̄ ꝯ auctas nō eſt ꝯ me. p^o qꝛ loquit̄ de vnitate ſingularitatis in diuinis: ꝛ hoc mō nō ſolum vl'e creatū nō eſt vnū: ſȝ nec cōe in creaturis. ¶ Scd̄o qꝛ loquit̄ de cōi p̄dicabili: nō p̄ciſe de cōmuni qd̄ determinatum eſt de facto: lȝ non repugnet ſibi eſſe in alio: quale cōe p̄ciſe poteſt poni in creatura realiter.
f. cōmē. 3. de
aīa. c. 8.
e.l. ſi ſic.
I
Hic ꝑȝ error
aduerſarioꝝ
q īponit de.
ſenſiſſe vl'e ꝛ
ꝑter intellm̄
ꝯtū nāe vnit
tas nō ſit nu
meralis ex rei
natura.
Doctrina ſin
gularis.
K
H
I. c. 25.
Idē. 2. poſte
rioꝝ ad fiñ.

L **Et per hoc** ꝑȝ ad arg^m p̄n^le: qꝛ p̄hs īprobat illam fictionē quā īponit Platoni: ꝙ. ſ. non poſſit hic hō ꝑ ſe exñs: q ponit̄ idea per ſe: eē vl'e oī homini: qꝛ oīs ſub̄a per ſe exñs eſt ꝓpria ei cuius eſt: hoc eſt vel ex ſeipſa: vel eſt ꝓpria per aliqd̄ ꝯtrahens facta ꝓpria: quo ꝯtrahēte poſito nō pōt ineſſe alteri: lȝ non repugnet ei ex ſe ineſſe aliȝ. ¶ Iſta ēt glo. vera eſt loquēdo de ſubſtātia ſm ꝙ ſumit̄ pro nā: ꝛ tūc ſequit̄ ꝙ idea nō erit ſub̄a ſortis: qꝛ nec nā ſortis: qꝛ nec ex ſe ꝓpria: nec appropriata ſorti vt ſit tm̄ in eo: ſȝ ēt in alio ſm ipſum. Si aūt accipiat̄ ſub̄a pro ſub̄a p^a: tūc verum eſt ꝙ quelibet ſub̄a eſt ex ſe ꝓpria illi cuius eſt: ꝛ tūc multo magis ſequit̄ ꝙ illa

idea

Idea que ponitur ſuba per ſe exiſtēs iſto modo nō poſſit
eſſe ſuba ſortis vel platonis:ſ; p^m mēbrū ad ꝓpoſitū ſuf/
M ficit. ¶ Ad cōfirmationē opi.pz:q̄ nō ita ſe h; cōitas ꝛ
ſingularitas ad naturā:ſicut eē in intellectu: ꝛ eē verū ex̄
animā:q̄ cōitas cōuenit nāe extra intellectū: ꝛ ſilr ſingu/
laritas ꝛ cōitas cōuenit ex ſe nature: ſingularitas aūt cō/
uenit nature per aliqd in re cōtrahēs ipſa;:ſ; vl'itas non
cōuenit rei ex ſe:ꝛ ideo cōcedo ꝙ querenda eſt cā vl'ita/
tis:nō tamē querēda eſt cā cōmunitatis alia ab ipſa na/
tura:ꝛ poſita cōmunitate in ipſa natura ſm proprià en/
titatem ꝛ vnitatē neceſſario op; querere cām ſingulari/
tatis:que ſuperaddit aliquid illi nature cuius eſt.

SEcundo querēdū eſt.vtrū ſuba mālis per aliqd poſitiuū intrinſecū
ſit de ſe indiuidua:Dr nō:q̄ vnū nō dicit niſi
priuationē diuiſionis in ſe ꝛ priuationē idētita/
tis ad aliud:igit̄ cū ſingularitas vel idiuidua/
tio nō dicat niſi duplicē negationē,nō op; eius cām po/
ſitiua; q̄rere:ſ; ſufficit negatio.p^a ꝓpoſitio probat̄ : q̄ ſi
s.l.niſi eādē. vnū diceret rōnē poſitiuā,nō diceret l eādē quā dīc ens.
tūc.n.eēt nugatio dicēdo,ens vnū:nec aliā rōnē dicit:q̄
tūc in quocūq; ente eēt entitas addita entitati:qd̄ eſt in/
T.c.34.ꝛ.35 In phōꝛ. conueniēs. ¶ Cōtra.pma ſuba per ſe generat̄.7.meta.ꝛ
per ſe opat̄.p meta.ꝛ ex hoc diſtinguit̄ a ſcda: cui neutrū
cōuenit per ſe primo.ergo iſta cōueniunt pme ſubſtātie
per illud qd̄ addit ſupra ſecūdā ſubſtātiā. nō autē cōue/
niunt iſta alicui formaliter per negationē.ergo pma ſub/
ſtantia nō addit tm̄ negationē ſupra ſecundam.

Hen.quo.5. q.8.ꝛ.15. Hic dicitur ꝙ nō idiuiduat̄ per aliqd̄ poſitiuū:
q̄ illud eēt mā vel foīa vel aliquid
ꝯſis mām vel formā.ꝛ hoc vel eſt abſolutum vel reſpe/
ctiuū:nō p mām vt poſt oſtēdet̄:nec per formā: q̄ q̄ra;
de forma per qd idiuiduat̄ : q̄ nec ex ſeipſa ſicut nec nā
de qua dictū eſt ſupra. q̄rā ḡ per qd ꝛ videri' de illo alio:
ꝛ ſic in īfinitū.nec pōt dari aliqd ꝯſis abſolutū:q̄ q̄rā de
illo eodē mō.nec p reſpectiuū:q̄ reſpect' ꝓſupponit fun/
damētū:ꝛ ſic nō idiuiduat ipm.ḡ negatio eſt rō:vn̄ ponit
Hēricus duplicē negationē eē. vide in quolibeto.5.q.8.

Contra iſta pmo expono intellectū qōnū motarū;
de iſta mā.nō.n. q̄ro quo nā eſt ſingularis
Declaratio ti tuli qōnis ob cu' ſcīētiam plurimi deci/ piuntur. vel idiuidua:ſi iſta ſignificet intētionē ſcdām:q̄ tūc intē/
tione ſcda formalr eēt nā ſingularis ꝛ effectiue ab intelle/
ctu cauſante illā intētionē ſcdām ꝯferētē.ſ. hanc nām ad
nām ſicut ſubijcibile ad p̄dicabile.nec ēt q̄rit̄ de vnitate
numerali reali:qua formalr nā eſt ſic vna.nā vnitate nu/
merali reali eſt res formalr vna ſiue illa vnitas ꝯuertat̄
cū ente:ſiue ſit de gnē quātitatis:ſiue dicat priuationē:ſiue
poſitionē.S; q̄ in entib' eſt aliqd idiuiſibile in ptes ſub
iectiuas,hoc eſt,cui formaliter repugnat diuidi in plura:
quorū qdlibet ſit ipſu;.querit̄:nō quo formalr illud ſibi
repugnat:q̄ ſic repugnātia formalr ſibi repugnat:ſ; quo
vt fundamēto ꝓximo ꝛ itrinſeco iſta repugnātia īſit iſti.
¶ Eſt ergo itellectus.q. de hac mā qd ſit in hoc lapide:
per qd̄ ſicut p fundamētū ꝓximū ſimplr repugnat ſibi
diuidi in plura:quoꝝ qdlibet ſit ipſu;:q̄lis diuiſio eſt ꝓ/
pria toti vniuerſali in ſuas ptes ſubiectiuas. ¶ Hoc mō
intelligēdo,ꝓbo:ꝙ nō ſit aliqd̄ idiuiduū formalr p nega
tionē vel priuationem:ſicut vr̄ iſta poſitio ponere.pmo q̄
A nihil ſimplr repugnat alicui enti p ſolā priuationē in eo:ſ;
per aliqd poſitiuū in eo. igitur diuidi in ptes ſubiectiuas
nō repugnat huic lapidi in eo qd̄ eſt quoddā ens p aliq̄s
negatiōes.ꝓbatio añtis:q̄ quātūcūq; negatio tollat po/
tentiā ꝓximā ad agere ꝛ pati: vt p hoc idē ens in quo eſt
negatio careat po' ꝓxima ad aliqd: nō tn̄ ponit formalē
repugnātiā illius entis ad aliqd:q̄ per poſſibile vl'ipoſ/
ſibile circūſcriptis illis negationib':cū nō ſint ſtaret tale
ens cū oppoſito illarū negationum:ꝛ ita cū illo:cui dr̄ re/
pugnare p ſe:qd̄ eſt ipoſſe.Exēplū huius:ſi ſuba itelligat̄
nō quāta nō eſt diuiſibilis : hoc eſt non poſſibilis diuidi
po' ꝓpinq̄:nō tn̄ repugnat ſibi diuidi:q̄ tūc repugnaret
ſibi recipe quātitatē:p quā formalr poſſet diui.ſtāte igit̄
natura ſube corporee nō repugnat ſibi ꝙ ſit diuiſibilis.
¶ Silr ſi nō hic viſu; tollat potētiā ꝓximā ad viden/
dū:nō tn̄ facit repugnātiā ſimplr ad videre:q̄ pōt ſtare
eadē nā poſitiua in qua ſunt hec negatio:ꝛ pōt ſibi inelle
oppoſitū illius negatiōis ſine repugnātia ex pte nāe. ita
pōt argui in ꝓpoſito:cū iſte ponat nām ex ſe nō eē vnā ꝛ
indiuiduā:nunq̄ tn̄ p aliquā negationē; poſitā in nā re/
pugnabit ſibi formaliter diuidi:ꝛ ita nunq̄ erit aliqd̄ ens
poſitiuū in reb':qd̄ erit cōplete idiuiduū. ¶ Et ſi aliquo
mō inſtet̄ pme ꝓpoſitioni huius rōnis:ſaltē aſſumo iſtā
propoſitionē.nulla iperfectio repugnat alicui:niſi ꝓpter
aliqd poſitiuū in eo: ita ꝙ nulla impfectio repugnat ali/ B
cui niſi ꝓpter aliquā pfectionē:que eſt aliqd poſitiuū ꝛ
entitas poſitiua:ſ; diuidi eſt quedā imperfectio:ꝛ iō non
pōt cōpetere nāe diuine:ergo ꝛc̄. ¶ Itē negatiōe nō cō/
ſtituit̄ aliqd formalr in entitate pfectiori q̄ ſit illa enti/
tas ꝓſuppoſita negatiōi.alioqn negatio eēt formalr enti/
tas poſitiua:ſ; p^a ſubſtātia per phm in predicamētis eſt c. de ſubſtan/ tia.
maxie ſubſtātia:ꝛ ēt magis ſuba q̄ ſcda. ergo nō forma/
liter cōſtituit̄ in entitate pme ſubſtāte per negationē in/ Vide Hen. vbi ſupra.
quātū diſtinguit̄ a ſcda. ¶ Itē de ſingulari per ſe primo
predicat̄ illud cuius eſt ſingulare:ſ; de aliquo ente acce/
pto ſub negatione nō p̄dicat̄ p ſe aliq̄ entitas rōne tot'
ſubiecti:q̄ totū nō eſt per ſe vnū.ſi rōne ptis:tunc nō eſt
predicatio ſupioris de iferiori:ſ; eiuſdē; de ſe. ¶ P.L;
iſta poſitio videat̄ eē falſa in ſe ꝓpter argumēta iā facta
ſi itelligat indiuiduū ꝯſtitui in entitate ꝛ vnitate ſingula/
ritatis p negationē:tn̄ vr̄ oīno ſupflua ꝛ nō rn̄dere ad.q.
q̄ ipſa poſita adhuc remanet eadē q̄ſtio.nam de duplici
negatione quā ponit q̄ro q̄re negatio iſta conuenit illi : ſi
iſtā duplicē negationē dicat eſſe per ſe ſicut per cām:dat
cām ſupfluā:ſi nō dat cām huius:nō rn̄det ad qōnem.
querit̄.n.illud p qd̄ repugnat oppoſitū iſtarū negationū:
ꝛ per ꝯñs per qd iſunt iſte negationes. Silr q̄ro vn̄ ne/
gatio ſit hec cū ſit eiuſdē rōnis in iſto ꝛ in illo. Na; ſicut C
in ſorte eſt duplex negatio oppoſita illi:q̄ eſt in platone:
ita in platone eſt negatio duplicis rōnis.vn̄ ergo ſor.eſt
ſingularis hac ſingularitate ꝓpria ꝛ determinata : ꝛ non
ſingularitate platonis:nō pōt dici niſi dicat̄ vn̄ negatio
ſit hec negatio.ꝛ h̄ nō pōt eē niſi per aliqd poſitiuum.

Concedo igitur cōcluſionē iſtarū rōnū ꝙ ne
ceſſe eſt per aliqd̄ poſitiuū D
intrinſecum huic lapidi tanq̄ per rationē propriā repu/
gnare ſibi diuidi in partes ſubiectiuas:ꝛ illud poſitiuum
erit qd̄ dicitur eſſe per ſe cauſa indiuiduationis:ꝛ per in/
diuiduationem intelligo iſtam indiuiſibilitatem ſiue re/
pugnantiam ad diuiſibilitatem.

Ad argumētū ad oppoſitū l; aſſumptū ſit fal
ſum:de quo forte alr̄:tn̄ ſi verū Sup.4.ꝛ.5. met.ꝛ alibi q̄re.
eſſet ꝙ vnū ſignificaret formalr illā duplicē negationē:
nō ſequit̄ ꝙ nō habeat aliquā cām poſitiuā per quā īſit
ei illa duplex negatio. nā ꝛ vnitas ſpecifica pari rōne ſi/
gnificaret duplicē negationē:ꝛ tn̄ nullus negat entitatē;
poſitiuā eē rōnē; vnitatis ſpecifice a q̄ entitate poſitiua E
ſumit̄ rō dīe ſpecifice. ꝛ iſtud eſt bonū ar^m ꝓ ſolone.q.
ꝛ ꝓ opi.q̄ cū in q̄libet vnitate minore vnitate nūcrali ſit
dare entitatē poſitiuā:q̄ ſit rō p ſe illi' vnitatis ꝛ illi' re/
pugnātie ad multitudinē oppoſitā. maxie vl'equalr erit
hoc dare in vnitate pfectiſſima: q̄ eſt vnitas numeralis.

Mic. Bone. in.8.met. ſue ſequit̃ bácviã q̃re Godfr. ⁊ Rogeriũ bacbonis. Tex.cõ.49.

Tertio quero ſine argumentis: an ſubſtã
tia mãlis per actualẽ exñtiã ſit idi
uidua vel rõ indiuidnãdi aliqd aliud: ⁊ Dĩ
ꝙ ſic: qꝛ ex 7° metaphy. actus determinat ⁊
diſtiguit. ergo vltima diſtinctio eſt ꝑ vltimũ
actũ. Ultimus aũt actus indiuiduoꝝ eſt ſm eſſe exiſten
tie: qꝛ qõlibet aliud ab ipſo itelligit̃ in potẽtia ad ipſuꝫ.

Contra iſtud. Primo qꝛ qð nõ eſt ex ſe diſtin
ctũ nec determinatũ nõ põt eſſe
A ꝓmũ diſtinguẽs vel determinãs aliud: ſed eſſe exñtie: eo
modo quo diſtinguit̃ ab eſſe eẽntie: nõ eſt ex ſe diſtictũ
nec determinatũ. nõ eni eẽ exñtie hꝫ ꝓprias dĩias alias
a diÿs eſſe eſſentie: qꝛ tũc oporteret ponere ꝓpriã coor/
dinationẽ exñtiaꝝ aliã a coordinatione eſſentiarum: ſed
ꝓciſe determinat̃ ex determinatione alterius: igit̃ nõ de/
terminat aliqð aliud. ⁋ Ex hoc põt argui alr: qꝛ illð qð
preſupponit coordinationẽ ⁊ diſtinctionẽ alterius nõ eſt
ꝓma ratio diſtinguẽdi ipſuꝫ: vel determinãdi ipſum: ſed
exiſtentia vt determinata ⁊ diſtincta: ꝓſupponit ordineꝫ
⁊ diſtinctionẽ eſſentiarũ: igit̃ ⁊c. ⁋ Et ſi dicat̃ ꝙ ꝓſuppo
nit diſtictionẽ ⁊ determinationẽ oẽm aliã ab illa: que eſt
N.l.ad vl'ab indiuiduo. ad indiuidua: ſed iſtã que eſt quaſi ꝑ per iduiduũ: cauſat.
igit̃ ⁊c. ⁋ Cõtra. in coordinatione ꝓdicamẽtali ſunt oĩa
que ꝑ ſe ꝑtinẽt ad illã coordinationẽ circũſcripto q̃cũqꝫ
qð nihil eſt illius coordinationis: qꝛ ſm Phm ꝓ poſt°.
Tex.cõ.34. ⁊ idẽ. ſtat° eſt in quolibet ꝓdicamẽto ⁊ in ſurſum ⁊ in deorſuꝫ.
igit̃ ſicut inuenit̃ ſupremũ in gñe preciſe ꝯſiderãdo illð
ſub rõne eſſentie: ⁊ inueniũt̃ gñia itermedia: ⁊ ſpecies ⁊
dĩe: ita inuenit̃ etiã infimuꝫ. i. ſingulare abſqꝫ omni exi/
ſtentia actuali: qð pꝫ euidenter: qꝛ hic hõ nõ plus icludit
B formalr exiſtentiã actualẽ q̃ꝫ homo. ⁋ P. Eadeꝫ qð eſt
de exiſtẽtia quo ⁊ vñ ꝯbit̃. vt ſit hec: que eſt ⁊ de natura.
Nã ſi nã ſpecifica eadẽ ſit in pluribus indiuiduis hꝫ exi
ſtentiã eiuſdẽ rõnis in eis: ſicut ꝓ ꝓbat̃ in ſolõne ꝓme.q.
ꝙ iſta natura nõ ſit de ſe hec: ita põt queri per qd exiſtẽ
tia ſit hec: qꝛ nõ eſt dare ꝙ ſit de ſe hec: ⁊ ita non ſufficit
dare primã exiſtentiã qua natura ſit hec. ⁋ Per hoc pꝫ
ad arm pro opi. dico ꝙ actus diſtinguit eo modo quo eſt
actus: ſed actus accidentalis diſtinguit accidentalr ſicut
actus eſſentialis diſtiguit eſſentialr: ita dico ꝙ vltima di
ſtinctio in coordinatione ꝓdicamẽtali eſt diſtinctio idiui
dualis: ⁊ illa eſt per vltimũ actũ per ſe pertinentẽ ad co/
ordinationẽ predicamentalẽ: ſed ad hanc coordinationẽ
predicamentalẽ nõ per ſe ꝑtinet exiſtẽtia actualis: actua
lis aũt exiſtẽtia eſt vltimus actus: ſed poſterior tota co/
ordinatione ꝓdicamẽtali: ⁊ ideo ꝯcedo ꝙ exiſtẽtia diſtin
guit vltimate ſed diſtõne: que eſt extra totã ꝑ ſe coordi
C nationẽ predicamentalẽ, que diſtinctio eſt aliquo modo
accñtalis: lꝫ nõ ſit vere accñtalis: tñ ſequit̃ totã diſtõneꝫ
ſm eſſe quidditatiuũ: eo ergo modo quo eſt actus diſtin
guit: ⁊ in quo eſt vltimus actus vltimate diſtinguit.

Quarto quero. Utrũ ſubſtã mãlis ſit per
quãtitatẽ idiuidua vel ſingula/
L.de.tri.c.1. ris: ⁊ Dr ſic. Boe. de trini. in numero dĩiaꝫ va
rietas accidentiũ facit. nã tres hoĩes nec ſpe
cie: nec genere differũt: ſed ſuis accidẽtibus.
Nã ſi animo cũcta his accñtia ſeparemus: locus tñ cun/
ctis diuerſus eſt: quẽ vnũ ſingere duobus minime poſſu
mus. duo eni corꝑa vnũ locũ nõ obtinebũt qui eſt accñs,
a.l. Itaqꝫ ſũt plẽs numero qꝛ ex accñtibus plẽs ſuit. ⁊ ideo ſunt plures numero quãto accñtia plura ſunt: in/
ter oĩa aũt accñtia ꝓmũ eſt quãtitas: quã videt̃ ſpecialr
exprimere in loco dicẽdo ꝙ eundẽ locũ ſingere duobus
nõ poſſum°: qui cõpetit eis inquãtũ quãta. ⁋ P. Dam.
in elemẽtario. c. 5. nõ cõputãdo ꝓhemiũ. Oĩs res in qua
differt hypoſtaſis ab eiuſdẽ ſpeciei hypoſtaſi dicit̃ aduẽ
titia dĩia ⁊ caractiſtica ꝓprietas ⁊ qualitas hypoſtatica.
hoc aũt accñs eſt velut hõ differt ab altero hoĩe: qm̃ hic
quidẽ longus: hic aũt breuis. ⁋ P. 5° meta. Aui. nãe que C.3.
eget materia ad eius eſſe: adueniũt accñtia ⁊ diſpõnes
extrinſece ꝑ quas iduiduat̃. ⁋ Cõtra. Sicut arguit̃ ad
ſcðaꝫ. q. ꝓ ſubſtã ꝑ ſe generat̃: ⁊ per ſe operat̃: ⁊ hoc iquã/
tum diſtinguit̃ a ſcðã: cui iſta non conueniunt per ſe: ſed
iſta non cõueniunt enti per accidẽs. de generari patet 6° Tex.cõ.4.
metaphy. de operari patet: quia vnum per ſe agens eſt Idem.7.me.
vnum per ſe ens: ⁊ hoc in vno ordine cauſe. cõ.27.

Hic dicitur ꝙ ſubſtã mãlis eſt ſingularis ⁊ indiui Godf.q̃.64.
dua per quãtitatẽ: ⁊ ponit̃ talis rõ: qꝛ 16. ⁊ q̃lib.7.
qð ꝓmo cõuenit alicui ⁊ per ſe: ꝯuenit cuilibet alteri per q.5.
rõnẽ eius: ſed ſubſtã ⁊ quãtitas nõ faciũt vnum per ſe: ſed A.l. ergo cui
tñ vnũ ꝑ accñs: ⁊ per ꝯñs nulla ꝓpetas ꝯuenit ꝑ ſe vna iſtorũ ꝓmo ⁊
eis ſimul ⁊ eque ꝓmo: ſed vni per alið. diuidi aũt in ptes per ſe cõuenit
eiuſdẽ rõnis eſt ꝓprietas vna que per ſe ꝯuenit quãtita/ diuerſitas in
ti: ex 5° meta. ergo cõuenit alÿ. i. ſubẽ per rõneꝫ eius: ta/ ptes eiuſdem
lis eſt diuiſio ſpeciei in eius indiuidua: qꝛ iſta diuidentia rõnis ꝯuenit
nõ ſunt formalr ita alterius rõnis: ſicut ſunt ſpẽs diuidẽ/ ſingularitas:
tes genus. ⁊ ex hoc vltra eſſe diuiſibile in partes eiuſdẽ hmõi eſt qui
rõnis ꝯuenit alicui rõne quãtitatis ex 5° meta. ⁊ idem eſt titas: qꝛ ex ſe
ꝓncipiũ diuiſionis in aliqua nã ⁊ diſtinctionis diuiſoruꝫ. hꝫ ꝙ põt diui
igit̃ per quãtitatẽ diſtinguunt̃ indiuidua indiuidualr ab di in infinitũ 5°
inuicẽ: ⁊ ex hoc ꝯcludit̃ ꝙ per quãtitatẽ cõuenit rei diui/ me. igitur ꝙ
ſio in idiuidua: cui ꝓmo cõuenit talis diſtinctio: ergo per ꝯuenit q̃ti
quãtitatẽ indiuiduũ ſit indiuiduuꝫ. ⁋ P. Hic ignis non ti ꝑ ſe ⁊ ꝓmo
differt ab illo igne: niſi qꝛ forma differt a forma: nec for/ nõ ꝯuenit alÿ
ma differt a forma niſi qꝛ recipit̃ in alia ⁊ alia pte mãe: niſi per rõnẽ
nec pars materie ab alia parte: niſi qꝛ eſt ſub alia ⁊ alia eī°: talis eſt vl
parte quantitatis: ergo tota diſtinctio huius ignis ab illo uiſio ſpẽi ⁊c.
igne reducet̃ ad quãtitatẽ ſicut ad ꝓmum diſtinctiuum. ° Tex.cõ.28.
⁋ Cõfirmat̃ ratio: qꝛ generans generat aliud ꝓpter di/ 2° me.t.c.8
ſtinctionẽ materie: materia iſta geniti neceſſario ꝓſuppo
nit̃ quãta: ⁊ ſub quãtitate diſtincta. ꝙ quãta pꝫ: qꝛ agens
nãle nõ põt agere in nõ quãtũ. pꝫ etiã ꝙ quãta alia quã/
titate: qꝛ nõ põt eẽ quanta q̃titate gñantis: ſꝫ iſta q̃titas
ꝓcedit naturalr eẽ ipſius geniti: igit̃ ⁊ diſtinctionẽ ipſius
gñantis ⁊ geniti: non autẽ ꝓcederet naturalr, ſi non eſſet
naturaliter requiſitum, ⁊ per ſe vt diſtinctiuũ ipſius.

Contra iſtã ꝯnẽ arguo q̃tuor vÿs. Primo ex idẽti/
tate rõnis numeralis ſiue indiuiduationis
vel ſingularitatis. 2° ex ordine ſubẽ ad accñtia. 3° ex ra
tione coordinatiõis ꝓdicamẽtalis: ⁊ iſte tres vie ꝓbabũt
cõiter ꝙ nullũ accñs põt eſſe per ſe rõ per quã ſubſtã ma
terialis iduiduat̃. 4° via erit ſpecialr cõtra quãtitateꝫ
quãtũ ad ꝯnẽ opi. Et 5° arguet̃ ſpecialr ꝯ illas rõnes opi.
⁋ Quãtũ ad ꝓmã viã ꝓ expono qd itelligo ꝑ idiuidua/
tionẽ: ſiue vnitatẽ numeralẽ: ſiue ꝑ ſingularitatẽ: nõ qdeꝫ
vnitatẽ ideterminatã ſm quã qõlibet in ſpecie dicit̃ vnũ
numero: ſed vnitatẽ ſignatã vt hãc: ita ꝙ ſicut ꝓus dictuꝫ
eſt ꝙ indiuiduũ impoſſe eſt diuidi in partes ſubiectiuas:
⁊ querit̃ rõ ipoſſibilitatis: ita dico ꝙ indiuiduũ eſt incõ/
poſſibile: non eſſe hoc ſignatũ hac ſingularitate: ⁊ querit̃
cauſa nõ ſingularitatis in cõi: ſed huius ſingularitatis in
ſpeciali ſignate. i. vt eſt hec determinate. hoc modo itelli
gendo ſingularitatẽ ex ꝓma via arguit̃ dupl'r. Primo ſic.
Subſtã actu exñs nõ mutata aliqua trãſmutatione ſubſtãli
nõ põt fieri de hac non hec: qꝛ iſta ſingularitas: ſicut mõ
dictũ eſt: nõ põt ineſſe alia ⁊ alia eidẽ ſubẽ manẽti eadeꝫ Nõ efficaci/
nõ ſubſtãlr mutate: ſed ſubſtã actu exiſtẽs nulla ſubſtãli mu/ ſima ꝯtra ſim
tatione facta in ipſa vl' mutata põt ſine ꝯdictione eẽ ſub plices.
alia ⁊ alia quãtitate: ⁊ quocũqꝫ accidẽte abſoluto: ꝑ nullo A
mõ tali eſt foꝛalr hec ſubſtã hac ſingularitate ſignata. mi/
nor pꝫ: qꝛ nõ eſt ꝯdictio ꝙ deus ſubẽꝫ quãtaꝫ iſta quãti/
tate eadẽ

tate eadē ꝯſeruet ⁊ informet eaꝫ alia quātitate:nec ꝑꝑ h
ſubā illa actu exñs mutabit̃ mutatione ſubali:q̄a nō erit
mutatio niſi a quātitate in quātitatē.℄ Silr.ſi muteur
a quocūqꝫ accñte ſiue mutatione ſubali:ſiue hoc ſit poſe
ſiue impoſe:nō ꝑꝑ hoc erit formalr nō hec.℄ Si dicas
ꝙ iſtud eſt miraculū:⁊ ideo nō ꝯcludit ꝯ̄ rationē nālem.
℄ Cōtra.miraculū nō eſt reſpcū ꝯ̄dictorioꝝ ad q̄ nulla
eſt poᵃ:ſed ꝯ̄dictio eſt eādē ſubaꝫ manētē eē duas ſubas
B ſine mutatiōe ſubali:⁊ h tn̄ ſucceſſiue q̄ ſil:q̄d tn̄ ſequit̃
ſi ꝑ aliqđ accñs eēt formalr hec ſuba:⁊tūc eni accñte ſuc
cedēte accñti eadem ſuba non mutata eēt ſucceſſiue due
ſube.℄ Cōfirmat̃ etiaꝫ illud ꝑ ſile de vnitate ſpecifica:
q̄a impoſe eſt vnā ſubaꝫ manētē nō mutatā ſpecifice eē
ſil vel ſucceſſiue hāc ſpēm ⁊ nō hāc ſpēꝫ:q̄a ſill in ꝓpo
ſito.℄ Scđo ſic.duaꝝ ꝓductionū cōpletaꝝ in eē ſubali
nō pōt eē eadē ſuba pmus termin⁹.ꝓbo:q̄a tunc vtraqꝫ
acciperet ꝑfectū eſſe ſubale ex quo vtraqꝫ eſt cōpleta:⁊ ita
idē bis ꝓduceret̃ cōplete:⁊ tūc ſi iſte due ꝓductiones nō
eēnt ſil eadē ſuba ꝑ ſe ⁊ actu exiſtēs ꝓduceret̃ cū iā actu
exiſtit:ſaltē igit̃ duaꝝ ꝓductionū ſucceſſiuaꝝ extremuꝫ
⁊ terminus idē eſſe non pōt:ſed ḡnationis panis erat hic
panis termin⁹ pm⁹.panis aūt iſte trāſubatus eſt manēte
eadē quātitate:creet̃ igit̃ alius panis ⁊ afficiat̃ iſta quā
titate manente:ſequit̃ ꝙ terminus creationis erit panis
idē cū illo pane q̄ erat terminus ḡnōnis:q̄a eadē ſingula
ritate numero erit hic panis formalr h:qua fuit ali⁹ pa
nis hic:⁊ ſequit̃ vltra ꝙ idē panis erit trāſubatus ⁊ non
trāſubatus:imo ſequit̃ ꝙ nullus panis ſit trāſubatus:q̄a
nō panis vlis:nec panis h ſinglaris:q̄a iſte panis manet
non mutata q̄ntitate:qua erat formalr hic panis ex dato:
igit̃ nihil oīo eſt trāſubatū i corp⁹ xp̄i:q̄đ eſt hēticū dicē.

Tex.cō.4. **Ex ſcđa via** arguit̃ ſic.Suba eſt ꝑor naturalr oī accñte ſm ꝑhm 7ᵒ meta.⁊ eſt intē
Doc of zera Auer.in cō. tio ſua de ſuba ſm ꝙ eſt vnū iſtoꝝ que diuidunt ens:ita
ꝙ exponere ibi ſubam pro deo vel pro pma cū nihil eſt
I ad intentionē eius:ita eni ꝓbat ſubaꝫ eſſe pmā quō ꝓbat
ſubaꝫ eſſe de numero diuidētiū ens:q̄đ eſt ꝑor oī accñte:
Ibidē.t.c.5. ita.ſ.ꝙ ad determinādū de oīb⁹ que diuidūt ens ſufficit
determinare de ſuba tāq̄ꝫ de pmo:pro eo ꝙ cognitio ac
cidētiū habet̃ ex eo ꝙ attribuunt̃ ſube:iſtud aūt nō pōt
eſſe niſi de ſuba ſm totalē coordinationē ſuaꝫ:igit̃ nihil
poſterius iſta coordinatione pōt eē rō formalis:quia ali
quid eſt in iſta coordinatione.ex rōne igit̃ ꝑoritatis ſube
ſm ꝙ cōis eſt ſufficit determinatio ſube pme:cui ꝯuenit
iſta ꝑoritas nālis ad oē accñs:ergo cōuenit ſube pme ex
rōne ſua ꝙ ſit hec ꝑus naturalr q̄ꝫ determinet̃ aliq̄ acci
C dēte.℄ Et pōt ꝯfirmari ꝯ̄ñtia:q: ſi aliqđ ſit ꝑus ad aliū
maxie pmū illius eſt pmū ad illud:ſed maxie pmū ſube
2ᵒ ⁊ 3ᵒ topi. in cōi eſt ſuba pma.igit̃ ſuba pma eſt ꝑor ſimplr oī acci
dente:⁊ ita eſt prius hec q̄ꝫ aliquo mō determinet̃ ꝑ ali
quid aliud.℄ Hic dicit̃ ꝙ lꝫ pma ſuba ſit ꝑor quātitate
in eſſendo:nō tn̄ in diuidēdo ⁊ in idiuiduādo:ſicut etiaꝫ
ſuba eſt ꝑor in entitate:nō tn̄ in diuiſibilitate.℄ Cōtra.
iſta rn̄ſio ſeipſaꝫ deſtruit:q̄a ſi pma ſuba eſt ꝑor nālīter
in eſſendo ipſa quātitate:⁊ non pōt intelligi pma ſuba in
ſuo eſſe:niſi inquantū hec:ergo nō erit hec per quātitatē.
T.c.7. ℄ ꝑ.Forma eſt ſimplr ꝑor cōpoſito ſm ꝓbationē Ari.
7ᵒ meta.c.2.ergo ſi quātitas ſit forma pme ſube ipa erit
ꝑor pma ſuba in eēndo.ꝙ ſi nō ſit forma in eſſendo:igit̃
nec in vnitate cōpetēte pme ſube inquātū tale ens:quālī
bet eni entitatē ꝯſequit̃ ꝓpria vnitas nō hñs aliā cāꝫ ꝓ
priā ſui q̄ꝫ cām entitatis.℄ ꝑ.Eodē mō ſuba eſt ꝑor na
turalr oī accidēte:quo eſt ſubm oīum accidētiū:iquantū
eni ſubm ꝓbat̃ eſſe ꝑus diffōne omni accñte:q̄a ſic po
7ᵒ me.t.c.4 nit̃ in ordine cuiuſlibꝫ diffōnis ꝑ additamētū:ſed vt eſt

ſubm eſt hec ſuba:q̄a ſm ꝑhm 12ᵒ meta.ſingulariū eſſe T.c.27.
cauū ſūt cāe ſingulares in quocūqꝫ gñe cāꝫ:igit̃ ſingulis Idē.2.phy.
accñtis ſingulare ſubm eſt cā.℄ Et cōfirmat̃ maxie de tex.c.38.⁊ 5ᵒ
accñte ꝑ accñs:q̄a illud pmo ineſt ſingulari ſm ꝑhm 5ᵒ meta.t.c.3.
meta.c.de eodē.℄ ꝑ.Omne q̄đ eſt ꝑus alio nā,eſt ꝑus Tex.cō.15.
duratione hoc modo.ſ.ꝙ quātū eſt de ſe nō repugnat ſi D
bi ꝯ̄dictorie poſſe eſſe ꝑus duratione ſuo poſteriori.vlr
eni ꝑoritas nāe includit in ꝑori poſſe eſſe ſine poſteriori
ſine ꝯ̄dictione ex 5ᵒ meta.c.de ꝑori.igit̃ ſine ꝯ̄dictiōe poſ T.c.16.
ſet quecūqꝫ ſubſtantia quātū eſt ex ſe eſſe prius duratio
ne omni accidente:⁊ ita quātitate.

Ex tertia via arguit̃ ſic.In quacūqꝫ coordina
tione ꝑdicamētali ſunt oīa ꝑtinen
tia ad illā coordinationem,circūſcripto quocūqꝫ alio:q̄đ
nō eſt aliquid illius coordinationis eſſentialr.hoc ꝓbat̃:
q̄a due coordinationes ſunt pmo diuerſe:⁊ ita nihil vni⁹
eſt tale ꝑ aliqđ coordinationis alterius:ſed ad coordina
tionē iſtā inquātum finita eſt:⁊ in ſurſum ⁊ deorſum ſm
ꝑhm ꝑ poſte⁊:ſicut ꝑtinet aliqđ pmū ꝑdicatū de quo ni T.cō.34.
hil predicat̃:ita ꝑtinet ifimū ſubꝫ:cui nihil ſubycit̃:ergo
ſingulare vl idiuiduū eſt in q̄libet coordinatione ꝑ nihil
alteri⁹ coordinationis.℄ ꝑ.2ᵒ.In qualibꝫ coordinatio
ne circūſcripto quocūqꝫ alteri⁹ coordinationis eſt ratio
ſpēi.nā ſpēm nulla opi.fingit in aliquo gñe eſſe ꝑ rōneꝫ
alterius gñis,loquendo de abſolutis:ſed de rōne ſpēi eſt Ut inge pho in acipñdo.
ꝙ ſit de plibus differētibus nuō ꝑdicabilis:q̄ in qualibꝫ
coordinatione pōt iueniri aliqđ intrinſece idiuiduū ⁊ ſin
gulare:de quo ſpēs predicat̃:aut ſaltē pōt inueniri aliqđ
nō de multis predicabile:aliogn nō erit in iſta coordina
tione aliqđ ſpēs ſpāliſſima:de cuius rōne eſt eſſe ꝑdica
bile,ſi nihil huius ſit ſubycibile.℄ ꝑ.3ᵒ ifimū ſubycibi
le ⁊ ſubm recipit ꝑ ſe ꝑdicationeꝫ cuiuſlibet ꝑdicabilis:
ſicut pmū ꝑdicatū ꝑdicat̃ ꝑ ſe de quolibꝫ illius coordi
nationis:ſed ens per accñs inquātū ens per accñs nulli⁹
recipit ꝑdicationē per ſe:igit̃ infimū ſubycabile non pōt
eſſe ens ꝑ accñs.aggregans aūt res diuerſoꝝ generū eſt
ens per accñs ſꝫ ꝑhm 5ᵒ meta.c.de vno.℄ ꝑ.Quādo T.c.7.⁊.13.
aliqđ ꝯuenit ſeu natū eſt ꝯuenire alicui preciſe ſꝫ aliquā E
rōnē:cuicūqꝫ ꝯuenit eſſentialr ſm illā rōnem:cōuenit ei
ſimplr ⁊ eēntialr:ſed eſſe ſingulare vel vle in coordina
tione gñis ſube ꝯuenit alicui ꝑciſe inquātū eſt illius coor
dinationis,circūſcripto omni q̄đ eſt alteri⁹ gñis:igit̃ cui
eſſentialr ꝯuenit cōitas iquātū eſt iſtius coordinationis
ꝯuenit ei ſimplr ⁊ eſſentialr:ſed quātūcūqꝫ ꝯ̄hat̃ ꝑ aliđ
alterius gñis:nihil tn̄ tollit̃ circa ipſuꝫ ꝑtinēs ad ſuā co
ordinationē:quātūcūqꝫ eni ſoꝛ.determinet̃ ꝑ album vel
nigrū ad que fuit in poᵃ:nō eſt ſoꝛ.magis determinate in
gñe ſube q̄ꝫ erat prius:q̄a prius erat hic:igit̃ quātūcūqꝫ
ponat̃ nā i gñe ſube ꝯ̄hi ad idiuidua ꝑ aliqđ alteri⁹ gñis
remanebit illa nā cōis formalr ꝯ̄cta ſicut nō ꝯ̄cta:⁊ ideo
ponere cōe fieri idiuiduū ꝑ aliqđ alterius generis eſt po
nere illud eſſe cōmune ſimul ⁊ indiuiduū ⁊ ſingulare.

Propter argumēta forte iſtaꝝ duaꝝ viaꝝ fugiē Egidi⁹ q̄.ꝑᵒ
da tenet̃ poſitio de quantitate alio mō: q.5.arti.1.
hoc modo.ſ.ꝙ ſic extēſio māe eſt alia nā a nā quātitatis
ipſius māe:⁊ nihil addit ſup eſſentiā māe ſic ſignatā,ſic
ſignatio māe:quā hꝫ cauſalr ꝑ quātitatē:eſt alia a ſigna
tione quātitatis ſue ⁊ ꝑor naturalr ſignatione,quā hꝫ per
quātitatē:q̄a ſuba vt ſuba naturalr eſt prior q̄ntitate ſiue
quocūqꝫ accñte:⁊ iſta ſignatio māe eſt alia ab illa q̄ eſt
q̄ntitas:ſꝫ nō eſt alia a ſuba:ita ꝙ ſic mā nō eſt hñs ꝑtes
ꝑ nāꝫ quātitatis:q̄a ꝑs māe eſt mā:ſic ſuba ſignata non
eſt niſi ſuba.ſignatio eni ſolū dicit modū ſe habendi.

Contra. Iſta poſitio videt̃ icludere ꝯ̄dictoria du
plr.ꝑrio q̄a impoſe eſt aliqđ depēdens a F

poſteriori naturalr eſſe idē priori naturalr:qa tunc eēt prius ⁊ nō prius:ſed ſubā eſt prior naturalr quātitate p eos:igit nihil cauſatū p quātitatē ſiue qualrcūqʒ preexigens nām quātitatis pōt eſſe idē ſube:nō igit iſta ſignatio eſt idem ſube:⁊ tn̄ cāta a quātitate. pbatio maioris. vbi eſt vera ⁊ realis idētitas:lʒ nō ſit formalis, ibi ipoſſe eſt hoc eſſe ⁊ illud nō eſſe:qa tūc idē realr eēt ⁊ nō eēt:ſed poſſe eſt prius naturalr eſſe ſine poſteriori naturalr.ḡ p ꝯñs multo magis abſqʒ eo qḋ derelictū eſt vel cauſatū a poſteriori naturalr. ¶ P. Illud qḋ eſt neccia ꝯditio cāe in cāndo non pōt hr̄e eē a cāto:qa tūc cā iquātū ſufficiēs ad cauſandū eſſet cāta a cauſato:⁊ eſſet illud cauſatū ſuiipſius cā: ⁊ p tāto poſſet dare cauſe cauſationē ſuiipſius:ſed ſingularitas ſube ſiue ſignatio eſt neccia ꝯditio in ſuba ad cāndum quātitatē:qa ſicut arm̄ eſt:cauſatū ſingulare regrit cām ſingularē:ḡ ipoſſe eſt iſtā ſignationē eſſe a cāto a ſuba iquātū ſingularis. ¶ P. Quero qd eſt q̄titatē derelinquere vel cauſare modū talē in ſuba:ſi nihil eſt niſi qḋ prefuit quātitati:tūc nullo mō eſt ſignatio per quantitatē:qa tūc ſimplr ſignatio ſube pcederet naturalr quātitatē.ſi autē aliqd aliud q̄ro quō cauſet a quātitate:⁊ quo gn̄e cauſe: nō vr̄ poſſe aſſignari ſibi:niſi gen⁹ cāe efficiētis: ſʒ q̄titas nō eſt foīa actiua. ¶ P. Quare mag derelinq̄t q̄titas talē modū in ſuba eūdē realr ſube q̄ q̄litas q̄titati: vt albedo:nō vr̄ rō:qa ſicut albedo ſeipſa eſt foīa ſupficiei ⁊ nō mediāte aliq̄ alia forma derelicta:ita vr̄ quātitas eē foīa ſube qua ſuba eſt quāta ⁊ nō derelinquere formam.

Ex quarta via arguo ſic. Quātitas iſta q̄ ſuba eſt hec ſignata:aut eſt quātitas terminata aut interminata.nō terminata:qa illa ſequitur eſſe forme in mā:⁊ p ꝯñs ſingularitatē ſube:qa ſicut ſuba eſt cā eius vt eſt terminata:ita hec ſuba eſt cā eius vt eſt hec terminata.ſi aūt quātitas iterminata ſit cā q̄re ſuba eſt hec.Cōtra.illa quātitas iterminata manet eadē in generato ⁊ corrupto:ḡ nō eſt cā alicuius ſignationis terminate. ¶ Si dicat q̄ nō ſequit:qa quātitas non ponit cā ſingularitatis:niſi pſuppoſita vnitate ſpecifica:ſʒ gn̄atū ⁊ corruptū nō ſunt eiuſdē ſpēi. ¶ Cōtra.pono q̄ ex aq̄ pmo gn̄et ignis.ſcḋo ex igne gn̄et aq̄:in pma aqua corrupta:⁊ in ſcḋa gn̄ata eſt eadē quātitas:⁊ nō ſolū quātitas iterminata:ſed etiā terminata:qa pōt hr̄e eūdē terminū a forma vel ſaltē ſufficit eadē iterminata:⁊ illa per te eſt cā ſingularitatis pſuppoſita vnitate ſpecifica:ergo pma aqua ⁊ ſcḋa aqua ſūt hec aq̄ eadē nuō:qḋ videt impoſſe: qa idem idiuiduū nuō nō redit nāli actione ex 2º de gn̄atione.⁊ 5º phy. ¶ P. Si quātitas ſit p idiuiduās ſubaʒ: opʒ q̄ ipa in ſe pº ſit hec ⁊ de ſe diſtincta nūeralr ab alia: ſʒ tūc tua ppō nō eſt vera.ſ.q̄ oīs dr̄ia foīalis eſt ſpecifica.quātitas eni hec ⁊ illa ſunt forme.ḡ dr̄nt ſpecifice.⁊ ſi quātitatē excipias ab iſta ppōne fundamentali edificiū ruinoſū.vñ pbat q̄ dr̄ia formalis ſit ſpecifica:q̄cūqʒ eni rō fuit adducta ex forma:eque hēbit locū in ppoſito:cū quātitas ſit forma ſicut alia pñta. ¶ Et ſi dicas,imo quātitas hʒ ex ſe ſitū determinatū:⁊ p hoc diſtinguit ex ſe ab alia quātitate. ¶ Contra.quero de quo ſitu loqueris:aut de ſitu qui eſt pñtū.⁊ iſte eſt nāliter poſterior quātitate: aut de ſitu qui eſt dr̄ia quātitatis,put quātitas dr̄ cōſtare ex ptibus hn̄tibus poſitionē:⁊ tūc eſt eadē qḋ que prius qualr.ſ.ſitus iſtius quātitatis dr̄t ab illo ſitu illius quātitatis:que qḋ realr eſt:quō numeralr q̄titas hec differt ab illa:⁊ ita vt vr̄ aſſignas rōnē ſuiipſius:non eni notius eſt ptes pmanētes ⁊ ꝯtinuatas in iſto toto ſeipſis diſtingui a ptib⁹ pmanētibus ⁊ ꝯtinuatis in illo toto:que duo.ſ. ꝯtinuationē ⁊ pmanētiā icludit poſitio:vt eſt dr̄ia quātitatis q̄ q̄ hec quātitas differat ſeipſa ab illa. ¶ P. Dia ar̄a que facta ſunt ꝯ opi.in.j.q.ad pbādū q̄ caro non ſit de ſe h.pñt eadē fieri ad pbandū q̄ quātitas nō ſit de ſe h.nā manifeſtū eſt q̄ rō linee de ſe cōis eſt huic linee ⁊ illi.nec maior eſt ꝯdictio itelligere lineā ſub rōne vlis q̄ carnē:hʒ etiā linea aliquā vnitatē realē minorē vnitate numerali ſicut ⁊ caro hʒ pp eaſdē rōnes:que poſite ſunt in ſcḋa rōne ꝯ opi.in.j.q.pʒ etiā q̄ linea ⁊ ſupficies ſūt eiuſdē rōnis i hac aqua ⁊ in illa:q̄re ḡ hec aqua eſt hec aqua ⁊ ſingularis:⁊ nō loquor de ſingularitate vaga ⁊ indeterminata:ſed ſignata ⁊ determinata.

Contra rōnes opi.arguo pº ꝯ pmā q̄ q̄titas nō ſit rō diuiſibilitatis in idiuidua:q̄ qcqd eſt rō diuiſibilitatis ieſt foīalr illi qḋ eſt diuiſibile iſta diuiſione:ſʒ quātitas nō ieſt foīalr ſpēi ſeu toti vli iquātū eſt diuiſibilis in ptes ſubiectiuas:igit ipſa nō eſt rō diuiſibilitatis talis totius in ptes tales. ¶ Cōfirmat rō:qa totū vle qḋ diuidit in indiuidua ⁊ in ptes ſubtiuas pdicat de q̄libʒ illaꝝ ptiū ſubiectiuaꝝ:ita q̄ quelibʒ ps ſubiectiua eſt ipſiuʒ.ptes aūt quātitatiue in q̄s ſit diuiſio toti⁹ ꝯtinui nūq̄ recipiūt pdicationē totius diuiſi in ipſas:⁊ lʒ ꝯcurrant diuiſio toti⁹ homogenei in ptes q̄titatiuas:⁊ diuiſio ſpēi ſiue diuiſio totius vlis in ptes ſubiectiuas:que ptes ſunt idiuidua:nō tn̄ ſunt vnius totius diuiſi:qa totū q̄tū diuidit diuiſione quātitatiua:⁊ nō pdicat de aliq̄ pte diuidēte:ſicut nec q̄tū etherogeneū de ſuo diuidēte.vlr enim nulla ps quātitatiua eſt totū illud cuius eſt pars:ſed cū hoc ꝯcomitat q̄ ſunt plura indiuidua hn̄tia idē cōe:qḋ cōe diuidit in ipſa alia diuiſione:⁊ illud cōmune nō erat illud quantū qḋ diuidebat diuiſione quātitatiua.eſt igit aliud totū diuiſuʒ hac diuiſione ⁊ illa:⁊ tn̄ in eaſdē ptes p accñs:ſed formalr ptes alterius rōnis reſpectu huius toti⁹ ⁊ illius:qa reſpectu hui⁹ integrales:⁊ reſpectu illius ſubiectiuas.Et pp iſtū ꝯcurſuʒ duaꝝ diuiſionū duoꝝ totoꝝ in ptes in qbus ꝯcurrit diuerſa rō partis:putauerūt aliq̄ q̄ iſta duo tota diuiderent in partes eiuſdem rōnis. ¶ Et qḋ accipit a Phō dōm q̄ Phs non dicit quantū diuidi in ptes eiuſdē rōnis:ſed qḋ eſt diuiſibile in ea que inſunt:quoꝝ vtrūqʒ vel ſingulū eſt natū eſſe aliqd:⁊ hoc aliqd:in ea que iſunt,inquātū cōponētia totū cui inſunt.igit nō ſic in ptes ſubiectiuas que nō ſic iſunt:quoꝝ vtrūqʒ,ſi diuiſio fiat in duo:aut ſingula.ſi in plura:natū eſt eē aliqd,p ſe.ſ.extra eo mō q̄ totū:qa iquātū aliqd eſt ps quātitatiua diuidēs:ita p ſe pōt eſſe ſicut totū diuiſum:⁊ h̄ ꝯtra diuiſionē cōpoſiti in mām ⁊ formā:⁊ hoc aliquid:⁊ hoc ꝯ diuiſionē gn̄is in ſpēs:⁊ ſi numerus cōponeret ex diuerſis numeris:nō obſtaret rōni numeri inquātū quātus:q̄ diuideret in numeros alterius rōnis:⁊ eodē modo nō obſtaret vli puta quāto:q̄ diuideret in ptes alterius rōnis ſi cōponeret ex bicubito ⁊ tricubito:que dr̄nt ſpe: ita etiā quātitati nō obſtaret diuiſio:ſuiipſius in partes eiuſdē rōnis. ¶ Cōcedo ergo vlr de facto q̄ lʒ totū non regrat q̄ diuidat in ptes alterius rōnis:tn̄ nō requirit eas eſſe diſtincte rōnis:qa inquantū ſunt ptes quāti non ſunt alterius rōnis.lʒ eni caput cor ⁊ manus ſunt partes quātitatiue ⁊ alterius rōnis:nō tn̄ ſunt alterius rōnis inquātū ſunt pciſe ptes quāti:eo ergo mō quo verū eſt,lʒ a Phō nō poſſet accipi:q̄ quātū diuidat in ptes eiuſdem rōnis:oīno nō eſt ad ppoīm:qa nō diuidit in ptes in qbus icludat ratio diuiſi:ſed in partes que iſuerūt diuiſo:⁊ habent rōnē vnā nō illius:ſed alicuius cōis illi toti ⁊ ipſis. ſpēs aūt diuidit in ptes eiuſdē rōnis:quaꝝ quelibet icludit rōnē diuiſi:⁊ nō aliqd aliud alterius rōnis cōe diuiſo ⁊ diuidentib⁹. ¶ P. Arguo ꝯ ſcḋaʒ rōnē.generās inquātū generās circūſcripto omni alio diſtinguit a genito:qa nō eſt intelligibile q̄ idē gn̄et ſe.etiā in diuinis pſona non gn̄at ſe:

5º metaphy.

4º phy.c.84

Ratio ſubtiliſſima.

Cōmētū 5º phyſ.c.63.⁊ 4º phy.c.15. ⁊ de ſuba or. c.j.⁊ alibi.

Tex.cō.vltí. Tex.cō.36.

Hic vr̄ error manifeſtus idiuiduationē fieri p formā cōicabilē: ſic eſt etiam ipſe quantitas.

F

G

H

I

A.1.ſubiecti.

A.1.eiuſdem rationis.

A.1.non eſt

j.trini.j.

gñat ſe: ſed generãs ĩquãtũ generãs nõ ĩcludit quãtitatez ſicut ꝓprium pn^m gñatiuũ: nec genitũ vt genitũ ĩcludit quã/titatẽ vt ꝑ ſe formalẽ terminuz gñõnis: ergo circũſcripta vtraq3 quãtitate. ſ. gignẽtis ⁊ geniti: hec ſubã diſtingueret̃ ab illa numeralr̃. ¶ Cõcedo ꝗ ꝯñe oium iſtarũ rationũ ꝙ impoſſe eſt per aliqđ accidẽs ſubãm eſſe indiuiduam: hoc eſt qđ per aliqđ accidens ſibi diuidat̃ in ꝑtes ſubie/ctiuas: ⁊ ꝙ per illud repugnet ſibi eſſe nõ hoc.

Ad primam rõnem pro opi. pꝫ ex 5° articu. ad qõnẽ quo male accipit minorez: ⁊ que nõ põt hñi a ꝑho: ⁊ eo modo quo hñi poteſt ꝯa illa minor nõ eſt ad ꝓpoſitũ de diuiſione totius in ꝑtes quã/titatiuas. ¶ Quãdo etiã vlterius accipit ꝙ eodẽ eſt ali/quid diuiſibile: ⁊ ꝑ q̃ ꝑtes diuidẽtes diſtiguunt̃: hoc falſuz eſt. nã nã cõis diuiſibilis eſt ex ſe in diuidẽtia: non aũt di/uidẽtia diſtinguunt̃ ex rõne nãe cõis: ſed ex ꝓprijs diſti/ctiuis. ita enĩ appet in gñe: qa genus eſt diuiſibile ſm ſe in plura genera: ⁊ in plures ſpẽs: ⁊ tñ genus nõ eſt rõ di/ſtinctionis ſpecierũ: ſed dñe conſtituẽtes plures ſpecies. ¶ Ad ſcḋaz rõnẽ pꝫ quõ ex illa põt cõcludi ꝑ idẽ ꝙ idẽ gñaret ſeipꝫ. Sꝫ ad formã argumẽti dico ꝙ ambe ꝑmiſ/ſe ſunt falſe: lꝫ eni alia forma ſit in alia mã: non tñ ꝓpter alietatẽ mãe eſt alia forma: ſꝫ ſicut entitas forme eſt ꝑ illã: ita ⁊ ſua alietas. ſimilr̃ alia ꝑmiſſa. ſ. ꝙ eſt alia pars materie ꝓꝑ aliã partẽ quãtitatis falſa eſt: qa ſiue ſit diſti/ctio partiũ materie in ſe ꝑter ꝗtitatẽ ſiue nõ: prior eſt diſtinctio partiũ mãe q̃ꝫ quãtitatis: qa hui⁹ accñtis ſub3 eſt hoc aliqd. ¶ Ad ꝯfirmationẽ cũ dr̃ ꝙ generãs nõ ge/nerat niſi de mã quãta alia quãtitate: ſiue ita ſit ſiue non: de quo alr̃: ſaltẽ in partib⁹ mãe diſtictis ſm formã quã/titatis. dico ꝙ vnitas mãe eſt paſſio ꝗ̃ imediata: ita ꝙ vni/tas eius naturalr̃ ꝑcedit rõnẽ quãcũq3 gñõnis. ratio eniꝫ generãtis ꝑcedit generãs tale. ſ. nãle qđ. ſ. requirit ex ma/teriã ſuã aliã de qua gñat: ⁊ requirit iſtã quantitatẽ: ſicut cõcomitantẽ diſtinctionẽ mãe a materia: ⁊ deberet ꝓba/ri ꝙ quãtitas eẽt ꝓpria ratio vnitatis talis. ſ. ſingularita/tis in ſubã, ⁊ probat̃ ꝙ eſt ratio ſine qua nõ reſpectu vl/timi. vnde locus illius ꝯñie nullus eſt. ¶ Si obijciat̃ ꝙ ſaltẽ ex ꝯfirmatione habebit̃ ꝙ quãtitas ꝑcedit natura/liter indiuiduationẽ ſubẽ generãde: qđ eſt ꝯ ꝯclõnẽ ſcḋe vie ĩprobãtis opi. nã ſi generãs prius requirat mãꝫ quã/tam anteq̃ꝫ generet: ergo naturalr̃ ꝑſupponitur quãtitas mãe indiuiduationi ipſius geniti. ¶ Rñ° ꝙ indiuidua/tioni geniti preſupponit̃ quãtitas corrupti: ⁊ oĩa acciden/tia corrupti ordine durationis: qa corruptũ ꝑexiſtit cum oĩbus partibus ſuis: ſed ex hoc nihil ſequit̃ ad. h. ꝙ. ſ. ſit prioritas nãliter quãtitatis ad eius ĩdiuiduationem: vel ĩ ĩdiuiduationẽ ſubẽ illius in qua eſt quãtitas. nã iſta acci/dentia corrupti que precedũt tpe genitũ ſequunt̃ ſubãz illã in qua ſunt: ⁊ etiã illã vt ſingularẽ: ⁊ eodẽ modo acci/dentia geniti: ſequunt̃ ſubam genitã. ¶ Sed adhuc vlte/rius ĩ deducit̃ argm̃: qa quãtitas nõ tñ ꝑcedit vt in corru/pto genitũ: ſꝫ ꝑcedit nãlr̃ in genito formã geniti. ꝓbatio. aliogn in inſtãti in quo gñans ĩducit formã ĩducẽt in non q̃tũ: qđ vr̃ eẽ ꝯ illã ꝓpõnẽ: ꝙ agens ꝑticulare nõ attigit ad ſubaꝫ mãe: ſꝫ ꝑciſe attigit eã ĩquãtũ quãtã. ¶ Silr̃ h vr̃ eẽ ꝯ Auer. in de ſuba orbis. vbi vr̃ velle ꝙ maneat ea/dẽ q̃titas in gñato ⁊ corrupto: aliogn generãs gñaret de nõ corpe corp⁹. ¶ Cõtra illđ ꝑ arguit̃ ꝙ hec rõ nõ valꝫ nec dꝫ adduci ꝓ iſta põne: qa fundator hui⁹ põnis vr̃ te/nere ꝯ h adductũ. tꝫ eni ꝙ q̃titas nõ ſit ꝑm⁹ acc⁹ mãe: neq3 ꝙ aliq̃ foĩa corpeitatis maneat eadẽ in gñato ⁊ cor/rupto, loquẽdo de corpeitate in gñe ſubẽ: dicit nullã q̃ti/tatẽ manere eadẽ nũõ in iſto ⁊ in illo: ⁊ etiã cũ ponat eaꝫ ꝑficẽ ſubaꝫ cõpoſitã: ⁊ nõ mãꝫ imediate vt ſub3 dꝫ ponẽ

illã aliã q̃titatẽ geniti poſteriorẽ nãlr̃ ipſo genito: ſic illã corrupti poſteriorẽ nãlr̃ ipſo corrupto: ⁊ ita iſta deductio de ꝑoritate q̃titatis ad ſubaꝫ vl̃ formã geniti qcqd ſit de Auer. nõ eſt de opi. ponẽte eã: hoc ꝗ̃ ĩ ad hoiez. ¶ Sꝫ ad ꝯñẽ in ſe dico cũ iſto q̃ ad iſtđ: ꝙ ſi nulla foĩa corpeitatis maneat foĩalr̃ ĩ igne ⁊ in aq̃: nullũ olo accñs qđ reqrit ꝓ ſubto ſubaꝫ cõpoſitã põt manẽ idẽ nũõ: ſꝫ qđlib3 vl̃ erit in corrupto vt in ſubto: vl̃ in gẽito vt ĩ ſubto: ⁊ ita q̃titas ⁊ qđcũq3 aliđ accñs erit poſteri⁹ nãlr̃ ſuba: ⁊ ita q̃titas corrupti ⁊ qđcũq3 accñs ei⁹ fuit nãlr̃ poſteri⁹ ſuba corru/pta: ⁊ tũc ꝯ illã ꝓpõne nõ militat ꝯtra: qꝛ vꝫ ĩpoſſis. nihil. n. aliđ vꝫ eẽ agẽs attingẽ paſſiuꝫ in rõne paſſi q̃ꝫ iducẽ ĩ ipꝫ actũ quo ꝑficiat̃. agẽs aũt ꝑticulare ĩducit formã ſubalez qua mã ꝑficit̃ inquãtũ mã ⁊ nõ inquãtũ q̃ta: ita ꝙ q̃ti/tas ſit rõ media ĩter agẽs ⁊ paſſiuꝫ. ꝗ agẽs nãle illã attin/git ſm ſubam nudã vt paſſiuꝫ ab eo imediate trãſmuta/tũ. ¶ Ad Auer. dico ꝙ de eo qđ aliqñ eẽt nõ corp⁹ poſ/ſet gñari corpus: ſꝫ forte nõ poſſet nãle agẽs gñare de nõ corpe corpus: ſic de corrupto: qꝛ mã nõ corrũpit̃ ſꝫ totũ: ſꝫ de eo qđ fuit corp⁹ vſq3 ad inſtãs gñationis: ⁊ h q̃titate inherẽte ſibi põt agẽs nãle aliud q̃tũ alia q̃titate gñare in illo inſtãti: qꝛ ſic põt ꝓducẽ ſubaꝫ q̃ nõ ꝑfuit: ita põt ꝓ/ducẽ oĩa accñtia ꝯñdia eã. ¶ Et ſi dicas ꝙ ſi non ꝓducat corpus de nõ corpe vt corrupto: ꝓducet tñ de mã nõ vt quãta aliqđ corp⁹ quãtũ. ¶ Dico ꝙ neccẽ eſt de nõ cõpo/ſito vt ꝑte fieri vel ꝓduci cõpoſitũ vl̃ ibit̃ in ĩfinitũ. ⁊ ita de mã ſm ſuã ſubaꝫ abſolute vt de ꝑte põt ꝓduci corp⁹ aliqđ qđ ẽ ſuba cõpoſita: ⁊ ꝯcomitat̃ ſuba q̃ta: qꝛ q̃titas eſt paſſio iſti⁹ ſubẽ cõpoſite. ¶ Iſta rñſio negat dimẽſio/nẽ ĩterminatã manẽ eadẽ nũõ in gñato cõpoſito ⁊ corru/pto: de q̃ alr̃ diffuſi⁹ ſi occurrat: ſꝫ nũc tactũ eſt ꝓꝑ argu⁹.

Ad auctoritates que adducunt̃. Ad Boe. cõ/cedo ꝙ varietas accñtiũ facit in ſuba dñaꝫ numeralẽ: eo mõ quo foĩa dr̃ facẽ dñam: qꝛ oẽs diſtĩcte foĩe faciũt aliq̃ꝫ dñaꝫ in eis in qbus ſunt. acci/dẽtia aũt nõ pñt facẽ dñã ſpecificã in ſuba in q̃ ſũt ex. 10. meta. c. penul. ſꝫ faciũt in ſubſtãtijs dñaꝫ ⁊ h numeralẽ: ſꝫ nõ faciũt ꝑ°ᵐ dñaꝫ ſꝫ alia eſt ꝑor dña nũeral: nec illa ſola faciũt dñaꝫ nũeralẽ. ⁊ nullũ iſtorũ dicit auctas illa. ⁊ niſi alter iſtoꝝ duoꝝ haberet̃ nõ haberet̃ ꝓpoſitũ qđ itẽdi/tur. ¶ Sꝫ qđ ad intẽtionẽ Boe. dico ꝙ Bo. itẽdit ꝓba/re ꝙ nõ eſt dña numeralis diuinarũ ꝑſonarũ. ⁊ lꝫ ſpẽm in ꝑn° illi⁹ libelli de tri. pñt haberi tales ꝓpõnes. vꝫ tñ ꝙ velit ſic arguere: in numero varietas accidẽtiũ dñaꝫ facit: ſꝫ in ꝑſonis diuinis nulla eſt talis varietas accidentiũ: qꝛ foĩa ſimplex ſubm eẽ nõ põt. igit̃ ibi nõ eſt dña numera/lis. videret̃ argm̃ nõ valere niſi ipſe intẽderet ꝙ ſola ac/cidentia poſſent diſtinguere numeralr̃. ſi. n. diſtinctio nu/meralis põt eẽ per aliq̃ alia. ꝗ ex negatiõe accidẽtis non ſequit̃ negatio diſtinctionis numeralis. ¶ Dico ꝙ oẽm diſtinctionẽ numeralẽ cõcomitat̃ diſtinctio accñtiũ. ⁊ ꝓ/pterea vbi nulla põt eẽ accñtiũ varietas: ibi nulla põt eẽ diſtictio numeralis: ⁊ ex hoc pꝫ argm̃ Boetij tenere ꝙ cũ nõ poſſit in diuinis eẽ accñs aliqđ nec accidẽtiũ varietas ibi nõ põt eẽ diſtinctio numeralis vel dña numeralis: nõ ſicut a cã ꝑciſa negata ad negationez illius cui⁹ eſt cã: ſed tanq̃ꝫ a necẽia cõcomitante negato ad negationẽ illius qđ neceſſario cõcomitat̃. ¶ Sꝫ quõ ad iſtã intẽtionem eſt verũ ꝙ varietas accidẽtiũ facit dñaꝫ numeralẽ: dico ꝙ facit aliquã dñam: ſed nõ ꝑmã: ⁊ necẽio cõcomitat̃ omnẽ primã. ⁊ ita hꝫ intelligi ꝙ facit differẽtiã numeralez: nec vꝫ iſta glo. extorta a littera: ſed littera ipſa facit vt ſic itel/ligat̃ cũ oporteat eos necẽio exponẽ ꝙ ipſe ſubdit ibi de loco. nõ. n. eſt locus ꝑᵐ diſtinguens duo indiuidua adiu/nicẽ: nec loquẽdo de loco: qui eſt paſſio locãtis: nec de lo/

Margin notes, left column: p^mo. ti. c. 32 — K — Hoc p. li. Dam. — S. i. in ſcda dũs. — Pure gñalis/ſimum. — i. de aĩa. c. 53. — S. i. q̃titatis. — q. ſeq. ad ſi. ⁊ in. 4. di. ii. q. 3. c. 43. ⁊. 44 ⁊. 7. ⁊. 8. me/taphy. — S. i. mãu. — L — A. i. ĩdiuidui ſubſtantie. — A. i. reducit. Egidius q̃li. 2. q. 5. — C. h°. — Ut Egidi⁹ ⁊ Tho. qa ꝯdi/cit Auerroi de q̃titatibus interminatis mãe coeter/nis.

Margin notes, right column: a. i. quãtum. — M — Hec nõ aſſe/rendo ſcribit doctor ſꝫ ex fundamentis aduerſario2ũ ſoluit incidẽ/tes difficulta/tes de ſubẽ i/ndiuiduatiõe. — Uide in. 4. di. xi. arti. i. q. 2. ⁊ di. 12. arti. 3. ⁊ ali/bi. — X. c. 25. — N — Corrobora/tio ſubtilis argumenti. — O — Reſolõ no/tabilis.

co q eſt paſſio locati.ſ.de vbi derelicto in locato:cū ergo oporteat eos exponere locū pro quātitate ſm opionem ſuā qd mali eſt exponē:facit diias pro facē nō pmā:ſed facē aliquā ⁊ ↄcomitātē pmaz.〈 Ad Dam.pʒ ꝑ ipm in fine.c.illius:vbi exponit quō intelligit ibi accn̄s:dicens: quecūqʒ in aliqbꝰ ea:quę vnius ſpēi hypoſtaſes ſunt:in aliqbus aūt nō ſunt:accn̄ia ⁊ aduētina ſunt.cōcedo igitᷣ ꝙ qcqd eſt ex̄ rōnē ꝑ ſeipſius nāe ſpecifice:⁊ nō eſt ꝑ ſe ↄn̄s nām illā eſt tali nāe accn̄s:⁊ hᷓ mō qcqd ponit̄ idiuiduās eſt accn̄s:nō tn̄ eſt ꝑpꝛie accn̄s ſic alij intelligūt:⁊ ꝙ ipſe nō itelligat ꝑpꝛie de accn̄te pʒ ꝑ ipm.j.lib.ſniarū c.6.Intelligimꝰ em̄ itelligimꝰ pe.⁊ pau.ſunt eiuſdē nāe:⁊ cōez vnā hn̄t nām:⁊ paulopoſt:neqʒ enī he hypoſtaſes in ſe inuicē ſunt.ſeorſuʒ aūt vnaqueqʒ ⁊ ſm partez.i.ſm ſeipſaʒ ſeparata eſt plurima ſeparātia eā ab altera hn̄s. etenī loco diſtant ⁊ tpe differūt:⁊ mēte diuidunt:⁊ virtute ⁊ forma.i.figura:⁊ habitu:⁊ cōplone:⁊ dignitate:⁊ ad iuētionibꝰ ⁊ oibꝰ diſtictis caracteriſticis ꝓpetatibꝰ.⁊ ſubdit notabile.Plus aūt oibus eo ꝙ nō ſunt in ſe inuicē:ſed ſeparatim ſunt:vn̄ ⁊ duo ⁊ tres hoies dicūr ⁊ multi.hoc aūt ⁊ in oi vidē eſt creatura.〈 Nota valde qō dicit:ꝙ plus q̄ caracteriſticis ꝓpetatibꝰ dn̄t hypoſtaſes create ꝑ nō in ſe iuicē eē ſʒ ſepatim:⁊ ꝑ oppoſitū ibidē ſtati dicit.hypoſtaſes trinitatis in ſe inuicē eē cū cuius eſt vnitas nāe ꝓſuppoſita diſtōni ꝑſonali ex diſ.z.pꝰ. Eſt ḡ diuiſio nāe in ſuppoſitis creatis pꝰ ⁊ maxia rō diſtōnis. 〈 Ad Aui. dico ꝙ ꝑciſiſſime ↄſiderat qdditatē iquātū nihil icludit qō nō ꝑtinet ad ꝑ ſe rōnē qdditatis eiꝰ:⁊ hᷓ mō equitas tn̄ eſt equitas:⁊ nec vna nec plures q̄tūcūqʒ vnitas eiꝰ nō ſit alia res addita:ſed neccio ↄſequat̄ iſtā entitatē:ſic ⁊ omne ens ſm quācūqʒ entitatē ↄſequit̄ ꝓpꝛia vnitas:⁊ nō tn̄ iſta vnitas eſt intra formalē rōnē qdditatis:vt qdditas eſt:ſed eſt q̄ſi paſſio ↄn̄s qdditatē:⁊ dē tale apud eū vocat̄ accn̄s.⁊ hoc mō Phs qn̄qʒ accipit accn̄s a quo dī fallacia accn̄tis,pro omni eo qō eſt extra rationē formalem alterius.Omne autē tale eſt extraneum illi alteri ex cōparatione ad aliud:⁊ hoc mō diia accidit gn̄i:⁊ qcqd ſit idiuiduās accidit nāe ſpecifice:ſed nō ſicut ipſi intelligunt de accn̄te:⁊ ideo ibi eſt equiuocatio de accidente.

Vt ingt por. i.c.de diia.

A.l.q.

19.diſ.l.q.2.

per totā ⁊ maxime que.2.

Vidīuī & ſā/ phr Phs accidēs in pſuo relonis in cir cūſcriptione accn̄tū ⁊ relatiuozū aſſignatione.

Q**Vinto** q̄ro. Utrū ſubā mālis ſit hec ⁊ idiuidua ꝑ mām:Dr ſic:qa ſm Phm 5ᵒ meta.c.de vno.Unū numero ſunt quoꝝ eſt mā vna ⁊c.〈 Cōtra.ꝑ meta.Antique trāſlationis,in fundamēto nāe nihil eſt diſtinctū:ſed qō nō eſt ſm ſe diſtinctū nec diuerſum nō pōt eē pma rō diſtōnis vel diuerſitatis alterius:ſed mā eſt fundamētū nāe oino idiſtinctū ⁊ ideterminatū:ḡ nō pōt eſſe pma rō diſtinctionis vel diuerſitatis alterius.

Tex.cō.12.
Tex.cō.17.
A.l.2ᵒ meta. in antiq̄ trāſlatione.

Hic dicitur ꝙ ſic:qō maxie tenet̄ ꝑpter multas auctēs Ariſto.que hᷓ videnē ſonare: quarū vna eſt in 7ᵒ meta.ꝙ generās gn̄at aliud ꝑꝑ māʒ callias iquit ⁊ ſoz.ſunt diuerſa qdē ꝑpter mām:idez ꝟo ſpecie.nā indiuidua eſt ſpēs.〈 Itē in 7ᵒ.c.de partibus diffōnis:qō quid erat eſſe in quibuſdā ſubſtātijs idē eſt: quecūqʒ ꝟo in materia ſunt vel accepta ſunt cū mā non idē:⁊ idē videt̄ in.8.c.3.nā aia ⁊ aie eſſe idē:hō ⁊ hoīs eē nō idē:niſi ⁊ aie nō eē hō dicat̄.ergo videt̄ ꝙ mā ſit eē rōnē qdditatis ⁊ cuiuſlibet habētis pmo qdditatez:⁊ ita cū ſit in entibꝰ aliqd videt̄ eſſe pars indiuidui ſiue idiuiduatio totiꝰ:nā qcqd eſt in idiuiduo:qō repugnat rationi qdditatis oino:hoc pōt poni pma rō idiuiduādi:q̄re ⁊c. 〈 P̄.12.meta.ꝓbat ꝙ nō pn̄t eē plēs celi.ſi iquit eēnt plēs celi vt hoies,foret pnᵐ:qō circa vnūqōqʒ ſpe vnū: numero ꝟo multa:ſed quecūqʒ inquit numero ſunt multa hn̄t mām.qō aūt qd erat eſſe nō habʒ mām,pmū:enim

Tho. pᵃ pte ſū.q.7.ar.4. ⁊.2.⁊.4.50.⁊ in.2.ſcrip. diſ.3.q.4.
Tex.c.28.
T.c.20. ⁊.21 ⁊.41.
Tex.cō.8.

Tex.cō.49.
Iſte vidētur eſſe rōnes magis apparentes ſʒ opionē

delectbia enim,vnū igit̄ ⁊ rōne ⁊ numero pmū mouens imobile ens.iſta rō qua ↄcludit̄ vnitas celi ex vnitate motoris:⁊ vnitas motoris nō tn̄ ſpe ſed numero,ꝑꝑ hoc ꝙ nō hʒ mām,nō vʒ valere niſi diſtinctio numeralis:ſieret per illā.ergo ⁊c.〈 P̄.Primo ce.⁊ mū.Cū dico celū,dico formam:cū dico hoc celum,dico materiam.

Thomiſtarū in hac mā.

T.c.92.⁊.95

Contra illud pmo per auctēs eiuſdē phi.7.meta.c. de ptibus diffinitionis.palā aūt ꝙ aia qdez ſuba pꝰ:⁊ corpꝰ ꝟo mā.hō ꝟo aut aial qō eſt ex vtriſqʒ vt vl̄r,coriſcus aūt ⁊ ſocrates vt ſingulariter,ſupple ex his. Sigdē igit̄ aia dupl̄r dī.⁊ poſtea ſubdit. ſi ꝟo aia hec ⁊ corpus hoc.vt ⁊ homo qdē vl̄e:⁊ ſingl̄are. ⁊ ante in eodē c.hō ⁊ equus ⁊ que ita in ſingularibꝰ.vl̄r aūt nō ſunt ſubſtātia.i.foia:ſʒ ſimul qōdā totū.i.cōpoſitum ex hac mā:⁊ hac rōne.vbi per ly,hac,nō itelligit mām vniformē ⁊ ſingularē ſʒ determinatā:aliogn ↄdiceret ſibiipſi:vn̄ ſubdit ibidē ⁊ vt vl̄r.⁊ ſubdit poſtea:ſingulare ꝟo ex vltia mā ſocrates iā eſt ⁊c.〈 P̄.Idē per eidē.12. meta.c.4. vbi vult ꝙ pnᵃ ſunt eadē ſicut pncipiata:⁊ hoꝝ ingt que ſunt in eadē ſpe diuerſa:nō ſpecie:ſʒ qꝛ ſingularium aliud tua mā ⁊ mouēs ⁊ ſpēs ⁊ mea:ſʒ tn̄ rōne vl̄i eadē.ergo ita cōcedit diſtinctionē forme,ſicut māe in ꝑticulari: ⁊ ita vnitatē māe in cōi ſicut foie. ⁊ iō oʒ adhuc querere quo mā ſit hec.〈 P̄.Sicut ꝓbat̄ ex multis locis.7.meta.c.de ꝑtibus diffōnis.mā eſt de eēntia ſube cōpoſite:puta hoīs: ⁊ nō eſt tale cōpoſitū ꝑciſe eēntia foie.ergo ſicut illud cōpoſitū non pōt de ſe eē hoc ex pꝰ.q.ita nec mā que eſt ꝑs eius eſt de ſe hec:qꝛ nō pōt eē cōpoſituʒ cōe ⁊ eiuſdē rōnis in diuerſis,qꝛ qōlibet qō eſt de eēntia eius poſſet eſſe eiuſdē rōnis cū eis.〈 P̄.Per rōnē mā eſt eadē in generato ⁊ corrupto.ergo hʒ eādē ſingularitatem in genito ⁊ corrupto.〈 Et ſi rn̄deas ꝙ nō ſit eiuſdē ſpēi in genito ⁊ corrupto.Arguo ſicut ꝑus ↄ quātitatē ideterminatā: ⁊ ita erit generatio circularis.pmo ignis ex aqua.ſcdo aque ex igne.aqua pmo corrupta ⁊ aqua ſcdo genita hn̄t eandem mām ⁊ ſunt eiuſdē ſpēi. ergo ſunt realiter hec aqua. igit̄ primū redit naturaliter idem numero,qō eſt contra eos. 〈 Quia ꝟo ſolutio auctoritatum philoſophi ad oppoſitum requirit ſolutionem ſexte queſtionis.

T.c.39.

a l.quod.
T.c.35.

a.l. ſimplici.

T.c.27.

vbi ſupra.
Ibidē.t.c.34. ⁊.8.meta.t.c.9.

a.l.in.
Hec rō multū cogit aduerſus Thoꝭ q opinat̄ māʒ eē ī qdditate ſpeciei.
q.precedenti.
4.ꝟo.cōtra Hoc.

S**Exto quero.** Utrū ſuba mālis ſit indiuidua per aliquā entitatē poſitiuā,per ſe determinātē nām ad ſingularitatē:Dr nō:qꝛ tūc illud determinās ad illā nām haberet ſe vt actus ad potētiaʒ: ergo ex nā ſpecifica ⁊ illo determināte eēt vere ⁊ ꝓpꝛie cōpoſitū vnū:qō eſt incōueniēs. nā illud determinās aut eēt mā aut forma aut cōpoſituʒ ex eis.quodcūqʒ dēt eſt incōueniēs:qꝛ tūc in cōpoſito eēt alia mā ab illa materia que eſt pars nature: vel alia forma ab illa foia que ponitur pars nāe:vel aliud cōpoſitū q̄ cōpoſitū nāe.〈 Itez tūc ſingulare cōpoſitū ex nā ⁊ illo per ſe determināte eēt per ſe vnū:ergo per ſe intelligibile: qō vʒ contra phm.3. de aia.⁊.7.meta.vbi vʒ apte velle ꝙ intellectio eſt vl̄is: ⁊ ſenſus vel ſenſatio ſingularis. 〈 P̄. Si eēſſet per ſe intelligibile poſſet de ipſo eſſe demonſtratio ⁊ ſcia:⁊ ita de ſingularibus eēt ſcia ꝓpꝛia inquātū ſingularia:qō negat phs.7.meta.c.de partibus diffinitiōis.〈 Itē ſi includeret nām ſpecificā:⁊ illud per ſe determinās poſſet per ſe diffiniri per iſta duo incluſa in rōne ſua: ⁊ ita eēt alia diffinitio indiuidui ⁊ alia ſpeciei ſaltē addens ſup diffinitionem ſpeciei:ſicut diffinitio ſpēi addit ſuper diffinitionez generis.〈 Oppoſitum:omne inferius includit in ſe aliquid qō nō includit̄ in intellectu ſuperioris:alioquin cōceptus inferioris eēt eque cōmunis ſicut conceptus ſuperioris:⁊ tunc per ſe inferius non eēſſet per ſe inferius: quia

T.c.27.
T.c.35.
Idē.2. poſterioꝝ.t.c.40. ⁊.2.poſteriorū ad fines. ⁊ 1.phy.t.c.49 ⁊.2.de anima t.c.60.
T.c.35.
Hec rō cogit ni.hōc.cōcedere ſingulare diffiniri.

nō ſubeſſe cōmuni ꝛ ſuperiori.ergo aliquid per ſe includitur in ratione indiuidui:qđ nō includitur in ratione nature.illud autē incluſum eſt entitas poſitiua ex ſolutione ſcđe.q.ꝛ facit vnum per ſe cum natura ex ſolutione quarte.q.ergo eſt per ſe determinās illam naturam ad ſingularitatem ſiue ad rationem illius inferioris.

Scđ. quolibe 10.6.q.16.ꝛ quol.7.q.5. Egi.etiam.

Hic dicitur ꝙ natura ſpecifica de ſe eſt hec: ꝛ tñ per quātitatē pōt eſſe natura cōis in pluribus ſingularibus:ſiue quātitas pōt eē rō quare plura ſingularia pñt eē ſub natura.primuꝫ ſic declarat̄.ſpēs ſpecialiſſima de ſe eſt athoma.ergo ꝛ indiuiſibilis.℄ Et hoc cōfirmat̄ per illud Por. deſcēdētibus nobis per diuiſionē a generaliſſimis ad ſpāliſſima iubet Plato quieſcere:ſꝫ ſi poſē eēt diuiſionē eē vlteriorē hu⁹ nāe,non eēt quieſcēdū in illa natura.ergo ꝛc̄.℄ Jtē.Boe.lib.diui.enumerās oēs diuiſiones:nō tñ per ſe:ſꝫ etiā per accidēs nō enumerat diuiſionē ſpeciei in īdiuidua.ģ natura ſpecifica nō eſt hec per aliqđ aliud.℄ Jtē ſi aliq̄ realitas eēt in indiuiduo ꝑter ſolā realitatē ſpecifice nāe: ſpēs nō diceret totū eē indiuiduorū.qđ eſt ꝯ Por.℄ 2ᵐ declarat̄: qꝛ lꝫ quātitas nō ſit foꝛalis rō diuiſionis alicuius in partes ſubiectiuas:tñ quādo totū quātitatiuū diuidit̄ in partes quātitatiuas,natura diuidit̄ per ſe in illa que ſunt eiuſdē rōnis:hoc aūt cōuenit ei per quātitatē.idē aūt eſt pn̄ᵐ diuiſionis in aliq̄:ꝛ ꝑncipiū diſtinctionis illoꝝ diuidētiū.ergo ſicut ipſa quātitas eſt principiū diuiſiōis.ita eſt ꝑncipiū diſtinctionis illorum diuidētium:ſꝫ ille ſunt partes ſubiectiue nāe cōis.ergo quātitas eſt ꝑncipiū diſtinctionis taliū partiū.Qualr̄ aūt iſta duo mēbra poſſunt ſtare ſimul:pꝫ per exēpliū:qꝛ ſm phm.1.phyſi. ſubſtātia de ſe eſt indiuiſibilis:loquēdo de partibus eiuſdem rōnis:ꝛ tñ adueniēte quātitate eſt ꝑtibilis in ꝑtes tales:immo tunc hꝫ tales ꝑtes.ita ģ pōt nā ſpeciei eſſe de ſe hec:ꝛ tñ per quātitatem aduenientē ſibi extrinſece eē:hec ꝛ hec ꝛ illa ꝛc̄.

Z.c.15.

Jſta poſitio vī poſſe hēe duplicē intellectū.vnuꝫ ꝙ ſuba mālis inquātū diſtinguitur eſſentialr̄ a quātitate maneat eadē oīno nō diſtincta ſm rōneꝫ ſue ꝓprie ꝛ eēntialis entitatis: ꝛ tñ recipiat multas quātitates:ꝛ recipiēdo eas cū eis cōſtituat multa ſingularia.ħ eſt dictum planis v̄bis:ꝙ eadē ſuba mālis in ſe nō diuiſa nec diſtincta informat̄ multis quātitatibus.ꝛ ex ħ ſunt mlta īdiuidua ſub ſpe.℄ Alio mō pōt itelligi ꝙ iſta ſuba mālis q̄ de ſe eēt ħ circūſcripta oī q̄ti^te:poſtea q̄titate informāte erit hec ꝛ hec.ita ꝙ nō tñ recipit q̄titates diſtinctas:ſꝫ ipſa hꝫ diſtinctionē in ſe in entitate ſua ſubalī:ita ꝙ iſta ſuba q̄ ſubijcit̄ illi q̄titati:ꝛ diſtinguit̄ ab ea eēntialr̄,nō eſt illa q̄ ſubeſt alij q̄titati ꝛ diſtinguit̄ ab ea eēntialr̄:ſꝫ tñ iſtud.ſ.ꝙ hec nō ſit illa nō poſſit eē ſine q̄titate in hac ꝛ in illa.℄ Prim⁹ itell's vī ipoſſi's:qꝛ ex eo ſequunt̄ icōueniētia in theo^a me^ca ꝛ ſcia nāli. Jn theo^a.ſ.ꝙ nō ſit ꝓpriū eēntie diuine eē hāc:ſic ꝙ ipſa exñs vna in ſe indiſtincta poſſit eē in pluribꝰ ſuppoſitis diſtinctis:qđ tñ nō itelligit̄ cōiter niſi de ꝑſonis tñ relatiue diſtinctis.hic aūt poneret̄ ꝙ vna nā ſubalis nullo mō in ſe diſtīcta haberet pla ſuppoſita re abſoluta diſtincta.℄ 2ᵒ ſequit̄ ꝙ nō poſſit aliq̄ ſuba panis ꝛ vini trāſubſtātiari in corpus ꝛ ſanguinē niſi tota ſuba vini trāſubſtātiaret̄: qꝛ vinū non trāſubſtātiat̄ niſi ſm ſubaꝫ ſuā.nā q̄titas manet eadē.ꝛ per te ſuba q̄ eſt in ħ vino eſt eadeꝫ illi q̄ eſt in illo vino.idē aūt nō eſt trāſubſtātiatū ꝛ nō trāſubſtātiatū.ergo ꝛc̄.℄ Jn me^ca ſequūtur incōueniētia.℄ Primū.qꝛ poneretur idea Platonis vel plusq̄ idea quā poſuit Plato.Plato enī poſuit ideā eē nām ꝑ ſe exñtē ſeꝑatā ſine accñtibꝰ:ſic ſibi iponit̄ a phō:in q̄ eſſet tota nā ſpēi:que ſm ꝙ impoſuit ſibi Ariſto.diceret̄ de quolibet indiuiduo ꝑdicatione formali dicēte hoc eſt hoc.hec aūt opi.dicit hanc ſubaꝫ dici de quolꝫ huius ſpēi predicatione dicente,hoc eſt hoc:ꝛ tñ eſſe ſub hoc accñte ꝛ illo.hec ģ opi.ponit tātā cōitatē quātā poſuit Plato in ideis.℄ 2ᵒ qa per iſtos duo accñtia eiuſdē ſpēi nō pñt eē in eodē ſubto,ſi fuerit accidentia abſoluta:qa ſm eos ſequeretur ꝯdictio manifeſta:ꝙ.ſ.idē eēt in actu ꝛ in potētia ſm idē.Oppoſitum autē ſeq̄t̄ ex iſto:qa eadē nā erit in actu ſm multos ac^o eiuſdē ſpēi.℄ Et iuxta hoc pōt iferri impoſē ad mathematicū iquātū ꝑtinet ad ꝯſiderationeꝫ mathematici.ſ.ꝙ due quātitates dimēſiue eiuſdē rōnis ſimul idē ꝑficerēt ſubm qđ eſt ꝯtra ꝓpriā rōnē quātitatū dimēſiuaꝝ eiuſdē rōnis,loquendo ſm intentionē mathematici.℄ 3ᵒ in ſcia nāli ſequunt̄ duo icōueniētia.pᵐ ꝙ nulla ſuba nālis pōt ḡnari ꝛ corrūpi:nō qdē ḡnari:qa ſi hic lapis extiterit in eo oīs ſuba que pōt eſſe in lapide quocūqꝫ:pōt tamē huic ſube lapidis acq̄ri tāta q̄titas ꝛ tāta:ꝛ nō in nā alia:acq̄ſitio aūt noue quātitatis nō eſt ḡnatio.pꝫ ex terminis ḡnōnis.ģ ꝛc̄.℄ Silr̄ ħ lapide manēte manet nā lapidis ſpecifica i iſto.oīs āt nō lapidis eſt iſta nā.ģ manēte iſta nā manet oīs nā:ꝛ ſic nulla corrūpit̄ manēte iſto lapide:lꝫ quātitas vl̄ q̄litas nō ſit eadē:ꝛ ſic de q̄libꝫ ſuba nāli.℄ 2ᵒ ſequit̄:ꝙ lꝫ ſm fictionē illius maledicti Auerro.de vnitate intell's in oībꝰ hoībꝰ.poſſit ſic ſingi de corporibꝰ tuo ꝛ meo:ſicut de lapidibꝰ illo ꝛ iſto:tñ nō tñ ſm ſideꝫ ſꝫ ſm phiam verā nec̄io tenēdo aliā ꝛ aliā aīam itellectiuaꝫ nō pōt poni nā humana eſſe de ſe athoma:ꝛ tñ alia ꝛ alia ꝑ q̄titatē:qꝛ in iſto ꝛ in illo hoīe eſt alia ꝛ alia foꝛa ſubalis ꝑcedēs nālr̄ q̄titatē.Et iō ad iſtā iſtātiā tāq̄ȝ inſolubilē nō nitunt̄ ipſi rñdere:ꝛ iō trāſtulerūt ſe ad alia homogenea lapidē vel aquā:ꝛ tñ ſi hērent aliqđ ꝑ ſe ex rōne nāe ſpecifice athoꝰ:ita ꝯcederēt de hoīe ſic̄ de lapide:pñt igit̄ videre ꝙ nulla ſūt ꝑnꝰ ex qbꝰ ꝓcedūt:cū ex eis ſequant̄ manifeſta ipoſſi'a.℄ Scđs intell's vī deſtruere ſeipſuꝫ:qꝛ illud qđ eſt de ſe hoc(illo mō q̄ expoſitum eſt ꝑus aliqđ eē de ſe hoc)eſt de ſe cui repugnat ꝑ ſe diuidi in plures ꝑtes ſubiectiuas:cui ēt repugnat de ſe eē nō ħ:tale ꝑ nihil adueniēs pōt diuidi in plures ꝑtes:qꝛ ſi ſibi ex ſe repugnat diuidi:ſibi repugnat ex ſe aliqđ recipe ꝑ qđ fiat nō hoc.Dicere ģ nām eſſe de ſe hāc,ſm intellectū preexpoſitū de nā que de ſe eſt hec:ꝛ tñ ipſaꝫ poſſe eſſe hāc ꝛ illā quocūqꝫ alio adueniēte ē dicē ꝯdictoria.℄ Et hoc pꝫ in exēplo poſito in illa poſitione:qꝛ lꝫ ſuba mālis nō ſit ex ſe diuiſa in ꝑtes eiuſdē rōnis:tñ ipſa nō eſt de ſe indiuiſibilis in ꝑtes tales:qꝛ ſi eēt de ſe īdiuiſibilis:hoc eſt repugnaret ei diuiſio:nō poſſet recipe q̄titatē q̄ formalr̄ diuidit̄ in tales ꝑtes:qđ pꝫ.nā aīa q̄ de ſe eſt indiuiſibilis hoc mō nō pōt recipe q̄titatē ſicut nec ꝑtes.vī ģ deceptio in ꝯñtia hac.nō eſt de ſe tale.ģ eſt de ſe nō tale,fallacia ꝯñtis.vere eniꝫ ſuba ſm aliquā pōnē nō eſt hñs de ſe ꝑtes eiuſdē rōnis:ꝛ tñ nō eſt de ſe nō hñs tales ꝑtes eiuſdē rōnis:ita ꝙ repugnat ſibi hēe partes:qꝛ tunc non poſſet recipe formalr̄ ꝑ aliqđ ſibi adueniens tales ꝑtes:ꝛ ita nā ſpēi ſpecialiſſime non eſt de ſe hec:ſicut nec aliqđ diuiſibile ex nā ſua eſt de ſe hoc:ita ꝙ repugnet ſibi de ſe diuidi in partes:qꝛ tunc nō poſſet recipere aliqđ per qđ formalr̄ cōpeteret ſibi talis diuiſio.℄ Confirmat̄ ratio per rationē.3.diſ.1.q.1.articulo.3.3.libri.

c.de ſpe.

c.de ſpe ꝛ in cōmunibus.

a.l.ꝛ ella.

Subtiliſſime doc. confutat ſubtilares diſciplinas. Theologice.

Metaphyſi.

2ᵒ metaphy. in ſupra.

Mathematica.

Phyſice.

5ᵒ phy.ꝛ pᵒ de ḡnōne.

3ᵒ de anima com.5.

A.l.aliter ac nālr̄ ꝑcedē te quātitateꝫ. Hoc ſubtilr̄ dicit doctor ꝯ illos:qa tho. nō tenet vnitateꝫ aīe cum Auer.ꝛ ideo cogit arg^m ꝯ eū.q.ꝑnti:ꝛ 3.q.2.2.4.

B

Ad queſtionē ergo reſpondeo ꝙ ſic. Ad qđ ſic arguo:ſicut vnitas in cōmuni ꝑ ſe conſequitur entitateꝫ in cōmuni:ita quecūqꝫ vnitas ꝑ ſe cōſequit̄ aliquā entitatē:ergo vnitas ſimplr̄:qualis eſt vnitas indiuidui ſepe prius deſcripta: ſcilicet cui repugnat diuiſio in plures partes ſubiectiuas:ꝛ cui repugnat nō eſſe hoc ſignatum ſi eſt in entibus ſicut omnis opinio

C

ſupponit:cõſequit̃ per ſe aliquã entitatẽ:nõ aũt cõſequit̃
per ſe entitatẽ nãe:q: illiꝰ eſt aliq̃ vnitas ꝓpria: ⁊ per ſe
realis:ſicut ꝓbatũ eſt in ſolõne pme.q.igit̃ ꝯſequit̃ aliq̃
entitatẽ aliã determinãtẽ iſtã. ⁊ illa faciet vnũ per ſe cũ
entitate nãe:q: totũ cuiꝰ eſt hec vnitas pfectũ eſt de ſe.
¶ Itẽ oĩs dĩa differentiũ reducit̃ ad aliq̃ p̃mo diuerſa:
aliogn nõ eẽt ſtatus in differentibꝰ:ſ3 ĩdiuidua ꝓpe dĩnt:
5.meta.c.de eodem. q: ſunt diuerſa aliqd idẽ entia:ergo eoꝝ dĩa reducit̃ ad
aliqua p̃mo diuerſa:illa pᵒ diuerſa nõ ſunt nã in illo ⁊ nã
in iſto:q: nõ eſt idẽ quo aliq̃ ꝯueniũt formalr̃: ⁊ quo dif-
ferũt realr̃:ſ3 idẽ poſſit eẽ diſtinctũ realr̃: ⁊ cõueniẽs for-
D malr̃.multũ.n.refert eẽ diſtinctũ: ⁊ eẽ quo aliqd p̃mo di-
ſtinguit̃:ergo ſic erit de vnitate:igit̃ p̃ter nãm in hoc ⁊ in
illo ſunt aliq̃ pᵒ diuerſa qbus hoc ⁊ illud differunt,illud
in illo:⁊ hoc in iſto:iſta nõ pñt eẽ negationes ex 2ᵃ.q.nec
aliq̃ accĩtia ex 4ᵃ.q. ergo erũt aliq̃ entitates poſitiue
per ſe determinãtes nãm. ¶ Cõtra pᵐᵃᵐ rõnẽ obijcit̃:q:
ſi eſt aliq̃ vnitas realis minor vnitate numerali: aut eſt
alicuiꝰ in eodẽ vno numeraliter: aut in aliquo alio.nõ in
eodẽ ĩ nũero:q: qcqd eſt in eodẽ numero eſt vnũ nume-
ro.nec eſt ĩ duobꝰ:q: in eis nihil eſt vnũ numero realr̃:q:
hoc eſt ꝓpriũ ſuppoſitis in diuinis:ſicut expoſitũ eſt di-
q.4. ctum Damaſ.ſupra. ¶ Rñ: ſicut dictũ eſt in ſolõne pᵉ.q.
de hac mã:ꝙ natura eſt p̃us nãliter q̃3 hec nã:⁊ vnitas ꝓ-
pria ꝯñs nãm(vt natura)prior eſt naturalr̃ vnitate eius
Hic vacillãt aduerſarii. Immo pauci cognoſcũt differentiã inter Tho. ⁊ doc. ⁊ litigare videntur ꝯ ſcotũ de lana caprina ꝓp lectiõẽ ſub tilitatis iſtius doctrine.
vt hec natura:⁊ ſub iſta rõne eſt de ea cõſideratio meta-
phyſica.⁊ aſſignat̃ diffõ eius:⁊ ſunt propoſitiones per ſe
primo mõ:in eodẽ ḡ qḋ eſt idez numero eſt aliq̃ entitas:
quã cõſequit̃ minor vnitas q̃3 ſit vnitas numeralis:⁊ eſt
realis.⁊ illud cuius eſt vnitas talis formalr̃ non eſt de ſe
vnũ vnitate numerali.ꝯcedo ḡ ꝙ vnitas realis nõ eſt ali
cuius entitatis exñtis in duobus indiuiduis:ſ3 in vno.Et
cũ obijcis qcqd eſt in eodẽ ĩdiuiduo numero eſt idẽ nu-
mero. ¶ Rñ:primo in alio ſilĩ manifeſtiori:qcqd eſt in
E
Diſt. 8, q.3. vel.4.
vna ſpe eſt vnũ ſpẽ:color ergo in albedine eſt vnũ ſpẽ:
ergo nõ h3 vnitatẽ minorẽ vnitate ſpẽi:nõ ſequit̃.nã ſicᵗ
alſ dictũ eſt.ſ in pᵒ lib.q.de attributis:ſoluẽdo pᵐ dubiũ.
aliqd põt dici animatũ denominatiue vt corpus:vel per
ſe pᵒ vt hõ:⁊ ita ſupficies dĩ alba denomĩatiue: ſupficies
Concordabis hũc locũ cũ his que h3.2. dĩ.p.q.2.⁊.7 diſt.3.q.1.⁊ 11.dĩ.4.q.3.⁊ 13.q. quolibeti arti.2.M. alba dĩ alba per ſe pᵒ mõ:q: ſubiectũ ĩcludit p̃dicatũ: ita
dico ꝙ potẽtiale qḋ ꝯbit̃ p actuale ĩformat̃ ab illo actua
li ⁊ p hoc ĩformat̃ ab illa vnitate ꝯſequẽte illã actualita-
tẽ ſiue illũ actũ:⁊ ita eſt vnũ vnitate ꝓpria illiꝰ actualis:
ſ3 denominatiue eſt ſic vnũ:nõ aũt eſt de ſe ſic vnũ:nec
primo nec per ptẽ eẽntialẽ:color ḡ in albedine eſt vnum
ſpẽ:ſ3 nõ de ſe nec p ſe nec primo:ſed denominatiue tñ.
¶ Dĩa antẽ ſpecifica eſt vna ſpe pᵒ: q: ſibi pᵒ repugnat
diuidi in plura ſpẽ:albedo eſt vna ſpe per ſe ſ3 nõ p̃mo:q:
per aliqd itriſecũ ſibi vt per illã dĩaz:ita ꝯcedo ꝙ qcqd
eſt in iſto lapide eſt vnũ numero vel pᵒ:vel p ſe:vel deno
minatiue.pᵒ forte vt illud per qḋ vnitas talis ꝯuenit huic
cõpoſito:p ſe vt hic lapis:cuius illud:qḋ eſt pᵒ vnum hac
vnitate:eſt per ſe pars:denominatiue tñ vt illud poten-
tiale qḋ pficit̃ iſto actuali : qḋ q̃ſi denominatiue reſpicit
Doctrina mirabilis ex primo poſt.t.cõ.11. actualitatem eius: ⁊ vnitatem ſimiliter.

Ulterius declarando ſolutionem iſtaz: que ſit iſta entitas a qua ſit vnitas iſta perfecta: per
ſilẽ ad entitatẽ a qua ſumit̃ dĩa ſpecifica:põt declarari.
nã dĩa qdẽ ſpecifica ſiue entitas a qua ſumit̃ dĩa ſpeci-
F fica põt cõparari ad illud qḋ eſt infra ſe : vel ad illud qḋ
eſt ſupra ſe:vel ad illud qḋ eſt iuxta ſe.p̃mo mõ dĩe ſpe-
cifice ⁊ illi entitati ſpecifice repugnat p ſe diuidi in plura
eẽntialr̃ ſpe vel nã: ⁊ p hoc repugnat toti cuius illa enti-
tas eſt p ſe ps. Ita in ꝓpoſito huic entitati indiuiduali re-
pugnat pᵒ diuidi in q̃ſcũq3 ptes ſubiectiuas:⁊ p ipſaz repu
gnat talis diuiſio p ſe toti:cuiꝰ illa entitas eſt ps: ⁊ tãtũmõ
eſt dĩa in hoc : q: illa vnitas nãe ſpecifice minor eſt iſta
vnitate:⁊ pp hoc illa nõ excludit oẽm diuiſionez: q̃ eſt ſcḋm
partes ſubiectiuas:ſ3 tñ illã diuiſionẽ: q̃ eſt ꝑtiũ eẽntia-
liũ:iſta aũt excludit oẽm. ¶ Et ex hoc ꝯfirmat̃ ſatis ꝓ-
poſitũ:q: ex quo q̃cũq3 vnitas minor vnitate iſta:h3 en-
titatẽ ꝓpriã:quã p ſe ꝯſequit̃:non vĩ ꝓbabile iſti vnitati
perfectiſſime negare ꝓpriã entitatẽ quã ꝯſequit̃. ¶ Cõ-
parãdo aũt ad illud qḋ eſt ſupra ſe.dico ꝙ illa realitas a
qua ſumit̃ dĩa ſpecifica eſt actualis reſpcũ illiꝰ realitatis
a q̃ ſumit̃ genꝰ vl̃ rõ gñis:ita ꝙ realitas nõ eſt foꝛ̃alr̃ illa: Diffuſius vide i pmo dĩſ. 8.q.3. ĩ hoc.
aliogn in diffõne eẽt nugatio:⁊ ſolũ genꝰ ſufficiẽter diffi-
niret:q: indicaret totã entitatẽ diffiniti ſine dĩa:q̃ñq3 tñ
illḋ ꝯhẽs eſt aliud a foꝛ̃a a q̃ ſumit̃ rõ gñis:q̃ñ.ſ.ſpẽs ad-
dit rẽ aliq̃ ſup nãm gñis:q̃ñq3 aũt non eſt res alia:ſ3 tñ
alia foꝛ̃alitas vl̃ alrꝰ ꝯceptꝰ realis eiuſdẽ rei: ⁊ ſcḋm h̃ aliq̃ G
dĩa ſpecifica h3 ꝯceptũ nõ ſimplr̃ ſimplicẽ:puta q̃ ſumi
tur a foꝛ̃a:aliq̃ h3 ꝯceptũ ſimplr̃ ſimplicẽ: q̃.ſ. ſumit̃ ab
vltĩa abſtractiõe foꝛ̃e:de q̃ diſtõne dĩaꝝ ſpẽꝝ dictũ eſt
diſ.3.pᵒ li.q̃lit̃ aliq̃ dĩe ſpecifice includũt ens ⁊ aliq̃ nõ q̃ q.3.⁊ vel.8.q. 2.vel.3.
ad h̃ iſta realitas ĩdiuidui eſt ſilis realitati ſpecifice:qḋ ẽ
q̃ſi actꝰ determinãs illã realitatẽ ſpẽi q̃ſi polez ⁊ potẽtia
lẽ:ſ3 q̃ ad h̃ diſſilis:q: iſta nũq̃ ſumit̃ a foꝛ̃a addita ſ3 p̃-
ciſe ab vltĩa realitate foꝛ̃e q̃ ad aliud ẽt eſt diſſilis:q: illa
realitas ſpecifica ꝯſtituit cõpoſitũ cuiꝰ eſt ps in eẽ qddi-
tatiuo:q: ipſa eſt entitas q̃dã qdditatiua: iſta aũt entitas
ĩdiuidui eſt pᵒ diuerſa ab oĩ entitate qdditatiua:qḋ ꝓbat̃
ex h̃:q: itelligẽdo q̃cũq3 entitatẽ qdditatiuã loquendo
de qdditatiua entitate limitata nõ hẽ in qdditate itellcta:
vñ ipa ſit h̃:ḡ illa entitas:q̃ de ſe eſt hec:eſt alia entitas a H
qdditate vl̃ ab entitate qdditatiua:nõ põt ḡ ꝯſtituẽ totũ
cuiꝰ eſt ps in eẽ qdditatiuo:ſ3 in eẽ alteriꝰ rõnis. ¶ Et q:
apḋ ph̃m qdditas dĩ foꝛ̃a frequẽter : vt p3.5.meta.c.de T.c.2.
cã.⁊ in.7.c.de ptibus diffõnis:ꝙ in qbuſcũq3 nõ eſt mã: T.c.41.20.
idẽ eſt qḋ qd eſt cũ eo cuiꝰ eſt:ſic exponit̃ loq̃ndo de mã .t.21.
⁊ foꝛ̃a:⁊ mã apud eũ vocat̃ qḋlibet hñs qdditatẽ ꝯctaz:
⁊ Boe.vult ꝙ nulla foꝛ̃a põt eẽ ſubiectũ accĩtis in lib. Uide ſtra ſoluẽdo.5.4.⁊ 7.⁊.21.diſ.3.
de tri.q: foꝛ̃a dĩ in qd de quocũq3 alio:⁊ ſi humanitas ſit ⁊.2.q. quolibeti. ⁊ ſup.7. meta.ad h̃.
ſubm h̃ nõ ꝯuenit ei iq̃ntũ eſt foꝛ̃a:hũanitas qdẽ nõ eſt
foꝛ̃a alteriꝰ ptis cõpoſiti vt foꝛ̃e vl̃ mãe: ſ3 totiꝰ cõpoſiti
hñtis qdditatẽ ꝯctã ſiue in q̃ eſt qdditas ꝯcta:iõ oĩs rea-
litas ſpecifica cõſtituit in eẽ foꝛ̃ali: q: in eẽ qdditatiuo:⁊
realitas ĩdiuidui ꝯſtituit p̃ciſe in eẽ mãli h̃ eſt in eẽ ꝯcto:
⁊ ex h̃ ſeq̃t̃ illa diſtĩctio logicalis ꝙ iſta entitas eẽntialr̃
eſt formalis:⁊ illa mãlis:q: iſta ꝯſtituit in rõne ſubijcibi-
lis:⁊ illa in rõne p̃dicabilis p̃ciſe.p̃dicatũ aũt formale h3
rõnẽ foꝛ̃e:⁊ ſubijcibile h3 rõnẽ mãe. ¶ Comparãdo ꝯo
ad illḋ qḋ eſt iuxta ſe.ſ. dĩaꝝ ſpecificã:ſ3 q̃ñq3 poſſet eẽ
nõ pᵒ diuerſa ab alia ſicᵗ eſt illa entitas:q̃ ſumit̃ a forma:
tñ vltĩa dĩa ſpecifica eſt pᵒ diuerſa ab alia: illa.ſ.q̃ h3
cõceptũ ſimplr̃ ſimplicẽ: ⁊ quo ad h̃ dico ꝙ dĩa indiui-
dualis aſſimilat̃ dĩe ſpecifice vltĩo ſumpte : q: oĩs enti-
tas ĩdiuidualis eſt pᵒ diuerſa a quocũq3 alio. ¶ Et p hoc
appet rñſio ad iſtã obiectionẽ.obijcit̃.n. aut hec entitas
⁊ illa ſunt eiuſdẽ rõnis aut nõ: ſi ſic:ḡ põt ab eis aliq̃ en-
titas ſpecifica abſtrahi:⁊ de illa q̃rẽdũ eſt p qd ꝯbit̃ ad
hãc entitatem ⁊ illã.ſi de ſe pari rõne potuit eẽ ſtatus in
natura lapidis.ſi per aliud:igit̃ erit ꝓceſſus in infinitũ.
ſi aũt alteriꝰ rõnis:igit̃ ⁊ cõſtituta erũt alteriꝰ rõnis:⁊ ſic
nõ erũt ĩdiuidua eiuſdẽ ſpẽi. ¶ Rñ: dĩe ſpecifice vltĩe
ſunt primo diuerſe : ⁊ ideo ab eis nihil vnum per ſe cõe
põt abſtrahi:nõ tñ pp hoc ſequit̃ ꝙ cõſtituta ſint primo
diuerſa:⁊ non alicuius vnius rõnis. ¶ Aliqua eniz equa-
liter diſtingui põt itelligi dupliciter : vel q: equalr̃ incõ-
poſſibilia.ſ.q: non pñt ineſſe eidẽ: vel q: equalr̃ in nullo I

cõueniũt. ⁊ ꝑ mõ verũ eſt ꝙ diſtincta ſunt eque diuerſa ſicut ipſa diſtinguẽtia. nõ .n. pñt diſtinguẽtia eẽ incõpoſſibilia gn̄ ẽt diſtincta ſint incompoſſibilia. 2ᵒ mõ vĩr eſt impoſĩe: qꝛ diſtincta nõ ſolũ includũt diſtinguẽtia: ſʒ etiã aliqd qõ eſt q̃ſi potẽtiale reſpectu diſtinguẽtiũ: ⁊ tñ diſtinguẽtia in eo nõ ↄueniũt. Et ſicut rñſuʒ eſt de differentijs pr̃io diuerſis: ita rñdeo de entitatib⁹ indiuidualibus que ſunt ꝑmo diuerſa .i. in nullo eodẽ numero ↄueniẽtia: ⁊ tñ nõ opʒ diſtincta ſimplr̃ eẽ diuerſa: ſicut tñ ille entitates ſunt incõpoſſibiles: ita ẽt indiuidua hñtia illas entitates.

De his vide in ꝑmo diſ.

¶ Et ſi q̃ras q̃ eſt iſta entitas idiuidualis a qua ſumitur dr̃ia indiuidualis: eſt ne mã vel forma vel compoſitum. ¶ Rñ: oĩs entitas gdditatiua ſiue partialis ſiue totalis alicui⁹ gñis eſt de ſe indifferẽs: vt entitas gdditatiua: ad hãc entitatẽ ⁊ illã: ita ꝙ vt entitas gdditatiua eſt nãliter prior iſta entitate: vt eſt hec: ⁊ vt ꝑor eſt nãliter: ſicut non cõuenit ſibi eẽ hãc: ita nõ repugnat ſibi ex rõne ſua ſuũ oppoſitũ. ⁊ ſicut cõpoſitũ nõ icludit ſuã entitatẽ: qua eſt: hec inquãtũ nã: ita nec mã inquãtũ nã includit ſuã entitatẽ: q̃ eſt hec mã: nec foı̃a inquãtũ nã icludit ſuã: ergo iſta entitas nõ eſt mã vel forma nec cõpoſitũ: inquãtũ qõlibet iſtorũ eſt nã: ſʒ eſt vltima realitas entis qõ eſt mã: vl̃ qõ eſt foı̃a vel qõ eſt cõpoſitũ: ita ꝙ qõlibet cõe: ⁊ tamẽ determinabile. adhuc põt diſtingui quantũcũqʒ ſit vna res in plures realitates formalr̃ diſtinctas: quarũ hec formaliter nõ eſt illa: ſʒ hec eſt formalr̃ entitas ſingularis: ⁊ illa eſt entitas nãe formalr̃: nec pñt iſte due realitates eẽ res ⁊ res ſicut pñt eẽ realitas vñ accipit̃ gen⁹: ⁊ realitas vñ accipit̃ dr̃ia ex qb⁹ realitas ſpecifica accipit̃: ſʒ ſemꝑ in eodem ſiue parte ſiue toto ſunt realitates eiuſdem rei formaliter diſtincte.

K

Ecce qõ op tunt ingenioſi veritatis ingſſto res contra inſipientes.

Pro hoc vide Ariſto. ⁊ Auer. 1. phy. t. c. 28.

Et per hoc pʒ ad arg^m ꝑ^m ꝑncipale qõ concludit ꝙ oẽ indiuiduũ in quo nã eſt ↄtrahibilis eſt cõpoſitũ ex illa nã: dico ꝙ cõpoſitio põt itelligi ꝓprie ꝓut eſt ex re actuali ⁊ re potẽtiali: vel minus ꝓprie ꝓut eſt ex realitate: ⁊ realitate actuali ⁊ potẽtiali in eadẽ re. ꝑmo mõ nõ eſt indiuiduũ cõpoſitũ reſpectu nãe ſpecifice: qꝛ nullã rẽ addit: qꝛ nec mãm nec formã nec cõpoſitũ. ſicut ꝓcedit arg^m. 2ᵒ mõ eſt ne cũo cõpoſitiuũ: qꝛ illa realitas a qua accipit̃ dr̃ia ſpecifica potẽtialis eſt reſpectu hui⁹ realitatis a qua accipit̃ dr̃ia indiuidualis. ſicut ſi eẽnt res ⁊ res: nõ .n. realitas ſpecifica ex ſe hʒ vñ per idẽtitatẽ icludat realitatẽ idiuidualẽ: ſʒ tñ aliqõ tertiuʒ icludit ambo iſta ꝑ idẽtitatẽ. Et hec eſt talis cõpoſitio q̃lis nõ põt ſtare cũ ſimplicitate diuina: illa .n. nõ tñ nõ cõpatit̃ cõpoſitionẽ rei ⁊ rei actualis: ⁊ potẽtialis: ſʒ nec realitatis actualis cũ realitate potẽtiali. cõparãdo .n. qõcũqʒ eẽntiale ad qõcũqʒ eẽntiale in diuinis eſt formalr̃ ifinitũ: ⁊ iõ ex ſe hʒ vñ per idẽtitatẽ icludat qõcũqʒ: qõ põt ſecũ eẽ: ſicut frequẽter tactũ eſt ſupra in ꝑ lib. q. de attributis ſoluẽdo ar^m ꝑncipale ꝑ^m: qꝛ nõ ſunt ꝑcise illa extrema eadẽ perfecte: qꝛ aliqõ 3^m icludit vtrũqʒ ꝑfecte: ſʒ in ꝓpoſito nec entitas ſpecifica icludit per idẽtitatẽ entitatẽ idiuidualeʒ: nec ecõuerſo: ſʒ aliqõ tertiũ tñ: cui⁹ iſta ambo q̃ſi ſunt p⁹ per ſe ꝑtes, icludit ambo iſta ꝑ idẽtitatẽ: ⁊ ita tollitur iſta cõpoſitio ꝑfectiſſima: q̃ eſt ex re ⁊ re: nõ tñ oĩs. vĩr enim quecũqʒ nã nõ eſt de ſe hec: ſʒ determinabilis ad eẽndũ hec ſiue determinet̃ ꝑ aliã rẽ: qõ eſt ipoſe in quocũqʒ: ſiue per aliã realitatẽ nõ eſt ſimplr̃ ſimplex. ¶ Ad 2^m cõcedo ꝙ ſingulare eſt ꝑ ſe itelligibile quãtũ eſt ex ꝑte ſui: ſi aũt alicui itellectui nõ ſit ꝑ ſe intelligibile: puta noſtro: de hoc alĩs: ſaltẽ nõ eſt incõpoſſibilitas ex ꝑte ſingularis quin per ſe poſſet itelligi: ſicut nec ex ꝑte ſolis eſt ipoſſibilitas videndi vel viſionis in noctua: ſed ex parte oculi. ¶ Ad illud de diffõne dico ꝙ ⁊ ſi aliq̃ rõ poſſit exꝑmẽ

L

Nota hec ⁊ pluribus applicabile.

diſt. 8. q. 3. vl 4. a. l. ⁊ non.

M

Sup. 7. me. ⁊ q. finali hu. li. ⁊ infra diſ. 9. ⁊ in .q. collationũ ⁊ in tercio ⁊ ſuper .l. de aĩa.

quicqd ↄuenit ad entitatẽ idiuidui: nõ tñ illa rõ erit ꝑfecta diffõ: qꝛ nõ exꝑmit ꝙ qd erat eẽ: ⁊ ſm phm ꝑ thopi. Diffinitio eſt exꝑmẽs ⁊c. ⁊ iõ ↄcedo ꝙ ſingulare non eſt diffinibile diffõne alia a diffõne ſpẽi: ⁊ tñ eſt ꝑ ſe ens addens aliquã entitatẽ entitati ſpẽi: ſʒ illa ꝑ ſe entitas quã addit nõ eſt entitas gdditatiua. ¶ Per h̃ pʒ ad aliã de ſciẽtia ⁊ demõſtratione: qꝛ diffõ ſubiecti eſt mediũ in demõſtratiõe potiſſima: ſingulare aũt nõ hʒ diffõnẽ ꝓpriã: ſʒ tñ diffõnẽ ſpẽi: ⁊ ita nõ eſt de ipſo demõſtratio ꝓpria: ſʒ tñ demõſtratio que eſt de ſpecie: nõ enim hʒ aliquam paſſionem propriam: ſed tñ paſſionem ſpeciei.

a. l. obẽctũ. c. 6.

7. meta. q. 13. alr̃ vĩ ſentire concordabis ve noſti.

Ad argumenta pro opi. cum ꝑmo dĩ ꝙ ſpẽs eſt athoma. dico ꝙ eſt athoma: h̃ eſt idiuiſibilis in plures ſpẽs: nõ eſt tñ pure athoma: hoc eſt ſimplr̃ iduiſibilis. idiuiſibilitas .n. in plures ſpẽs cõpatit̃ ſecũ diuiſibilitatẽ in plura eiuſdeʒ ſpeciei. ¶ Et cũ ꝓbat̃ idiuiſibilitas ꝑ illud Porphyrij. qõ iubet plato qeſcere ⁊c. dico ꝙ diuiſio artificialis ſtatim hʒ ad ſpẽm ſpecialiſſimã: qꝛ vlterius ꝓcedẽ eſt in ifinita: q̃ ſunt relinquẽda ab arte ſm ipſuʒ: nõ eſt .n. ex ꝑte idiuiduorũ vñ ſit eorũ numerus certus: ſʒ pñt eẽ ifinita nõ repugnãte rõne eoꝝ: ⁊ ſi accipiat̃ diuiſio ſtricte ꝓut eſt in illo qõ reqrit determinatas ꝑtes in multitudiẽ ⁊ magnitudine hoc mõ ſpẽs nõ diuidit̃ in idiuidua: genus autẽ requirit determinatã multitudinẽ ſpẽrũ: qꝛ ſm Boe. genus ꝑmo diuiſibile eſt in duo: q̃ntũ aũt reqrit determinatã magnitudinẽ: ⁊ iſta ꝑſupponit determinatã mltitudinẽ: qꝛ ſunt in toto due medietates: ⁊ ſi ſtricte accipiatur diuiſio ꝓut eſt in ꝑtes ꝓportionẽ hñtes ad totũ: que vel cõſtituũt vl̃ ſub eo cõtinent̃ in determinata multitudine vel magnitudine ſpẽs ꝑ ſe nõ diuidit̃ in idiuidua. Et per h̃ põt exponi tã Plato q̃ȝ Por. Si aũt accipiat̃ diſio cõiter ꝓut eſt in q̃cũqʒ ꝑticipãtia nãm diuiſi: ſiue habeãt talẽ ꝓportionẽ ad totũ in itegrãdo: ſiue in ſubijciẽdo: ſiue nõ: ſpẽs per ſe diuidit̃ in idiuidua. Et reducit̃ iſta diuiſio ad gen⁹ apud Boe. qꝛ ille cõditiones ⁊ ꝓprietates quas aſſignat Boe. in diuiſione gñis cõueniũt huic diuiſioni q̃ eſt ſpẽi in idiuidua. ¶ Ad aliud. ſpẽs dicit totũ eẽ ⁊c. dico ꝙ ibi eſſe, accipit̃ pro eẽ gdditatiuo: ſicut Por. loquit̃ in .c. de dr̃ia. vbi vult ꝙ dr̃ia per ſe nõ recipit magis neqʒ min⁹ ⁊ ꝓbat ibi: eẽ .n. vnicuiqʒ vnũ ⁊ idẽ eſt: nec intẽſionẽ nec remiſſionem ſuſcipiẽs. accipit eẽ pro gdditate. ſic phs 8. meta. aĩa ⁊ aĩe eẽ ſunt idem. ⁊ qꝛ iſta entitas quã addit ſingulare ſuꝑ ſpẽm nõ eſt entitas gdditatiua: iõ dico ꝙ tota gdditas q̃ eſt in indiuiduo: eſt entitas ſpẽi: ⁊ ita ſpẽs dit̃ totũ eẽ idiuiduoꝝ: nõ ſic aũt gen⁹ dit̃ totũ eẽ ſpẽi: qꝛ ſpẽs ſuꝑaddit entitatẽ gdditatiuã. ¶ Ad ar^m ꝓ alio mẽbro de q̃titate dico ꝙ iſta ꝓpõ eſt fa. idẽ eſt ꝑn^m diſſibilitatis ⁊ diſtõnis didẽtũ. cõcept⁹ qdẽ gdditatiuus ſm ſe cõis ſpẽb⁹ eſt rõ diſſibilitatis ei⁹ in ſpẽs: ſʒ nõ eſt rõ diſtinguẽdi ſpẽs abiuicẽ: ſʒ ſpẽs vna ab alia diſtigũt̃ ꝑ dr̃iaʒ. in q̃titatiua aũt diſiõe tota q̃titas vt ↄfuſe ↄtinẽs oẽs ꝑtes eſt rõ diſſibilitatis in toto q̃to. nõ ſic aũt eſt rõ diſtõnis ꝑtiũ adiuicẽ: ſʒ h̃ q̃titas inquãtũ diſticta in actu nõ eſt illa in actu q̃ eſt in toto. ¶ Qõ ẽt deducit̃ vltra ꝙ diuiſio toto q̃to homogeneo hĩ ꝑ q̃titateʒ diuiſio: ſit ita: tñ iſta diuiſio nõ eſt ꝑ⁹ diuiſio idiuiduoꝝ: ſʒ hec ſubia ⁊ illa hñt diuiſionẽ abiuicẽ ⁊ diſtinctionẽ iquãtũ h̃ ⁊ hec, ꝑoẽnãliter diſtinctionẽ iquãtũ erant ꝑtes diſtincti q̃ãti per accñs. accidebat eniʒ eis eẽ ꝑtes tñ facta diuiſiõe ſm ꝑtes q̃titatiuas per accñs ſit diuiſio ſm ꝑtes ſubiectiuas.

N

li. diuiſionũ.

O

Rñſio reſolutiſſima.

T. c. 8.

P

ſ. q. iſta. ⁊. 8. q. 4. ex ꝑſit⁹.

T

Ad qõnẽ ſ. ꝓcedẽtẽ de mã pʒ ſolutio ꝑ ar^a ↄ opi. cõcedo eniʒ ꝙ mã abſolute vt nã nõ eſt rõ diſtinctionis nec indiuiduationis. qcquid enim eſt nã in quocũqʒ genere totalis vel ꝑtialis non eſt de ſe hoc. ⁊

Q

iō ingrédū eſt per qd ſit hoc. ¶ Ad auctē Ariſt.5.meta.
vnū numero ꝛc̃.dico ꝙ ibi accipit mām ꝑ illa entitate
indiuiduali q̄ ꝯſtituit in eē māli,nō aūt in eē foāli:put
qdditas dī foā:q2 iſta entitas nō ē qdditatiua. ꝛ iſta ex-
poſitio pꝫ ꝑ illō qō ſubdit. ſpē vnū quoꝝ rō eſt vna ꝛc̃.
Rō.n.ibi ſumit̃ ꝑ qdditate q̄ dī foā reſpcū eē idiuidua
lis. ¶ Per idē pꝫ ad illō de celo ꝛ h̄ celo.qō ꝯfirmat ꝓ-
poſiti. ¶ Per idē ad illud.12.meta.qō ꝯcedo ꝙ nō pñt
eē plīes motores p̄mi:q2 in p̄ motore nō eſt mā: h̄ eſt nō
eſt in eo aliqd ꝯhēs vt mā vel aliqd aliud: ſꝫ eſt de ſe h̄
ſine alio ꝯhēte.nā talis ꝯtio nō ſtat cū ꝑfecta ſimplicita-
te:ꝛ iō qdditas dei eſt de ſe hec. ¶ Ad illud.7. meta.in
eis q̄ ſunt ſine mā qō qd eſt rei,eſt idē cū eo cui⁹ eſt.dico
ꝙ qd rei pōt cōparari ad illud cui⁹eſt ꝑ ſe ꝛ p̄ ꝛ ad illud
cui⁹eſt ꝑ ſe ꝛ nō p̄.ꝛ vtr̄ eo mō q̄ eſt alicui⁹,eo mō eſt idē
ſibi:q2 ſic ph̄s ar.3.c.7.ſingulū ꝛc̃. ꝛ qō qd erat eē dī ſin-
guli ſubā.ſi.n.illō qō nō eſt ens nihil eſt.qō qd aūt rei eſt
illud quo p̄ res eſt:ꝛ iō cui⁹eſt ꝙ qd p̄ ipſuꝫ eſt idē ipſi p̄:
cui⁹eſt ꝑ ſe ipſuꝫ eſt idē illi ꝑ ſe:cuius eſt ꝑ accñs:illi idē
eſt ꝑ accñs:ꝛ iō illi nō eſt ſimpl'r idē: vñ qō ipſe vult in
3.c.ꝙ in dictis ꝑ accñs nō eſt idē qō qd eſt cū eo cui⁹eſt.
nō mirū,q2 in 2°.c.declarauit ꝙ nihil eoꝝ eſt qō qd eſt
nec diffō.hñs aūt qō qd eſt,pōt itelligi vel ipſa nā cuius
eſt p̄ qō qd eſt.vel ſuppoſitū nāe cui⁹eſt qō qd eſt ꝑ ſe:ſꝫ
nō p̄.p̄mo mō qō qd eſt tā in mālib⁹ q̄ꝫ in imālib⁹eſt idē
cū eo cuius eſt et p̄.q2 p̄mo hꝫ qō qd eſt. 2° mō hñs non
eſt idē ipſi qō qd eſt p̄:q2 qō qd eſt nō eſt eius p̄mo. pro
eo ꝙ hñs illō icludit entitatē aliquā ex̄ rōnē ei⁹qō eſt qō
qd eſt p̄. ¶ Ad ꝓp^m ḡ ph̄i dico ꝙ in nō ꝯſitiuis cuꝫ mā
(hoc eſt cū nō entitate idiuiduali ꝯhēte qdditatē)idē eſt
qō qd eſt p̄,cū eo cui⁹eſt:q2 tale cui⁹eſt nullā rōnē icludit
ex̄ rōnē eius qō eſt p̄ qō qd eſt.in ꝯſitiuis aūt cū mā(h̄
eſt cū entitate idiuiduali ꝯhēte qdditatē)nō eſt idē p̄ qō
qd eſt cū eo cui⁹ eſt:q2 ſic acceptū p̄mo nō hꝫ qō qd eſt
ex ſe:ſꝫ tñ ꝑ ptē.ſ.ꝑ nām:que ꝯhīt.ſ.per illā entitatē idi-
uiduale.non igit̃ ex iſto hī ꝙ mā q̄ eſt altera ps cōpoſiti
ſit ex̄ rōnē ꝑ ſe qdditatis:imo vere ꝑtinet ad qdditatē:ꝛ
ſpēs hñs formā in vlī hꝫ p̄ qō qd eſt : ꝛ p̄mo eſt idē ſibi:
ꝛ iō nō ſequit̃ ꝙ mā que eſt altera ps cōpoſiti ſit indiui
duātis:ſꝫ tñ ſequit̃ de mā q̄ eſt entitas ꝯhēs: qō conceſſi.
¶ Utrū aūt carētia māe q̄ eſt altera ps iferat carētiam
hui⁹entitatis idiuidualis ſm ph̄m. de h̄ in q.ſeq. ¶ Ad
illud Ariſto.ꝙ gñans gñat aliud ꝑꝑ mām: dico ꝙ itētio
ph̄i eſt ibi ꝙ idee nō ſunt necīe ad gñationē:q2 tā diſtin-
ctio gignētis a genito q̄ꝫ aſſimilatio geniti cū gñante:que
duo requirunt̃ ad gñationē vniuocaꝫ pñt hēri ſine eis:agēs
eni ꝑticulare ex foā ſua hꝫ vñ aſſimilet ſibi paſſuꝫ ꝛ ge-
nerās genitū.ꝛ ex mā hꝫ ꝙ ſit diſtinctū a genito nō p̄nci-
palr:ſꝫ tñ ſequat̃ necīo ꝙ diſtinguit̃ ꝑ mām a genito: q2
mām nō ſuā:ſꝫ aliā ꝑficit ꝑ formā terminātē gñationeꝫ.
ſua.n.mā iā ꝑfecta eſt ſfoā.ꝛ ex h̄ ꝙ aſſimilat ꝑ formaꝫ
perficit aliā mām q̄ꝫ ſuā:ꝛ ita ſua alia eſt ab illa q̄ priuat̃
foā tali.cuiuſcūqꝫ aūt eſt alia mā ex quo mā eſt ps eēn-
tialis rei ipſum eſt aliud ab eo. Dico tūc ꝙ aſſimilatiōis
vel ſilitudīs p̄ncipalis rō eſt ipſa foā iter gñans ꝛ geni-
tū.ꝛ h̄ nō ſm vnitatē vel idētitatē idiuiduale inquātum
foā hec:ſꝫ ſm vnitatē vel idētitatē illā minorē inquātuꝫ
foā eſt:ꝛ ſm h̄ eſt rō gignēdi.foā aūt eſt p̄ncipalior rō
diſtinctiōis q̄ꝫ mā:q2 ſic foā eſt illud p̄ncipalius quo cō
poſitū eſt q̄ꝫ mā:ita eſt p̄ncipali⁹ quo cōpoſitū eſt vnū:ꝛ
per ꝯñs in ſe idiſtinctū ꝛ ab alio diſtictū:appropriate tñ.
diſtinguēdo aſſimilatiuū ꝯ diſtinctiuū:foā eſt aſſimilati
ua:ita ꝙ nō mā,ꝓpriè:q2 nō eſt q̄litas ſubālis vel accñta-
lis:mā aūt eſt diſtinctiua appropriate loquēdo: q2 necīo
ex h̄ ꝙ caret foā diſtinguit̃ ab illa mā q̄ ꝑhēt formaꝫ:ꝛ

Subtilr̄ ingr̄ ꝙ ꝯfirmat ꝓpoſitū ꝑncipue q2 in celo nō eſt mā ſm veriora ph̄i ꝛ cōmētatoris ꝑncipia. ꝛ ni eſt indiuiduatio.

R

T.c.20.

T.c.20.
T.c.13.ꝛ iñ.

Doctrina ſingularis ꝑpa-ſpecica.

a.l.cōceptū.

De hoc in.3.di.10.vbi diffuſius.

Solucō p^m principale.

S

Hic deſtruit̃ ar^m qō reputatur achilles aduerſarioꝝ.
a.l.formalr̄.

T

Percipe ſubtiliateꝫ doc. cui conſentit Auerro.2.de aīa.cō.2.ꝛ.7.

ita cōpoſitū a cōpoſito. ¶ Pōt ēt alio mō cōpoſitū itel-
ligi aliud ꝑꝑ mām:ſicut ꝑꝑ cām alietatis ꝑeriſtentē.for-
ma enim geniti:ſꝫ ſit cauſa alietatis in compoſito princi-
palior q̄ꝫ materia:nō tamē eſt cā ꝑeriſtens huius alieta-
tis ſed materia.ꝛ hoc q2 ipſa preextitit priuata,ꝛ ideo nō
poteſt eſſe eadem cum materia informata.

Ultimo quero q̄ꝫtū ad iſtā mām. Utꝝ ſit poſe plures angelos eſſe in
eadē ſpē: Qꝫ nō:q2 ph̄s.7.meta.c.de ptib⁹dif-
finitionis.dic̃ ꝙ in his q̄ ſunt ſine mā idē eſt
qō qd eſt ꝛ illud cui⁹eſt.igit̃ cū angelus ſit ſi-
ne mā qō qd eſt ei⁹eſt idē ipſi angelo: ḡ ipoſe eſt angelū
diſtingui ab angelo,niſi qō qd eſt ei⁹ diſtinguat̃ a qō qd
eſt alterius.ḡ nō pōt eē diſtinctio idiuiduoꝝ in angelis
manēte eodē qō qd eſt. ¶ P̃ Auic̃.9.meta.ponit ordinē
intelligētiaꝝ:vbi vī velle ꝙ itelligētia inferior ꝓducit̃ a
ſupiore q̄ſi ipſaꝫ creāte. illa cāitas nō eſt in aliq̄ reſpcū
alteri⁹ eiuſdē ſpēi. ¶ P̃.Arguo per rōnē.oīs dr̃ia foālis
eſt dr̃ia ſpecifica.angeli aūt cū ſint plures:ꝛ foāe,differūt
aliq̄ dr̃ia formali.ḡ ſpecifice.ꝓbatio maio.ſumitur ex.8.
meta^{cc} vbi foāe cōparant̃ numeris in qbus qōcūqꝫ ad-
ditū vl' ſubtractū variat ſpēm:ita in foāis:igit̃ ꝛc̃. ¶ Itē
10.meta. Maſculus ꝛ femīa nō differūt ſpē:q2 maſculi-
nitas ꝛ femineitas ſunt dr̃ie mālēs foāe huānitatis. ex h̄
innuēs ꝙ dr̃ie foāles oēs diſtinguant ſpē: q2 foā ꝛ ſpēs
idē ſunt. ¶ P̃.Oīs foā ſepata a mā in ſe hꝫ totā ꝑfectio
nē ſpēi illi⁹.ḡ ſi ponat̃ aliq̄ talis foā in ſpē vt foā huius
angeli ꝛ illi⁹illa erit iſta:ꝛ iſta erit illa: q2 vterqꝫ angelus
eſt foā ſeparata a mā:ꝛ per ꝯñs qlibet hꝫ ꝑfectionē to-
tius ſpēi.ꝓbatio añtis:q2 ꝙ foā nō hꝫ totā eēntiā ſpēi:h̄
eſt q2 ꝑticipat eā.nō aūt hꝫ eēntiā foāe per ꝑticipationē:
niſi vt eſt in mā.igit̃ ꝛc̃. ¶ P̃. In entib⁹ ꝑfectis nihil eſt
qō nō itēdat̃ a nā:ſꝫ plalitas numeralis nō per ſe itēdit̃
q nāꝫ:q2 dr̃ia nūeralis q̄ꝫtū eſt in ſe pōt itēdi in infinitū:
infinitas aūt nō itēdit̃ per ſe ab aliquo agēte:q̄ aūt ſunt
in angelis tanq̄ꝫ in ꝑfectiſſimis entib⁹ vniuerſi ſunt ꝑ ſe
intēta.ergo nō eſt in eis dr̃ia numeralis : ſꝫ ſolū ſpecifica
in qua p̄ncipalr̄ ꝯſiſtit pulchritudo vniuerſi. ¶ P̃.2.de
anima vī hēri ꝙ multitudo indiuiduoꝝ nō eſt niſi ꝓpter
ſaluationē ſpeciei:ſed in incorruptabilibus ſaluatur ſuffi-
cienter natura in vno indiuiduo.ergo ꝛc̃. ¶ Cōfirmatur
ꝛ ex primo ce.ꝛ mū.q2 in corporibus ſupercelſtibus nō
eſt niſi vnū indiuiduū vnius ſpeciei:ſicut vnus ſol ꝛ vna
luna.ergo ꝛc̃. ¶ Oppoſitū arguit̃ per Dam.in clemēta-
rio.c.12.ſm vnāquāqꝫ ſpēm fecit deus angelos.

Qui dicūt ad qōnes p̄cedētes de indiuiduatione p̄n^m indiuiduationis eſſe quātitatē vel
mām,ꝯñs ꝯñter ad iſtā.q.negatiue.ſ.ꝙ nō pñt eē plures
angeli in eadē ſpē:q2 nō pōt in angelis rō ꝓpria talis dif-
ferētie inueniri:ꝛ hñt dicere ꝙ nō tñ hoc eſt ipoſe ex ꝓ-
prietate itrinſeca:ſꝫ ēt ex ꝓprietate extrinſeca:q2 ſimpl'r
eſt incōpoſſibile:ita ꝙ nullo° nāe iſti pōt cōpetere diſti-
ctio idiuidualis:ex quo ſibi repugnat illō:qō p̄ciſe pōt eē
p̄n^m tal' diſtōnis.ſic ipoſe eēt ſb aiali eē plēs ſpēs ſi repu
gnaret aiali alia ꝛ alia actualitas ꝑ q̄s ſpēs diſtiguerēt.

Fundamēta aūt iſti⁹ opī.in aliis qōnib⁹ p̄cedē-tib⁹ tacta ſunt. ¶ Tenēda eſt ḡ cō
cluſio ſimpl'r oppoſita:ꝙ.ſ.ſimpl'r poſe eſt plures ange-
los eē in eadē ſpē:qō ꝓbat̃ p̄:q2 oīs qdditas quātū eſt de
ſe cōicabilis eſt ēt qdditas diuina:q2 nec ex ꝑfectiōe re-
pugnat ſibi: vt pꝫ de eēntia diuina:nec ex imꝑfectiōe re-
pugnat:q2 ꝯuenit gñabilib⁹ ꝛ corruptibilib⁹.nulla aūt eſt
cōicabil' in idētitate nūerali:niſi ſit ifinita:ḡ qlibꝫ alia eſt
cōicabilis.ꝛ hoc cū diſtinctione numerali.ꝛ ita ꝓpoſitū.
¶ P̃.Queliꝫ qdditas creature pōt itelligi ſub rōne vlis

T.c.20.21.
ꝛ.41.

c.4.

T.c.10.

T.c.25.

I

T.c.34.ꝛ.35

T.c.92.ꝛ iñ.

Egidi.quoli.2.q.7.ꝛ Doc.Tho.2.ſcripti.di.3.q.4.

a.l. ignobiliꝫ.

A

Et ſi ex p̱te rei ſiſtit nã cõicabilis q̃li ter per itellm hõ erit ſpẽs et nõ ſoz.

Tho. in. 4. di. 44. q. 1.

abſq3 ɔ̃dictione. ſi aũt ipſa de ſe eẽt hec ɔ̃dictio, eẽt itelligere eã ſub rõne vl̃is. ſicut eſt ɔ̃dictio intelligẽ eẽntiã diuinã ſub rõne vl̃is vel vl̃itatis: q2 rõ itelligẽdi repugnat oĩno ſuo obĩo itellecto: qđ eſt intellectũ eẽ falſuʒ. ¶ P̃. Si deus põt hũc angelũ in hac ſpẽ annihilare: iſto annihilato põt iſtã ſpẽm de nouo p̱ducere in aliquo alio indiuiduo: non aũt in iſto ſm illos q̃ ſunt iſtius opi. q2 hõ ſm iſtos nõ poſſet reſurgere idẽ numero niſi aĩa intellectiua maneret eadẽ numero. ¶ Itẽ aĩe itellectiue diſtinguunt̃ numero in eadẽ ſpẽ: et tñ ſunt ſoĩe pure: lʒ pfectiue mãe. igiẗ nõ eſt ipoſſibilitas a p̱te formaꝝ q̃ diſtinguant̃ numero in eadẽ ſpẽ. q̃cq̃d. n. ɔcluderet iſtã ipoſſibilitatem rõne ſoĩe in angelis ɔcluderet in aĩab⁹. ¶ Et ſi dicas q̃ aĩe hñt inclinationẽ ad diuerſa corpora. igiẗ p̱ hec diſtinguunt̃. ¶ Cõtra. inclinatio nõ eſt entitas abſoluta: q2 nõ põt aliqđ inclinari ad ſeq̃ ſ̃ſupponit aliquã entitatẽ abſolutã et diſtinctã: q2. n. eſt hec aĩa. iõ hʒ talẽ inclinationeʒ et nõ eɔ̃. ergo ꝟ inclinatio nõ eſt rõ eẽndi hãc aĩam: ſʒ p̃ſupponit eã. ¶ Et cõfirmat̃ hoc ẽt per aliquos q̃bus eſt icõueniẽs q̃ aliq̃ ſpẽs ſil' tota ſit dãnata nãe itellectualis ſimplr. miſte aũt ſpẽs eẽnt angelorũ in q̃bus nulla eẽt ſaluata poſita iſta põne. igiẗ nõ eſt vera. ¶ Et pſuadet̃ p⁹ põ per hoc q̃ dicit Augu. in ench. c. 28. Placuit itaq3 vl̃itatis creatori atq3 moderatori deo: vt q̃ñ non tota multitudo angeloꝝ deũ deſerẽdo perierat, illa que perierat in p̱ditione p̱petua remaneret. que aũt cũ deo illa deſerẽte pſtiterat de ſua certiſſime cognita ſemp̱ futura felicitate gauderet: alia ꝟo creatura rõnalis que in hoĩbus erat: q̃ñ peccatis atq3 ſuppliciis et originalibus et p̱priis tota pierat ex eius p̱te reparata qđ angelice ſocietati ruina illa diabolica minuerat ſuppleret. iſta totalitas et partialitas in angelis nõ vĩ eẽ rõnabilis niſi ponat̃ q̃ nulla ſpẽs angelica q̃ñtũ ad oĩa indiuidua totalr̃ pierat. et ita aliq̃ de quacũq3 ſpẽ conuerſũt: et aliq̃ pſtiterunt. igiẗ ꝛc. ¶ P̃. Si ɔcedat̃ q̃ q̃dditas angeli ex ſe in plura ſit diuiſibilis vel pluribus cõicabilis: et p̱ ɔñs q̃ñtũ eſt de ſe in infinitũ: q2 nõ eſt rõ finitatis ex p̱te multitudinis numeralis. ſi per ꝟ q̃ ipſa nã p̱ducta eſt in ipſo indiuiduo auferẽ poſſibilitas eius eẽndi in plurib⁹. eſt ḡ in hoc indiuiduo ſm totã cõicabilitatẽ ſuã: et per ɔñs ĩfinite: q2 eſt infinite cõicabilis ſm q̃dditatẽ ſuã. igiẗ ille vnus angelus eſſet formalr̃ infinitus. ɔñs aũt eſt icõueniẽs. igiẗ añs.

B

Dico igitur q̃ oĩs nã q̃ nõ eſt de ſe act⁹ pur⁹, p̱ ſʒ illã realitatẽ: ſʒ quã eſt nã: eẽ potẽtialis ad realitatẽ illã q̃ eſt hec nã. et ſic de ſe nõ icludit aliq̃ꝫ entitatẽ q̃ſi ſinglarẽ: ita nõ repugnãt ſibi quotcũq3 tales entitates: et ita p̃t in q̃tcũq3 talib⁹ iueniri. in eo tñ qđ eſt neẽe eẽ ex ſe eſt determinatio in nã ad eẽ ꝟ: q2 tãtũ eſt q̃ñtũ põt eẽ: q2 q̃cq̃d põt eſſe in natura eſt ibi: ita q̃ determinatio nõ põt eſſe per aliquod extrinſecũ ad ſingularitatẽ. ſi poſſibilitas ſit in nã per ſe ad infinitatẽ: ſecus eſt in omni nã poſſibili vbi põt cadere multitudo.

C

Declaratio notabil' articuli ſnie. q̃nã veritatis ɔtineat. Documentum hoc. q̃r ihe. dʒ a pħo diſcordare: ſʒ lateẽ q̃dã pħs ſciẽ nõ ɔ̃ pro ɔ̃ hoc. diẽ ſcom pħm: ſcie ſoꝓ p̱ductio infinita opinioni bus de mũdi eternitate itelligẽtiaꝝ neceſſitate et aliaꝝ multum.

Ad primũ argumẽtũ dico q̃ lʒ pħs intelligat ibi per ſe de nã hoc eſt de entitate ɔ̃hẽte per ſe q̃dditatẽ: tñ applicando ad hñs mãm: q̃ eſt altera pars cõpoſiti et nõ hñs: ɔcedo itellm pħi fuiſſe q̃ oẽ nõ hñs mãm p̱ aliq̃ nã cõponẽte eſt idẽ ſuo qđ q̃d eſt p̃. q2 oẽ tale qđ q̃d eſt, ponit per ſe ꝟ. et rõ ad hoc eſt: q2 oẽ tale qđ nõ hʒ mãm p̱tẽ ſui poſuit formalr̃ neceſſũ. q̃cq̃d aũt p̃t eſſe in nã formalr̃ neceſſa eſt in ea: ergo q̃cũq3 qđ põt hẽre illã q̃dditatẽ hʒ eã: q2 nõ eſt po⁹ diſtãs ab actu. igiẗ oẽm poſſibilitatẽ quã poſuit in tali nã ad ſuppoſita poſuit in actu. Si aũt ibi eẽt poſſibilitas ad plura indiuidua, eſſet poſſibilitas ad infinita. igiẗ eẽnt infinita in actu. q̃re cũ infinitas ſit impoſſis in aliq̃ nã. igiẗ et in hac nã ſm eũ eſt impoſſibilitas ad infinitatem. iõ eſt de ſe hec ſm ipſum. ¶ Sʒ diſcordamus ab eo in hac p̱poſitiõe. oĩs q̃dditas nõ hñs mãm eſt formalr̃ neceſſa. et iõ in ɔ̃ne: rõnabiliꝰ eſt eni theologo diſcordãri a pħo in p̃nᵒ p̱p̱ qđ tenet aliquaʒ ɔ̃nẽ ɔñter diſcordare in ɔ̃ne: q̃ errare cũ eo in ɔcluſione et diſcordare ab eo in p̃nᵒ p̱p̱ qđ ipſe errauit. ita. n. ɔcordare cũ eo nec eſt pħari: nec theologice ſentire: q2 talis non hʒ rõnẽ que valeat apud pħm: q2 nec pħs cõcederet cõcluſionẽ niſi p̱p̱ p̃nᵐ illud: nec ad ɔ̃nẽ ſuã hʒ p̃nᵐ theologicũ: q2 p̃ciſe ad ea eſt p̃nᵐ pħicaꝫ: qđ ipſe negat. ¶ Per idẽ pʒ ad Aui. dico q̃ itẽtio eiᵒ fuit q̃ tñ ſit vnᵒ angelus in vna ſpẽ: ſʒ p̱põ cui hec ɔ̃ innititur. ſ. q̃ angelus ſupior creat iferiorẽ, a nullo theologo vel catholico ɔcedit̃: q̃re nec eius ɔ̃ dʒ ɔcedi ab aliquo theologo. ¶ Ad rõnẽ p̃ᵐ aĩs fuit dictũ q̃ dĩa formalis põt accipi p̱ dĩa in foĩa. et hoc vĩ p̱p̱rie ſignificare ꝟ qđ dĩ dĩa formalis: vel põt accipi dĩa formalis p̱ dĩa formaꝝ: lʒ non ſit in foĩa: vt in rõne differẽdi. p̃ mõ põt cõcedi maior: et ſic eſt minor falſa. p̱batio aũt minoris. ſ. q̃ angelus differt ab angelo qui eſt foĩa. ḡ hñt dĩam formalẽ. icludit fallaciaꝫ ɔñtis. nõ. n. ſequit̃. forme differũt: ergo formalr̃ differũt. vl' differũt in foĩa: ſicut nõ ſequit̃. hoĩes plures differũt. igiẗ in humanitate differũt. aliud. n. eſt aliqđ diſtingui: et aliud ipſuʒ eẽ p̃ᵐ rõnẽ diſtinguendi vel diſtinctionis: q2 cũ ꝟ q̃ ipſuʒ ſit diſtinctũ, ſtat q̃ ipſuʒ nõ ſit rõ diſtinguendi: cũ ꝟ aũt q̃ ipſuʒ ſit p⁹ rõ diſtinguẽdi nõ ſtat ipſuʒ nõ eẽ diſtinctũ. ¶ Et rõ loᶜᵒ eſt ad ꝟ: q2 negatio icluſa in noĩe dĩe nõ tñ ɔfundit terminũ huiᵘ rl̃onis ɔfuſe et diſtributiue: ſʒ ẽt illud qđ ſpecificat dĩã vt in quo notat̃ eẽ dĩa. ꝟ q̃ppe ɔfundit̃ q̃ñtũ ad negationẽ icluſaʒ in ꝟ noĩe dĩa: q2 ſi ſoz. differt a platone in albedine nõ eſt idẽ ſibi: nec in hac albedie nec in illa albedie. Si aũt accipiat̃ maior ip̱p̱rie. ſ. ſm 2ᵐ itellm. nego maiorẽ. ¶ Ad p̱bõnẽ dico q̃ pħs loquit̃ in. 8. meta. de foĩa p̱ut idicat q̃dditatẽ: qđ appꝫ ex pᵒ cõparatiõe formarũ ad numeros. diẽ. n. Si. n. angĩ ſunt aliq̃nalr̃ nũeri ſubẽ ſic ſunt. nã diffõ nũerus q̃dã diuiſibilis eſt ẽt in idiuiſibilia: nõ. n. infinite rõnes. et nũerᵘ aũt tale: ꝟ eſt reſolõ diffõnũ ſic ſtat ad idiuiſibile: ſicut reſolõ numeroꝝ ad idiuiſibile: et talis diffõ eſt eiᵘ: qđ vocat ſubãꝫ: ꝟ eſt q̃dditatis: nõ foĩe q̃ eſt altera p̱s eiᵘ. ꝟ aũt mõ dico q̃ nihil addit̃ foĩe q̃n variet ſpeciẽ. vl' ſimplr̃ ꝟ eſt de vna ſpẽ aliã faẽ ɔ̃riã vl' diſparẽ. vl' ſʒ q̃d: ꝟ eſt de nõ tali ſpẽ faciat talẽ ſpẽm: puta ſi addat̃ dĩa p̱tinẽs ad eẽ q̃dditatiuũ g̃ñi faciet ſpẽm ſpãliſſimã: et nõ p̃fuit talis ſpẽs ſpãliſſima: ſʒ tñ p̃fuit ſpẽs itermedia. et ꝟ mõ dico q̃ q̃cq̃d eſt citra nãm in iferiorib⁹, nihil addit foĩe: ſiue ſit p̱prietas idiuidualis ſiue magis vl' minus. vl' q̃dcũq3 aliud qđ nõ reſpicit nãm. vt eſt in ſuo eẽ q̃dditatiuo nõ aufert nec addit aliqđ ſubẽ ꝟ mõ. Exẽplũ huiᵘ eẽt. ſi vnitas iq̃ñtũ p̱s trinarii eẽt p̱s p̃ciſe inq̃ñtũ differẽtia nũeralis vl' idiuidualis: et tñ ipſa poſſet in ſe itẽdi et remitti iſta dĩa eẽt eiᵘ p̱ ſe: et p̱ acciñs iq̃ñtũ eſt p̱s trinarii: iõ nõ eẽt aliᵘ trinariᵘ vnitate itẽſa et remiſſa. ¶ Qñ ḡ dicis q̃ q̃cũq3 diſtictio foĩa: eſt ſic diſtictio nũi: falſuʒ eſt. niſi ſit ea ꝑ ſm eẽ foĩale qđ p̱tinet ad q̃dditatẽ p̱ ſe: et talis nõ eſt hic. ¶ Ad illõ de. 10. meta. dico q̃ eſt fallacia ɔñtis inferẽdo ex textu oẽs foĩas differre ſpecifice. vẽ. n. pħs vult ibi q̃ dĩa nõ foĩalis nõ eſt ſpecifica: ſʒ ex ꝟ nõ ſequit̃ q̃ oĩs dĩa foĩalis ſit ſpecifica: ſʒ iſtõ eſt qđ iſti volũt hẽre: ſic nõ ſequit̃ in affirmatiuis eq̃pollẽtib⁹ iſtis: q2 vl̃is affirmatiua nõ ɔuertit̃ terminis eodẽ mõ ſe hñtib⁹. a pħo igiẗ accipi põt q̃ ſola dĩa foĩalis eſt ſpecifica: nõ q̃ omnis differentia formalis eſt ſpecifica: q2 lʒ excluſiua inferat affirmatiuaʒ de terminis tranſpoſitis: non tñ eodeʒ mõ de terminis nõ trãſpoſitis, ſed eſt fallacia ɔñtis:

Ex ſup̱ra. q. 4. et di. 4. ɔtra opinio. et 17. di. pri. et 7. et 8. metaphyſice.

D

Contra Tho. in. 3. diſ. 20. et magiſtrũ i. 2. diſtin. 21. et Bo. ꝛc.

E

F

ſicut cõuertendo indefinitã in vlem affirmatiuã: imo ex illo loco magis vz accipi oppoſitũ huius propoſitionis. omnis differẽtia formarũ eſt ſpecifica. differẽtia eniz hominis albi ⁊ equi nigri eſt differẽtia formarum: ⁊ aliquo mõ per formas nõ tñ ſpecifica dĩa ſm eũ ibi: qꝛ ille forme reſpectu naturarum in qbus ſunt non ſunt formales imo ↄñtes indiuidua: nõ aũt per ſe ↄñtes vel per ſe determinãtes eiſe qdditatiuũ. ¶ Ad aliud dico qꝙ ſi aliqđ indiuiduũ ex hoc ſolo qꝙ eſt ſine materia hꝫ in ſe totam ſpeciei perfectionẽ: que ex ſe nata eſt eẽ in infinitis quãtũ eſt ex ſe. igiſ videreſ habere perfectionẽ infinitam ex ſola carẽtia materie: qcqđ aũt põt hꝫe perfectionẽ infinitam hꝫ eã. ⁊ ita in qualibet ſpecie eẽt perfectio infinita. ⁊ per ↄñs pfectio ſpẽi nõ eẽt finita vel determinata per determinationẽ vel ſpecificationẽ vl limitationẽ differẽtie vltime que vltimate ſpeciez conſtituit addita generi: qđ eſt falſuz ⁊ ↄ oẽs phos. falſa eſt ğ iſta ꝓpoſitio: qꝙ. ſ. illud indiuiduũ qđ põt eẽ ſine materia ex hac ſola cauſa ꝑuatiua: qꝛ eſt ſine materia, hꝫ totã perfectionez ſpeciei: qꝛ ſi cũ hoc ponaſ qꝙ nihil poſitiue fiat circa ipſuz: ſꝫ ſola ſeparatio materie nihil poniſ: qđ nõ ꝓſuit. Si aũt intelligaſ: prout hꝫ aliquã ꝓbabilitatẽ: qꝙ. ſ. forma ſi eẽt ſeparata a materia ipſa haberet totã pfectionẽ ſpeciei: qꝛ nõ participabilis a materia illa eẽt falſa: ⁊ petit ꝑncipiũ: niſi intelligaſ ꝓut materia dicit illã entitatẽ indiuidualẽ ↄhẽtẽ formã: hoc mõ intelligẽdo equocationẽ iſtius ꝓpoſitionis aſſumpte: oĩs forma hꝫ totã perfectionẽ ſpeciei: ⁊ eſt de ſe hec que nõ eſt participabilis a materia: ⁊ tũc eſt minor ſumpta ſub/de angelo ſimpliciter falſa: qꝛ lꝫ iſta eſſentia nõ ſit participabilis a materia, que eſt altera pars cõpoſiti. eſt tñ participabilis a pluribus materialibus. i. a pluribus indiuiduis habẽtibus quidditates materiales: que dicunẽ materiales: ſicut ſepe dictuz eſt: reſpectu qdditatis ↄcte prout qdditas dẽ forma. ¶ Ad aliud dico qꝙ in forma arguẽdi eſt fallacia ↄñtis. ifinitas nõ intẽdiſ. igiſ nec pluralitas numeralis: nõ enim pluralitas numeralis eſt de ſe infinita: ſꝫ tñ ſtare põt ifinitas ipſa nõ repugnãte. lꝫ ergo nullus intẽdat infinitatẽ per ſe: tñ aliqs poteſt intẽdere multitudinẽ numeralẽ que de ſe nõ eſt infinita: qꝛ ſicut cõpatiſ ſecũ infinitatẽ ita ⁊ finitatẽ. ⁊ ſic põt intelligi illud cõiter dictũ contꝫ. Et ſm veritatẽ lꝫ in toto vniuerſo ꝑncipaliter ordo attẽdiſ ſm diſtinctionẽ ſpẽrũ in qbus eſt ĩparitas pertinẽs ad ordinẽ. tñ qꝛ ſm Aug. de ci. li. 19. c. 13. Ordo eſt pariũ ĩpariũqꝫ rerũ vniuſcuiuſqꝫ loca ſua diſtribuẽs: cõgrua diſpoſitio, ab illo aũt agente qui ꝑncipaliter intẽdit ordinẽ vniuerſi: ſicut ꝑncipale bonum intrinſecũ ſibi: nõ tñ intẽdiſ iſta imparitas que eſt vnũ reqſitũ ad ordinẽ. ſ. ſpẽrũ: ſꝫ ẽt paritas indiuiduorũ in eadẽ ſpẽ: que eſt aliud cõcurrẽs ad ordinẽ. ⁊ ſilr indiuidua intẽdunẽ ab ipſo ꝑmo, ꝓut ipſuz intẽdit aliqđ aliđ a ſe nõ vt finẽ: ſꝫ vt aliqđ aliud ad finẽ. vñ ꝑ bonitatẽ ſuã cõicãdã: ⁊ ꝓpter ſuã beatitudinez plura in eadẽ ſpẽ producit: in ꝑncipalibus aũt entib⁹ eſt a deo intẽtũ indiuiduũ principalr, ⁊ cũ hoc mõ ſumiſ, nõ intẽdiſ dĩa numeralis, falſuz eſt: ⁊ cũ ꝓbaſ hoc mõ, põt eẽ ifinitas. nõ ſequiſ. põt eẽ infinitas. ⁊ iſta infinitas nõ intẽdiſ. ğ nulla dĩa numeralis intẽdiſ nõ ſequit. põt. n. eẽ aliqua dĩa numeralis finita ⁊ eſt: ⁊ iſta põt intẽdi ⁊ intendiſ. ¶ Ad vltimũ. lꝫ phs dicat qꝙ generatio eſt ꝑpetua ad ſaluãdũ eẽ diuinũ: ⁊ hoc in corruptibilib⁹ in qbus nõ põt ſpẽs ſemꝑ manere in vno indiuiduo: nõ tñ dicit qꝙ multitudo eſt ꝑ ſe in idiuiduis corruptibilibus: vñ iſta eſt vna cã multitudis idiuiduoꝝ in eadẽ ſpẽ: ſꝫ nõ ꝑncipua cã: ſꝫ illa que dicta eſt. ¶ Et qđ addiſ de corporibus celeſtib⁹ qꝙ tñ in vna ſpẽ eſt vnũ ſingulare corpus. ¶ Rñdeo, ſua rõ fuit qꝙ tale corp⁹ ſingulare fuit ex tota mã illius ſpẽi. ⁊ hoc nõ tñ actuali: ſꝫ ẽt potẽtiali ſm eũ: qꝛ ſm eũ nulla erat materia poſſibilis manẽre ſpecie tali que non erat tota in vno ſingulari in tali ſpecie. nihil enim poſuit poſſe produci nouum in imobilibus ſeu in ſempiternis ſm qꝙ talia ſunt. ſ. imobilia ⁊ ſempiterna: ⁊ qꝛ nõ concordãt cum eo theologi in hac ꝓpoſitione. omne corpus ſempiternum eſt ex tota materia illius ſpeciei actuali ⁊ potentiali: ideo nõ eſt concordandũ cum eo in cõcluſione.

Circa ſecundũ ꝑncipale. ſ. cognitionez angeloꝝ qꝛ ro quatuor. Primo vtrum angelus poſſit ſe cognoſcere per eſſentiã ſuã: ita qꝙ eẽntia ſua ſit rõ cognoſcendi ſine aliquo repreſentante precedẽte actũ naturalr. Qꝙ nõ: qꝛ hoc nõ eſſet niſi quia eius eſſentia eſt actu itelligibilis ⁊ preſens ipſi intellectui: ſed aĩa nr̃a eſt actu itelligibilis ⁊ actu ſibi ꝑſens ſꝫ Aug. in pluribus locis: ergo ipſa eſſet rõ intelligẽdi ſeipſaz reſpectu ſuiipſius: ſed hoc eſt ↄ phm 3⁰ de aĩa. qui vult qꝙ aĩa itelligat ſe ſic alia: ⁊ qꝙ nihil eoꝝ eſt q̃ ſunt añ intelligẽ: ⁊ qꝙ nõ ꝑt ſe itelligẽ, alꝫs nõ itellect. ¶ P. Eẽntia angeli eſt ſinglaris. ſingulare aũt nõ eſt ꝑ ſe itelligibile: nec ꝑ ſe ratio itelligendi: ergo ⁊c. ¶ P. Oẽm cognitiuã potentiã opꝫ ſm ſe denudari ab illo qđ eſt ratio cognoſcendi: ſed angelus inquãtũ cognitiuus nõ denudaſ ab eſſentia ſua. ergo nõ eſt rõ cognoſcendi ſeipſum. ꝓbatio ma. tum ſm phm 2⁰ de aĩa. Opꝫ inquit oculũ eẽ extra oẽm colorẽ ad hoc vt oẽm colorẽ poſſit videre. tum ex 3⁰ de aĩa. vbi vult qꝙ itellectus eſt imixtus ⁊ imãlis ad hoc vt oĩa poſſit itelligere. ¶ P. Nihil idẽ patiſ a ſeipſo: qꝛ idez eẽt in actu ⁊ in potẽtia. eſſentia angeli eſt idem ſibi: nõ ergo eſt obiectũ ĩpmens imediate in ipſuz itellectũ. ¶ Itẽ. ſi ita eẽt tunc iſta intellectio eẽt eadẽ vel idẽ cũ angelo vel eſſentia ſua. ↄñs eſt falſum: qꝛ hoc ꝓpriũ eſt ſoli deo qꝙ ſua itellectio ſit idẽ cũ eẽntia ſua: ergo ⁊ añs eſt falſuz. ꝓbatio ↄñtie: qꝛ mediũ iter extrema magis ineſt vtriqꝫ extremo q̃ alterũ extremũ alteri extremo: itelligere mediat iter potẽtiã ⁊ obm: ergo ſi idẽ eſt potẽtia ⁊ obiectũ: multo magis erit idẽ actus cũ obiecto. ¶ Cõfirmaſ. qꝛ intellectio nõ hꝫ diſtinctionẽ niſi ab obiecto ⁊ potentia. ¶ Cõtra. Aliqua forma mãlis eſt rõ agendi ſm eẽntiaꝫ ſuã ſicut calor in igne ad calefaciẽdũ: aut ſaltẽ aliqua forma in cõi: aliter eẽt ꝓceſſus in ifinitũ in rõnib⁹ agendi. ergo cũ imãlia magis ſint actiua q̃ mãlia: forma imãlis erit per eſſentiã ſuã rõ agẽdi actionẽ ſuã ſibi cõpetentẽ. talis eſt ratio obiecti ad actum cognoſcendi.

Hic dicitur qꝙ lꝫ in actione trãſeunte obm ſit ſeparatũ ab agente: tñ in actione imanente opꝫ eẽ vnitũ ipſi operãti: ⁊ vt vnitũ eſt ratio formalis talis operationis imanentis ſicut ſpẽs viſionis in oculo: ex hoc vltra cũ eſſentia angeli de ſe ſit vnita itellectui ſuo, põt eẽ ꝑn^m itellectionis que eſt opatio imanens. ¶ Et ſi obyciaſ qꝙ opꝫ formã talẽ ieẽ illi cui ieſt talis opatio. ¶ Videnẽ ridere qꝙ forma exiſtẽs in alio eſt ꝑncipiũ operãdi: ⁊ ſi per ſe eẽt, nihil minus eẽt rõ agẽdi: ſicut calor ſeparatus eẽt ꝑn^m caloris quantũ ex ſe eſt: ğ ita eſt de eſſentia angeli: qꝙ lꝫ per ſe ſubſiſtat: põt tñ eẽ rõ operãdi iſtas opatiões imediate. ¶ Rõ igiſ opi. formaſ ſic: qꝙ eſt per ſe rõ agendi alicui ſi ſit ſeparatuꝫ põt eẽ ꝑn^m agendi: vt pꝫ de calore: ſed obm vnitum actiuo actione itrinſeca ſiue imanẽte eſt rõ agendi. igiſ lꝫ ſit ſeparatũ eſt ꝑn^m illius actionis. igiſ eſſentia angeli: lꝫ non vniaſ itellectui ꝑ iformationẽ ſiue aliã rõnẽ vniẽdi erit ſibi ratio itelligendi ſe. ¶ Et ſi obycis iterũ qꝙ opꝫ paſſum aliqđ recipere ab agẽte: hic aũt itellcꝰ nihil recipit ab ipſa

ab ipſa

ſ. 10. meta. vbi ſupra.

Et dictuz eſt ſupra.

G

H
a. l. ſimplr.

a. l. Cũ aũt dĩ qꝙ in ꝑncipalibus enti/ bus nõ inten/ dit a deo di/ ſtictio nume/ ralis, falſum eſt ⁊c.

2. de aĩa. t. c. 35. vide. 2. de gñ. t. c. 59.

I

Quere ꝑo. copioſiu in hũo. q. ꝑv q. ſupa.

8. tri. c. ʒ. ⁊ 10. tri. c. 14. trint. c. 4. ⁊ 8. c. 15. tri. c. 1. c. 7.
ʒ. c. 8.
ʒ. c. 5.

ʒ. c. 71. ⁊ 111.
ʒ. c. 4.

8. phyſ. c. 4. meta.

8

A
Tho. 1. p. q. 56. art. 1. ⁊ 54. art. 1. ⁊ in hoc. 2.

a. l. ſꝫ alia rõ ne.

ab ipſa eſſentia:q2 nõ ponit̃ aliqua ſpẽs p̃cedens actum. ⁋ Rñdent q̲ potẽtia cognitiua aliq̃ q̃nq3 eſt cognoſcẽs in potentia:q̃nq3 in actu.alia aũt non ſic.q̲ aũt oporteat eã recipere hoc nõ eſt q2 potentia cognitiua:ſed tñ q2 eſt in potentia ad actũ:nõ ſic hic:quare 7c̃.

Contra hec opi.ponit vt vĩ q̲ intellectus ſit in po° eſſentiali ad opõnẽ vel intellectionẽ quaz ponit imanẽtez:7 q̲ tota rõ opõnis ſit obiectũ vnitũ ſibi in ſua operatione:ſicut calor eſt in ligno tota rõ calefaciẽdi. ⁋ Ex hoc arguo.nihil põt hr̃e p̃n^m opõnis alicui⁹ immanentis:niſi ſit in actu per illud qḋ eſt p̃n^m talis opationis.itellectus aũt nõ eſt in actu per illã eſſentiã in hoc qḋ per ſe ſubſiſtens:q2 nõ informat:nec actuitatẽ aliquã tribuit ipſi intellectui:ergo per hoc q̲ talis eſſentia per ſe ex̃ris eſt preſens ipſi itellectui nõ põt intellectus habere opõnẽ:cui⁹ eſſentia vel ſimilitudo nata eſt eſſe rõ. ⁋ Cõfirmat̃ iſtud per exẽplũ ſuũ cõtra ipſuz:q2 lz calor ſeparatus eſſet calefaciẽs vel rõ calefactionis:non eſſet tñ rõ calefactionis ligno a quo eſſet ſepatus:ita q̲ ſi calere dicat̃ opõ imanẽs:ipoſ'e eſt calore ſepato a ligno lignũ hr̃e iſtã opõnẽ imanentẽ que eſt calere:ita in p̲poſito. ⁋ Itẽ 2° cõtra illud qḋ dicit q̲ potentia cognitiua nihil recipit: q2 nõ eſt in potẽtia q̃nq3/q̃nq3 in actu:ↄ̃tra obiectũ reſpectu eius qḋ eſt in intellectu de eo.ſ.reſpectu intellectionis nõ eſt tñ cã in fieri:ſicut eſt edificator reſpectu domus: ſed eſt cã tam in fieri q̃3 in eſſe:alioquin ſicut edificatore corrupto manet domus:ita obiecto quãtũcũq3 abſente: vel corrupto in rõne obiecti remaneret illud qḋ eſt eius: vt obiecti apud intellectũ:qḋ eſt falſuz ſicut in viſu apparet.cã aũt in eſſe 7 in fieri ſemp̲ eque cauſat:vt p3 de ſole reſpectu radij.g̃ ſi obiectũ reſpectu cuiuſlibet ſui eſt apḋ intellectũ ſine receptione ſue ſpẽi:q2 ponit̃ p̃n^m intellectionis:7 cũ obiectũ3 ſemp̲ eque cauſet:7 per ↄ̃ñs intellectus ſemp̲ eque recipit.nõ igit̃ ſolũ ab obiecto recipit intellectus:q2 recipit actũ nouũ quez q̃nq3 nõ recepit:ſed q2 ip3 eſt cauſa in eẽ reſpectu ei⁹ qḋ h3/ſemp̲ recipit,illḋ ab eo.

Ideo dicit Gandenſis aliter quolibeto.5.q.14.q̲ angelus nõ cognoſcit ſe per eſſentiã ſuaz ſed p̲ habitũ ſcientialẽ:in quo intellectui ſuo repreſentat̃ ſua eẽntia:ſicut eſſentie alio2:ita q̲ ſi per ſe in nuda ſubſtantia ſua per ipoſſibile ponat̃ abſq3 oĩ habitu ſcientiali:a nullo p̃mo imutaret̃ ad actũ intelligẽdi,neq3 a ſua eſſentia propria:neq3 ab alia. Ratio aũt que ibi innuit̃ eſt hec:intellectus angelicus per ſe 7 p̃mo nullã eſſentiã particularez p̲ ſe intelligit:ſicut nec itellectus noſter:q2 eſſentie nõ repreſentant̃ intellectui niſi vt ſunt abſtracte ab oĩbus ↄ̃ditionibus particularibus:q2 ſcĩa nõ eſt niſi eo2 que neceſſaria ſunt 7 incõmutabilitatẽ ſue eſſentie ſortiunt̃ ſm Boe. in ſua ar^{ca}.quales ſolũ ſunt eſſentie vt abſtracte a conditionib⁹ ſingularibus. Sed eſſentia per ſeipſam in actuali ex̃ñtia nõ preſentat̃ intellectui niſi † ſub rõne p̲ticularitatis.in habitu aũt p̃ſentat̃ 7 relucet ſub rõne v̄lis.igr̃ p̃mo intelligit ſuaz eſſentiã vt relucet in habitu:7 illa cognita in vniuerſali ab intellectu angeli eſt mediũ cognoſcendi ſuam eſſentiaz ſingularem:† 7 ſic quelibet alia ſpecies eſt ſibi ratio cognoſcendi quecũq3 ſingularia ſub ipſa.

[margin:] ti.1.c.1.l p̃n° — e.l.niſi particulariter. — e.l.ſicut 7

B Contra iſtaz opinionẽ arguo:incõueniens eſt q̲ intellectus creatus p̃fectus ex toto ordie cauſa2 nãliũ nõ poſſit in actuz intelligendi intelligibile ſibi p̲portionatũ:q2 hoc põt itellectus iperfectior vt human⁹ cũ ordine cauſa2 nãlium vt cũ phantaſmatibus 7 cũ intellectu agente:ſed hoc ſequit̃ ſi angelus nihil poſſit intelligere niſi per iſtũ habitũ:q2 ille habitus a ſolo deo eſt:7 ita oẽs cauſe nãles actiue 7 paſſiue nõ poſſunt iſtũ habitum cauſare. ⁋ P̃. Si nõ põt intelligere eſſentiã ſuã niſi vt relucet in habitu:aut hoc eſt:q2 obiectũ nõ eſt intelligibile niſi ſit relucens in habitu:aut q2 nõ eſt huic itellectui intelligibile:niſi vt ſic ſit relucens:aut q2 requirit̃ p̃ſentia obiecti per informationẽ.non p̃mo mõ:q2 tunc deus non poſſet illã cognoſcere niſi per habitũ:vel niſi in habitu: q2 nõ põt cognoſcere aliqḋ niſi ſit itelligibile.nec 2° mõ: q2 huic intellectui eſt ſũme p̲portionata:7 nõ eſt obiectũ magis adequatũ 7 p̲portionatũ alicui intellectui q̃3 ſuo. nec 3° mõ:q2 nõ requirit̃ preſentia per iformationem ad hoc vt aliqḋ intelligibile ſit preſens intellectui:q2 tũc de⁹ nõ cognoſceret eſſentiã ſuaz.vñ ſufficit q̲ ſit preſens ſub rõne:qua põt ad eaz redire reditione cõpleta.g̃ eſt p̲portionatũ intellectui eius p̃ſentatũ p̃terq̃3 per habitũ.igitur alio mõ eſt ab ipſo intelligibilis q̃3 per habitũ. ⁋ P̃. Sm ſic opinantem eadem eſt ratio intellectiuitatis 7 intelligibilitatis:q2 imãlitas ſm ipſum. Sed eſſentia angeli eſt imaterialis ſm ſe.igit̃ ſm ſe eſt intelligibilis. Sed tanta eſt intelligibilitas vniuſcuiuſq3 quãta eſt eius imãlitas. g̃ angelus ſm ſe ſine habitu tali eſt intellectiuus 7 intelligibilis. ⁋ P̃. Si angelus nõ põt intelligere niſi per talez habitũ:ſequit̃ q̲ nõ põt cognoſcere exiſtentiã rei.p̲bo:q2 illud cognoſcẽs nõ põt preciſe cognoſcere exiſtentiaz rei qḋ cognoſcit per rõnẽ indifferentẽ ad exiſtentiã 7 nõ exiſtentiã. Sed talis habitus ſi ponat̃ indifferenter ſe h3 ad repreſentandũ exiſtentiã 7 nõ exiſtentiaz:q2 qcq̃d repreſentat nãliter repreſentat:aut igit̃ ſibi repreſentat.a.fore 7 nõ fore:7 tunc nihil repreſentat:q2 ↄ̃dictoria aut tñ.a. eẽ:7 ſic nõ cognoſceret ipſuz quãdo nõ eſt:aut tñ.a.non eſſe:7 ſic econuerſo:igit̃ 7c̃. ⁋ Cõfirmat̃:q2 ipoſſibile eſt q̲ aliqḋ ſit repreſentatiuũ alicuius ſc̃dario niſi p̃mũ obm̃ repreſentatũ determinet̃ ad illud:qdditas aũt que p̃mo per iſtũ habitũ repreſentat̃:nõ determinat̃ ad exiſtẽñã. ergo 7c̃. ⁋ P̃. Cõtra hoc qḋ dĩ q̲ nõ intelligit per ſe particulare:niſi per vniuerſale:q2 ſingularitas nõ ipedit qn intelligat̃:aliter deus nõ poſſet ſeipſuz intelligere.nec ẽt limitatio:q2 ſic qdditas angelica non eſſet per ſe ab ipſo intelligibilis.nec eſt ibi materialitas:aut alia cõditio impediens.ergo 7c̃. ⁋ P̃. Rõnes quas facit contra ſpeciez ſunt eque contra habitum vt patet intuenti.

[margin:] a.l.ſi 10 m. — De qbus dictum eſt in.3. di.p̲nũ.

C Ad qõnem igit̃ dico q̲ angelus põt intelligere ſe per eſſentiã ſuã ſm intellectũ expoſitum in p̃ncipio.q.qḋ p̲bo p̃mo:q2 obiectũ h3 aliquã cauſalitatẽ partialẽ reſpectu intellectionis.7 hoc inquantuz eſt actu intelligibile:7 intellectus h3 ſuã cauſalitatẽ reſpectu eiuſdẽ actus ſm quã cõcurrit cum obiecto ad talem actionem perfecte p̲ducendã:ita q̲ iſta duo qñ ſunt in ſe p̲fecta 7 vnita/ſunt vna cauſa integra reſpectu itellectionis. ⁋ Ex hoc arguitur ſic.oĩs cã partialis que eſt in actu ſibi perfecto p̲prio ſm q̲ talis cauſa põt cauſare cauſalitate ſibi correſpondẽte effectũ:7 qñ eſt vnita alteri cauſe partiali in ſuo actu,põt eũ3 ea perfecte cauſare:ſed eẽntia angeli eſt de ſe in actu p̃mo correſpondente obiecto:q2 de ſe eſt actu intelligibilis:7 ẽt de ſe eſt vnita intellectui ſicut obiectũ in ↄ̃iunctione vtriuſq3 cauſe partialis.g̃ põt imediate cũ alia cã partiali vnita hr̃e actũ perfectum intellectionis reſpectu ſue eſſentie. ⁋ P̃. In intelligibilibus habentibus ſpecies intelligibiles.iſte ſpecies vtute obiectoruz cũ3 intellectu cauſant itellectionẽ:in qbus tñ obiecta habent eẽ diminutũ.g̃ ſi in ſe hñt tale eſſe abſolutũ ſimplr̃ 7 eſſe.ſ.actu intelligibile:poſſunt melius 7 verius cauſare eandẽ effectũ:7 qcq̃d põt cauſari ab aliquo diminute tali in aliquo eſſe virtute alicuius ſimplr̃ talis,põt ab illo ſimplr̃ tali cauſari:ſed eſſentia angeli vt in ſe eſt preſens intellectui ſuo:que quidem eſſentia eſt ſimplr̃ tale.ſ. actu intelligibilis in ſe:qualis ipſa eſt ſm qd/in ſpecie intel

[margin:] Et ſepius dictũ eſt.3.di.1. 7.14.q. qlib. 7.15.

ligibili.igiẜ ſi in ſpecie intelligibili vbi hꝫ eſſe tale ſm q̄d pōt cauſare intellectionē:multo magis hoc pōt vt eſt in ſe ſm eſſe ſimpliciter ⁊ abſolutum.

Refle xio ar gumēti ſubti lis. **Obijcitur** cōtra iſtud ꝑmo:q2 ſm hoc etiā res ſenſibilis poſſet imediate abſq3 ſpecie intelligibili cauſare intellectionē:q̄ḋ negatū eſt in.1.lib.diſ.3.
q.6. ꝓbaẜ ꝯña:q2 res ſenſibilis preſens ſenſui eſt ſimplr talis q̄lis eſt ſm q̄d in ſpecie intelligibili.igiẜ ſi in ſpecie intelligibili/vbi eſt ſm q̄d/pōt cauſare intellectionē.igitur multomagis vt eſt in ſe ſꝫ eſſe ſimplr ⁊ abſolutū. ⸿ P.
ſ.Thome. videẜ contra iſtā poſitionē poſſe argui ſicut argutum eſt cōtra opi.q2 nihil eſt alicui rō operandi operatione imanente niſi informet illud.eſſentia aūt angeli:lꝫ ſit actu intelligibilis ⁊ preſens itellectui:tñ nō iformat iſtū intellectū.ḡ nō eſt ei rō op̄andi opōne imanēte. ⸿ P. Iſta duo agētia ſemp ꝯcurrūt ad eūdē effectū cōem:igiẜ hñt ordinē cū nō ſint eiuſdē rōnis.alterū igiẜ eſt ꝑus ſiue ſuperi9: alterū poſterius ſiue inferius:⁊ ita vnū eſt mouēs motū: ⁊ alterū in reſpectu eius erit mouēs nō motū.obiectū aūt nō eſt mouēs motū reſpectu itellectus.igiẜ itell's eſt mouens motū reſpectu obti. ⸿ P.4°.Nō vi de iſtis cauſis partialib9 ꝯcurrētib9 ad eūdem effectū cōem/vř incōueniens:q2 duo diſtincta genere nō pñt cauſare effectū eiuſdē rōnis ſpūale ⁊ corporale ſiue intelligibile ⁊ ſenſibile
Nota hoc ꝓp ... rōnales in eſſe. Aug.15.tri. c.4.⁊ ſup.ge. differunt genere:quare ⁊c̄.ꝓbo maiorē.tum q2 duabus illis rōnibus in cauſis partialibus correſpōdent aliqua duo diſtincta in effectu:⁊ ita idē effectus erit corporalis ⁊ ſpiritualis:q̄ḋ eſt inconueniens.Tum 2°q2 omne agens eſt preſtantius patiente.corpale aūt ſiue ſenſibile nullo mō eſt preſtantius ſpūali.igiẜ nō pōt eſſe agens reſpectu ei9 niſi v̄tute alicuius alterius p̄ſtātioris agētis:⁊ ita erit mouens ⁊ motū.Tuꝫ 3°q2 tunc vnū poſſet ita itendi ꝙ v̄tus tota amboꝝ eſſet in altero:⁊ tunc illud pōt cauſare iſtum effectum ſufficienter ſine alio:quod eſt inconueniens de talibus duobus agentibus.

q.6. **Ad primum** dico ſicut dictū eſt diſ.3.ꝑmi.ideo poſita eſt ſpēs itelligibilis differēs
D ab actu:q2 obiectum ſiue vt in ſe exiſtēs:ſiue in quacūq3 ſpecie extra intellectū poſſibilē:nō hꝫ rōnē actu intelligibilis:⁊ nīc cōcediẜ hoc ꝙ vbicūq3 eſt aliq̄d exiſtens ſm quid tale:⁊ pōt aliq̄d facere ſimplr ſi eſſet ibi ſimplr tale in actu poſſet ſimplr idē facere.obiectū aūt tale ſm quid eſt in ſpecie intelligibili:⁊ nō eſt extra iſtā actu intelligibile:⁊ ideo lꝫ in iſto vbi eſt ſm q̄d:poſſit cauſare diminutā intellectionē:nūq̄ tñ extra illā pōt cauſare nec diminutā/
Et ꝓp hoc ponit intellect9 agens ⁊ trāſferat obm de ordīe ad ordinem.3.de aīa cō.18. nec pfectā:q2 nō eſt extra iſtā actu ens tale:ſꝫ potētia tñ quale eſt ſuū actiuū:eſſentia aūt angeli eſt diminute ens tale in ſpē:eſt aūt in ſe ſimplr ens tale.ſ.actu intelligibile: quare ⁊c̄. ⸿ Ad 2m dico ꝙ ꝯtra illā opi.(que nō ponit intellectū hīe actiuitatē aliquā aliā ab illa:quā hꝫ formalr ab obiecto vel ꝑ ſpeciē obiecti:ſicut nec lignū hꝫ aliquā actionē in calefaciendo aliā ab illa que eſt caloris)neceſſario ſequiẜ ꝙ itellectus nō hñs aliquid formalr nō operaẜ formalr:⁊ ita argutū eſt cōtra ꝑmā opi.que hoc idē
a.1.ſcōm. diſtin.3.q.7. vel.9. vř ſentire de intellectu:ſed ſicut dictū fuit in ꝑmo li.intellectus hꝫ actiuitatē ſuā ꝓpriā ſiue obiecto pñte in ſe:ſiue in ſpecie ſua cōcurrēte ſecū ad cauſandū effectū cōmunē amboꝝ:ita ꝙ ſufficit vnio ⁊ approximatio iſtaꝝ partialiū cauſaꝝ:nec tñ requiriẜ ꝙ altera alterā informet:q2 neutra dat alteri actū pertinētē ad ſuā cauſalitatē partialē. ⸿ Ad 3m dico ꝙ mouens motū pōt itelligi duob9 modis:
E vel ꝙ recipiat a mouēte nō moto formā aliquā qua moueat:ſicut actū ꝑm:vel ꝙ ipſa forma habita ſicut act9 ꝑmus recipiat ab eo aliā formā vlteriorē ſicut actū 2m: qua agat.ꝑmo mō eſt in q̄buſdā cauſis ordinatis ꝙ ꝑma dat virtutē ſcōe.hoc mō nō eſt in ꝓpoſito:q2 nec intellectus vt agens cauſalitate ſua partiali dat ſpeciei obiecti iſtū actū:quo operaẜ ad intellectionē:nec multo magis ecōuerſo:q2 ſpēs nullā actiuitatē dat itellectui ꝑtinentem ad cauſalitatē eius.2° mō vř eſſe in q̄buſdā mouentibus localr:ſicut manus mouet baculū:⁊ baculus mouet pilā. nō aūt manus dat baculo virtutē per quā expellit corp9 extra locū:ſed dat ꝑciſe baculo motionē localē:qua.ſ.applicaẜ ad iſtā expulſionē ꝓpter incōpoſſibilitatē corporis duri ad aliud corp9:q̄ḋ nō cedit ei.hoc mō vř eſſe in agentibus ad aliquē effectū ꝓductū per gñationē vel per alterationē:q2 lꝫ ibi cāe ordinate habeant aliā rōnem cauſandi:⁊ inferior non cauſet niſi in v̄tute ſuperioris.iſta tñ Aliq̄ habent affirmatiuam virtus ſiue aſſiſtentia ſiue influētia(q̄uocūq3 noieẜ)non eſt impreſſio alicuius forme vel alicuius inherentis in cā inferiori:ſed tñ eſt ordo ſiue actualis cōiunctio taliū cauſarū actiuaꝝ:ex q̄bus ſic cōiunctis ⁊ ſuis ꝓprijs actiuitatibus p̄ſuppoſitis cōiunctioni:ſequitur effectus cōmunis ambaꝝ cauſaꝝ. ⸿ Ad ꝓpoſitū igiẜ dico ꝙ nō ſolū iſta nō ſunt mouens ⁊ motū ꝑmo mō:ſed nec ſcōo mō ꝓprie: ſicut ſe hꝫ ſol ⁊ pater in gñōne:ſed tñ ſunt due cāe q̄ſi ex equo ſe hñtes:quātū ad hoc ꝙ neutra ꝑ ſe totalr mouet:⁊ tñ vna hꝫ priorē cauſalitatē reſpectu effect9 q̄3 altera.forte enim cā inferior nūq̄ agit in v̄tute cauſe ſuperioris/ꝓprie loquēdo:niſi in forma ſua qua agit aliquo mō depēdeat a ſupiori forma:lꝫ nō tūc qñ agit recipiat eā ab illo:ſꝫ ꝑus duratione vel nā:nec eniꝫ obm dependet ab aīa ſaltē
F vt eſt intellectus poſſibilis/q̄ntū ad iſtā formā qua actualiter operaẜ ad iſtā intellectionē:nec multo magis econuerſo:⁊ ſō nullo mō eſt obm mouēs motū reſpectu aīe vt operaẜ ad intellectionē:pōt tñ eſſe mouens reſpectu eius inq̄ntū ipſa recipit ſpēm intelligibilē:ſed tūc nō mouet aīam q̄ntū ad cauſalitatē quā hꝫ aīa ꝑ ſe:ſed ꝑ accidens q̄ntū ad iſtā formā quā hꝫ reſpectu cauſe partialis inq̄ntū opaẜ ad illā.⁊ hoc mō dictū fuit in ꝑmo.diſtin.3.ꝙ intellectus agēs ⁊ phantaſma ſunt vna cā totalis ſpēi intel q.6.7.vel.4. ⁊ 8.vel.10.
ligibilis.⁊ vlterius ſpēs itelligibilis ⁊ aliq̄d aīe ſiue ſit intellectus agens ſiue poſſibilis ſunt vna cā totalis intellectionis:ita ꝙ in ꝑmo ſigno obiectū ſiue phātaſma mouet Hic aliq̄s lr̄e in originali bus ſꝫ iſta bo na. aīam ad intellectionē ⁊ nō ad actū ꝑmū qui ſit aīe vt aīa eſt:ſed ad illū qui eſt reliqua cā partialis ſibi preſētia.in 2° aūt ſigno obiectū oīno nō mouet aīam neq3 ad actū ꝑm: neq3 ad aliquā aliā cām cōcurrētē:ſed ꝑciſe agit ad effectū cōem:⁊ tūc aīa ꝑ ſuū actū quē habuit agit in ſuo ordine ad eundē effectū:ita ꝙ nulla eſt ibi motio aīe ad agendū prior nālīter effectu ꝓducto.ad affectū nł moueẜ aīa nō inquātū actiua:ſed inquātū receptiua illius effectus:⁊ lꝫ ſit mota:nō tñ eſt mouens mota:q2 nō moueẜ ad mouere actiue:ſed ad recipe. ⸿ Ad 4m dico ꝙ illa ꝓpoſitio ꝑma eſt falſa de cauſis partialibus q̄uocūq3 ordiātis ad eundē effectū:hoc eſt ꝙ ſit ordo eſſentialis eaꝝ:⁊ nō ſint oīno eiuſdē rōnis:tales eniꝫ que ſunt alteri9 rōnis nō ſūt
G tñ diſtincte ſpecie:q2 hui9 nō concurrūt cōiter vt cauſe ordinate ad eundē effectū:nec tñ diſtincte numero:quia tunc nō eſſent alterius rōnis vel generis.igiẜ diſtincte genere.Et ſi accipias ꝙ nō in tali genere.Ex rōne diſtōnis generis:nō pōt iqueri magis hoc in hoc gñe q̄3 in alio. a.1.ſeq̄ñ.

Ad argumenta ꝑncipalia. Ad ꝑm concedo ꝙ aīa de ſe actu intelligibilis eſt ⁊ preſens ſibi:⁊ ex hoc ſequiẜ ꝙ poſſit itelligere ſe ſi non
H eſſet ipedita.nihil eniꝫ deficit actui ꝑmo neq3 ex pte vni9 cāe:neq3 ex pte ambaꝝ:neq3 a pte vnionis eaꝝ:⁊ ita totus actus ꝑmus de ſe perfectus eſt ad quem dꝫ ſequi iſte actus ſcōs qui eſt intellectio.⁊ forte ꝓp hoc dicit frequenter Aug.ꝙ aīa nouit ſemp ſe ꝓpter iſtā ꝓpinquitatē ad actum 8.trini.c.7.⁊ 10.tri.c.10.⁊ 14.trini.c.4 ⁊ inde.

actum noſcendi. vbi nulla eſt iperfectio in actu p̄mo. hoc aũt mõ aĩa nõ ſemp̄ nouit lapidez: q2 etſi ſemper habeat actũ p̄fectũ intelligẽdi lapidem: rõne ſue ꝓprie cauſalitatis partialis: non tñ ſemp̄ h3 aliã cãm partialem in actu preſentem: ⁊ iõ põt dici ꝙ q̃lꝫ eſt in potentia eſſentiali

I ad itelligẽdũ lapidẽ: qꝛ. ſ. caret iſta forma: q̃ tanq̃ alia partialis cauſa nata eſt eẽ in actu: ⁊ in actu vniri ſibi: ⁊ h̃ mõ trinitatẽ ponit Aug. ⁊ tñ ad ſolaz memoriã pertinere: q2 iſtud totũ nõ eſt niſi p̄ſentia obiecti ſub rõne intelligibilis: qđ pertinet ad memoriã: ſed in hoc eſt itellectio virtualis obiecti illius: que p̄tinet ad itelligẽtiã: ⁊ hoc mõ cũ volũtas ſit preſens vt act⁹ p̄mus p̄fectus ad habendum actũ ſm̄ reſpectu ſui eſt quodãmõ actus ſcđs: ſicut effect⁹ in cã efficiente: vt in volũtate: ⁊ in eo ſine quo nõ vt in intellectione: ſed q2 nihil eſt de iſto toto in actu niſi ſoluz qđ pertinet ad memoriã: ideo tota iſta trinitas: que. ſ. nata eſt eẽ trinitas tãtũ eſt in memoria quãtũ ad realitatez eius actualẽ. ❡ Sed quare nõ exit iſte actus totalis p̄mus in actũ 2m: cũ ſit p̄ ſe ſufficiẽs p̄n̄m eliciendi actũ 2m. ❡ Rñ: q2 eſt ipedimẽtũ: qđ iſta cã vincere nõ põt: ſicut q̃ñcũqꝫ poneret cã nãlis p̄fecta: nũq̃ tñ poſſet agere ꝓp ipedimẽtũ vincens. ❡ Sed qđ eſt iſtud ipedimentũ: ❡ Rñ°. intellectus noſter ꝓ ſtatu iſto nõ eſt natus moueri imediate: niſi ab aliquo imaginabili vel ſenſibili extra prius moueaẽ. Et quare hoc: forte ꝓpter peccatũ: ſicut vi3 Aug. dicere. 15. tri. c. vlti. Hoc tibi fecit infirmitas. ⁊ que cã īfirmitatis: niſi iniq̃tas. Idẽ dicit Cõmentator. 6. ethi. ⁊ Linco. ibidẽ. ⁊ ſup̄ p̄° poſterioꝝ ſiſr. vel forte iſta cã eſt nãlis ꝓut nã iſto mõ inſtituta eſt: nõ abſolute nãlis: puta ſi ordo iſte potentiaꝝ: de quo dictũ eſt in p̄mo diffuſe: neceſſario hoc reqrat: ꝙ qđcũqꝫ vle intellect⁹ intelligat: opꝫ phantaſiam actu phantaſiare ſingulare eiuſdẽ: ſed hoc nõ eſt ex nã: nec iſta cã eſt abſolute nãlis: ſed eſt ex peccato: ⁊ nõ ſolũ ex peccato: ſed ẽt ex nã potentiaꝝ pro ſtatu iſto: q̃cq̃d dicat Aug. ❡ Ad formã argumẽti igĩ dico ꝙ iſta cauſa que eſt ex p̄te angeli eſt ſufficiens ad hoc ꝙ eſſentia angeli ſit ſufficiens rõ intelligendi ſeipſaz, etiã ipſa talis eſt ex parte aĩe: ſed in aĩa ſunt ipedimẽta, in angelo nõ: nõ eniꝫ intellectus angeli h3 talẽ ordinẽ ad imaginabilia: ſicut h3 intellectus noſter pro ſtatu iſto: ⁊ ꝓpter iſtaz ipotentiam intelligendi imediate intelligibilia in actu (que ipotentia nõ eſt ex ipoſſibilitate intrinſeca: ſed extrinſeca: quã etiaz experiebaẽ ph̄s ⁊ nõ aliquã poſſibilitatẽ) dixit ipſe ph̄s ꝙ

K intellectus nõ eſt aliqđ intelligibiliũ ante intelligere. i. nõ eſt poſſibile intelligi a ſe ante intelligere alioꝝ: que ꝓpoſitio multiplex eſt ſm̄ cõpoſitionẽ ⁊ diuiſionez: ſicut illa. 6. thopi. hoc nũc eſt p̄mo imortale vel incorruptibile: ex eo ꝙ prepoſitio cũ ſuo caſuali equipollet aduerbiali determinationi: ⁊ põt cõſtrui cũ infinitiuo illo ſignificante terminũ potentie: ⁊ eſt ſenſus cõpoſitionis: vel cũ ipſa cõpoſitiõe ſignificata per terminũ vel per verbũ idicatiuũ. ⁊ eſt ſenſus diuiſionis: vt p̄mus ſenſus ſit iſte: nõ eſt poſſe intellectũ intelligi a ſe ante intelligere alioꝝ: ⁊ iſte ſenſus verus eſt ſm̄ eũ. Alius ſenſus eſt ꝙ ante intelligere alioꝝ intelligibiliũ a ſe nõ põt itellectus intelligere ſe. falſa eſt ſicut iſta. hoc nũc p̄mo eſt imortale. falſa eſt pro homine in ſtatu innocẽtie. ⁊ hoc mõ ph̄s dicit ꝙ aĩa intelligit ſe ſicut alia. ⁊ ſm̄ iſtum moduz expoſitionis moueẽ ab obiectis imaginabilibus: ⁊ eis cognitis põt ex eis cognoſcere rõnes cões imãlib⁹ ⁊ mãlibus: ⁊ ita reflectẽdo cognoſcit ſe ſub rõne cõi ſibi ⁊ imaginabilibus. nõ aũt poteſt ſtatiꝫ intelligere ſe nullo alio itellecto: q2 nõ põt ſtatim moueri a ſe, ꝓpter ordinẽ potentiaꝝ eius nec̃iuꝫ pro ſtatu iſto ad imaginabilia. ❡ Ad 2m vn⁹ doctor dicit ꝙ ſingulare põt p̄ ſe intelligi: l3 nõ ſingulare mãle: q2 ſingularitas nõ prohibet: ſed mãlitas: alioqn de⁹ nõ eẽt itelligibilis cũ ſit ſingulare qđ falſuꝫ eſt: ⁊ tũc p3 rñſio ꝙ ꝓpoſitio aſſumpta de nõ intelligẽdo ſingulare nõ eſt vera: niſi de ſingulari mãli. ❡ Alius dicit ꝙ nõ. ſ. nec ſe nec alia itelligit ſub ratione ſingularis mãlis vel imãlis: ſ3 ſub rõne vlis: qđ eſt p̄ ſe obm̄ intell̃s: qđ ẽt relucet in habitu itelligibili. Et ſm̄ hoc p3 rñſio ad arg͞m. ❡ Neutrũ credo eſſe veꝝ niſi forte loquẽdo de itellectu q ꝓp iperfectionẽ ſui non põt forte qđcũqꝫ itelligibile itelligere: nõ ſic itellectus angelic⁹. ❡ Ad 3m dico ꝙ rõ iſtius ꝓpoſitionis maioris in potentijs ſenſitiuis ĩ eſt iſta: ꝙ oĩs potẽtia ſenſitiua reqrit deter

L minatũ organũ: vñ ex determinato numero ĩ potentiarũ organicarũ cõcludit. ph̄. 2° de aĩa determinatũ numeruꝫ actionũ vel obiectoꝝ. iſtud aũt organũ opꝫ ita eẽ diſpoſitũ vt poſſit recipere ipm̄ ſenſibile ſine mã: ⁊ in corporalibus: q̃cq̃d eſt receptiuũ forme ſine mã nõ eſt receptiuũ forme cõiter cũ mã: ideo dico, cõiter, q2 nõ eſt mõ ſermo de organo tactus: de quo eſt difficultas ſpecialis. organũ igĩ ſenſus opꝫ eẽ nõ tale hoc eſt carẽs obo ſm̄ ſuũ eſſe mãle ⁊ ſenſibile: nõ tñ in actu: ſed ẽt potentia ꝙ nõ ſit receptiuũ iſtius ſm̄ eẽ mãle, ſm̄ ꝙ eẽ ipſuꝫ eſt obm̄ ſenſus: ſicut bñ apparet de colore cui⁹ receptiuũ ſm̄ eẽ materiale eſt ſup̄ficies corp̄is terminati. receptiuũ aũt ei⁹ ſine mã eſt corpus perſpicuũ ſiue nõ terminatũ: ⁊ ita oppoſite diſpõnes reqrũẽ in organo ſenſus: ꝙ d3 eẽ receptiuũ ſenſibilis ſine mã: ⁊ in eo qđ d3 recipere obiectũ ſm̄ eẽ mãle: iõ opꝫ organũ denudari a forma quã recipit: ⁊ per p̄ñs ſenſuꝫ qui eſt in tali organo. ex hoc ſequiẽ ꝓpoſituꝫ ph̄i. 3. de aĩa: ꝙ. ſ. itellectus nõ ſit potẽtia organica: ⁊ ideo ſeparaẽ ab oĩ mã: ſicut ab oĩ organo quo operaẽ. ſi enim reqreret aliqđ illud eẽt determinate diſpõnis: ſicut eſt oẽ organũ corporeũ: ⁊ iõ (ex hoc ꝙ eẽt receptiu⁹ aliqꝝ

M ſm̄ eẽ mãle determinatũ ꝓpter determinatã diſpõnez corp̄is) nõ eẽt receptiuus oĩum formaꝝ corporaliũ ſm̄ eẽ imãle: ⁊ ita intellect⁹ nõ poſſet recipere formas oĩuꝫ mãliũ vt oboꝝ: ſi eẽt virtus mãlis ⁊ organica: tñ h̃ habito ꝙ ſit nõ organica nõ opꝫ ipſuꝫ eẽ nõ tale realr̃: q̃le illud cuius d3 eẽ receptiuus itellectualr̃: nõ enim opꝫ oppoſitã eẽ diſpõnez in receptiuo alicuius realr̃ ⁊ intellectualr̃: ſuppoſito ꝙ itellectus nõ ſit v̄tus organica: qđ tñ requireret ſi eẽt v̄tus organica. Idẽ eniꝫ intellectus põt eẽ ipſemet realr̃ ⁊ in actu p̄ habitũ realr̃: ⁊ tñ receptiu⁹ intellectualr̃: ⁊ ſui: ⁊ habitus: ⁊ cuiuſcũqꝫ informantis euꝫ realiter. ⁊ eſt tota rõ: q2 talia ſic recepta intellectualr̃ non requirũt in recipiẽte determinatã diſpõnẽ oppoſitã enti intelligibili reali. iſta igĩ ꝓpoſitio que dicit ꝙ opꝫ cognoſcens eẽ nõ tale: vel eẽ denudatum ab eo qđ cognoſcit vel recipit: ⁊ a rõne cognoſcẽdi. ſi gnãliter accipiaẽ: cõcludit oẽm intellectũ eẽ nihil: q2 oĩs itellectus ſm̄ ſe eſt totius entis: ⁊ ita ipſe nihil erit entiũ: ⁊ intell̃s iſte eſt falſus: ſed tñ nõ eſt mãle vel organicũ: vt ſit capax oĩum: q2 ſi eẽt mãle vel organicũ: eẽt tñ capax aliquoꝝ ſine mã quoꝝ talis receptio non repugnaret ſue entitati mãli: ſue aũt entitati itellectuali nõ repugnat receptio itellectualis quoꝝcũqꝫ. ❡ Ad 4m rñſum eſt frequenter ꝙ idez põt ſe mouere: non tñ motione corp̄ali: ſed ẽt ſp̄ũali: ⁊ ẽt vlr̃ quecũqꝫ actio v̄tualis vniuoca põt ſtare cũ po⁴ ad actuꝫ ſuũ formalẽ: ⁊ tũc qñ idẽ nõ ſit in po⁴ ⁊ in actu ꝓut ſunt diĩe entis oppoſite: neqꝫ p̄ ſe: neqꝫ denoĩatiue: ⁊ tñ idẽ eſt in po⁴, hoc eſt p̄n̄m paſſiuũ: ⁊ in actu, h̃ eſt p̄n̄m actiuũ eiuſdẽ: hoc frequẽter dictũ eſt. ❡ Ad vltimũ. ⁊ ſi aliqui cõcedant ꝯclõnẽ illã ibi illatã que videẽ ipoſſibilis: q2 tunc ſequereẽ ꝙ illa itellectio eẽt actu i finita. põt enim intellectus q̃cũqꝫ eẽ infinitoꝝ intelligibiliũ: ⁊ ſi tũc haberet intellectionẽ eãdem ſibi: pari rõne intellectio cuiuſlibet eẽt

Inquiſitio ſapientis: quam cito animo intellige.

Quere hunc ſup̄ lib. de aĩa q. 18. optime ad hoc.

Di. 3. pleriſqꝫ ⁊ alibi quere. 3. de aĩa. t. c. 32.

Salua veritate ⁊ amicos h̃

c. ſi.

Tho. 1. parte ſum. q. 56. ar. 2. ĩ ſol. 2. arg.

Hen. q̃l. 5. q. 15. 2. 26. ⁊ q̃. 8. q. 13. ⁊ q̃l. 15. q. 9.

Uide clarius 14. q. quol.

a. l. ẽ va eo ꝙ a. l. poſſibili organorum.

Tex. cõ. 128. Uide. 2. de aĩa t. c. 121. ⁊ t. c. 138. ad h̃.

Uide in. 2. li. de aĩa ⁊ in. 4. di. 44.

Tex. cõ. 4. ſi. 14. 16. 19. ⁊ inde.

Hic habes de claratione. 4. cõ. 3. de aĩa ſubtiliſſimã.

Et inq̃t auer. 3. de aĩa. c. 4.

Idez h3 Cõmẽtator. 3. de aĩa. cõ. 14.

3. diſ. 1. q. 7. vel. 9. ⁊ ſup̄ q. 10. 2. diſ. ⁊ ſup̄. 9. mer. q. 14. ⁊ infra di. 25. ⁊. 15. q. c.

Ubi ſupra.

Quere. 3. de aĩa t. cõ. 5. ⁊. 15. ⁊. 18. ⁊ c. t. c. 51.

eadē ſibi: ⁊ ita haberet intellectionē eandē ſibi que eſſet vel eſſe poſſet infinitoꝝ intelligibiliū. nego igit̄ ↄñiam.

N Et ad ꝓbationē dico ꝙ intellectio illa ſm veritatē eſt extremū tam reſpectu potētie ꝙ̃ reſpectu obiecti: q2 effect⁹ eſt amboꝝ: ſicut qñ a diuerſis cognoſcente ⁊ cognito paritur noticia: noticia illa eſt effectus cōis iſtoꝝ duoꝝ. 9. de tri. c. vlti. ita etiā qñ gignit̄ ab eodē habente rōnē tam potentie ꝙ̃ obiecti eſt effectus illius vnius hñtis realr illā duplicē cauſalitatē: ⁊ nō medians inter idē ⁊ ſe ſm nām rei: qm̃o mediat mediū inter ↄ̃ria: ⁊ de tali medio ꝓut eſt ex nā rei / vera eſt iſta ꝓpoſitio: ꝙ plus cōuenit cū extremo quocūqꝫ ꝙ̃ extrema inter ſe. ¶ Ad cōfirmationem dico ꝙ intellectio ab alia intellectione diſtinguit̄ ꝑ obm: ab obiecto ⁊ᵒ ⁊ potentia diſtinguit̄ per ſeipſā formalr. ꝙ aūt ab eis diſtinguit̄ cauſalr hꝫ a cauſis extrinſecis: vt a potentia ⁊ ab obiecto: ſicut radius habet cauſaliter a ſole ꝙ ab eo diſtinguitur.

Ecundo quero de intellectione angeli alioꝝ a ſe. ⁊ pmo an angelus habeat notitiā naturalem diſtinctam eſſentie diuine: Et nō: quia aut eſſet per eſſentiā diuinā: aut per ſpecieꝫ eſſentie. nō ꝑ eſſentiā: q2 tūc eſſet nāliter beat⁹: qḋ nō pōt cōpetere creature. nō per ſpēm: q2 eſſentia diuina eſt intimior itellectui ꝙ̃ ſit iſta ſpēs. igit̄ ſupflui ibi ponere ſpecieꝫ: q2 eēntia diuina pōt ibi efficacius per ſe facere illud: ꝓpter qḋ ponit̄ ſpecies ꝙ̃ ipſa ſpēs. Phs et in. 3. ḋ aīa nō vı̄ aſſignare ſpēm neceſſariā: niſi q2 obm nō eſt per ſe in aīa. lapis inquit nō eſt in aīa: ſed ſpecies lapidis: quare ⁊c.

Vide Henri. qꝫl. 3. q. 1. a. 1. preterea pho. 3. ⁊c. Tex. cō. 38.

¶ Cōtra. vel igit̄ angelus nullā notitiā haberet eſſentie diuine: ⁊ tunc fruſtra eſſet ſibi datū illud preceptū / vere. Diliges dñm deū tuū ⁊c. fruſtra eniꝫ precipit̄ illius dilectio: qḋ oīno ignorat̄. vel tñ haberet noticiā ↄfuſā iſtius eſſentie: ⁊ tunc videt̄ intellectus iſte eſſe poſſibilis ſicut noſter: q pōt ꝓcedē a ↄfuſo ad diſtinctū: qḋ vı̄ incōueniens.

Exod. 20. ⁊ deutero. 6. ⁊ alibi ſepe.

Hic concordant aliqui in iſta negatiua ꝙ angeli nō hñt diſtinctā noticiaꝫ nāliter: qḋ ꝓbat̄. Primo ſic: ois ꝓpria rō intelligendi aliqḋ obiectū per adequationē repreſentat illud obiectum: nulla aūt ſpēs vel eſſentia creata pōt adequate repreſentare effigiem diuinā increatā. mi. pꝫ. Tum q2 qḋlꝫ tale eſt finitū: obiectū aūt infinitū: finiti aūt ad infinitū nulla eſt ꝓportio. igit̄ ⁊c. Tum q2 ſpecies creata vnius rei magis aſſimilat̄ alteri rei create ꝙ̃ deo: q2 vtrunqꝫ finitū. diſtincius igit̄ repreſentat creaturā ꝙ̃ deū: ⁊ per ↄñs nō eſt ꝓpria rō diſtincte cognoſcendi deū ſiue itelligendi: igit̄ ⁊c. ¶ Item rō formalis ſm quā cognoſcit̄ obm dꝫ eſſe determinata ſicut ⁊ ipſum obiectū: aliſ nō magis repreſentaret hoc obiectū ꝙ̃ illud: ſed deus eſt maxie indeterminatus ſicut dicit Aug. 8. de tri. igit̄ ⁊c. ¶ P̄. Illa ſpēs per quā cognoſcit̄ eſſet magis imago ꝙ̃ angelus vel aīa in ſe: qḋ eſt cōtra Aug. qui dicit: qḋ eo aliqḋ eſt imago dei quo particeps eius eſſe pōt: magis aūt pōt angelus vel anima eſſe dei particeps nāliter ꝙ̃ ſpēs: q2 non eſt capax dei ſic angelus. igit̄ ⁊c. ¶ P̄. Si ſpecies diuine eſſentie eſſet in intellectu āgeli. igit̄ angelus nāliter cognoſceret nō ſoluꝫ eſſentiā ſed perſonaꝝ trinitatē. cōſequens vı̄ falſum: cum hec trinitas non ſit ibi niſi rōne infinitatis. ¶ P̄. Si illa ſpēs eſſet in intellectu vnius beati vel angeli / poſſet alius angelus nāli acumine intellectus ſui iſtam ſpeciem videre. ⁊ cum illa ſit repreſentatiua eſſentie: ⁊ eoꝝ que ſunt in eſſentia: tunc naturalr iſte angelus videns ſpēm: oīa hec videret: qḋ eſt ipoſe: q2 tātū ipſe tūc videret nāliter ꝙ̃tū nos per fidē. igit̄ ⁊c. ¶ Iſtam negatiuā tenendo ſi queris per qḋ affirmatiue cognoſcit: Rñdet̄ ꝙ angelus nō cognoſcit eſſentiā diuinā naturalr per aliquā ſpecieꝫ. Neqꝫ per aliquā ſpēm inferiorē: neqꝫ per aliquā ſuperiorē: ſed per eſſentiā ſuā ꝓpriā: q2 ipſa eēntia angeli eſt imago dei ⁊ ſimilitudo. vnūqḋqꝫ aūt cognoſcit̄ per ſuā ſimilitudinē: igit̄ angelus per eſſentiam ſuam cognoſcit eſſentiam diuinam: eſt enim angelica natura quoddam ſpeculum diuinam ſilitudinē repreſentans ⁊c.

Hen. qꝫl. 3. q. 1. ⁊ qꝫl. 4. q. 7. ⁊. 9. ⁊ qꝫl. 5. q. 14.

3. phi. ⁊ pmo ce. ⁊ alibi ſepe

Arg. Henr. hic ꝑ locum a maiori. a. l. appꝛehenditur.

c. 4. Tolle h ⁊ illud ⁊c. 14. tri. c. 8.

Tho. 1. parte ſum. q. 56. ar. 3.

†. ſ. Henricū. Contra †primum qui poſuit iſtas rōnes ad iſtam ↄcluſionē negatiuā arguit̄ ſic. Quia ex eiſdē poſſet ꝓbari ꝙ per nullū repreſentatiuū creatū angelus cognoſcit naturalr eēntiā diuinam: ⁊ ꝑ eſſentiā nō cognoſcit ſm eū: q2 nulla creatura poteſt nāliter videre illam eſſentiā: ⁊ ex hoc vı̄ ſequi ꝙ nullā notitiā nālem potuit angelus habere de illa eſſentia. nō enim de ea diſtincte: ⁊ in particulari aliquid videt̄: q2 hoc nō vı̄ poſſibile niſi per eſſentiam: vel per aliquod repreſentatiuū diſtincte: quoꝝ vtrūqꝫ negat̄: nō aūt indiſtincte ſiue in aliquo priori cōceptu cōmuniori: qui nō ſit ꝓprius iſti eſſentie: q2 oēm cōceptū cōem vniuocū iſti eſſentie ⁊ aliꝫ negat iſte. ¶ P̄. Eſſentia diuina ſm iſtū nata eſt tñ facere cōceptū vnū realē in itellectu diuino: ita ꝙ nullus alius habet̄ de ea: niſi per intellectū negociantem. igit̄ iſta eſſentia nata eſt facere tñ per ſe cōceptum vnū realē in quocūqꝫ intellectu. probatio cōſequētie. ois cōceptus qui natus eſt haberi: ⁊ etiā cauſari virtute hui⁹ eſſentie in aliquo intellectu eſt natus haberi virtute eius in intellectu cōprehēdente ipſam. talis eſt diuinus intellectus. igitur ⁊ vltra ſequit̄ ꝙ cōceptus nullus realis poſſit haberi de iſta eſſentia niſi vnus. ꝓbatio iſtius ↄſequētie: q2 oēm cōceptū realē queꝫ pōt aliqꝫ intellectus habere de iſta eſſentia ipſa pōt cauſare: aliogn nō eſſet perfecta in rōne obiecti: q2 illud qḋ eſt in rōne obiecti imperfectiſſimū pōt cauſare omnē cōceptum de ſe cauſabilē: ⁊ tunc ſequit̄ vltra ꝙ vel intellectus angeli habebit iſtū vnum cōceptū vndecūqꝫ cauſet̄: vel oīno nullū habebit. illum aūt habere nō poterit niſi vel cognoſceret per eēntiā vel per ꝓpriā rōneꝫ repreſentantē: quare nullū habebit.

Rō ꝗ dicitur de vno pꝛioꝝ ſcilicet in hoc ſeculo ⁊ copulatione intellectus agētis intellectu poſſibili: vt hꝫ Auer. 3. de an. cō. 36.

Vide Henri. vol. 3. ⁊. 8. ar. 1. quo ↄ̃ iſte ad ꝓpo

Contra ſecūdū qui ponit ꝙ angelus intelligit illā eſſentiā ꝑ ſeipm inqꝫtū eſt imago dei: lꝫ imago ꝗ̃ eſt tñ rō cognoſcēdi reꝑſentet nō vt cognita: ſicut eſt de ſpe viſibili in oculo: ⁊ de ſpe intelligibili in intellectu que repreſentat obm īmediate abſqꝫ diſcurſu: tñ illa imago per quā non cognoſcit̄ illud cuius eſt: niſi vt per ſpeciem cognitaꝫ nō eſt ratio cognoſcendi illud: niſi tñ per diſcurſuꝫ ſicut diſcurrit̄ a cognito ad incognitū: ſed eſſentia angeli tñ pōt poni imago 2ᵒ modo: ⁊ nō pmo mō: nō igit̄ per illā imaginē cognoſcit angelus eſſentiā diuinā niſi diſcurrendo: qḋ eſt incōueniens: q2 ſꝫ eos angelicus intellectus nō diſcurrit. ¶ P̄. Ois diſcurſus preſupponit notitiā illi⁹ ſimplicis ad qḋ diſcurritur. igit̄ ſi per illā eſſentiā cognitaꝫ habet̄ notitia de eſſentia diuina: ꝑ diſcurſuꝫ opꝫ prehabere cōceptū ſimplicem de eſſentia diuina: ⁊ tunc illius querenda eſt ratio alia prior.

1. pte. q. 58. ar. 3.

¶ Confirmatur etiaꝫ: q2 nullū obiectū facit diſtinctā notitiam alterius obiecti: niſi includat in ſe virtualiter illud aliud obiectū: q2 vnūqḋqꝫ ſicut ſe hꝫ ad eſſe ſic ad cognoſci: qḋ igit̄ nō includit aliud virtualiter in entitate: nō includit illud in cognoſcibilitate: ſed eſſentia angeli non includit virtualr eſſentiā diuinā ſub illa rōne diſtincta. igit̄ nō eſt rō cognoſcēdi eam diſtincte ſub aliqua rōne. A

Ad queſtionē igit̄ rñdeo aliter. pmo diſtinguēdo de duplici cognitione. poteſt eniꝫ aliqua eſſe cognitio obiecti ſm ꝙ abſtrahit ab oi exiſtentia actuali: ⁊ pōt eſſe aliqua eius ſm ꝙ exiſtens: ⁊ ſꝫ ꝙ preſens in aliqua exiſtentia actuali: iſta diſtinctio ꝓbat̄ B

ſ. medium.

per rōnem

per rõnẽ ⁊ per ſimile. ℂ Primũ pʒ ex hoc ꝙ poſſumus habere notitiã de aliqbus qdditatibus: ſcia aũt eſt obiecti ſm ꝙ abſtrahit ab exiſtẽtia actuali: alioquin ſcia poſſet qñqʒ eſſe ⁊ qñqʒ nõ eẽ: ⁊ ita nõ eẽt ꝑpetua: ſʒ corrupta re corrũperet̃ ſcia illius rei: qḋ falſuʒ eſt. ℂ Scḋʒ ꝓbat̃: qꝛ qḋ eſt ꝑfectionis in poᵃ inferiori vꝫ eminẽtius eẽ in ſuperiori que eſt eiuſdẽ generis: in ſenſu aũt qui eſt poᵃ cognitiua inferior intellectu perfectionis eſt ꝙ eſt cognitiua rei ſm ꝙ in ſe exiſtẽs eſt: ⁊ ſm ꝙ eſt pñs ſm exiſtẽtiã ſuã. igit̃ hoc eſt poſſibile in intellectu: qui eſt ſuprema vis cognitiua. igit̃ põt hr̃e cognitionẽ rei ſm ꝙ pñs: ⁊ vt breuibus vtar vbis primã voco abſtractiuã que eſt ipſius qdditatis ſm ꝙ abſtrahit̃ ab exiſtẽtia actuali ⁊ nõ exiſtia. Scḋaʒ .ſ. que eſt qdditatis rei ſm eius exiſtẽtiã actualeʒ vel que eſt rei pñtis ſm talẽ exiſtẽtiã voco cognitionẽ intuitiuã: nõ ꝓut intuitiua diſtinguit̃ ꝯ diſcurſiuã: qꝛ ſic aliqua abſtractiua eſt intuitiua ſʒ ſimplr̃ intuitiua eo modo quo dicimur intueri rẽ ſicut eſt in ſe. ℂ Iſtud ẽt 2ᵐ mẽbrũ per hoc declarat̃ ꝙ nõ expectamus cognitionem de deo qualis poſſet haberi de eo ipſo per impoſſe nõ exiſte vel nõ pñte per eẽntiã. ſʒ expectamus intuitiuã que dicit̃ facie ad faciẽ: qꝛ ſicut ſenſitiua eſt facialis .ſ. rei ſm ꝙ eſt pñtialiter exiſtens: ita ⁊ illa quã expectamus. ℂ Scḋa declaratio huius diſt. eſt per ſile in potẽtijs ſenſitiuis: aliter eniʒ poᵃ vel ſenſus particularis cognoſcit obiectũ aliter phãtaᵃ. ſenſus eniʒ particularis eſt obiecti ſm ꝙ eſt ꝑ ſe vel in ſe exiſtẽs: phãtaᵃ cognoſcit idẽ ſm ꝙ eſt preſens per ſpẽm: q̃ ſpẽs poſſet eẽ eius: lʒ nõ eſſet exiſtẽs vel preſens: ita ꝙ cognitio phantaſtica eſt abſtractiua reſpectu ſenſus pticularis: qꝛ .n. que ſunt diſperſa in iferioribᵘ qñqʒ ſunt vnita in ſupioribus: ita illi duo modi cognoſcẽdi qui ſunt diſperſi in potẽtijs ſenſitiuis ꝓpter organũ: qꝛ nõ eſt idẽ organũ qḋ eſt bñ receptiuũ: ⁊ qḋ eſt bene retẽtiuum: vnitĩ ſunt in intellectu cui vt vni potẽtie põt vterqʒ actus cõpetere. ℂ Hac diſtinctione ꝓmiſſa ad qõnẽ rñdeo: ꝙ lʒ ſm cõiter loquẽtes nõ poſſet angelus ex puris nãlibᵘ: habere cognitionem dei intuitiuam: de qua in 4ᵒ lib. tñ non videtur negandum quin poſſit naturaliter habere cognitionẽ eius abſtractiuã hoc mõ intelligendo ꝙ ſpẽs aliqua diſtincte repñtet iſtã eſſentiã: lʒ nõ repñtet eaʒ: vt in ſe ꝑſentialr̃ exiſtentẽ: hñ quidẽ poſſibile eſt hr̃e cognitionẽ diſtinctã lʒ abſtractiuã. nã abſtractiua diſtinguitur in cõfuſam ⁊ diſtinctã penes rõnẽ aliã ⁊ aliã cognoſcẽdi: ⁊ iſtã talẽ ſpẽm repreſentãtẽ eſſentiã diuinam intellectui angelico: nõ vꝫ incõueniẽs ponere intellectui angeli inditam eẽ a ꝓncipio: ita ꝙ lʒ ipſa nõ ſit nãlis intellectui: hoc modo ꝙ iſte itellectus poſſit ex nãlibus ſuis eã acqrere: neqʒ ẽt ꝙ poſſit eã habere ex actione alicuius obiecti agẽtis nãliter: qꝛ nõ põt eã hr̃e pñtialitate alicuᵘ obiecti finiti mouẽtis: niſi eẽntie diuine tñ: que nihil aliḋ a ſe cauſat nãliter nãnaturali cauſatione: tñ ſicut ꝑfectiões date angelo in ſua prima creatione: lʒ non neceſſario ſequant̃ nãm eius: dicerent̃ nãles diſtinguẽdo ꝯ mere ſup naturales .ſ. grẽ ⁊ glorie. ita iſta perfectio data itellectui angelico: que eſſentia diuina eẽt ei pñs diſtincte: lʒ abſtractiue: poteſt dici naturalis ⁊ ad cognitionẽ naturalẽ angeli pertinere. ita ꝙ quicqd cognoſcit angelus de deo virtute huius ſpẽi aliquo modo cognoſcit naturaliter: ⁊ aliquo modo nõ naturaliter. nãliter inquãtũ iſta nõ eſt ꝓncipiũ gratuiti actᵘ nec glorioſi: nõ naturaliter aũt quãtũ ad iſtam nõ poſſet pertinere ex naturalibus neqʒ aliqua actione nãli. ℂ Qꝛ autẽ talis ſpẽs poni debeat diſtincte repreſentãs eẽntiaʒ diuinaʒ: lʒ abſtractiue: perſuadet̃ primo ſic: qꝛ beatitudo naturalis angeli excedit naturalẽ beatitudinẽ hoĩs: etiaʒ ſi fuiſſet in ſtatu innocẽtie: taʒ angelus ꝙ̃ homo per quãtũcũqʒ tempus: igitur cum homo pro ſtatu nature lapſe poſſit habere cognitionem de vltimo fine in vniuerſali: ⁊ volitionẽ ꝯſequentẽ: ⁊ pro ſtatu innocẽtie habere potuerit aliquo modo notitiam diſtinctã: ⁊ volitio ſummi boni ſequatur cognitionem vltimi veri: ſequit̃ vt ſic ꝙ in tali cognitione ⁊ volitiõe ſummi boni diſtincte poſſit haberi maior beatitudo ab angelo ꝙ̃ ab homine. ℂ Scḋo mõ perſuadetur per hoc ꝙ aliquis raptus, vidẽs tranſitorie eſſentiã diuinã: ceſſante iſto actu videndi põt habere memoriã obiecti: ⁊ hoc ſub rõne diſtincta ſub qua erat obiectum viſionis: lʒ non ſub ratione pñtis actualiter: qꝛ talis preſentia nõ manet poſt actũ in ratiõe cognoſcibilis. igit̃ per aliã rationẽ perficiẽtẽ intellectum talem põt obiectũ iſtud iſto modo obiectiue eſſe preſens: ⁊ ita non eſt cõtra rationẽ eſſentie: ꝙ ſpecies illius ſit in aliquo intellectu diſtincte repreſentans eam. igitur nec videtur talis ſpecies neganda ab intellectu perfectiſſimo creato: nihil enim videtur debere negari ab intellectu ſummo creato qḋ non repugnat alicui intellectui creato in naturalibus: qꝛ non eſt perfectio excellẽs nimis. Aſſumptuʒ põt probari per raptum Pauli: qui tranſeunte iſto raptu recordabatur illorum viſorũ ſm ꝙ ille ſcribit ad Cor. Scio hominẽ in chriſto ante annos .14. ſiue in corpore ſiue extra corpus neſcio: deus ſcit ⁊c. Et audiuit archana verba que non lʒ homini loqui. ℂ Qꝛ autem poſt raptũ poſſet ſpecies obiecti diſtincte manere: videtur qꝛ hoc eſt perfectionis in intellectu: ꝙ põt conſeruare ſpẽm obiecti ceſſante pñtia obiecti. ℂ Tertio perſuadet̃ ꝓpoſitũ: qꝛ ſm Aug. 4. ſup gen. 23. dies illi ſex nõ erant in ſucceſſione temporis: ſed in cognitione angelica creaturarũ, ordinẽ naturalẽ hñtiũ. ita ꝙ prius naturaliter nouit angelus creaturã in verbo. 2ᵒ in genere ꝓprio. ⁊ non ſtando ibi redijt in verbuʒ laudans ipſum ex opere ſuo: ⁊ in illo iteruʒ videt rationẽ ſequẽtis creature naturaliter: ita ꝙ quãdo deus dixit. Fiat lux. vidit angelus ſe in verbo eterno cum facta eſt lux: ⁊ cum factũ eſt veſpere. vidit ſe in genere ꝓprio: ⁊ cũ factũ eſt veſpere ⁊ mane dies vnus. ex ſe exſurrexit in laudem dei in quo vidit 2ᵐ creaturam: ita ꝙ iſta viſio erat terminus ꝑcedẽtis diei (inquãtũ ex cognitione creature prime in verbo ſurrexit in cognitionem verbi: imo requies omniũ creaturarũ in primo artifice ⁊ opifice. ita diſtiguit Aug. ſingulos dies vſqʒ ad diem 7ᵐ. cuius erat mane vltime creature in verbo: ⁊ non ſequebatur veſpere) ⁊ erat ꝓnᵐ ſequẽtis diei inquãtũ vidit illam creaturã in genere proprio. ℂ Et lʒ ipſe illam cognitioneʒ rerum in verbo poſuerit cognitioneʒ beatificam ſicut apparet ibi in ꝓnᵒ 22. c. ℂ Cum ſancti angeli ſemper videãt faciẽ dei: verboqʒ eius vnigenito ſicut patri equalis eſt perfruantur: in ipſo verbo dei prius nouerunt creaturam vniuerſam: in qua ipſi principaliter ſunt cõditi: perfruitio igitur pertinet ad beatitudinẽ. ſimiliter in eodẽ .c. tunc nox ad dieʒ pertinet nõ dies ad nocteʒ: cum ſublimes ⁊ ſancti angeli illud qḋ creaturam in ipſo creatore nouerunt: referunt in ipſius honorem ⁊ amorem: in quo eternas rationes quibus creata eſt contẽplantur: eaqʒ cõcordiſſima contẽplatione ſunt vnus dies quẽ fecit dominus: cui coniungitur eccleſia ex hac peregrinatiõe liberata: vt ⁊ nos exultemᵘ ⁊ letemur in eo. ℂ Poteſt tamẽ probari ex dictis eius ꝙ hec cognitio: que vocatur comuniſſime cognitio matutina: ſit naturalis ⁊ non preciſe beatifica: qꝛ ſm euʒ iſte ordo erat in cognitione angelica creatura poſt creaturam: ꝙ prius naturaliter preceſſit cognitio angelica creaturarum in verbo cognitionem earum in gñe proprio: factis antẽ creaturis in gñe proprio: ſtatiʒ potuit angelus cognitionẽ earũ habere in genere ꝓprio: igitur omnes iſte co-

Marginalia:

2. 2. 7. meta. ꝑ ᵒpoſte. 2. 2. de aia ⁊ alibi. ſ. mẽtal al.

C

1. corin. 13.

Subtiliſſima diſia inter ſenſuʒ interiorẽ ⁊ exteriorẽ i cognoſcendo.

Nota dic.

Sicut accidit addiſcẽtibus artem.

di. 49. q. ſi.

D

Vide. S. di. ꝓ. ⁊. 14. q. quolibet.

E

F

2. c. 12.

Vide. ſ. di. c. 7.

Narie quoniã ur. c. in originalibus.

Aug. ſup ge. ad qḋ diligẽs lector aduertat.

Hec mirabilia ſpeculare. ⁊ gſce ab vlteriori iquiſitiõe in hoc ſeculo.

a. l. 29.

c. 30.

videret̄ ꝙ angelus poſſet cognoſcere nãliter eſſentiã diuinã in trib⁹ ſuppoſitis pro eo ꝙ poſſet nãliter cognoſcē in p̄mo ſuppoſito eſſe memoriã infinitã ꝓductiuã alteri⁹ ſuppoſiti: ⁊ in duob⁹ eſſe volũtatē infinitã ꝓductiuã alterius ſuppoſiti. ℂ Poſſet dici ꝙ illa cognitio nõ eſſet mere nãlis: q̄ꝛ ad eam nõ poſſet angelus nãliter attingere ex nãlibus ſuis: neqꝫ ex cauſis neceſſarijs alicui⁹ nãliter agētis: ita ꝙ lꝫ angelus hñs ſpēm eſſentie diuine poſſet nãliter vti ea: tñ ipſa ſpēs eſt a cã ſupnãli ⁊ ſupernãliter agente.

Sed qd ad. b

ℂ Contra iſtud obijcit̄: q̄ꝛ q̄ñlꝫ ēt aliqḋ a deo nãliter cognoſcit̄: lꝫ illas alias ſpēs recipiat a deo ſupnãliter imp̄rimēte. ℂ Poſſet dici ꝙ illas alias ſpēs poſſet hr̄e ab illis obiectis in ſe nullis alijs ab ipſis agentibus requiſitis: ſꝫ nullo mõ poſſet hr̄e illam ſpēm diſtinctã reſpectu eſſentie diuine niſi ab ipſo ip̄rimente: ⁊ hoc nõ nãliter ſed ſupnãliter.

a. l. q̄ꝛ ſpecies aliorum recipere ⁊c̄.

O

ℂ Ad vltimũ dico ꝙ ſi teneat̄ ꝙ angelus beatus nõ videt per iſtã ſpēm: tunc nec alius videns eã in intellectu eius videbit per eã ſupernãlia. ℂ Si aũt ponat̄ ꝙ iſta ſit rõ ipſi intellectui vt in quo videndi trinitatē. ℂ Põt cõcedi ꝙ ēt alij videnti ſit rõ: q̄ꝛ ēt ⁊ alius hꝫ in ſe ſimilē ſpēm vidēdi: ⁊ tũc opꝫ dicere ꝙ viſio eſt nãlis vno mõ ⁊ nõ alio mõ: ſicut eſt expoſitũ in viſione p̄cedente.

Ad aliud

pro opi. 2ª ꝙ angelus eſt imago: dico ꝙ equiuocat̄ de imagine: q̄ꝛ nõ eſt talis imago: que ſit p̄ciſe rõ cognoſcēdi: mõ vt cognite: ſꝫ eſt imago hñs ſimilitudinē nãlē aliquo mõ in cognoſcendo ⁊ in rõne cognoſcēdi vt cognita: ⁊ p̄ter oēm talē cognoſcendi rõnem que eſt rõ inquãtũ cognita: opꝫ ponere aliã p̄ſuppoſitam diſcurſui ab ipſa.

P

Ad rõnes

p̄ncipales pꝫ q̃lr angelus põt per ſpēs diſtincte cognoſcere eſſentiã diuinã. Et cũ obijcit̄ ꝙ eſſentia ſm ſeipſam eſt intimior intellectui q̄ ipſa ſpēs. Dico ꝙ ꝑp iſtã intimitatem poſſet cãre immediate illũ actũ quē cauſat ſpēs: nõ tñ iſte actus eſſet in poteſtate angeli ſicut nec ipſa cã cauſans ipſũ: ⁊ ſi q̄ñqꝫ ceſſaret ab actu: nõ poſſet iſtũ actũ iterũ habere niſi ab eſſentia illa cauſante illũ actũ: q̄ꝛ qḋ non eſſet in poteſtate ipſius angeli. vt igit̄ iſte actus non neceſſario ꝑpetuus ſit in poteſtate opantis ponitur ſpecies ꝑ quã poſſit perpetuo diſtincte cognoſcere deũ. per hoc patet ad 2ᵐ. ſ. ꝙ non tñ propter hoc ꝙ obiectũ ſit p̄ñs anime eſt ſpēs in anima: ſꝫ etiam vt actus ſit in poteſtate operantis.

Q

Affirmatiue vel negatiue põt intelligi.

Tertio

quero de cognitione angeli reſpectu cognitor̄ alior̄ a ſe: vtrũ ad hoc ꝙ angelus cognoſcat q̄dditates creatas alias a ſe, requirat̄ neceſſario ꝙ habeat proprias ⁊ diſtinctas rõnes cognoſcēdi eas. Qꝛ nõ. S. meta^ce. forme ſe hñt ſicut numeri. igit̄ ꝑfectior includit virtualr̄ imperfectiorē: ⁊ ꝑ ꝯñs erit ſufficiens ratio cognoſcendi eam ſicut maior numerus eſt rõ cognoſcendi minorē. ℂ Confirmat̄ per p̄hm 2ᵒ de aĩa vbi vult ꝙ ſenſitiua eſt in intellectiua ſicut trigonũ in tetragono: ⁊ talis videt̄ eſſe ordo formar̄ ordinatar̄ in vniuerſo. tetragonum aũt põt eſſe ſufficiens ratio cognoſcendi trigonum. igit̄ ⁊c̄. ℂ Item res mãlis ꝑfectior eſt ſua ſpecie: q̄ꝛ iſta ad rem mãlem: cuius eſt hꝫ habitudinē menſurati ad menſurã: ſed menſuratũ eſt nãliter poſterius ⁊ imperfectius ſua mēſura: nihil aũt imꝑfectius re materiali vt ꝑfectio rei imaterialis. igit̄ nulla ſpecies rei mãlis erit intellectui angeli ꝓpria rõ cognoſcendi: ſed illud qḋ eſt ei rõ intelligendi qḋcũqꝫ intelligibile, eſt ei ꝑfectio nãlis vel inquãtũ intellectualis eſt: igit̄ ⁊c̄. ℂ Itẽ angelus intelligit ſe per eſſentiã ſuã. ex p̄ma. q. igit̄ ⁊ alia. ꝯñia pꝫ: q̄ꝛ eodē mõ eſt quidditas eius intelligibilis ſicut alie quidditates create ſunt intelligibiles. igit̄ ſi alicui intellectui eſſentia ipſius eſt imediata rõ cognoſcendi ſeipſã pari rõne quidditas alterius erit rõ cognoſcendi ſe: ⁊ ita nõ erũt ꝓprie rõnes reſpectu q̄dditatum ꝓpriarum alie ab ipſis.

Ter. cõ. 10.

Ter. cõ. 31.

ℂ Item ex p̄ma ꝓpoſitione de cauſis. oĩs cauſa p̄maria plus influit in cauſatũ q̄ cauſa 2ª. igit̄. ℂ Iſtud cõfirmat̄: q̄ꝛ intellectus humanus perſpicacior plura intelligit in vna rõne intelligendi vel cognoſcendi q̄ minus perſpicax. igit̄ ita videt̄ intellectus angelicus ꝓpter maiorē perfectionem intellectualitatis ſue ꝙ poſſit plura intelligere diſtincte per vnam rõnem. ℂ Contra. intellectus diuinus ſꝫ multos plura itelligit diſtincte per plures rõnes reſpectu plurium intelligibiliũ: ⁊ ꝓpter hoc ponit̄ ab aliquibus ideaꝝ neceſſitas: ⁊ intellectus noſter p̄ciſe intelligit plura per plures rõnes. igitur hoc qḋ eſt hr̄e plures rõnes reſpectu pluriũ intelligibiliũ: nec eſt ex imperfectione intellectus q̄ꝛ cõuenit ſupremo: nec ex ꝑfectione intellectus q̄ꝛ cõuenit infimo. igit̄ eſt abſoluta perfectio intellectus in ſe.

Hic dicitur

ꝙ angelus oēs q̄dditates cognoſcit ꝑ vnũ habitũ ſciãlē. Modus ponendi eſt iſte: ꝙ lꝫ habitus ſit in intellectu ſicut forma in ſubiecto ſiue impreſſiue: tñ obm̄ qḋ reſplendet in ipſo habitu non eſt niſi obiectiue. ℂ Et ſi querat̄ qualr̄ per habitũ poſſit obm̄ eſſe p̄ſens tanq̄ reſplendēs: Dr̄ ꝙ habit⁹ ſciales lꝫ ſint habitus de p̄ma ſpecie q̄litatis: tñ ſuper ipſũ ſciam fundat̄ reſpect⁹ eſſentialis ad ſcibile qui ab ea abſolui nõ põt tanq̄ ad aliqḋ: a quo in eſſentia ⁊ eſſe ſuo dependet: ita ꝙ intellectus capere eã nõ põt niſi capiēdo ſcibile reſpectu cui⁹ eſt ꝓpter nãlē colligantiã correlationis: quã hꝫ ad illud: ⁊ lꝫ ibi ſit diuinitus indita nõ minus hꝫ reſpectũ illũ eſſentialē ad ſcibile: ita ꝙ ex nã habitus ſcialis reſplendet ſemꝑ ſcibile ab eo cuius eſt in ipſo intellectu multo nãlius q̄ poſſe eſſet fieri per ſpēm: quanto eſſentialius depēdet ſcia a ſcibili q̄ ſpēs a re a qua hꝫ cauſari. ℂ Et ſi querat̄ q̃lr per vnũ habitũ ſunt plura obiecta p̄ſentia: ℂ Rñdet̄ ꝙ vnicus habitus ſcie continet vĩualr̄ multa intelligibilia circa que eſt ſcia. ⁊ tanto magis actualr̄ q̃to ſimplicior eſt: ita ꝙ ſi eſſent infinite ſpēs creaturaruꝫ ille vnus habit⁹ ſufficeret ad intelligendũ oĩa illa ēt in infinitũ, ꝓcedēdo vnã poſt aliã. ⁊ hoc tãto facilius ⁊ limpidius ſingula intelligēdo: quãto habitus fuerit magis indeterminatus ⁊ minus determinatus in nã ⁊ eſſentia ſua: ſꝫ ꝙ angeli ſuperiores ponunt̄ intelligere per habit⁹ vniores ⁊ ſimpliciores q̄ iferiores. ℂ Si aũt querat̄ q̃lr iſte habitus reducit intellectũ angeli de potētia intelligendi ad actũ intelligendi: Dr̄ ꝙ intellectus angeli habitu illo ſibi cõcreato nãliter inclinat̄ ad intelligendũ reꝝ ſimpliciũ q̄dditates: quēadmodũ graue nõ ipeditũ ſtatim ſua grauitate inclinat̄ deorſuꝫ: ⁊ tanto magis inclinat̄ illo habitu nãliter ad itelligēdũ hoc q̄ illud, q̃to ille habit⁹ eſſentialius ordinat̄ ad vnũ q̄ ad aliud vt ad itellectionē ſuiipſi⁹ vel creature magis ꝑfecte que hꝫ plus intelligibilitatis: ⁊ tũc cũ intellect⁹ ſit factus in actu p̄mo ad intelligēdũ p̄ᵐ: libero arbitrio volũtatis ex hñs diſcurrit ad ſingula tam cõplexa q̄ incõplexa cognoſcēda: diſcurſu dico cognoſcēdo hoc poſt hoc: nõ cognoſcēdo hoc ex hoc. ⁊ ſm ꝙ ex imperio volũtatis ad aliqḋ tendit determinate: ad illud idē habitus inclinat determinate: habitus enim determinate mouet ad aliqḋ ſm ꝙ ipellit̄ erga illud ex iperio voluntatis. ℂ Pro iſta opi. ex dictis ſic opinantis poſſunt elici quinqꝫ rõnes, quaꝝ p̄ma eſt: q̄ꝛ ſꝫ p̄hm 2ᵒ ethi⁊. in aĩa nõ ſunt niſi tria: potētia: habitus: ⁊ paſſio: ſed ratio intelligendi in angelo nõ põt eſſe ſola potētia ſua: q̄ꝛ aliqḋ ſic nãle eſſet ſufficiens p̄nᵐ repreſentãdi oĩa intelligibilia: nec paſſio. certũ eſt g̃ ⁊c̄. ℂ Scḋa talis eſt. in intellectu nõ hñte habitũ põt gn̄ari habit⁹ ꝑ frequētes actus elicitos. ergo ſi

Hen. q̄l. 5. q. 14. vide vn. q. p̄iuſ.

Ut itelligit Ari. 5. met. t. c. 20.

a. l. illud.

A

ca. 5.

angelo nō eſſet cōcreatus habitus ſcialis ad cognoſcēdū poſſet in ſe gnāre talē habituū ſic eſſet in potētia eſſentia li ad actū nō ſolū 2ᵐ ſed pᵐ ſicut intellectus noſter:qḋ eſt inconueniēs. ¶ Tertio qꝛ dicit Diony. de diui. no. c. 7. ꝙ cōnexio vniuerſi cōſiſtit in hoc ꝙ ſupremū inferioris cōiungiť cū infimo ſupioris:ſed ſupremū in cognitione humana eſt ꝙ prompte cognoſcat ꝑ habitū ſcialē huiꝰ. ergo hec cognitio ponēda eſt in angelo. ¶ Quarto ſi nulla eēt rō niſi ꝙ ſpēs ſine habitu nō ſufficit ad ꝑfectā cognitionē:⁊ habitus ꝑfectus ſine ſpecie ſufficit. fruſtra poniť ſpecies ꝑꝑ actū intelligendi. ¶ Quinto in volūtate nō ponūtur aliqua plura vt ꝓncipia volēdi diuerſa obiecta. igitur nec in itellectu ponunť diuerſa ꝓncipia intelligēdi:ſꝫ ſufficit vnus habitus in intellectu ꝑfecto ad repreſentandum quecūqꝫ ſibi nāliter cognoſcibilia.

Tho. 1. parte ſum. q. 55. articulo. 3.

Alia opinio dicit ꝙ nō opꝫ ponere in angelo proprias rōnes reſpectu qdditatū creaturarū ſingularū:qꝛ angelus inferior:ſꝫ per plures rōnes cognoſcēdi cognoſcat plures qdditates:ſupior tn̄ pōt cognoſcere ꝑ aliquā vnā rōnē ſm ꝙ ꝓbať per Diony. c. 12. angeli. hierarch. angeli inquit ſupiores hn̄t vliorē ſciā ꝙ̄ inferiores. Et per rōnē:qꝛ priora ſunt ꝓ ꝓpinquiora ſicut in entitatibꝰ:ita ⁊ in intellectionibꝰ. igiť cū itellectus ꝓmus itelligat oīa per rōnē vnā,intellectus ſuperior ꝑ pauciores rōnes intelliget:que intellectꝰ inferior intelligit ꝑ plures. ¶ ꝓ. Ad hoc ēt arguiť:qꝛ quāto aliqua rō cognoſcēdi eſt in aliquo imaterialiori ſiue actualiori:tāto vlius repreſentat. maior iſta pꝫ de ſpe in ſenſu:phātaſia ⁊ intellectu. rō huius eſt:qꝛ receptū eſt in recipiēte ꝑ modū recipientis. igitur rō illa que eſt in angelo ſuperiori actualiori erit rō cognoſcendi plura in ſupiori ꝙ̄ in inferiori.

5. met. t. c. 16. 2. met. t. c. 4.

Boeꝰ. 5. de coſola. phie pſa. 5. ⁊ themiſtius atqꝫ Auerr. 3. de anima cō. 14.

Iſta opinio videť coincidere cū ꝓcedēte in hoc: qꝛ ſicut illa ꝓcedens ponit ꝙ infinite qdditates poſſunt cognoſci ꝑ illū vnū habitū quātum eſt ex ſe:ita iſta hꝫ ponere ꝙ in aliquo vno angelo erit aliqua rō vna que eſſet rō repreſentandi nō tot qdditates quin plures. ꝓcedendo enim ſm multitudinē qdditatū in vniuerſo:⁊ ſpecierꝫ intelligibiliū in angelis:quarꝫ ſemper eſt minor numerus in ſuperiori deueniet tandē ad aliquam vnā ſpēm in aliquo angelo:que poterit eſſe rō cognoſcendi oīa iferiora vel ſaltē ad aliquot paucas ſpēs:⁊ ita quotcūqꝫ qdditates inferiores poſſēt fieri:poſſent cogſci ꝑ tot ſpecies:⁊ ita attribuendo vni ſpēi aliquā certā multitudinē qdditatū cognoſcibiliū nō eſſet ex pte eius iuenire vl eſſet rō cognoſcēdi tot ⁊ non plura:⁊ ſꝫ iſta opi. 2ᵃ poſſet aliquo mō vitare hāc ꝯclōnē:tn̄ ꝯtra ipſā:ſꝫ nō ſit ꝓma rō quā ponē:erunt tn̄ cōtra eā alie tres ſicut contra ꝓmā. ¶ Probo igiť ꝓmo ꝙ vna rō creata nō pōt eſſe ratio cognoſcēdi infinitas qdditates ſiue nō tot qn plures:qꝛ vbi pluralitas numeralis reqrit maiorē ꝑfectionē ibi infinita pluralitas ſiue numeralis īfinitas requirit īfinitā ꝑfectionē ⁊ virtutē. Exemplū ſi poſſe portare ſil' plura pondera cōcludit maiorē virtutē poſſe ſil' portare infinita,ſiue nō tot qn plura cōcludit īfinitatē intenſiuā:ſed aliqd eē rōnē diſtincte cognoſcendi plures qdditates cōcludit maiorē ꝑfectionē in ipſo ꝙ̄ eſſe rōnē cognoſcēdi tn̄ vnā. igiť ſi in angelo aliqd pōt eſſe rō cognoſcēdi infinita ſiue nō tot qn plura illud erit īfinitū:qḋ eſt ipoſſe. Aſſumptū ꝓbo:qꝛ accipiať ꝓpria rō repreſentatiua iſtius qdditatis ꝙ̄ aliquā ꝑfectionē includit inqꝫtū eſt rō repreſentatiua iſtius: ſilr ꝓpria rō illius qdditatis aliquā ꝑfectionē includit:⁊ ille ꝑfectiones in ꝓprijs rōnibus repreſentatiuis ſunt alterius rōnis. igiť illa vna que repreſentat diſtincte ambo illa vt obiecta includit in ſe v̄tualr plures ꝑfectiones alterius rōnis:⁊ ita eſt qd ꝑfectius in ſe ꝙ̄ ſit tn̄ alterꝫ illorꝫ.

A

q. i. infinitam virtutem.

¶ Hoc cōfirmať ex hoc qḋ dictū eſt lib. ꝓmo diſ. 2. vbi ꝓbatū eſt deū eſſe infinitū ex īfinitate repreſentatiorꝫ per eſſentiā ſuā. ¶ Scḋo ꝓbo ꝙ nulla vna rō creata pōt eē rō diſtīcte cognoſcēdi plures qdditates. ꝓmo qꝛ oīs vna rō cognoſcēdi hꝫ obm̄ vnū adequatū ſibi in quo obiecto includunť ꝑfecte oīa cognoſcibilia ꝑ rōnē illā:ſi plura ſūt cognoſcibilia ꝑ illā. ¶ Uel aliter ſit hec maior. Quicqd eſt rō diſtincte cognoſcēdi plura hꝫ vnū obm̄ in quo ꝑfecte cōtinenť illa plura. ¶ Patet ꝑ ſiſe de eſſentia diuina: vt rō ⁊ vt obiectū. Ideo enī vt rō eſt reſpectu īfinitorꝫ obiectorꝫ diſtincte repreſentatiua:qꝛ eſt ꝓma vnꝰ obiecti qḋ ꝑfecte icludit oīa illa inqꝫtū cognoſcibilia:ſed illa vna rō que poniť nō hꝫ aliqḋ pᵐ obm̄ includēs virtualr oēs alias qdditates ſm totā cognoſcibilitatē ſuā:poniť enim ꝑ ſe hēe pro obiecto oīa creata:⁊ nulla creatura ſic includit oēs. Maior ēt ꝓbať per rōnē:qꝛ vnitas poſterioris nāliter depēdet ab vnitate ꝓoris:qꝛ ad diſtīctionē in ꝓori ſequiť diſtinctio in poſteriori:⁊ nō econtra. oīs aūt rō cognoſcēdi que eſt intellectu creato:hoc eſt,que nō eſt participata ſicut eſt eſſentia diuina,ſe hꝫ ad ipm̄ cognitū ſicut menſuratū ad mēſurā:⁊ ita ſicut poſteriꝰ nālr ad ꝓus:qre vnitas eius nāliter depēdet ab vnitate obiecti mēſurantis. igiť neceſſe eſt aliqḋ vnū obm̄ eſſe menſurā eius:ſed obiectū qḋ eſt mēſura eius eſt ei adequatū. igiť nō eſt rō cognoſcēdi alia:niſi qꝛ v̄tualr cōtineť in ꝓmo obiecto qḋ eſt mēſura. ¶ 3ᵒ ꝓbať maior ſic:nihil eſt rō cognoſcendi alterū ꝑfecte niſi ſit ꝓpria rō eius vel virtualr contineat ꝓpriā rōnē eius cognoſcēdi. Sed nō ꝓmo mō,cum ſit rō cognoſcēdi diſtincte plura alia. igiť opꝫ ꝙ ꝯtineat v̄tualr rōnes cognoſcēdi pluriū:ſi ſit rō diſtīcte cognoſcēdi illa. Minor pꝫ:qꝛ qdditas iſtiꝰ obiecti eſt creata:⁊ ita nō pōt continere diſtincte in cognoſcibilitate alias qdditates:qꝛ aliqua eſt entitas in inferiori que nō ꝯtineť in ſupiori:igiť ſilr in cognoſcibilitate:quare ⁊c̄. ¶ ꝓ. 2ᵒ. Oīs rō vna cognoſcendi pōt hēe aliquē vnū actū intelligēdi adequatū ſibi:ſed iſta que poniť eſſe rō reſpectu pluriū qdditatum cognoſcēdarꝫ nō pōt hēe aliquē vnū actū adequatū ſibi: qꝛ ſm iſtos itellectus iſte nō pōt ſimul cognoſcere diſtincte plures qdditates quarꝫ eſt illa rō:qre ⁊c̄. ꝓbatio maioris:qꝛ oīs memoria ꝑfecta pōt hēe itelligentiā adequatā ſibi quo ad hoc ꝙ ipſa ſm actū ſuū ꝓmū ⁊ totalē pōt ꝓducere effectū ſibi adequatū. qḋ pꝫ:qꝛ ēt memoria infinita patris pōt eſſe ꝓnᵐ ꝓducendi notitiā actualem infinitam. ¶ Probatio mi. per rōnē:nō enī pōt habere vnū actū adequatū ſibi intenſiue:qꝛ tūc iſte actus cōtineret v̄tualr actū intelligendi oīum aliarꝫ qdditatū:qḋ nō pōt eſſe. nec extenſiue:qꝛ tūc poſſēt ſil ⁊ diſtincte intelligere oēs iſtas qdditates:qḋ nō eſt verū. nec illi cōcedūt. igiť ⁊c̄. ¶ Contra iſtas duas rōnes iſtatur:qꝛ aliqua forma pluriū productiua nō opꝫ ꝙ habeat vnū obiectū ꝓmū in quo contineanť oīa alia obiecta virtualr:ſicut pꝫ de forma ſolis reſpectu formarꝫ gnābiliū ⁊ corruptibiliū. Nec ēt opꝫ ꝙ poſſit habere vnū actū ſibi adequatū:ſed plures. ſic in ꝓpoſito. ¶ Rn̄deo vis ꝓductiua illimitata aliquo mō ad aliquos effectꝰ ſuos eſt equiuoca:⁊ iō eſt ſimplr nobilior ⁊ ſuperior quolꝫ ſuo effectu ꝓpter qḋ vnitas eiꝰ nō depēdet ab vnitate effectus:ſed effectus dependet a cā iſta:⁊ effectus pñt eſſe plures:hac cā exiſte vna:qꝛ in poſterioribus pōt eſſe pluralitas cum vnitate nāliter prioris. In operationibus aūt que nō ſunt ꝓductiones obiectū hꝫ ibi rōnē prioris nāliter reſpectu eius:qḋ eſt ꝓxima rō operādi loquēdo in creaturis:⁊ vnitas poſterioris nāliter depēdet ab vnitate prioris. Silr ēt talē formā ꝓductiuā non opꝫ hēe neceſſario paſſuꝫ adequatū ſibi:tā ſm intēſionē ꝙ̄ ſm extenſionē:ita ꝙ poſſet agere actione adequata:ſꝫ memoria

q. 1. via. 2. i pn cipali.

B

C

D

memoria ipſa inquantū operatiua hȝ intelligētiā nālē in ea
dē nā tanq̄ paſſuȝ vel.q.paſſiū ſibi adequatū:qō.ſ.pōt
recipere actionē ſiue actū zᵐ oīmodo adequatū:tam in
tenſiue.ſ.q̄ extenſiue actui ꝑ ipſius memorie:aliogn eēt
in memoria aliqua rō cognoſcendi q̄ oīno excederet virtu
tē gignēdi ipſius memorie:vt eſt parēs:ꝛ ita nō caperent
ſe ptes imaginis mutuo:qō eſt ꝯ Aug.7.de tri.ideo enim
equanī cōparando ad obiectū:q2 oē obm eo mō quo pōt
eſſe in memoria pōt eē in intelligētia actualr:ꝛ in volun
tate ſm actū eius amabilr vel odibilr.Et magr di.3.pmi
Vbi ſupra. li.adducit auctes Aug.ad h̄.d.ꝙ gcqd ſcio memini.¶ 3ᵒ
arguo ſic.Ille intellꝰ nō eodē formalr nouit habitualiter
plura qui ſine ꝯdictione pōt noſſe h̄ habitualr ꝛ nō noſſe
illud:q2 ꝯdictio eſt ꝙ habeat idē formalr ꝛ nō habeat:ꝛ
ꝙ habeat aliqd quo ſit formaliter tale:ꝛ nō ſit tale.igitur
ſi pōt nō noſſe.a.habitualr ꝛ noſſe.b.habitualr,nō eodē
nouit.a.ꝛ.b.habitualr:ſed ois intellectꝰ creatus pōt noſſe
vnū obm nō noto alio.igiꝭ nullus talis nouit eodē habi
tualr plura obiecta.pbatio mi.q2 ſi nō:poſſet noſſe habi
tualr.a.abſq3 h̄ ꝙ cognoſceret.b.ſine ꝯdictiō:aut h̄ eēt
ex pte intellꝰ talis:qō falſuȝ eſt:q2 pōt vnū noſſe hitualr
ꝛ nō aliū:aut ex pte neceſſarie colligātie obiectoꝝ:qō fal
ſuȝ eſt:q2 vnū illoꝝ intelligi pōt ab intellectu noſtro non
intellecto alio.ſi ergo nō ꝑꝑ neciaȝ cōnexionē obiectorum
nec obiecti ad potētiā.ergo nullo mō.¶ P̄.In ſpāli ꝯtra
pmā opi.de habitu arguo quadruplr.pmo ꝯ id qō ponit
de reſpectu eēntiali.vī ꝯdicere Aug.7.de tri.c.2.oē qō re
latiue dī eſt aliqd excepto relatiuo.ꝛ pbatū eſt di.1.huiꝰ
ſcōi.q.de relōne creature ad deū:ꝙ nulla relō eſt forma
q.5. liter vel eſſentialr eadē fundamēto:lȝ ꝑ idētitatē ſit quaſq3
eadē res.ſi igiꝭ iſte habitꝰ eſt q̄dā q̄litas ꝛ entitas abſolu
ta nō hȝ reſpectū ita eēntialē:gn poſſet ſine ipſo intelligi.
a. ¶ Si reſpectus non poniꝭ eſſe idem alicui niſi reſpectu
illius ad qō eſſentialr dependet:ſed ad plura eiuſdē ordi
Efficaciſſima impugnatio ſco. nis nō pōt aliqd eſſentialr depēdere:q2 tūc vno terminā
te dependētiā eius:aliud nō terminaret:ꝛ ſic eſſet:lȝ illud
ad qō eſſentialr dependet nō eſſet:qō eſt incōueniēs. Si
aūt ponaꝭ talis habitus,oēs gdditates ſub eodem ordine
b. repſentabit:ita ꝙ nulla mediante alia:ſed oēs īmediate.
igiꝭ ꝛc.¶ P̄.Si reſpectus ponaꝭ idē alicui abſoluto nō
eſt niſi ad prius nālr:ſicut pȝ ex.q.preall.ille aūt reſpectꝰ
habitꝰ in intellectu angelico ad lapidē nō eſt ad pꝰus nāli
ter:q2 lapis in nullo gn̄e cāe ſe hȝ reſpectu talis habitus.
3 ¶ Scdo ꝯ hoc ꝙ poſuit obm preſens ſub rōne intelligi
Vide.3.di.h.q.6.ad h̄ ꝛ ſequens. bilis ꝑ habitū:ꝛ pmo ꝑ rōnē ſuā.pbat.n.ꝙ ſpēs intelligi
bilis nō pōt eſſe rō pficie obiecti:q2 pficit intellm vt ens
qddā eſt ſicut forma mām:ꝛ ꝑ ꝯñs nō pficiet intellectuȝ
vt intellꝰ eſt:nec ꝑ ſe erit a ſpē intelligibile pſens inquātū
intelligibile:multomagis pōt hoc argui de habitu:q2 ha
bitus inquātū habitus eſt pfectio potētie.¶ P̄.2ᵒ.ſeque
reꝭ multo magis in habitu nr̄o qui cauſaꝭ ab obiecto ꝙ
habitus noſter ſcīalis eſſet reſpectus vel illud ꝑ qō obm
a.Largſus. intelligibile preſens eſſet:ꝛ ita ī adepto habitu ſcīali nō re
quireret cōuerſio ad phantaſmata ad actualē intellectio
nē qō ipſe negat.¶ Rñꝰ ꝙ intellectio noſtra dependet
a ſenſibus:nō ſic intellectio angeli.¶ Contra.ſi neceſſaria
colligatio ſiue reſpectus eſſentialis in habitu eſt rō ꝓpter
quā obm eſt ſufficienter preſens per habitū.ꝛ ille reſpe
ctus eſt eſſentialior in habitu nr̄o q̄ in habitu angeli:qō
videꝭ q2 cauſaꝭ ab obiecto:nō aūt ille igiꝭ ꝓpter iſtū re
ſpectū eſſentialē magis erit habitꝰ noſter rō talis preſen
tie q̄ habitus angelicus.¶ 3ᵒ cōtra hoc qō dicit ꝙ omne
obm intelligibile creatū eſt preſens per iſtum habituȝ.h̄
enim videꝭ inconueniens:q2 ſi angelus in puris nālibus
crearet ſine aliquo tali habitu qō eſt poſſibile:q2 nullam
ꝯtradictionē includit cum ille habitus differat ſicut qua Theologice loquendo.
litas ab eſſentia angeli ille angelus nō poſſet ſe cognoſce
re:ꝛ ita eſſet imperfectior in intellectualitate nā angeli de
ſe q̄ nā hoīs:q2 natura hoīs quātūcūq3 nuda facta habet
vñ acqrat cognitionē intellectualem aliquoꝝ obiectorū.
angelus aūt nō poſſet acquirere iſtuȝ habitū:nec ſine iſto
poſſet aliquid intelligere.ergo.¶ P̄.Habitus ſm iſtum
ideo nō repreſentat ſingulare ſicut repſentaret ſpecies:q2
nō eſt natus generari imediate ab ipſa re:ſȝ tm̄ per actuȝ
intellectus cōferentis ſimplicia:ſed ipſe arguit ꝯtra ſpēȝ:
q2 qđ aliquid genituȝ a ſua cauſa nāli natum eſt ſic repre
ſentare illud ſub illa rōne:ſub qua gignitur ab eo a quo
cūq3 imprimaꝭ:ſemper ſic repreſentabit:igiꝭ habitus ꝑ
ſi gigneretꝭ a ſua cauſa nāli/ſequeretꝭ nāliter apprehenſio
nē ſimpliciū:a quocūq3 ēt imprimaꝭ ſequeꝭ ꝛ pſupponet
illam apprehenſionē ſimpliciū.igiꝭ nō pōt eſſe ꝓpria rō
apprehēdēdi ſimplicia.¶ P̄.4ᵒ.Qō dī ꝙ iſte habitus
eſt pncipiū cognoſcēdi quecūq3 diſtincta obiecta.vī eſſe
cōtra hoc.pma rō ꝯ opi.pmā:q2 ſequeretꝭ ꝙ eſſet nāliter
infinitus.¶ Qō ēt dicit ꝙ nāliter inclinat in id ad qō vo
luntas imperādo determinat videꝭ eſſe irrōnabile:quia
illius habitus vt forme nālis eſt inclinatio determinata
nālis:ꝛ ſi ſint multe inclinationes ad diuerſa ſunt ordina
te:ita ꝙ ſaltē vna eſt pma:ꝛ per ꝯñs vti eo ad aliqd ad
qō nō inclinaꝭ.pmo vī eſſe cōtra pmā inclinationeȝ eius
naturaleȝ:ꝛ ita nō mere nāliter ad hoc inclinabiꝭ:nec vī
rōnabile ꝙ vna forma nālis q̄tum ad inclinationē ſuaȝ
naturalē ſubſit voluntati create.ſi.n.graue manens actu
graue moueretꝭ ſurſuȝ a deo:ꝛ ſi graue ſit in perfecta po E
tentia obedientiali ad deū:nō tm̄ vī moueri paſſiue natu
raliter ex pte ſua.ꝛ gcqd ſit ibi nō vī ꝙ aliqua forma na
turalis in īclinatiōe ſua nāli ſubſit oīno in oī actu ſuo vo
luntati create:ita ꝙ ad hoc nāliter inclineꝭ:ad qō volun
tas creata vult eaȝ inclinari.¶ P̄.Quōcūq3 ipſe poterit
dicere ꝙ ꝑ iperiū voluntatis habitus repreſentet aliud ꝛ
aliud:multo melius pōt poni ꝙ hñs multas ſpēs intelli
gibiles poſſet vti nūc vna ſpē nunc alia:ꝛ erit naturalitas
in qualibet ſpecie repſentante ꝛ īclinante ad ſuū obiectū:
ꝛ libertas in ipſo vtente hac ſpecie vel illa.

Ad queſtionē igiꝭ cōcedo cōcluſiones quatuor F
pmaꝝ rōnū:que ꝓbant ꝙ ange
lus ad cognoſcendū diſtinctas gdditates hēat diſtinctas
rōnes cognoſcendi.Et ſi queratur que ſunt ille rōnes co
gnoſcendi:Dico ꝙ hȝ rōnes cognoſcendi alias ab eſſen
tijs cognitis repñtantes eas:que rōnes ꝓprie ꝛ vere dicūr
ſpēs intelligibiles:ꝛ ſi ab aliquibus dicanꭁ habitus ꝑ hoc
exprimitꭁ accidentalr:vt per accidens ſpeciei ꝛ in vni
uerſali:naȝ ratio habitus accidit ſpeciei prout ſpecies eſt
in intellectu:a quo nō de facili delet:ꝛ ideo hȝ rōnē ha
bitus:q2 rōnem forme permanētis:ſed hoc nō dī in quid
de hac qualitate ſicut habitus nō dī in qd de ſpecie:eadē
enim eſſentia abſoluta in genere qualitatis pōt eſſe habi
tus ꝛ diſpoſitio.ſilr habitus eſt vſe ad talē ſpeciē intelli
gibilē fixaȝ:q2 lȝ ois talis firmata ſit habitus:nō tm̄ econ
uerſo:ꝛimo nec omnis habitus intellectualis eſt eiuſdeȝ a.l. Immo nec ois hitus intellectualis eiuſdē obti. eſt illa ſpēs intelligibilis idē cū: ea.qō patet ꝛc.
ſpēi cum ſpē intelligibili eiuſdē obiecti.qō pȝ:tum q2 ſpe
cies pmi obiecti qō non eſt preſens nāliter per eſſentiam
pcedit nāliter actū cognoſcendi illud.habitus aūt reſpe
ctu illius obiecti ſequiꭁ nāliter illa ex gbus gnātur.Ideȝ
aūt eſſentialr nō ſequiꭁ nāliter ꝛ precedit nāliter:q2 non
eſt circulus in eſſentialr ordīatis:nec in cauſis nec in cau
ſatis.Tum q2 habitus pōt eſſe intenſior cuius ſpēs intel
ligibilis eſt remiſſior:ꝛ ecōuerſo.nam habēs intellectum
impfectū in quo recipiꭁ ſpēs intelligibilis imperfecta:hȝ
ſpēm intelligibilē remiſſiorē q̄ alius hñs ꝑſpicaciorē in

Recte intelli/gat hec intel/lect⁹ inequa/litas. Sed iſte groſ ſiozis intellect⁹ ꝗuis hēat in/tenſiozē habi/tū:attamē eſt philoſopha/ſter:ꝛ nō phs penetrās rerū naturas.

tellectū qꝺ pȝ:qꝛ cauſe nāles in iſto ꝛ in illo ſūt inegles.ſ. intell's agēs ꝛ phātaſma:ꝛ cāe nāles agūt ſm vltimū ſue potētie.ꝗ ſpēs intelligibilis in iſto pfectionis intell's eſt re/miſſioꝛ ꝗ̄ in illo pfectionis:vbi eſt itēſioꝛ:ꝛ tn̄ ille tardioꝛ pōt frequētius cōſiderare iſtud intelligibile cui⁹ hꝫ ſpēm: ꝛ ex h̄ hīc intenſiozē habitū reſpectu illius obiectiq̄ ha/bitus ſit q̄litas facilitans ad cōſiderationē iſtius obiecti: ſic igiť p accñs ꝛ in vl'i dī iſta rō intelligibilis habit⁹:per ſe aūt ꝛ eſſentialr̄ dī eſſe talis rō ſpēs intelligibilis:qꝛ in h̄ ꝓprijſſime exprimiť magis ꝓprie ēt ꝗ̄ in rōne ſilitudis. De aūt talē rōnē cognoſcēdi aliā ab eſſentia ſuaꝫ hēat an/gelus reſpectu aliaꝝ gdditatuꝫ a ſe,ꝓbať:qꝛ cognoſcit p aliqd per qꝺ illas gdditates cognoſceret ēt ſi ille gddita/tes nō eſſent in ſe exiſtētes:hoc.n.eſt pfectionis in intellectu noſtro ꝙ hēmus cognitionē actualē de re ipſa nō exñte. igiť multo magis cōuenit intellectui angelico:ſed talis co/gnitio de re que pōt hri de ipſa nō exñte in ſe,non poſſet
G hri niſi p rōnē repñtantē ipſaꝫ.igiť. Et ex hoc ſequiť vlte/rius ꝙ ēt de gdditate ſua hēat rōnē cognoſcēdi:qꝛ nulla cognitio ex ſuo gñe imꝑfecta cōuenit ſupiori angelo,quin inferioꝛ poſſet hre de eadē imꝑfectione ſm genus:ſed ſu/perioꝛ pōt hre de īferiori cognitionē,ex iam ꝓbato,ꝑ ſpēꝫ ꝛ per eſſentiā:cognitio aūt per ſpēm eſt imꝑfectioꝛ ex ſuo genere cognitione per eſſentiā.igiť angelus īferioꝛ pōt ha/bere de ſe cognitionē per ſpēm. ¶ Et ſi obijciť ꝙ h̄ ꝯdi/cit dictis in pma.q.ꝙ angelus cognoſcit ſe p eſſentiā ſuā. Dico ꝙ angelus quālibet gdditatē aliā a ſe ꝛ ſuā ꝛ ſeipm pōt cognoſcere p eſſentiā qñ cognoſcit cognitione intuiti/ua.ſ.ſub rōne qua pñſens eſt in exiſtētia actuali.ꝛ pōt co/gnoſcere per ſpēꝫ qñ cognoſcit eā cognitiōe abſtractiua: de qua aliquātulū tangeť dī.9.q.de locutione angeloꝝ.

Ad argumenta pncipalia. Ad pᵐ dico ꝙ intē/tio phi.8.meta.eſt de ſpēbus ſubalternis.pȝ ex pma ꝓprietate numeri vbi vult ꝙ ſic
H numerus ſtat ad īdiuiſibilia:ita reſolō diffōnū ſtat ad in/diuiſibilia.igiť gdditates iſte ſunt ordinate in vniuerſo:ſi cut numeri ſunt ordinati reſolubiles in vnitatē:loquiť ꝗ de ſpēbus ſubalternis:ꝛ ita nō eſt ad ꝓpoſitū loquendo de ſpēbus ſpālißimis in vniuerſo:tñ ſi de illis accipiatur nō ab auctē:ſed tanq̄ aliqd in ſe veruꝫ.dico ꝙ ſuperioꝛ angelus hꝫ pfectiozē entitatē ꝗ̄ inferioꝛ:nō tn̄ includit to/taꝫ entitatē inferioꝛis:ita ꝙ inferioꝛ nō differat ab eo niſi per negationē:nō.n.ſpēs in vniuerſo diſtinguunť p nega/tiones:ſed p ꝓprias rōnes:verūtn̄ eſſentia diuina q̄ infi/nita eſt includit eminēter oēs pfectiones:ꝛ iō nulla ſupe/rioꝛ eſt ſufficiens rō cognoſcēdi īferiozē:ſed ſola eſſentia diuina. ¶ Ad illud 2ᵒ de aīa dico ꝙ phs loquiť ibi ſpālr̄ de ſenſitiua ꝛ vegetatiua ꝛ intellectiua:nec eſt ſile de ſpe/
I ciēb⁹ numeroꝝ ꝛ figuraꝝ ꝛ ſpēb⁹ ſpālißimis in vniuerſo: qꝛ numeri ꝛ figure maiores includūt minores ſicut ptes ſm totā entitatē eoꝝ:ꝛ ex hoc ſunt rōnes ſufficientes co/gnoſcendi eos:nō ita ſpēs in vniuerſo ſuperiores icludūt īferiores. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſpēs rei mālis eſt pfectio an/geli in eſſe intelligibili:nō gdē ſubalis vel eſſentialis ſed accidētalis:ꝛ talis nō ſemꝑ excedit ſuū pfectibile ſimplr̄:
Tex.cō.4. imo oē accñs eſt ſimplr̄ minus ens ꝗ̄ ſuba ex 7ᵒ meta.
Et ſi dicať qualr̄ pōt eſſe pfectio accñtalis nāe ita pfecte, ſi eſt īferioꝛ inſima nā.ſ.ſube corpalis. ¶ Dico ꝙ nō eſt oino īferioꝛ illa nā:qꝛ nō eſt effectus eius vt cāe totalis:ſꝫ eſt effectus eius ꝛ itellectus angeli tanq̄ aliquoꝝ integrā/tiuꝫ vnā cām totaleꝫ.poſſibile aūt eſt effectū alicuius cāe partialis excedere ſuā cām partialeꝫ:qꝛ aliqd pfectionis pōt hre ab alia cā partiali ꝓpter quā pfectionē pōt exce/dere illaꝫ cām partialē:ita ꝙ ſpēs albedinis in intellectu angeli eſt pfectio intellectus eius nō gdē pfectioꝛ entitas entitate que eſt albedo ſm ꝙ eſt genita ab albedine:qꝛ vt ſic deficit aliquo mō ab entitate ſimplr̄:qꝛ eſt accidēs genitū ab albedine:ſed qꝛ eſt ēt genita ab itellectu angeli eſt pfectio vitalis:ꝛ quo perfectioꝛ ipſa albedine:ſed iſte exceſſus pfectionis nō eſt niſi ſm gd. ¶ Ad vltimuꝫ pȝ. Eſt.3.pn¹ᵒ.
ꝙ ſimul ſtant ꝙ intelligat ſe per ſpēm ꝛ p eſſentiam ſicut quecūq; alia a ſe:ꝛ hoc nāliter:excepta ſola eēntia diuina.

Ad argumēta pro pma opi. Ad pᵐ de 2ᵒ cib⁹. ꝓcedendo p diuiſionē eoꝝ que ſunt in aīa cōcedo ꝙ ſpēs vere pōt dici habitus,vñ hit⁹ pōt predicari de ipſa ſpē tanq̄ ꝑdicatū vlē ꝛ p accñs:ꝙ
K ſi debeat p ſe ꝛ in pticulari exprimi recte dī ſpēs intelligi/bilis talis:nō aūt intelligit phs ꝙ nihil ſit in aīa niſi qꝺ eſt habitus p ſe:imo illud cui cōuenit rō habitus eſt ſic ꝑdi/catū vlē. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ angelus nō pōt gnāre in ſe ha/bitū ex actibus:habitū dico qui ſit alia res a ſpē:qꝛ habi/tus nō gnāť in nāliter inclinatis ſiue in ſūme determina/tis ad vnū.ſicut nō generať in graui per quotieſcūq; de/ſcendere rō deſcenſus,nec gnātur in violenter motis per quotieſcūq; tale moueri aliq̄ rō vel habitus facilitans vel habilitans ad talē motū violentuꝫ:ſicut pȝ de lapide moto ſurſuꝫ:ſed gnātur in potētijs de ſe indeterminatis ad actū p actū frequēter elicitū.non aūt eſt iperfectionis aliquē intellectū creatū eſſe ſumme habilitatū ad intelle/ctioneꝫ:ꝙ ſi aliqs eſt talis erit angelicus:ꝛ ita in illo ſicut in ſūme habilitato ad actū nō poterit gnāri habilitas ali/qua q̄ dicať habit⁹ illo mō. ¶ Aut ſi careat tali habituq̄ ſit habilitas q̄dā ad cōſiderandū h̄ intelligibile:ꝛ intell's eius erit capax:tūc dico ꝙ nō eſt incōueniens ꝙ poſſit in ſe gnāre talē habitū. Et cū dicis ꝗ eſt potentialis ſicut no/ſter nō tn̄ ad actū 2ᵐ ſed ad pᵐ. Nego ꝯñtiam:qꝛ actus pmus in intellectu eſt ille qui ꝑſupponiť actui 2ᵒ qui eſt intellectio:habitus aūt ille qui eſt habilitas quedā ad in/telligendū ꝛ diſtinguiť a ſpecie nō ꝑcedit actuꝫ nāliter ſꝫ ſequiť:ꝓpterea eſt poſterioꝛ actu 2ᵒ.ꝛ ita nō eſt act⁹ pm⁹: ꝛ ꝓpter hoc po⁸ ad iſtud nō eſt potentia eſſentialis:imo quaſi poſterioꝛ po⁸ accidētalis:qꝛ potētia eſſentialis ꝓpe eſt ad actū pᵐ ꝑcedentē 2ᵐ actū. ¶ Per hoc pȝ ad illud Diony.dico.n.ꝙ ſupremū in inferiori eſt īfimū in ſupiori vbi nō repugnat ſupiori illud qꝺ poniť ſupremū in infe/riori:hic aūt repugnat:qꝛ in nobis habitus ſcie eſt pfectio ſupplens imꝑfectionē intellectus noſtri,p quanto noſter nō eſt ſūme habilitatus de ſe:ꝛ ēt qñ hꝫ rōnē actiuā p quaꝫ
L obm eſt pñſens ſufficienter:adhuc.n.deficit talis inclina/tio ſumma que reqriť ad actū pfectißimū:iſta perfectio lꝫ in nobis ſuppleat iꝑfectionē:angelo tn̄ repugnat:qꝛ nō pōt in eo eſſe imperfectio que ſuppleať per iſtā perfe/ctionē.ita poſſet dici in multis aliq̄:qꝛ ſi ſupremū in ele/mento ſit gnāre ſibi ſile nō opꝫ ꝙ ſit infimū in quolibet mixto ꝓximo:qꝛ aliqua mixta nō gnānt ſibi ſile:qꝛ repu/gnat eis talis pfectio ſupplens imperfectionē in inferiori: ita ēt inferiori pōt repugnare qꝺ eſt infimū in ſuperiori: ꝛ tūc nō valet ecōuerſo.ſ.ꝙ infima ſupioꝝ ſint ſuprema inferioꝝ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſi nō eſſet alia rō niſi ꝙ ſpēs qñ eſt pfecta ſufficit ad pfectā itellectioneꝫ ſine aliq̄ alio habitu a ſe:ꝛ.in angelo forte ne'cio ſufficit ſine aliquo ha/bitu:qꝛ habitus in eo vel eſt ipoſſis vt diſtinguiť a ſpecie. vel ſi eſt ibi poſſis:nō ſufficit ſine ſpecie:hoc ſolū ſufficit ad negandū habitū in angelo aliū a ſpecie tanq̄ pñᵐ ne/ceſſariū ad actū intelligēdi. ¶ Ad vltimū dico ꝙ ſi obm appetibile eſſet pñſens appetitui pñtia ꝓpria alia ab il/la:qua eſt pñs potētie cognitiue:illius appetitus regrere/tur in appetitu ꝓprie rōnes gbus diuerſa obiecta eſſent pñtia:ſed ſuppoſitū eſt falſuꝫ:qꝛ obm pñs alicui potētie cognitiue p idē eſt pñſens appetitiue correſpondenti illi cogni/

M

tiue. Et nũc ſi arguas volũtas nõ requirit diuerſas rõnes. igiẽ nec intellectus: dico ꝙ añs eſt falſum ſi intelligatẽ de illis rõnibus qbꝰ obm eſt pñs intellectui: qꝛ ille ſunt diuerſe ⁊ illis eiſdẽ ſunt obiecta prĩna volũtati: ſꝫ ſi intelligas ꝙ nõ requirunẽ in ipſa volũtate rõnes ꝑ quas obiecta ſũt preſentia. dico ꝙ ꝯñtia nõ valꝫ: qꝛ appetitiua nõ eſt nata hẽre obiectum in ſe: eo mõ quo eſt pñs potẽtie cognitiue. Nec valꝫ inſtare ꝫ hoc de potẽtijs cognitiuis ordinatis: nõ enĩ eſt ſilis ordo eoꝝ inter ſe: que ſunt eiuſdẽ generis cuiuſmodi ſunt potẽtie cognitiue ordinate: ⁊ eoꝝ q̃ ſunt alteriꝰ generis cuiuſmodi ſunt potẽtie cognitiue ⁊ appetitiue eis correſpondentes: ⁊ iõ diuerſe cognitiue ordinate hñt diuerſas rõnes qbꝰ obiecta ſunt eis preſentia. nõ ſic aũt cognitiue ⁊ appetitiue ſibi correſpondentes.

s. l. Nãꝫ ſicut ipſe exponit: ꝑ vlitatẽ ſpẽi intelligiẽ totalitas.

Ad argumenta alteriꝰ opinionis. Ad Diony. pꝫ ꝑ aliã tranſlationẽ q̃ adducit totalẽ ⁊c. quere Linco. ĩ q exponit vlitatẽ ſpẽi. i. ſcie ꝑ totalitatẽ: iſta aũt totalitas eſt ꝑfectionis vt limpiditatis ⁊ intenſionis: nõ aũt ꝙ vna rõ ſit vni rõ cognoſcẽdi plura q̃ alij: qꝛ hoc eſt eq̃le in oĩ itellectu finito: qꝛ qlꝫ reſpectu pluriũ cognoſcẽdoꝝ reqrit ꝓprias rõnes. ¶ Cũ argĩ 2ᵒ. ꝙ priora ſunt ꝓpingora pmo cõcedo: ſed nõ opꝫ in hꝫ eſſe ꝓpingora ꝙ ꝑ pauciora cognoſcat: ſed qꝛ põt limpidius cognoſcere. In hoc. n. eſt ꝓpinquitas ꝑfectionis ꝑ ſe ⁊ nõ in altero ſi eſſet ꝑfectior. n. itellectꝰ ſimplr eſt q limpidius cognoſcit. nihil aũt deperit ſibi ſi per aliud ⁊ aliud cognoſcat: ⁊ tñ limpidius cognoſcat: ſi eniꝫ per idẽ cognoſceret ⁊ nõ limpidius nõ ꝑfectius cognoſceret qd̃ eſt falſuꝫ. In iſta eniꝫ limpiditate eſt ꝑ ſe ꝓpinquitas: nõ aũt in paucitate rõnũ cognoſcendi: qꝛ abſolute hoc nõ eſt in rõne alicuius nãe create ꝙ vna ſit pluriũ. ¶ Et per hꝫ pꝫ ad illud argᵐ qd̃ factũ eſt de ingenioſiori ⁊ tardiori: qd̃ cognoſceret ꝑ pauciora ⁊c. falſuꝫ eſt: ſed tot ſpẽs cognoſcibiliũ hꝫ igenioſior quot ⁊ tardior: tñ clarius per illas cognoſcit obiecta ⁊ citius vtiẽ eis cõponẽdo hꝫ obiectũ cũ illo ⁊ diſcurrẽdo ab vno cognito ad aliud: ſed ex limpiditate maiori ⁊ velocitate nõ põt ꝯcludi ꝙ ꝑ pauciores rõnes intelligat. ſic in ꝓpoſito. ¶ Ad illõ qd̃ dictũ fuit ibi de ĩ auctẽte auctoris de cauſis: nõ eſt curandũ. Et etiã intelligi hꝫ illud de cã ſimplr pma tñ. ¶ Ad vltimũ pro iſta opi. dico ꝙ nõ eſt vna ſpẽs in ſenſu imaginatiõe ⁊ intellectu: ſed alia ⁊ alia: nec ex hoc ſoluꝫ ꝙ eſt in ſubiecto imãliori repñtat vlĩus: qꝛ ſi per ipoſſe illa ſpẽs que eſt in ſenſu eſſet in phãtaſia: ⁊ illa que eſt in phantaſia eſſet in intellectu nõ repreſentaret ꝑfectius: neqꝫ ſm q̃ditatẽ: neqꝫ ſm itenſionẽ. ſ. ꝙ eſſet rõ plurium. non igiẽ ex ſola imãlitate vel maiori actualitate recipiẽtis põt ꝯcludi maior actualitas ſpẽi recepte in repñtando: ſꝫ hoc tñ erit ex nã ipſius ſpẽi in ſe: tñ iſte cõditiones ſpecieꝝ receptaꝝ ꝓportionanẽ recipientis. iuxta illud Boetij. Receptũ eſt in recipiẽte ꝑ modũ recipientis ⁊c. ſed abſolute ſicut nulla eſſentia recipiens eſt vlis reſpectu oĩum eſſentiaꝝ: nec ẽt ꝑfecte ꝯtinẽs oẽs aliã eſſentiã a ſe: ita nec aliqd receptũ in ea põt eſſe ratio vlis repreſentandi oĩa alia perfecte: ſꝫ talis vlis repreſentatio competere poteſt eſſentie diuine infinite ⁊ eminenter ⁊ nulli alteri eſſentie.

Eſt vltimum ꝑncipale ſcꝫ ꝯfirmatio eiꝰ

Eſt. 4. ꝑncipale. s. l. auctore de cauſis.

N

5. de cõſola. phie. ꝓſa. 5. ⁊ aliter. vt. 8.

Nec. qꝛ eſt ex repugnantia dĩ. ⁊ nõ ex opere angelico vt alii qbꝰ placet. Ter. cõ. 71. ⁊ t. 121. 171. ꝑdi. c. 28. ⁊ 29

Quarto quero in iſta mã. Utrꝫ. ſ. angeli poſſint ꝑficere accipiẽdo cognitionẽ a rebus. ¶ Arguitur ꝙ nõ: qꝛ opꝫ receptiuũ denudari a toto genere receptibilis. 2ᵒ de aĩa: ſed angelus nõ denudatẽ a ſpẽbꝰ. imo eſt plenus formis: qꝛ nona ꝓpõne de cauſis. dĩ ꝙ ois intelligẽtia eſt plena formis. ¶ Itẽ Aug. 12. ſup gen. ad lr̃am: agens eſt ꝑſtãtius patiẽte: ſꝫ corpꝰ nõ eſt ꝑſtãtius ſpiritu per ipſuꝫ ibidẽ. igiẽ corpꝰ nõ põt agere in angelũ qui eſt ſpũs. igiẽ nõ põt angelus accipere cognitionem a rebus. ¶ Itẽ Diony. 7. c. angelice hierar. angeli nõ ꝯgregãt diuinas illuminationes vel notitiã diuinã ex rebꝰ ſenſibilibꝰ. ¶ Itẽ angelus eſt mediũ inter deũ ⁊ hoiem vel aĩam: ſꝫ deus nõ itelligit per aliquas ſpẽs: aĩa aũt intelligit ꝑ ſpẽs receptas a rebus ſenſibilibus ⁊ intelligibilibus. igiẽ angelus medio mõ itelligit. ſ. ꝑ ſpẽs nõ acceptas ab alijs rebꝰ: ſed ſibi cõcreatas: ⁊ iſte modus arguẽdi pꝫ ꝑ phm̃ pmo de ge. ⁊ ꝑ Ricar. ꝑ. de tri. ¶ Contra. oẽ qd̃ cognoſciẽ cognoſci vꝫ ꝑ ſilitudinẽ ipſius: ſed angelus cognoſcit ſingulare. igiẽ per ſilitudinẽ ſingularis: ſed ſilitudo ſingularis nõ eſt ſibi concreata: qꝛ qua ratione ſimilitudo vnius ⁊ alterius: ⁊ cum ſingularia poſſint eſſe infinita, haberet infinitas rõnes vel ſpecies ſibi concreatas.

Ter. cõ. 8. ll. 53. ⁊ 81.

Una opinio dicit ꝙ nõ accipit cognitionẽ a rebꝰ nec ꝑficit in accipiẽdo vel recipiendo cognitionẽ ab eis: qꝛ tũc angelus hẽret itellm̃ cauſatiuũ iſtaꝝ ſpẽꝝ ⁊ itellectũ receptiuũ ſiue itellm̃ agẽtẽ ⁊ poſſibilẽ: ſed nõ hꝫ intellectũ agẽtẽ: qꝛ intells agẽs ſolũ reqriẽ in illis ĩ intelligẽtibus. vbi. ſ. pᵐ obiectũ intells eſt intelligibile in poᵃ: vt. ſ. per intellectũ agẽtẽ reducatẽ ad actuꝫ: ſed pᵐ obꝫ itells angelici eſt actu itelligibile: qꝛ imãle. ¶ Itẽ nõ hꝫ intellm̃ poſſibilẽ: qꝛ intells poſſis qñqꝫ eſt in potentia: itells aũt angeli ſemꝑ eſt in actu: q̃re ⁊c. ¶ Cõfirmatur quo ad vtrũqꝫ: qꝛ ſꝫ Aug. 2ᵒ ⁊ 4. ſup gen. res iſte ꝑus fuerũt in cognitione angelica q̃ꝫ in ꝓprio genere. igiẽ nũc nõ recipit ab eis cognitionẽ vt ſũt in ꝓprio gñe. ¶ Item corpora ſupiora. ſ. celeſtia hñt q̃litates ⁊ ꝑfectiones ſuas ſibi poſſes nõ receptas ab alijs: ſed ſibi ꝯcreatas. igiẽ ſiliter erit in ſpiritibus ſupiorib ⁊ iſeriorib q̃ꝫ ſupiores cuiuſmodi ſunt angeli ſuas qualitates ⁊ ꝑfectiones nõ recipiũt a rebꝰ iſeriorbꝰ: ſed illas habebũt ſibi ꝯcreatas: ſpũs aũt iſeriores ⁊ humane aĩe hñt illas receptas a rebus. ¶ Itẽ ſicut ſe hꝫ modus eẽndi aĩe nr̃e ad modũ eẽndi angeli: ſic modus oꝑandi ad modũ oꝑandi: ſꝫ intells noſter ex hoc accipit notitiã a rebꝰ corꝑalibꝰ: qꝛ quo ad eſſe compoſiti dependet a corpe: ⁊ vniẽ corpi: ſed angelus quo ad eẽ nõ vniẽ corpi nec depẽdet a corpe: ḡ nec quo ad receptionẽ notitie. ¶ Itẽ itells agẽs ⁊ poſſis nõ diſtinguunẽ niſi per cõꝑõnẽ ad phantaſmata: ſꝫ in angelo nõ ſunt phãtaſmata. ḡ nec iſtoꝝ itellectuũ diſtictio. igiẽ nec a rebꝰ receptio. ¶ Item nõ cõuenit trãſire de extremo in extremũ niſi ꝑ mediũ: ſed inter ſenſibile ⁊ itelligibile eſt mediũ imaginabile. igiẽ ab eſſe ſenſibili nõ cõuenit tranſire ad itelligibile niſi ꝑ imaginabile. ſed in angelo nõ eſt imaginatio. igiẽ nec talis tranſitus. ¶ Dicit tñ iſta opi. ꝙ angelus cognoſcit ſingularia. ⁊ argĩ hic ꝫ Aui. ſic: qꝛ angelus hꝫ ꝓuidentiã de ſingularibꝰ: qd̃ nõ eſſet niſi cognitionẽ hẽret de eis. ¶ Itẽ qd̃ cõtineẽ ſparſim ⁊ diuiſiꝫ in iſeriorbꝰ ꝯtinetur vnitiue in ſupiorbꝰ: ſꝫ in iſerioribus eſt ſparſim cognitio reꝝ. ſ. ꝑticulariũ vel ſingulariũ ꝑ ſenſuꝫ ⁊ vlĩuꝫ ꝑ itellm̃. ḡ in itellectu ſupiori vnitiue cõtinenẽ iſte due cognitiões. ¶ Itẽ 3ᵒ metaᶜᵉ. cõtra Empedo. hꝫ Ar. pro icõueniẽti ꝙ deus nõ cognoſcit litẽ. Modus aũt ponẽdi vꝫ eſſe talis. Sicut res effluũt a deo quo ad eſſe eẽntie ⁊ exñtie ſuperiores ⁊ iſeriores quo ad mãm ⁊ formã: ſic ẽt fluũt in intellectu angeli quo ad cognitionẽ ſingularis ⁊ vlis: ita ꝙ nihil accipiunt ab iſtis inferioribus ⁊ corporalibus: ſed fluit ab ideis illa cognitio.

Go. Rogerus bacho. ⁊ Tho. 1. pte q. 54. 55. ⁊ 56. ⁊ in h 2ᵒ. s. l. itelligibilibꝰ ſeu itellectualibus.

3ᵒ de aĩa. t. c. 4. ⁊ 5. ⁊ 14.

5. phy. ⁊. 10. ⁊ metã.

Quere. 1. pte q. 57. ar. 2. ⁊ quoli. 7. ar. 3. in thoma.

Ter. cõ. 15. 1 3 de ca. 1. de aĩa. t. c. 80.

Contra ex eiſdẽ ꝑncipijs arguo ꝯtrarium. Angelus hꝫ itellectũ agẽtẽ ⁊ poſſ. ḡ põt hẽre notitiaꝫ a rebꝰ: ꝯñtiã ꝯcederet ipſe ſꝫ dicta ſua ſupra. ꝓbo añs. poᵃ actiua q̃ nõ eſt ipfectiõis imo ꝑfectionis in creatura aliq̃ nõ eſt negãda a ſupiori creatura q̃ eſt ſupior q̃tũ ad hꝫ: ſꝫ angelus ẽ ſupior hoĩe i itellectualitate: ⁊ itells ẽt agẽs ꝑ eſt

potētia actiua in hoīe nō eſt īperfectionis in ipſo:īmo pfectionis.ġ non dʒ negari angelo q eſt creatura ſuperior. q̄re rc. ¶ Tūc ad rōnē qn̄ dicis ꝙ nulla nā hʒ īellectū agentē niſi cuiꝰ īellectꝰ obm pmū eſt īelligibile in potētia. dico ꝙ eſt ibi equocatio de pmo. Si.n. loq̄ris de p.i. adequato hoc nō eſt aliqđ vnū ſingulare īmāle:q2 nihil eſt vnū intelligibile adeq̄tū īellectui creato niſi in illo cōtineanť eminēter vel virtualiter oīa cognoſcibilia ab illo īellectu. pbo:q2 nihil eſt obm adeq̄tū intellectꝰ niſi in quo ſaluať rō oīs illius ad qđ pōt ſe extēdere:ſed ſm eū intellectꝰ pōt ſe extendere ad oīa ſingularia. ġ obm eius adequatū opʒ ꝙ ꝯtineat virtualiter rōnes oīum ſingulariū cognoſcibiliū ab ipſo. Sed tale qđ nō pōt eſſe eſſentia angeli:nec aliq̄ eſſentia īmālis creata ſingularis ſiue que de ſe eſt hec. niſi eſſentia increata que eſt obm adeq̄tū intellus diuini ⁊ nō angelici. ġ opʒ intelligere ꝙ obm adeq̄tū intellus angelici ſit aliqđ cōe cōmunitate pdicationis vel analogie reſpcū oīum cognoſcibiliū ab ipſo:⁊ ideo opʒ qꝰ ſit cōmune per pdicationē ad intelligibilia oīa ⁊ ad ſenſibilia:q2 etiā iſta ꝯſideranť ⁊ intelliguntť ab angelo:cū ġ ſenſibilia ſint intelligibilia in potētia oportebit ꝙ hēat intellectū agentē reducentē illa ad hoc ꝙ actu intelliganť ab eo. ¶ Itē hʒ intellectū poſſibilē:ġ ⁊ agentē.

B

pʒ ꝯñia. pbo añs. In oī qđ formā recipit neceſſe eſt dare potentiā receptiuā ipſius forme. etiā ſi recipiēs nō pcedat duratione receptionē forme ipſius:ſed angelus recipit ſpēm aliā a ſe:ġ hʒ potentiā intellectualē receptiuā illius dato ꝙ nō pceſſerit duratione receptionē eius. igiť in angelo eſt intellus poſſibilis. ¶ Cōfirmo vtrūq3 per exemplū:q2 ſi deus ꝯcreaſſet aīe noſtre ſpēs oīum intelligibiliū adhuc eſſet in ea intellus agens:q2 eſt pfectio nālis eius:⁊ etiā intellus poſſibilis:ġ rc. ¶ Cōſimilr etiam

Ut videbiť in glo.

pʒ in chřo:qui lʒ oīa viderit in verbo ab inſtāti ſue natiuitatis in vtero:tñ fuit in eo intellectus agens ⁊ poſſibilis: alš non fuiſſet perfectus:⁊ eodē mō ſi vidiſſet oīa in gńe pprio habuiſſet intellectū agentē ⁊ poſſibilē. Ideo ſimilr poſito ꝙ angelus ſpēs oīum receperit ab inſtāti ſue creationis ⁊ nō poſſit nō eſſe in actu cū ſit puenť ab agēte ſuperiori:tñ eſt pfectionis nālis ſue ꝙ hēat potētiā q̄ poſſit in opōnē ſuā:ſi nō eſſet puenť a ſupiori agēte. ¶ Exēplum etiā de igne qui calefacit paſſiū ſibi approximatū niſi illud paſſiū pueniať a deo calefaciēte. ſic in pposito.

Sicut fuit de camino ignis ardētis ⁊ tribus pueris.

C

¶ Itē ad illud cū dī intellus agēs ⁊ poſſibilis nō diſtingunť niſi per cōparationē ad phantaſmata. falſum eſt: īmo diſtingunť iter ſe formalr:vel etiā extrīſece per cōparationē ad obta vel ad illa in qbꝰ obta relucēt. ¶ Ad argumentū de corporibꝰ celeſtibꝰ. dico ꝙ eſt ad oppoſitū. ⁊ arguiť ſic. illā pfectionē neceſſe eſt a ſolo deo cauſari vt eſt adminiſtrator totius nāe (dico neceſſitate ordinata) quā non pōt tota nā creata cāre:ſed q̄litas celi a tota nā creata nō pōt cāri. ġ a deo debuit ſibi ꝯcreari:ſed q̄litates alioꝝ que pñt cāri a nā creata deus permittit illas hēre ſuas cāſalitates pprias:q2 ſic eni deus res quas cōdidit adminiſtrat rc. virtus aūt creata pōt cāre cognitionē alicuius incogniti in intellectu angeli:vt patebit infra diſt. 9. de locutione angeloꝝ:nā intellus angeli cum obto pōt cāre perfectā cognitionē obiecti:ex quo igiť poſſibile eſt angelū recipere cognitionē a rebus nō eſt neceſſe deum cāre iſtā cognitionē. ¶ Dices iſta cognitio eſt perfectio angeli. ġ nō pōt cāri a creatura inferiori. ¶ Uerū eſt pncipaliter vel vt a cā totali. Iſta autē cāſalitas pncipalr eſt in angelo vel hʒ perfectionē in angelo ex parte intellectꝰ agētis nō aūt ex parte intellecti vel obiecti. ¶ Ex 3ª rōne eoꝝ arguo ſic ꝯtra eos:neceſſe eſt oēm intellectū nō habētem in ſe obm depēdere ab ipſo aliq̄liter:ſʒ hic angelus

7. cl. c. 30. Hic arᵐ. ꝙ h q. ē huiuſmodi vel eſt addita vł ponet vt parʒ ſupra: ſʒ vt video ex vtroq3 ſcripto vnū edidit cōplatū. ⁊ nāxie in hoc. 2. ⁊ alibi. Ideo remāſit varietas originaliū q2 q̄dā mācaq̄daʒ cōplata quedaʒ varietate eſſe diuerſa:ꝙ vbiq3 notatis. M. T.

nō hʒ obm in ſe cuiuſcūq3 corporis vel rei corporalis:ġ depēdet ab eo in intellectiōe:⁊ tūc pʒ ꝙ rō eſt ſophiſtica: q2 nō ſequiť nō depēdet a corpore vt ſit actꝰ corporis:ġ nō depēdet a corpore vt ab obto:aīa aūt depēdet a corpore vt actꝰ eiꝰ. Et ſi enim ꝯcludat modus eſſendi aīe in corpore ꝙ recipiat a corpore:nō tñ incorporeitas angeli ꝯcludit ꝙ nō recipiat:niſi ꝯcederes ꝙ angelus eſſet infinitus ſicut qdā deus habēs in ſe oīum ſingulariū rōnes. ¶ Et ad illud de imaginabili medio arguo ſic ꝯtra eos. ¶ Qđ eſt mediū virtuti minori non eſt vel non opʒ eſſe mediū maiori. ¶ Exēplū ſi aliqđ calidū aliqđ calefaceret,poſſet eſſe ita debile in calefaciēdo ꝙ nunq̄ induceret decē gradus caloris,niſi pus induceret duos vł quatuor. vel ſic. aliud vō poſſet eſſe ita virtuoſū ꝙ induceret in p actu calorē in decimo gradu:⁊ tūc nō eſſet ſibi mediū aliquis gradus infra decē:qui tñ erat mediū virtuti minori: ſed intellus pfectior eſt in angelis q̄ in nobis. ġ non opʒ ꝙ ſi imaginabile eſt in nobis mediū ꝙ etiaʒ ſit in angelo ſimilr. ¶ Itē ſi eſſe imaginabile eſt per ſe mediū:vel ġ ex parte rei in ſe:vel ex parte potētie:ſi ordo iſte ſe tenet ex parte rei vel obiecti intelligibilis vel intellecti tunc ſequereť ꝙ deus nō poſſet intelligere niſi mediāte phantaſmate vel imaginatione. ſi ex pte potētie ſic dico ꝙ angelo nō eſt mediū. tñ eſt mihi mediū pp nām meā:quā habeo cōpoſitā ex corporali ⁊ ſpūali. ¶ Alr pōt dici ꝙ nō eſt mediū mihi eſſe imaginabile:ſed eſt extremū:ita ꝙ eſſe imaginabile ⁊ eſſe ſenſibile ſunt duo extrema vel q̄ſi vnū extremū ad eſſe intelligibile. Et eſto ꝙ ſit mediū nobis:nō tñ angelo:vt dcm̄ eſt. ¶ De iſto aūt mō cognoſcendi ſingulare quē ponit per effluxū a deo:dico ꝙ poſito ꝙ res quo ad mām ⁊ formā fluāt a deo:nō tñ ſeqť:ġ quo ad cognitionē ſingularitatis effluant in intellectu angeli pcipue ſm eū:q2 ipſe tenet ꝯtra Cōmē. 7. metaᵉ. ꝙ mā pertinet ad qđ qđ eſt,nō idiuidualis tñ vt ponit:ġ lʒ res effluāt a deo ſm formā ⁊ mām vt ſunt ptes qdditatis:nō opʒ tñ ex h arguē cognitionē ſingularis. ¶ Item ſm eos deus nō influit niſi ſpēs:ſed ſpēs eſt rō cognoſcēdi qdditatē nō ſingulare:vt pbatum fuit ſupra de cognitione angeloꝝ:ġ per hanc ſpēm nō cognoſcet ſingulare. Et cū dicis ꝙ eſſentia diuina eſt rō cognoſcēdi ſingulare ⁊ vle vel qdditatē. ġ ⁊ ſpēs influxa in mente angeli. dico ꝙ in ꝯñia eſt fallacia accidētis pcedendo a magis perfecto ad minus perfectum affirmatiue.

Nota ſubtile ꝯ calefactioē.

Reſolo ⁊ dubitatio ſingulare.

cō. 20. 22. 23. 34. ⁊. 35.

Hinc argꝰ ꝙ q. iſta nō ē hm̄ ꝯ.

a. l. ꝯñia.

Alij dicunt ꝙ ſi angelus nō hēret habitū ꝯcreatū nihil intelligeret nec ſingulare nec vle:ſed per habitū qui repſentat qdditatē intelligit pmo ſpm vle ſcđo ſingulare:q2 ſingulare nō addit ſm eū ſup vniuerſale in eſſendo niſi duplicē negationē:⁊ ideo etiaʒ nec in cognoſcēdo:nō tamē ſicut nos. ſ. ſm lineā reflexā. ¶ Hoc pbať pmo ſic:ſicut res ſe hʒ ad eē ſic ad cognoſci. 2ᵒ metaᵉ: ſed ſingulare nō addit quo ad eſſe ſup vniuerſale:ġ cognitio eiꝰ nō addit etiā aliqđ ſuper cognitionem vniuerſalis. ¶ 2ᵒ. Inter illud qđ obyciť alicui virtuti pmo ⁊ ipſam virtutē opʒ eſſe pportionē determinatā. ergo ſi intellectꝰ angeli ex nā ſua eſt pmo apprehenſiuus ſingularis ⁊ directe cognoſcit ſingulare:tūc eſt determinatior q̄ noſter intellectus:qui non eſt ſic determinatus ad ſingulare:ſed ſenſus:⁊ tūc videť ꝙ intellectus angeli eſſet magis limitatus q̄ noſter intellectꝰ:ſicut ſenſus videtur reſpectu intellectus noſtri. ⁊ ſi intelligeret per ſpeciē ſingularis. ergo eſſet magis determinabilis q̄ intellectus noſter:q2 ſic determinari tali ſpecie videtur proprie eſſe ipſius ſenſus. ¶ Item iſta cognitio ſingularis ſub propria ratione impediret cognitionem vniuerſalis: quia cū ſingulare impedit cognitionem propter hoc ſit

Hen. vbi ſ pcedētibus 4. queſtionibus.

T. c. 4.

Quere ſolonē huiꝰ argl. infra diſt. 4. ⁊ 3. diſt. p. ⁊ vbi ibi nōtā. M.

abſtractio.ergo ⁊c. ℂ Itē ſi intelligeret ſingularia p̄mo poſſet de eis acq̄rere ꝓprium babitū: q: ꝓprius babitus ex ꝓprijs actibus generaꝫ: ⁊ p ꝯñs ſciaꝫ acq̄reret a reb᷑: qō videt̄ incōueniēs. ℂ Itē ſi ſingulare eſſet p̄mo cognitū, eſſet p̄mo p̄ſens itellectui angelico: boc aūt nō eſſet per eſſentiā angeli: q: illa eſt tñ rō cognoſcendi ſeipſaꝫ: nec ꝑ illū babitū p̄dictū: q: babitus eſt rō cognoſcendi tñ vniuerſalia. g̊ per ſeipſuꝫ: qō eſt falſuꝫ: q: qō ſic cognoſcit̄, verius cognoſcit̄, q̄ꝫ vl'e qō cognoſcat̄ per babitum.

Contra iſtam viā de illo babitu eſt mihi valde improbabile: q: ponere talē nām ꝑfectiſſimā ita ſicut eſt angelica: ⁊ tñ ꝙ nihil poſſet cognoſcē ſine babitu cōcreato: ita ꝙ ſine influxu ſpeciali talis babitus vel ſpēi a deo nō poſſet acq̄rere cognitionem: ſed ſine babitu tali ſtaret ſicut truncus: videt̄ mirabile: talis ēt nā preciſe ſine tali babitu non videret̄ de ſe magis intellectualis q̄ꝫ ſubſtātia vel nā lapidis. Alia argumēta cōtra iſtā opīonē quere infra diſti.9.buius, q̄ōne de locutione angelorum.

Ut dictum eſt ſupra.

ℂ Ad p̄mā rōneꝫ dico ꝙ tota entitas ſingularis nō cōtinetur ſub vl'i, ⁊ boc ſuppono mō ſicut ſupponit ipſe. ergo

D ſilr nec tota cognoſcibilitas ſingularis cōtinet̄ ſub cognoſcibilitate vl'is. ℂ Ad aliud dico ꝙ non eſt iꝑfectionis cognoſcere ſingulare: q: boc cōuenit itellectui diuino: non tñ eſt tanta ꝑfectio ꝙ tñ ſibi ꝯueniat: ſed ēt alijs: q: ſicut ſenſus eſt oīs ſenſibilis: ſic intellectus eſt oīs itelligibilis: ſed ſingulare eſt intelligibile: ergo ⁊c. Nō igit̄ ipedit cognitionē angeli ſingulare ex quo eſt intelligibile. Et cū dicis ꝙ intellect᷒ noſter nō intelligit ſingulare. p̄mo dico ꝙ boc eſt iꝑfectionis ꝓ ſtatu iſto. ℂ Ad aliud dōm ꝙ ſi babitus accipit̄ ꝓ babilitat potētiā, ſic nō opꝫ ponere in intellectu angeli aliquē babitū: eo ꝙ intell's eius ex ſua nā eſt babilitatus ad intelligendū ſicut graue ad mouendū vel ad motū deorſuꝫ: preter boc ꝙ ſpēs ⁊ intell's ſubſunt libere inclinationi ⁊ motioni volūtatis: qō ſi nō eſſet eque nāliter iclinaret ſicut graue iclinat deorſuꝫ: ſi tñ ibi ponit̄ babitus iſte: ita pōt poni ſingularis ſicut vl'is: nec iſte pertinet ad diffōnē: ⁊ ſm boc nō eſt babitus ſcientificus: nec ꝑtinet ad ſciaꝫ per ſeq: ſcia eſt q̄dditatū. ℂ Ad aliud qō ibi dicūt nihil mouet intellectū niſi in rōne p̄mi obiecti: ſed p̄ᵐ obm intellectus creati eſt vl'e. g̊ ⁊c. ℂ R̄n° bic eſt equiuocatio de p̄mo ⁊ ꝑ ſe: q: vno mō dī ꝑ ſe obꝫ: qō tñ in ſua formali rōne nō includit rōnē formaleꝫ p̄mi

E obiecti per quā mouet potētiā: ſicut pꝫ de ſenſibili cōi qō eſt per ſe obm viſus: ſicut magnitudo ⁊ figura: q: lꝫ ſint ꝑ ſe obm potētie viſiue: nō tñ includunt rōnē formalē p̄maꝫ motiuā viſus ſine qua nō eſt videre ſicut eſt color ⁊ lux. Alio mō ſumit̄ obiectū: ſolū p̄mū adequatione. ⁊ boc includit in ſe vel ſub ſe multa per ſe obiecta: que tñ eēntialiter includūt rōnem p̄mi obiecti: ⁊ addunt reſpectu p̄mi obiecti aliquas d̄ñas ꝑficientes: ſm quē modū albedo ⁊ nigredo ſe brit ad colorē: ⁊ iſto mō q̄lꝫ moueret potētiā ſub rōne p̄mi obiecti cōis: inq̄ātū includit̄ in eo: ⁊ etiam ſub rōne ꝓpria quo ad boc qō addit ꝑfectionē ꝑtinenteꝫ ad illō genus. ⁊ boc mō ens eſt obiectū cōmune adequatū: ⁊ boc potentie itellectiue: ens dico in cōi ⁊ q̄libet ens ſpeciale quacūqꝫ d̄ñā entis ꝯtractū ſub eadem rōne mouet: ſiue boc ſit rō indiuidui ſiue ratio ſpeciei.

2.de r.cō.63. ⁊ ibi. Hoc applica bas ſubtilr argumēto in p° q.pl. de obto intellectus.

Vide de h in 3° di.1.⁊.14. q.quol.

Reſpondeo ergo ad q̄ōnē ꝙ angelus pōt proficere in cognitione rerum, ⁊ boc accipiendo notitiaꝫ actualē aliquā a rebus. Et dico ꝙ tribus

E modis pōt acq̄rere a rebus notitiā. ℂ P̄ma notitia eſt ſingularis vt ſingulare: qō ꝓbo: q: angelus pōt cognoſcere boc ſingulare vt boc: q: bec cognitio nō eſt iproportionata: nec repugnat itellectui creato: ſed nō pōt cognoſcere ſingulare: vt boc, ex rōne vl'is. probo: q: bec nā vt h̄ nō cōtinet̄ determinate. ſ. vt h̄ ſub vl'itate. ſi ergo cognoſcit̄ ſingulariter boc vt boc: boc eſt per ꝓpriaꝫ ſpēm. ſed non eſt ꝓbabile ꝙ ſint cōcreate oēs ſpecies ſingulariuꝫ oīum poſſibiliū ſibi cognoſcere: q: cūꝫ talia ſint ifinita baberēt ſpēs infinitas actu: q: q̄lꝫ enim indiuiduū pōt cognoſcere. a.i.ſingulare.

I ℂ P̄.2° dico ꝙ ſi baberet notitiā ſingularis vt ſingulare eſt: nō acceptā a rebus: adbuc neceſſario babet̄ accipere notitiā exiſtentie actualis rei vel nō exiſtētie: ⁊ ēt accidentiuꝫ notitiā que requirunt̄ ad exiſtētiā vel nō exiſtentiaꝫ a rebus. ꝓbo: q: ex notitia q̄dditatū ⁊ vl'iuꝫ: que. ſ. ſunt neceſſaria nō pōt cognoſci cōplexio cōtingens: ſed exiſtētie rerū vel nō exiſtētie ſunt ꝯtingētes. ergo nō ſufficit babere notitiā q̄dditatū ⁊ vl'iuꝫ ad boc ꝙ cognoſcat boc ſingulare eē: puta banc forte currere: ſed opꝫ ꝙ iſtam notitiā accipiat a rebus. ℂ Cōfirmat̄: q: ſi bꝫ rōnes terminoꝝ cōplexionis cōtingētis ſibi cōcreatas: aut iſte rōnes iſtorū. ſ. terminoꝝ. me ſedere cras. repreſentant determinate banc veritatē me ſedere cras: vel nō determiate. ſi determinate. igit̄ impoſſibile eſt per ipſos terminos ipm bře notitiam ꝙ boc ſit cōtingēs: ſi nō determinate. ergo nūq̄ꝫ per bos terminos babebit ꝙ determinate ſedeā. igit̄ opꝫ ꝙ accipiat aliunde certā notitiaꝫ buius. ℂ Itēꝫ idee diui

F ne nō ſunt rōnes repreſentandi ꝯdictoria. g̊ nec cōtingentia. nō eniꝫ repreſentant nūc vnā rem nūc oppoſitam vel ꝯtradictoriuꝫ illius. ſed notitia cōtingentiuꝫ dependet ex volūtatis determinatiōe vt determinat ea ponere in eſſe eē vel nō. igit̄ nec rōnes terminoꝝ exprimunt ex ſua euidentia nec faciūt notitiā ꝯtingentiū in angelis. ℂ Tertio dico ꝙ quātūcūqꝫ bēt cōcreatā ſibi notitiā ſingularis ⁊ notitiā exñtie cōtingentis: tñ cognitionē intuitiuā ſingulariū neceſſario recipit a rebus: nō enim oīs cognoſcens exiſtentiaꝫ alicuius cognoſcit ipſaꝫ intuitiue: q: pōt ipſaꝫ cognoſcere abſtractiue. nam cognitionem intuitiuā ſingulariū nō pōt babere in verbo: vbi tñ cognitionē exiſtētie babet: ⁊ ideo ad cognitioneꝫ intuitiuā rei neceſſario ꝯcurrit obiectū reale vel ipſa res vt preſens. ℂ Item ipoſſibile eſt cognitioneꝫ intuitiuā eſſe per aliquā rōnē que ſit in eadē diſpōne ⁊ eodeꝫ modo repreſentans re manente: ⁊ etiā nō manente. Sed vl'e qō eſt ſpēs vel btus vel q̄cq̄d ponit̄ in intellectu angeli eodē mō ſe bꝫ re exiſtente vel nō exiſtente. igit̄ nullū eoꝝ pōt eſſe rō cognoſcendi rem intuitiue. ergo opꝫ ꝙ angelus accipiat ipſaꝫ a re ipſa ſingulari: ſi bꝫ eam vel ad boc ꝙ poſſit eam babere. ꝓbo ꝙ

G poſſit eam babere: q: poſſibile eſt iꝑfectiori potentie. g̊ ⁊ perfectiori. eſt enī poſſibilis potētie ſenſitiue. ℂ Quarto dico ꝙ ſpēs vl'es poſſent accipere a rebus ſi nō eſſent ſibi cōcreate: q: ꝓbatū eſt ſupra ꝙ bꝫ intellectū agenteꝫ ⁊ poſſibilē. ⁊ vtrūqꝫ ꝑfectioreꝫ bꝫ q̄ꝫ babemus nos: ſicut ēt eſt perfectioris nature. cūꝫ ergo intellectus noſter agēs poſſit abſtrabere. ergo ⁊ ſuperior: ⁊ etiaꝫ modo ꝑfectiori: vel cūꝫ ſenſibile eque repreſentat vl'e ſicut imaginabile: poſſibile eſt ipſuꝫ recipere ſpēs a ſenſibili: ⁊ ſi nulla ratio eſſet alia: adbuc ſufficeret mihi cōcedere boc: q: non opꝫ remouere ab aliqua natura nobiliori ꝙ nō poſſit acquirere perfectionē ſuam ſi non babet eam. ergo nec ab angelo cum boc poſſit ſenſitiua.

Ad rationes principales. ℂ Ad p̄mā rōnem ſi velim tenere auctoritatem iſtaꝫ de cauſis. dico verum eſt ꝙ plena eſt formis vniuerſalibus:

H nō tñ ſingularium: alium proceſſum ꝯcedo in argumēto. ℂ Ad aliud dico ꝙ ratio Augu. bene concludit ꝙ nulluꝫ corporale poteſt agere in ſpiritū vt totale agens: ⁊ vt totalis cauſa vel p̄ncipalis: nō tamen vt partialis ⁊ minus principalis. Intellectu eniꝫ angeli agente vt cā magis p̄ncipali poteſt corꝑale cauſare notitiā illā. ℂ Ad Dionyſiū

dico ꝙ auctoritas illa ſoluit ſeipſã:qꝛ cõcedo ꝙ diuinas illuminationes vel notitiã diuinã:qꝛ illã a ſolo deo habẽt nõ cõgregant ex ſenſibilibus:bene aliã notitiam poſſunt hꝛe ex ſenſibilib⁹. ¶ Ad aliud de ſili mõ arguendi phi ⁊ Ricardi.ſ.õ medio angelus tenet mediũ ⁊c. Iſte modus

I arguẽdi fundat̃ in iſta ꝓpoſitione ꝙ ſcilꝫ in ente ois gradus poſſibilis eſt.⁊ hoc cõcedat̃:⁊ ego cõcedo ꝙ angelus hꝫ aliquã cognitionẽ:quã nõ recipit a rebus vt eſt cognitio vltimũ in qua differt ab alia ⁊ aliquam in qua cum alia conuenit vt iſtam quam accipit a rebus.

¶ Poſt hec videndum eſt ⁊c.

a.l. Circa iſtã diſ.4ᵃᵐ in q̃ magr̃ oſtẽdit q̃les ſũt creati angeli q̃tũ ad eoꝝ conditiones nõ nãles:q̃ ſunt felicitas ⁊ miſeria:queritur vnum ⁊c.

Circa diſtinctionem 4ᵃᵐ vbi magiſter tractat quales angeli creati fuerunt pfecti vel imperfecti:beati an miſeri. ¶ Quero vtrũ inter creationẽ ⁊ beatitudinẽ angeli boni fuerit aliq̃ mora: Qꝫ nõ:qꝛ ſine mora habuit beatitudinem nãlem.ğ ⁊ ſupnãlẽ.ꝓbatio añtis.ſtatim eniꝫ creat⁹ angelus habuit ſpẽꝫ illã de qua dictũ eſt diſtinctione 3ᵃ. in qua fuit obm beatitudinis nãlis preſens ⁊ potentiã:⁊

q.9. ꝑ ꝯñs nõ ĩpeditus potuit vti illa ſpe cõſiderãdo eſſentiã diuinã ſub illa rõne:neqꝫ enim erat ĩpeditus:⁊ etiam illa

a.l. vincebat. Gloſa ꝙ hoc eẽt ẽt ṽcꝫ apd pħm de felicitate.

ſpecies †mouebat ſuper oẽs alias:in ꝯſiderãdo aũt eſſentiam diuinã ſub illo mõ eſſentiã diuinã intelligendo:⁊ eã diligendo erat beatitudo nãlis.ꝓbatio cõſequentie:qꝛ cã nãlis nõ eſt perfectioꝛ ad producendũ ſuũ effectuꝫ q̃ cã ſupernãlis ad producendũ ſuũ:ſed cauſa nãlis ſtatim habuit effectum ſuũ.ſ.beatitudinẽ nãlem.ergo ⁊ deus ſuũ.ſ. ſupnaturalẽ beatitudinẽ. ¶ P̃. Augu.12.de ciui.c.9. Simul cõdens nãm ⁊ largiens grãm.ergo ſtatim habuit angelus creatus grãm:ſed ſimul habuit grãm ⁊ beatitudinem.ꝓbatio:qꝛ ſimul in malis fuit culpa ⁊ pena:alioquin

li.2.c.2. culpa eoꝝ eſſet remediabilis. ¶ Contra Augu.ſup gen. Angelus primo eſt fact⁹ informis.ſcdo lux.ergo ⁊ cetera. Et quia ſolutio huius q̃onis dependet ex ſolõne q̃onis ſequentis:ideo ſoluet̃ poſt illam. Ideo quero.

¶ Poſt hec cõſideratio ⁊c.

a.l. Circa iſtã 5ᵃᵐ di.in qua magr̃ agit de angeloꝝ bonoꝝ cõuerſione ⁊ maloꝝ auerſione:q̃ritur pncipalr de duob⁹.pᵐ ſpectat ad cõuerſionẽ bonorum ⁊ eſt. verum ⁊c. puerbioꝝ.13. a.l. ſca.

Circa diſtinctionẽ 5ᵃᵐ. Utrum angelus pus meruerit beatitudineꝫ q̃ꝫ eam acceperit: Qꝫ nõ:qꝛ aliquis ſoluꝫ meret̃ aliq̃d ex obſequÿs impenſis boi. nõ aũt meret̃ aliq̃d qđ expectet:qꝛ ſpes que differt̃ affligit aiam.igit̃ illud qđ meret̃ iam hꝫ.hoc nõ eſſet niſi iam haberet illam beatitudinẽ quã meret̃ pro obſequio. ¶ P̃. Mai⁹ premiũꝫ requirit maius meritũ ſm rectam regulam:ſed angeli maioꝛeꝫ gloriã habent multis hoibus electis.ergo requirit̃ maius meritũ in eis.hõ aũt eſt viatoꝛ magno tẽpoꝛe:⁊ hꝫ multa opera bona ⁊ merita ⁊ opera difficilia. ergo iſta regrit ꝑmiũ angeloꝝ:ſed tanta mora nõ fuit añ beatitudinẽ angeloꝝ.ğ ⁊c. ¶ Iteꝫ meritũ regrit difficultatẽ:eſt enim opus laudabile:in angelis aũt non fuit aliq̃ difficultas ad bonũ.igit̃ ⁊c. ¶ Ad oppoſitũ eſt Augu.de correctione ⁊ grã. Angeli ſancti q̃ ꝑſtiterunt meruerunt illius vite mercedẽ recipere:ſꝫ nõ meruerũt illud recipere poſtq̃ꝫ receperunt.ğ prius ⁊c.quere ibi.

Opi. magri cõuer reprobata.

In iſta q̃õne ſcđa nõ tenet̃ magiſter q̃ in fine huius q̃nte di.magis illaꝫ opi.approbat que dicit ipſos fuiſſe beatos anteq̃ꝫ ipſi eã meruerũt: ſed merent̃ eã mõ per obſequia ĩpenſa electis:ſicut miles meret̃ equũ hñ militatumus ꝑ eũ. Sꝫ nõ tenet̃ h.ꝑmo:qꝛ ſi hõ nõ fuiſſet creat⁹ angelus nõ habuiſſet btitudinẽ:qꝛ nõ habuiſſet actũ extrinſecũ ꝑ quẽ mereret̃ ſibi ſm iſtos: hoc aũt videt̃ incõueniens:qꝛ angelus nõ depẽdet ab homine in merẽdo.ſimilr̃ actus intrinſecus eſt meritoꝛi⁹ circũſcripto actu extrinſeco.igit̃ per illũ potuerunt mereri. ¶ P̃. Per hoc ꝙ aliq̃s preuidet̃ hñ vſurus accepto non meret̃ accipere illud:tũc eniꝫ poſſet hõ mereri ꝑmã grãꝫ: qꝛ preuidet̃ a deo dante eã bene vſurus ea:⁊ tũc grã non eſſet grã:qꝛ eſſet ex meritis:lꝫ nõ poſitis in effectu:tñ preuiſis.igit̃ angelus nõ meruit beatitudinẽ.ſi tñ habuit eã ꝓpter bonum ꝑuiſuꝫ ipſius in obſequẽdo circa electos. ¶ Itẽ tunc ſtatus beatitudinis nõ eſſet ex ſe certus.nam lꝫ de facto mundus finiet̃:⁊ ex hoc numerus obſequioꝝ ſit finitus qui ĩpendunt̃ a q̃buſcũqꝫ angelis electis:tamẽ poſſet mundus diutius durare plus q̃ꝫ ꝑ mille annos vel q̃ñtũcũqꝫ duret:⁊ nõ ꝑꝑ hoc ſtatus beatitudis eſſet minus certus:ſed hoc poſito nõ eſſet certitudo meriti quãtũ eẽt. ergo iſtud premiũ de ſe certũ nõ correſpõdet illi merito:qđ de ſe nõ eſt certũ inquantũ meritum.

a.l. Et 2° ꝙ neceſſe eſt aũt cuiuꝫ ſcđat ꝑmiũ nã.

Ideo tenetur ꝙ angeli meruerunt beatitudinẽ ſuaꝫ. ¶ †Et pus q̃ꝫ receperũt eã. Primũ declarat̃:qꝛ ois nã cõſequit̃ ſuaꝫ perfectioneꝫ ꝑ operationẽ ꝓpriã:ſed ꝑfectio ⁊ finis cuiuſlibꝫ creature rõnalis eſt beatitudo:que ſoli deo eſt nãlis.ois aũt operatio talis in fineꝫ ducens vel eſt factiua finis:qñ.ſ.finis nõ excedit virtutẽ opantis ꝓpter finẽ ſicut medicatio reſpectu ſanitatis:vel eſt meritoꝛia finis:qñ.ſ.finis excedit virtutẽ opantis ꝓpter finẽ:⁊ tũc expectat̃ finis ex dono alterius.beatitudo aũt excedit oẽm nãm creatã:ideo tã angelus q̃ꝫ hõ meruit ſuã beatitudinẽ. ¶ 2ᵐ declarat̃ ſic.nõ põt idẽ eſſe ex gratia perfecta ⁊ imperfecta:meritũ autẽ eſt ex gratia ĩperfecta:premiũ ex grã perfecta. ¶ Sꝫ iſta rõ nõ videt̃ cogere:qꝛ eſt poſe aliquã aiam habere tantã gratiã in via:quantã hꝫ in patria:lꝫ nõ modo poſſit hꝛe ita ꝑfectuꝫ vſuꝫ eius ſicut habebit in patria.vñ idẽ habitus manebit ⁊ poſſet equalis manere.ſed nõ idem actus. ¶ Ideo aliter declaro 2ᵐ:qꝛ voluntas nõ ſi vult mutabiliter ⁊ immutabilr̃ ſiue ſic:⁊ ita ꝙ tunc inquãtũ elicit actũ nõ poſſet velle oppoſitũ:⁊ nõ ſic:⁊ ita ꝙ tunc inq̃tũ elicit actũ poſſet velle oppoſitũ:qñ aũt premiat̃ vult immutabiliter:hoc eſt inq̃tũ cõſiderat̃ vt iam eliciẽs actũ:⁊ ꝑ ꝯñs vt prius nãliter ipſo actu cõparat̃ ad illã:ſed qñ meretur nõ ſic immutabilr̃ vult:ſed vt eliciens actũ:contingẽter vũ elicere. ¶ Ad hoc ẽt adducunt̃ cõgruentie:qꝛ diſpoſitio dꝫ precedere illud ad qđ eſt:⁊ via terminũ.meritũ eſt diſpoſitio ⁊ via reſpectu beatitudinis:quare ⁊c.

A

3.q.e.c.9.intde.h verũ iſta in orgalibus.

Tho.1.par ſum.q.62.ar ti.4.

B

Ad argumenta. Ad ꝑmũ concedit̃ ꝙ per illa obſequia meret̃ aliquã beatitudinẽ accidentalẽ. Immo obſequia ſunt quedã opera redũdantia ex ꝑfectione btitudinis:⁊ nõ ſunt oꝛdiata ad vlterioꝛẽ ꝑfectionẽ ſicut eſt de actibus generatis ⁊ procedẽtib⁹ ab hitu gñato ꝑfecto.illi eniꝫ nullã ꝑfectionẽ generant neqꝫ ĩtẽdũt habitũ:qꝛ nõ eſt intenſibilis:ſed tñ ꝓcedunt ex plena ꝑfectione ipſius hitus:ita hic:eo aũt mõ quo merent̃ btitudinẽ accñtalẽ:cõcedo ꝙ nõ hñt illã qñ merent̃.nec ex hoc eſt afflictio:qꝛ hñt btitudinẽ eẽntialẽ quã maxime volũt. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ maximũ meritum fuit angeloꝝ volẽdo finẽ vltimũ motu ĩtrinſeco qñ mali auerſi erant a fine iſto ſupbiendo:ſicut patebit diſ.6.non aũt ad magnũ ꝑmiũ regrit̃ multitudo meritoꝝ:ſꝫ multo magis regrit̃ vnũ meritũ ĩtenſuꝫ q̃ꝫ centũ millia remiſſa:⁊ in eis fuit motus meriti valde intenſus ꝓ iſta mora la qua merebant̃:intãtũ forte ꝙ nullus hõ ſm cõeꝫ legeꝫ poſſet hꝛe ita ĩtenſuꝫ actũ meriti ſicut ipſi habuerũt. ¶ Ad aliud dõm ꝙ difficultas aliquãdo accidit in aliquo opere ex inclinatione voluntatis ad oppoſitũ. Aliquando accidit difficultas in opere ꝓpter hoc ꝙ illõ circa qđ opat̃ excedit nãm operantis:⁊ iſto mõ fuit cõſecutio beatitudis

Uide in diſ. 3° ꝑ totum.

C

De his meritis vide angelorũ in li.2.pe riarcum.c.4. vbi laudant̃ ſꝫ nõ ola creduntur nã ⁊ ẽ ſi. ꝓ angelorum.

Sicut accidit inclinatione

diſſicilis ⁊ laudabilis in angelis:non autē primo modo: quia non inclinabant ad oppoſitum.

a.l.circa vlti mā q. pcedē tis dicitur ſo lus depen dē tē.

Ad primam q̄ōnē pcedētis di. que dependet ex ſolutione iſtius/duo ſunt videnda. Primo quot erant more ponēde circa angelos. 2° que ſunt ille more. ¶ Quātū ad p̄m pōt dici multiplr: pōt eniꝫ po ni due more. vna.ſ.in qua ſint in termino:⁊ alia ſola prece dēs qua ſunt in via:⁊ ita ponit q̄dā doctor ꝙ ſil' erāt crea ti in grā oēs in primo inſtāti:⁊ in illo oēs meruerūt.in ſcdo inſtāti iſti meruerūt ⁊ nō illi:q2 poſuerūt obicem:ita ꝙ ſi nō poſuiſſent/fuiſſent premiati ſicut alij. ¶ Pōt tn̄ poni tres more:⁊ hoc multiplr. Uno mō ꝙ in prima mora fue runt oēs in nālib9 ſuis. In ſcda mali in peccato ⁊ iuſti in merito. In tertia in grā ⁊ fuerūt boni ſil' ⁊ in premio ⁊ in gloria:⁊ mali in pena. Et hec vī via magiſtri q vī dicere ꝙ mali demeruerūt apponi ſibi grām:q̄ñ apponebaꝛ bo nis:q̄ſi iam peccaſſent in ſcda mora añq̄ in tertia in qua grā ī ponebaꝛ bonis:⁊ tūc in tertia mora boni ſil' duratio ne habuerūt grām ⁊ gloriā. ¶ Alio mō ponēdo tres mo ras:ꝙ.ſ.in prima oēs fuerunt in nālib9.in 2ª boni in grā ⁊ in merito ⁊ mali in demerito.in 3ª ⁊ iſti ⁊ illi in termino. ¶ Tertio mō ponēdo tres moras:ita ꝙ oēs in prima mo ra fuerunt creati in grā ⁊ meruerūt.in ſcda mora boni ſte terunt in merito ⁊ mali ceciderūt.in tertia fuerūt iſti ⁊ illi in termino. ¶ Alio mō pōt poni quattuor more ⁊ hoc du pliciter. Uno mō ꝙ oēs in prima mora fuerunt in nālibus. In ſcda mali peccauerunt ⁊ boni perſtiterūt. In 3ª ꝙ bo nis appoſita ſit grā ⁊ meruerūt. In 4ª boni premiati ſūt ⁊ mali ſilr condemnati. ¶ Alio mō ꝙ in prima mora oēs fuerunt in nālibus.in ſcda oēs in gratia.in tertia boni ſte terunt ⁊ meruerunt in gratia.⁊ mali deliquerunt.in quar ta ⁊ hi ⁊ illi in termino.

Tho.1.parte ſum.q.63.ar. 5.in ſolu.vlti mi arg. Et q. 9.ar.8. ⁊ vi. ꝙ ōrt ſingula riſſime.

a.l.boni.

m.5.hui9.2.

a.l.apponerēt

Narratio co piosa omniū modoꝝ pcē dentium aſſi gnan i moris

Ad inquirendum de iſtis vijs ſupponende ſunt ſex ppoſitiones pro babiles. ¶ Quarū prima eſt hec. Merentes vſqꝫ ad nūc premiationis in illo nūc premiati ſūt.hoc pbaꝛ:q2 in iſto nūc nō ſunt in via:q2 illud nūc/eſt nūc premij.ergo in iſto nūc nullus pōt demereri:q2 illud nō pōt īpediri qn reddatur ſibi premiū debitū p merito pro tota duratione meriti protracta vſqꝫ ad illō nūc. ¶ Cōfirmaꝛ.bō eniꝫ tota vi ta ſua exiſtens in merito in inſtanti mortis nō pōt deme reri:nec ponere obicem qn premieꝛ.meruit enim vt tunc dareꝛ ſibi impeccabilitas/ne tūc poſſet ponere obicem:⁊ ideo demerētibus p totaꝫ morā vie non pōt dici ꝙ ille in inſtanti remunerationis ponat obicem:⁊ ille nō.hoc eniꝫ videꝛ ponē ꝙ inſtans premij non ſit terminus:ſed ꝙ tūc ſit in via:aut ſaltē ille qui pōt ponere obicem eſt in via:⁊ irrōnabiliter videꝛ ponere obicem. ¶ Et ex hoc impro baꝛ ſtatiꝫ prima opio ꝙ nō poſſunt tm̄ poni due more ſicē illa ponit. ¶ Scda ppoſitio eſt iſta:ꝙ meritūꝫ preceſſit durationē premiū:que probaꝛ ex pbatione precedentis q̄ōnis. ¶ Item ex hoc iprobaꝛ prima via ponēdi tres mo ras. ¶ Tertia ppoſitio eſt iſta:ꝙ tota mora vie prefixe q̄buſcūqꝫ angelis erat eis eq̄lis:hoc enim eſt veriſimile: q2 ſicut tota mora prefixa homini eſt vſqꝫ ad iſtans mor tis:ita etiā iſtis ⁊ illis prefixa eſt equalis mora eſſendi in via. Et ex iſtis ſequiꝛ quarta:ꝙ q̄ñ boni vltimate merue runt in eodē inſtanti:tunc mali demeruerunt.nam ſi non demeruerunt aut tunc meruerunt:⁊ per cōſequēs cuꝫ bo nis premiati fuiſſent ex ppoſitione prima:aut tūc fuiſſent in termino.⁊ hoc eſt ɔtra tertiam ppoſitionem:quia tunc boni erant in via.aut tunc fuiſſent in puris nālibus:⁊ ita adhuc in mora ſequente fuiſſent in via:in qua tamē boni erant in termino.⁊ hoc eſt cōtra tertiā ppōnē. ¶ Quinta ppoſitio eſt:ꝙ omnes creati ſunt vniformes. Et ex iſtis ppoſitionibus ſequiꝛ ꝙ neceſſe ſit ponere ad minus tres moras. vnam.ſ.in qua omnes in termino ſunt:⁊ aliam in qua boni vltimate mereꝛ ⁊ mali demereꝛ:tertiam in qua omnes creati ſunt vniformes ex quinta ppoſitione: ⁊ tunc ſi ponaꝛ ꝙ omnes fuerunt creati in gratia tenetur vltimus modus ponendi tres moras. ¶ Poſſunt etiam poni probabilr quattuor more ſm̄ ponentes quattuor mo ras. ¶ Sed ad inquirendū vlterius de diſpoſitione eoꝝ in moris iſtis videꝛ ponenda ppoſitio ſexta pbabilis:⁊ eſt ꝙ quilꝫ angelus aliquādo fuerit in gratia ſiue in inſtā ti creationis ſiue poſtea.nam ⁊ ſi nō ſit neceſſe:ſicut alſ forte diceꝛ:ꝙ ad hoc ꝙ alīqs peccet prius habuit gratiā: tamen cōgruū eſt ꝙ illi nō ſolum nō fuerunt iniuſti:quia acceperūt libertatē nālēꝫ per quā potuerunt ſaluare iu ſtitiam naturalē:ſed ꝙ acceperūt iuſtitiaꝫ gratuitaꝫ ſm̄ Anſel. de caſu diaboli.12.⁊.16. Similr videꝛ illa ſexta p poſitio pbari ex ppoſitione quadaꝫ ſeptima.ꝙ deus nō diſcernit inter iſtos ⁊ illos antequā ipſi ſe per actus ſuos diſcreuerint:q2 ſm̄ Aug.11.ſuper Gen̄.quere ibi.⁊ poniꝛ diſ.3.hui9 ſcdi:quare iſti diſcernebanꝛ ⁊ nō illi:quere ibi. nō enim deus eſt prius vltor q̄ᷓ alīqs ſit peccator.igitur vſqꝫ ad inſtans meriti ⁊ demeriti erant oēs vniformes:⁊ ſi tunc primo gratia apponebaꝛ bonis:videꝛ etiaꝫ tunc ꝙ debuerit etiaꝫ apponi alijs.naꝫ ante illud inſtans nō de meruerūt:quare igiꝛ nō debuit eis apponi grā ſicut alijs qui meruerunt:ſi autēꝫ illam fuiſſent demeriti.igiꝛ prius eam habuerunt:q2 gratia ⁊ culpa nō ſunt ſil'.igiꝛ ſi conce datur iſta ppoſitio ſexta:ꝙ quilibet peccans aliq̄ñ fuit in gratia.ſeqꝛ ergo neceſſario ꝙ ille tres more ſi ponantur erunt iſte.prima mora eſt omniū in gratia.⁊ ſcda iſtoꝝ bo noꝝ in merito ⁊ iſtoꝝ maloꝝ in demerito.in 3ª omnes in termino. vel ſi dicatur eos aliq̄ñ fuiſſe in puris natura libus:neceſſe eſt tūc ponere quattuor moras:ita ꝙ omnes in prima mora fuerunt in puris nālibus.in ſcda oēs in gra tia ⁊ meruerunt boni:⁊ mali demeruerunt.in tertia boni perſeuerauerunt in bono ⁊ mali in malo.in quarta ⁊ iſti ⁊ illi in termino. ¶ Ex iſta vltima via de quattuor moris ſal uat plures ſtatus in eis ⁊ plures affirmatiuas auctorita tes:que plur aliuas ſi non placeat:q2 nō habet neceſſitatē euidentem/ſaltem ad minus tres iſtas moras prius aſſi gnatas probabile eſt ponere.

D

E

F

In.4.di.1.q. 6.⁊ diſ.14.⁊ ſc̄d9.⁊ h̄ iſta q.ſe.rōne.7. opi.⁊ alibi ſe pe.

G

c.14.

Vide vte.D.

Sed mirū' ar chana dei ne decipiaris.

De ſcdo articulo.ſ.quante fuerūt iſte more:quāuis alīq ponant eas eſſe diuerſa inſtantia tpis diſcreti:tn̄ ex diſ.2ª pꝫ:ꝙ ppter nihil in angelis opꝫ po nere tempus diſcretū:ſed diuerſa nūc eui. ¶ Sꝫ quibus correſpondebant iſta nūc eui in tempore noſtro ɔtinuo: Dico ꝙ vltima mora.ſ.expādi in termino correſpōdet to ti tēpori poſt inſtans p̄m beatitudinis bonoꝝ ⁊ damnatio nis maloꝝ:mora tn̄ prima in qua erant vniformes poteſt poni coexitiſſe inſtanti noſtro vel parti tēporis noſtri:⁊ ſm̄ hoc cōſequenter opꝫ ponere de ſcda mora:ſi eniꝫ pri ma mora coexitit tēpori ⁊ vltimo inſtanti eius.igitur 2ª mora nō habuit aliqd primū iſtans in tempore noſtro cor reſpondens ſibi. Et iꝫ videaꝛ q̄buſdā ꝙ neceſſe fuit ange lūꝫ primo peccaſſe in inſtanti vel cum inſtanti tēporis no ſtri:⁊ alijs videaꝛ ꝙ neceſſario oporteat ipſum peccaſſe cū tempore noſtro:primi habent pro ſe:q2 inter priuatiue oppoſita circa ſubiectū aptū natū nō eſt mediū:⁊ q̄ñ eſt ſubiectū indiuiſibile nulla eſt cauſa ſucceſſionis a termi no in terminū/neqꝫ ex parte terminoꝝ neqꝫ ex pte mobi lis. ſcdi aūt habent pro ſe ꝙ nulla virtus creata agit in in ſtanti:q2 tunc maior virtus ageret in minori q̄ᷓ in iſtanti. neutre tn̄ rōnes ɔcludūt:de prima patebit lib.3°.di.3. vbi videbiꝛ ad iſtas rōnes:ſuſtinēdo ꝙ aīa beate vgīs potuit preciſe eē in peccato p inſtās:⁊ poſtea fuiſſe munda.nec ēt

Thomas. Henri. q.4.

H

Et ē pbat ſi mile Ariſt.in 8.phy.t.c.23 q.1.

q.ii. ſecūda cōcludit: ⁊ reſponſū eſt ad eā ſup̄ius di.2.huius.2. vtroq; ergo mō potuit eſſe: ⁊ q̄ prima illa mora innocen tie coexiſteret tēpori ⁊ nō vltimo eius inſtanti: ⁊ tūc ſcd̄a mora habuit p̄m̄ inſtans tēporis coexiſtens ſibi: vel q̄ p̄ mora coexiſteret tēpori ⁊ vltimo inſtanti eius aut ſoli in ſtanti vni temporis: ⁊ tunc ſcd̄a mora nō habuit aliquod p̄mū inſtans ſibi coīncidens: ſicut nō eſt dare p̄mā muta
Tex.co.46. ⁊ circiter. tionē in motu cōtinuo.ex.6.phyſi. ¶ Sed qualis erat 2ª mora in ſe: nunqd inſtantanea vel indiuiſibilis: Uidetur q̄ nō: ꝓpter duo. p̄mo: q: angeli mali peccauerūt plurib⁹ peccatis diuerſe ſpeciei: ⁊ nō habuerunt ſimul oēs actus
I illos. igiť habuerūt vnū poſt aliū: ⁊ in tota mora in qua habuerunt actus iſtos fuerunt in via: aliogn actus eorum poſteriores nō fuiſſent eis demeritorij: ſed q̄ſi pene exi ſtentū in termino. ¶ Scd̄o: q: angelis bonis pro magno merito aſcribiť q̄ vicerunt preliū tentationis. Apoc.12. Factū eſt preliū magnū in celo: Michael ⁊ angeli ei⁹ pre liabanť cū dracone ⁊c. ſi eniꝫ preciſe eſſet vnū inſtans in quo mali demeruerūt ⁊ boni meruerunt in illo nō fuiſſet iſta ꝓpugna nec victoria tentationis: ⁊ ita nō aſcriberetur
a.l.repugnan tia. iſta victoria eis in laudē ⁊ excellens meritū eoꝝ. Aſſum ptū ꝓbať: q: ſi tm̄ fuiſſet vnū inſtans ſimˡ peccaſſent mali
K ⁊ boni meruiſſent: ſed in illo inſtanti nāc in quo mali pec
a.l.temporis. cauerunt peccatū eoꝝ nō tentauit bonos. nec eniꝫ tētauit eos niſi poſterius nā q̄ fuit cōmiſſum a malis. poſterius igiť vicerūt boni tentationē quā mali peccauerunt: ex q̄ cōcludiť q̄ mora demeriti maloꝝ nō erat indiuiſibilis. ¶ Ex hoc ſequiť q̄ nec mora meriti bonoꝝ: q: erant eq̄ les. ex ꝓpoſitione 3ª. Et ſcd̄a via hoc ſpecialiter conclu
a.l.ex.5. dit de mora meriti bonorum.

Ad argumenta. Ad p̄m̄ dico q̄ ꝯñtia nō valꝫ. ¶ Ad ꝓbationē ꝯñtie: dico q̄ deus potuiſſet eis dediſſe beatitudinē in inſtanti crea tionis: ſi voluiſſet: ſꝫ glorioſius eſt eā hēre ex merito: ⁊ ita diſpoſuit ſua ſapientia: meritū aūt iſtud nō potuit eē ſup
L poſita liberalitate diuina: que creauit oēs eq̄les: niſi ad minus duab⁹ moris p̄cedētib⁹ ipſaꝫ beatitudinē. ¶ Ad aliud, ſꝫ negeť ſilitudo de grā ⁊ gloria ad culpā ⁊ penā: tm̄ dico q̄ nō ſimul erāt mali demeritorie ⁊ culpabiliter damnati: q: nō ſimˡ erant ipſi in via ⁊ in termino: ſicut nec boni: ⁊ ſꝫ mō ſint in culpa: nō tm̄ demerentur vt viatores eliciendo actū: quē elicere ipuťť eis ad demeritū. ¶ Ad
a.l.rōnes cui ſimiliť opi. q. ſequenti hec clarius habz. Quere vv.h. ꝓbationē que innuiť ꝓ opinione: que ponit duas moras tm̄. ſ. q: intelligant ſine diſcurſu: ⁊ ita acq̄runt ꝑfectionē ſuā. ¶ Rñ°. ſi ex hoc fuiſſent ſtatiꝫ beati poſt vnū actuꝫ: ſequereť q̄ mali q̄ ſm̄ eū meruerūt in p̄mo inſtanti fuiſ ſent beati ⁊ nunq̄ peccaſſent: ⁊ iō illud aſſumptū eſt fal ſuꝫ de ꝑfectione angeloꝝ nāli: ſicut tactū eſt diſtin.2.pre
Idē.8.diſ.1. q.vi.vel di.2. q.1.ſm̄ aⁱⁿ Math.10.⁊ 24.⁊ marci. 16. in ſimili. In aliquibus oīginalib⁹ po nitur ſeq.q.in ſn.4.diſ.⁊ ſe q̄nť alie due ſuprāſcripte: ſed nō eſt de ſcripto angli co ſm̄ aliq̄s: ſed ex reporta tis. ad maio rem aūt expreſ ſionē dictorū legatur. 2ª.q.3.huius libri. ⁊ multo falſius de ꝑfectione ſupernāli quā acq̄runt meritorie. Ille eniꝫ eſt ſm̄ acceptationē pre miantis: cuius lex eſt q̄ qui perſeuerauerit vſq; ad fineꝫ hic ſaluus erit: ⁊ qui ceciderit cōdemnabiť: ⁊ ideo ſi aliq̄ meruerunt ⁊ nō perſeuerauerunt pro tota mora deputa ta vie nō ſufficiēter ad beatitudinē eternā meruerūt.

Queritur hic Utrū angeli boni fue runt beati in p̄mo in ſtanti creationis ſue: ⁊ angeli mali miſeri: Et ſic vř. naꝫ in p̄mo inſtanti fuerunt beati bea titudine nāli. ergo ⁊ beatitudine ſupernatu rali. ꝓbatio ꝯñtie. Cauſa efficiens beatitudis ſupernālis eſt efficacior cauſa efficiēte beatitudis nālis. ergo eque ci to vel citius pōt ꝓducere effectū ſuū. ꝓbatio añtis: quia angeli in p̄mo inſtanti ſue creationis habuerūt vel hēre po tuerunt intellectū ꝑfectū ⁊ volūtatē ⁊ obiectum vtriuſq; pn̄s. ergo fuerūt vel eſſe potuerūt beati beatitudine nāli in p̄mo inſtanti. ¶ Item boni fuerunt in p̄mo inſtanti in gratia. ergo in p̄mo inſtanti fuerunt beati. ꝓbatio añtis ꝑ Aug.12.de ciui.c.9. dicentē q̄ deus fuit ſimul cōdēs nāꝫ angeloruꝫ ⁊ largiens grām. ꝓbatio ꝯñtie: q: angelus ſine diſcurſu ſtatim cōſequiť ſuam perfectionē nālem habita diſpoſitione nāli req̄ſita. ergo ⁊ habita diſpōne ſupnāli: q̄ eſt grā: ſtatim ſine diſcurſu cōſequiť ſuā ꝑfectionē ſupna turalē: q: diſpoſitio ſupnālis que eſt gratia nō magis re pugnat vel nō minus cōuenit ꝑfectioni ſupnāli ad illam inducendā q̄ diſpoſitio nālis ꝑfectioni nāli ad quā diſpo nit. ¶ Itē q̄ mali ab initio fuerunt miſeri. ꝓbatio. Augu. a.l.12.
ſuper geñ. li.ii.c.8.⁊ habeť diſ.3.c. illo. putauerūt qdā ⁊c. ⁊ ꝓbať ibi vt vř hoc per illā auctoritatē Jo.8. ille homi cida erat ab initio: ⁊ in veritate nō ſtetit. ¶ Item Augu. c.19.
vbi ſupra. ⁊ poniť diſ.3.e.c. quo ſup̄ius allegat auctoritatem Job.40. vbi dř de diabolo. Hic eſt inquit initiū figmenti dei. ⁊ noſtra tranſlatio hꝫ, ipſe eſt p̄n̄ viarū dei. Et ibidē allegať auctoritas pſal. draco iſte quē formaſti ad illudē dū ei. ergo in p̄ncipio fuit malus. ¶ Oppoſitū de bonis. 103.
Aug. li.1.c.2. ſuper geñ. ⁊ poniť diſ.3.c. illo. alij aūt vř ⁊c. angelicā inquit nām p̄mo informatā creatā ⁊ celū dictaꝫ a.l.informē.
poſtea formatā ⁊ lucē appellatā: q: ſ. ad creatorē eſt cō a.l.alij aūt
uerſa perfecta dilectione ſibi inherens. ¶ Iteꝫ de malis vel ſic. oñdi
q̄ nō ſtatim fuerunt mali probať per auctoritatē Orige. queritur.
in glo. ſup Ezech. ⁊ poniť diſ.3 c. adhuc aūt vř ⁊c. vbi dř. Uide in ſuo
Serpens hoſtis cōtrarius verit tunc: nō tm̄ a p̄ncipio ſuper lib. per totū
pectus ſuū ⁊ ventrē ambulauit: ſicut nec Eua nec Adam 2.⁊.3.
ſtatim peccauerunt: ⁊ loquiť de diabolo ſub noīe ſerpen tis. ¶ Item Ezech.28.dř. Tu ſignaculū ſilitudinis ple nus ſcia ⁊ perfectus decore in delitijs paradiſi dei fuiſti. ergo non ſtatim in miſeria.

Reſpondeo primo videdū eſt de poſſibili ſequē do rōnē. ſcd̄o de facto ſequendo auc toritatē. p̄mo ergo videndū eſt an in p̄mo inſtanti potue A
runt eſſe beati vel miſeri. ⁊ dico q̄ boni potuerūt in p̄mo inſtanti eſſe beati. cuius rō eſt iſta: q: beatitudo non pōt ineſſe alicui creature capaci beatitudinis niſi a deo. ergo pro quocūq; inſtāti eſt beatitudo poſſibilis dari a deo ⁊ ineſſe creature capaci illius ꝓ illo inſtanti eſt ſimplr̄ poſ ſibilis: ſed pro quocūq; inſtanti deus potuit illā dare: ita bene in p̄mo ſicut in ſcd̄o vel in tertio inſtanti: ⁊ angelus bonus pro quocūq; inſtanti fuit capax: quia per nām eſt Aug.14.tri. c.8.
imago dei qua eſt capax dei. ⁊ illā plenā habuit naturam ⁊ perfectā in nālibus: quare ⁊c. ¶ Utruꝫ aūt in p̄mo in ſtanti potuerūt eſſe miſeri diſtinguiť de miſeria: eſt enim B
duplex. ſ. pene ⁊ culpe. de miſeria pene q̄tuꝫ ad illud qō eſt. ſ. q̄ntū ad illud incōmodū qō nūc infligiť vel inflige tur pro culpa potuerūt eſſe miſeri in p̄mo inſtanti: q: non vř ꝯtradictio q̄ in p̄mo inſtanti inſit vel infuiſſet nature angeli: potuit etiam immediate dari a deo pro illo primo inſtanti ſicut ⁊ beatitudo: dicente Aug.3° de li. arb. ſi deus ab initio feciſſet hoīem in pena: nō eſſet ꝓpter hoc vitu perandus deus nec iniuſtus: ſed ſi ab initio non fuiſſet in pena ⁊ poſtea feciſſet eū in pena ſine ſuo demerito, vitu Tho.1.par
perandus eſſet. ¶ De miſeria culpe dicit q̄ nō potuit in ſum.q.63.ar.
p̄mo inſtanti peccaſſe. Et rō vnius doct. p̄ª eſt hec: q: illō 5. ⁊ eſt opi.
peccatū in p̄mo illo inſtanti aut eis ineſſet a deo creante: Ri. vide rī.
qō nō eſt verū: q: deus non eſt auctor mali culpe. nec pōt h. copule ⁊
eſſe cauſa defectiua reſpectu culpe: aut ineſſet eis per pro Augu.5.4.
priuꝫ actū voluntaris ſue: ſed hoc nō pōt eſſe. ꝓbatio: q: q.3.
oīs operatio que ſimul incipit cū eſſe rei eſt effectiue a cā ꝓducente rem in eſſe. ¶ Exemplū: q: deſcenſus grauis ſimul incipit cū eſſe eius: ideo deſcenſus ille cauſať a ge nerante graue: poniť ēt exemplū de tibia claudicante: cū igiť nec a deo effectiue: q: de⁹ nō poteſt eſſe cauſa vel auctor

malí

mali:nec a ꝓprio actu ſue voluntatis:vel a ꝓpria volun/
tate effectiue in ꝑmo inſtanti potuerunt habere peccatū
vel actum talem vitioſum:ſequitur ⁊c̃.❡ Sed hec ratio
non valet:quia ſm Aug.11.de ciui.dei.c.13.vbi dicit.qui
a.l.nō ſentiūt dicunt angelos a ꝓncipio fuiſſe malos ſentiunt cum ma/
nicheis:qui ponebāt vnū deū malū imediate eſſe cauſaꝫ
mali:⁊ alterū eſſe imediate cām boni.ergo ſm Augm̄ non
ſequit̃.ipſi fuerunt mali a ꝓncipio.ḡ eoꝝ malitia fuit cau
ſata a deo.❡ Itē defectus cāe ſcḋe in agēdo inquātū de/
fectus eſt,nō eſt effectus cauſe ꝑme.ergo defect⁹ ꝓducēs
a volūtate angeli in illo ꝑmo inſtanti ſi fuiſſet:non fuiſſet
a deo vel a cā ꝑma ſicut nec nūc eſt.❡ Itē ſcḋa cā.ſ.vo/
luntas ſemꝑ equaliter cauſat̃ a deo nō ſolū quātū ad cō/
ſeruari:ſed quātū ad cauſari ſm Aug.8° ſuper Geñ.volē
tem ꝙ ſol ſicut cauſat lucem in aere ꝙ aer ſemꝑ ſit luci/
a.l.nō fuiſſet a deo ſꝫ a 2° cau ſanti. dus a ſole quādiu lux eſt in aere:ſic de⁹ ſemꝑ cauſat vnū.
nā ꝯſeruari cōtinue ab ipſo eſt cōtinue cauſari:ſicut ergo
a.l.cū de⁹ tūc cauſet. defect⁹ cāe ſcḋe infuiſſet a deo in ꝑmo inſtanti:cū de⁹ nūc
cauſet volūtatē ſicut in ꝑmo inſtanti,nunc cauſaret pctīn
a.l.nec vn cau ſare peccatū ſic ⁊c̃. ſicut in ꝑn°.❡ Arguit̃ ēt ad eandē ꝯcluſionē ſcḋo ſic.An/
gelus nō pōt hr̃e ꝑm̄ velle a ſe:ſed ab alio:ſꝫ tale velle nō
faceret angelū peccare vel eſſe in culpa:quare ⁊c̃.ꝓbatio
a.l.Preterea 2° ꝯ iſta opi. arguit ſic. aſſumpti ꝑ Anſel.de caſu diaboli.c.13.q2 ſm eū ſi ꝑmum
velle a ſe hꝫ:aut hoc eſt nolens aut volēs:ſi volēs.igit̃ illō
nō eſt ꝑm̄ velle.ſi nolens idē ſequit̃:q2 añ illud velle no/
luit illud.igit̃ voluit illud nō eſſe:igit̃ aliqd voluit.cū igit̃
Uide infra ol.25. ꝑ poſitū:peccatū fuerit in ꝑmo īſtanti,nō fuit ab actu vo/
luntatis ꝓpꝛie nec a deo.igit̃ nullo mō.❡ Dico ad iſtud
argm̄ ſuppoſito ꝙ voluntas poſſit eſſe cā actiua ſue voli/
tionis obiecto ſibi preoſtenſo ⁊ pñte.Dico tunc ꝙ pōt eē
cā ꝑme volitionis ſicut ⁊ ſcḋe cuꝫ ſint eiuſdeꝫ rōnis:imo
ſm ſic ponentes eſſet ꝓceſſus in infinitū niſi haberet ꝑm̄
velle a ſe ꝑmo.nā quero a quo ꝑm̄ hꝫ velle:aut a ſe ⁊ habe
tur ꝓpoſituꝫ:aut ab alio:⁊ tunc hoc erit per aliud velle:⁊
de iſto quero a quo hꝫ:ſi a ſe habet̃ ꝓpoſitū:ſi ab alio erit
ꝓceſſus in infinitū.❡ Ad Anſel.dico.ꝙ ipſe fingit vnuꝫ
angelū qui ꝑus eſſet vna eſſentia nuda nō hñs formaliter
potentiā volitiuā quā ipſe vocauit inſtrm̄:iſte angelus ſic
imaginatus ſm Anſel.nō pōt hr̃e ꝑm̄ velle a ſe:q2 opꝫ ipꝫ
reduci ad actū ꝑm̄.ſ.ꝙ habeat volūtatē anteꝗ̄ eliciat vo/
litionē:⁊ hoc nō pōt a ſe eſſe.Et tunc cū dicit̃ ſi hꝫ a ſe aut
volens aut nolens.dōm ꝙ nec volēs nec nolēs hꝫ ꝑmuꝫ
velle.❡ Uel ſi dicamus illū angelū habere inſtrm̄.ſ.po/
tentiā volitiuā:tamen fingimus ipſuꝫ ſine affectione com
modi vel incōmodi vel iuſti vel iniuſti:tunc non pōt hr̃e
velle a ſe:ſed a deo ſm ꝑmā affectionē cōmodi vel incō/
modi que ſuꝑaddit̃ nature ſue:ſed habita affectione com
a.l.3° rō pō nit ad idē ſic. modi ꝑma volitio elicita eſt a ſe.⁊ iſto mō intelligit Anſ.
❡ Arguit̃ tertio ad iſtā cōcluſionē ſic.ſi voluntas angeli
peccat in ꝑmo inſtanti.ḡ nō peccat.ꝓbatio ꝯñtie:q2 ſi in
ꝑmo inſtanti peccauit nō potuit nō peccare.ḡ neceſſario
peccauit.ꝓbatio iſtius ꝯñtie:q2 ſi potuit nō peccare aut
potentia añ actū:qḋ falſuꝫ eſt.nā ante ꝑm̄ inſtans non fuit
potētia in ipſo:nec potētia cū actu:q2 in iſto inſtanti in ꝗ
peccauit nō potuit nō peccare:⁊ iō per illaꝫ potentiā non
q.3. ol.41. potuit nō peccare.❡ Sed hoc argm̄ nō valet:ſolutū eniꝫ
eſt diſ.1.huius ſcḋi.in q̄ōne de eternitate mundi.⁊ in ꝑmo
libro de predeſtinatione:q2 vt dictū eſt ibi cā non cauſat
effectū niſi vt prior nā nō prior duratione:nam ⁊ ſi nō ſit
duratiōe ꝑus cā ꝗ̄ cauſans:tñ prior fuit nā.ḡ ſi oīs cauſa
dū cauſat neceſſario cauſat:oīs cā neceſſario cauſat:⁊ nūc
nihil cōtingenter eueniet:q2 cā nō eſt ꝯtingenter cauſans
anteꝗ̄ cauſet.❡ Iteꝫ oīs libertas arbitrij tollet̃.nā volū
tas in iſto inſtanti nō elicit actū libere:⁊ nō elicit illū libe
re anteꝗ̄ eliciat:ſi ergo nūc elicit de neceſſitate per te:q2
pro nūc nō pōt nō elicere.ḡ nunꝗ̄ libere eliciet.❡ Hoc
ēt eſſet cōtra eos qui dicūt ꝙ volūtas nec̃io vult fineꝫ:nō
aūt ea que ſūt ad finē.ſi ergo neceſſario vult qñ vult:⁊ nūc
ita neceſſario vult ea ꝗ ſunt ad finē ſicut finē:q2 neutrum
vult anteꝗ̄ velit:⁊ ideo vtrūqꝫ volet vel vult neceſſario:
vt dictū eſt.❡ Ideo dico ꝙ potētia cōtradictionis nō ne
ceſſario eſt potētia ante actū.nā cuilibet cōtingenti ꝓpo/ C
ſitioni de futuro correſpondet ſua de preſenti cōtingens
ſimilr̃ ſic iſta:tu ſedes.eſt vera cōtingens de ꝑſenti ſicut
fuit illa ſibi correſpōdēs cōtingēs de futuro:tu ſedebis:ſꝫ de
pñti eſt magis determinata:iſta de futuro minus.vñ Ar. c.vltimo.
ꝑmo periher.dicit in ꝓpoſitionib⁹ de pñti eſſe veritateꝫ
determinatā ⁊ nō neceſſariā.Cū ergo dicis aut potuit po
tentia ante actū:aut potētia cū actu.dico ꝙ potuit peccaſ
ſe potentia ante actū anterioritate vel ordine nāe:nō ꝑus
duratione neceſſario:⁊ ſi iſta glo.nō valet.deus nullū cō/ Nota incidēter ſolōnē dif ficilis dubita tionis.
tingenter ſed neceſſario ꝑdeſtinauit:q2 nō eſt dare inſtās
vel tempus durationis ante ꝑdeſtinationē:ideo ſm illud
nō potuit nō predeſtinaſſe:qḋ falſuꝫ eſt:ſufficit eniꝫ ad B
ꝙ cā cōtingenter ꝓducat ꝙ prius ordīe nāe ſit ꝗ̄ effect⁹
ꝓductus:nec reqrit̃ neceſſario prius duratione ad hoc ꝙ
cōtingenter deus aliqd ꝓducat extra ſe.❡ Arguit̃ etiaꝫ a.l.Alia rō ponit talis.
quarto ſic ad dictā ꝯcluſionē.angelus non potuit in ꝑmo
inſtanti hr̃e deliberationē.ergo nec peccare.cōſequentia D
pꝫ.ꝓbatio añtis:q2 in ꝑmo inſtāti nō potuit ſil̃ multa in/
telligere diſtincte:ꝙ tñ oportebat ſi deliberaſſet. Nec iſta
rō valet.nā volitio qñ elicit̃ a volente nō reqrit niſi vnā
intellectionē:ſi ſit volitio vnica:itellectionē dico vnicam
diſtinctā:q2 plures itellectiones diſtincte ſimul nō pñt eē
in intellectu:⁊ ſi poſſent eſſe:tñ vna ſufficeret ad vnā vo/
litionē eliciendā:ita poſſet eſſe vna intellectio diſtincta:⁊ ēt
ſi deliberatio nō precederet:ſicut ſi multe preceſſiſſent:ꝗ̄
deliberatio reſpiciens plures itellectiones nō requiritur
ad vnā volitionē:ſed in vna ſola volitione pōt eſſe oblíq/ a.l.Itē multi cōcedūt ꝙ angelus pōt me reri in ꝑ° inſtā ti:ſed iſte rōnes ꝑtacte ſūt ꝯ ipſos ſicut ꝯ illā op̄.Nā ꝑma rō eſt ꝙ opō ꝑ° nō pōt eē ab eſſentia ſꝫ a ꝓducente:ſꝫ opō angeli nō ſua ⁊c̃.
tas ⁊ peccatū:quare ⁊c̃.❡ Rōnes ēt pretacte ſunt cōtra
ipſos:q2 ponūt ꝙ angelus in ꝑmo inſtanti potuit mereri.
maior eniꝫ ꝑme rōnis eoꝝ ad illā opinionē fuit iſta.ꝑma
opatio rei ſimul exiſtens cū re eſt a ꝓducente re:tūc ſub/
dat minorē ſub iſta ſic.ſꝫ opatio angeli nō ſua nō pōt ſibi
eſſe meritoria.ergo nō potuit mereri in ꝑ° inſtanti.❡ Itē
tertia rō eſt ꝯ eos:q2 in illo inſtāti non pōt mereri in quo
nō pōt peccare:quia in quocūqꝫ inſtāti potuit peccare,in
eodē potuit mereri:⁊ ecōtra.ſed ꝑ illaꝫ rōnē ſi in ꝑmo in/
ſtanti nō eliciat actū meritoriū vel bonū nō pōt peccare
ſm eos:q2 nō potētia ante actū ⁊c̃.❡ Iteꝫ alia rō vr̃ ad/ ſ.4.
duci cōtra eos:equalr̃ eniꝫ vr̃ requiri deliberatio vel ma/
gis ad bñ operandū ſicut ad male.bona eniꝫ opō nō pōt Diony.de di. no.c.4.⁊ ꝑhe 2.e.3.ethi.
eſſe niſi ꝯcurrentib⁹ circūſtātijs debitis oībus ſed mala: Diſ.12.e.18.
quacūqꝫ deficiente.ergo ſi ſine deliberatione poſſet meri
torie agere:multo fortius male.❡ Si inſteтur de chriſto Uide 3° pte q.15.ſed ꝗre ibdem.vbiqꝫ.
qui potuit mereri:⁊ tñ non potuit peccare:patebit de hoc
lib.3°.Uidet̃ aūt ille doc.cōcedere ꝙ chr̃s potuit pecca/ a.l.Alia rō ē iſta mot⁹ ⁊c̃.
re denominatiue:non aūt effectiue.❡ Arguit̃ ēt 5° ſic ad
ꝯcłonē.Motus nālis volūtatis angeli in ꝑmo inſtāti fuit
rectiſſimus.ergo in illo inſtanti nō potuit eſſe malus act⁹
vel mot⁹ malus liberi arbitrij ſi eniꝫ fuiſſet malus:remiſ/ a.l.probatio ꝯñie:q2 ſi in illo inſtanti po tuiſſet eſſe ma lus,remanſiſ ſet ⁊c̃.
ſuꝫ,⁊ ꝑ ꝯñs minus rectū feciſſet motū vel actū nālē volū
tatis:⁊ nūc nō fuiſſet volūtas rectiſſima vel actus ei⁹ na/
turalis.❡ Nec illa rō valet:q2 ſemꝑ dum manet integra
nā volūtatis,manet inclinatio vel motus nālis integer re E
ctus ita bñ in primo inſtanti ſicut in ſcḋo:ſed ſm Diony.
nālia in damnatis angelis manent ſplendidiſſima.ergo ⁊
inclinationes rectiſſime.Dico igit̃ ꝙ in ꝑ° inſtanti fuit nā
rectiſſima:⁊ tñ potuit fuiſſe obliqtas in actu elicito a vo/
lūtate libere:q2 rectitudo nāe ſtat cū volūtate non recta.

a. Nec illa rō valet:qꝛ ſequit̄ ꝙ ſicut nō poſſet peccare in pͦ inſtanti:ſic nec in ſcdo vel tertio:ſicut enim peccatū nihil nature adimit:aliogn tota poſſet cōſumi per peccata:ſic
l. etiā nihil inclinationis naturalis adimit.

¶ Alr arguit̄ ꝛ ꝓbabilr ſic. In habitu concreato ipſi angelo pͥmo relucēt q̈dditates intelligibiles ab angelo:cum igit̄ intellectus angelicus nō intelligat alia niſi vt pñtata in iſto habitu:intelligit pͥmo iſtas q̈dditates:ꝛ deinde ſpe-
a.l. Speculabilia ſingulariū,vel ſic.ꝛ hanc ſequitur ſpeculatiua intellectio ſingularium. cialia ſingularia:iō in pͥmo inſtāti nō potuit hēre cognitionē practicā.igit̄ nec peccare:qꝛ q̈dditates iſte relucētes in tali habitu ſcīali ad quas pͥmo habitus inclinat ſola ſpeculatiua cognitione intelligunt̄. ¶ ꝓ. Iſtaꝝ cōſiderationē q̈dditatū cōſequit̄ pͥmo q̄daꝫ cōplacentia nālis:ſicut cuꝫ cōſidero lunā cōplacet mihi.igit̄ ꝛ in pͥmo inſtanti qn̄ iſta complacentia nālis fuit:nō potuit demereri vel peccare.
F ¶ Nec pōt ſolui:qꝛ velle ꝯcupiſcētie preſupponit velle amicitie:nullus eniꝫ cōcupiſcit niſi magis amet illud cui cōcupiſcit bonū cōcupitū q̄ꝫ amet ipſuꝫ cōcupitū ꝛ prius aliquo mō.ergo pͥus amat q̄s ſe amore amicitie q̄ꝫ aliq̄d bonū ſibi:ꝛ in iſto priori pōt vel potuit eſſe inordinata volitio amicitie:plus.ſ.amādo ſe q̄ꝫ iuſte debuiſſet amare ſꝫ rectā rōnē:ſed iſta volitio inordinata potuit eſſe in pͥmo inſtāti creationis angeli:qꝛ in pͥmo inſtanti potuit ſibi oſtēdi bo͡m diligibile ſibi:ꝛ eque pͥmo vel pͥus nā potuit amare ſe in ſe.ergo potuit inordinate amare ſe in pͥmo inſtāti. pͥus ēt nā pōt obiectū bonū eſſe cognitum in ſe:ꝛ ēt amabile in ſe q̄ꝫ vt relucet in habitu:qꝛ nō ꝗetat amanteꝫ niſi vt in ſe. ¶ Iſtud cōfirmat̄ per Aug.q dicit.14.de ciui.c. vltimo.ꝙ ciuitatē diaboli fecit inordinatus amor ſui.iſte aūt potuit eſſe in pͥmo inſtāti:vt dictum eſt.Qd̄ aūt dī de q̈dditate pͥmo relucēte in habitu illo iprobatū eſt ſupra.
a.l. Aliter arguit̄ ſic. ¶ Septimo arguit̄ pro cōclōne ſic. Nullus pōt peccare niſi debitor iuſtitie:ſed in pͥmo inſtanti nō fuit angelus debitor iuſtitie.ergo ꝛc̄.maior pꝫ:qꝛ iuſtitia ꝛ peccatū ſunt ſic̄ habitus ꝛ priuatio.ꝓbatio minoris:qꝛ ſicut pꝫ per Anſel. in lib.de caſu diaboli.12.ꝛ.14.in pͥmo inſtāti nō accepit
a.l. Dico ad illud qd̄ iuſtitia eſt duplex. iuſtitiā. ¶ Nec iſtud valet.duplex enim eſt iuſtitia.ſ.acq̄ſita ꝛ infuſa:ꝛ de neutra ꝯcludit rō. Iuſtitia enim infuſa ſtatim amittit̄ vnico actu peccati.ergo iſta amiſſa nō poſ-
G ſet iſte amplius peccare:qꝛ nō eſt debitor iuſtitie cuꝫ non habeat iuſtitiā:ſilr ſarracenus qui nunq̄ꝫ habuit iuſtitiaꝫ infuſam nō eſſet debitor iuſtitie:ꝛ ꝑ ꝯñs nō poſſet pecca-
a.l. Silr nec de iuſtitia acq̄ſita,qꝛ iſta pōt amitti multis actibus iniuſtitie elicitis.ergo iuſtitia cuius debitor eſt homo ꝛc̄. re. Ideo de illa iuſtitia nō valet ar͡m. ¶ Itē manifeſtum eſt ꝙ ſi nō fuit in illo pͥmo inſtanti debitor iuſtitie:qꝛ non accepit eā:ſequeret̄ ꝙ ſemꝑ exiſtens in peccato mortali nunq̄ꝫ eſſet debitor iuſtitie:qꝛ nunq̄ꝫ accepit eaꝫ. Ideo de iſta iuſtitia nō valet arg͡m ſilr nec de iuſtitia acq̄ſita. Naꝫ iſta pōt amitti multis actibus iniuſtitie elicitis.nec ille q̄ nunq̄ꝫ fuit iuſtus moralr tenet̄ ad iuſte opari ſi non eſſet debitor iuſtitie:qꝛ nunq̄ꝫ iſtā accepit. ¶ Dico igit̄ ꝙ iuſtitia iſta rōne cuius debitor eſt hō vel angelus iuſtitie non
H eſt niſi potentia nālis voluntatis moderādi inclinationē naturalē:que eſt cōtra iuſtitiā infundēdā:ꝛ illud eſt libertas que nō eſt aliq̄d ſuꝑadditū voluntati:imo de ꝑ ſe rōne eius.dico igit̄ ꝙ illā iuſtitiā nālē.ſ.potentiā qua potuit cōſeruare iuſtitiā infuſam ſibi recepit angelus:ꝛ per ꝯñs potuit peccare in pͥmo inſtāti:ꝛ ideo debitor iuſtitie fuit. ¶ Ad Anſel.dico ꝙ nō accepit iuſtitiā ifuſaꝫ.ꝛ hoc dicit
a.l.5. Aug.11.ſuper geñ.ꝛ ponit̄ auctas in pñ.3.di.ꝛ eſt notāda.
¶ Alia rō eſt:due mutationes nō ſunt ſimul quaꝝ termi-
S nus ad quē vnius eſt terminus a quo alteri͂:ſed creatio ꝛ pctm̄ ſunt due mutationes illo mō ſe hñtes:qꝛ mala volitio vel pctm̄ ꝓſupponit eē qd̄ eſt terminus ad queꝫ crea-
a.l. qꝛ paſſiones que ꝛc̄. tionis.ergo non ſunt ſimul. ¶ Iſtud nō valꝫ.de paſſionibus ꝛ ſubiectis que conſequunt̄ ſe ſolum ordine nature quia pñt eſſe ſil̄ duratione.nā luna in eodē inſtanti temporis in quo accipit lumen a ſole diffundit ipſuꝫ in alias partes medij. ¶ Si tñ fiat vis de vocabulo mutationis:dico ꝙ peccatū in pͦ inſtanti tēporis nō eſt mutatio:ſed eſt
a.l. de mutatione. paſſio de genere paſſionis qꝛ mutatio eſt a pͥuatiōe in habitū vel econuerſo:que nō ſe cōpatiunt̄ in eodem inſtanti
I durationis:nec pͥus fuit duratione iſte habit͛ cuius pͥuatio eſt peccatū in volūtate angeli.ſi peccauit in pͥmo inſtanti: iō nō eſt mutatio:ſed eſt paſſio de genere paſſionis:de hͦ in 4.ͦ in mā de reſurrectione. ¶ Alia rō ponit̄ talis actio creature nō pōt eſſe in inſtanti.igit̄ in pͥmo inſtanti nō potuit hēre actū aliquē per quē peccaret.ꝓbatio añtis ꝑ rōneꝫ Ar.6.phy.vbi arguit ſic.Si aliqua v̄tus pōt mouere in inſtanti.ergo maior v̄tus pōt in minori q̄ꝫ in inſtanti.hͦ eſt impoſſibile:ſed oī virtute creata pōt eē maior ꝛ eſt. ergo nulla virtus creata pōt mouere in inſtāti. ¶ Dico ꝙ rō Ar.ꝓcedit in his in q̄bus pōt eſſe exceſſus in mēſura: ꝙ.ſ.ſi aliqua virtus mouet in aliquo tēpore dupla virtus mouebit in dimidia pte tēporis:ſed inſtās nō pōt excedi ab aliq̄ mēſura in paruitate:iō nō valꝫ:tñ de motu tenet argumētū Ar.qꝛ motus nec̄io hꝫ menſurā diuiſibilē cuꝫ ipſe ſit diuiſibilis:ꝛ ideo ſi mot͛ eēt in inſtāti:nec̄io iſtans eſſet diuiſibile.ḡ cōtingeret dare menſurā minorem.
Dis.43.q.5.art.3.
Tex.c6.39.ꝛ.90.
K
Vide ſubtilē ſumā reſolōnē dubitatōnis calculatorum.

Teneo igitur ꝙ potuit in pͥmo inſtanti hēre potentiā volitiuā perfectā:ꝛ nō limitabat̄ ad rectā opōnē:nō.n.habuit in ſcdo inſtanti magis determinās q̄ꝫ in pͦ.ḡ ꝛc̄.ꝛ hͦ potuit eſſe vt dcm̄ eſt:qꝛ in illo iſtāti potuit ſe amare amicitie amore vltra rectā rōnē.
L
¶ Tertio igit̄ ꝙ angelus in pͥmo inſtāti potuit fuiſſe miſer miſeria culpe.cuius rō eſt talis:potētia potens habere
a. opationē perfectā ꝛ nō limitat̄ ad aliquā opationē rectaꝫ pōt hēre ipſaꝫ nō rectā:ſed angelus in pͦ inſtāti habuit potentiā volitiuā perfectā:ꝛ iō volitionē ꝑfectā potuit hēre: ꝛ nō limitabat̄ ad opōnē ꝑfectā:ꝛ iō in pͥmo inſtanti potuit nō recte operari:ꝛ ita peccare:qꝛ illa bonitas intelligi-
a.l. opōnē intellectuā ꝑfectā. Iō volitione ꝛc̄.
l. bilis potuit immoderate amari.

De ſecūdo articulo. Utrū boni de facto beati in pͥmo inſtanti fuerunt:ꝛ mali damnati vel miſeri.dico pͥmo de malis ꝙ mali nō fuerūt beati in
M pͥmo inſtanti.ꝓbatio:qꝛ tūc nō fuerūt certi de beatitudine ſua.ſic eniꝫ poſtea nō cecidiſſent.ſed ſi non fuerunt certi de beatitudie nō fuerūt beati.Silr ſicut dicit Aug. 4.ſuꝑ geñ.nō pͥus diſcernebat de͛ bonos a malis q̄ꝫ cēnt diſcreti inter ſe.non ergo q̄ mali mō ſunt in pͥmo inſtanti fuerunt beati:qꝛ fuerūt creati vniformes boni ꝛ mali:nec erant in pͥmo inſtanti miſeri vel mali.vt pꝫ in lr̄a iſta.4.ͣ di.c.ſed hic magis:vt ēt dicit Augu.11.ſuꝑ geñ.vbi dī ꝙ de͛ nō eſt pͥus vltor q̄ꝫ aliq̄s peccator. ¶ Itē Iſa.14.dī de malo angelo.Quō cecidiſti lucifer q̄ mane oriebaris.ꝛ ponit̄ di.6.c.1.ergo pͥus oriebat̄ ꝛ luxit q̄ꝫ caderet. ¶ Itē Ezech.28.ꝛ ponit̄ vbi.ſ̄. In delitijs paradiſi fuiſti.ḡ non ſtatim cecidit:iō cōcludit̄ ꝙ mora fuit inter pͥncipiū creationis ꝛ dāationis.ꝛ eodē mō pꝫ de bonis in lr̄a diſ.iſta c.1.ꝛ ſilr diſ.3.c.illo.Alij aūt videt̄ ꝛc̄.vide ibi.

De tertio articulo quot fuerūt more ꝛ q̄re:cōiter dicit̄ duas fuiſſe moras:vna eſt in via:ꝛ alia in termino:nā ponit̄ ꝙ nō ſimul premiabant̄:ꝛ meruerūt nec boni nec mali. ¶ Sed vtrū pͥma mora in via fuiſſet vnica.dicit vnus doctor ꝙ vnica:qꝛ oēs angeli in pͥmo inſtanti tēporis diſcreti habuerunt grām per quā in eodē inſtanti potuerunt elicere actū meritoriū:ꝛ per ꝯñs in ſcdo inſtāti tēporis diſcreti potuerunt premiari ꝛ premiati ſunt boni:ſed mali in illo ſcdo inſtāti tēporis diſcreti poſuerūt obicē:ideo nō fuerunt premiati. ¶ Ratio ad hoc eſt:qꝛ gratia nō tollit naturā ſed perficit eam:ſed nā
a.l. Sed quot fuerunt more cōiter dī ꝛc̄. Quere ibi. Ben.bon.ꝛ vna.ꝓ.ſ.

angeli

angeli acqrit ſuaʒ pfectioneʒ naturalē ſine diſcurſu. ergo ꝛ pfectionē quā pōt acqrere per grām que eſt beatitudo acqrit ſine diſcurſu: q̄re ꝛc. mali aūt nō acqſierunt illam beatitudinē in ſcđo inſtāti: q2 poſuerūt obiceʒ. ¶ Cōtra illud: quicūqʒ ꝑ tota mora vie manet in merito: nečio in termino erit beat⁹. ꝛ hoc pʒ ex euāgelio Math. 24. vbi dī. qui pſeuerauerit vſqʒ ad finē hic ſaluus erit. in vltimo enī3 inſtāti vie in quo dbuit recipe beatitudinē nō potuit ponere obicē: alr illud inſtās nō fuiſſet terminus: ſed pro mora vie per te boni ꝛ mali fuerūt eq̄les in merito. g̊ ꝛ in premio. ¶ Dico ergo ꝙ boni ꝛ mali fuerūt adinuiceʒ diſcreti in via: alr nō fuiſſent diſcreti finali diſcretiōe in termino. ¶ In via ergo fuerūt nečio more due. pma in qua fuerūt vniformes in grā. ſi volum⁹ dicere ꝙ mali habuerunt grāʒ: vel vniformes ſalteʒ in nā. Scđa mora in qua adhuc in via exiſtes fuerūt difformes: ita. ſ. ꝙ iſti vltimate meruerūt: ꝛ iſti vltimate demeruerūt. 3ª mora fuit diſtinctio finalis vnius ab alio nečio. ꝓbabile eſt etiā ꝙ in ſcđa mora in qua fuerunt difformes in via fuerunt multe morule: q2 mali peccauerunt multis ſpeciebus peccati. ſ. ſuperbia: odio ꝛ inuidia: ꝛ iſti actus ordinate ꝛ nō in eodē inſtāti fuerūt eliciti: vt pʒ diſ. 5. in pncipio. ꝛ eſt ibi auctoritas Aug. Hoc iterū pʒ per illud Apoc. Fiebat preliū magnū in celo. ꝛ dī ibi ꝙ Michael fecit victoriā: que victoria cedebat in laudē bonoꝝ. hoc nō fuit niſi q2 peccatum maloꝝ angeloꝝ fuit incentiuū tentationis in bonis: g tentationē iſtaʒ vicerūt. cū igiť angelus bonus nō fuit pſcius futuroꝝ pus fuit elicitū peccatū a malo angelo añq̄ per ipſuʒ eſſet tentatio boni: ꝛ iō in ſcđa mora fuerunt multe morule elicite a malis. Sed de pma mora in qua fuerūt vniformes pōt ꝓbabilr ſuſtineri ꝙ in pmo inſtanti fuerunt vniformes in ſtatu nāe creati ſine grā. poſtea in ſcđo inſtanti erant in grā vniformes. ꝛ poſtea in tertio inſtanti vie mali multiplr demeruerunt: ꝛ boni multiplr meruerunt: ꝛ in 4° fuerūt in termino. ꝛ hoc vī rōnabile: q2 ſic experti erāt de oī ſtatu. ꝛ maiorē occaſionē habebāt īcēſiu eliciendi actū meritoriū poſtea cū ſimul habebāt gratiaʒ ex hoc ꝙ experti erant ꝙ ex nālib⁹ in pmo inſtāti hoc nō poterant. Uel pōt dici ꝙ pmo erant vniformes creati in grā. ꝛ in ſcđo inſtāti boni meruerūt: ꝛ mali demeruerunt ante terminū: q2 deus nō diſcernit eos anteq̄ fuiſſent inter ſe diſcreti. ¶ Nec valet qđ dicebať ſuperi⁹ ꝙ ſi ſteriſſent in ſcđo inſtanti debebāt recepiſſe beatitudinē: ꝛ ideo boni tūc fuerūt in termino: longior enim fuit via illoꝝ q̄ mora vnius inſtantis: ꝛ forte per duo vel tria ſeq̄ntia nō debebant hře beatitudinē. Si dicamus ꝙ tñ in pmo inſtanti erant vniformes in nālibus: ita ꝙ nūq̄ fuerūt vniformes in grā: tūc opʒ dici ꝙ in ſcđo inſtāti dabať gratia nō ponentib⁹ obicē: ꝛ tūc fuiſſet data malis ſi non appoſuiſſent obicem. Et bñ potuerūt ponere obicem reſpectu gratie recipiēde: ſʒ nō reſpectu premij recipiēdi in inſtāti in quo debuit recipi: q2 tūc nō eſt recipiens in via ſed in termino: ꝛ tunc ipſi demeruerūt ꝛ boni meruerūt omnes adhuc in ſtatu vie exiſtētes: ꝛ in termino iſti erāt beati mali ꝯo obſtinati: ita ꝙ nō credo ꝙ oīno pares ī via fuiſſent diſpares in termino. ¶ Sed quante ſunt iſte more dicit vnus doc. ꝙ dicunť eſſe inſtantia diſcreti temporis. dictū eſt aūt ꝙ nulla eſt neceſſitas ponendi tempus diſcretum. ſcđa diſ. huius. q. prima ꝛ 4ª. quere ibi.

Ad primum principale dico ꝙ cauſa efficacior nō nečio ꝓducit effectū eque cito: ſicut cauſa minus efficax: ſi illa efficacior ſit agens voluntariuʒ quale eſt deus reſpectu beatitudis. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ dubiū eſt vtrū boni fuerūt in pmo inſtanti in grā. ¶ Et ad auctoritatē Aug. pōt dici ꝙ itelligit de gratia gratis data que nō facit ad ꝓpoſitū: vel eſto ꝙ fuerūt in grā grantū faciente in pmo inſtanti adhuc non valet ɔſña: q2 lʒ ſine diſcurſu ſtatī angeli habeāt beatitudinē nālē: tñ nō opʒ ꝙ ſtatim habeāt habita iſta grā ſupnālē: q2 diceret ꝙ eſt quedā diſpoſitio in fieri tñ non in facto eſſe remanēs requiſita ad beatitudinē ſupnālē3: ꝛ hę diſpoſitio eſt actus meritorius reſpectu beatitudis ſimplr: ideo nō ſit inſunt angelo. In nāli aūt beatitudine nō eſt hę diſpoſitio requiſita. ¶ Ad aliud de auctoritate Jo. 8. rñdet Augu. 11. ſuper Geñ. c. 31. ꝛ poniť diſ. 3. c. illo. Deide qualr v̄ba dominica. vbi dicit ſic. ꝙ ab initio homicida fuit ꝛ in veritate nō ſtetit: q2 ex quo homo cōditus fuit ipſuʒ per inuidiā in morteʒ precipitauit. vñ poſt initiū tēporis cecidit: vt ꝛ ibi dī pʒ: ꝙ homicida nō fuit in pmo inſtanti ſue creationis reſpectu hoīs queʒ tentauit. ꝛ quāuis ēt in pmo inſtanti ſue creationis malus nō fuit: ſed ſatis cito poſt: tñ bñ nunc dī ꝙ in veritate nō ſtetit ſimplr loquēdo. ¶ Ad rōnē factā in tertio articulo poſſet negari: ꝙ angelus ſequať oēʒ ſuā pfectionē naturalē ſine diſcurſu: nō eſt eniʒ neceſſe ꝙ ſit cognoſcat pncipiū ꝛ oēs cōcluſiones virtualr cōtentas in pn°: lʒ nō ponat annū vel dieʒ: vel nō tñ ſicut intellectus noſter pro ſtatu iſto. ¶ Uel eſto ꝙ nō diſcurrat ſi vnus actus meritorius ſufficit in vno inſtanti tñ ad hoc ꝙ angelus ſequať ſuā beatitudinē ſupernālē: quare ergo angeli mali nō habuerūt beatitudinē ex quo oēs in illo primo inſtanti eliciebant vnū actuʒ meritoriū ſm̄ illuʒ doc. non enim videť congruū ſm̄ iuſtitiā cōmutatiuā ꝙ viatores eliciant actus equales pro toto ſtatu vie. ꝛ ꝙ vnus pmieť in termino ꝛ alius nō. Ideo dico ꝙ vnum opus ſupnaturale ꝛ vnus actus meritorius nō eſt ſufficiēter īductiuus ex congruo beatitudinis ſupnaturalis: ſi enim diſpoſitio naturalis eſt ꝙ operādo hoc poſt hoc acqrať beatitudo naturalis: multo magis requiriť in gratia que eſt diſpoſitio reſpectu beatitudinis ſupernālis operatio huius poſt hoc in acquirendo beatitudinem ſupernaturalem.

¶ Preterea ſcire oportet ꝛc.

Circa iſtam diſtinctioneʒ 6ᵃᵐ in qua magiſter agit de angeloꝝ malorum auerſione queruntť duo. pmum eſt. Utruʒ angelus malus potuerit appetere equalitateʒ dei. Qꝫ nō: intellectus intelligendo ſummū verū nō errat. ergo nec voluntas amādo ſummū bonū peccat. ergo appetens equalitatem dei non peccaret. ergo angelus in pmo actu peccandi non potuit appetere ſummum bonū.

¶ Contra magiſter in littera.

Dicitur ꝙ nō potuit equalitatē iſtam appetere. ad qđ videnť eſſe quatuor rōnes. ¶ Prima q2 nō peccauit ex paſſione. pʒ. nec ex ignorātia: quia pena nō preceſſit culpā. igiť ex electione: ſʒ electio nō eſt īpoſſibiliū. ex 3° ethi. angelū aūt eſſe equalē deo eſt īpoſſibile. ergo ꝛc. ¶ 2ª. Angelū eſſe equalē deo includit contradictionē. ergo nō includit aliquā rōnē entis. ergo nō ɔtineť aliquo modo ſub pmo obiecto volūtatis vel intellectus. ergo non eſt aliquo modo volibile. ¶ 3ª. Nihil poteſt voluntas velle niſi qđ eſt preintellectum. ergo angelum eſſe equalē deo oportuit eſſe preintellectū: vel preoſtēſuʒ ab intellectu: aut igiť ab intellectu errante: ꝛ tūc pena fuiſſet ante culpā: vel ab itellectu nō errante ꝛ hoc eſt impoſſibile: q2 intellectus nō errās nō pōt oſtēdere illud qđ includit ɔtradictionē. ¶ 4ª ꝛ videť eſſe rō Anſel. de caſu diaboli. c. 4. angelū eſſe equalē deo includit angelū nō eſſe: q2 angelus non pōt eſſe angelus niſi ſit inferior deo: ſed nullus poteſt appetere ſe nō eſſe per Aug. 3. de lib. ar. ergo nullus inferior deo poteſt appetere equalitateʒ dei.

a. l. Sʒ mali i 2° inſtāti poſuerūt obiceʒ

h plus in alio originali vide p totū. M.

N

83.

Ponit mēſurā p mēſurātor: ɔſiderās q2 ſic ordo ē ꝓbabilior ſed nō demōſtrabilis a priori.

O

P

a. l. que. Uide clarius in q. pcedēti de moris.

Una ibi menſura eſt q̄ in reſpectu o2°

Q

h plus q̄ in alio p totum.

a. l. Ad ſcđm illius opi. cuꝰ dicit ꝛc.

R

a. l. Circa 2ᵐ principale. ſ. auerſionē maloꝝ querunt duo. pᵐ e ꝛc.

Tho. 1. parte ſ. q. 63. ar. 3. Uide vva. ꝛ Bona. 1. c. 5.

M xa q ſtud eſt arᵐ diſcipuli ibidē ad qđ rñdet Anſel. ɔñe.

¶ Anſel. etiã de ſimilitudinibus.c.6. Si beato petro par eſſe volueris: eris in gloria dei: q2 vt Petrus ſis in pſona eius et non poteris. Nam hoc ſi velles teipſum nihil eſſe velles: quod velle nequibis.

Quia tamen iſte rõnes nõ cogunt põt alr̃ ad q. rñderi. ſ. q angelus potuit appetere
A re equalitatẽ dei: qd pſuadet pmo ſic. q2 volũtas hʒ duplice actũ amandi. ſ. amore amicitie: et actũ cõcupiſcendi aliqd amato: et ſm vtrũqʒ actũ hʒ totũ ens pro obiecto: ita q ſicut qdcũqʒ ens poteſt ipſe amare amore amicitie: ita quodcũqʒ ens poteſt concupiſcere ipſi amato. igitur cũ angelus potuerit ſe amare amore amicitie: potuit ſibi cõcupiſcere omne bonũ cõcupiſcibile: et ita cũ equalitas dei ſit bonũ qddã cõcupiſcibile ſm ſe ſibi potuit illud bonum cõcupiſcere. ¶ P. Si equalitas dei eſſet poſſibilis angelo poſſet angelus iſtam cõcupiſcere ſibi. planũ eſt: ſʒ
Ethi. 3. c. 38. 73. ipoſſibilitas hui9 nõ phibet qn poſſet angelus hoc velle: q2 volũtas põt eſſe ipoſſibiliũ ſm phm. 3. ethi. et Damaſ. ¶ Hoc et̃ pbat: q2 damnati odiũt deũ ex illo pſal. Superbia eoꝝ qui te oderunt etc. odiens aũt vult odiũ nõ eẽ ſʒ phm 2° rhetori. ergo volũt deũ nõ eſſe: ſed hoc eſt ipoſſe in ſe et incõpoſſibile. g ipoſſibilitas iſtius appetibilis non phibet qn poſſet appeti a volũtate peccante. Hoc etiam cõfirmat: q2 volũtas peccans potuit velle deũ nõ eſſe: et potuit g cũ hoc velle illũ gradũ: et illã eminentiã dei eſſe in aliquo. g potuit velle eã eſſe in ſe ſicut in alio: et ita potuit velle ſibi eminẽtiã dei. ¶ P. ſm Aug. 83. q. q. 30. voluntas põt vti fruendis et frui vtendis. ergo põt frui ſe: cũ ergo nõ debeat frui niſi ſũmo bono et põt frui ſe põt ſibi cõcupiſcere tãtũ bonum quãtum bonum poteſt concupiſcere ſummo bono: et hoc eſt equalitas diuina.

Nõ ponit in angelo duo quere reponitiones.
Reſpondeo ad qõnẽ et dico q actus volẽdi duplex eſt ſimplex et ſub cõditiõe: vel ſub alijs verbis q eſt volitio efficax et volitio cõplacentie. Exemplũ. Alio mõ infirmus ſperans ſanitatẽ vult ſa-
B nitatẽ: et alio mõ infirmus deſperãs de ſanitate. vult eniʒ ſanitatẽ pmus: q2 ſperat ſanitatẽ ſibi poſſibilẽ: et hʒ reſpectu eius volitionẽ efficacẽ et imperatiuã medijs inducẽtib9 ſanitatẽ. Sed deſperãs vult volitione cõplacentie: ſʒ non volitione efficaci: q2 nõ querit media inducentia ſanitatẽ pro eo q nõ exiſtimat illaʒ poſſe ſibi acqri. et iſta volitio ſcda, que eſt ſolũ cõplacẽtie: põt eſſe ipoſſibiliũ: et hoc ſufficit ad meritũ et dmeritũ: q2 et ſi ſit ipoſſibile: tñ põt cõſentire illi pleno cõſenſu: et iſta volitione potuit angelus ap-
C petere equalitatẽ diuinã. Sed de pma volitione que efficax eſt: dico q angelus non potuit appetere: ſimplici tñ volitione potuit ſibi cõcupiſcere tãtũ bonũ et tãto deſiderio quãto cõcupiſceret ſi eſſet ſibi poſſibile.

Ad argumenta pro opinione. ¶ Ad pm dici põt q electio equiuoce accipitur. Uno mõ pro actu voluntatis cõſequẽte plenã appre-
D henſionẽ intellectus: qũo dicit quis peccare ex electione: qñ nõ eſt paſſio perturbãs intellectũ nec eſt ignorantia. Alio mõ p actu volũtatis cõſequẽte cõclonem ſyllogiſmi practici: que electio nõ eſt niſi volitio efficax obiecti que eſt ad inquirendũ mediũ per qd poſſit obm attingi. pmo mõ electio eſt ipoſſibiliũ: ſicut dicit phs 3° ethi. q volun-
c. 5. Et ſmortalitas. tas eſt impoſſibiliũ: nõ tñ voluntas errans: ſed voluntas pſuppoſita plena apprehẽſione itellectus. 2° mõ electio nõ eſt ipoſſibiliũ: q2 nullus de ipoſſibilib9 ſyllogizat practice. Syllogiſmus enim practicus ex fine cõcludit illud qd eſt ad finẽ: vt per illud qd eſt ad finẽ: deueniat ad finẽ: et talis diſcurſus nũqʒ habet de impoſſibili. Uel planius dici põt: q electio vno mõ preciſe dicit volitionẽ cõſequẽtem plenam apprehenſionẽ. Alio mõ volitionẽ efficacẽ ſequentem ſyllogiſmuʒ practicũ. pmo mõ põt eſſe cuiuſcũqʒ: cui preſupponit notitia pfecta obiecti. ſcdo mõ non põt eſſe alicuius niſi ad cuius eſſe operat volũtas qñtum põt: q2 nihil vult efficaciter niſi ad qd diſponit media p que põt deduci: et talis volitio efficax nũqʒ eſt alicuius impoſſibilis: nullus eniʒ cõſiliat de ipoſſibilib9 nec precipit intellectui practico ad ingrendũ media ad illud: et hoc mõ hʒ intelligi verbũ phi. Electio nõ eſt impoſſibiliũ. B 3. c. 6. ethi. E
et̃ mõ angeli nõ peccauerũt ex electione: hoc eſt ex volitione efficaci per quã vellent niti ad cõſequẽdũ ppoſitũ in pugnando: et ſurripiendo ſibi eminentiã dei: potuerunt tñ peccare ex electione: hoc eſt ex non ſurreptione: ſed ex pfecta volitione illius equalitatis. ¶ Ad 2m dico q ſicut eſt duplex intellectio. ſ. abſoluta et cõparatiua: et abſoluta qdẽ nõ eſt niſi alicuius obiecti ſimplicis cõtenti ſub obo intellect9 et cõparatiua: ſiue collatiua põt eſſe ad qdcũqʒ: et hoc ſiue iſta cõparatio ſit poſſibilis ſiue ipoſſibilis: non eniʒ intellectus tñ componit ppoſitiones poſſibiles ſed ipoſſibiles: ita et̃ aliq volitio eſt abſoluta: et illa nõ eſt niſi alicuius obiecti ſimplicis cõtenti ſub pmo obiecto volibili. Aliqua eſt comparatiua: et ita põt comparare qdcunqʒ volibile ſimplex ad qdcũqʒ: ſʒ in illa cõparatione includat cõdictio. ¶ De pma volitione loquẽdo hoc cõplexũ non eſt volibile: q2 nõ eſt aliqd ſimplex includens in ſe rõneʒ pmi obiecti: ſed tñ eſt quedã habitudo obiecti ſimplicis F
ad aliud obm: quoꝝ vtrũqʒ obiectũ ſimplex eſt p ſe volibile. nã et illud qd vult et illud cui vult eſt per ſe volibile: qñ ergo dicis: q hoc totum nõ includit in ſe rõneʒ primi obiecti ſui: falſuʒ eſt loquendo de partibus totius: vtraqʒ eniʒ ps. ſ. qd et cui: per ſe includit in ſe obiectũ volũtatis: et hoc ſufficit ad hoc q volũtas velit vnã partẽ in ordie ad aliã ſicut ad hoc q intellectus cõponat qdcũqʒ ſimplex cuicunqʒ ſimplici ſufficit q vtrũqʒ ſimplex poſſit per ſe apprehendi ab intellectu. ¶ Ad 3m dico q intellectus ſimplex põt apprehendere equalitatẽ dei ſine errore: et ſuffi- G
cit ſola ſimplex apprehẽſio ad hoc q appetitus appetat illud apprehenſuʒ alteri: ſicut intellectus apprehẽdens albedinẽ et apprehẽdens coruũ põt velle albedineʒ coruo: equalitas aũt dei põt apprehendi ſine errore: q2 in aliquo eſt ſine errore: nã filius dei eſt equalis patri. et ille põt apprehendi: vel ſi nihil eſſet equale: adhuc equalitas poſſet apprehendi abſolute. nec in apprehẽſione illa ſimplici eſt error: nec aliqua falſitas: et tñ illa apprehẽſio ſimplex ſufficit ad volitionẽ illi9 ſimplicis cuicũqʒ itellecto et amato. ¶ Si igit arguas a quo itellectu B oñdit: errãte vel nõ errãte: dico q a nõ errãte ſʒ ſimplici cui9 nõ ẽ errare nec verũ dicere: iſte enim ſunt cõditiones intellectus cõponẽ- Nota ſubaliter
tis et diuidentis: et nõ opʒ intellectũ ante appetere: hoc cõponere cũ hoc vel diuidere hoc ab illo: ſed ſufficit voluntatẽ cõparare hoc ad illud: q2 voluntas eſt vis collatiua ſicut intellectus: et per cõñs potens cõferre quecũqʒ ſimplicia ſibi oſtenſa ſicut intellectus põt. ¶ Ad 4m põt dici q voluntas poſſet velle cõſequẽter ſe nõ eſſe: quia quilibet peccans mortalr̃ vult aliqd in quo nõ vult ſubeſſe deo: et in hoc ex cõſequẽti vult ſe nõ eſſe: q2 nõ põt eſſe niſi ſubſit deo. ¶ Tamen ad formã argumẽti põt dici q nõ opʒ q velit cõñs: et ſi vult añs qñ cõſequẽs nõ eſt de per ſe intellectu antecedẽtis: ſicut ponit exemplũ q aliqs põt appetere epiſcopatũ nõ volẽdo ſacerdotiũ: cuius rõ eſt iſta: q2 ſicut ad ſcire añs nõ ſequit ſcire cõſequẽs niſi ſciatur cõñtia huius ex illo: ita ex velle añtis nõ ſequit velle cõſequentis: niſi ſit velle huius cõſequẽtie: ſi enim vel neſciat cõſequẽtia vel nõ ſit velle cõſequẽtie nõ opʒ ppter velle antecedẽs velle cõñs: nunc aũt in pposito cõſequẽs nõ eſt de intellectu antecedentis: nec ſi eſſet: eſſet per ſe iſta habitudo

Doctrina pñ 2. phy. t. c. 13 dictus q dẽmonſtrabẽtium non eſt mendacium H

bitendo cognita vel volita:ꝛ ita pōt nō velle conſequens. ❡ Ad illud Anſel.ꝛ de ſimilitudinibus dī ꝙ non pōt ꝗs ordinate velle ſe nō eſſe:q2 ordinata voluntas nō eſt volendo aliquid ꝛ nō volendo illud qḋ neceſſario ſequitur ad ipſum: ſiue ſit ſibi intrinſecum ſiue non: ſed de voluntate non ordinata non oportet.

Ad primū principale dico ꝙ itellectus intelligēs ſūmū ver̄ de aliquo nō ſummo vero errat: ſicut intelligēdo lapidē eſſe ſūmū ver̄: non tū errat intelligendo lapidē in ſe intellectione ſimplici: vel intelle
I ctione collatiua intelligendo illud cui ipſuz ꝯuenit: ita voluntas volendo ṗmū bonū volūtate ſimplici complacendo nō errat. nec volēdo illud alicui: cui illud bonuz cōuenit: nō aūt congruit niſi ipſi ſoli: ꝛ ideo volendo illud cuicūq3 alij a ſe quaſi volitione collatiua errat.

SEcundo quero vtruz ṗmū peccatuz angeli formalr̄ fuit ſupbia: Et ſic. Aug. 14. de ciui. dei. c. 13. Male volūtatis initiū qd potuit eē niſi ſupbia. ꝛ ꝓbat per illud ſcripture. Initiū oīs peccati ſuper
Eccli. 10. bia ꝛc. ❡ P. In eodē. c. elationis vitiū in diabolo maxie damnari ſacris lr̄is edocet̄. ❡ P. In can. Io. oē qḋ eſt in mundo: aut eſt cōcupiſcentia carnis: aut ꝯcupiſcentia oculoꝝ: aut ſuperbia vite: nō peccauerunt ꝯcupiſcentia oculoꝝ nec ꝯcupiſcētia carnis. g̃ ꝛc. ❡ P. Per viā diuiſiuā: q2 nō potuit ṗmo peccare per aliqḋ nolle: ꝛ per ꝯn̄s non ṗmo per irā nec per auaritiā: ꝛ probat̄ añs: q2 omne nolle preſupponit aliqḋ velle. nec peccauerunt aliquo velle inordinato circa tēporalia: nec peccato carnis: q2 talia nō ſunt eis appetibilia. ergo per diuiſionē exclusis alijs ſeq̄t̄
Ps. ꝙ peccauerūt per ſupbiā. ❡ P. Pſal. ſuperbia eoꝝ q te oderūt ꝛc. ſed nō peccauerunt niſi vnico peccato: q2 alr̄ peccatū eoꝝ fuiſſet remediabile: q2 nec peccauerūt ſimul pluribꝰ peccatis: q2 volūtas nō pōt bēr ſimul duos actus ꝑfectos: ſicut nec intellectus. igit̄ ſi peccauerūt pluribus peccatis: peccauerunt vno poſt alterū: ꝛ ita in illo inſtāti 2° potuerunt penitere: ꝛ ita peccauerūt poſt ṗmū inſtans: qḋ tenet̄ cōiter pro incōuenienti: q2 tenet̄ cōiter ꝙ peccatū eoꝝ fuerit irremediabile. ❡ Oppoſitū. peccatū eoꝝ fuit maximū: q2 irremediabile: ſupbia nō eſt maximum peccatū: qḋ pꝫ per eiꝰ oppoſitū qḋ nō eſt maximū bonū. Tum q2 humilitas pōt eē informis: charitas aūt non. g̃ eſt humilitas minꝰ bona. Tum q2 loquēdo de virtutibꝰ moralibus: humilitas eſt quedā tēperātia: oīs aūt temperan
ca. 7 infra. tia eſt minus ꝑfecta virtus ꝙ̄ amicitia que eſt ꝑfectiſſima virtus ſub iuſtitia. 8. ethi. ❡ P. Superbia cōſiſtit in iraſcibili. nullus aūt actus iraſcibilis pōt eē ṗmus ſimplr̄: q2 iraſcibilis eſt ꝓpugnatrix cōcupiſcibilis: ideo paſſiōes iraſcibilis oriuntur ex paſſionibus cōcupiſcibilis. ❡ P. Superbia vr̄ eē appetitus excellentie: q2 ſm̄ Aug. 14. ciui. dei. qd eſt ſupbia niſi peruerſe celſitudinis appetitꝰ: ꝛ per ꝯſequēs excellentia reſpectu aliquoꝝ quibus alijs excellat: ſed nō ṗmo appetebat aliqd in ordie ad alios: ſꝫ ṗmo appetebat aliquid in ſe ꝙ̄ in cōparatione appeteret ad alios: ſicut nihil eſt ad alteꝝ niſi qḋ prius eſt ad ſe: ita nullus appeteret aliqd in ordine ad aliud niſi q2 ṗmo appetit ſibi: ꝛ p ꝯn̄s ṗmo appetebat ſibi illā. ❡ P. Inferiores demones nō vident̄ appetiuiſſe dn̄ium diſcōueniens. nec ēt conſenſiſſe dn̄io luciferi: q2 magis videt̄ probabile ꝙ magis appetierunt ſubeſſe deo ꝙ̄ lucifero. igitur ṗᵐ peccatum eorum nō fuit ſuperbia.

In iſta qōne tenet̄ cōiter pars affirmatiua propter argᵐ diuiſiuum ad ṗmā ptē3. ❡ Sed ad videndum veritatem queſtionis primo eſt oſtendendum que fuit malitia in ṗmo angelo peccante: ꝛ ſcḋo ad qḋ genus peccati pertinebat iſta malitia.

Circa primū videndū eſt de ordine actuū volūtatis. ❡ Et circa hoc dico ꝙ eſt in cōmuni duplex actus volūtatis. ſ. velle ꝛ nolle: nolle eniz A
eſt actus poſitiuus volūtatis quo fugit diſconueniēs ſeu reſilit ab obiecto diſcōueniēte: velle eſt actus ꝗ̄ acceptat obm̄ aliqḋ cōueniens: ꝛ eſt vlterius duplex velle qḋ pōt nolari amicitie ꝛ cōcupiſcētie. ꝛ dicat̄ velle amicitie eē iſtius obiecti cui volo bonū: ꝛ velle ꝯcupie eē iſtius obi qḋ volo alicui alij amato. ❡ Iſtoꝝ aūt actuū pꝫ ordo: q2 oē nolle ṗſupponit aliqḋ velle. a nullo eni refugio: niſi q2 nō pōt ſtare cū aliquo qḋ accepto tanq̄ cōueniens. Et hoc dicit Anſel. de caſu diaboli. c. 3. ponēs exemplū de auaro nummo ꝛ pane. Et iſtoꝝ duorum velle pꝫ ordo: q2 ꝯcupia ṗſupponit illud velle amicitie: cū eniz amatū ſit reſpectu a. l. amicitia.
ꝯcupiti. q. finis cui volo bonū: nā pp amatū ꝯcupiſco ſibi bonū qḋ ſibi volo: ꝛ cū finis volūtatis habeat ṗmā rōnē obiecti voliti pꝫ ꝙ velle amicitie precedit velle ꝯcupie. B
❡ Et iſto ꝓbato ſequit̄ vlterius ꝙ ſilr̄ eſt ꝓceſſus in a. l. in actibus
velle ꝛ nolle deordinatis: nullū eniz nolle eſt ṗmus actus volūtatis de
deordiātus volūtatis: q2 nō poſſet hēe nolle niſi reſpectu ordinatis.
vel in virtute alicuius velle: ꝛ ſi velle eſſet ordinatū acceptando obiectū cū circūſtātijs debitis nolle qḋ habetur a. l. ꝯn̄s.
ꝯn̄ter: ſilr̄ eſſet ſibi ordinatū. nā ſi ordinate amo ordinate odio nociua amati eodē mō ſi velle amicitie eſſet ordinatū velle ꝯcupie ꝯn̄s ad illud eſſet ordinatū. nam ſi ordinate amo illud cui volo bonū: ordinate cōcupiſco ſibi boᵐ. Sequit̄ igit̄ ꝙ ſimplr̄ actus ṗmus inordinatus voluntatis fuit ṗmū velle amicitie reſpectu eius cui voluit bonū. hoc aūt obiectū nō fuit deus: q2 nō potuit deū inordinate C
ex intēſione amare amore amicitie. nā deus eſt tale amabile qḋ ex ſola rōne ſui: vt obm̄ eſt dat cōpletā rōnē bonitatis actui ꝑfecte itenſo. Nec eſt veriſimile ꝙ aliqd aliḋ a ſe nimis intenſe dilexit actu amicitie. Tu3 q2 inclinatio nālis magis inclinauit ad ſe ꝙ̄ ad aliqd aliud creatuz ſic amandū. Tum q2 nō videt̄ ꝙ aliqd aliud creatū a ſe ſic intellexerit ſicut ſe. ergo ṗmus actus inordinatus fuit actꝰ amicitie reſpectu ſuiipſius. ꝛ hoc eſt qḋ dicit Aug. 14. de c. vltimo.
ciui. dei: ꝙ duo amores fecerunt duas ciuitates. ciuitatem dei amor dei vſq3 ad cōtemptuz ſui: ꝛ ciuitatem diaboli amor ſui vſq3 ad cōtemptū dei. Prima igit̄ radix ciuitatis diaboli fuit inordinatus amor amicitie ſui que radix germinauit vſq3 ad cōtemptū dei: in quo eſt conſumata iſta malitia. ſic pꝫ de inordinatione ſimplr̄ ṗma que fuit ſimplr̄ in ṗmo velle inordiato. ❡ Reſtat nūc videre de inordinatione ipſius velle cōcupiſcētie. ❡ Et vr̄ ibi doꝫ ꝙ ṗmo cōcupierunt ſibi imoderate beatitudinē: qḋ probat̄ ṗmo ſic. nā ṗmū cōcupiſcere inordinatū non ꝓceſſit ex affectione iuſtitie: ſicut nec aliqḋ peccatū ꝓceſſit ex illa affectione ergo ꝓceſſit ex affectiōe cōmodi: q2 oīs actꝰ voluntatis elicitus aut elicit̄ ſm̄ affectionē iuſtitie aut cō De caſu dia
modi ſm̄ Anſel. maximū igit̄ cōmodū maxime appetit̄ boli. c. 4. que
a volūtate nō ſequēte regulam iuſtitie. ꝛ ita ṗmo: q2 nihil re ibi.
aliud regulat illā volūtatē nō rectā niſi inordinatus appe a. l. ꝛ per ꝯn̄s
titus ꝛ imoderatus illius maximi cōmodi: maximū autē ṗmo.
cōmodū eſt beatitudo ꝑfecta. Et hec rō habet̄ ab Anſel. de caſu diaboli. c. 4. quere in textu. ❡ 2° ꝓbat̄ hoc: q2 ṗᵐ peccatū in cōcupiſcēdo fuit aliqḋ velle: nihil eniz refugit a. l. ꝯtingat.
a ſe: hoc eſt ne aliqd ſibi ꝯtingat niſi q2 cōcupiſcit oppoſitū ſibi: aut igit̄ illud cōcupiuit amore honeſti vel vtilis aut delectabilis: q2 nō eſt niſi iſte triplex amor quo aliqd D
amat̄: nō amore honeſti: q2 tunc nō peccaſſet: nec amore vtilis: q2 ille nō eſt ṗmus amor: ex q̄ eni vtile eſt ad aliqd vtile, nullus ṗus ꝯcupiſcit vtile ꝙ̄ illud ad qḋ eſt vtile. g̃ ṗmo peccauit amando aliqd exceſſiue tanq̄ delectabile

ſummū:delectabile aūt ſūmū eſt bonū boneſtū inq̄tum boneſtū vt ipſa beatitudo vnde talis.igiť ꝛc̄. Jſta rō pōt
a.Limule ꝛc̄. accipi a pħo.8.ethi.ꝛ ex illa diſ.cōmuni boni vtilis boneſti ꝛ delectabilis. ℂ 3° hoc ꝑſuadeť ſic:qꝛ ois potētia appetitiua ꝯñs in actu ſuo actum apprehēſiue pⁱmo appetit delectabile ꝯueniētiſſimū ſue cognitiue:vel delectationē in tali delectabili:qꝛ in tali appetibili maxie quietať:qđ pꝫ de appetitu ꝯſequēte apprehēſionē guſtus vel audit⁹ vel tactus:qꝛ quilibet talis maxime appetit obm cōueniētiſſimū potētie cognitiue:cuius actū ſequiť in appetendo. igiť voluntas ſeparata ab oī appetitu ſenſitiuo.pⁱmo oīno appetit illud qđ eſt cōuenientiſſimū intellectui:cuius cōuenientiā ſequiť illud appetere:vel pⁱmo appetit delectationē in tali obiecto:ꝛ ꝑ ꝯñs beatitudinē includentē tale obm ꝛ actū ꝛ delectationē ꝯñtē. ℂ 4° hoc perſuadetur ſic. Jllud eniꝫ pⁱmo appetiť a volūtate nō regulata per iuſtitiā:qđ ſi eſſet ſoluꝫ appeteret:ꝛ nihil aliud ſine eo.tale eſt delectatio.nō enim excellētia vel qđcūqꝫ aliud ſi eſſet triſte/appeteret:ſed delectatio vel aliqđ tale appeteret.

ℂ Quātū igiť ad iſtū ſcꝫ gradū.ſ.q̄ꝫtū ad peccātū ange
E li videť ꝙ pⁱmo cōcupiuit beatitudinē:qꝛ ſicut peccatum pⁱᵐ appetitus viſiui eſſet in appetēdo pulcherrimū viſibile ꝯuenientiſſimū ſue cognitiue ꝛ ſibi in quo ꝑfectiſſime delectareť.ita volūtatis coniuncte appetitui ſenſitiuo qñ ipſa nō ſequiť iuſtitiā nec regulā rōnis:vł pⁱmū appetibile eſſe aliqđ ſūme delectabile illi appetitui:cui voluntas maxie cōformať in agēdo:ꝛ iō in hoībus ſm diuerſitateꝫ cōplexionū eſt diuiſum appetitiuū ſenſitiuoꝝ:ꝛ ſiquidem quelibet cognitiua hꝫ ꝓpriū appetitū:tunc ſm diuerſitatē cōplexionū eſt diuerſitas diñ in cognitiuis diuerſis ꝛ in eoꝝ appetitiuis:in quolibet inq̄ꝫ volūtas ſm predominiū appetitus ſenſitiui maxie inclinať ad actū eius:ꝛ ideo qdā ſequētes inclinationē pⁱmā ſine regula iuſtitie pⁱ inclinanť ad luxuriā,qdā pⁱmo ad ſupbiā.volūtas ḡ ſeparata ab oī appetitu ſenſitiuo:ꝛ ꝑ ꝯñs ad nihil inclinata ꝓp inclinationē appetit⁹ ſenſitiui ipſa deſerta a iuſtitia ſequeť abſolutā inclinationē volūtatis vł voluntas eſt:ꝛ iſta vł ad maximū cōueniens volūtati ſiue potētie cognitiue.nā in quo perficiť maxie cognitiua,in illo ꝑficiť maxie appetitiua corrńdēs illi cognitiue.fuit igiť imoderata cōcupiſcentia beatitudinis:qꝛ beatitudo eſt obm beatitudinis.

Et ſi arguas cōtra iſtud pⁱmo:qꝛ ſꝫ Augᵘ.13.trini.c.5. beatitudo ab oībus appetiť. Qđ aūt in oib⁹ eſt
Argumenta ſubtilis apparentie. vniformiter vł eſſe nāle.igiť beatitudo nāliter appetiť. appetitus aūt nālis ſemꝑ eſt rectus:qꝛ a deo.igiť ꝛ volū
F tas ſibi cōſona ſemꝑ eſt recta:qꝛ qđ cōſonuꝫ eſt recto:eſt rectū.ergo in appetēdo beatitudinē nullus peccat. ℂ P̄.
Tex.cō.1. Nullus intellect⁹ errat circa pⁱma pⁱncipia.2° metaᶜᶜ.ergo nec volūtas circa vltimū finē.ꝯñtia ꝓbať per illā ſimilitu
Tex.cō.8.9. c.12. c.26.ꝛ.44. dinē pħi ex 7° ethi.ꝛ.2.phy.ſicut pⁱnᵐ in ſpeculabilib⁹:ita finis in agibilibus vel opabilibus. ℂ P̄. Boni habuerūt affectionē cōmodi ſicut mali ſm Anſel.de cōcor.voluntas cōmodū non velle nequit.igiť ita volunt cōmodū boni ſicut mali,igitur omnes equaliter peccauerunt ſi ex affectione cōmodi peccauerunt.ergo.

Ad videndū ſolutionē iſtaꝝ rōnū diſtinguo qd poſſit intelligi per iſtas affectiones
c.4. iuſtitie ꝛ cōmodi:de qbus loquiť Anſel.de caſu diaboli.
G Juſtitia pōt intelligi vel infuſa que diciť gratuita.vel acqſita que dł moralis.vel innata que eſt ipſa libertas voluntatis.ſi eniꝫ itelligereť ſm illā fictionē Anſel.de caſu diaboli:quere ibi ꝙ eſſet angelus tm̄ hñs affectionē cōmodi ꝛ nō iuſtitie:hoc eſt hñs appetitū intellectiuum mere:vt appetitū talē:ꝛ nō vt liberū.talis angelus nō poſſet non velle cōmoda:nec ēt nō ſumme velle talia nec iputareť ſibi in pctm̄:qꝛ iſte appetitus ſe haberet ad ſuā cognitiuā ſicut mō appetitus viſiuus ad viſuꝫ ne[c]io ꝯſequēdo oſtēſionē iſtius cognitiue ꝛ inclinationē ad optimū oſtenſuꝫ a tali potētia:qꝛ nō hñet vñ ſe refrenaret. Jlla igiť affectio iuſtitie q̄ eſt pⁱma moderatrix affectionis cōmodi ꝛ q̄ꝫtuꝫ ad hoc ꝙ nō opꝫ volūtatē actu appetere illud ad qđ inclinat affectio cōmodi.nec ēt appetere ſūme,illa inq̄ꝫ affectio iuſtitie eſt libertas innata voluntati:qꝛ ipſa eſt pⁱma moderatrix affectionis talis.Et lꝫ Anſel.frequēter loquatur nō tm̄ de actu iuſtitie:que eſt infuſa/ſed acqſita:tm̄ ibi vł loqui de infuſa:qꝛ illaꝫ dicit amitti ꝑ peccatū mortale:qđ nō eſſet verū niſi de iuſtitia infuſa:tm̄ diſtinguēdo ex nā rei duas rōnes pⁱmas iſtaꝝ rōnū inq̄ꝫtū altera inclinat voluntatē nāliter ꝛ ſūme ad cōmodū.altera aūt q̄ſi moderať eā in eliciendo actū oporteat eā ſequi inclinationē eius,nihil aliud ſunt iſta q̄ꝫ eadē volūtas inq̄ꝫtū eſt appetitus intellectiuus nude ꝛ vltra hoc inq̄ꝫtū libera:qꝛ ſicut dictū eſt inquātū eſt mere appetitus itellectiuus ſumme inclinareť actualr ad optimū itelligibile ſicut eſt de optimo viſibili ꝛ viſu:tm̄ inq̄ꝫtū libera eſt pōt ſe refrenare in eliciendo actū ne ſequať iſtā inclinationeꝫ nec q̄ꝫtum ad ſubam actus:nec q̄ꝫtū ad intenſionē ad quā potētia nālr inclinať.potentia aūt aliqua ſi fuiſſet appetitiua ꝑciſe ſequēs in actu ſuo inclinationē eius ſicut appetitus viſiuus ſequiť viſuꝫ ꝛ eius inclinationē:tūc lꝫ illa nō poſſet appetere niſi intelligibile ſicut appetit⁹ viſiuus nō pōt appetere niſi viſibile:tm̄ nō poſſet tunc peccare:qꝛ non eſſet in poteſtate eius aliud nec aliter appetere q̄ꝫ cognitiua oſtēderet ꝛ inclinaret. Jpſa eadē facta iaꝫ libera(qꝛ nihil aliđ eſt niſi ꝙ vna res icludat v̄tualr plures rōnes ꝑfectionales q̄ꝫ includeret ſi eſſet ſine rōne libertatis)per rōneꝫ libertatis pōt ſe moderari in volēdo:ꝛ quātum ad hoc qđ eſt nō velle illud ad qđ inclinat affectio cōmodi:ꝛ q̄ꝫtum ad hoc qđ eſt nō ſūme velle illud ꝛ ex quo pōt moderari teneť moderari ſm regulā iuſtitie:que accipiť ex volun-
tate ſupiore. ℂ Scđm hoc ḡ pꝫ ꝙ volūtas libera nō teneť oī mō velle beatitudinē quo voluntas ſi eſſet tm̄mō H
appetitus itellectiuus ſine libertate vellet eā:ſed tenetur in eliciendo actū moderari appetitū.vñ eſt appetit⁹ intellectiuus:qđ eſt moderari affectionē cōmodi:ne.ſ.imoderate vellet. Pōt aūt voluntas ſeipſam potens moderari imoderate beatitudinē velle que ſibi congruit tripłr:vel q̄ꝫtum ad itenſionē:puta volēdo eā maiori conatu q̄ꝫ ſibi cōueniat:vel q̄ꝫtū ad accelerationē:puta volēdo eaꝫ ſibi citius q̄ꝫ ſibi cōueniat:vel q̄ꝫtū ad cām:puta volēdo ſibi
eā aliter q̄ꝫ ſibi cōgruat:puta ſine meritis:vel forte mo- Speculatio doctrinalis ꝛ ſubtiliſſima.
dis alijs de qbus oib⁹ nō opꝫ hic curare.aliquo iſtoꝝ modoꝝ eſt ꝓbabile ꝙ exceſſerit volūtas eius.ſ.vel plus appetēdo ſibi btitudinē inq̄ꝫtū eſt bonū ſibi q̄ꝫ amādo illđ bonū in ſe:vel plus appetēdo illud bonū vt obm beatificū eſſe bonū ſuū tanq̄ꝫ ſibi bonū:q̄ꝫ appetēdo illđ ineſſe alijs vt deo ſuo:ꝛ in hoc eſt ſumma ꝑuerſitas volūtatis q̄ eſt vti fruendis ꝛ frui vtendis ſm Aug.83.q.q.30.Uel 2° mō potuit appetere hīc ſtatim eā:cū tm̄ deus velit cū illā hīe poſt morulā vie.Uel 3° mō appetēdo eā ex nālibus haberi nō habēdo eā gratioſe:cū tm̄ deus velit eaꝫ hñi ex
meritis.debuit ḡ libera voluntas moderari affectionem Reſolo mi[-] eꝛ dubito[-] nū ex ho ſi-
q̄ꝫtum ad iſtas circūſtātias quas recta rō habuit oſtendere:qꝛ beatitudo debuit minus appeti ſibi q̄ꝫ deo:ꝛ debuit appeti ꝑ tempore:pro quo deus voluit:ꝛ ex meritis pro quibus deus voluit eaꝫ debere appeti.ergo ſi aliquo iſtorum modoꝝ ſequebatur affectionē cōmodi nō moderādo eam per iuſtitiā:hoc eſt per infuſam ſi habuit vel acqſitam vel innatā ſiue nālem que eſt ipſamet libertas peccauit. ℂ Per hoc ergo ad argumenta.

Ad primū

Ad primū volūtas nālis nō eſt de ſe īmoderata: ſed tm̄ inclinat per modū nāe:ꝛ in hoc
I non eſt īmoderatio:qꝛ inclinat ſicut accepit inclinari:nec eſt in poteſtate ſua aliud. In poteſtate aūt volūtatis vt libera eſt in eliciendo actū eſt tm̄ inclinari vel minus:qñ ḡ accipis ꝙ volūtas nālis eſt reſpectu beatitudīs cōcedo: ſed nō actualr̄ īmoderata actu elicito:nō eſt eniȝ inclinatio appetitus nālis aliqs actus elicitus:ſed eſt ſicut perfectio pma.ꝛ hec nō eſt immoderata:ſicut nec natura cuius eſt cū ita inclinet̄ affectione cōmodi in obm ſuū:ꝙ ſi haberet ex ſe actū elicitū nō poſſet illū moderari qn eliceret summe q̄tū poſſet elici:ſed volūtas vt hñs ſolā affectionē cōmodi nālē nō eſt cā alicuius actus eliciti:ſed tm̄ vt libera:ꝛ ideo vt eliciēs actū hȝ vt̄ moderet̄ paſſionē. ❡ Quando ergo accipit̄ ꝙ voluntas cōſona volūtati naturali ſemꝑ eſt recta:qꝛ ꝛ illa ſemꝑ eſt recta. ❡ Rn̄deo ꝛ dico ꝙ ſi cōſonat ſibi in eliciēdo actū(ſicut illa eliceret ſi ex ſe ſola ageret)nō ē recta:qꝛ hȝ aliā regulā ī agēdo:quā illa nō hēt,ſi ex ſe ſola ageret.tenet̄ eniȝ ſequi voluntatē ſuperiorē in moderādo illā iclinationē nālē:exquo in poteſtate eius eſt moderari vel nō moderari:qꝛ in ptāte ei⁹ eſt nō ſūme agere vel nō tm̄ quātū pōt. ❡ Ad 2ᵐ dico per idē ꝙ nō eſt in poteſtate itellect⁹ moderari aſſenſum ſuū veris que apprehendit.nā q̄tum oſtendit̄ veritas,pn̄cipioꝝ ex terminis vel ꝯcluſionū ex pncipijs:tm̄ opȝ aſſentire ꝑpter carentiā libertatis:ſed voluntas pōt in ſe ꝛ
K in potētijs inferioribus moderari ne iſta inclinatio oīno dominet̄ in eliciēdo actū:vel ſaltē ne actus eliciat̄.poteſt eniȝ auertere itellectū ne ſpeculet̄ talia ſpeculabilia circa que inclinaret̄:ꝛ tenet̄ auertere ſi ſpeculatio ſit pctm̄ materialr̄ intellectui ꝛ formalr̄ voluntati.ſic ex alia pte voluntas reſpectu ſinis vltimi tenet̄ moderari inclinationē ſui ad ipſuȝ ne īmoderate velit aliquo p̄dictoꝝ modorū. ❡ Aliter pōt dici ꝙ ſicut actus itellect⁹ cōſiderādo pn̄ᵐ in ſe nō pōt eſſe falſus:ita nec actus volūtatis amādo ſinē in ſe pōt eſſe malus:ꝛ iſte actus eſt actus amicitie non actus cōcupiſcētie:tm̄ ſicut actus intell'ſ poſſet eſſe falſus attribuēdo veritatē p̄me cāe alicui pn̄° creato cui nō ꝯuenit illa veritas:ita actus volūtatis pōt eſſe malus cōcupiſcendo bonitatē vltimi finis alicui alij ab vltimo fine co mō quo nō cōgruit alicui alij. ❡ Ad 3ᵐ dico ꝙ in bonis
L erat inclinatio nālis ad beatitudinem tanta quāta erat in malis ꝛ maior ſi habebant meliora nālia:qꝛ iclinatio iſta eſt ſm ꝑfectionē nāliū:tm̄ boni in eliciendo actuȝ nō vtebant̄ voluntate ſm eius rōnē īperfectā:inq̄tum.ſ.eſt tm̄ appetitus itellectiuus agendo.ſ.tali mō quo cōpeteret appetitui itellectiuo agere:ſȝ vtebant̄ volūtate ſȝ ꝑfectā ei⁹ rōnē:que eſt libertas:agēdo.ſ.ſm volūtatem:eo mō:quo cōgruit agere libere inq̄tū liber agit.hoc aūt erat ſm regulā ſuꝑioris volūtatis determinantis.ꝛ hoc iuſte. ❡ Et cū dī cōmodū non velle nequit. ❡ Rn̄deo boni nec potuerunt nec voluerunt nolle ſibi beatitudinē etiā ſibi cōcupiſcēdo:ſed illā nō voluerūt plus ſibi q̄ȝ deo bn̄ eſſe in ſe:ſed minus:qꝛ illud velle ita potuerūt moderari ꝑ libertatē. ❡ Et ſi obycias ergo nullo mō appetebant bn̄ ſibi btitudinē:ſed tm̄ bn̄ moderabant̄ illō appetere. ❡ Rn̄° appetere actū perfectū vt ꝑ illuȝ magis amet̄ obm in ſe:eſt ex affectione iuſtitie:qꝛ vt̄ amo aliqd in ſe,inde volo aliqd in ſe:ꝛ ita boni potuerūt appetere beatitudineȝ:vt btites illā ꝑfectius amarēt ſummū bonū.ꝛ iſte actus cōcupiſcendi beatitudinē eſſet meritorius:qꝛ non vtit̄ fruēdo:ſed fruit̄ eo:qꝛ bonum qd̄ concupiſco mihi,ad hoc cōcupiſco:vt plus amem illud bonum in ſe.

Viſo igitur de p̄mo inordinate ꝯcupito,pōt poni ꝙ inordinate vlterius cōcupiuit ſibi aliqd̄ bonū.ſ.excellentiā reſpectu alioꝝ.Et habuit inordi- M
nata nolle nolendo.ſ.oppoſita eoꝝ qꝛ e cōcupiuit:put ꝛ nolendo beatitudinē ſibi minus ineſſe q̄ȝ deo in ſe:ſiue q̄ȝ deū eſſe:vel nolendo expectare btitudinē vſqȝ ad terminū vie:vel nolendo eā hēe ex meritis ſȝ ex ſe:ꝛ ex ꝯn̄ti nolēdo ſubeſſe deo:ꝛ tandē nolendo deū eē:in quo tanq̄ȝ in ſūmo malo ꝯſumata vī malicia:ſicut eni formalr̄ nullus actus eſt melior q̄ȝ deum diligere:ita nullus peior eſt q̄ȝ deū odire. ❡ Sȝ h̄ eſt vnū dubiū:an.ſ.aliqs poſſet appetere deū nō eſſe:qꝛ ſicut nihil pōt eſſe obm volitionis niſi ſub rōne boni:ſic nec nolitionis niſi ſub rōne mali:in deo aūt nulla apprehēdit̄ ab angelo rō mali:nec pōt dici ꝙ ꝑꝑ iuſtitiā poſſit odiri:qꝛ in ſua iuſtitia nō apprehendit̄ aliq̄ rō mali ſicut nec in ſeipſo:lȝ eniȝ in effectu eius appareat rō mali aliq̄ nō tm̄ in ipſo. ❡ Et ſi hoc eſt veꝝ tūc eſt dōm ꝙ odiū nō eſt reſpectu dei in ſe:nec reſpectu iuſtitie eius:ſed quātū ad effectū appropriatū ꝑfectioni iuſtitie:ꝛ per hoc pōt dici ad illud pſal.Supbia eoꝝ qui te oderūt ꝛc̄.nō quātū ad ipſuȝ in ſe:ſȝ volēdo iuſtitiā eius nō eē vindicātē:ꝛ ſic nolunt iuſtitiā ei⁹ q̄tū ad effectum vindicantē:ſȝ ſi hoc veꝝ ſit nūc eſt dōm ꝙ odiuȝ dei non eſt maximū peccatū:qꝛ nō reſpicit deū in ſe:ſed eſt cōtra ipſuȝ in cōꝑōne ad effectū.ſimiliter tunc ſequit̄ ꝙ amare deum non habeat actum directe contrarium:ſed tm̄ contrarium dilectioni effectus.

Nota magnū dubiū ꝛ ipſi⁹ reſoloñē vlterioꝛ perſcrutando.

a.l.ipſa.

73.

N

Quantum ad 2ᵐ articulū reſtat videre de īmoderato amore amicitie:quale peccatum fuit:ꝛ de īmoderata cōcupia beatitudinis quā cōcupiuit ſibi ſm aliquē triū modoꝝ expreſſoꝝ:ꝛ de īmoderato nolle ꝯn̄te:ꝛ h̄ q̄lecūqȝ nolle iordiatū p̄dictoꝝ fuerit.

Quantum ad p̄ᵐ dī ꝙ fuit ſupbia.ꝛ vī eſſe intentio Aug.14.de ciui.dei.ca.13.vbi vult ꝙ p̄ſumptio eſt nimis placere ſibi.ꝛ iō ſupbi in ſcriptura dicunt̄ ſibi placētes.ḡ iſta īmoderata dilectio ſui ꝓprie ſuit p̄ſumptio:ꝛ ita ſuperbia. ❡ Sed hic vī dubiuȝ:qꝛ ſi ſuperbia ꝓprie ſit īmoderat⁹ appetit⁹ ꝓprie excellentie:ꝛ īmoderata cōplacētia ſui:nō vī eſſe ꝓprie īmoderat⁹ appetitus ꝓprie excellētie:q̄uo igit̄ ſupbia: ❡ Itē ſcdo p̄ſumptuoſus vī p̄ferre ſe alijs vel in bonis que hȝ vere:vl̄ in his que reputat hēe de ſe:amor aūt ſui īmoderatus nō vī eſſe talis p̄latio ſui:qꝛ eiuſdem rōnis vī eſſe in malitia īmoderate ſe amare amore amicitie:ꝛ aliū vt ꝓximū:ſed amando aliū īmoderate,nullus dī ſupbus vel p̄ſumptuoſus ſed magis luxurioſus.ḡ nec ſic amādo ſe. ❡ Iteȝ nō peccauit p̄mo in appetēdo excellentiā reſpectu alioꝝ vt tanq̄ȝ dn̄s:qꝛ bonū ſibi ꝛ ad ſe eſt p̄cedēs nec appetendo excellētiā in opi.alioꝝ:qꝛ tunc falſaȝ excellētiā appetiuiſſet. ❡ Iō dico ꝙ p̄ᵐ peccatū eius nō fuit ſuperbia ꝓprie dicta:ſed ꝑꝑ delectationē:quā īportabat magis vī reduci ad luxuriā:ſicut pctm̄ quo inordinate delectat̄ qs in ſpeculatione cōcluſionis geometrice ad luxuriaȝ reducitur. ❡ Ad argumēta.dico ꝙ amās aliqd̄ bonum īmoderate, vult illud īmoderate eſſe magnū bonum imo maximū:ꝛ iō īmoderate:qꝛ abſqȝ eo ꝙ velit aliqd aduenire,per qd̄ creſcat,vult illud maius eſſe in ſe q̄ȝ ſit:ꝛ qñ nō poteſt ad hoc attingere:vt illud in ſe ſit maius q̄ȝ eſt:qꝛ hoc eſt impoſſe vult ex ꝯn̄ti illō eē maximū:ſicut poteſt eſſe maximum:vel in cōꝑatione:vt.ſ.p̄ſit bonis alioꝝ:vel in opinione:vt.ſ.opinent̄ bonū ſuū eſſe maximū:ideo volūtas p̄eminendi vel dominādi ſuꝑ alios oēs ſequit̄ illud velle quo qs vult īmoderate bonū ſuū. ❡ Dico igit̄ ad p̄ᵐ argᵐ ꝙ p̄ſumens(vt p̄ſumptio eſt p̄ma ſpēs ſupbie)nō vult bonū ſuū p̄eminere bonis alioꝝ ſm aliq̄ȝ ſuꝑioritatē:nec ēt vult p̄eminere illud ſm famā.ſicut eſt de illo q appetit laudē:ſed vult illō magnū eſſe ſȝ ſe magnū:ꝛ ita magnū

Bona.lib.2.di.5.ar.1.q.1.

a.l.ſuperbus vult.

Nō ponit̄ in antiqs origialib⁹ vſqȝ ibi. Ad iſta ꝛc̄. vide reſponſiones.vide in quolibꝫ.q.18.artī.3.

O

ꝙ ſine alicuiꝰ alterius aduentu vult illud eſſe maiꝰ oībus
aliis que nō ita diligit. hoc mō pōt cōcedi ꝙ imoderata
dilectio ſui: que eſt radix ciuitatis diaboli: eſt ꝑſumptio:
qꝛ quilibet imoderate ſe diligēs vult ſe eſſe tātū bonū q̄tū
poſſet ꝓportionari actui quo ſe diligit. Et hoc mō poteſt
exponi Aug. 14. de ciui. dei. ꝛ br̄: ꝙ ſibi placens imodera
te eſt ſupbus. ꝛ hoc ꝑma ſpecie ſupbie: ꝛ hoc nō appeten
do excellētiā: que eſt quedā relatio: ſʒ appetēdo excellen
tiā. ſ. magnitudinē in ſe ex qua magnitudine ſeqꝛ eius ex
cellentia ad alios. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ ꝑſumptio nō eſt pec
P catū intellectꝰ q̄ſi intellectꝰ ꝑſumptuoſi iudicaret vel oſtē
deret ſe eſſe tātū q̄tū nō eſt: ſed eſt pctm̄ volūtatis imo
derate appetētis bonū ſuū eſſe tātū q̄tū nō eſt: ex hoc ſe
Singularis punctus. quiꝛ excecatio intellectus. Sʒ qū addiꝛ ꝙ ē illō velle ſui
īmoderatū nō vꝫ ſupbia: ſicut nec velle imoderatuꝫ alte
rius. ❡ Reſponſionem quere.

Additio ❡ Reſpondeꝛ vt doctor videt ad ꝑncipale argᵐ ꝛ etiaꝫ
ad ꝑmā obiectionē pauloante ſolutā. ꝙ fuit ꝑſumptio ꝛ
ſuperbia cōiter dicta: quia qs vult bonuꝫ qd̄ amat eſſe ex
cellens in ſe ꝛ abſolute. Uel dic ꝙ eſt luxuria: vt ſupra
aliorum. patet: ſed conſidera inſtantiam.

Quantum ꝯo ad deordinationē velle cōcupiſcē
tie vꝫ ꝙ ille appetitus beatitudinis nō
fuerit ꝓprie ſupbia: nō qdē q̄tū ad eius ꝑmā ſpēm ꝑꝫ: qꝛ
ꝑſumptio ſm ꝙ expoſitū eſt in ꝑcedēti articulo. ſi ꝑtine
bat ad ꝑᵐ velle inordinatū amicitie nō pertinet ad aliqd̄
velle inordiatū ꝯcupie: ꝛ ſi ad aliqd̄ debeat reduci videꝛ
magis cōſonare cū peccato luxurie: lʒ eniꝫ ꝓprie luxuria
ſit in actibꝰ carnis: tn̄ oē delectabile imoderate appetitū
inq̄tuꝫ delectabile pōt dici luxuria: ſi nō eſt excellētia ap
petita q̄lis nō fuit iſta appetitio beatitudinis.

Quantum ad deordinationem tertij. ſ. nolle ſatis
ꝑꝫ: qꝛ qd̄lꝫ iſtoꝝ nolle inordinatorum
Q fuit ira vel inuidia. ❡ Et ſi obijciaꝛ de ipſo concupiſcere
inordinato ꝙ nō fuit pctm̄ luxurie. ḡ fuit ꝓprie aliqd̄ aliud
peccatū. ꝛ nō vꝫ per diuiſionē ꝙ fuerit aliud q̄ ſupbia. ꝛ
ꝓbaꝛ diuiſio per illā famoſaꝫ ꝛ cōem diuiſionē peccato
Uide īfra diſ. 42.1.q.18.4. rū mortaliū in. 7. ❡ R̄ndeo ſiue peccata mortalia diſtin
guanꝛ ꝑ habitꝰ malos oppoſitos bonis: q̄les ſunt. 7. habi
tus boni: quatuor. ſ. morales: ꝛ tres theologici: ſiue qd̄ ma
gis vꝫ per actus bonos: quales ſunt actus decē ꝑceptorū.
ſiue ſic: ſiue ſic, nō eſſet illa diuiſio ſeptēnaria peccatoruꝫ
capitaliū ſufficiēs: qꝛ ꝑmo mō deberēt eſſe ſeptē peccata
Nota verba magni momē
ti pluribꝰ applicanda. capitalia alia ab iſtis. ſiquidē infidelitas ꝛ deſperatio ſūt
ꝓprie oppoſita illi ſeptēnario: ꝛ nō ſunt cōtenta ſub aliq̄
iſtoꝝ ſeptēꝫ. ❡ 2° mō deberēt eſſe decē capitalia ſʒ trāſ
greſſionem decalogi. hec ḡ diuiſio nō opꝫ ꝙ teneaꝛ ſuffi
ciens in oībus malis actibꝰ ſiue quo ad oēs malos actus:
qꝛ iſte nō ſunt ꝑme radices. nec forte ꝑncipalia peccata: ſʒ
forte multū cōes ad alia peccata ſicut occaſiōes peccādi.

Ad argumenta principalia. ❡ Ad ꝑᵐ dico ꝙ
Aug. loquiꝛ de ſimplr̄ ꝑ pctō:
qd̄ fuit inordinatū velle amicitie: ꝛ illud fuit ꝑſumptio: ꝛ
R ꝯcedo ꝙ illa preſumptio fuit ſimplr̄ ꝑᵐ peccatū: ſed non
vt eſt ꝑma ſpēs ſupbie ſm ꝙ ꝓprie ſumiꝛ. ❡ Ad aliud
de illa diuiſione Jo. ꝑꝫ per hoc ꝙ ꝑmittit oē qd̄ eſt in mū
do: ita ꝙ peccata qbus cōiter peccant hoīes cōtinenꝛ ſub
illo trinario: ſed nō opꝫ ꝑᵐ peccatū ſpūale angeli: quo an
geli ꝑmitus peccauerūt ſub iſto peccato carnali cōtineri:
O imo illud peccatū cōcupiſcēdi in 2° gradu ſi deberet re
duci ad aliqd̄ iſtoꝝ magis deberet reduci ad cōcupiſcen
tiā oculoꝝ. ſicut eniꝫ in nobis ad cōcupiſcētiā oculoꝝ ſpe
ctant imoderati appetitꝰ alicuiꝰ viſibilis pulchritudinis: ꝛ in
eis ad ꝯcupiſcētiā oculoꝝ dꝫ ſpectare imoderatus appe
titus delectabilis. ❡ Ad 3ᵐ ꝑꝫ ꝙ iſta diuiſio ꝑ ſeptēnariū
iſtum de peccatis capitalibus nō eſt ſufficiens cōparādo
ad actū cōcupiſcētie: niſi per quādā reductionē. ꝛ ſic pōt
cōcedi ꝙ reduciꝛ ad luxuriā: ſicut oīs inordinatus appe
titus delectabilis vt eſt delectabile, ad cōcupiſcentiā ocu
loꝝ. ❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ nō fuit vnicuꝫ peccatū tn̄: qꝛ fue
runt multa peccata ſicut dictū fuit diſ. 5. ❡ Et cū dicis ꝙ
ꝑᵐ fuit irremediabile. Dico ꝙ qū peccauit ſcd̄o peccato
adhuc fuit in via: ꝛ ꝑ ꝯñs qū peccauit 2° pctō potuit peni
tere de ꝑmo pctō: ꝛ ita ꝑᵐ pctm̄ ex ſe nō fuit irremediabi
le: qꝛ ſi penituiſſet inueniſſet veniā ꝛ miſericordiā: tn̄ ex q̄
in illo pctō deuenit ad terminū, oīa peccata eius facta ſūt
irremediabilia. oē eniꝫ peccatū alicuius peccatoris ꝑdu
S rans vſqꝫ ad terminuꝫ vie eſt irremediabile: ꝛ q̄liter iſta
irremediabilitas ſit tn̄ ex lege dei nulli habenti grāꝫ cuꝫ
fuerit in termino diceꝛ diſ. 7. nego igiꝛ ꝙ aſſumiꝛ ibi tn̄
eſſe vnū pctm̄. vn̄ incepit malitia demonis ab imodera
to amore ſui: qd̄ nō erat maximū peccatū: ꝛ conſumebaꝛ
in odio dei: qd̄ eſt maximū peccatū qd̄ ſequebaꝛ ex hoc:
qꝛ nō potuit habere volita manēte deo: ꝛ iō ex inordina
to appetitu ꝑus potuit deuꝫ velle nō eſſe: ꝛ ita odire.

Ad primū argumentū in oppoſitū dico ꝙ ꝑmuꝫ
peccatū nō fuit maximū: ſicut enim in
bonis ꝓcediꝛ a magis bonis ad minus bona. ſ. a dilectio
T ne finis ad dilectionē eorū que ſunt ad finē: ita econtra in
malis a minus malo ꝓcediꝛ ad magis malū. iuxta illud
Aug. 14. de ciui. dei. c. vltimo. amor ſui vſqꝫ ad ꝯtemptū
dei. ❡ Alia duo argumēta. ſ. de paſſione iraſcibilis reſpe
ctu ꝯcupiſcibilis: ꝛ de appetitu excellentie. Loquēdo de
excellentia ꝓut dicit cōparationē excellētis ad alios poſ
ſent cōcedi: qꝛ quātū ad actū cōcupiſcentie nō ꝑmo cōcu
piuit excellentiā: que eſt paſſio iraſcibilis vel cōcupiſcibi
lis: ſed ꝑfectiſſimā beatitudinē: tn̄ ſi loquamur de ꝑ velle
inordinato amicitie pōt dici ꝙ iſte nō erat actus: nec paſ
ſio iraſcibilis: ſed cōcupiſcibilis. ſi eniꝫ cōcupiſcibilis eſt
cōcupiſcere bonum amato: eius etiam eſt amare bonum
amatum cui concupiſcit illud bonum.

❡ Supra dictum eſt q̄ angeli qui perſtiterūt
per gratiaꝫ confirmati ſunt: ꝛ qui ceciderūt
a gratia dei deſerti ſunt ꝛc̄.

Circa iſtam diſtinctioneꝫ 7ᵐ in qua
magiſter agit de cōfirmatione
bonoꝝ ꝛ obſtinatiōe maloꝝ queriꝛ vnū.
Utrꝫ malus angelus velit neceſſario ma
le: Q nō. Jaco. 2°. Demones credūt ꝛ cō
tremiſcūt. iſti aūt, vt vꝫ, ſunt actus boni.
ergo ꝛc̄. ❡ P̄. In eis manet imago ſm il
lud pſal. In imagine ꝑtrāſit homo ꝛc̄. in hoc ḡ ſunt capa 38.
ces eiꝰ. in hoc eniꝫ imago dei eſt in aīa quo capax dei eſt:
ꝛ ꝑticeps eius eē pōt ſʒ Aug. 14. de tri. 8. nō pñt aūt deū
capere nec ꝑticeps eiꝰ fieri niſi ꝑ actū bonū. ḡ in illis pñt
eſſe actus boni. ❡ P̄. Diony. 4° de diui. no. In demonibꝰ
manent nālia integra. ḡ liberū arbitriū integrū: ſed poſſe
peccare nec eſt libertas nec ps libertatis ſʒ Anſel. de lib. a.l.2.c.3.
arb. c. 10. Liberꝫ eniꝫ arbitriū eſt poteſtas ſeruādi rectitu
dinē ꝑꝑ ſe. ḡ hñt libertatē liberi arbitrij quātū ad illō qd̄ c. eodem.
eſt ꝑ ſe qd̄ eſt bn̄ velle. ḡ pñt bene velle. ❡ P̄. Nullū vio Z.c.15.idem
lentū eſt ꝑpetuū. ꝑmo ce. ꝛ mū. qꝛ eſt cōtra inclinationeꝫ 2.ce.1.c6.18.
eius cui ineſt: ꝛ iō ſi ipſꝫ ſibi dimittaꝛ redit ad oppoᵐ eiꝰ expreſſius.
ſicut aqua calefacta ſi dimittaꝛ ſibi redit ad frigiditateꝫ:
ſed malitia eſt ꝯ nām ſm Dama. ḡ nō eſt ꝑpetua. nō igiꝛ
necēio ineſt volūtati. ❡ P̄. Nullus itellectus eſt ita auer
ſus qn poſſit itelligere aliqd̄ veꝝ: qꝛ ꝑma ꝑncipia oī intel
lectui ſunt nota ex terminis. ḡ nulla volūtas eſt ita auerſa
ab vltimo fine qn poſſit velle vltimū finē. ꝯñria ꝑꝫ ꝑ illā p° poſt. 2. c. 6.
ſimilitudinē

Tex.cõ.89. ſſitudinẽ phi.2° phy.⁊ 7° ethi.Sicut pn̄ⁱᵐ in ſpeculabili
c.12. bus/ſic finis in moralib⁹.ꝓbaꝛ ẽt alr̃ ↄ̃ñtia:q2 oīs malus
c.3. eſt ignorãs.3° ethi.ḡ nõ eſt malitia in volũtate ſine erro
re in itellectu.ḡ vbi nõ põt itell's excecari circa obꝫ vt in
telligibile.ibi nec volũtas poterit obliquari circa idẽ:vt
appetibile vel amabile.℃ Itẽ ſi nec̃io male volũt:⁊ ſem
per ſũt in actu volẽdi:q2 nõ hñt aliqḋ ipedimẽtũ.ḡ ſemp
male volũt:⁊ ita in ĩfinitũ augẽt malitiã ſuã:ſꝫ ex lege iu
ſtitie diuine augmẽto culpe corrñdet augmẽtũ pene.ḡ in
infinitũ creſceret pena eoꝝ.ḡ nunq̃ erũt in termino ma
litie:qḋ eſt incõueniẽs.℃ Seqꝛ ẽt aliḋ icõueniẽs ꝙ pari
rõne poſſet augeri charitas ĩ ĩfinitũ in bonis ſi ĩ iſtis poſ
ſet augeri malitia:⁊ ita ſeqꝛ ꝙ boni nũq̃ eſſent in termio
beatitudĩs:ſicut nec mali in termio malitie:qḋ eſt incõue
73. niens.℃ Ad oppo^m in pſal.ſupbia eoꝝ q te oderunt ⁊c̃.
ſed h̃ nõ põt itelligi intẽſiue:q2 ita nõ eſſet aliqḋ malum
intenſiue quo non eſſet maius malum.ergo debet intelli
gi extenſiue:⁊ ita ſemper peccant.

Tho.1.parte ſum.q.64.ar ticu.2. e.l.q2 per in tellectum. **Hic ponitur** duplex rõ cõtinuationis malitie in eis.ꝑ ſic.Appetitus ꝓportionaꝛ ſue
apprehenſiue a qua moueꝛ:ſicut mobile motori:angelus
aũt apprehẽdit imobilr̃ ſine diſcurſu qḋ intelligit:hõ autẽ
mobilr̃ diſcurrẽdo:q2 ꝑ rõnẽ in qua viã hꝫ diſcurrẽdi ad
vtrũqꝫ oppo^m.igiꝛ volũtas angeli imobilr̃ adheret poſt
ꝑmã apprehẽſionẽ cõpletã.volũtas aũt hoīs poſt voli
tionẽ cõpletã ſequẽtẽ rõnẽ adheret mobilr̃:⁊ iḋ lꝫ volun
tas angeli añq̃ firmaſſet ſe ꝑ volitionẽ completã fuiſſet
mobilis ad oppoſita:alioqn nõ potuiſſet idifferẽter pec
caſſe vel meruiſſe:tñ poſt ꝑmã electionẽ imobilr̃ adheſit
ei qḋ elegit:⁊ ita radicalr̃ ex imobilitate cognitiue factus
7.ethi.c.10. Hen.quoli. 8.q.ii. eſt bon⁹ ipeccabilis:⁊ malus ipenitẽs.℃ Alia via poniꝛ
ſic.ꝙ volũtas quãto ꝑfectior tanto ꝑfectius imergit ſe in
volibili.volũtas ſepata a corpe q̃lis eſt angelica eſt oino
ꝑfecte libera.nr̃a aũt corpi corruptibili cõiuncta hꝫ liber
tatẽ diminutã:⁊ iḋ lꝫ nr̃a hẽat libertatẽ:illa tñ maxie hꝫ
libertatẽ q̃ eſt oino ſepata a corpe.volũtas ẽt nr̃a ſepata
vel cpris in corpe icorruptibili imobilr̃ ſe imergit ĩ obo:
ita vt ab illo reſilire nõ poſſit.:.Modus aſſignatur ex illo
18. ꝓuer.Peccator cũ in ꝓfundũ puenerit cõtemnit:qñ eſt
q̃ volũtas ꝑfecte libera p̃cedẽte electione ꝑfecta efficaci
ter currit inuolitũ ponẽdo ibi finẽ.veniẽs aũt ad obſtacu
lũ ſynderiſis nõ ibi ſiſtit:ſed cõtẽnẽdo impingit:⁊ in illã
etiã retundiꝛ:vt ſe retrahere nec velit nec poſſit velle vt
ſi ferrũ impingaꝛ oſſi retundiꝛ nec retrahi poteſt.nec ea
dem virtute qua immittiꝛ nec maiori.

Contra ↄ̃cluſionẽ iſtã in qua cõueniũt iſte due opi
niones:vĩ eſſe auctas Aug.de fide ad Pe.
ca.5.vbi ſic ait.Si poſſe eẽt vt humana nã q̃ poſtq̃ a deo
auerſa eſt bonitatẽ ꝑdidit volũtatis:ex ſeipſa rurſus eam
hẽe poſſet:multo poſſibili⁹ hoc hẽet nã angelica:que q̃to
minus grauaꝛ corpis terreni pondere:tãto magis hac eẽt
ꝓdita facultate.⁊ hoc hẽe poſſet.Arguiꝛ igiꝛ ſic.Si volun
tas humana ex ſe poſſet redire ad iuſtitiã:multo magis
Et hoc fuit mouẽs ori genẽ in.3. piarcon. volũtas angelica.ḡ illa nec ꝑꝑ imobilitatẽ ſue potẽtie co
gnitiue q̃lis nõ eſt cognitiua volũtatis noſtre:nec ꝓpter
plenam libertatem eius ex hoc ꝙ eſt ſeparata a corpore
eſt impoſſibilis redire ad iuſtitiam poſtq̃ peccauit:imo
ſm eum magis videtur poſſibilis q̃ noſtra.℃ P.Con
tra ↄ̃clõnẽ iſtã arguo ꝑ ſic.Nõ tñ volũtas angeli dãnati
eſt obſtinata:ſed ẽt hoīs dãnati:⁊ opꝫ vtriuſqꝫ aſſigna
re cãm cõem ſm ꝙ vĩ Aug.dicere de fide ad Pe.paulo
poſt lrãm ꝑallegatã.vbi vult ꝙ ſit vna cã cõis:q̃re deus
iudicabit ſil' ſpũs humanos ⁊ angelos dãnatos:⁊ ideꝫ vĩ
velle de ciui.dei.ſed neutra iſtaꝝ põt poni cã obſtinatio
nis hoīs damnati.ḡ nec angeli.ꝓbatio aſſumpti:quia aĩa

cõiuncta nõ hꝫ cognitiuã imobilr̃ apphẽdentẽ ſicut ange
lus ſm ꝑmã viã:nec vt ſe imergat in volitũ ⁊ imobilr̃ ſꝫ
ꝑfectã libertatẽ ſm ſcḋaꝫ viã.ḡ opꝫ aſſignare cãm iſtius
obſtinationis in aĩa qñ eſt ſepata:aut ḡ tũc añ oẽm actuꝫ
elicitum eſt obſtinata:⁊ ꝑ ↄ̃ñs neutra ꝑdictaꝝ cauſaꝝ eſt
cã obſtinationis ſue:q2 añq̃ velit aliqḋ ſm actum intell's
imobilr̃ apphendẽtis:vel ex plena libertate quã hꝫ ſepa
ta eſt obſtinata:aut ſit obſtinata ꝑ aliquẽ actuꝫ quẽ elicit
ſepata:q ſm ꝑmã viã ſeqꝛ apphenſionẽ intell's ſepati im
mobilẽ:vel ſꝫ ſcḋaꝫ viã ex ſua libertate imergit ſe in vo
litũ:ſꝫ hoc 2^m vĩ incõueniẽs:q2 ſepata nõ demereꝛ:ſꝫ tñ
per act⁹ quos habuit in via recipit qḋ meruit vel qḋ de
meruit.ergo nullum actum habet precedentem obſtina
tionem per quem reddatur obſtinata.
℃ Uel ſic oſtendiꝛ:aĩa peccatoris in inſtanti ſepõnis eſt
obſtinata:q2 eſt in termio:⁊ nõ ꝑ actũ quẽ tũc elicit:q2 in <a>
eodẽ inſtãti in quo ſepaꝛ totũ cõpoſitũ corrũpiꝛ:⁊ in illo
nõ intelligit:nec ẽt ꝑ actũ p̃cedentẽ illud inſtãs eſt obſtina
ta:q2 tũc fuit viator:igiꝛ ⁊c̃.Uel ſic:ſi volũtas hoīs ꝑꝑ h̃
ꝙ hꝫ apphẽſionẽ imobilẽ reddit ſe obſtinatã.Uel h̃ eſt
dum eſt in corpe:vel dũ eſt extra corp⁹.nõ duꝫ eſt in cor
pore:q2 tũc nõ habet apphẽſionẽ imobilẽ cum ſit via
tor.Nec 2° mõ:q2 in inſtanti ſeparationis anima obſtina
tur ⁊ damnatur.Non tunc aũt hꝫ apprehenſionem:quia
illud eſt inſtans corruptionis.igitur ⁊c̃. .l.
℃ Et poſſet cõfirmari de Lazaro quo mortuo itellectus Jo.11.
habuit apphẽſionẽ aĩe ſepate ⁊ ei⁹ volũtas habuit ple
nam libertatẽ:q2 tunc ſepata:⁊ tñ ex neutro iſtoꝝ imobi
liter voluit:q2 tunc fuiſſet ipeccabilis ſi bonus:vel obſti
natus ſi malus:quoꝝ vtrũqꝫ eſt falſum:q2 adhuc erat via
tor niſi fingaꝛ ꝙ deus miraculoſe ſuſpẽdit eũ ab opõne:
q̃lis cõſequiꝛ aĩam ſepatã:pro tanto:q2 preordinauerat
eũ reſurrecturũ:ſꝫ hoc nõ vĩ ꝓbabile:q2 multa dĩ narraſ
ſe que viderat.℃ P.2°.Cauſa totalis non alr̃ cauſat niſi A
ipſa ſm ꝙ cã aliter ſe habeat:⁊ h̃ qñ nõ poniꝛ aliq̃ diuer
ſitas ex pte paſſi vel aliquoꝝ ipedimentoꝝ extrinſecoꝝ.
℃ Sed voluntas vt ꝑor nãliter actu ſuo non vt exiſtens
actualiter ſub actu eſt cã actus ſui:qḋ eſt manifeſtũ ex h̃:
ꝙ eſt cauſa libera actus ſui:que libertas non eſt eius niſi B
vt prior actu ſuo:q2 vt eſt ſub actu habet actũ vt formaꝫ
naturalem.pꝫ etiã:q2 aliquid vt eſt ſub effectu tanq̃ for
ma eius poſterius eſt:ſicut cõpoſitũ eſt poſterius forma
ſua.7.meta^e.voluntas ergo nõ aliter ſe habet in eliciẽdo Tex.cõ.8.
actum niſi aliter ſe habeat inquantũ eſt ꝑor actu:ſed per
hoc ꝙ ponitur habere actũ inherentem ſibi ipſa nõ aliter
ſe hꝫ inq̃tũ eſt prior nãliter actu:q2 lꝫ aliter ſe habeat in
quãtum eſt ſub actu/quãtum.vꝫ.ad aliqḋ accidẽs:non tñ
quãtum ad ſuã nãm ſm quã eſt talis actus ꝑmus qui eſt
voluntas.ergo ipſa ſuo quocũqꝫ actu intelligaꝛ nõ aliter
ſe habebit in eliciendo actũ quecũqꝫ.ḡ ꝑ nullũ actuꝫ vel
habitũ q potuerit poni in ea ſepata:qui nõ põt poni in ea
cõiuncta erit ipſa oppoſito mõ eliciẽs actũ bonũ vel ma
lũ illi mõ quo ꝑus eliciebat:⁊ ita ſi ꝑus ↄ̃tingẽter egit per
nihil tale in ea poſitũ nec̃io eliciet.
℃ Uoluntas non eſt cauſa ſue volitionis niſi vt prior ea <a>.l.
naturaliter.igiꝛ ſi non aliter ſe hꝫ vt eſt prior ea naturali
ter nõ aliter ſe habet vt eſt cauſa eius:ſed vt eſt ꝑor natu
raliter nõ aliter ſe habet per hoc ꝙ eſt ſub actu volendi:
q2 ſic ſe habet in actu primo.ergo per illum actum nõ ali
ter ſe habet in cauſando.igitur per actum ſub quo poniꝛ
non ſit peccabilis ⁊ impenitens.℃ Cõfirmatur:q2 cauſa
que ſm ſe vniformiter ſe habet ad plures effectus:per h̃
ꝙ cauſat vnam nõ aliter ſe habet reſpectu alterius:vt pꝫ
de calore reſpectu plurium calefactionum:ſed voluntas
eſt cauſa reſpectu pluriũ volitionũ.igiꝛ per hoc ꝙ vnam

elicit nō aliter ſe hꝫ ad eliciendū aliam. igit̃ ſi pmū libere
eliciebat: ita ꝙ reſpectu illius nō fuit impeccabilis: nec ꝓ
illaꝫ reſpectu alterius eſt īpeccabilis. ¶ Cōfirmat̃ 2° vo
luntas angeli reſpectu illius actꝰ qui ponit̃ cauſa obſtina
tionis cōtingenter ſe habet ⁊ ſolum neceſſario neceſſitate
ſm qd: qꝛ eſt cauſa illius vt prior nãl'r: ⁊ vt ſic ꝯtingenter
elicit: ſꝫ talis actꝰ nō magis neceſſitat voluntatē reſpectu
a.l.3°. alterius ꝙ̄ reſpectu ſui. igitur ⁊c̃. ¶ Et confirmat̃ 3° rō: qꝛ
nulla cā 2ª pōt eē cā pncipali cāe agēdi oppoſito mō illi
qui cōuenit pncipali agenti ex ſua cauſalitate. ſic enim cā
pncipalis nō eſſet pncipalis: qꝛ determinaret̃ ad oppoᵐ
modū a cā ſcđa ad agendū ſuo ꝓprio mō agēdi: ergo cuꝫ
volūtas ſit cā pncipalis ſui actꝰ: q̄ðcūqꝫ ponat̃ in volūta
te reſpectu actus eius: vel nō erit cā actus ſic eliciēdi: vel
ſi ſit cā eſt ſcđa cā reſpectu volūtatis ⁊ nō cā pncipalis. ſe
quit̃ ergo ꝙ volūtas per nihil aliud determinat̃ ad agen
a.2. dū. ¶ R. Sicut fuit dictū diſ. 5. ⁊ 6. tam bonus ꝙ̄ malus
angelus habuit tp̄s vie: ita ꝙ nō tm̄ per inſtās fuit viator:
ſed habuit malus angelus diuerſa peccata ordinata: puta

C

ex actu amādi ſe eliciebat actū cōcupiſcēdi ſibi ſūmū cō
modū: ⁊ ex illo actū excellētie: quo voluit hr̃e illud cōmo
dū nō ſub regula volūtatis ſupioris: ſed cōtra eā. ⁊ tandē
actū odiendi deū q reſiſtit ſibi in illud appetēdo: ⁊ nō ha
buit oēs iſtos actꝰ diſtinctos ſil'. ḡ qñ demerebat̃ ſcđo pec
cato adhuc fuit in via: ⁊ tñ peccauerat iam pmo peccato
ex pma electione. ergo nō qliſcūqꝫ imobilis apprehēſio,
vel q̄ðcūqꝫ pᵐ peccatū vel plena imerſio in obm̄ fecit ipꝫ
īpenitentē: qꝛ cūqꝫ enim aliquo iſtoꝝ peccatoꝝ peccauit
ſiſtebat in via: ⁊ nō fuit idē pctm̄ cū peccato precedenti.
¶ R. Cōtra pmā viā arguit̃ ſpāliter. pmo qꝛ ipſa ſuppo
nit falſuꝫ. ſ. ꝙ itellectus ſit ſufficiēs motor volūtatis ſicut
declarabit̃ diſ. 25. huius. 2. Scđo hoc falſuꝫ repugnat di
ctis eoꝝ in iſta poſitiōe dupl'r. pmo qꝛ cū intell's angelo
rū añ pᵐ peccatū fuit rectus in apphēdēdo: nō eniꝫ pena
pceſſit culpā. ḡ mouit volūtatē ad aliqd recte appetēdū:
nec potuit al'r mouere: qꝛ intell's mouet ꝑ modū nãe: ⁊ p
ꝯñs nō pōt mouere niſi ſm modū cognitionis quā hꝫ. ḡ
mouit volūtatē ad recte volēdū. ḡ volūtas illa nunq̄ po
tuit peccare. ¶ 2° cōtradicit illud falſum poſitioni eoꝝ:
qꝛ ſi ex rōne motoris ⁊ mobilis ſit talis ꝓportio volūtas
nō tñ eſſet imobilis poſt pmā electionē volūtatis: ſed in
ipſa pma vel añ pmā: qꝛ itell's eoꝝ ſicut imobil'r oſtēdit
aliqd poſt pmā electionem: ita ⁊ añ eam: ⁊ ſi ipſe imobil'r
apphēdens moueat appetitū imobil'r. ḡ in pmo actu mo
uebit̃ imobil'r: ⁊ per ꝯñs nō tm̄ poſt pmū actū. ¶ R. Ex
illa via vī ſequi ꝙ cum ſm eos angelus fuerit creatus in
gr̃a: ⁊ ſic habuit aliquē actuꝫ in gr̃a: qꝛ non eſt veriſile ꝙ
in pmo inſtāti fuerit ocioſus: qꝛ nō fuit ipeditus: ⁊ ſi fuiſ
ſet tūc ocioſus peccaſſet forte peccato omiſſionis: nec ſil'
cū gr̃a peccauit. planū eſt. ergo aliqñ ſm gr̃am habuit bo
nā electionē ⁊ plenā: qꝛ ſequētē ꝑfectā apprehēſionē itel
lectus: qꝛ ſm eos nō eſt niſi talis apprehēſio in eis: ⁊ hoc
imobil'r ⁊ nō ꝑ diſcurſuꝫ. ḡ qꝛ illꝫ in illa electione pma bo
na firmauit ſe: ⁊ factus eſt īpeccabilis. ¶ R. Dīa de vo
lūtate hoīs ⁊ angeli nō valet: qꝛ ⁊ ſi itelligat angelus ſine
diſcurſu q̄ð ſm eos hō itelligit ꝑ diſcurſuꝫ: tñ intellectus
hoīs nō mobil'r adheret illi ad q̄ð diſcurrit: ita eniꝫ certi
tudinal'r hoc eſt nō dubitādo tenet ꝯclōnē ad quā diſcur
rit: ſicut angelus tenet eā vidēdo eā in pncipio ſine diſcur
ſu. ergo iſta imobilitas itellectꝰ humani hoc eſt certitudo
haberet eque imobilē volūtatē ſicut illa alia que ponitur
in angelo. ¶ Qꝫ etiaꝫ negat̃ ab angelis oīs diſcurſus non
videt̃ ꝓbabile ſicut ꝓbat̃ ſupra in ꝓhemio pmi libri q̄ð
Vide.ſ.di.1. huius.q.6. ⁊ vbi ibi nōtat. ne illa. vtrū theologia ſit ſcia. ¶ Cōtra ſcđaꝫ viā arguit̃
ſpecial'r: qꝛ ſicut agēs natural'r non dominat̃ actui, ſic nec
mō agēdi: ⁊ ꝑ oppoſitū ſicut agēs liberū dñat̃ ſue actioni D
ſic ⁊ mō agēdi: ⁊ ꝑ ꝯñs in poteſtate eius eſt inteſe vel re
miſſe agere. igit̃ nō opꝫ ꝙ ex hoc ꝙ volūtas eſt ꝑfecte li
bera ꝙ cū ſummo conatu ſe īmergat in obiectū: imo ipſa
magis dominat̃ ſibiipſi: cuꝫ quātocūqꝫ conatu tendat in
obm̄: ⁊ ita libere fert̃ in q̄ðcūqꝫ obiectū fert̃: ⁊ poſſet etiā
de abſoluta eius libertate nō ſic ferri in illud. ¶ Hoc ēt Vide Bo.4. 3.huius di.
cōfirmat̃: qꝛ nō videt̃ oēs angeli mali ex ſūmo conatu
peccaſſe ſicut nec oēs boni ex ſūmo conatu meruiſſe: aut
ſaltē poſſibile fuit nō ſm totā facultatem nãe ſue elicere
actū. ¶ R. Eodē pncipio tendit aliqd vel mouet̃ in ter
minū ⁊ qeſcit in termino. ḡ ſi volūtas ꝑfecte libera ex ꝑfe
cta libertate ſua tēdat in obm̄: ex eadē libertate qeſcit in
obiecto. ergo ex tali plena libertate tendēdi in obm̄ quali
angeli mali peccauerūt nō nec'io ſequit̃ qetatio eius in il
lo: ſed tñ voluntaria ⁊ cōtingēs: ſicut cōtingenter tendit
in illud. ¶ R. Sicut tactū fuit ſupra contra ambas vias
nō pōt dici ꝙ volūtas aīe ſepate per aliquē actū quē tūc
eliciat reddat ſe obſtinatā: qꝛ pus nãl'r ꝙ̄ ipſa ſepata ali
quē actū eliciat eſt obſtinata: qꝛ eſt in termino. ḡ ꝑ aliquē
actū quē eliciebat in corꝑe reddidit ſe obſtinatā īpingen
do tunc in ſynderiſim: ſꝫ hoc eſt falſuꝫ: tum qꝛ viator: tum
qꝛ pōt aliqs ex minori conatu peccare illo peccato. ꝑꝑ q̄ð
damnet̃ ſi nō ſequat̃ penitētia quā quo alius peccat: vel
ipſemet alio peccato q̄ð delet̃ ꝑ penitentiā. ¶ R. Cōtra
exemplū eius de ferro acuto īpingēdo in os (q̄tūs videt̃
exēplū illō ⁊ tota poſitio ſil'is poſitioni Eſiodi 3° metaᶜᵉ: Tex.ch.15.
qꝛ imortales facti ſunt q guſtauerunt nectar ⁊ manna: q̄s
ibi deridet phs: qꝛ deſpexerunt itellectū noſtrū. nō enim
pōt itelligi ſm phm ibi qd dī per tales ſermones para
bolicos vel metaphoricos: nec eſt modus phī vel ſcienti
fici ſic loqui) tñ accipiēdo exēpluꝫ ꝑ quāto pōt eſſe ad ꝓ
poſituꝫ pōt reduci ad oppoſitū: quare eniꝫ ferruꝫ acutuꝫ
infixum duro corꝑi nō pōt extrahi a cā vel v̄tute illa que
ipſuꝫ infixit. rō eſt: qꝛ ptes corporis magis concurrunt in
quas impīngit: ⁊ ideo magis coartat̃ illud infixum ꝙ̄ in
pncipio qñ infigebat̃: ſed ſi augmentaret̃ virtus motiua
ſm augmentationē: quā addit illa coartatio partiuꝫ: ⁊ il
lud infixuꝫ remaneret in ſua natura eque rectū poſſet iaꝫ Reflexio eſt plꝰ efficaciſſima ꝫ Bon.
extrahi. ergo cū volūtas impingens in q̄ðcūqꝫ remaneat
recta in nãlibus: ⁊ ꝫ habeat curuitatem: hoc eſt quandam
deformitatē quaſi ꝓuationē inherentē: ⁊ illud cui ſe imer
git non habeat maiorē v̄tuteꝫ includendi ipſaꝫ cum in ſe
imergit: qꝛ nō eſt in obiecto aliqs talis cōcurſus. Sequit̃
ꝙ voluntas actiua poteſt ſe retrahere.

Ad ſolutionem iſtius q̄ōnis duo ſunt vidēda. pmo. ſ. de gradibus bonitatis
⁊ malitie. 2° que bonitas poſſit ineſſe volitioni angeli da
mnati: vel ſi aliqua malitia neceſſario inſit.

De primo dico ꝙ vltra bonitatē nãlem volitio
nis que cōpetit ſibi inquãtū eſt ens po
ſitiuū: que ēt cōpetit cuicunqꝫ enti poſitiuo ſm gradum
ſue entitatis magis ⁊ minus: preter illaꝫ eſt triplex boni
tas moralis ſm ordinem ſe habēs. pma dī bonitas ex ge a.l.gradus: E
nere. 2° pōt dici bonitas virtuoſa ſiue ex circunſtantia. 3ª
bonitas meritoria ſiue bonitas gratuita ſiue bōitas ex ac
ceptatione diuina in ordine ad premiū. Prima competit
volitioni ex hoc ꝙ ipſa tranſit ſuper obiectuꝫ conueniēs
tali actui ſm dictamen recte rōnis: ⁊ non ſolum quia eſt
conueniens tali actui nãliter: vt ſol viſioni: ⁊ hec eſt pma
bonitas moralis: que ideo pōt dici ex genere: qꝛ eſt quaſi Vide.16.q. quo. ēt copio ſe de his.
materialis reſpectu omnis boni vlterioris in genere mo
ris. Nam actus tranſiens ſuper obiectū eſt quaſi forma
lis per quãcūqꝫ aliam circunſtantiam moralem: ⁊ ita q̄ſi
potentiale non omnino extra genus moris ſicut fuit ipſe

actus in genere nature: ſed in genere moris: q2 iam habet aliquid de illo genere: puta obiectum conueniens actui. ¶ 2ª bonitas cōuenit volitioni ex hoc q̄ ipſa eliciť a voluntate cū oībus circumſtantijs dictatis a recta rōne debere ſibi cōpetere in eliciendo ipſaȝ. bonū eniȝ eſt ex cauſa integra ſm Diony. 4° de diui. no. ⁊ illud eſt q̄ſi bonuȝ

a.l.moralis, in ſpecie moris: q2 iam hȝ q̄ſi oēs dīias morales ꝯtinētes bonū ex genere. ¶ 3ª bonitas cōuenit actui ex hoc q̄ pre ſuppoſita duplici bonitate iam dicta ipſa eliciť ꝯformiter ꝑncipio merendi: qđ eſt grā vel charitas ſiue ſm inclinationē charitatis. Exemplū de ꝑmo. dare elemoſynā. exēplū de 2° dare elemoſynā de ꝓprio pauperi qui eget: ⁊ in loco quo melius pōt ſibi cōpetere: ⁊ pp dei amorē. Exēm tertij. iſtud opus facere non tñ ex inclinatione nāli ſicut potuit fieri in ſtatu innocētie: vel forte nō pōt fieri a peccatore, ſi adhuc peccator exiſtēs ⁊ nō penitens ex pietate nāli moueretť ad ꝓximū: ſed ex charitate ex qua faciens eſt amicus dei inq̄ātū reſpicit opa eius. Hec triplex bonitas eſt ita ordinata q̄ ꝑma ꝓſupponiť ſcđe: ⁊ nō ecōuerſo. 2° tertie: ⁊ nō ecōuerſo. ¶ Huic triplici bonitati oppo-

F niť triplex malitia. Prima q̄dem malitia ex genere: q̄n. ſ. actus qui tñ hȝ bonitatē nāe ex quo deberet conſtitui in gñe moris hȝ malitiā: q2 tranſit ſuper obm diſcōueniens: puta ſi odire tranſit ſuper deū. ¶ 2ª eſt malitia ex aliqua circūſtātia deordināte actū: lȝ tranſeat ſup obiectū cōueniens ſm rectā rōnē actui. ¶ 3ª eſt malitia in demerito. ¶ Quelibet iſtaꝝ malitiaꝝ pōt accipi ꝯtrarie vel priuatiue reſpectu ſue bonitatis: ⁊ vt priuatiue accipiť tñ ꝑuat ipſaȝ bonitatē: vt accipiť ꝯtrarie ponit aliq̄d vltra carentiaȝ illā repugnās tali bonitati. Hec diſtinctio apparet ꝑ Boetiū ſuper ꝑdicamēta. c. de qualitate: ſȝ malitia ex genere ꝯtrie accepta ⁊ ꝑuatiue ꝯuertunť: ⁊ iō ſicut inter ꝑuationē ⁊ habitū imediatū nō eſt mediū: ita bonū ex genere ⁊ malū ex genere ſunt cōtraria imediata. rō eſt: q2 actꝰ nō pōt eſſe q̄n tranſeat ſup obiectū: ⁊ illud neceſſario eſt cōueniens vel diſcōueniens actui: ⁊ ita neceſſario actus bonus ex genere ex obiecto cōuenienti: vel actus malus ex genere ex obiō diſcōuenienti: malitia ꝑuatiue accepta in 2° mō ⁊ ꝯtrie nō cōuertunť. pōt eniȝ aliq̄s actus carere circūſtantia requiſita ad ꝑfectionē actus virtuoſi: ⁊ tñ nō elici cū circūſtātia repugnāte: que redderet illū actū vitioſuȝ: puta ſi det elemoſynā pauperi nō ex circūſtātia finis: q2 nō cōſiderat: nec ſm alīs circūſtantias requiſitas ad actū virtuoſuȝ. iſte q̄dē actus nō eſt bonus vel virtuoſus moralr: q2 nō eſt circūſtantionatus: nec tñ malus ꝯtrie: q2 nō ordinať ad finē indebitū: ſicut faceret qui daret elemoſynā pauperi ꝓpter vanā gloriā vel pp aliquē aliū finē indebitū. malitia 3° mō ꝯtrie ⁊ ꝑuatiue accepta nō cōuertunť: q2 actus pōt eſſe malus ꝑuatiue: ita q̄ nō eliciať ex grā: ⁊ tñ nō erit demeritorius: qđ pȝ ex ſcđo mēbro: q2 ille actꝰ qui eſt bonus ſimplr in genere moris nō eſt meritorius: ⁊ tñ non oīs actus talis eſt demeritorius: ⁊ ita tam in ſcđo mēbro q̄ȝ in hoc tertio vȝ poni actus indifferēs: qui lȝ ſit malus priuatiue: nō tñ ꝯtrie: q2 indifferēs: ⁊ de hac indifferentia diceť alīs. Siłr nō ſoluȝ pp neutralitatē actus in 2° mō pōt eſſe neuter in 3° mō. i. nec bonus nec malus accipiendo iſta ꝯtrie: ſed ꝓpter diſpōnē ipſius opantis: puta ſi in ſtatu innocentie abſq3 gratia aliq̄s recte egiſſet fuiſſet q̄deȝ ille actus ꝑfecte bonus ſcđo mō: ⁊ tñ nō bonꝰ tertio mō: q2 nō habuiſſet ꝑncipiū merendi: nec malus ꝯtrarie: forte tñ in ſtatu iſto nō eſt aliq̄s actus neuter inter bonuȝ ⁊ maluȝ ſumpta tertio mō: niſi in vno caſu q̄n. ſ. actus eſt bonus ex circūſtātia ad quē nō inclinat charitas. ⁊ rō eſt: q2 mō q̄lȝ vel eſt in grā vel in peccato: ſi in grā ⁊ hȝ actuȝ bonū ſcđo mō. ergo grā iclinat ad illū: ⁊ ita eſt meritoriꝰ.

Ioan vi. 41. barꝰ. a. c. vbi ſi notabil.

ſi aūt hȝ actū malū ſcđo mō planū eſt q̄ ille eſt demeritorius. ſemꝑ enim malitia prior infert ſcđam. nō ecōuerſo. ſi eſt malus ⁊ hȝ actū malū ſcđo mō peccat illo actu. ſi eſt malus ⁊ hȝ actū bonum ſcđo mō, ille nō eſt bonus tertio mō: nec malus tertio mō. ḡ neuter q̄ntū ad bonū ⁊ maluȝ vt ſūt ꝯtria tertio mō: nec tñ eſt neuter loquēdo de 2° mō.

De ſecundo

dico q̄ angelū malum nō poſſe hic volitionē bonā pōt intelligi de iſta triplici bonitate. Et de illa ꝑma que eſt ex genere nō eſt dubiū q̄n hic poſſit ⁊ habeat multas volitiones tranſeuntes ſup obiectū cōueniens tali actui: puta amādo ſe odiēdo penā: ⁊ ſic de alijs multis. Sed de alijs duobꝰ modis bonitatis. ſ. v̄tuoſe ⁊ meritorie eſt difficultas. ¶ Et ꝑmo G videdū eſt de bonitate meritoria. vbi dico q̄ nō pōt hic volitionē ſic bonā intelligēdo in ſenſu cōpoſitionis: q2 nō ſtant ſił q̄ ſit malus, ⁊ hēat volitionē ſic bonā: ſicut nec album pōt eſſe nigrū in ſenſu cōpoſitionis: q2 tunc idē ſił eēt albū ⁊ nigruȝ. Sed in ſenſu diuiſionis pōt ibi negari: aut potentia logica: aut potētia realis. ſi realis: aut illa que dicit rōnē ꝑncipij: aut illa que eſt dīia entis que dicit ordinem ad actū. ¶ De potētia igiť reali videndū eſt q̄uo nō hȝ potētiā que eſt ꝑnm ad ſic volendū: vbi dico q̄ hoc ꝑncipiū aut intelligiť eſſe paſſiuū aut actiuū. ſi paſſiuū dico q̄ illud hȝ: q2 voluntas eſt qđdā receptiuū recte volitionis: qđ enim de ſe eſt receptiuuȝ alicuius recte volitionis q̄ diu idē in ſe manet nō eſt nō receptiuū illius: illa auteȝ volūtas fuit aliquādo receptiua bone volitionis: q2 ante damnationē potuit meruiſſe ⁊ fuiſſe beatus. ¶ De ꝑncipio actiuo reſpectu recte volitionis poſſumus loq̄ aut de ꝑncipio totali volitionis aut ꝑnº partiali: volūtas quideȝ reſpectu recte volitiōis eſt ꝑnm actiuū partiale: ſicut tactū fuit di. 17. ꝑmi: ⁊ tangeť infra di. 25. ⁊ illaȝ hȝ integraȝ ſm H Diony. ⁊ eandē quā habuit in ſtatu innocētie: ⁊ ꝑ ꝯñs nō eſt verū negare ab eo potentiā hoc eſt ꝑncipiuȝ actiuum partiale volitionis meritorie: ſed iſtud ꝑncipium non eſt totale: q2 nō ſufficit ſola voluntas ad meritorie volendū: ſed requiriť gratia tanq̄ȝ ꝑncipiū cooperans: nec iſta voluntas eſt partiale ꝑncipiū ꝑncipale vel ſufficiēs ad ponēdum partiale ꝑncipiū. ſ. gratiaȝ ineſſe: q̄uis. n. gratia iam habita voluntas vtens ſit ꝑncipale agens reſpectu actus: tamen gratia nō habita ipſa nō eſt ſufficiens ad ponēduȝ gratiā ineſſe: q2 gratia nō pōt ineſſe niſi a ſolo deo creante: ⁊ ita angelus nō hȝ totale ꝑncipiū actiuum ad agendū talem actū: nec eſt ꝑncipale partiale ꝑncipiū actiuum in cuius poteſtate ſit ꝓducere reliquum ꝑncipiuȝ actiuum partiale ineſſe: ⁊ amouere impedimentū viſus ſui ⁊ ſui cōprincipij ad eliciendū actum ⁊ effectū cōmunem eorum. ¶ Exemplū iſtius eſſet. ſi quis habēs viſuȝ eſſet in tenebris: lȝ tunc habeat ꝑncipiū partiale actus videndi: ⁊ ꝑncipale ꝑncipiuȝ videndi: q̄n cōcurrunt lumen ⁊ potentia viſiua: nō tamen hȝ tunc totale ꝑncipiū nec ꝑncipiū ꝑncipale ſufficiens ad ponendū illud qđ requiriť ad effectuȝ iſtoꝝ duorū ꝑncipioꝝ partialium: nec etiā poſſet amouere impedimēta: ⁊ ideo lȝ iſte habeat potentiā viſiuaȝ pro quanto hȝ ꝑncipiuȝ diminutū reſpectu viſionis: nō tamē in poteſtate eius eſſet videre. Ita dico q̄ in poteſtate angeli nō eſt meritorie velle: q2 nō eſt in poteſtate eius habere grām: nec per cōſequens vti gratia: nec etiaȝ vti voluntate ſua cum gratia iſta ad actuȝ ſuum eliciendū ⁊ oēs I he negatiue ſunt vere: q2 nō eſt in poteſtate eius habere formā: qua vtať nec amouere impedimenta. ¶ Sed hic eſt dubiū: q2 qđ dictū eſt de ꝑncipio actiuo: ⁊ ſi verum ſit cōparando ad effectū ꝑncipalem qui eſt meritorie agere ex grā: qua meritorie velit: reſtat dubm de ꝑnº diſpoſitiuo ſiue actiuo ad diſpōnem reſpectu ꝑncipalis agētis. Rn. ſ.

Exemplū accōmodatiſſimū pp mali notabile.

Nota q̄ intel‐ligis ⁊ diſcur‐re ad alios ſoluendo no‐dos. diſt. 14. q. 2.

habens voluntatē tanq̄ pncipale pn^m actiuū poſſit ſe diſ
ponere ad grām. Et ſi hoc videt̄ q̄ in poteſtate ei⁹ ſit bn̄
velle: ſicut in ptāte peccatoris viatoris: nō plus eniꝫ pōt
peccator viator malus niſi ſe diſponere: ⁊ tunc dabit̄ ſibi
grā a deo, qua bn̄ poſtea agit. ❡ Utruꝫ aūt viator poſſit
hr̄e aliquē motū attritionis ex puris nālib⁹ exnte īfluētia
gnāli: vel requiritur aliqua operatio ſpālis de hoc in 4°.
Sed ſuppoſito q̄ ſic negaret aliqs iſtā potētiā diſpoſiti‐
uā ab angelo dānato: ⁊ diceret eaꝫ cōuenire poſſe pecca‐
tori viatori. ❡ Sed huic vr̄ obuiare auctas Augu. ſupra
allegata de fide ad Petrū. que magis cōcedit poteſtateꝫ
angelo lapſo redeundi ad bonuꝫ ex puris nālibus q̄ hoī
lapſo. ḡ ſi hō viator pōt ex nālibus ſuis hr̄e iſtā potentiā
diſpoſitiuā: multo magis angelus. ❡ Scdm̄ hoc ḡ q̄tuꝫ
ad oīa mēbra de potentia vt eſt pncipiū nō vr̄ negāduꝫ

K

Ex his origi‐nis opinio de‐fenderetur de poſſibili de‐monuꝫ ſalua‐tione. vt. ſ.

ab angelis poſſe meritorie velle: niſi q̄ nō hꝫ pn^m meren
di totale: nec pncipale partiale reſpectu volitionis bone:
nec reſpectu grē ſpālis: que reqrit̄ ad bonā volitionē: nec
tn̄ codeꝫ mō pōt ipſe bn̄ velle, quo viator peccator: ſicut
poſtea dicet̄. Si aūt intelligat̄ de potētia que eſt dīa en‐
tis: que. ſ. ordinat̄ ad actū cōcedi pōt de potētia remota:
que. ſ. cōſequit̄ rōnē potentie actiue ⁊ paſſiue: lꝫ partialis
ſcdarie ⁊ diminute: nō tn̄ pōt cōcedi de potētia ꝓpinqua:
q̄ȝ illa nō exit in actū niſi amotis oībus īpedimētis: ita q̄
hn̄s eā ſtatim poſſet exire in actū: qualis nō eſt ex illa po
tentia paſſiua ſola quā hꝫ angelus: nec ex illa cā partiali
que eſt voluntas. deficit eniꝫ vna cā partialis: que reqrit̄
ad agendum. ❡ Si intelligat̄ de potētia logica que dicit
modū cōpoſitionis formate ab intellectu. hoc mō ipoſſi‐
bilitas pōt eſſe in cōpōne vel ex repugnātia īntrinſeca ex‐
tremoꝝ inter ſe: vel ex aliquo extrinſeco qd̄ reqrit̄ ad h
q̄ extrema ſint vnita. Exēplū pmi. hō eſt irrōnalis. exē‐
plū ſcdi. ſi oculus eſſet in tenebris ⁊ ipoſſe eſſet illud opa‐
cū cauſans tenebrā amoueri: ipoſſe eſſet talē oculū videre
nō qdē ex repugnantia intrinſeca terminoꝝ que eſt oculi
ad videre: ſed ex repugnātia alicuius extrinſeci ad alterū
extremoꝝ. ſ. illius opaci ad videre. ❡ Ad ꝓpoſitū ḡ ap‐
L plicando dico q̄ nō eſt hic ipoſſibilitas ex repugnātia in
trinſeca extremoꝝ: imo in ſubiecto nō eſt repugnātia in‐
trinſeca ad pdicatū. ſi qua ḡ ſit ipoſſibilitas erit ex repu‐
gnantia alicuius extrinſeci ad vnionē iſtoꝝ extremoruꝫ.
Illud extrinſecū nō pōt eſſe niſi cā cuius actio reqrit̄ ad
hoc vt extrema vniant̄. talis cā reſpectu vnionis grē ad
aliqd̄ ſubiectū nō eſt nata eſſe alia niſi ſolus deus tn̄. igit̄
erit ipoſſibile angelū bn̄ velle vel grām hr̄e: q̄ȝ ipoſſe eſt
deū ſibi grām dare. Impoſſibilitas aūt ex pte dei aſſigna
tur duplex. ſ. ex pte potētie dei abſolute: ⁊ potentie ordia‐
te. abſoluta eſt reſpectu cuiuſlibet qd̄ nō includit ꝯdictio‐
nē. ⁊ pꝫ q̄ ſic nō eſt ipoſſibile deū dare grām illi nāe. cuꝫ
eniꝫ illa nā ſit capax grē: ſicut tactū fuit ſupra ī mā de po
tentia paſſiua: ſequit̄ q̄ nulla ſit ꝯdictio in hoc q̄ eſt grāꝫ
actu informare illā nām. ❡ Potentia ordinata dei ſicut
tactum fuit in pmo li. diſ. 44. eſt illa que cōformis eſt in
agendo regulis pdeterminatis a diuina ſapientia vel ma
gis a diuina volūtate: ⁊ quātū ad creaturā rōnalē beatifi‐
candā vel puniendā ſunt regule iuſtitie ordinate. he regu
le ex ſcriptura colligunt̄: inter quas eſt illa auctoritas ec‐
cleſiaſtes. 11. Ubicūqꝫ ceciderit lignum ibi erit. hoc eſt in
cuiuſcūqꝫ creatura rōnalis amore permanſerit in illo p‐
66. ſ. manebit. ⁊ Iſa. Ignis eoꝝ nō extinguet̄ ⁊ vermis eorum
nō morit̄. ⁊ Matth. 25. Ibunt hi in ſuppliciū eternum:
iuſti aūt in vitā eternā. Et ex talibus regulis ſcripture cō‐
cludit Aug. 21. de ciui. dei. c. 23. ⁊ 24. q̄ certum eſt deum
nunq̄ daturū eis gratiā. ſm̄ hoc ergo ipoſſibile eſt eos be
ne velle: q̄ȝ impoſſibile eſt deo: de potentia dico ordinata:

eis gratiā dare. ❡ Sed ꝯtra iſtud arguit̄: q̄ȝ tūc videret̄ M
codē mō eſſe ipoſſe de peccatore viatore: qui tn̄ finalr̄ nō
penitebit. nā deus nō preordinauit dare illi gratiā. ⁊ ſi tn̄
ſit ipoſſibilitas ex pte iſta ꝓpter talē ordinationē non vr̄
impoſſibilius demonē penitere q̄ talē viatorē penitere.
❡ Rn̄deo. potentia ordinata dei nō reſpicit actus parti‐
culares ⁊ diuerſos: de qbus nō ſunt leges vlēs: ſed reſpicit a. l. Diuinos. N
leges vel regulas vlēs operabiliū: talis eſt lex de damna
tis: nō aūt de malis dum ſunt in via: lꝫ finalr̄ remaneant
mali. Exemplūꝫ huius. ſi quis ſtatuiſſet q̄ oīs homicida
occideret̄. nō poſſet de potentia ordinata ſm̄ illū ordinē
iam poſitū ſaluare iſtū homicidā: ſi tn̄ ipſe poſſet aliū oc‐
cidere: nō ꝑ aliquā talē legē vlēꝫ illū poſſet ſaluare ſiue
nō occidere: etiā de potentia ordinata. ita viator qui non
ſaluabit̄ pōt ſaluari: q̄ȝ cōtra hoc non eſt aliqua lex vlis
iam ſtatuta: qualis eſt cōtra ſaluationem damnati. ❡ Si
obijciat̄ cōtra hoc q̄ ſicut lex eſt de vlī: ita iudiciū cōfor‐
me legi eſt de vlī: ⁊ illud iudiciū ſequit̄ ex lege. ḡ qua rō‐
ne nō pōt cōtra legē pari rōne nec cōtra iudiciū ex lege:
ſed iſte viator ſi damnabit̄ erit ſm̄ iudiciū cōſonuꝫ legi.
ergo ⁊c̄. ❡ Rn̄deo. lex eſt de illo qui eſt malus in termi‐
no: ⁊ ideo qn̄ ad aliquē particularē applicat̄ illa lex: puta
ad hunc vel illū iam iudicatū: q̄ȝ eſt in termino nō magis
reuocat̄ iudiciū q̄ lex: ſed de iſto malo adhuc exiſtēte in
via nō eſt iudiciū per legē aliquā: ſicut nec lex illa in cōi
ſe extendit ad viatorē. ❡ Aliud dubiū eſt ſi illa obſtina‐ Uide ho. diſ. pma. q. 1. epi me ad h.
tio voluntatis male ſit a deo vel ab ipſa voluntate mala.
ſi eniꝫ ſit a voluntate vr̄ q̄ ipſa poſſit reſilire ex ſe ab ea.
ſicut ipſa potuit ex ſe illud malū male velle: qua eniꝫ vir
tute mouet ſe ad aliqd, eadeꝫ quieſcit in illo: ⁊ equali pōt
ſe retrahere ab illo: ⁊ mouere in aliud magis inclinās q̄le
eſt oppoſituꝫ illius. Si aūt iſta obſtinatio ponat̄ a deo. ḡ Hec maxime ſunt difficilia ⁊ monēti vide quid ille hꝫ in p° diſ. 34. ⁊. 41. ⁊c. ipſe deniꝫ ſe neſcire confi‐teat̄: q̄ȝ mens holum cadit hoc ⁊ vacillat
iſta malitia erit a deo: ⁊ ſic deus eſt cā peccati: qd̄ vr̄ incō
ueniens. ❡ De iſto quāuis videat̄ Aug. dicere de fide ad
Pe. auctoritate ſupra allegata. q̄ deus ordinauit auerſio
nē volūtatis in malū ſemper manere: ⁊ obſtinatio ſit ſig^m
volūtatis male: tn̄ q̄ȝ actus dum manet hꝫ quaſi cōtinue
cauſaꝫ: q̄ȝ eius eſſe eſt quaſi in cōtinuo cauſari: ſicut deus
nō pōt eſſe cauſa mali inquantū maluꝫ in pma electione
fuit: ita nec ineſſe ſuo cōtinuato: qd̄ eſt cōtinue elici. ergo ſo
la volūtas erit cauſa. a deo tn̄ eſt illa pena ignis qd̄ eſt ma
lum puniens. ❡ Hec etiā obſtinatio: vt dicit maliciā pec
cati in volūtate, pōt dici eſſe a deo non poſitiue volente
eaꝫ: ſed deſerente ⁊ nolente dare gratiā: ſicut eniꝫ illū gra
tificat: cui diſpoſuit dare grām: ita illuꝫ nō gratificat quē
derelinquit: hoc eſt reſpectu gratificationis eius hꝫ nolle.
❡ Cum ergo arguit̄ q̄ ſi iſta eſt a volūtate ſola. ergo vo
luntas ſola pōt in oppoſitū reſilire. ſ. ab illo obiecto in qd̄
inordinate ſe inclinauit. ❡ Rn̄deo. dico q̄ ad reſiliendū Hec nō ſunt ꝓpalanda ſimplicibus neqꝫ ſapien‐tibus diſcu‐tienda.
meritorie requirit̄ aliud pncipiū a voluntate: puta gratia:
quā angelus malus nō pōt ex ſe habere: ⁊ deus ſm̄ q̄ de‐
ſeruit ipſuꝫ diſpoſuit ſibi eā nō dare. ❡ Sed ſi arguas q̄
ſaltē pōt habere velle circūſtantionatū circa illud qd̄ in‐
ordinate voluit: lꝫ illud velle nō ſit ſibi meritorium hoc
pertinet ad membrū ſequēs. ſ. de bonitate morali. ❡ Ex O
dictis ergo videt̄ q̄ non ſit negatio potentie, hoc eſt pnci‐
pij actiui: niſi accipiat̄ actiuū pncipiū totale vel partiale
pncipale: nec potentie que eſt ordo ad actum niſi propin‐
que: nec potentie logice niſi ex extrinſeco: ex cuius parte
nō eſt impoſſibilitas ad vniendū extrema, loquendo de
potentia eius abſoluta: ſed de potentia ordinata que col‐
ligit̄ ex ſcriptura: ſicut ꝓus dictuꝫ eſt de Aug. q̄ nō diſpo‐
ſuit de⁹ illa extrema vniri: ⁊ q̄ nō ſit aliq̄ cā ꝑmanentie
eoꝝ in malo niſi derelictio diuina: ſiue q̄ diſpoſuit eis nō
dare grāꝫ, cū ſint in termio: q̄uo nō diſpoſuit de viatorib⁹

Eſt.c.3.2.li. malis. Et videtur etiam hoc poſſe probari per auctori‑
Eude.21.diſ. tates ſanctoꝝ.pmo per Dam.c.18.qð eſt angelis caſus.B
4.q.1.ad fine eſt hominibus mors.Secūdo per Augu.21.de ciui.dei.
dei. Jn ſcriptura nihil eſt certius ꝙ ſententia ſcripture.
c.23.
Boni.li.2. **Reſtat nunc** dðm de bonitate morali ⁊ malitia
p.1.f.diſ.ar. ſibi oppoſita. vbi dr ꝙ nõ poſſunt
1.q.2.t.3. habere volitionē moralr bonã:qꝛ omnē volitionē defor‑
P mant ex aliqua circumſtantia inordinata,referendo illud
inordinate ad amorem ſui.¶ Silr habitus in eis eſt pfe‑
cte malus in termino:⁊ iõ pfectiſſime inclinat in malum.
nunꝙ ergo bñ volunt ppter pmũ:ſed ſemp male volũt
ppter ſcðꝫ.vꝫ ppter vehementē inclinationē in malum.
118. ¶ Ad pm iſtoꝝ adducit Augu.ſuper pſal.Deduc me do.
in ſe.m.a.t.¶ Cõtra pm hñt naturalia integra ſm Diony.
de diui.no.ergo eſt in eis inclinatio nãlis ad bonum.ergo
ſm illã inclinationē poſſunt aliqd cõformiter velle:quia
potẽtia vt in nã ſua mere cõſiderat põt aliquē actũ elice‑
re cõſonũ inclinationi nãli.ꝫ pñt hre actũ nõ malũ:qꝛ nõ
eſt ꝯriũ nãe eoꝝ.¶ P.Habent vermē qui eſt remorſus
de peccato eoꝝ.remorſus iſte eſt aliqua diſplicentia.hec
diſplicentia nõ eſt actus malus moralr:qꝛ lꝫ poſſet defor‑
mari p circumſtantiã inordinatã:tñ ſiſtendo in hoc ꝙ eſt
nolle ſe peccaſſe nõ videt eſſe formalr malitia moralis.
¶ P.Si nolunt penã inquãtũ eſt leſiua nãe ſiſtendo tñ
in hoc abſqꝫ aliqua circũſtãtia:nõ vr actus malus mora‑
liter:qꝛ ſicut põt amare nãm ſuã nõ male moralr:ita põt
Idē.c.9.ciui odire ꝯrariũ ſibi.¶ Cõtra 2m arguo triplr.pmo qꝛ vr ꝙ
dei.l.li. volũtas ex libertate ſua poſſet nõ velle:⁊ ita nullũ actuꝫ
hre:qð pbat:qꝛ ſm Aug.lib.retractationuꝫ p.c.22.nihil
eſt taꝫ in poteſtate volũtatis ꝙ ipſa volũtas:qð nõ intel‑
ligit de volũtate quãtũ ad eſſe eius pm:qꝛ quantũ ad eſſe
eius pm magis eſt in poteſtate eius nõ volũtas ꝙ volun‑
tas:ſꝫ intelligit quãtũ ad operari.ergo volũtas magis eſt
in poteſtate eius quãtũ ad operari ꝙ alia potẽtia iferior:
ſed volũtas põt aliquã potẽtiã inferiorē ſuſpendere ab
oi actu.ergo ſeipſaꝫ.ergo nõ neceſſario vult malũ.¶ P.
Qð etiã adducit de habitu improbat duplr.pmo qꝛ ois
habitus iclinat ad aliquē actũ in eadē ſpecie.ille ergo ha‑
bitus qui ponit cã peccandi:aut inclinat tñ ad actũ ſup‑
biendi:aut tñ ad actũ odiendi:ad quẽcũqꝫ actũ ponatur
inclinare.videt pbabile ꝙ poſſit aliqñ illũ actũ nõ hre:
qꝛ põt hre aliũ diſtincte ⁊ ex toto conatu:⁊ nõ põt ſil hre
duos actus pfectos ſimul:ergo nullus vnus actus eſt qui
neceſſario ſit ppetuus ex vehemẽti inclinatione ad ipſuꝫ:
⁊ per ꝯñs nec in cõmuni neceſſario ineſt actus malus ex
habitu.¶ P.2o.Habitus nõ eſt rõ agendi potentie mõ
oppoſito pprio modo ipſius potẽtie:qð pbat ſicut fuit
ſupra pbatũ cõtra duas opi.in illa rõne de prioritate cãe
inquãtũ cã:qꝛ cã ſcða nõ determinat modũ agendi cauſe
pme:ſed ecõuerſo:ergo ſi voluntas non habituata poſſit
nõ neceſſario velle B:⁊ hoc eſt libertatis in ea.ergo volũ‑
tas habituata nõ neceſſario volet B. Et nũc qð dicit Ar.
c.10.t.28. 7.ethi.ꝙ malus eſt ipenitens:opꝫ ꝙ exponat.i.de diffici
li penitens:qꝛ nullus actus põt ita eſſe intenſus in volun‑
A tate ꝙ tollat oĩno eius potentiam ad oppoſitum.

Quantum ergo ad iſtũ articuluꝫ vr poſſe dici ꝙ
nõ neceſſario hñt aliquē actuꝫ maluꝫ:
nec loquẽdo de aliquo actu determinato vel indetermina‑
to ſiue vago ⁊ de determinato videt ſatis patere:qꝛ ſi tñ
Q habeant habitũ determinatũ ille inclinat ad certũ actuꝫ
vnũ in ſpecie.⁊ pꝫ ꝙ põt habere aliquē aliuꝫ actũ ab illo
Hoc dict ho‑ in ſpecie.⁊ p tunc nõ hre illũ:⁊ p ꝯñs nõ habere quẽcũqꝫ
ra ſupra. alium:ad quē nõ eſt talis habitus inclinans:ſi etiã habent
plures habitus inclinantes ad diuerſos actus in ſpecie:ali
quis tñ habitus nõ vehemẽtiſſime inclinat:⁊ põt nõ hre
actum illius habitus nõ maxime inclinantis.ergo poteſt
nõ habere actũ cuiuſcũqꝫ alterius.De ideterminato ſiue
vago pbat idē:vel ꝙ poſſit ſe ſuſpendere ab omni voli‑
tione ſicut pceſſit vna rõ:que tñ aſſumit dubiũ:qꝛ nõ vr
ꝙ poſſit ſe ſuſpendere ab oi actu ſine volitione:vel qꝛ ali
qñ põt hre volitioneꝫ nõ malã malitia ꝯria bonitati mo‑
rali:lꝫ nõ habeat bonã bonitate morali completa:que eſt
ex oibus circũſtãtijs:lꝫ in hoc nõ appareat ipoſſibilitas:
quin poſſit habere cõplete bonũ moralr:ſaltē hoc videt
pbabile ꝙ actũ bonũ ex genere põt hre hoc eſt ſiſtendo
ibi nõ deformãdo per circũſtantias cõtrarias circũſtan‑
tijs bone volitionis.Uel ſi habeat illuꝫ actũ circũſtantio R
natũ qbuſdã bonis ⁊ deordinatũ quibuſdaꝫ malis:nõ tñ
opꝫ ꝙ ille ſit ſemp malus.miruꝫ enim videt negare potẽ
tiaꝫ nãlem in natura illa excellente.vbi nõ apparet aliqd
pp qð ſit neganda:pbabile eſt tñ ꝙ ſm hanc potentiam
nõ exeant in actuꝫ pp vehementē malitiã ſm quã magis
pbabile eſt ꝙ agunt ꝙ ſm poteſtatē nãlem:ſm quã poſ
ſent in actus aliquo modo oppoſitos.

Ad primũ argm dicitur ꝙ lꝫ credant:ille tñ actus Do.vbi ſ.
credendi eſt in eis malus:qꝛ odiunt il‑
lud creditũ.¶ Sed cõtra hoc actus intellectus vt prece‑
dit actũ volũtatis nõ hꝫ deformitatē ab actu voluntatis
ſequente:ſed in illo priori poſſunt aliqð verũ concipere:⁊ S
hoc tam ſpeculabile:puta deũ eſſe trinũ:ꝙ agibile:puta
deum eſſe diligendũ.¶ Poteſt ergo dici ꝙ hoc argm p‑
bat verũ.ſ.ꝙ habēt aliquē bonũ actũ diminute bonitate
morali:qꝛ nõ malũ malitia ꝯria:puta nõ habentē aliquaꝫ
circũſtantiã ꝯrariaꝫ circũſtantie debite:lꝫ careat aliqua
circũſtantia debita:nõ eniꝫ credũt ppter illuꝫ finem:pp
quē credendũ eſt:⁊ circũſtantia finis eſt neceſſaria ad bo
nitatē moralē.¶ Ad 2m dico ꝙ angelũ vel voluntatem
eius eſſe capacē vel participē:ſonat in potentiã remotaꝫ
loquẽdo de potentia ad actũ:vel loquẽdo de potẽtia que
eſt pncipiũ ſonat in pncipiũ paſſiuũ:vel actiuuꝫ partiale
diminutũ.¶ Ad 3m cõcedo ꝙ in eis ſit lib.arb.⁊ cum ar‑
guis ꝙ poſſe peccare nõ eſt pars libertatis ſm Anſel.di‑
co ꝙ aliud eſt loqui de poſſe peccare.aliud de potẽtia ad
peccandũ.pm dicit ordinē ad actum difformē. Scðm di‑
cit rõneꝫ pncipij quo põt elici actus difformis.pmus or‑ T
do non eſt lib.arb.nec aliqd eius:nec abſolute aliqs ordo
ad actũ eſt aliqð pncipiũ actiuuꝫ vel pars ei9.ſcðo modo
dico ꝙ illud quo põt peccare includit duo.quoꝝ alteruꝫ
eſt poſſe aliud deficere:⁊ illud quo poteſt in illo eſt eius
poſſe:qð poſſe eſt per ſe libertatis arbitrij ⁊ potẽtie:reli‑
quũ ꝯo nõ eſt eius vñ lib.arb.ſed vnde tale.ſ.defectiuũ:
ita ꝙ ſicut in cõmuni lib.arb.eſt quo qs põt velle.⁊ hoc
accipiẽdo ita in cõmuni ſicut Anſel.accipit.ſ.vt conuenit
deo ⁊ beatis:ita lib.ar.hoc.ſ.viatoris eſt:quo qs põt velle
defectibilr:tñ ꝙtũ ad aliqd põt poni diſſimile:qꝛ ad ab‑
ſolute velle tota entitas poſitiua lib.ar.⁊ ſola eſt pnm.ad
illam aũt difformitatē in actu nihil poſitiuũ in lib.ar.eſt
pnm.Et nunc ad formã dico ꝙ dato ꝙ ibi ſit libertas arbi
trij nõ ſequit:niſi ꝙ eſt potẽtia qua põt in actũ poſitiuũ:
qui actus eſt a potentia poſitiua vñ poſitiuus:⁊ p ꝯñs vñ
ad ipſuꝫ eſt lib.arb.nõ eſt pcñs:tñ ex defectu cõcomitã‑
te illũ actũ põt eſſe peccatũ.¶ Põt tñ ꝯcedi totũ argm.ſ.
ꝙ ipſi habent potentiã nõ peccandi:qꝛ habent potentiã: V
que nõ eſt formalr peccatũ:lꝫ nõ habeant potentiam nõ
peccandi.hoc eſt nõ eſſe in peccato:quõ peccator dicitur
eſſe in peccato poſtꝙ tranſiuit actus quē cõmiſit:⁊ pñat9
gratia remanet reatus vſqꝫ.ſ.ad penitentiam de peccato
cõmiſſo.hoc modo nõ poſſunt ex ſe nõ peccare.i.nõ eſſe
in peccato:nec oportet lib.arb.eſſe potentiã ad nõ pecca
dum,hoc eſt ad non eſſe in peccato. ¶ Et ſi arguas ſm

Anſel.lib.ar.eſt poteſtas ſeruãdi rectitudinez pp ſe.ĝ ex
ipſa habẽs eã põt ſeruare rectitudinẽ:ꝛ ita nõ eſſe in pec
cato.¶ Rñdeo ꝙ ſeruare eã cũ ineſt põt gs per lib.ar.
non aliter:ꝛ hoc mõ exponiẽ Anſel.¶ Ad aliud dico ꝙ
in agentib⁹ mere nãlibus ceſſãntib⁹ impedimẽtis rediẽ
ad diſpoſitionẽ nãlẽ nõ prohibente actione violẽta:ꝛ nõ
eſt:qꝛ pn^m intrinſecũ eſt neceſſariũ reſpectu bonitatis na
turalis:quãtũ eſt ex ſe:ꝛ ideo ſemp cauſat eã niſi vincaẽ p
dominans.hoc mõ volũtas nõ eſt cã reſpectu ſue bonita
tis in actu ſuo:ſed tñ hʒ inclinationẽ quãdã naturalẽ q̃ſi
paſſiuã ad bonitatem in actu:quã lʒ poſſet dare actui:nõ
tñ inclinaẽ ad dandũ eaʒ neceſſitate naturali:ſicut graue
ad deſcendẽdũ deorſuʒ.¶ Aliter põt dici ꝙ peccatũ eſt
cõtra nãm:hoc eſt ꝯtra illũ actũ q natus eſt elici cõcordi
X ter ꝛ cõformiter iclinationi nãli:ſʒ ex hoc nõ opʒ ꝙ ꝯtrieẽ
volũtati ſm ſe:ſicut nõ opʒ illud qd̃ ꝯtiaẽ effectui vel ac
cidenti ꝯtrariari cauſe vel ſubiecto:maxĩe qñ talis cauſa
nõ eſt cã naturalis effectus ſed libera.¶ Ad aliud de ſilĩ
dico ꝙ lʒ cõcluderet illud cõtra illos:qui dicũt intellectũ
eſſe motiuũ ſufficiens voluntatis:qꝛ opʒ eos dicere intel
lectũ p̃mi angeli nullũ pn^m practicũ recte cõcipere:qꝛ ſi
recte cõciperet moueret volũtatẽ cõformiter ſibi:ꝛ ita re
cte:tñ credo hoc eſſe falſum:qꝛ ſicut p̃ncipia ſpeculabilia
ſunt vera ex terminis:ita ꝛ p̃ncipia operabilia:ꝛ p ꝯñs itel
lectus:qui põt cõcipere q̃ddi tates terminoꝝ p̃mi p̃ncipij
practici ꝛ illos cõponere:hʒ ſufficiens motiuũ ꝛ p modũ
nãe mouens ad aſſentiendũ illi pn°.ĝ per volũtatẽ.cuius
act⁹ eſt poſterior:nõ põt ĩpediri vel ſaltẽ nõ ferreẽ in cõ
c.3. trariũ.¶ Quõ aũt hoc ſit verũ qd̃ dĩ 3° ethi.ꝙ oĩs malus
Infra diſ.22. eſt ignorans:hʒ alĩs tractari.põt tñ dici ad arg^m ꝙ ſimile
ꝛ iii.3.ꝛ.4. nihil valet:qꝛ intellectus põt cogi ad aſſentiendum:ita ꝙ
nõ põt eſſe ita cecus qn apprehendens aliquos terminos
ex euidẽtia eoꝝ põt cõcipere veritatẽ cõplexionis cõpo
ſite ex eis.volũtas aũt nõ cogiẽ ex bonitate obiecti:ideo
põt eſſe ita auerſa:ꝙ q̃ñcũqʒ bonũ ſibi oſtẽſuʒ nõ mo
uet ipſaʒ ad amandũ ipſuʒ ſaltẽ ordinate.¶ Ad aliud di
Y co ꝙ habitu exiſtẽte pfecto vel in ſũmo quãtũ põt pfici
in tali ſubiecto vel ſm terminũ ſibi prefixũ a ſapientia di
uina oẽs actus ſequẽtes nihil augent:ſed tñ procedũt ex
habitu iam gnãto:queadmodũ actus angeli boni nõ au
gent habitũ charitatis eius nec effectiue nec meritorie:qꝛ
ille eſt in termino:vel ſm nãm habitus vel ſm capacita
tem ſubiecti:vel ſaltẽ ſm terminũ ſibi pꝛefixũ a deo:ſed
Reſolo nota bilis. oẽs illi actus ꝓcedũt ex plenitudine illius habitus ſic pfe
cti.ita in ꝓpoſito pfectio iſtius habitus eſt in termino ſʒ
regulã diuine ſapientie:que nõ pmittit eos creſcere in ma
litia intenſiue:ꝛ iõ actus ſequẽtes tñ ſe habent ſicut effe
ctus habitus mali:ꝛ nõ ſicut cauſe agentes.¶ Per idem
ad illud de pena:qꝛ ſicut premiũ ſubale in p̃mo inſtanti:
in quo aliq̃s angelus eſt beatus eſt determinatũ:nec ex
tunc creſcit:qꝛ actus boni:qui ſequunẽ:nõ ſunt meritorij
lʒ ſint boni:ita etiã in angelo damnato in p̃mo ĩſtanti ſue
damnationis determinaẽ ad certã penã:que nõ creſcit in
tenſiue:nec tñ erunt mali actus eius quos elicit impuniti:
ſicut nec boni angeli boni actus erũt irremunerati:illi q
dem boni actus includunẽ in p̃mo actu:qꝛ ꝓcedũt ex pfe
ctione actus beatifici:ſed quantũ ad accidentale premiũ
qd̃ poſſunt habere qlʒ actus eſt ſibi p̃miũ:ita et iſti mali
actus:quos elicit damnatus includunẽ in p̃ma pena ſibi
certitudinalr̃ determinata:ꝛ qlʒ ſicut poſſet hĩc penã ac
i.c.22. cidentalẽ ꝛ ꝓpꝛiaʒ hʒ ſeipſuʒ pro pena. Iuſſiſti dñe ĩnge
Hoc ſenſit Auguſt. libro ꝯfeſſionũ:ꝛ ita eſt vt ſit ſibi pena oĩs peccator.
Origē.in ſuo parcõ.õ igne ꝛ pena aiaꝝ. potiſſima eniʒ ꝛ maxima pena eſt priuatio maximi boni:
qualis eſt formalr̃ in actu malo malitia culpe peccatoreʒ
Z auertente a deo.creſcet ergo pena coꝝ in infinitũ extẽſiue

ſicut ꝛ malitia.ꝛ neutrũ intenſiue.¶ Et ſi obijcias ꝙ 2^m
malũ eſt actus demeritorius.ergo correſpõdet ſibi ꝓpria
pena.¶ Rñdeo.ꝛ ſi ꝯcedi poſſit eſſe culpa:nõ tñ ꝓprie
demeritoria:qꝛ nõ eliciẽ a viatore:cuius ſolius eſt mereri
ꝛ demereri:qui magis ꝓprie põt dici eſſe actus damna
torius ſiue damnati ſicut ex alia parte actus beati:lʒ ſit
acceptabilis deo nõ tñ ꝓprie eſt meritori⁹:ſʒ magis act⁹
beatificus vel act⁹ beati vel ex beatitudine ꝓcedens.

¶ Solet etiã in qõne verſari ꝛc̃.

CIrca diſtinctionez 8^m in qua magi
ſter agit de poteſtate angeloꝝ
per cõparationẽ ad creaturã corporalez
querĩẽ vnũ.Utrũ angelus poſſit aſſume
re corpus:in quo exerceat opera vite:Et
nõ videẽ:qꝛ ſi aſſumat.ergo hʒ maiorem
vnitatẽ ad corpus aſſumptũ q̃ ad nõ aſ
ſumptũ:qꝛ aſſumere eſt ad ſe ſumere:ſed hoc nõ videtur
poſſibile:qꝛ nõ põt eſſe illius corpis forma.pʒ:qꝛ eſt for
ma ſeparata nãliter:nec illud põt ſumi ab eo in vnitatem
ſuppoſiti:quõ verbũ aſſumpſit nãm noſtrã.ergo erit tñ
vnitas ſicut motoris ad mobile:ſed talis vnitas põt eſſe
eius ad corpus nõ aſſumptũ:vt ad celũ qd̃ mouet.ĝ ꝛc̃.
¶ P̃.2°.Si aſſumeret corpus aut aſſumeret corpus ele
mentare:qd̃ nõ apparet:qꝛ nõ hʒ illud corp⁹ accidẽtia vt
colorẽ:ꝛ hꝫ qualitates que apparent:aut corpus mixtum
qd̃ nõ videẽ:tum qꝛ nõ põt hĩc virtutẽ actiuã ad miſcen
dũ elementa oĩa ſm cõmixtionẽ talis corporis. Tum qꝛ
a tota natura agente nõ põt generari corpus mixtum ita
pfectũ ſicut eſt corpus humanũ:nec aſſumit corpus cele
ſte.planũ eſt:qꝛ illud nõ recipit peregrinas ĩpꝛeſſiones:ꝛ
nec p ꝯñs operationes vitales.¶ P̃.3°.Si põt in corpe i.re.i.c.18. ꝛ inde.
aſſumpto exercere opera vite.igiẽ eſt ibi aliq̃d viuũ.ꝯñs
eſt falſũ:qꝛ corpus nõ eſt viuũ niſi per formã vitalem
ĩformantẽ:talis aũt nõ eſt ibi.ꝯñia ꝓbatur:qꝛ operatio
nes vitales ſunt cõpoſiti.p̃mo de aĩa.ꝛ de ſenſu ꝛ ſenſato. t.c.14.ꝛ.64.
ꝓbaẽ etiã:qꝛ forma ſeparata a mã non põt tranſmutare
mãm ſm Cõmẽ.7.meta.In iſtis actibus vite ſaltem in Cõmẽ.28. ꝛ.31.
actibus vite vegetatiue tranſmutaẽ mã.ĝ ꝛc̃. ¶ Ad op
poſitũ geñ.18.de trib⁹ angelis appentib⁹ habrae ꝛ Tho
bie p totũ de Raphaele:ꝛ in pluribꝰ alijs locis ſcripture.

In iſta qõne(ſicut tangunt tria argumenta)tria ſunt
videnda.p̃mo q̃d ſit angelũ aſſumere corpus.
hoc q̃dẽ nõ eſt informare corpus:nec et hypoſtatice ſibi
vnire:ſed tñ eſſe intrinſecus motor corpis.
¶ Et ita ibi eſſe diffinitiue qui eſt alius modus eſſendi
ibi q̃ per opõnẽ.vt ſupra de locatione angeli.diſ.2.q.5.
Et et qꝛ ꝓbaẽ deũ eſſe vbiqʒ:qꝛ vbiqʒ operaẽ:ꝙ ſi eſſet
idem modus eſſendi in aliquo eſſet petitio:ꝛ argueretẽ ab
eodẽ ad idẽ:ꝛ ideo ſm hoc dicitur aſſumere.
¶ Nam tunc aſſumit.i.ad ſe ſumit:qꝛ ad opõnes ꝓprias
ſibi explendas/vtiẽ illo ſicut inſtrumẽto:nec dĩ iſta aſſũ
ptio fieri qñ corpus aſſumptũ mouẽ motu ꝓgreſſiuo:
qꝛ talis motus nõ cõgruit fini pp quẽ aſſumit tale corp⁹.
A ¶ Scdo dico ꝙ nõ aſſumit corpus celeſte nec corp⁹ ele
mentare in q̃bus appareat:qꝛ in elemẽtari nõ viſibiliter
appareret:nec corpus elementare eſt ſuſceptiuũ illorum
accidentiũ in quibus apparet.Corpora aũt mixta iam a
natura generata põt aſſumere:ſicut eſt cadauer mortui
vel lapis vel aliq̃d tale:ꝛ qñ aſſumit aliqd̃ corpus qd̃ nõ
vi p̃us cauſatũ vel formatũ a cauſis nãlib⁹:ſed q̃ſi formari
tunc:ꝛ ſubito cõpleta opõne diſparere:ſicut fuit de Ra Thobie.5.ꝛ
phaele ꝛ Samuele,tũc vĩ ꝓbabile ꝙ illud ſit corp⁹ mixtũ in de ꝑ.3.
pp accñã q̃ appent in corpe:ſʒ nõ mixtũ plena mixtione.
Tũ qꝛ ex gñõne tale mixtũ nõ poſſet ita ſubito formari:qꝛ

nõ eſſet natũ gnãri niſi ſ3 determinatũ ꝓceſſu3 nãe:q̃lis
nõ eſt ibi:puta ſi appeat in corpe hoĩs nõ ꝑus geniti per
nãz illõ corp⁹ nõ eẽt natũ vel aptũ gnãri niſi in mr̃ice.nec
B põt dici ꝙ angelus ſubito iducat illã formã in mã:q2 nõ
põt nãlẽ formã inducere:ſed tñ elementa actiua ⁊ paſſi/
ua põt cõuenienter ſimul adhibere ⁊ corporibus celeſtib⁹
in ſitu cõuenienti approximare:vt inducat̃ forma ꝑticu/
laris qualis nata eſt a talib⁹ agẽtib⁹ ꝑticularibus induci.
Jtaq3 corpus qd ita quaſi ſubito format̃ ⁊ reſoluitur eſt
mixtu3 impfecta mixtione:q̃lis põt induci ab agẽtib⁹ nã/
libus:q̃ſi ſubito facta approximatione elementoꝝ:ita ꝙ
magis tale corp⁹ aſſimilat̃ ĩpreſſioni que eſt imperfecte
mixta.⁊ ſignũ huius eſt:q2 qñ diſparet tale corpus nõ re/
manet aliqd talis corpis in qd nãliter eſſet imediate reſo
lubile corpus illud aſſumptũ/ſi pfecte fuiſſet mixtũ.cor/
pus eni3 humanũ ſi eſſet pfecte mixtũ:nõ eẽt natũ redi/
re niſi ad cadauer:ſ3 tale iperfecte mixtũ reſoluit̃ ſtatim
in elemẽta:ſicut ex eis potuit ſtati3 generari pp eoꝝ iper/
fectã mixtionẽ.⸿ De 3° dico ꝙ motũ localẽ põt cauſare
C in corpore aſſumpto:⁊ ita motum qui vr̃ eſſe ꝓgreſſiuus.
motũ ẽt q eſſet inſpirationis ⁊ reſpirationis:motionẽ pal/
pebraꝝ ⁊ manuũ ⁊ ſilliu3.Et rõ eſt:q2 nõ eſt aliqd corp⁹
ita impfectũ in vniuerſo:qn habeat in ṽtute ſua actiua ali
qd vbi.p3 de graui reſpectu centri.g̃ multo magis h3 hoc
angelus reſpectu corpis.⸿ Sed opõnũ nãliu3 que cõſi/
ſtunt in agere ⁊ pati cuiuſmodi ſunt opões ſenſuales in
illas nõ põt:q2 ille nõ ſunt nate recipi niſi in cõpoſito ex
organo ſaltẽ perfecte mixto:⁊ ex aĩa inquãtũ h3 potentiã
pceptiuã:quoꝝ neutꝝ eſt ibi.nec.ſ.talis mixtio nec aĩa pfi
ciens:⁊ iõ ſimplr̃ in tali corpe cõpoſito/qd aſſumit/nulla
eſt ſenſatio.Operationes ẽt que cõſiſtũt in vere agendo:
D cuiuſmodi ſunt opões vegetatiue/nõ cõpetunt illi cõpo
ſito:q2 vel ille opões nate ſunt eſſe cõpoſiti animati:q̃le
nõ eſt ibi:vel nate ſunt eſſe corporis pfecte mixti.puta ſi
caro generaret carnẽ:neutrũ aũt eſt ibi.⸿ Quãtũ aũt ad
cognitionẽ quã vr̃ habere de ꝑticularibus factis audiẽdo
vel videndo nihil aliud eſt q̃3 itellectio:⁊ illa3 intellectio/
nẽ ſuã põt exprimere formãdo verba ⁊ mouẽdo lingua3
E localr̃.⸿ Quãtũ etiã ad actus vegetatiue q apparent ſi
loquamur de vera nutritione nihil ibi põt nutriri.⸿ S3
ſi loquamur de comeſtione q̃ ꝑcedit nutritionẽ illa nõ eſt
niſi diuiſio cibi p motũ localẽ maxillaꝝ:⁊ traiectio ei⁹ in
ventrẽ per motũ localẽ:⁊ tunc põt fieri exhalatio ⁊ reſo/
lutio in humores vel elemẽta:⁊ iſti motus locales pñt fie
F ri circa corpus ṽtute actiua angeli.Sicut aũt dictũ eſt de
nutritiua ita dõm eſt de augmentatiua:q2 ibi nulla eſt nu
tritio vel augmẽtatio.⸿ Põt tñ eſſe vera iuxtapoſitio:
ſi ipſe velit ſubito alia elemẽta que poſſunt iperfecte mi/
Publicum ſceri ad talẽ iperfectã mixtionẽ apponere corpori ſuo vt
oubium. videat̃ creſcere.⸿ Et ſi dicas ſi comeſtio nõ ſit operatio
Luc.14.⁊ vitalis.ergo nõ valet arg̃m ad ꝓbandũ verã cħri reſurre/
Jo.21. ctionẽ de comeſtione eius cũ diſcipulis ſuis:qd eſt cõtra
ſanctos.⸿ Rñdeo.ad ꝓbandũ reſurrectione3 eius ſunt
G multa alia argumẽta in euãgelio efficaciora iſto:⁊ ita cu3
alijs bene ꝓbat.⁊ ſi nõ per ſe tñ. Uel dico ꝙ erat come/
ſtio ordinata ad verã nutritionẽ:q2 nõ eſt incõueniens ꝙ
corpus glorioſu3 poſſit cõuertere corp⁹ nõ glorioſum in
ipſu3:ſicut eſſe ſil̃ põt cũ corpore nõ glorioſo.nec pp hoc
eſt corruptibile:q2 põt aliud cõuertere in ſe.poſſet enim
deus facere corp⁹ glorioſu3 in minima quãtitate:⁊ illud
augere per comeſtionẽ:nec tñ aliquid corrumperet̃ de nu
trito ⁊ aucto:in corporibus aũt talibus aſſumptis non eſt
nutritio:ſed tñ additio vel appoſitio.⸿ Sed quantũ ad
gñationẽ dõm ꝙ illa fit virtute ſeminis deciſi a mare in
feminã:in qua ſeruat̃ virtus patris:ſicut cõmuniter di.

ſi ipſe põt illud ſemen ab aliquo ſuccumbendo recipere Non qd ſunt
⁊ ſeruare illud in ſua naturali q̃litate conuenientẽr ſue ge/ mortales.
nerationi nãli:quouſq3 illud transfundat:ipſe nihil facit
ibi:niſi q2 ꝑmo recipit in corpore illo aſſumpto:illud qd
poſtea mouet localr̃ in aliquã cui eſt incubus:⁊ ſi illud ſe/
men anteq̃3 ſit receptũ in matrice nõ amittat ſuã q̃litate3 H
nãle3 põt per ipſu3 fieri generatio:ſicut ſi imediate trans/
funderet̃ a ꝑmo decidente in eandẽ matricẽ. Et hoc mõ
attribuit̃ nõ qdẽ angelo bono:q2 abſit ꝙ talibus vilibus
ſe immiſceat:ſed demoni generare:q2 idem ꝑmo ſuccubus:
⁊ poſtea incubus ſemen a decidente primo transfuſu3 re Quo ſerſmer
cipit:⁊ deinde transfundit illud in matricem. linus fuiſſe ꝓ
pagatus.

Ad argumenta.

⸿ Ad ꝑm dico ꝙ celũ nõ vr̃
aſſumi:q2 ad nulla3 ſpecialẽ
aſſumptionẽ vel formã:⁊ maxie in qua angelus intendat
apparere viſibilr̃ nobis ad ſe aſſumit celũ:ſimilr̃ qui mo
uet celũ perpetuo mouet:⁊ ita non temporaliter aſſumit
corpus.hec enim aſſumptio appropriata eſt corpori:qd
ad tempus mouetur:⁊ mouetur ꝓpter aliquem effectum I
viſibilr̃ appariturũ hoĩbus.⸿ Ad 2m dico ꝙ iam appet
per ea que dicta ſũt ꝙ aſſumit corpus imperfecte mixtũ:
qd quidẽ ipſe nõ ꝓducit ad eſſe virtute ꝓpria:ſed tñ na/
turalr̃ miſcibilia vnit inter ſe ⁊ reſpectu celi in tali ꝓpor/
tione:in qua virtute celi ⁊ miſcibilium poſſit talis forma
induci.⸿ Ad 3m p3 ꝙ nullus actus vegetatiue vel cogni/
tiue cõpetit ꝓprie angelo in corpe:vel etiã corpori aſſũ/
pto:ſed tñ actus potẽtie motiue:nõ qde3 actus potentie
motiue organice:qualis eſt potẽtia motiua animati:q2 ei⁹
actus eſt actus cõpoſiti ſicut ⁊ actus cognitiue ſenſitiue ⁊
vegetatiue:ſed potẽtie motiue ſupioris:qua angelus põt
corpus mouere de loco ad locũ qd nõ improportionabi/
liter excedit ipſius virtutem motiuam.

⸿ Poſt predicta ſupereſt cognoſcere de or/ dinibus angelorum ⁊c.

Circa iſtam
9am diſ.in q̃
magr̃ agit de
diſtõne ordi/
nũ denoru3 ⁊
officioꝝ ange
loꝝ ⁊ inferio/
rũ a ſupiori/
bus illumina/
tione.⁊ hoc i
multitudine
bonoꝝ ange/
loꝝ querit̃ pri
mo ⁊c.

Circa diſtinctionẽ 9am vbi magiſter
tractat de ordinibus angeloꝝ
vbi dicit ꝙ ad ſupiores angelos pertinet
inferiores illuminare.⸿ Quero ꝑ vtru3
angelus ſuperior poſſit illuminare infe/
riorẽ:⸿ Et nõ:illuminare vel eſt lumẽ cau
ſare vel lumen cauſatũ intendere:neutrũ aũt põt aliquis
angelus.ꝑmũ nõ:q2 lumen cauſare in alio nõ põt niſi per
creationẽ:angelus aũt nõ põt creare:vt dicit Dam.lib.2.
c.17.2m nõ:q2 ab eodẽ cauſat̃ habitus ⁊ intendit̃ ſ3 pħm
2° ethi².⸿ P.2°.Oĩs mutatio eſt inter oppoſita.ergo oẽ
illud:qd illuminat̃.prius fuit tenebroſu3:in angelis autẽ
beatis non eſt aliqua tenebra:ergo ⁊c.⸿ P.3°. Angelus
ſuperior eſt lumen ſuperius reſpectu inferioris:ſed in cor
poribus maius lumen obfuſcat minus lumen vel ſaltem
impedit effectũ ſuũ ſicut p3:q2 de die nõ vident̃ ſtelle in
pñtia ſolis.ergo a ſimili in ꝓpoſito angelus ſuperior ipe/
dit inferiorem ab operatione.ergo nõ perficit eum ipſu3
illuminando.⸿ Contra Dam.lib.2.c.17.⁊.18.⁊c.

Eſt.c.3.2.lib.
ſ3 totius ope/
ris.17.vl.18.
ſeu.20.ca.2.
⁊.3.

Dic vt.8.⁊
quere.Dio.

Circa hoc quero de locutione ange/
loꝝ:q2 ſimilis eſt precedẽ
ti.Utrũ vnus angelus poſſit intellectualiter
loqui alteri:⸿ Et nõ:eſſentia angeli eſt ſibi inti
mior q̃3 ſua intellectio:⁊ tamen nõ obſtante
illa intimitate vnus angelus videt eſſentiã alterius.ergo
⁊ ſua3 intellectionẽ:ſ3 fruſtra fit locutio de hoc:qd ante lo
cutionẽ fuit manifeſtũ.g̃ ⁊c.⸿ P.2°.Si angelus poſſet
loq ita poſſet alicui diſtãti ſic pñti:q2 ⁊ h̃ ↄuenit hoĩb⁹
in quib⁹ eſt iperfectior ṽtus:ſ3 ↄñs eſt falſu3 pp duo.ꝑ:q2
tunc opꝫ ꝙ ꝑmo immutaret mediũ ⁊ poſtea angelum:q2 oĩ

actione in extremū prior eſt actio in mediū: ſ3 hoc eſt in-cōueniēs: q2 nec ab intellectuali gignit̄ aliqd in medio cor-porali: nec viteri⁹ a medio corpali pōt aliqd gigni in ipſo angelo. ℂ Scḋo: q2 tūc opʒ eū loqui oībus angelis eque pn̄tib⁹: ꝛ pus oporteret cū loq angelo ꝓpingori ꝙ diſtan-tiori in eadē linea recta: quoꝝ vtrūqʒ vī̄ incōueniēs. vī enī ꝙ poſſit vnicuiqʒ loqui ſine alio. ℂ P̄.3°: Angelus nō intelligit niſi ꝑ ſpēs īnatas: ſed illas h3 quilʒ angelus de quocūqʒ ſibi intelligibili. ꝑ glibet angelus qḋcūqʒ intelli-gibile h3 ſibi preſens eo mō quo pōt eſſe pn̄s. ergo ſup-flua eſt locutio. ꝓbatio ꝑme ꝓpoſitionis multiplr̄. ꝑmo:

3° de anima t.c.18. q2 ſi poſſent intelligere per ſpēs acqſitas. ergo haberēt in-tellectū agēte ꝑ quē potētia intelligibile fieret in eis actu intelligibile: ſed hoc eſt falſuʒ: q2 cū obiectū eoꝝ ſit de ſe actu intelligibile nō opʒ ꝙ fiat de potētia intelligibili actu intelligibile. ſilr̄ non vī̄ in eis eſſe intell's poſſibilis. ꝑ nec itell's agēs. ꝓbat̄ añs: q2 intellect⁹ eoꝝ nō eſt aliqn̄ in actu: aliqn̄ in potētia ad actum ꝑmū. ℂ Scḋo ſicut ſe habent ad eſſe ſic ꝛ ad opari: ſed angeli nō depēdent in eſſe a cor-pore. ergo nec in opari. ergo nō accipiūt aliquā ſpēʒ a cor-pore. ℂ Cōfirmatur rō. ꝓꝑ hoc eniʒ aīa itelligēdo depen-det a corpe: q2 vnit̄ corpi: ꝛ hec eſt rō vnionis ei⁹ cū cor-pore: q2 recipit ꝑfectionē ſuā a corpore. ℂ Tertio: q2 ab extremo ad extremū nō trāſitur niſi ꝑ mediū. eē aūt ima-ginabile eſt mediū inter eſſe ſenſibile ꝛ eſſe actu itelligi-bile. ꝑ cū angelus nō poſſit hr̄e aliqd in eſſe imaginabili:

a.l. phantaſiā igit nihil pōt de eſſe ꝛc. q2 nō h3 ꝑhantaſma. nec pōt aliqd de eſſe ſenſibili ad eē intelligibile tranſire in angelo: quare ꝛc. ℂ Quarto: q2 ſic ſe habent corpa celeſtia ad alia corpa: ſic intell's angelic⁹ ad alios intellectus: ſed illa corpora hn̄t ꝑfectionē ſibi cō-creatā: ꝛ nō acqrūt eā ꝑ motū. ꝑ a ſili intellect⁹ illi hn̄t ꝑfe-ctiones ſuas ſibi cōcreatas. ℂ Quinto: q2 ſi pn̄t hr̄e ſpēs acqſitas. ꝑ obiectū extra ageret ad gignitionē illius ſpēi: ꝛ opʒ ponere ꝙ intell's angeli ēēt coagēs: aliogn̄ itell's ange-li eēt vilior ꝙ intellectus noſter. ſit igit̄ iſta duo agent ad gignitionē ſpēi acqſite alicuius obiecti: intellect⁹. ſ. ꝛ obm̄: ſed hoc falſuʒ eſt: q2 agētia diuerſa genere nō pn̄t ꝓduce-re eundē effectū. talia aūt ſunt iſta. ꝑ ꝛc. ꝓbatio maioris: q2 aut regrunt̄ inquātū diuerſa genere: aut nō. ſi ſic. ergo corrn̄det eis in effectu aliqua diuerſitas ꝓportionabilis: ꝛ ſic effectus nō eſſet ſimplex ꝛ homogeneus: ſed ethero-geneus. ſi nō. igit̄ ſine tali diſtinctione poſſet eſſe vtus ita intenſa ꝙ alterū coagētiū ſufficeret ad talē actionē ꝓdu-cendā. hoc ꝓbat̄: q2 vbi accidit diſtinctio in duob⁹ mouē-tibus pōt vtus in vno ita intendi ꝙ pōt ſupplere vicem vtriuſqʒ. ꝑ obiectū corporale poſſet ita intendi in actione ſua ꝙ ipſuʒ ſolū poſſet gignere illā ſpēm in intellectu an-geli: ſ3 hoc eſt falſuʒ: tum q2 agens eſt preſtantius patien-

c.16.ꝛ.29. te ſm̄ Aug. 12. ſuper gen̄. nullū aūt corpus eſt preſtantius ſpiritu. ergo nullū corpus agit in ſpiritū ſ3 eū. hoc videt̄ verius poſſe intelligi de agēte virtute ꝓpria: ꝙ de agēte vtute alterius. ergo corpus nō agit in intellectū angelicū virtute ſua: ſed virtute intellectus angeli. nō ergo iſta duo erunt due cauſe partiales quaꝝ neutra agat vtute alteri⁹. ℂ P̄. Sile cognoſcit̄ ꝑ ſuū ſile. ſingulare igit̄ ſi gigneret ſpēm ſuā in intellectu angeli. ergo intellectus aſſimilat⁹ ꝑ illā ſpeciē cognoſceret ſingulare ꝑ rōnē ꝓpriā: qḋ eſt ab-

Vide Augu. 15. xi. c. 10. Clamabit al-ter ad alterū Iſa. 6. Vide vra. in bis. q. ſurdū. ꝑ ꝛc. ℂ Oppoſitū vult Dam. vbi pus quere eum.

Circa iſtas qōnes ꝑmo videndū eſt de locutione angeloꝝ. ꝛ ꝑtermiſſis multis opinio-nibus vna opinio tm̄ recitabitur vbi quatuor ſunt viden-da. ℂ Primo. v3. qūo loquēs cognoſcat illud de quo lo-quit̄. qḋ ponit̄ eſſe ſingulare ſm̄ illā opinionē. ℂ Scḋo qūo illud ab vno cognitū poſſit alium latere. ℂ Tertio qūo ſit ei patens per aliquā rōnē qū loquēdo ei exprimit illud. ℂ Et 4° de illuminatione.

Quantū ad p̄ᵐ dicit̄ ꝙ angelus cognoſcit ſingulare nō ꝑmo nec per aliquā rōnem propriam: ſed per vniuerſale cōcreatū ſuo intellectui. qḋ ꝓbat̄ qua-drupl̄r. Primo: q2 vnūqḋqʒ ſicut ſe h3 ad eſſe: ita ad co-gnitionē. 2° meta. forma aūt ſingularis nihil addit ſup eē vlis niſi negationē. ergo nec in cognitione. ℂ 2°: q2 ſi non cognoſceret ſingulare ſub rōne ſui vlis: cū non ſit alia rō ſibi intrinſeca: qua cognoſcat̄: q2 nec eſſentia angeli nec ha-bitus: q2 habitus eſt ꝑmo reſpectu vlis: ſeqt̄ ꝙ ipſuʒ ſin-gulare preſentaret̄ ipſi itellectui angeli ad mouēdū ipſuʒ tanꝙ p̄ᵐ ꝛ ꝑ ſe obiectū eius ſub rōne ſingularitatis: qḋ eſt falſuʒ: q2 que ſunt per ſe obiecta ꝛ nō ꝑmo nō mouēt niſi per rōnē eoꝝ que ſunt ꝑ ſe ꝛ ꝑmo obiecta: ſicut magnitu-do ꝛ figura nō mouent viſuʒ niſi ſil' cuʒ colore: ſingulare aūt nō eſt p̄ᵐ obiectū intellectus: q2 nihil eſt obiectū ꝑmū intellectus niſi vl'e. ℂ 3° ſic: oēm vtutē cognitiuaʒ opʒ in apprehendēdo eſſe determinatā ꝓportionabilr̄ illi qḋ dʒ apprehendere. ergo itellectus intelligēs ſingulare eſt de-terminatus ꝓportionabilr̄ determinationi illius ſingula-ris: ꝛ tunc vel ex nā ſua eſt determinatus / vel determina-bilis ea ſpecie quā recipit: vt per ſpēm illius ſingularis: ꝛ tūc intellectus ille eſſet magis determinabilis ꝙ intelle-ctus noſter: imo vtroqʒ mō ſequit̄ determinatio vel de-terminabilitas itellectus angelici magis ꝙ ſenſus noſtri: q2 ſenſus noſter nec ex nā ſua eſt limitatus vel determina-tus vel determinabilis ex ſpecie ꝙ recipit: ſpēs enim ſin-gularis nō recipit̄ in ſenſu ꝑmo: ſed in organo. ℂ Ultra deducit̄ tunc ꝙ talis determinatio ad ſingulare obiectuʒ eſſet quedā limitatio ꝛ īpedimentū ad intellectionē vlis: ſicut īpedit eū3 in ſenſu: ꝛ multo magis h̄ ꝙ in ſenſu: q2 nō recipit ſpēm ſingularis. ℂ 4°: q2 ſicut per apprehēſionē vlium ad extra generat̄ in intellectu nr̄o habitus ſcialis. ſic in intellectu angeli ſi ꝑmo cognoſceret ſingularia poſ-ſet eſſe habit⁹ ſcie acqſitus preter ſciaʒ vniuerſaliū ſuoꝝ. qḋ eſt cōtra Ar. 7. meta. vbi vult ꝙ nō eſt alius habitus

Tex. cō. 53. Hen. vbi. ſ. ſcialis vlium ꝛ ſingulariū. ℂ Quātū ad iſtū articulū: mo-dus cognoſcēdi ſingulare ab angelo loquente ponit̄ iſte. intellectus angeli apprehendit formā per rōne vlis a ſuo habitu: ſed poſtꝙ ſuppoſitū h3 eſſe in re vel in imagina-tione / ſtatim apprehēdit formā in illo ſub rōne vlis ꝑmo

a.l. preſentia. ꝛ ꝑ ſe eadē appꝛhenſione: qua eā appꝛhendit anteꝙ fuerit participata in illo: ꝛ accidit intellectui angelico ꝙ eā appꝛ-hendat in illo: ſicut accidit eſſentie rei ꝙ ſit in illo qḋ eſt inferius. ꝑmo ergo ꝛ ꝑ ſe cognoſcit in ſingulari formā ſub rōne vlis. i. ſub rōne īdeterminata ꝛ ꝯfuſa ꝛ indeſignata: ſed q2 ipſa eadē forma vt eſt in ipſa re determinata eſt ꝛ deſignata. intellectus ſcḋario itelligit hanc deſignationē: ꝛ eſt eadē cognitio vlis ꝛ ſingularis addito ſolo reſpectu ꝛ negatione: q2 intelligit̄ vt in hoc deſignata: nō enim dif-ferunt ex pte rei cognite: neqʒ ex pte actus cognoſcendi: ſed ſolūmō in mō cognoſcendi indeſignate ꝛ deſignate: quoꝝ vnū ſup aliud nō apponit niſi rōneʒ negationis vt dictū eſt. Et ex hoc apparet qūo itellectus angelicus ꝙſi ſm̄ lineaʒ protenſaʒ intelligit ſingulare. ꝑmo qdē eēntia in habitu mouet nō ſub rōne obiecti: ſed ſub rōne alicui⁹ inherētis. terminat aūt actū cognoſcēdi ſub rōne cogniti ꝛ nō alicuius inherētis: ꝛ ita ab obiecto in habitū non eſt circūflexio ꝓprie: ſed ꝙſi linea ꝓtenſa a puncto in pūctū: deinde ab obiecto in vl'i cognito ꝓcedit itellectus ad vl'e in ſuppoſito ſub rōne vlis: ꝛ tandē ab eodem cognito in ſuppoſito ſub rōne vlis ꝓcedit ad cognoſcendum idem ſub rōne ſingularis: ita ꝙ eſt quaſi linea recta ab obiecto in habitu quaſi a ꝑmo puncto ad ſingulare quaſi ad vl-timuʒ punctum per duo puncta media.

Hen. q. 5. q. 15. ꝛ q. 2. q. 1.

Tex. cō. 4.

Rōnes nul-li apparēt. Hen.

2. de aīa t.c. 63. ꝛ. 64.

Et ex hoc etiã appet 2ᵐ q̃o.ſ.pôt angelũ aliquez latere intellectio huius angeli de ſingulari.nã ſm iſtã poſitionẽ eadez apprehẽſione antiqua qua apprehẽdebat prius qdditatẽ ſibi obiectã in habitu abſolute cõprehẽdit eã modo in quocũqz fuerit ſiue exiſtens ſiue reuelata:qa in nullo pôt eũ latere:ſed ſolũ prius cõceptũ mõ ↄcipit ſub nouo reſpectu. ❡ Exẽplũ ſi in oſb⁹ eſſet vnus intell'ſ nr̃o a cuiuſcũqz phãtaſmate abſtraheret vl'e/poſtq̃ ſemel hẽt abſtractũ illud:ꝛ in illo ĩa quo abſtraxit illud itellexerit:ſi ſtante illo itellectu in alio icipit illõ itelligere/nõ nouo itellectu nouũ vl'e ꝯciperet:ſ3 ſolũ antiquũ:qđ prius ꝯceperat ſub antiquo reſpcũ/mõ ꝯciperet ſub nouo reſpectu vt in ħ phantaſmate:ſic eſt de intellectu angelico q᷑ nõ innouãdo aliqđ ſub ↄceptu vl'i:ſed renouãdo cõceptũ:multoriẽs cõcipiẽdo vl'e in diuerſis pticularibus:cõcipit̃ hoc ſingulare ꝛ illud:ꝛ quia iſte videt ſingulare:qđ prius non vidit ſine omni inouatione ↄceptus:ideo l3 alius videat in iſto formas vl'es q̃ ſunt rõnes cognoſcẽdi particularia:per illas tñ nõ videt particularia que ille videt ſiue exiſtẽtia ſiue reuelata:aut ſaltẽ ſi exiſtẽtia poſſet videre per habitũ ſuũ ꝛ ꝑvl'ia relucẽtia in illo:nõ tñ reuelata:nec etiã poſſ3 videre q᷑ ille videt ſingularia illa:qa videt ea ſine omni inouatiõe cõceptus. Breuiter igit̃ quãtũ ad iſtũ artᵐ ideo ponit̃ ſingulare intelligi ab illo ꝛ latere aliũ:qa l3 itellectio huius ꝛ vl'e qđ eſt rõ itelligẽdi huic pateat illi:nõ tñ p3 ei cõceptus huius:vt eſt de illo ſingulari:qa per hoc q᷑ iſte vtit̃ forma vl'i ad ↄcipiẽdũ ſingulare nihil inouat̃ in itellectu illius:ꝛ ſi ſingulare nõ ſit exiſtẽs:non pôt alius vidẽ etiã ipſum cognitũ ꝑ habitũ ſuũ:nec ꝑ habitũ alteri⁹.ſi autez ſit exiſtens:ꝛ poſſit illud videre ꝑ habitũ ſuũ ꝓpriũ:non tñ pôt videre actus illius ꝑꝑ ſingulare ĩ cognitũ vel non cognitũ:ꝛ ideo vel eſt neceſſaria locutio ꝓpter ſingulare cognitum qđ latet:ſicut qñ eſt ſingulare reuelatũ nõ exiſtens:vel ꝓpter ipſum actũ cognoſcendi latentẽ aliũ angelũ:ꝛ hoc ſiue de ſingulari reuelato/ſiue nãl'r cognito.

De tertio dicit̃ q᷑ ſicut ſignata ſingularia a nobis cognita nos alteri loquẽdo exprimẽ nõ poſſumus niſi exprimẽdo ſingularia vaga cũ qbuſcũqz ꝓprietatib⁹ ꝛ accidentib⁹ deſignant̃:ſic nec pôt vn⁹ angelus ſub eadẽ ſignatione:ſub qua ei reuelatũ3 eſt alteri loquẽdo manifeſtare:ſed format alteri cõceptũ3 nouum realr aliũ de ſingulari vago:quẽ quidẽ ↄceptũ alius intellectus angelicus videt in itellectu ipſius angeli:quaſi legens in li⁰ quo imutat̃ itell'ſ angeli vidẽtis ad ꝑcipiẽdu3 illud:nõ tñ vt eſt aliqđ in ſe:ſed vt eſt aliqđ latẽs:ſic eſt in ſermone nr̃o:vñ ꝛ angelus format ſimilẽ ↄceptũ vagũ in ſuo intell'u de illo ꝑticulari ſub rõne vl'is:ꝛ ꝑ hoc ille dicit̃ audire:qa in angelo ĩ videre ꝛ audire non dñt:ꝛ qa ille ſcđs ↄceptus non ordinat̃ niſi ad videndũ ↄceptum occultũ mentis:ideo non dicit̃ proprie intelligere ſed loqui:l3 intelligere in ſe ſit quoddam loqui.

De quarto articulo dicit̃ q᷑ pôt quadrupl'r intelligi angelũ ſuperiorẽ illuminare inferiorẽ.v3.lumẽ infundendo:vel luminoſu3 offerẽdo:vel obſtaculũ amouẽdo:vel aliqđ faciẽdo quo factũ cauſet̃ in receptiuo.ꝑmo mõ ſol illuminat mediũ.ſcđo mõ deferens cãdelã illuminat domũ de nocte.tertio mõ aperiẽs feneſtrã de die.quarto mõ ſanãs oculũ:qui prius infirmus nõ erat capax luminis:ꝛ modo eſt capax/dicit̃ illuminare oculũ. ❡ Primo mõ dicit̃ q᷑ ſolus deus illuminat:ꝛ hoc ſiue cauſando lumẽ nãle:ſiue iprimẽdo lumẽ ſupnãle creatũ gr̃e vel glorie:vel icreatũ:ſiue dicat rõnẽ vidẽdi ſiue obm viſum:ꝛ hoc vel trãſitorie ſicut in raptis:vl' ꝑmanẽter ſicut in beatis. ❡ Scđo mõ vn⁹ angelus illuminat aliũ de vero perfectiuo itell'ſ/loquẽdo ei mõ ꝑdicto. ❡ Tertio mõ etiã illuminat ſicut ꝓbat̃ ꝑ Aug. ſup illud pſal. Da mihi intellectũ.pôt ingt angelus agere aliquid in mentẽ hoĩs:vt ſit capax dei:quẽadmodũ quiſqz dicit̃ illuminare domũ:qui feneſtrã aperit. ❡ Quarto et modo pôt angelus illuminare:ꝛ ꝓbat̃ per Aug. ibidez. Deus inquit angelũ talẽ fecit.vt opari tale aliqđ poſſit: vnde ad capiendũ lumen dei mens iuuaret̃ humana. Et hoc etiã probat̃ per rõnẽ:qa oĩa ſunt ordinata:ꝛ adinuicẽ cõnexa ſm Phm 12⁰ meta.ꝛ Diony.de di.no.ꝛ attendit̃ iſte ordo nõ tm̃ ſm eſſentias:ſed etiam ſm operationes. ❡ Et ex hoc arguit̃.angelus inferior ꝑ naturalẽ influẽtiã angeli ſuperioris in ipſu3 reducibilis eſt in ſtatũ ſue vltimate ꝑfectionis nãlis.vltima autẽ perfectio ei⁹ eſt opus vltimũ ſiue in ope vltimo. Ultimũ aũt ꝛ perfectiſſimu3 opus angeli eſt intelligere aliqđ:vt opus diuinum ſupra cõem curſum intelligendi lumine intell'ſ nãlis:ergo per influẽtiã ſupioris angeli reducit̃ iferior de po⁹ ad actu3: q̃ aliqđ facit in eo:vt quo reſpcũ talis cog̃nis illuminet̃.

Contra iſta:ꝛ ꝑ ↄtra ꝑmũ artᵐ ſicut vnumqđqz ſe h3 ad eſſe ſic ad cog̃nẽ.2⁰ meta.ſed ſingulare addit aliquã entitatẽ ſupra entitatẽ vl'is ex diſ.3ᵃ hui⁹ ſcđi.q.de iđuiduatione:q̃ vl'e cognitũ nõ eſt rõ ꝑfecta cognoſcendi ſingulare ſm totã cog̃ſcibilitatẽ ſingularis:qđ eſt ↄtra opinatẽ. ❡ P̃. Ubi pluralitas numeralis ↄcludit maiorẽ ꝑfectionẽ/infinitas numeralis ↄcludit ifinitã ꝑfectionẽ:ſic aũt eſt in rõnibus repreſentatiuis:qa poſſe repñtare plura cõcludit maiorẽ ꝑfectionẽ:ↄcludit enim hãc vnã rõnẽ includere ꝑfectionẽ duaꝝ ꝑpriaꝝ rõnum repñtatiuaꝝ:poſſe igit̃ repñtare ifinita diſtincte ↄcludit rõnẽ repñtantẽ eſſe ifinite ꝑfectã:vel eſſe ifinite ꝑfectionis. ❡ P̃. Rõ repreſentãs vniformiter in ſe ꝛ in intell'u nõ repñtat diffoꝛmiter aliqđ:imo nec idee diuine:qa ſũt rõnes naturalr repñtãtes:pñt repñtare intellectui diuino aliquam diuerſitatẽ in obiectis:niſi ipſaz naturalr nẽcio repñtent:ſic ta.tũ fuit diſ.39ᵃ ꝑ¹.de futuris ↄtingẽtibus.q̃ iſta rõ vna que ponit̃ vel repñtabit ſimul oppoſita ꝑtinentia ad exñtias rerũ:ꝛ hoc nãl'r:ꝛ tũc ſemꝑ repñtabit oppoſita:ꝛ ita angelus intelliget oppoſita:ꝛ ita nihil:vel repñtabit alteꝝ iſtoꝝ determinate:ꝛ ita nunq̃ reliquu3. ſi igit̃ qñqz habebit certã ꝛ determinatã cog̃ne3 de vno oppoſito quãtũ ad exñtiã:nunq̃ ꝑ eãdẽ rõnẽ hẽbit notitiã determinatã ꝛ certã de alio oppoſito. ❡ P̃. Quarto arguit̃ ſpãliter q᷑ nõ pôt angelus ꝑ iſtũ habitũ cognoſcẽ ſingulare reuelatũ:ponit̃ enĩ q᷑ ſingulare non cognoſcat̃ ꝑ vl'e relucẽs in habitu:niſi qa ipſu3 vl'e participatũ eſt ab ipſo ſingulari:hoc ſuppoſito arguo ſic. Prius naturaliter ſingulare eſt in reuelatione q̃ habitus ſit rõ cognoſcẽdi illud.ergo prius naturalr ſingulare cognoſcit̃ diſtincte:q̃ habitus ſit ratio cognoſcẽdi illud:ergo habitus nõ eſt rõ ꝑme cog̃nis diſtincte ipſius ſingularis:ꝛ ita ꝓpoſitũ. ꝓbatio añtis ex dictis eoꝝ:qa vl'e relucens in habitu nõ eſt rõ cognoſcẽdi ſingulare:niſi per hoc q᷑ vl'e eſt in ſingulari:vel exiſte in ſe vel in reuelatiõe.prius q̃ naturalr ſingulare h3 eſſe tale vel tale:ꝛ ita vl'e in eo abſtractũ ab eo q̃ habitus ſit rõ cognoſcendi illud ſingulare. ꝓbatio ꝑme ↄñtie eſſe in reuelatione nõ eſt niſi eẽ actu cognitu3 in eo cui ſit reuelatio:nõ enĩ eſt eſſe in itellectu reuelãtis:qa hoc eſt eternũ ꝛ perpetuũ.nec eſt eſſe in aliqua exiſtẽtia alia a cognitione illius cui ſit reuelatio:qa tunc per ħ q᷑ eſſet in tali eſſe fieret naturalr cognitũ cuilibet aliꝗ:ſic̃ ponit iſta opi.q᷑ de quolibet exiſtẽti pôt quilibet ꝑ habitũ ſuũ hr̃e diſtinctã notitiã. ❡ P̃. Ex iſta poſitione ſeqt̃ q᷑ qđlibet ſingulare exiſtẽs ſtatim eſſet nãliter notũ cuilibet alteri angelo:ꝛ ita diſtãtia localis nõ ipediret intel-

B.l.in.

B.l.actum.

B.l.dicere.

B.l.de rõnez de obiectis.

118

Z.c.51.

Z.c.c.6.4.

Cõtra ꝑmam opionem ibidem recitatã.

lectionē angeli:qđ a multis negať:ꝛ videť eſſe ꝯtra Aug. lib. de cura pro mortuis agēda. ¶ P. Rationes ſue quibus probat non poſſe ſingulare intelligi ab angelo videntur procedere ex hoc ꝙ imperfectionis eſt in intellectu cognoſcere ſingulare:ſed hoc eſt falſum:quia tunc intellectus diuinus nō intelligeret ſingulare. ergo rōnes ille nō ꝯcludūt:nec ꝯcluſio eſt ꝯcedēda:niſi rōnes neceſſarie inducanť. ꝓbabile enī eſt ꝙ ſicut ſenſus cōis aliqs pōt ſentire omne ſenſibile,ꝙ ſic intellectus creatus aliqs pōt intelligere omne per ſe intelligibile:cuiuſmodi eſt ſingulare.

A.i.etiam.

Ratio efficax ex fūdamēto aduerſarij.

Contra ſcđz artm̄ arguiť ſic. Ipſemet iprobat ſpeciē in beatitudine per hoc ꝙ vnus btūs videret eā naturalr in itellu alterius beati:ꝛ per ꝯñs videret naturalr obm̄ illud qđ repſentat illa ſpēs:ita arguiť in ꝓpoſito.ſi habitus eſt ratio naturalr cognoſcēdi ſingularia:cū vnus angelus videat eū naturalr in alio,nō poterit eū latere obiectū:qđ per iſtū habitū cognoſcit ille angelus. ¶ P. Quādo duo itelligibilia cōparanť ad eūdē intellm̄ nō alligatū vtuti phātaſtice:magis actuale ꝛ pfectius nō excedēs facultatē nālē illius nāe magis eſt itelligibile ab illo itellu:ſed per eū ꝯceptus vagus formatꝰ in itellu angeli loquētis eſt itelligibilis ab angelo alio vtute nāli:ğ multo magis ille cōceptus determinatus quē exprimit ille conceptus vagus:qa ille determinatus eſt pfectior ꝛ magis itelligibilis:ꝛ itells cuiuſcūqꝫ angeli hꝫ cōceptū creatū quēlibet pro itelligibili nō excedēte ſuā vtutē:nec alligatꝰ eſt vtuti phātaſtice:vt pꝫ:ğ ꝛc. ¶ P. 3°. Aut eſt vnus actus itelligēdi oīuꝫ ſingulariū aut alius ꝛ alius.ſi idē ꝛ ille eſt naturalr oīuꝫ.ipſe eſt enī coauꝫ inquātū pcedit actū volūtatis ipſius itelligētis:qa p actionē itelligēdi pcedētē oēꝫ iperatā itellectionē ꝛ volitionē. ergo nō pōt ille actus eſſe vnius ſingularis:qn ſit alteriꝰ ſingularis:ſicut nec aliqua cā nālis pōt quātū eſt de ſe eē vnius effectus:ad quē ordinať naturalr:ꝛ nō alteriꝰ:ꝛ ſi vna actione eſt oīuꝫ effectuū in vl̄:necēo eſt oīuꝫ ſimul. ſi ğ iſte actus nō pōt eſſe ſimul oīuꝫ:nō pōt inquātū nālis eſſe vnus ꝛ idē oīum:qa nūc inquātū talis poſſet eē ſil oīum. Si eſt alius ꝛ alius:ergo vnus videns iſtum ꝛ illū actum eſſe alium ꝛ alium in itellectu angeli pōt diſtincte videre cuiꝰ obiecti eſt iſte actus ꝛ cuius ille:ꝛ ſic nō latebit eū qđ ſingulare cōſiderat iſte ꝓpter identitatē actus in iſto non variati.eſſet enim alius ꝛ alius.

Sed non reſpectiuꝫ terminati ad terminuꝫ ſinitū vt patet. 14. q. quoli.

Contra tertiū artm̄.ꝓ ſequiť ꝙ in intellectu angeli loquentis ſunt ꝯceptus duo de eodē: vnus vagus ſignans:ꝛ alius ſignatus determinatus:tūc enī eſt determinatꝰ ſignatus:qn eſt rō gignēdi illū vaguꝫ ſignātem. ¶ P. Supfluū videť ponere illū cōceptū vagum. nos enī exprimimus ſingulare determinatū nobis notuꝫ per ſingulare vagū:qa ſcimus nos nō poſſe cauſare cōceptū diſtinctū in itellu illius cui loqmur ꝛ ſcimus ei notas eſſe ꝯditiones vl̄es particularis vagi:ſed ſi poſſemus facere ꝯceptū diſtinctū de illo de quo loqueremur:non exprimeremus ſingulare determinatū nobis notū per vagum particulare:ergo cū angelus poſſit imediate facere conceptum diſtinctū ſingularis ſibi diſtincte noti in itellectu alterius vt patebit ſoluendo:fruſtra ponit cōceptū vagum indeterminatum.

Contra quartū artm̄.ꝑmo nō videtur ꝙ diſpoſitio illa ad formā mere ſupnāleꝫ poſſit cāri ab angelo:qa lꝫ ad formā imediate ꝓducibileꝫ a deo: tū cooperāte cōi curſu nāe:poſſit aliqua cā nālis diſponē:ſicut de corpore organico reſpectu aīe itellectiue:ad formā tū oīno ſupnālē.i.nō cooperāte cōi curſu nāe ꝙ diſpōnem imediatā agens nāle poſſit ꝓducere:videť inconueniēs. ¶ P. Rō adducta ad illū articulū cōcluderet ꝙ angelus ſuperior poſſet facere angelū iferiorē aliqđ videre in vbo reuelatū:hoc enī eſt pfectio vltimata itells itelligētis vbū:mlto magis ꝙ̄ itelligere aliqđ vbū reuelatū:vltra cōem curſuꝫ intellectionis nālis. ¶ P. Cōtra totā illam opionē ſunt duo difficilia.ꝑmo quō loquēs non cuilibet loquiť.ſi enī loqui eſt preciſe exprimere cōceptuꝫ qui in ipſo videť:ſicut in libro:ꝛ hoc expreſſum a quolibet pōt videri equalr:ğ exprimēs illud cuilibꝫ equalr loquitur. ¶ Aliud eſt quō iſte loquiť illi in quo nihil cāt:ſed tm̄ in ſe.nulla enī videť ratio quare alius nūc magis intelligat ꝙ̄ ꝑus.ſi nihil aliud fiat in eo:ꝛ ſpecialr videť abſurduꝫ hoc in illuminatione.nā cōſtat ꝑmū angelū illuminari a deo imediate:ꝛ deus illuminans nihil facit in ſe:ſed ꝑmū qđ facit eſt in itellectu vel in angelo illuminato: ergo ita veriſimile eſt in alijs illuminantibus inferiores:ꝙ illuminans:nō cauſat aliquid in ſe per hoc ꝙ eſt illumināš: ſed primū cauſatum eſt in illuminato.

Ad queſtionē iſtam de locutione ꝑmo rñdeo ꝙ angelus loquiť angelo:cauſando in eo ꝯceptū imediate illius obiecti de quo loquiť:ad qđ pono duas rōnes. pria eſt talis. Oīs loquēs itellectualiter cauſaret imediate in eo cui loquiť de eo de quo loquitur ꝯceptū ſi poſſet.angelus aūt hoc pōt reſpectu alteriꝰ angeli:ğ ꝛc. ꝓbatio maioris:qa qđlibet agens nāle ſtatiꝫ iduceret ſi poſſet illud qđ ꝑncipalr itendit:ꝛ loquēs ꝑncipalr intēdit exprimere cōceptū illi itellectui cui loquiť. A

¶ Probatio minoris.illđ qđ ſufficiēter eſt in actu ꝑmo reſpectu alicuius effectus pōt illuꝫ cauſare in receptiuo ꝓportionato approximato.angelus autē hñs notitiā habitualē alicuiꝰ obiecti:qđ ſit.a.eſt ſufficiēter in actu ꝑmo ad cauſandū itellectionē actualē illius.a.ğ pōt illuꝫ effectū cauſare in quocūqꝫ itellu receptiuo illiꝰ effectus.itellectus aūt alteriꝰ angeli nō ꝯcipiētis.a.diſtincte receptiuꝰ eſt:ğ in illo itellu pōt angelus talis cauſare talē ꝯceptuꝫ. ꝓbatio maio.qa ꝑma extrema ꝓportionis actiui ꝛ paſſiui ſunt vltiſſima abſtracta a quocūqꝫ actiuo:ꝛ a quocūqꝫ paſſiuo:ꝛ iſta ꝓportio ineſt pticularibꝰ ſub vtroqꝫ extremo per rōnē cōem:ꝛ per ꝯñs extremis. ꝓbatio mi. angelus in ſe hꝫ actū ꝑmū cognoſcēdi.a.ꝛ ſpēm ꝛ quecūqꝫ ponunť neceſſaria ad cognōē:ꝛ p ꝯñs per illud qđ hꝫ:pōt facere itellm̄ ſuū in actu ſcđo cauſando in ſe itellectionē.a.ſicut effectū:ſequiť igiť ꝙ in itellu alteriꝰ paſſiuo q eſt eiuſdeꝫ rōnis cū itellu ſuo pōt hoc cauſare. ¶ Inſtať ꝯ rōnem: qa nō videť concludere niſi de angelo ꝛ angelo abſolute ſumptis:qa ſi diſtent ab inuicē diſtātia erit ipedimentū. ꝓpter qđ nō pōt vnus agere in aliū.non enī pōt diſtans agere in diſtās niſi ꝑus agat in mediū.mediū aūt nō eſt locutiōis angeli receptiuū nec auditiuū angeli loquētis: ergo ꝛc. ¶ Cōfirmať iſtud p Ariſto. 2° de aīa. vbi vult ꝙ ſi eēt vacuū nihil videreť:qa ſpēs viſibilis non poſſet ꝑtingere ad oculū. ¶ Itē vult 7° phy. ꝙ mouēs ꝛ motū ſint ſimul:ꝛ hoc loquēdo de moto imediato:qđ opꝫ ꝑus moueri a mouēte ꝙ̄ moueať motū mediatū. ¶ Ad iſta excludēda ꝑmo oſtēdo ꝙ angelus etiā diſtās pōt cauſare cōceptū in angelo diſtāte.nā ſi nō eſſet ꝑoritas nature actionis in medium ad actionem in termino:actio in terminum non dependeret ab actione in mediuꝫ.pꝫ ex rōne prioritatis nālis: qa cauſa ſufficiens duorū:quorū neutrū eſt ꝑus nāliter alio:pōt vtrūqꝫ ſine altero cauſare:ſꝫ in ꝓpoſito nō eſt talis ꝑoritas:ergo pōt angelus agere in terminū diſtātē nihil agēdo in mediū. ꝓbatio mi. Actio in mediū nō ꝑcedit nāliter actionē in terminū niſi dupliciter de cā:aut qa eſt eiuſdē rōnis mediū ꝛ terminus:ꝛ tunc prius naturalr recipiť in medio ſicut paſſum ꝓpinquius naturalr ꝑus patiť ꝙ̄ paſſuꝫ remotius: aut ſi eſt alterius rōnis:

Tex. cō. 74.

Tex. cō. 8. ꝛ 9. ꝛ infra.

B

rõnis:agēs hȝ duas formas actiuas:quarū vna eſt prior
naturalr reliqua ⁊ ſm illā formā que eſt prior actiua na-
tū eſt agere in mediū:⁊ ſm aliā in terminū. Exēplū p̄mi
eſt. vt qñ ſol illuminat partes medij. Exēplū ſcđi. vt qñ
ſol gñat minerā in viſceribus terre. vel vermē in terra ⁊
illuminat mediū iterpoſitū. ğ excluſa vtraqȝ harū cau-
ſarū. ſ. q̄ nec mediū ſit receptiuū eiuſdē actionis cū ter-
mino:nec agēs hȝ aliā formā actiuā realr vel v̄tualr per
quā ſit natum agere in mediū actione alterius rõnis ab
actione in terminū:nullo mõ p̄cedit actio in mediū actio
nē nālē in terminū:⁊ ita eſt in ꝓpoſito. mediū eni corpo-
rale qđ eſt inter angelos diſtātes neqȝ eſt natū recipere
actionē eiuſdē rõnis cū angelo diſtāte audiēte: nec aliā
alterius rõnis p̄orē illa:qꝛ angelus loquēs nec hȝ formā
v̄tualr nec formalr actiuā actionis p̄oris ad illā:que eſt
locutio. ¶ Cōfirmatr̄ iſtud vltimū triplr̄. Primo ponē-
do vnū impoſle. ſ. q̄ deus nō eſſet vbiqȝ ſm eſſentiā:⁊ eēt
tñ oīpotēs ſm ſuperius dicta. diſ. 37ª p̄ʳ lib. ⁊ tunc poſſet
imediate aliqđ cauſare alicubi:vbi tñ nō eſſet p̄ſens per
eſſentiā:nec tñ ageret in mediū actione eiuſdē rõnis nec
alterius:qꝛ cauſatū eēt imediate ab eo. ¶ Scđo ſi non
admittatr̄ iſta poſitio ipoſſibilis remota impoſſi poſitiōe
ſatis habebiť ꝓpoſitū:qꝛ ſol imediate cauſat vermē vl̄
aliā ſubāȝ gñabilē ⁊ corruptibilē:⁊ tñ actiōe illi⁹ rõnis. ſ.
gñōnis non agiť in mediū:nec actione alterius rõnis:niſi
qꝛ ſol hȝ aliā formā actiuā. ſ. qualitatē per quā natus eſt
agere prius aliquo modo q̄ꝫ per ſuā formā ſubalē ſicut ſ'ꝑrñ. t. ꝑ° ⁊ ge. t. c. ꝑ.
alteratio p̄cedit gñōnē. ¶ P. 3°. ſi hoc nō ɔcedatr̄ pȝ q̄ oē
corpus generās gñat corpus nāle nō tñ ſupficie:⁊ tñ nō
eſt imediate preſens niſi ſm ſupficiē:⁊ in ſupficie ipſius
geniti agit:ergo generās vbi nō eſt nec ꝑ eſſentiā nec ꝑ
cōtactū mathematicū preſens agit:eſt tñ ibi ꝑ cōtactū
virtualē:⁊ hoc ſufficit ad agēdū:ſicut ſi eēt p̄ſens ꝑ eſſen-
tiā vel mathematice:⁊ q̄ agat p̄us in mediū inter ipſum
⁊ illud cui eſt ſic p̄ſens nō reqriť abſolute ad hoc q̄ agat
in illud:ſed hoc eſt qꝛ mediū eſt capax actionis eiuſdem
rõnis cū termino. ¶ Poſt hec tria aptius exēplū ad ꝓ-
C poſitū eſt de actu cognoſcēdi:qꝛ cognitio intuitiua viſus
nō eſt eiuſdē rõnis in medio cū illa que eſt in organo:⁊ ſi
actio alterius rõnis fiat in medio q̄ꝫ in organo: viſus tñ
accidit viſioni iquātū eſt effectus viſibilis ꝑ hoc q̄ viſi-
bile eſt natū gignere ⁊ ſpēm ⁊ viſionē:ſicut duos effect⁹
ordinatos. hic igiť receptiuū remotū re ipit aliqđ:cui ni
hil eiuſdē rõnis recipiť in medio:ſed receptū alteri⁹ rõ-
nis recipiť in medio:⁊ hoc accidit:qꝛ receptū in medio
non eſt cauſa recepti in termino:ſed eſt ſicut effectus p̄or
illo cōparādo illa ad eandē cām. ¶ Per hoc pȝ ad iſtā-
tiā de 2° de aīa/q̄ nō videreť aliqđ niſi eēt mediū:non
q̄ de per ſe rõne coloris viſibilis ſit aliqđ cāre in medio:
ad hoc q̄ videať:ſed qꝛ ſpēs viſibilis ⁊ viſio ſunt effect⁹
ordinati eiuſdē obiecti vt coloris:ita q̄ ſpēs prius nata
eſt gigni q̄ꝫ viſio:ſicut actus p̄mi⁹ q̄ꝫ actus ſcđs:⁊ p̄us eſt
ſpēs in medio vel organo ꝓpinquori q̄ꝫ in medio vel orga
no diſtātiori:ſicut ⁊ v̄lr forma eiuſdē rõnis prius cauſat
in ꝓpinquiori q̄ꝫ in remotiori. ¶ Et ꝑ idē pȝ ad illud. 7.
phyſ. Agēs eni eſt imediatū paſſo ꝓ primo:⁊ hoc imedia-
tione correſpondente tactui mathematico:qñ mediū eſt rece
ptiuū actionis eiuſdē rõnis vel alterius rõnis reſpectu
cuius agens hȝ formā:vel imediatione correſpondēte tactui
v̄tuali:qꝛ ita eſt agens p̄ſens diſtāti mathematice ad effe
ctum cauſandū in eo:ſicut ſi eēt p̄ſens ſibi ſm eſſentiam
ſuā:⁊ hoc mõ eſſe p̄ſens per potētiā ſuā eſt ſic:nō q̄ po⁹
ſua ſit ibi:ſed q̄ po⁹ ſua poſſit cauſare ibi effectū:ac ſi eēt
ibi:lȝ nec ipſū nec po⁹ ſua ſit ibi. ¶ Sed ɔ hoc obijciť:
qꝛ tunc diſtātia localis nō ipediet locutionē angeli. ſi eni
angelus diſtans imediate cāret illuminationē in alio di-
ſtante:nihil cauſando in medio:illud mediū erit in actio- Sed pȝ infra in hac. q.
ne ſua ſibi tanq̄ꝫ eſſet indiſtās:perinde eni eſt quantū ad
actionē eius ac ſi eēnt imediati:ergo ita eſt q̄ localis di-
ſtantia non impediet locutionē. ¶ Rñſionē quere.
¶ Reſpondeo inter agens ⁊ patiens poteſt eſſe medium Alia littera.
mathematicum tripliciter quere.
¶ Poteſt rñderi ſicut rñdet Doctor in reportatis:q̄ ni- Additio
mia diſtantia ipedit angeli locutionē:ideo dȝ eſſe mode-
rata diſtātia:ſȝ quāta determinate: Dico q̄ deus nouit. aliorum,
¶ Scđo p̄n' ad ſolōnē arguo ſic. Angelus inferior cogno q. 8.
ſcit ſe intuitiue ꝑ eſſentiā:vt pȝ ſupra diſti. 3°. ğ ⁊ ſuperior
cognoſcit illū iferiorē per eſſentiā ſuam intuitiue. ꝓbatio
ɔñtie:qꝛ omne obiectū cognoſcibile ab inferiori pōt eſſe
cognoſcibile a ſupiori eque pfecte vel pfectius. nulla aūt D
cognitio abſtractiua alicuius obiecti pfectior eſt cognīe i-
tuitiua:qꝛ cognitio abſtractiua ꝑ ſpēm pōt eſſe de re nō
exiſtēte in ſe p̄ſentialr:⁊ ita nō pfectiſſime cognoſciť nec
attingiť:nō aūt opȝ angelos eē imediatos ſibi localr ad
hoc vt ſuperior itelligat iferiorē intuitiue:ğ dato q̄ diſtēt
localr ſuperior intuitiue cognoſcat inferiorē:ſed iſta cogni-
tio nō eſt ꝑ aliquā ſpēm vel habitū qui poſſit eſſe re non
exiſtēte. Ergo agit in angelo intēte illā cognīe intuitiuā: ⁊
tñ illa exiſtētia cognita nihil eiuſdē rõnis vel alteri⁹ rõnis
gignit in medio:qꝛ mediū nec eſt capax itellectionis:nec
ſpēi mere itelligibilis. Ergo a ſili ſi in illo angelo pona-
tur aliqđ actu itelligibile natū gignere aliquā cognīem:lȝ
nō intuitiuā in quolibet intellectu paſſiuo ⁊ receptiuo pōt
illud actu itelligibile gignere ſuā notitiā:ſed intellectus
angeli diſtantis eſt receptiuus talis notitie:ergo illud itel
ligibile actu in intellectu angeli exiſtēs poteſt cauſare in Secȝ nihil cauſando in medio.
intellectu angeli diſtantis notitiam actualem ſui.

Ad vlteriorem aūt declarationē ꝓpoſiti re-
ſtant duo intelligēda. p̄ quid
gignať in intellu audiētis ab angelo loquēte. 2° qualiter
angelus pōt loqͥ vni ⁊ nō alteri ſi ſint eque p̄ntes. ¶ De E
p̄mo dico q̄ pōt cāre actū tñ:ita q̄ nō ſpēm:⁊ pōt cāre
ſimul actū ⁊ ſpēm:⁊ pōt cāre tñ ſpēȝ. ¶ Probatio p̄mi.
locutio pōt eſſe de aliquo habitualr noto aduenientī:quia
ſicut nos poſſumus pfecte loqͥ de eo qđ pfecte ſciremus
cōicando ɔceptus nr̄os alijs:lȝ ſciremus illos eoſdē alſ
ſcire:ita poſſe videť ibi locutionē eſſe de habitualr noto
vtriqȝ:ſȝ tūc nō gigniť ſpēs ab angelo alia ab illa que ha
beť:qꝛ tūc eſſent due in eodē reſpectu eiuſdē obiecti:nec
etiā prehabita illa itendiť:qꝛ ponamus q̄ ꝑhabeatur
pfectiſſima. ¶ Similr locutiones vtplm̄ ſunt de cōple-
xis ꝑtinētib⁹ ad actualē exiſtētiā rez. tales aūt cōplones
nō ſunt euidētes ex terminis:lȝ ergo aliqͥs hēat ſpēs ex-
tremoȝ:nō ꝓp hoc eſt itells ſuus minus capax alicuius
itellectionis ſiue cognīs complexe de illis extremis:que
vȝ. eſt determinate de altera pte ɔdictionis vt de exiſten
tia rei vel nō exiſtētia:pōt ğ tūc cauſari aliqͥs actus cogno
ſcendi tale cōplexū ſine cāūone alicuius ſpēi. ¶ Scđm
ꝓbo:qꝛ ſi angelus audiēs nō hȝ ſpēm illi⁹ ſingularis de
quo loquēs loquiť itells ſuus eſt receptiuus tam ſpēi q̄ꝫ
actus ⁊ carēs vtroqȝ:⁊ itells angeli loquētis eſt in actu p̄
ſufficienti ad gignitionē vtriuſqȝ:q̄ pȝ de ſpecie:qꝛ ſpēs
itelligibilis pōt gignere ſpēȝ itelligibilē eiuſdē rõnis:ſic
ſpēs rei ſenſibilis in medio pōt gignere ſpēm ſenſibilē
eiuſdē rõnis. ſimilr de actu pȝ:qꝛ illa ſpēs que eſt in lo-
quente p̄n̄m cognoſcēdi illud cuius eſt:pōt etiā eſſe ratio
gignēdi actualē itellectionē illius obiecti in itellu alio capa
ce. ¶ Tertiū ꝓbo:qꝛ minor v̄tus actiua nō pōt maiorē
v̄tutē ipedire a ſua actione:ğ ſi ſupior cōſideraret aliqđ in
gñe ꝓprio:puta. a. iferior volēs loqui ſibi de. b. nō poterit

impedire ſuã intellectionẽ actualẽ:ergo tũc nõ cauſabit intellectionẽ actualẽ ipſius.b.q̃a nõ pñt due ineſſe ſibi: ꝛ aliq̃d cauſabit quãtũ poterit:q̃a vult ꝯcepcũ ſuum alij cõicare quãtũ põt:ergo cauſabit ſpẽm illius.b.ſi nõ prehabeaᷓ in itellu ſuperioris.Ex eadẽ etiã maiore que ꝑus ꝛ iſta minore ꝙ.ſ.ſuperior ꝛ iferior pñt ſimul loqui eidẽ ſequiᷓ:ꝙ ſuperior faciet iſtũ actu itelligere illud de quo vult loqui.inferior autem non: ſed tñ facit aliquid compoſſibile cũ intellectione ſua.ſ. ſpeciẽ illius de quo vult loqui. In iſtis duobus caſibus ita poteſt loquens gignere ſpẽm ꝙ nullũ põt tunc gignere actũ.Dato etiã ꝙ nullum ſit impedimẽtũ ex parte audiẽtis:quin vtrũqꝫ poſſit ꝛ ſpẽm ꝛ actũ recipere/loquẽs ex quo voluntarie cauſat:ſicut diceᷓ poſtea:põt cauſare vnũ ꝛ nõ alterũ.ſ.ꝑus non cauſando poſterius ex quo ſe nõ neċio ꝯcomitanᷓ:ꝛ in iſto vltimo membro loquens loquiᷓ:ꝛ tñ audiens non ꝑaudit ꝑfecte:que auditio nõ eſt aliqua intellectio actualis illius qđ exprimiᷓ a loquẽte. ¶ Et eſt ſile ſicut ſi hõ loquereᷓ homini diſtracto per ſtudiũ in cuius aure acciperẽᷓ ſpẽs ſoni:ꝛ tñ nõ audiret.i.nõ ꝯciperet illud diſtincte ſub rõne ſigni:nec hẽret intellectionẽ de illo expreſſo: ſed tñ iſta ſpẽs ſoni gigneret in memoria vel phantaſia aliã ſpẽm remanentẽ:ꝛ poſſet poſtea rediẽs a diſtractione ꝯſiderare illud cuius eſt ſignũ:ꝛ ita locutio precedẽs eſſet ſibi occaſio illius intellectionis:etiã lꝫ prius ꝑ eam nihil diſtincte audiſſet:ſed in alijs duob⁹ primis mẽbris in quib⁹ intellectio actualis exprimiᷓ a loquẽte qñ aliq̃s loquiᷓ:tũc ille cui loquiᷓ audit q̃ auditio intellectio q̃dã eſt. ¶ Sed qualis actus itelligẽdi eſt iſte actus qui diciᷓ auditio? ¶ Rñdeo 4ᷓ põt angelus itelligere.a.ꝓter viſionẽ ipſius in ꝟbo.vꝫ.intuitiue in ſe.intuitiue in itellectu alterius angeli cognoſcẽtis illud.ꝛ abſtractiue per ſpẽm habitualẽ ꝯcreatã vel acq̃ſitã:ꝛ nulla iſtaꝝ itellectionũ eſt auditio:q̃a nulla eſt per ſe expꝛſſa ab itelligẽte inq̃ntũ intelligẽs eſt:imo accidit ꝙ obm mouẽs ſit intelligẽs eque enĩ moueret ſi nõ eẽt itelligẽs:ꝛ in oĩbus iſtis ſi aliquis intell's cauſetur:eſt intell's ipſius itelligẽtis nõ alteri⁹: ꝛ ipſũ obm ꝯcurrit ſibi cũ itellu vt cã partialis ſicut fuit dictũ diſ.3ᵃ ꝑmi lib. ¶ Quarto mõ põt iſte cognoſci.a. ita ꝙ itellectio ſiat in eo per intellm aliũ exprimentẽ:ꝛ itell's iſtius nullã hẽat cauſalitatẽ reſpectu actus:ſed tñ ſit paſſiu⁹. Iſta aũt ſola cognitio eſt auditio:ꝛ eſt expꝛſſa ab intelligẽte inq̃ntũ intelligẽs eſt. ¶ Patet g̃ dĩa auditionis ab illa triplici cogñe:que cõiter põt dici viſio: q̃a in auditione itell's audiẽtis tñ eſt paſſiuus:ꝛ q̃cq̃d eſt in eo:ita ꝙ ſi hꝫ ſpẽm habitualẽ ipſius auditi illa ſpẽs etiã nõ agit ad auditionẽ:q̃cq̃d etiã eſt ſibi preſens:vt eſt ſibi ꝑſens:nihil agit ad eã.nã ſi intuitiue eſſet idem ſingulare ſibi ꝑſens qđ eſt ꝑſens loquẽti illud vt ꝑſens ſibi non gigneret in eo auditionẽ:ſed ſolũ gigneret in eo viſionẽ/ſolũmodo:ergo itell's loquẽtis vel q̃ ſunt in ipſo/vt in ipſo: vel ꝑſentia ſibi:vt ſibi/ſunt actiua reſpectu auditionis:ꝛ hoc nõ vt ꝓximi effectus.naꝫ prius cauſant iſta ꝑſentia loquẽti intellectionẽ actualẽ in loquẽte q̃ꝫ cauſent illam auditionẽ in audiẽte. ¶ Ex hoc pꝫ q̃õ volũtas loquentis faciat ad ipſaꝫ locutionẽ:q̃a ſicut ipſa poſt ꝑmã itellectionẽ facᷓ ad copulationẽ memorie ꝛ itelligẽtie ad quẽcũqꝫ actũ 2ᵐ habẽdũ in ipſo angelo in quo eſt voluntas: ita põt facere ad actũ illũ poſteriorẽ habendũ in angelo audiẽte.ſi enĩ effectus ꝑor:ſine quo non cauſaᷓ poſterior: eſt in ptãte alicuius:ſi ꝑor nõ ſit:nec poſterior erit. Et ex hoc etiã appet aliud q̃õ.ſ.actualis intellectio in ipſo loquente nõ eſt rõ agendi ſibi iq̃ntũ loquiᷓ:ſed aliq̃d ptinens ad memoriã loquẽtis:q̃a in effectib⁹ ordinatis q̃ſi eiuſdẽ rõnis:quoꝝ vterqꝫ natus eſt gigni a cauſa equoca nõ opꝫ priorẽ eſſe cãꝫ poſterioris:ſed vtrũqꝫ cauſari ab eadẽ cã equoca:ꝛ hoc ſpecialr eſt in ꝓpoſito:q̃a itellectio actualis nõ ita hꝫ rõnẽ parentis ſicut memoria:vnde pꝫ in diuinis gignit memoria nõ itelligẽtia. ¶ Patet etiam 3° q̃s ſit ordo auditionis ad itellectionem que eſt viſio:lꝫ enĩ in Michaele viſionẽ obiecti ſiue intellectionẽ ipſius obiecti poſſet ſequi locutio Gabrielis de eodẽ:tñ tũc nõ cauſat cogñẽ alicuius nõ ꝑus noti:nec tunc eſt locutio ita neċia:ſicut qñ ꝑcedit vtrãqꝫ viſionẽ illã:qñ enĩ Gabriel nouit aliq̃d in gr̃e ꝓprio vel reuelatũ:qđ nõ nouit Michael in pticulari:põt iſte in intellu ipſius cauſare cõceptũ qui ꝓprie dĩ auditio:quo cãto põt Michael cõuertere ſe ad intellm Gabrielis videndũ ꝛ in eo videbiᷓ illa intellectio quã Gabriel hꝫ:ꝛ etiã in iſta itellectione videbiᷓ aliquo mõ obm ipſius itellectionis:ꝛ ſi illud obiectũ nõ poſſit vlterius videri nec in ſe nec in ꝟbo vltima pfectio quã põt Michael de hoc cognito hẽre eſt videre illđ in itellu Gabrielis:ſic igiᷓ inquantũ auditio ordinaᷓ ad cogñẽ habendã alicuius incogniti ipſa ꝑcedit oẽm viſionẽ:tã rei in ſe q̃ꝫ rei in itellu alterius videntis q̃ꝫ etiã rei ꝑ ſpẽm habitualẽ:que triplex viſio dicta eſt diſtigui ab auditione:diciᷓ etiã auditio differre ab oĩ viſione quantũ ad certitudinẽ q̃ dĩa forte põt ꝯcludi ex rõne effectuum ordinatoꝝ:quorũ poſterior eſt perfectior ꝛc̃.

De ſecundo

I De ſecundo declarãdo ꝑncipali.ſ.q̃õ põt loq vni ꝛ nõ alteri? Dico ꝙ ſicut in poteſtate angeli eſt q̃ntũ ad ꝑmã itellectionẽ vti hac ſpecie in memoria:vel illa ad illã itellectionẽ actualẽ iſtius vel illius:ita ſi hẽret plures itelligẽtias eẽt in ptãte eius ꝙ noticia gignereᷓ in iſta intelligẽtia vel in illa:nõ enĩ magis determinaᷓ paſſiuũ nãle ad patiendũ:q̃ꝫ actiuũ nãle ad agẽdũ:ſic g̃ illud actiuũ qđ de ſe ſubeſt voluntati põt ex ſe agere ꝛ nõ agere ꝑꝑ eius imperiũ:ita põt illud actiuũ determinari ad agendũ in hoc paſſiuũ ꝛ nõ in illud:ꝛ ſicut fieret determinatio ad intelligẽtias intrinſecas ipſi angelo ſi eſſent plures:ſic põt fieri determinatio ad itellectuꝫ hũc vel illũ extrinſecũ:qui quo ad hoc ſunt paſſiua eiuſdẽ rõnis cũ illo paſſiuo intrinſeco in qđ ageret actiuũ intrinſecũ ꝑ imperiũ volũtatis. Ex hoc ſequiᷓ correlariũ ꝙ tot ſunt locutiones quot audiẽtes:q̃a quãticũqꝫ ſunt ꝑſentes vel vnus ꝓpinquior alius remotior:ſicut memoria nõ gigneret in itelligẽtia Michaelis niſi ex imperio voluntatis ſue:ita nõ gignit in intellu vnius ꝛ nõ alteri⁹ niſi ex determinatione ipſius loquẽtis. ¶ Sꝫ tũc eſt dubiũ quot põt ſimul loqui:q̃a agẽs nãle nõ põt quotcũqꝫ effectus adequatos ſimul hẽre:ꝛ ita vna gignitio non ſufficit ad hoc vt plẽs audiãt:q̃a vna gignitio eſt vni⁹ itellectionis in vno:quã ille ſolus audit. ¶ Reſpõſionẽ quere. Sꝫ vide fol. infra. Additio

¶ Põt dici ſicut hẽi põt ex reportatis:ꝙ nõ põt loq infinitis:q̃a agens finitũ ꝛ limitatũ nõ põt hẽre actionẽ vel actiones iſinitas.ſi aũt loquereᷓ infinitis:cũ cuilibet correſpondeat ꝓpria itellectio cauſaret infinitas intellectiones. Si aũt queras:quot igiᷓ angelis põt loqui? Dico ꝙ hoc ſolus deus forte nouit. ¶ Poſſet ex dictis ꝓbabiliter ſuſtineri ꝙ tñ vni poſſet loqui:ſed refert an de eodem aut diuerſis loquaᷓ/diſtantia etiã ꝛ imperiũ voluntatis:ꝛ an ſuperiori an inferiori loquatur ponderentur. M. ali exem.

Ad aliam

K Ad aliam qõnẽ de illuminatiõe dico ꝙ illuminatio in angelo eſt q̃dam locutio de vero ꝑfectiua in eſſe ſcđo:ſicut enĩ nõ oĩs itellectio eſt ſimplr ꝑfectio angelici itell's:ſed viſio ꝟbi ꝛ nõ viſio quidditatũ ſiue ꝑ ſpẽs habituales ſiue intuitiue:ſic nec oĩs cognitio ſingulariũ alia a viſione ꝟbi ꝛ a cogñe quidditatũ eque ꝑficit itellm angelicũ q̃ſi ſcđario:ſed viſio veri reuelati ꝑficit in eſſe ſcđo.nõ aũt ſic cognitio ſingularis in gr̃e ꝓprio.

pńo. Dico tūc ꝙ angelus ſuperior: cui ſm cōem curſum reuelat̄ ꝑmo aliqḋ ꝑticulare: cauſat in iſeriori cōceptum quendā de illo reuelato: qui dī̄ auditio: ⁊ hoc cauſare qḋ eſt qḋdā ſpāle loq̄ eſt illuminare. ꝓbabile etiā videt̄ ꝙ angelus illumināſ aliqd cauſet in illuminato: ⁊ nō in ſe: qꝛ ipſe de⁹ illumināſ ꝑmū angelū nihil cauſat in ſeipſo: ſed in angelo illuminato. ⁋ Sꝫ eſt dubiū vtrū ſuperior illumināſ poſſit facere inferiorē aliqd videre in verbo: ⁊ an inferior poſſit illuminare ſuperiorē: videt̄ enī ꝙ ſic ſi ſibi ſit ꝑus reuelatū. ⁋ Ad ꝑmū videt̄ ꝙ ſicut cognitio xbi eſt mere ſupnaturalis: ita ꝙ nō ſubeſt cauſalitati alicuius cauſe cauſante: ſic nec etiā viſio alicuius in verbo: tamē ſuperior modo predicto illuminādo inferiorē pōt diſpoſitiue agere: vt videat aliquid in xbo. nam illa auditio diſponit vt audiēs cōuertat ſe ad intellm̄ loquētis: ⁊ ibi videat illḋ de quo loquit̄ loquēs: ⁊ iſta viſio eſt aliquo mō ꝑfectior illa auditione: ⁊ vlterius diſponit ad hoc: vt angelus videns ꝑus in angelo/ videat idē in xbo: qꝛ ſi deſideret illud qḋ ibi videt ſic̄ in ſpeculo iꝑfecto videre in ſpeculo ꝑfecto videbit gaudēs: ⁊ tūc ꝑfecte illuminat̄: ꝑfectius qdē a xbo: diſpoſitiue aūt ab angelo ſuperiore. ⁋ Ad 2m dubiū dico ꝙ deus de po⁹ ſua abſoluta poſſet aliqd reuelare angelo iſeriori: qḋ nō eſſet reuelatū vel notū ſuperiori: ⁊ tūc ille inferior poſſet loqui aliquo mō ſupiori de hoc ꝙ ſupior ignoraret: ⁊ illa locutio eſſet aliquo mō illuminatio: tn̄ nō pōt hīe tātā efficaciā ſup itellm̄ ſuperioris: ſicut ſup itellm̄ iſerioris: ⁊ ideo nō poſſet iſte neſcio facere ſuperiorē audire: ſicut econuerſo: qꝛ ſi ſuperior ꝯſideret aliqd in gḡie ꝓprio: iſte iſerior nō faceret ipſuꝫ audire ſimplr̄. ſimplr̄ aūt ſuperior pōt facē inferiorē audire: ⁊ pōt impedire itellectionē eius de aliq̄ itelligibili: de facto tn̄ veriſile eſt ꝙ deus ordinate diſtribuat ſuas illuminationes: ſicut diſtribuit angelos in ordinibus ſuis. ꝑ quidē ſuperioribus: deinde inferioribus.

Notabilia dubia.

L

Ad argumēta ꝑme qōnis. ⁋ Ad ꝑmū dico ꝙ angelus pōt cāre illaꝫ auditionē. i. viſionē ꝑfectiuā in eſſe ſcḋo. ⁊ cū dicit̄ igit̄ creabit: nō ſequit̄: ſicut patebit in. q. de rōnibus ſeminalib⁹: creatio enī eſt actio nō ꝯcurrēte alia cā alicuius gn̄is: niſi tm̄ primo efficiēte ⁊ primo fine: ⁊ talis nulla eſt actio creature. ⁋ Ad 2m dico ꝙ viſio in xbo eſt ꝑfectiſſima illuminatio: ⁊ ideo intellꝰ hn̄s illā dī̄ ꝑfecte luminoſus vel illuminatus: quātūcūqꝫ nō habeat illā cogn̄eꝫ que reſpectu iſtius dicit̄ ſe hīe ad lumē ſicut tenebra: ⁊ ideo nec carentia cuiuſlibet alterius itellectionis in hn̄te iſtaꝫ dī̄ facere intellm̄ tenebroſum: pōt tn̄ ꝯcedi ꝙ ſicut in po⁹ ſunt ad aliqd qḋ eſt lumē: ita ſunt in potētia ad aliqd qḋ eſt tenebroſum. ⁋ Ad 3m qḋ accipit de lumine corꝑali: quantū ad aliqd falſuꝫ eſt: nō enī ſol ipedit alias ſtellas multiplicare radios ſuos ad ſupficiē terre: qḋ pꝫ: qꝛ exiſtēs in ꝓfundo puteo in meridie videret ſtellas: nō enī ad oculos eius ꝑtingerēt radij: niſi prius attingerent ad ſuperficieꝫ medij illuminati: ipſe tn̄ ſol luminaria minora ipedit ab aliqua actione. ſ. ab illa quā haberēt in viſuꝫ: qꝛ non pn̄t videri in ꝑ̄ſentia ſolis. ⁊ ratio eſt: qꝛ excellēs viſibile ꝑus agit in viſum excellēter ita ꝙ actuat ipſum ſm totā eius capacitatē: ⁊ forte aliquo modo imutat cum dolore ſm Alacē ꝑ perſpectiue: ſed ad hoc nō eſt ſile de lumine itelligibili reſpectu intellꝰ: ſic̄ pꝫ ꝑ Ariſto. 3° de aīa. naꝫ poſt excellētia itelligibilia nō minus itelligim⁹ alia ſꝫ magis: ſed poſt excellētia ſenſibilia minus ſentimus alia ſenſibilia: qꝛ potētia vel organum debilitatur.

Infra di. 18. vide ſup̄ diſ. ꝑ°. q. 2. ⁊ vbi ibi notaui.

M

Aſſignatio cauſe ſubalſſima.

Tex. co. 7.

Ad argumēta ſcḋe qōnis. ⁋ Ad ꝑmuꝫ lꝫ aliq dicāt ꝙ angelus pōt itellectionem ſuaꝫ ꝑ actū volūtatis ſue occultare ⁊ nō occultare: ⁊ iſtud nō occultare eſt loqui: tn̄ non videt̄: qꝛre aliqd actu itelligibile eſſet ꝑ̄ſens itellectui paſſiuo: ⁊ nō poſſet ipm̄ imutare: nec videt̄ maior ratio quare per voluntatē ſuā poſſit occultare magis itellectionē ſuā q̄ꝫ eſſentiā: quare etiā alius angelus cui vult occultare intellectionē ſuā nō pōt videre illā volitionē: ſi ponat̄ illa occultari: ergo per aliā volitionē: ⁊ ſic in infinitū. Et ideo ſi ꝯcedat̄ ꝙ cognitio huius angeli eſt preſens alij ſic̄ eſſentia ſua: tn̄ locutio pōt eſſe qua exprimit̄ iſta cognitio vel cogitatio: non ꝓp hoc ꝙ ſine tali expreſſione non poſſit videri: ſed qꝛ ſine expreſſione nō cognoſceret̄ cogn̄e illa que eſt auditio: ⁊ etiā frequēter ſine auditione ꝑuia nō eſſet viſio hu⁹ cognitionis. ⁋ Et ſi dicas ꝙ tūc ſaltē pōt fruſtra loqui: ex quo poſſet illud eſſe manifeſtū de quo vult loqui ſine locutione. ⁋ Dico ꝙ lꝫ angelus ꝑus videret itellectionem alterius angeli q̄ꝫ hīet auditionē ab eo: nō tn̄ fruſtra eēt auditio: qꝛ eſſet per ſe ꝑfectio cōicata angelo ab alio angelo liberalr̄: ⁊ ad hoc potiſſime eſt locutio in intelligentibus vt liberalr̄ ⁊ libere cōicēt ſibi inuicē ꝯceptus ſuos. ſi aūt cogitatio huius videret̄ in hoc iſte liberalr̄ nō cōmunicat ſuū ꝯceptū alteri. ſi enī hꝫ iſte in iſta viſione: ſic̄ nō intelligēs ⁊ nō volēs: qꝛ iſta cogitatio eſt naturalr̄ viſibilis. nāliter aūt actiuū ⁊ motiuū ad ſui viſionē ſiūi mō ageret/ ſi nō eēt in itelligēte ⁊ volente. Similr̄ etiā auditio qū ꝑcedit: excitat̄ ad intellectionē viſionis angeli loquētis: ita ꝙ lꝫ illa viſio poſſet eſſe ſine excitatione: non tn̄ eſt ſine. ⁋ Confirmat̄ iſtud. ſ. ꝙ nō ponat̄ fruſtra iſta locutio: qꝛ angeli cōceduntur̄ loqui deo: ⁊ tn̄ nō pn̄t aliqd ſibi facere manifeſtius q̄ꝫ ꝑus. nec etiā aliud vel alio mō manifeſtū q̄ꝫ prius: ⁊ tn̄ hec pn̄t eſſe in angelo: ſed tm̄ ex liberalitate velle hoc eſſe patēs deo appetūt oīno quātū pn̄t: ita ꝙ ſi poſſent cauſare in eo cōceptū illū cauſarent: ⁊ hoc eſt loqui deo: magis q̄ neceſſaria eſt hic locutio. ⁋ Ad 2m argm̄ pꝫ ex dictis qūo pōt vn⁹ angelus alij diſtāti angelo loqui nihil agēdo in mediū: ⁊ qūo vni ⁊ nō alteri ſiue ꝓpinquiori ſiue magis diſtanti. ⁋ Ad 3m dico ꝙ etſi verū ſit deū cōicaſſe angelo ſpēs oīum quidditatū: tn̄ ſi nō eſſent ille ſpēs cōicate ſiue ꝯcreate: nō eſſet incōueniens angelū acqrere illas: qꝛ illud qḋ eſt ꝑfectionis in iſeriori itellꝰ nō eſt negādū ab intellꝰ ſupiori ⁊ ꝑfectiori: perfectionis autē in intellꝰ nr̄o eſt ꝙ habeat aliqd quo actiue poſſit acqrere ſpēs oīum qdditatū: ita ꝙ lꝫ poſſe recipere tales ſpēs ſit imꝑfectionis: tn̄ actiue poſſe eas acqrere ꝑfectionis eſt ſupplētis imꝑfectionē: quales ſunt cōiter ꝑfectiones creaturaꝝ. ⁋ Similr̄ etiā dato ꝙ deus cōicauerit ſpēs qdditatū: nō opꝫ tn̄ dicere ꝙ cōicauerit ſpēs oīuꝫ ſingulariū itelligibiliū ab angelo. nō enī eſt veriſile ꝙ poſſe eēt aliqd ſinguiare fieri cuius nō poſſet angelus hīe diſtinctā notitiā: ⁊ tn̄ ſi mūdus duraret in iſinituꝫ: ſic̄ eſt poſſe durare: eēnt iſinita ſingularia: quoꝝ qōlibꝫ poſſet angelus diſtincte cognoſcere: ⁊ tn̄ nō hēt ſimul iſinitas ſpēs ꝯcreatas: ergo poſſet ſpēꝫ alicuius de nouo acqrere. ⁋ Dato etiā ꝙ tā ſpēs ſingulariū q̄ꝫ quidditatū cōmunicauerit deus itellectui angeli: adhuc tn̄ per illas nō pōt hīe oēm cogn̄e ſibi poſſibilē: qꝛ nō intuitiuā. iſta enim nō pōt hāi ꝑ ſpēꝫ obiecti: que manere pōt obiecto abſente. hoc aūt eſt ꝯ rōnē cogn̄is intuitiue ꝙ ſit de re nō actualiter exiſte ⁊ ꝑ̄ſentialr̄. negetur̄ q̄ ꝓpoſitio illa aſſumpta: ꝙ nihil pōt angelus cogſcē niſi per ſpēm inatā. Et dato 4° ꝙ eſſet vera adhuc poſſet eſſe locutio de cōplexis: quoꝝ incōplexoꝝ hꝫ ſpēs inatas: qꝛ iſte ſpēs nō eſſent ſufficiētes cāe cognoſcēdi cōplexionē vnionis ꝯtigētis de ipſis extremis: qꝛ talis ꝯtingens nō cognoſcit̄ eſſe vera ex terminis. ⁋ Ad ꝓbationes illas que adducunt̄ ꝙ non pn̄t hīe ſpēs acqſitas. ⁋ Rn̄deo ad ꝑmā ꝙ hꝫ itellm̄ agēte

A. l. ad viſionē locutio

In ſolemi 2. q.

N

⁊ poſſibile:⁊ cũ hoc ĩprobat̃ de ĩtellc̃u agẽte.dico ꝙ obm̃
ſuũ pmũ.i.adequatũ nõ eſt eſſentia ſua:ſed totũ ens cõ-
Vide clarius 14.q.quolib. O prehendens ſub ſe ſpẽs ĩtelligibiles ⁊ ſenſibiles:lʒ autẽ
eſſentia ſua ſit actu ĩtelligibilis:nõ tñ ſingulare ſenſibile;
loquẽdo de ĩtelligibili ĩtellectione abſtractiua talĩ:quali
cognoſcit̃ vle. ❡ Cũ etiã ĩprobat̃ de ĩtellc̃u poſſi ꝙ nõ eſt
in potẽtia ad actũ pmum.dico ꝙ ſi ſupficies eſſet creata
ſub albedine:nõ minus eẽt de ſe receptiua albedinis:q̃a
potẽtia receptiua nõ opʒ ꝙ p̄cedat duratõe actũ ad quẽ
eſt:ſed tñ nã:ita ĩtellc̃s angeli:lʒ creatus eẽt ſub oĩb⁹ ſpe-
ciebus ĩtelligibiliũ:eſſet tñ vere poſſibilis:⁊ vere ĩ po-
ad actũ pmũ:lʒ illũ nunq̃ duratione p̄cederet:nec in no-
bis etiã negaret̃ poſſibilis:ſi creatus fuiſſet ſub ſpecieb⁹
intelligibilib⁹:q̃a ſimultas durationis nõ aufert ratione̾
paſſiui. ❡ Eodeʒ etiã modo ex alia pte dato ꝙ angelus
nõ indigeret abſtrahere aliquas ſpẽs:ſed hẽt oẽs tales
cõcreatas:nõ minus hẽt potentiã abſtrahendi:q̃a potẽ-
tia actiua que eſt pfectionis in nã ĩferiori nõ debet nega-
ri in nã ſuperiori:lʒ cauſa ſuperior p̄uenerit actionẽ infe-
rioris illius potẽtie actiue:ſicut nõ negaret̃ in nobis ĩtel-
lectus agẽs:dato ꝙ agens noſter nõ põt hẽe actũ aliquẽ
abſtrahẽdi nõ rõne ſui:ſed q̃a preueniret̃ ab aliquo agẽ-
te ſupiori pducẽte effectum:qui poſſet per euʒ produci.
❡ Ad 2ᵐ ſi arguit̃ vniformiter ↄcedo totũ. Angelus enĩ
eſt ſine corpore qõ ſit pars eius vel organuʒ eius in ope-
A.l.vi. rando:⁊ ita ↄclude ꝙ nõ dependet a corpe ꝉ vel a parte:
vel organo eius mediãte quo operet̃:ſed nõ ſequit̃ ꝙ nõ
dependeat a corpe vt obiecto.oĩs enĩ ĩntellc̃s paſſiu⁹:qui
nõ põt in ſe hẽe totã pfectionẽ obiecti depẽdet ab obto:
circa qõ operat̃:⁊ pporonabilr̃ ſm ppoꝛtionẽ obiecti.
P Et cũ dicit̃ de vnione ale ad corpus:dico ꝙ nõ tñ vnit̃:
vt operet̃ circa corpus vt obiectũ:ſed vnit̃ vt totũ com-
poſitũ ſit cui⁹ ipſa eſt pars:ita ꝙ totũ operãs hʒ corpus:
nõ tñ pro obiecto:ſed pro pte operãtis:nõ ſic aũt ange-
lus. ❡ Ad 3ᵐ dico ꝙ ↄcluderet ꝙ deus nõ poſſet ĩtelli-
gere ſingulare:q̃a nõ poſſet hẽe obm̃ in illo eſſe medio.ſ.
imaginabili:ideo dico ꝙ mediũ agenti ĩferiori aliq agẽti
pfectiori nõ eſt mediũ:ſicut dictũ eſt in.q.de motu ange-
li:lʒ ſit poſſibilis ſucceſſio in medio:nõ tñ actualis ſucceſ-
ſio niſi cõparãdo ad v̄tutẽ limitatã cui illud mediuʒ eſt:
qõ eſt ex ſe mediũ ĩter extrema:nec põt facere ſimul mo-
bile ſub medio ⁊ termino:nec ſtatim ſub termino:q̃ſi nõ
eſſet mediũ.ſecus aũt de v̄tute ĩfinita.ſimilr̃ ſi opoꝛteret
calorẽ imperfectũ pcedere per multos gradus vſq̃ ad
gradũ.a.oẽs illi gradus calori pfecto nõ eẽnt gradus me
dij:q̃a ſtatim inciperet ab ipſo.a. Ita dico ꝙ ĩntellc̃s agẽs
pfectioꝛ põt ſtatiʒ ab obiecto ſenſibili cauſare ſpẽm ĩtel-
ligib lẽ:in qua res habeat eſſe vt in actu ĩtelligibile.v̄tus
aũt impfectioꝛ põt requirere eſſe imaginabile ſic̃ diſpõ-
nem mediaʒ ad eſſe intelligibile. ❡ Aliter poſſet videri
dicẽdo ꝙ eſſe imaginabile nõ eſt mediuʒ in ppoſito:ſed
extremũ:q2 duo extrema ſunt hic ĩtelligibile in actu ⁊ nõ
intelligibile in actu:⁊ lʒ hoc extremũ:qõ eſt nõ ĩtelligibi-
le in actu poſſet hẽe multa extrema:puta eſſe ſenſibile eẽ
A.l. ꝙ illud extremũ ſit in aliquo ſ quo hẽat oĩa illa extrema: põt enĩ aliqua virtus ⁊c̃. imaginabile ⁊c̃.accidit tñ in ꝗuo iſtoꝝ ſit illõ extremuʒ:
q̃a oĩa iſta hñt illõ extremũ:⁊ ab illo extremo:vt in vno
iſtoꝝ/põt aliqua v̄tus imediate agere ad aliõ extremuʒ:
aliqua aũt nõ. ❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ illa cõgruẽtia de corpo
ribus celeſtibus nõ cõcludit.nã ſi qualitates ille nõ eẽnt
ↄcreate corpi celeſti:cũ nihil ſit datũ ei vnde poſſet illas
qualitates acq̃rere/ſemp eſſet nõ pfectũ:cõparãdo ad ſe
⁊ ad oẽm cãm nãlem:q̃a nulla cauſa nãlis põt illas q̃lita-
tes pducere in corpe illo.vl̃r aũt oẽm pfectionẽ quã nõ
põt natura ſupplere ſupplet de⁹ ĩmediate.nõ ſic aũt eſt
in ppoſito:q̃a angelus hʒ vnde cũ alijs cauſis nãlib⁹ co-
operantibus poſſit talẽ pfectionẽ acq̃rere.ſ.olim rerum
cognitionem:dato ꝙ ſibi nõ eſſent cõcreate ſpẽs:poſſet enim
cuiuſcũq̃ obiecti ex nãli v̄tute intellc̃s:⁊ obiecti hẽe ĩtelle-
ctionẽ.nã actione intellc̃s ⁊ obiecti vt cauſarũ partialium
põt hẽe ſpẽm q̃dditatis cuiuſcũq̃ obiecti:⁊ poſtea vti il
la ſpecie ad ĩtellectionẽ abſtractiuã. ❡ Et cũ poſtea ac- Ad 5ᵐ ꝓba tionem.
cipit̃ ꝙ tũc obiectũ ageret ad intellectionẽ angeli:ↄcedo
ꝙ verũ eſt cũ intellc̃u angeli. Et cũ accipit̃ ꝙ duo diuerſa
genere non pñt eſſe cã vnius effectus.dico ꝙ hoc eſt vl̃r
falſuʒ.nã eſſentialis oꝛdo cauſarũ nõ eſt ĩdiuiduoꝝ eiuſ-
dẽ ſpẽi.pʒ per Auic̃.6ᵒ meta. Indiuidua enĩ eiuſdẽ ſpe- 3ᵒ meta.c.ſ.
ciei nõ ſunt adinuicẽ oꝛdinata:neq̃ oꝛdo eſſentialis cau-
ſarũ eſt diuerſoꝝ ſpecie.talia enĩ ſunt ↄtraria vel media
que nõ oꝛdinant̃ eẽntialr̃ ad cauſandũ idẽ:ergo oẽs cau-
ſe efficiẽtes diuerſe eſſentialr̃ oꝛdinate ſunt diuerſe gñe.
❡ Et cũ pbat̃ vlterius:q̃a aut requirunt̃ inquantũ alte-
ra genere:aut ĩquãtũ eadẽ genere ⁊c̃. ❡ Dico ꝙ vtrũq̃
mẽbruʒ põt dari ppter argumentũ qõ fit ↄtra ipſum.ſi
enĩ dicat ꝙ requirant̃ inquãtũ ſunt altera genere:nõ ſe-
quit̃ q̃n effectus ſit homogeneus ⁊ ſimplex effectus:eſſe Q
cius enĩ ſimpliciſſimus põt cauſari a cauſis eſſentialiter
oꝛdinatis:qui differũt genere.pʒ hoc de calore qui gigni-
tur a coꝛpoꝛe celeſti ⁊ igne:vel a ſuba ⁊ qualitate:quoꝝ
prima duo differũt genere phyſico.alia aũt duo gñe p̄di-
camẽtali:⁊ tñ effectus eſt ſimplex nõ cõpoſitus ex reb⁹
diuerſis gñe.ꝉ ſi hoc eſt vl̃r falſuʒ:ꝙ effectus oꝛdinati ab A.l.hoc enĩ eſt ⁊c̃.
aliqua cauſa requirãt duas naturas in effectu:quaꝝ vna
ſit cauſata a ſuperiori:⁊ alia ab ĩferiori:tũc enĩ nõ eſſent
effectus oꝛdinati reſpectu vnius nec reſpectu alteri⁹.naʒ
hoc eſſet imediate cauſatũ ab vna cauſa ⁊ hoc ĩmediate
ab alia. Si aũt det̃ aliud mẽbrũ/ꝙ nõ requirant̃ inquã-
tũ altera gñe:nõ ſequit̃ ꝙ tũc tñ poſſet vnũ ĩtẽdi ꝙ ſuf-
ficeret ad agẽdũ.aliqua enĩ pfectio cauſalitatis requirit̃
in duobus:lʒ nõ opoꝛteat eſſe diuerſa gñe:que perfectio
nõ põt eſſe in altero eoꝝ quãtũcũq̃ intenſo:ita nec effe-
ctus eoꝝ. ❡ Sed nõ curãdo de ↄſequẽtijs que nõ valẽt
ad veritatẽ.dico ꝙ nõ requirunt̃ per ſe inquãtũ diuerſa
genere diuerſitate abſoluta.bene enĩ requirunt̃ due cau-
ſalitates ad ĩtellectionẽ:quaꝝ vna cauſalitas ſit ex parte
intellc̃s:⁊ alia ex parte obiecti:ſed q̃ñq̃ iſte due cauſalita-
tes pñt ↄcurrere in vna nã ſicut q̃n intellc̃s ĩtelligit ſe.nã
altera cauſalitas eſt cõis toti enti:illa.ſ.q̃ eſt ex pte obti:
reliqua aũt eſt determinata ad determinatã nãʒ.ſ.ĩtelle-
ctualẽ:⁊ ſic in natura ĩtellectuali concurrit iſta cauſalitas
cõis cũ illa ſpeciali.nõ ergo requirunt̃ p ſe ad cauſandũ
inquãtũ differẽtes gñe diuerſitate abſoluta:⁊ ↄcedo/nõ
ppter arᵐ in ſeq̃a ſm veritatẽ in eodem põt cõcurrere
vtraq̃ cauſalitas.nã vbi eſt illa entitas quã ↄſequit̃ cau- R.
ſalitas obti:⁊ illa entitas quã ↄſequitur cauſalitas intellc̃s
idẽ põt eſſe totalis cauſa ſm vtrãq̃ cauſalitatẽ reſpectu
intellectionis. ❡ Sed adhuc obijcit̃:quia lʒ diuerſa gñe
poſſint cauſare idẽ:nõ tñ ſic diuerſa gñe vt ĩtelligibile ⁊
ſenſibile.aut ſaltẽ nõ pñt ita cauſare q̃n vnũ agat in v̄tu-
te alterius:⁊ ita vel obm̃ ageret in v̄tute intellc̃s vel econ-
uerſo:⁊ nõ erunt due cauſe agẽtes ad effectum ex equo.
❡ Rñdeo.dico ꝙ ſi arguat̃ ex rõne diuerſitatis generis
⁊ applicet̃ ad ĩtelligibile ⁊ ſenſibile quaſi magis hoc cõ-
cludat in illis q̃ in alijs recedit̃ a medio vnde arguitur:
q̃a hic nõ eſt maioꝛ diuerſitas gñis q̃ in alijs.magis enĩ
ſunt diuerſa ſuba ⁊ accidẽs que ſunt diuerſa gña gñaliſſi-
ma q̃ ſuba ſenſibilis ⁊ ĩtelligibilis que ſunt eiuſdeʒ gñis
gñaliſſimi.pñt enĩ ſuba ⁊ accñs eſſe cãe agẽtes reſpectu
eiuſdẽ effectus etiã ſimplicis vt caloris:⁊ in ppoſito etiã
dico ꝙ ad actionem illaʒ que cõſequit̃ omne ens neceſſe
eſt ſenſibile operari ſic̃ ⁊ ĩtelligibile.ſenſibile enĩ eſt q̃o-
daʒ ens.

dam ens. Talis aūt actio est imutare intellectum: ꝛ ideo accidit ſenſibili illa dīta gn̄is quā hꝫ ad intelligibile: īquātum ſenſibili ꝯuenit īmutare itellm̄: ga illud non cōpetit ſibi precise īquantū nō est itelligibile: ſed cōpeteret ſibi ſi eſſet itelligibile: nec pōt aliquid ita differre gn̄e ab itelligibili q̄ſi ſit in gn̄e diſperato: qꝛ qōcūqꝫ ens quātūcūqꝫ ſenſibile: eſt tn̄ intelligibile. Quicqd eni pōt vtus iferior per ſe ꝛ nō p̄mo: hoc pōt vtus ſuperior per ſe ꝛ p̄mo: qn̄ ergo dī ꝙ ita diuerſa genere: ſicut ſunt itelligibile ꝛ ſenſibile, nō pn̄t cauſare idē: nec cōcurrere ad eandē actionē falſum eſt de illa actione in qua ſenſibile eſt quoddā itelligibile. ❡ Et cū addis ꝙ vnū agit in vtute alteri⁹. Dico
S ꝙ. a. agere in vtute. b. pōt itelligi dupl'r. vel ꝙ. a. recipiat ab ipſo. b. formaꝫ qua agat. vel ꝙ habita forma recipiat ab ipſo, ipſam actionē vel motū ad actionē. 2° modo cauſa efficiens nō agit in vtute alterius. naꝫ ignis habēs formaꝫ actiuā qua agit nō accipit actionē calefaciēdi a ſole ſiue ſpecialē motionē ad calefaciēdū: tn̄ igiť dicit ibi iferius agere ī vtute agētis ſuperioris: ga formā illā aliquo modo accipit a ſupiori: ſic agētia nālia ordinata hn̄t formas ſuas ordinatas: ita ꝙ elm̄ū recipit formā ſuaꝫ aliquo modo a corpe celeſti: vt a ſuperiori agēte. in ꝓpoſito aūt nec actū p̄mū nec ſcōm accipit vna cauſa ꝑtialis ab alia: ꝛ ideo neutro modo in ꝓpoſito diciť vna cauſa agere in vtute alterius: nec etiā hoc eſt de rōne cauſaꝝ ordinatarū agentiuꝫ/ ꝙ. ſ. vna agat in vtute alterius: ſed ſufficit ꝙ
q. 6. 2. 7. vl. 9 vna pncipalius agat q̄ʒ alia. ❡ Ad illud Aug. 12° ſuper Gen̄. reſpōſum fuit diſ. 3ª p̄mi lib. ibi enim ꝓbat Aug. ꝙ corpus nō pōt eſſe totalis cauſa alicuius actionis in ſpūritu: qō ꝯcedo. pōt tn̄ eſſe cauſa partialis: ga patiens pōt excedere in nobilitate cauſaꝫ partialē agentē. Nam iſta
Sc; in p̄° di. 3ª. q. 7. vl. 9. ſoluēdo argumenta prīme opionis. ꝓpoſitio 12° ſup Gen̄. vt al's dictū fuit, dependet ab iſta: cauſa vel agens p̄ſtantius eſt effectu: ꝛ effectus vt actus preſtātior eſt receptiuo actus vt potētia. quaꝝ p̄ma non eſt vera niſi de vtute agente totali: nec ſcda niſi de perfectione ſimpl'r: ergo nec iſta que inferť de actiuo cōparato ad paſſiuū erit vera, loquendo de agente partiali: ꝛ ita nō opꝫ ꝙ illud agere ſit in vtute partialis agētis. ❡ Ad vltimū cū arguiť ꝙ ſile cognoſcit per ſuū ſimile in angelo nō ꝯcludit incōueniēs: ga angelus pōt hr̄e cognitionē taꝫ abſtractiuā q̄ʒ intuitiuā de ſingulari ſm̄ rōnē ꝓpriā. nō eni negāda eſt ꝑfectio ab illo itellectu ad quā negādā nō habeť rō manifeſta. ꝑfectionis autē eſt in itellu poſſe diſtincte cognoſcere ſingulare: al's nō cōpeteret itellectui diuino. ❡ Sed ſi arguať de itellu nr̄o ꝙ phātaſma in nobis: qō eſt obti ſingularis gignit ſpēm intelligibilē: ergo reducit itellm̄ ad actū reſpectu ſingularis. ❡ Dico ꝙ in illatione eſt fallacia ꝯn̄tis. non eni ſilitudo cōcludit oēm ſimilitudinē. phātaſma gdē gignit ſpēm ſibi ſimilē ꝛ repreſentatiuā obiecti ſilitudine nāli: ſed non ſimilitudine determinationis vl' īdeterminationis. nā iſta ſimilitudo pōt auferri rōne intellectus agentis cōcauſantis: qui pōt tribuere effectui maiorē īdeterminationē quā potuit habere a ſolo phātaſmate: ita ꝙ ſilitudo eſt nāe rep̄ſentate ſiue phātaſma ſit cā totalis ſiue ꝑtialis: ſed de ſilitudine determinationis vel īdeterminationis nō eſt oīno ſile cōcurrēte agente potēte tribuere maiorē īdeterminationē.

Ad argumenta pro pr'ia opione recitata que poſita fuerūt pro p̄mo articulo. ❡ Ad p̄mū pꝫ ꝙ minor eſt falſa ꝛ improbata in. q. de
5. eꝫ. D. īdiuiduatione diſ. 3ª huius 2ⁱ. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ equocat
T de obto p̄mo ꝛ per ſe. nā vno mō diciť obm̄ primū illud qō hꝫ per ſe rōnē mouēdi potētiā: ꝛ per ſe illō qō nō hꝫ ꝙ moueat: ſꝫ tn̄ cū alio mouet: ꝛ hoc modo loquiť ph̄s
Te. cō. 63. 2° de aīa. de ſenſibili p̄mo quale eſt ſenſibile ꝓpriū: ꝛ de ſenſibili per ſe quale eſt ſenſibile cōe. Alio modo dicitur qn̄qꝫ obiectū primū adequatū: ꝛ hoc potētie vel actui: ꝛ cōtentū ſub p̄mo adequato potētie diciť per ſe obm̄. ſcd̄ ſuꝫ aūt in p̄mo adequato actui diciť per ſe obm̄ actus: ſꝫ igiť obm̄ per ſe nō p̄mo eo modo quo loquiť de eo Ari.
2° de aīa. nō poſſit mouere niſi vtute p̄mi obiecti: vel cū Ubi ſupra.
p̄mo obiecto. loquēdo autē de obiecto ꝑ ſe nō adequato potētie: ſed contento ſub primo obiecto adequato illud poteſt mouere potentiā ſub ꝓpria rōne: etiā inquantum addit aliqd ſupra p̄mū obm̄. Cum aūt accipiť ꝙ vl'e eſt primū obm̄ intell's angelici falſum eſt de p̄mo obiecto. i. adequato, loquēdo de vl'i inquātū vl'e eſt: ga iꝫ illud cui accidit vl'itas: vt ens ſit hoc mō p̄mū obm̄: tn̄ ipm̄ eque ſaluať in ſingulari ſicut in vl'i: ꝛ ita ipſuꝫ ſub rōne qua vl'e nō eſt obm̄ adequatū: ita ꝙ vl'itas icludať in adequato. ❡ Simil'r vl'e nō eſt p̄mū illo alio mō quo loquiť ph̄s 2° de aīa. ꝛ ſingulare per ſe illo modo ſicut ſenſibile cōe reſpectu ſenſus: ga eādē rōnē motiuā includit ſingulare, quā icludit vl'e: ꝛ tn̄ nō ꝓcederet argᵐ ſine equocatione: niſi gloſando vel ſumēdo maiorē de hoc modo primo. ❡ Ad 3ᵐ dico ꝙ ꝓportionalitas nō ſemꝑ includit ſilitudinē: ſꝫ multotiēs diſſilitudinē magis. q̄tuor eni ſunt duplū ad duo: ꝛ eſt ſibi ꝓportionale ſm̄ ꝓportionē duplā A. l. ꝯſolinꝫ
ꝛ agēs eſt ꝓportionale paſſiuo: qꝛ hoc eſt actus ꝛ illō potentia ꝛ mā eſt ꝓportionalis forme: ꝛ tn̄ in iſtis oīb⁹ requiriť diſſimilitudo magis q̄ʒ ſilitudo: ita dico in ꝓpoſi Et dictum eſt in 3ª. q. ꝓlogi
to ꝙ potētiā opꝫ ꝓportionari obiecto: nō aūt aſſimilari: ga nec ſi obiectū eſt īdeterminatū ſeu infinitū: opꝫ potētiā eſſe infinitā: ga intell's finitus cognoſcit finite infinitū
vt infinitū: neqꝫ opꝫ potentiā eſſe determinatā. i. finitaꝫ V
ſi obiectū ſit determinatū. nā intell's infinitus infinite cognoſcit finitū vt finitū. qn̄ igiť accipiť potētiā eſſe determinatā: ga obiectū eſt determinatū. ſi intelligať ꝙ opꝫ eā ſic eſſe determinatā obiecti: ꝛ in hoc ꝓportionari obto determinato verū eſt: ꝛ tūc cū in minore accipiť ꝙ itellectus angeli nō pōt eſſe determinatus: hoc eſt nō hꝫ ꝓportionē ad obm̄ ita determinatū falſum eſt. ꝛ cuꝫ queris ꝑ quid eſt ſic determinatus: aut ex natura ſua: aut per ſpēꝫ? Dico ꝙ vtroqꝫ modo. nā ſine ſpecie pōt cognoſcere ſingulare vt ſingulare cognitione intuitiua: ꝛ per ſpēm pōt cog̃ſcere ſingulare vt ſingulare cog̃ne abſtractiua. ❡ Et cū ꝯcludiť ꝯ primū mēbꝝ: ga tūc eſſet magis intellect⁹ angeli determinatus q̄ʒ intell's noſter. Et cōtra ſcōm: ga tūc eēt magis determinabilis q̄ʒ ſenſus nr̄. dico ꝙ determinatio iſta nō eſt intrinſeca potētie nec de ſe: nec ꝑ ſpeciē: ſed eſt ad determinatū obiectū: ꝛ hoc modo itell's diuinus eſt ad determinatū ſingulare: ꝛ nō eſt incōueniens intellm̄ perfectiorē eſſe determinatū ꝛ determinabilem reſpectu obiecti quō intell's imperfectior nō eſt determinatus vel determinabilis reſpectu eiuſdē. ❡ Sed ſi cōcludať: igiť eſt limitatior quaſi iſta determinatio inferat impꝑfectionē. nego ꝯn̄tiaꝫ illam: ga iſta determinatio non eſt limitationis: ſed ꝑfectionis: oīno eni intell's eſt determinatus ad obiectū oīno determinatiſſime cognoſcēdū. ❡ Et ſi obijciť ꝙ magis paſſiuus eſſet intell's angelicus q̄ʒ noſter: quia a pluribus obiectis. ❡ R̄ſiōnē quere.
❡ Cōcedo intellm̄ angelicū (cū ſit magis actiuus ꝛ operatiuus) eſſe etiā magis paſſiuū. nā vbi intell's agens eſt magis actiuus ibi poſſibilis eſt magis receptiuus ꝛ paſſiuus: ita de operationibus dōm eſt. vel diſtingue de duplici paſſione vt 2° ꝛ 3° de aīa habetur. vel poſſet negari qō inferť: ga idē obm̄ vtriuſqꝫ ex nā potētie. pati nāqꝫ a pluribus paſſione ꝑfectiua eſt ꝑfectionis: ſupplentis tn̄ imperfectionē: quere in ꝓlogo. ꝛ 3° ꝛ 35ª p̄ʲ. ꝛ alibi. M. Additio Te. cō. 14. aliorum.
❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ habitus vel nō pōt eſſe in itellu ange/

lico, accipiendo habitū pro illa qualitate cōſequēte act⁹ que diſtinguit̄ ɔtra p̄mū actū per quez res eſt p̄ſens ſub rōne actu intelligibilis: ⁊ hoc ſi ille itellectus de ſe eſſet ſūme habilitatus, vel ſi ille intell's eſt capax: ⁊ nō eſſet talis habitus cōcreatus ſibi: tunc cōcedo φ poſſet gñare in ſe talē habitū ex actibus ſicut dictū eſt diſtōne 3ᵃ huius 2ⁱ. ad ſiſe argumentū de gnōne habitus in intellu angelico. ¶ Et cū adducit̄ Ariſto. qui vult φ nō ſit alius habitus

X vniuerſaliū φ̄ ſingulariū: dico ſicut dictū eſt in. q. vltima de iduuduatiōe φ ſingulare nō h3 ꝓprias paſſiones que ſint de ipſo ſcibiles: ⁊ ideo nec de ipſo eſt ꝓprie ſcia: ⁊ ita nec habitus aliquis, loquēdo de illo habitu quo ſcibilia ſunt p̄ſentia intellectui que apud ph̄m dīr ꝓprie ſcibilia: ſcil3 ɔtinētia paſſiones demonſtratas de eis vt ſubiectis: tamen habitus qui eſt facilitas conſiderandi derelicta ex actibus bene poteſt eſſe alius de ſingulari φ̄ vniuerſali. poteſt enī intellectus diſtincte cognitiuus ſingularis hoc conſiderare frequenter: ⁊ non frequenter conſiderare illam naturam in vniuerſali: ⁊ in illo fieret qualitas habilitans ad actus conſimiles conſiderandi hoc. non autem vniuerſaliter inclinans ad conſiderandum naturam in vniuerſali. ⁊ ſ ergo ſit alius habitus ſequens

Quere alium modum diuidēdi 2° met. q. 13. actus ſingularis φ̄ vniuerſalis: qui ſcilic3 eſt qualitas habilitans ad conſiderandu3 reſpectu obiecti: non tamē eſt alius habitus ſcientialis eo modo quo ph̄s loquitur ibi de habitu ſcientiali.

¶ Hoc etiam inueſtigandum eſt ⁊c̄.

A. l. Circa iſtā diſ. 10ᵃᵐ in qua Magiſter agit d miſterio angelorū p cōparationē ad deu3 a quo mittuntur. queritur vtrum ⁊c̄.

Circa diſtōnem 10ᵃᵐ vbi q̄rit Magr̄ de miſſione angelorum. Quero vtrū oēs angeli mittant̄: Or nō. Danielis 7°. c. Millia millium miniſtrabāt ei: ⁊ decies centena millia aſſiſtebant ei: ergo ⁊c̄. ¶ Contra ad Hebreos pͥo. Omnes ſunt adminiſtratorij ſpiritus.

Reſpondeo abſolute concedēda eſt auctoritas Apli: ſed diſtinguendu3 eſt de miſſione intra ⁊ extra. ſm enī cōmunem ꝓceſſum ⁊ ordine3 reuelant̄ maiora dei myſteria ſuperioribus p̄us φ̄ inferioribus: ⁊ ita ſuperiores mittuntur ad inferiores, loquēdo ⁊ illuminando eos interius: ⁊ alij inferiores mittunt̄ exterius ad illa reuelata nuntiāda hominib⁹ vel explenda: ⁊ ita non omnes cōmuniter mittuntur extra: ⁊ ſic poſſunt exponi omnes auctoritates dicendo φ omnes mittuntur extra vel intra. ¶ Videtur tamē φ ſupremi vel aliqui de ſupremis mittantur quādoq3 ad extra. nam incarnationem neſcierunt multi angeli ante tempus incarnationis vl' paſſionis chriſti: ſicut patet per illud Iſa. 63.

A — Et dictu3 eſt in poſt diſ.

vbi queritur in perſona inferiorū angelorū. Quis eſt iſte

23 qui venit de edom tinctis ⁊c̄. ⁊ per illō pſal. Quis eſt iſte rex glorie. ⁊ reſpondit. dominus fortis ⁊c̄. Apparet etia3 per Apl'm ad epheſeos 3°. Ut inoteſcat p̄ncipibus ⁊ poteſtatibus per eccleſiam ⁊c̄. vbi glo. Hierony. Angelicas poteſtates vel dignitates prefatum dicit myſterium in-

A. l. ad purū carnationis † ad plenū neſciſſe: donec completa eſſet paſſio chriſti ⁊ apoſtoloꝝ predicatio fuiſſet gentibus dilatata: q̄d tamē vſq3 tunc non latuit maiores ſm glo. Augu. ibidem dicentis. Conſtat autē φ angelū miſſum ad beata3 virginē ad hoc nuntiandū non latuit: ergo ille cui hoc patuit erat de ſuperioribus: ⁊ non de infimis: quos latuit illud ſacrum myſteriu3. Per hoc patet ad illud Daniel. 7. Diſtinguendum enim eſt de cōmuniter aſſiſtentibus ⁊ de cōmuniter miniſtrantibus. ¶ Auctoritas aute3 Apli concedenda eſt ad litteram; ſed indiſtincte de miſſione

A. l. vel. ad intra † ⁊ ad extra.

¶ Illud quoq3 ſciēdū eſt φ angeli boni deputati ſunt ad cuſtodiam hominum ⁊c̄.

A. l. Circa iſtā diſ. 11ᵃᵐ i qua Magr̄ agit de miſterio p cōparationē ad homines cuſtodiēdos mō querit̄ vtrum ⁊c̄.

Circa diſtōne3 11ᵃᵐ vbi Magr̄ tractat de cuſtodia hoiu3 ab angelis. Quero vtrum angelus cuſtodiens poſſit effectiue aliquid cauſare in itellu hois cuſtoditi: Or ſic. q2 aliter fruſtra cuſtodiret niſi poſſet ipſu3 dirigere in actibus humanis ⁊ regere iquātū hō: quo ad ea que ſūt ipſi⁹ quantū ad intell'm ⁊ volūtatē: nec aliter poſſet aliqd circa ipſu3 facere iquātū rōnalis eſt: ex quo nec circa voluntatē vel intell'm aliqd facit. ¶ P̄. Angelus pōt effectiue aliqd cauſare in itellu alterius angeli: ſicut dictu3 eſt diſ. 9ᵃ. ergo ⁊ in intellu hois. ꝓbatio ɔñie: qa actiuu3 q̄d pōt aliqd cauſare in paſſiuo excellentiori, pōt etiā aliqd cauſare in paſſiuo minus excellēti. Tū qa omne agens hñs actū p̄mū pōt cāre actu3 ſcōm in quocūq3 receptiuo. per hoc enī probatū eſt ꝓpoſitū diſ. 9ᵃ. Angelus aūt actu cognoſcens eſt hñs actū p̄mu3: ⁊ intell's nr̄ eſt in potētia ad actū ſcōm: ḡ ⁊c̄. ¶ P̄. Senſibile pōt imediate aliqd agere in itell'm nr̄m: ſicut p3 de ph̄taſmate: ḡ ⁊ mltō magis illud q̄d eſt actu itelligibile: quale eſt illud q̄d eſt in intellectu angeli. ¶ Contra glo. Aug. ſuper illud Math. angeli eorū ⁊c̄. dicit. homines non ſunt contēnendi: quia ad illorum cuſtodias mittuntur angeli. 18

A. l. pſal. 90 angelis ſuis deus mandauit ⁊c̄.

Vide in pͥo diſ. 3ᵃ ⁊ maxime i repoſtario. q. 4. 3. diſt. ⁊ Tho. 1. pte ſū. q. 79 arti. 6. quere alios li. ⁊ Th. vbi infra.

Hic eſt opinio Auic. 6° nāliu3 pte 5ᵃ. c. 6. quere ibi. Or ſuperior intelligentia eſt cauſa inferioris quātū ad eſſe ⁊ quātū ad cognē: ⁊ ſic deſcēdendo a ſuprema itelligētia ⁊ tandē intelligētia q̄da3 ſepata ſupior aīa itellectiua cauſat in ipa notitiā actualē ⁊ ſuā ſpēm: ⁊ itelligit per ɔuerſionē itellectualē actuale3 ad illā itelligētiā: vult ḡ dicere φ ſpēs rex̄ fluunt ab itelligentia ſeparata ſuperiore ad notitiā nālem hominū habendā. Itaq3 ſm cū nāle eſt itellectui nr̄o ɔuerti ad intelligentiam ſeparatam ad hoc φ intelligat. Or ſi verum ſit patet diſtinctione 3ᵃ p̄mi libri.

¶ Cōtra opi. Auic. arguit̄ φ tūc fruſtra aīa vniret̄ corpi: qa pp nullā pfectionē ipſius aīe vnite. nō enī ꝓpter pfectionē ipſius in ſe: qa forma nō eſt ꝓpter mām ſed econuerſo. 2° phy. nec pp pfectionē ipſius in operando: qa nō vnita poſſet habere ſpēm ab intelligentia ſicut vnita. Tex. cō. 23.

Iſta ratio videt̄ peccare: qa videt̄ ɔcludē φ fruſtra vniret̄ aīa btā corpi: qa non ꝓpter pfectionē aliquā neciā3 ad ſuā opationē: qa operatione3 h3 in qua nihil recipit a corpe. ¶ P̄. ſm aliquos aīa itelligit iquantū eſt ſupra corpus. ḡ nō ɔuenit ſibi itelligere inquātū vnit̄ corpi: ergo nec vnit̄ p ſe ꝓpter aliquā pfectionē que ſit q̄ſi neciā pp operationē eius: vt ꝓpter itelligere. ¶ Aliter improbat̄ dicta poſitio. p̄mo qa ois nr̄a cognitio orit̄ a ſenſu. p̄ ⁊ 2° poſt. p̄ meta. ⁊ 2° phyſicorū. Cecus enī natus nō pōt hr̄e pfectā notitiā de coloribus. Hec aūt oīa eſſent falſa ſi ſpēs ille intelligibiles iprimerent̄ in aīa ab ipa itelligētia. ¶ P̄. Si nulla maneret notitia habitualis nō manēte actu itelligēdi: ſequeret̄ φ ſp eſſet itell's eque in potētia eſſentiali ad intelligēdū: l3 enī ex actib⁹ gñaret̄ aliqua habilitas ad facil'r ɔuertendum intell'm ad itelligendū: qa tamē nunφ̄ haberet̄ foīa qua poſſet intelligere: que eſt actus p̄mus faciēs ipſu3 eſſe in potētia accñtali: ſed ſemp de nouo oporteret recipe talē formā p quā poſſet opari ſemp in itellu nō itelligēte eēt po⁹ eſſentialis ad actū intelligēdi: qa potētia ad forma3 illā que eēt p̄n ͫ itellectionis: l3 enī itell's hñs illū habitū acqſitū ſequētē act⁹ poſſ3 facilius acqrere illā formā φ̄ alius nō hñs eū: vn̄ l3 vnū paſſiuū ſit magis diſpoſitum ad patiēdum

Tho. in 4. ſ. diſ. 50. q. 10. vide eti. 1. pte ſū. q. 89. ar. 1. Tex. cō. 33. ⁊ in 2°. 2. c. 27. In probe.

Tex. cō. 6.

ad patiendū q̄ aliud: vtrūq3 tñ eſt in po° eſſentiali anq̄ formā recipiat: ſicut ſi lignū qḋ nō calefieret eſſet nō calidū: ⁊ vnū eſſet ſiccū ⁊ aliud humidū: q̄tis ſiccū eēt faciliter receptiuū caloris. humidū3 aūt difficilius. vtrūq3 tamen quando non calefieret eſſet in potentia eſſentiali ad calefaciendum: ita hic.

Ad queſtionē ergo rñdeo p̄ q̄d nō poſſit angelus effectiue cauſare in itellectu

A hoīs cuſtoditi. ſcḋo q̄d poſſit. ❡ De p̄mo dico q̄ nullā3 itellectionē actualē nec ſpēz itelligibilē pōt angelus cauſare in itellēu nr̄o vt totalis cauſa. rō aūt nō eſt ex aliqua ipotētia ex parte angeli: q̄a ſufficienter eſt in actu p̄mo: ⁊ pōt cauſare in alio angelo actū ſcḋm. Sed ratio eſt ex itellectu nr̄o qui p̄ ſtatu iſto eſt paſſiuū determinatū ad determinatū actiuū vt ad phātaſma ⁊ intellēm agentem: ⁊ ideo impedit̄ ne poſſit recipere imediate imutationē3 ab aliquo actu itelligibili ſine phātaſmate: q̄a phātaſmata ſe hñt pro ſtatu iſto ad intellēm nr̄m: ſicut ſenſibilia ad

3° de anima tex. cō. 39.

ſenſu3: quo ad hoc. ſ. vt ſicut ſenſus nō imutat̄ p̄mo niſi a ſenſibili extra: ſic nec intellēs nr̄ p̄ma imutatione imutat̄

q. 3. ⁊ circiter

niſi a phātaſmate. vnde aūt hoc ſit: tactū eſt diſti. 3° p̄ᵃ. ſ. ex ordine potētia3: q̄ ordo nō eſt mere ex nā hoīs vnde homo: q̄a tūc nō eſſet alius ordo in btitudine. vel igit̄ ex

B culpa: vel ex iſto ſtatu ꝑpter aliq̄d ptinēs ad culpā: cui° cauſa queratur. ❡ Ex hoc ſequit̄ q̄dā correlariū. ſ. q̄ angelus nō pōt aliquē itellēm rapere ad intellectualē viſionē: ⁊ q̄ oīs raptus factus v̄tute diaboli eſt p̄ciſe ad aliq̄d itenſe imaginādū: q̄a intenſa imaginatio facit animū ita diſtractū ab omni alia cogitatione cuiuſcūq3 actualis intellectionis q̄ vr̄ ipſū3 itellectualr̄ videre. Et cōcomitat̄ forte illā intenſa3 imaginationē alicuius rei intellectio illius imaginabilis: ſed nulla eſt ibi itellectio alicui° mere itelligibilis nō imaginabilis. Ita etiā oīs raptus ad quē pōt hō ſeipſū3 diſponere in hac vita p̄ ꝯſuetudinē nō eſt ad aliquā viſionē mere itellectualē: ſed imaginariā: ⁊ itellectionē cōcomitantē illā imaginariā: l3 forte talis quietatio in hoīe ab omnibus extrinſecis per tale3 viſionem quādoq3 diſponat: vt deus animu3 ſic tranquillū rapiat ad viſionem intellectualem.

Hinc p3 vanitas eoꝝ qui naturalr̄ volūt fieri ꝓphetꝫ pdicerē hebricoꝝ p ehabdiſticas imaginationes.

De ſecundo ſc3 q̄d poſſit angelus facere in itellectu pp̄ dicta ſcōꝝ: precipue Dio.

C 4° cele. hierar. dicētis reuelationes fieri hoīb° p̄ angelos. manifeſtū eſt q̄ angelus pōt docē hoīe3: ſic hō facit: ſed ꝑfectius: q̄a hō docet ꝓponēdo q̄dā ſigna nota audienti: quibus ꝓpoſitis audiēs circa illa ſola q̄plurimū occupatus eſt: ⁊ ita in ſe vnitus: qualis vnio nō eſt in adueniente ſcia3: q̄a iueniēs ſcia3 circa mlťa diſtrahit̄: ſilr̄ ex illis ſignis ordinate cōponit adinuicē ꝯceptus ſimplices: ſic cōponit loquēs ⁊ docēs: ⁊ cōceptus cōplexos ordinate coniungēs: ſic ſūt ſigna ordinate ꝯiunctionis apud loquētē: ⁊ ex talib° ſignis ꝑcipit veritate3 cōplexoꝝ ex terminis: ⁊ habitudinē cōplexi ad cōplexū a quo h3 veritate3 ſuā: ⁊ ita addiſcit: quā veritatē vel cōplexionē p̄ ſe nō hñet: nec diſceret ſine omni docēte: l3 hñet ſpēs oīum icōplexoꝝ. nō enī habēs multoꝝ icōplexoꝝ cōceptus nouit qualiter cōponat ea: ⁊ que cōplexa inferāt icōplexa qualitercūq3 ordinata. ſi enī hoc facere poſſet: cito ex terminis cōciperet veritates multaꝝ cōplexionū: ⁊ ex q̄buſdā cōplexionibus veritatē aliaꝝ cōplexionū: ⁊ ſic addiſcūt ingenioſi per ſe adinueniēdo: ſed tardioribus op3 ꝓponi ab alio aliqua ſigna nota: vt addiſcant per doctrinam: ⁊ hoc modo certum eſt angelu3 poſſe docere ſiue vtendo ſignis ad placitu3 inſtitutis: ⁊ hoc in corpe aſſumpto: vel mō alio formādo talia ſigna. vel vtendo ſignis nālib°. ſ. ipſis reb° adhibēdo eas ꝑſentes ſenſibus: a quib° ſenſus

Doctrina ſingularis.

R. l. taciant.

ordinate imutant̄: ⁊ ex eis phantaſmata ordinate generātur. ⁊ ſic vlterius ex eis ſpecies itelligibiles ordinate abſtrahuntur. ❡ Dubium autem eſſet vtrum citius poſſet angelus vti ſignis naturalib° q̄ ipſe: vel homo poſſet vti ſignis ad placitum inſtitutis. mirum enim videretur ſi citius poſſet imutare viſum multis ſenſibilibus vel viſibilibus a quibus abſtraherētur ſpecies neceſſarie ad vna3 magnam argumentationem hominis q̄ poſſet ipſe vel homo vti ſignis illis ad placitum inſtitutis repreſentātibus illa obiecta. ❡ Sed de alijs affirmatiuis: quid. ſ. poſſit angelus circa virtutem phantaſticam hominis agere vel cauſare. Utrum poſſit nouu3 phantaſma cauſare effectiue: vel offerendo nouum imaginabile: vel tranſportare ſiue tranſponere phantaſmata iam habita. dubium eſt. conceditur tamen cōmuniter q̄ phantaſma nouu3 nō poſſet cauſare ſine cauſa naturali: puta obiecto nato cauſare tale phantaſma. ❡ De trāſlatione phātaſmatis etiā de vno organo ad organum alterius dubiū eſſe videtur. vtrum ſpiritum vel humorem informatum phantaſmate in organo ſortis poſſit transferre ad organum Platonis manente eodem phantaſmate. non enim poteſt aliter phantaſma transferre niſi transferat ſubiectu3. ❡ Et forte diceretur q̄ tranſlato humore ab organo ſortis non remaneret in eo phantaſma: q̄a non eſſet in eadem proportione ad ſuam cauſam a qua gignebatur. ❡ Sed iſta rō non concludit: q̄a ſenſus particularis reſpectu phātaſmatis eſt tñ cauſa in fieri: ⁊ non in facto eſſe. ❡ Si etia3 talis tranſlatio fieret a ſorte informato phātaſmate manēte negaretur ille ad cuius organu3 fieret tranſlatio poſſe

Pars negatiua poti° ſuſtinēda h̄ vr̄: ſ3 neutra pōt aliq̄ certa rōne demonſtrari.

D vti tali phātaſmate: q̄a nullius phātaſia nata eſt vti phātaſmate niſi genito a ſenſibili preſenti ſuo ſenſui. ❡ Sed nec iſta ratio cogit: q̄a ſi deus imprimeret ceco nato phātaſma de colore poſſet vti eo vigilans ad imaginandum colores. q̄ꝺ eni3 nō eſt cā forme in eē: ſ3 tm̄ in fieri: nō vr̄ eē neceſſaria cā forme quātū ad actū eius 2^m. Ad neutrū iſtoꝝ duoꝝ vr̄ eē rō neceſſaria p̄ vna pte vel p̄ alia. ❡ Tertio mō de trāſlatione phātaſmatū in eode3 dī q̄ pōt facere motū localē humorū ⁊ ſpirituū: ad quē motu3 ſequit̄ trāſpoſitio phātaſmatū ⁊ ordinata imutatio itellect° poſſibilis ab eis. ❡ S3 hoc vr̄ difficile ad itelligēdū: nō. n. q̄ꝺlibet phātaſma h3 ſpiritū vel humorē pro ſubiecto: q̄a tot poſſent ſimul phātaſmata eē in virtute phātaſtica quot eis nō poſſent aſſignari ꝓpria ſubiecta: nec ēt mot° aliquis localis ſpūs vel humoꝝ3 vr̄ facere aliq̄ꝺ phātaſma mouere magis q̄ prius niſi aliq̄d faciat circa illud phātaſma per alterationē. ❡ Hoc tādē quarto ꝯcedit̄ q̄ poſſit circa virtutē phātaſticā amouere ipedimētū: puta ſi ipedimētū ordinate imutatiōis a phātaſmatib° erat ꝑturbatio ſpūum vel humoꝝ: angelus pōt illā ſedare: q̄ ſedata occurrēt ordinate. ❡ Poſſet ēt dici q̄ p̄ter illā viā q̄ pōt docere per ſigna ſenſibilia excellētius q̄ hō: ⁊ p̄ter quācūq3 viā circa virtutē phātaſticā vbi nō eſt aliq̄ via multū certa: niſi vltima de amotione ipedimēti: aliq̄d poſſet

Egidius q̄li. 6. q. 16.

E opari circa itellēm poſſibilē nō imediate cāndo ſpēm intelligibilē vt totalis cā: ſ3 vt cā ꝑtialis per intellēm ſuum agētē coagēs intellūi agenti hominis: ita q̄ illi duo intellectus agētes angeli ⁊ hominis qui ſūt euiſdē rōnis poſſent cum phantaſmate efficacius opari q̄ ſolus intellēs agens hoīs: ⁊ ita producere ſpeciem intelligibilem perfectiorem: ⁊ diſtinctius repreſentantem quidditatem.

Ad argumēta. Ad p̄^m dico: q̄ nō fruſtra cuſtodit hoīe3: q̄a pōt circa itellēm ei° docēdo p̄ ſigna ſenſibilia efficaci° aliq̄d facē q̄ hō: ⁊ forte aliq̄d opando circa phātaſiā: ⁊ forte circa itellēm poſſe3 ſ3 vlt^m modū. Dato ēt q̄ nullū iſtoꝝ poſſit eē, adhuc nō fru

ſtra eſſet cuſtodia coꝝ:qa cuſtodiunt nos a multis impu
gnationib⁹ demonū:ſm ꝙ dicit Hieronymus in homel.
ſup illud Matth.18. Angeli coꝛuꝫ ſemꝑ vident ⁊c̃.neqꝫ
enī tuta poſſet eſſe vita mortaliū ⁊c̃.quere eū ibi.❡ Ad
2ᵐ.ↄ͠ñtia nō valet.qa illud paſſum inferius nō eſt capax
pro ſtatu iſto ab illo agente:⁊ hoc qa paſſum eſt impedi
tum pro ſtatu iſto:ne aliqd tale recipiat.vnde iſta impo
tentia nō eſt ex defectu potētie actiue angeli:vel ex ipo
tentia ꝟtutis paſſiue intell's nr̃i abſolute in recipiēdo:ſed
ex impedimēto ꝑ ſtatu iſto.❡ Per hoc patet ad vtrāqꝫ
ꝓbationē ↄ͠ñtie.actiuū eni pōt agere in paſſiuuꝫ:qn̄ non
eſt impeditū a receptione forme ad quā agit tale agēs:ſꝫ
dum eſt ipeditū nō pōt agere potētia ꝓpinqua:lꝫ poſſit
agere potētia remota.❡ Et ſi dicas:tūc nō poſſet deus
pro ſtatu iſto imediate agere in itell'm nr̃m ſine phātaſ
F mate.Dico ꝙ ↄ͠ñtia nō valet:qa illud impedimentū pro
ſtatu iſto.ſ.ordo iter potētias iferiores ſubeſt cauſalitati
dei:nō autē cauſalitati alicuius creature:⁊ ideo cuilibet
creature:que preſupponit iſtū ordinē eſt impedimētuꝫ.
nō aūt deo vel ad deū qui eſt ſuper iſtū ordinem.❡ Ad
vltimū patet:ꝙ ſenſibilia pñt imutare intell'm pro ſtatu
iſto.nō aūt mere intelligibilia:nō qa illa non ſunt actiua:
nec qa intell's noſter nō eſt paſſiuus reſpectu eoꝝ abſo
lute:ſed qa pro ſtatu iſto impedit̃ ne patiat̃:vel recipiat
a talibus imediate.amoto aūt tali impedimento:tūc reci
pit ſicut eſt in beatitudine: tunc loquet̃ angelus homini
beato:⁊ hō beatus alij homini beato:ſicut dictuꝫ eſt ꝑus
angelū loqui itellectualr̃ angelo:qa tunc ſm promiſſum
22.Idem Marc.12. Saluatoris in Mattheo.Erimus ſic angeli dei:tūc laus
⁊ glīa ⁊c̃.❡ Et ex hoc pꝫ quare Doctor non pōt cauſare
ſciam in diſcipulo:nō ꝓpter defectum virtutis actiue in
ſcīa docētis:ſed ꝓpter capacitatem intellectus diſcipuli
pro ſtatu iſto:pro quo habet impedimentum:ne ſic imu
tetur:quia pro ſtatu iſto determinatur ad phantaſmata:
ſicut ad ipſum immutantia ſicut dictum eſt.

❡ Hec de angelice nature conditione dicta
ſufficiant ⁊c̃.

Circa diſtictionē 12ᵃᵐ in qua Magr̃
agit de creatura pure corpora
Quere.vv.co piolſuꝫ in his qōnibus. li queruntur duo de pn° mālī.Primo vtꝝ
in ſubā gn̄abili ⁊ corruptibili ſit aliq̃ en
titas poſitiua realiter diſtincta a forma:
Tex.cō.8. Arguit̃ ꝙ nō.Phs 7° meta.materia nō
eſt quid,nec quale:⁊ ſic de alijs ꝑdicamē
A.l.ergo nul la entitas po ſitiua. tis.⁊ergo nō ↄtinet̃ ſub aliquo illoꝝ quibus ens diuidit̃
⁊ diſtinguit̃:ergo nō diſtinguit̃ a forma.forma eni ſuba
Ricar. vbi i fra. lis eſt ſuba.❡ Sed dices ꝙ nō eſt ens actu:ſꝫ tn̄ eſt ens
A.l.materie non eſt mā. in potētia.❡ Contra.materia nō eſt mā in potētia:quia
materia nō eſt in materia:nec eſt forma vt dictū eſt:nec
compoſitum:⁊ ſic de alijs:ergo nihil.
❡ Cōfirmat̃.Si mā eſt ens in potētia:aut eſt in potētia
.a. materia aut in potētia forma:aut in potētia cōpoſitū.nō
p° celi.⁊ prio priorū.t.c.3. eſt in potētia forma nec cōpoſitū:qa vtroqꝫ poſito in eē
nō eſſet materia.ſimilr̃ poſito in eſſe ꝙ eſſet alteꝝ iſtoꝝ
nullū ſequeret̃ ipoſſe:qa poſſibili poſito in eſſe ⁊c̃. Eodē
modo mā non eſt in potētia materia:qa tūc mā non eēt
materia:⁊ ens per ſe nō dicit̃ pluribus modis.pꝫ 2° de
.l. anima.igitur materia nō eſt ens in potentia ⁊c̃.
Tex.cō.2. ❡ P.5° phy.qd̄ mouet̃ eſt:ſed qd̄ generat̃ nō eſt.per hoc
Tex.cō.8. volens probare dītam gn̄ōnis a motu:igit̃ opꝫ ꝙ intelli
gatur ibi eodē modo:eſſe in ſcđo negatiue:⁊ in pmo affir
matiue.Sed eſſe qd̄ affirmat̃ de eo qd̄ mouet̃,eſt eſſe in
potētia:qa motus eſt actus entis in potētia ſm ꝙ huius
Tex.cō.6. 3.phyſicoꝝ.ergo eſſe qd̄ negat̃ de eo qd̄ generat̃ eſt eſſe

in potētia.igitur materia:que eſt ſubiectum generationis
non eſt ens in potentia:qa argumentum non procedit de
termino generationis:ſed de ſubiecto:qa de termino mo
tus non eſt verum dicere ꝙ ſit:ſicut nec generationis dū
eſt in generari.Cum igitur materia nō ſit ens in actu: nec
ens in potentia.ergo eſt nihil. ❡ Preterea.primo phyſi. T.c.69.
materia non eſt ſcibilis niſi in analogia ad formam.ſed ſi
eſſet per ſe ens ſine entitate forme : tunc ens diſtinctum a
forma.eſſet per ſe itelligibilis.ergo.❡ Preterea.Si ma
teria eſſet aliquid:eſſet aliqs actus:qa ens poſitiuū extra
animam actus quidā eſt.Sed non eſt actus: qa actus di 7.meta.t.c.
ſtinguit ⁊ diuidit:materia aūt nec diuidit nec diſtinguit: 49.
qa in fundamento nature nihil eſt diſtinctum.primo me T.c.17.
ta.⁊c̃. ❡ Preterea.Si eſſet actus cōpoſituꝫ nō eſſet per a.l.2.antique tranſlationis.
ſe vnuꝫ:qa ex duobus entibus in actu non fit per ſe vnū:
nec poteſt eſſe compoſitum:qa compoſituꝫ non eſt prin 8.me.t.c.15.
cipium ſed principiatum. Si autem eſſet actus eſſet vel
actus qui eſt forma:vel actu ens compoſitum.Cū igitur
non ſit nec hoc nec illud,eſt nihil. vel non eſt aliqua enti
tas diſtincta a forma. ❡ Contra.phs.2.phyſi. ⁊.5.meta. T.c.28.
materia eſt ex qua fit res cum inſit.⁊ ponitur:cū inſit,ad T.c.2.⁊.4.
differentiam termini oppoſiti:ex quo fit res : non tamen idē p̄io phy.
ineſt.forma autem eſt terminus factionis:vel per hoc qd̄ t.c.82.
eſt:ex qua:pꝫ ꝙ nō eſt forma:qa illud ex quo fit cōpoſitū
ꝑcedit formā:per hoc ꝙ dr̃:cū inſit:excludit̃ ꝑuatio.ergo.

Hic dicit vna opinio.rem generabilem ⁊ corrupti Ric.de me
bilem habere in ſe tn̄ vnam realitatem dia villa qlt.
poſitiuam:⁊ quidam dicunt illam eſſe materiaꝫ: ⁊ quidā 4.q.5.ar.pri
formam.Et differunt opi. iſte ſolum in voce ⁊ non in re. mo tagit idē
Nam dicentes illam realitatem eſſe materiaꝫ dicūt ma quoli. 2. q. 1.
teriam proficere in gradu entitatis nō per aliquid extrin Alber.ma.vi
ſecum:ſed per ſuum intrinſecum.Exemplū de quātitate de ad hoc.22
interminata:que terminatur non per aliquid extrinſecū: di.3.
ſed per terminum intrinſecum . Sic vt dicunt: forma. Auer.tho. & alij plures q̄re.M.
Sicut enim dimēſio interminata proficit vſqꝫ ad termi .a.
num ⁊ non eſt quantitas terminata res alia ab intermina
ta:⁊ eſt terminus intrinſecus : tamē aliquo modo dicitur
quantitas compoſita ex interminata ⁊ termino:ſic forma
non eſt terminus extrinſecus:ſed intrinſecus materie:que .l.
lꝫ ſit terminus : non tamen eſt aliud a materia : ⁊ ipſa vt
aliter ⁊ aliter terminatur : dicitur aliud ⁊ aliud compoſi
tum : ⁊ tamen omnes illi gradus ſunt idem materie idē
tice.Alij vocant illud formam.

Poſitio iſta non videtur rationalis : nec videt̃
eſſe ſm intentionē phi. Arguo eniꝫ T.c.23.
ſic.In generatione naturali ſm phm pmo de generatio Idē.1.phy.t.
ne.ſemper aliquid corrumpitur ⁊ aliquid generatur.Sꝫ c.60.⁊.63.⁊
tunc accipit phs:ꝙ in generatione ex oppoſito fit oppoſi 7.meta.te.c.
tū:nō ꝙ oppoſitū maneat:ſed aliquod cōe vtriqꝫ termi 22.26. ⁊.32.
no qd̄ vult eſſe materiam:que non poteſt eſſe idem cum ⁊.8.meta.t.c.
aliquo oppoſitorum:qa vnum oppoſitorum non manet 4.⁊.12.me.
cum alio.❡ Sed reſpondetur ꝙ agens naturale requi t.c.6.⁊.10.
rit aliqd in qd̄ agat:⁊ hoc eſt termin⁹ corrūpēdus. Tunc
igit̃ qn̄ dicit̃ ꝙ hoc fit illud.verū eſt:nō tn̄ dicit̃ ꝙ aliqd
maneat eius qd̄ ꝑfuit:qd̄ ſit cōe illis.ſꝫ ita fit ex oppoſito
ꝙ hoc totum fit hoc totū: ⁊ iſta vī intentio phi primo de T.c.10.⁊.15
gen̄.vbi dicit ꝙ in hoc diſtinguit̃ gn̄atio ab alteratione:
qa in generatione totū cōuertit̃ in totū:nō ſic in alteratio
ne.ꝑꝑ hoc ꝙ gn̄abilia ⁊ corruptibilia ſunt ꝑ ſe entia ſim
plicia.❡ Cōtra.nihil ꝓhibet effectū ꝓduci ab agēte ſine A
illo:quo pñte virtus agētis magis debilitat̃ ꝙ̄ fortificet̃:
ſꝫ preſentia cōtrarij in aere qd̄ dꝫ corrūpi ab igne magis
debilitat virtutē ignis ad producendum igneꝫ ꝙ̄ fortifi
cet.ergo ignis agēs qui ꝑhabet in virtute ſua totū ignem
generādū:qꝛ ignis generandus non eſt niſi quid ſimplex

ſm illos nō hñs partē ⁊ partē realiter diſtinctas poterit ignē gñare nullo cōtrario preſuppoſito. ¶ Ex hoc idem arguit̄ aliter ſic. Agens nāle potens in aliquem effectū totū de neceſſitate producit eū. ſi nō ꝓhibet̄: quia agens nāle nō impeditū de neceſſitate agit in qōlibet: qḋ eſt in v̄tute eius actiua: vt pꝫ de forma quā ꝓducit ⁊ inducit neceſſario agēs nō īpeditū nec ab aliquo agēte nec ex pte paſſi. Si igit̄ agens nāle hꝫ aliquē totalē effectū in v̄tute ſua actiua neccio ponet ipſum / ſi nō fuerit īpeditū: ſed nō impedit̄ niſi per ꝯtrariū corrūpendū. ſi aūt in corrūpendo nō ſit aliqḋ nō ꝯtrariū: qḋ de ſe ſit pars cōpoſiti: ſꝫ totū eſt ꝯtrariū agēs nō īdiget oppoſito in ꝓducēdo: nec opꝫ ꝙ corrūpat: qa nō corrūpit niſi vt aliqḋ: qḋ eſt in corrupto: ſit ipſius geniti: qa etiā ex eius p̄ſentia magis īpediret̄ ꝙ ꝓmoueret̄ in actione ſua. ideo eni agēs nō pōt ꝓducere niſi corrūpēdo: qa nō hꝫ totū effectū in v̄tute ſua: ⁊ ideo opꝫ corrūpere aliqḋ: vt qḋ fuit aliqḋ alterius: ſcilꝫ corrupti / ſit aliqḋ ipſius geniti: ꝗ ⁊c. ¶ P. 2° ſic. Aliqua ſuba eſt corruptibilis per aliqḋ intrinſecū ſibi ſm Phm 7° meta. c. 5. ſed nulla ſuba que eſt forma ſimplex eſt corruptibilis per aliqḋ ſibi īrīſecū. ergo cū aliqua ſit corruptibilis: hoc erit ꝑ aliqḋ intrinſecū aliud a forma. hoc nō eſt niſi materia vt dicit Phs in eodem 7° ꝙ mā eſt qua res pōt eſſe ⁊ nō eſſe. ¶ Dices ꝙ ideo eſt corruptibilis: qa hꝫ ꝯtrariū. Sed h̄ nō valet: qa nō hꝫ ꝯtrariū alicui rōne cui⁹ ſit corruptibile: niſi qa hꝫ aliqḋ īrīnſecū rōne cuius hꝫ poſſe nō eſſe: qa. ſ. per hoc pōt recipere ſuū ꝯtrarium: ⁊ hoc inſinuat Phs dicens ibi ꝙ mā eſt illud quo res poteſt eſſe ⁊ non eſſe. Et rō eſt: qa eſt capax alicuius forme quā nō hꝫ: que opponit̄ illi ſub qua eſt. ¶ P. Si mā nō eſt diſtincta a forma: nō eſt poſſibilis aliq̄ mutatio ſubalis. probo per Phm 5° phyſi. mutatio quedā eſt de non ſubiecto in ſubm. alia a ſubiecto in nō ſubꝫ. alia de ſubto in ſubm. de nō ſubiecto aūt in non ſubm eſt impoſſis: ſed oīs mutatio eſt aliter ſe habētis: tūc ſic. Generatio eſt mutatio de nō ſubiecto in ſubm: igit̄ eſt ibi aliquid aliter ſe hñs: ſed ſi nō eſt ibi materia que ponit̄ ſubm cōe: igit̄ generatio nō eſt a nō ſubto in ſubꝫ: nec corruptio a ſubiecto in nō ſubm: hoc eſt nō erit in corruptione mutatio a forā in p̄uationē: nec in gñatione a p̄uatione ad formā: ſic ibi nō eſt ſubm materia: qa p̄uatio nō eſt niſi in ſubto apto nato. ¶ Et ſi dicas ꝙ ignis qui generat̄ vel corrumpit̄ aliter ſe hꝫ: nō valet: qa nihil ignis manet: ergo nec ignis aliter ſe hꝫ: qꝛ aliter ſe hr̄e eſt ꝯditio entis: vt pꝫ 4° meta. ¶ Et ſi dicas quare nō pōt ꝯuerti totū in totū: vt ex toto generet̄ totū: Dico ꝙ bene pōt hoc fieri: ſed nō gñando: ſed magis trāſubſtando ſicut panis ꝯuertit̄ in corpus chri: ⁊ iſta ꝯuerſio nō eſt mutatio: vt dicit̄ in 4°. ¶ Et tūc reſpōdeo ad auc̄tē que eſt vocalis cū dicit̄. Generatio eſt mutatio totius in totū. Sciendū eſt eni ꝙ in alijs mutationibus extra ſubam ſicut in alteratione nō eſt mutatio totius in totū: qa ibi nō eſt ꝓprie aliqḋ totū: tñ eo modo quo eſt ibi totū quaſi per accñs: ⁊ quadā aggregatione: eo modo eſt ibi mutatio totius in totū: vnde in 7° meta. dicit Phs ꝙ nō generat̄ albedo: ſed lignū albū: tñ lignū albū nō eſt vere totū: niſi ſm quid: ſicut nec aceruus lapidū eſt ꝓprie totū: ſed partes vel lapides: ſed lignū eſt quoddā ꝑ ſe totū: ⁊ generat̄ totū per ſe: qḋ eſt per ſe vnū quotcūqꝫ forme ſint in tali per ſe vno: qa eni ignis eſt aliquod totū per ſe vnū ens qḋ eſt gñatū: ⁊ aqua ſimilr̄ eſt quoddā totū habēs partes realr̄ diſtinctas: que vere faciunt vnū per ſe: ideo tota dicit̄ corrūpi vel eſſe corrupta qñ ex ea fit ignis: ⁊ hinc eſt ꝙ totū dicit̄ cōuerti in totū: qa totū per ſe vnū fit poſt corruptionē alicui⁹ totius: qḋ vere fuit vnū: ⁊ per ꝯñs vere totū corruptū: q̄lis ſubm

9° metaphy. tex. cō. 10.

Tex. cō. 22. Idem 8° me ta. c. 12.

Tex. cō. 23. Idem 2° de gene. c. 51.

Tex. cō. 7.

5° ⁊ 6° phy.

Tex. cō. 22. Idē. 10. met. tex. cō. 12.

Vide 10° ⁊ 11° p° de gnōne t. cō. 10. ⁊. 23.

Vide 11° diſ. 4. 4.

Tex. c. 22. 27.

Idē 8° met. tex. cō. 14.

Doctrina pe rypathetica

maneat cōe. ¶ Itē. in omni enim genere tūc eſt reperire per ſe ordinē ⁊ ſtatū. 2. meta. ſicut patet in genere cāe efficiētis. In genere igit̄ cauſe materialis erit ordo eēntialis: ⁊ ſic in receptiuis mālibus erit dare primū receptiuū eſſentialr̄: ſꝫ primū receptiuū nō eſt niſi ad pᵐ actū: ſꝫ primus actus eſt ſubſtātialis. Idem non recipit ſeipſum: ſꝫ opꝫ ꝙ realr̄ diſtinguat̄ ab illo. ergo primū cōpoſitū erit cōpoſitū ex p̄ receptiuo: ⁊ actu p̄ realiter diſtīcto ab illo. ¶ Preterea. aliqḋ cauſatū eſt cauſatū a quatuor cauſis: qꝛ ſi nō ſequit̄ ꝙ aliqua cā vltima cauſabit ſine p̄oꝛi: vel erit dare ꝙ mā nō erit cā per ſe alicuius. ꝓbatio. nullum cauſatū eſt quin habeat formā. igit̄ ſi nō eſt ex oīb⁹ quatuor cauſis. ſequit̄ ꝙ vel nō habeat efficiētē ſiue finem. que ſunt cāe p̄ores ꝙ ſit forā: vel ſi hꝫ illas: ſequit̄ ꝙ mā nullius erit cā tūc arguo ſic. Si aliqḋ cauſatum eſt vere cauſatū. vere eſt a quatuor cauſis: ſꝫ mā non eſt idē cāto. ergo cauſatū hꝫ in ſe mām ⁊ formam que ſunt due cauſe. ¶ Aliqḋ cauſatū eſt cauſatum a quatuor cauſis. ergo ſequit̄ / vel ꝙ cauſa aliqua vltima cauſabit ſine aliqua p̄oreputa ſine efficiente vel fine: vel ꝙ cauſa mālis non ſit cauſa quorū vtrūqꝫ eſt impoſſibile. primum quidē: qꝛ in eſſentialiter ordinatis nō eſt vltimū ſine primo. 2ᵐ etiā qꝛ qḋ hꝫ formam pro cauſa hꝫ ſimiliter neceſſario materiam pro cauſa: ſed hoc eſt propoſitum: qꝛ cauſa ⁊ cauſatum realiter diſtinguuntur. ergo oportet ponere in compoſito generabili ⁊ corruptibili materiā aliam a forma. ¶ Preterea. ſubſtantia per ſe exiſtēs diuidit̄ in ſubſtātiā ſimplicē ⁊ cōpoſitā: ſꝫ compoſita nō pōt eē per ſe diuiſa cōtra ſimplicē: niſi habeat partē realiter differētē ⁊ realiter diſtinctā a forma. ergo. ¶ Preterea Aug. lib. cōfeſ. Duo feciſti dñe: vnū ꝓpe te: ⁊ aliud ꝓpe nihil: qḋ vocat materiam. forma autē nō pōt eſſe prope nihil. Silr̄. 7. ſup gen. ad lrāꝫ dicit idē. ¶ P. Augu. ꝓbat ibi mām eſſe notā ꝑmutationē: qꝛ opꝫ aliqḋ moueri ſicut dicit phs: ꝓp qḋ dicit Cōmē. ꝙ trāſmutatio fecit ſcire mām. ¶ Ad rōnē op. dico ꝙ ſi forma ſubſtātialis non eſſet niſi gradus intrinſecus materie: ſequeret̄ tūc ꝙ per illos gradus generabilia nō diſtinguant̄ ſpē: qꝛ iſti gradus ſunt eēntialr̄ idē tertio. ſ. māe: nec eſt alterius ratiōis ſm illos gradus. ¶ Preterea. certū eſt ꝙ aīa itellectiua nō pōt eē gradus intrinſecus materie: qꝛ ipſa eſt terminus creationis.

a. l. 4°.

Poſſit h̄ aſſignari pa^m argumēti vel fortificatio rōnis p̄cedētis abſqꝫ.

T. c. 5. ⁊ ſic.

Et quatuor ſunt cāe rerū nālid. 2. phyſi. t. c. 27. ⁊ 5 meta. t. c. 5. ⁊ 6.

11. c. 32.

4. phyſi. cōmen. 38. ⁊. 8. meta. c. 12.

Eſt igitur vidēdū primo quale ens eſt mā. Ad qḋ p̄mitto quādā diſtinctionē de po^a. Aliqḋ eniꝫ pōt eē in potētia duplr̄. vno modo vt terminus. alio mō vt ſubiectū. qḋ eſt in potētia ad terminū: ⁊ forte eſt eadē potentia: ſed vt cōparata ad diuerſa dicit̄ obiectiua vel ſubiectiua: ita ꝙ ſubiectū exiſtēs dicit̄ in po^a ſubiectiua: ⁊ eadē vt reſpicit agēs di obiectiua. pñt tñ ſeparari / vt in creabili / vbi eſt potētia obiectiua ⁊ nō ſubiectiua: qꝛ ibi nō ſubijcit̄ aliqḋ. ¶ Dicunt ergo aliqui ꝙ materia eſt in potentia obiectiua tm̄. ſicut albedo eſt in potētia obiectiua: qñ non eſt / que tamē ſm quid eſt: qꝛ eſt in virtute cauſe vel cauſarū ſuarū. ¶ Cōtra hoc concludunt oēs rōnes facte ſuperius. ¶ Et iterū arguo ſic. qui hꝫ totū ignem generandum in virtute ſua actiua pōt totum illum generare / ex quo nō ſupponit aliquid per ſe ens in potentia ſubiectiua. ergo. ¶ Similr̄ ēt nec ignis nec qḋcūqꝫ generatum vel generandū erit realiter compoſitum ex diuerſis entibus: ſed ſimplex quoddam. Non ſaluatur etiam mutatio ſubſtantialis ſm hāc viam: qꝛ nihil aliter ſe hꝫ in mutatione ſubſtantiali. quod enim aliter ſe habet nūc ꝙ prius: opꝫ manere ⁊ eſſe. ⁊ ſm hanc viam materia non eſt niſi in termino: vel terminus generationis vt videtur ſimiliter: patet ꝙ hec via negat compoſitionem: ſicut enim quando albedo de potentia

B

Hic termina tur qḋ iſte in aligb⁹ antiqꝫ originalib⁹ ⁊ iſta hacten⁹ ſatis diuerſiſicant̄ origina lia. ⁊. q. ſeqne nō ponit: qꝛ ē de repoſitio nib⁹ ex q̄bus cōplementum hu⁹. q. hꝫ. ⁊ ex. q. 7. meta. q. 9. ⁊ alibi.

obiectiua redit ad actū:nō ꝓpter hoc ſit in albedine realis cōpoſitio:ſic cū ex igne in po° fiet ignis in actu nulla erit ibi cōpoſitio:ꝛ ideo ponēs mām ſolū in po° obiectiua ꝛ nō ſubiectiua negat oēm rationē ꝓhi de materia.

C

T.c.52.ꝛ iſt. T.c.7.ꝛ idē. Tex.cō.28. Tex.cō.2. T.c.24.ꝛ.34 Tex.cō.17. T.c.7.ꝛ.8. Tex.cō.28. Aug. vbi ſ. vid. p° de ge: t.cō.1.ꝛ.23.ꝛ 1.phy.t.c.60 ꝛ.82.ꝛ.8.me ta.t.c.3.ꝛ.4. ꝛ.12.meta.t. c.6.ꝛ.10.ad ꝓpo™ ſupra.

Dico igitur ꝙ mā eſt per ſe vnū pn™ nature: vt dicit ꝓhs p phy.ꝛ 2°. Qꝛ eſt p ſe eā: vt dicit 2° phyſi.ꝛ 5° meta. Qꝛ eſt ps alicuius cōpoſiti 7° meta. Qꝛ eſt per ſe fundamētū formaꝝ p meta. Qꝛ eſt p ſe ſubm mutationū ſubaliū.5° phy. Qꝛ eſt per ſe cauſa cōpoſiti 2° phyſi. Qꝛ eſt terminus creationis:igiē ſequiē ꝙ eſt aliqd nō in potētia obiectiua tm̄ vt ꝓbant oēs rōnes ſupradicte:ſꝫ opꝫ tūc ꝙ ſit in po° ſubſtātia exiſtēs in actu vel actus:nō curo quōcūqꝫ dicaē:ſm ꝙ omne illud diciē eſſe actu vel actus:qd eſt extra cām ſuā:cuꝫ eni ſit pn™ ꝛ cā entis:opꝫ necio ꝙ ſit aliqd ens:ga cū pncipiatū ꝛ cauſatū depēdeat a cauſa ſua:ꝛ a pn° ſuo:ſi eſſet nihil/vel nō ens:depēderet ens a nihilo vel nō ente:qd eſt ipoſſibile. ¶ P. Manet ſub terminis oppoſitis eadē ꝛ ſub potentijs numero diuerſis:que in ipſa corrūpunē:ꝛ eſt terminus creationis.pꝫ:ꝛ ſm hoc eſt realitas diſtīcta a forma ex eiſdē cauſis ꝛ eſt gd poſitiuū:ga receptiuuꝫ ſoꝛe. Tn̄ diciē ens in po°:ga quāto aliqd hꝫ minus de actu: tanto magis eſt in po°. Et ga mā eſt receptiua oium formaruꝫ ſubaliū ꝛ accidētaliū:ideo maxie eſt in po° reſpectu earū:ꝛ ideo diffiniē per eſſe in po° ſm Ari.nō eni hꝫ actuꝫ diſtinguentē vel diuidentē vel receptū vel informanteꝫ ꝛ dantē ſibi eſſe ſpecificū. Ex quo tn̄ eſt receptiuū iſtius actus per ſuppoſitum:ꝛ eſt cauſa compoſiti:nō pōt eſſe nihil:ga nihil nō eſt alicuius receptiuum.

vbi ſupra. Ec putabat Ari. de ſoꝛa corporeitatis materie coeterna.

T.cō.1.ꝛ.23. Arguit ꝯtra ſe Doc. ſcioꝛ arguitōꝛ pcipē nō potentiuꝫ gd ſit actus entitati uus materie.

Sed contra hoc obijciē ꝙ.ſ.materia nō hēat tale eſſe in actu.ꝓhs eni p de gnōne. arguit ꝯ illos qui ponebāt ſubm gnōnis ſiue mām aliqd corpus in actu:ga tūc gnatio ſm ꝓhm nō eſſet niſi alteratio:ga omne qd aduenit enti in actu eſt accidēs:igiē eodē modo hic ſi materia ſit de ſe aliqua entitas in actu vl̄ actualr̄ diſtīcta ꝯ formā:ꝛ ſolū diceretē ens in potētia:ga receptiua actus cōpletiui ſpēi.gcqd igiē adueniret cōſtitueret vnū ens p accñs cū coꝛolleretē igitur ois mutatio ſubalis p hūc modū. ¶ P. Potētiale in oib° alijs generibus a ſuba nō eſt actu illi° gñis:pꝫ in omni gñe accidētis:nā ſuſceptiuū coloris nihil eſt in gñe coloris:igiē in genere ſube receptiuū iſtius gñis:nihil erit gñis ſube:igitur ſuſceptiuū forme ſubalis nō eſt realr̄ diſtinctuꝫ a forma ſubali:ga illud receptiuū nō poniē in aliquo gñe:nec reduciē ad aliqd aliud genus q̄ȝ ad ſubam:nō igiē realr̄ diſtinguiē a foꝛa. ¶ P. Ex duob° entib° in actu nō ſit p ſe vnū.igiē ex mā q̄ ſm iſtū modū eſt in actu,nō fieret p ſe vnū cū foꝛa:nec reſultaret vnū cōpoſitū:qd eēt p ſe vnū.

7° metaphy. tex.cō.49.

Rō efficaciſſima ꝯ aduerſarios de materie entitate: pro qua vide Tho.p° phy. in digreſſiōe ō mā:vbi aꝑte tꝫ māꝫ hēe ꝓpriā entitatem in actu:ꝛ ſ inquit ꝙ mā nō eſt in potētia ad ſuū eēꝛ ſed ſm illud ſuū eſſe eſt in po° ad foꝛaꝫ:ꝛ iō recte dr̄ mā ens in potētia:ſꝫ in potētia ens:ꝛ in hoc decipiunē plerīqꝫ.

Reſpondeo vt prius ꝙ mā dicit entitatē aliquā poſitiuā extra intellm̄ ꝛ cām ſuam ſm quā entitatē eſt capax formaꝝ ſubaliū:que ſunt act° ſimplr̄.vn̄ opꝫ vl̄ ꝙ res gñabilis ꝛ corruptibilis ſit oīno ſimplex vt forma.vel cōponaē ex aliquo ꝛ nihilo:vel ſit cōpoſitū ex aliquo ꝛ aliquo.pmū eſt abſurdū.ſ.ꝙ gñabile ſit ſimplex.ꝛ ꝯtra hoc ſunt rōnes ſuperi° facte. Scdm etiā eſt impoſſe.ſ.ꝙ aliqd componaē ex nihilo ꝛ aliquo. igiē ſequiē necio. Tertiū.ſ.ꝙ aliqd cōponiē ex aliquo ꝛ aliquo ſicut ex materia ꝛ forma.nō eſt aūt incōueniēs ꝙ in cōpoſito ſit aliquid ꝛ aliqd:ſicut nō eſt incōueniēs ꝙ aliqd ſit cōpoſitū. ¶ Et nunc ad arg™ 2™ dico ꝙ ſicut nō repugnat per ſe vni ꝙ ſit compoſitū:ita non repugnat ei ꝙ ſit ex aliquibus actualibus entitatib° realr̄ diſtinctis. ¶ Sed dices ꝙ ita ex albo ꝛ ligno pōt fieri vnū per ſe:ga quoddā cōpoſituꝫ. ¶ Reſpondeo.in ente cōi vnitas vel eſt idē qd ens:vel eſt paſſio imediate ꝯñs ens:ꝛ ideo non pōt demōſtrari de ente:qꝛ ſi demōſtraretur:aut hoc eſſet ex diffinitiōe ſubiecti.ſ.entis vel vnius. Sꝫ iſta ſunt trāſcēdentia:ꝛ non hñt diffinitionē:ꝛ iō vnitas in cōi vel paſſio imediata entis que eſt eſſe vnū nō pōt demōſtrari de ente:vel ſi eſſe vnum ſit paſſio mediata:illud tn̄ per qd ineſt enti nō eſt nobis notū. Sic etiā dico in ſpāli vnitas entis ſpālis vl̄ eſt paſſio imediata eius ꝛ ſm hoc cuilibet enti ſpāli imediate ineſt ſua vnitas:vl̄ ſi ineſt ex natura alterius illud nō eſt nobis notū. ¶ Qn̄ ergo queriē quare hoc cōpoſitū eſt per ſe vnum,nō eſt reddēda alia cauſa:niſi qꝛ hꝫ talē formā qua eſt per ſe ens: ideo per ſe vnū:ꝛ ita de compoſito nō eſt alia cauſa reddēda:ꝛ ideo ſicut ens per ſe poteſt eſſe ſimplex ꝛ compoſitum:ſic nec repugnat per ſe paſſioni eius.ſ.ſue vnitati eē ſimplex vel cōpoſita. ¶ Sꝫ dices,tu hñ aſſignas rōnem vnitatis ex parte totius:ga.ſ.totū iō eſt per ſe vnū ga hꝫ talē formā: ꝛ aliud eſt per accñs vnū ꝓꝑ talē formā. ¶ Sꝫ quero de partib° cōpoſiti vn̄ habēt ꝙ iſte dant eſſe per ſe vnuꝫ:ꝛ alie nō. ¶ Rn̄. phs.8.meta. querit quare aliqd eſt vnū: ꝛ dicit ꝙ ſimplex eſt vnū qꝛ ſtatim eſt id qd eſt. Sꝫ in cōpoſitis eſt dare aliquā rōnē ꝛ neſciuit phs aliaꝫ dare:niſi ga hoc eſt actus ꝛ illud potētia:ita ꝙ hoc eſt potētia eēntialiter receptiua ſm totū genus ſuū:ꝛ illud actus eēntialiter perficiēs aliud:ꝛ iō ex his ſit vnū per ſe.ſ.ex materia ꝛ forma nō ſic eſt de ſubiecto ꝛ accidēte:ga enim taꝫ mā q̄ȝ forma ſunt cauſe intrinſece entis cōpoſiti:ideo faciunt per ſe vnū:albedo ꝰo ꝛ homo non ſunt cauſe intrinſece: ga homo in vltima actualitate ſua pōt eē ſine albedine:ꝛ iō nec per ſe hꝫ potētialitatē ad albedinē:ꝛ iō tn̄ faciunt vnū per accñs. Aliqua etiā ꝯſtituūt vnū tm̄ aggregatione:iō poſſet eē vnū aggregatione.aliqua etiā ſunt vnum vnitate ordinis:qꝛ.ſ.ordināt ad vnū. ¶ Et ſi fiat altercatio ſicut argutū eſt ſupra ꝙ ex actu ꝛ actu nō ſit vnum per ſe:nec ex eē ꝛ eē. Dico ꝙ ſi accipias eſſe actu vt diſtinguiē cōtra potētiā ſm ꝙ actus ꝛ potentia diuidūt totum ens:ſic dico ꝙ materia pōt dici in actu:ꝛ lꝫ nō dicaē act°: ga actus hꝫ eam diſtinguere ꝛ denominare:poſſet tn̄ dici actus ſm ꝙ Ariſto.accipit actū.in.6.ꝛ.8.meta. Si autem actus diuidaē cōtra illud qd recipit actū:ſic materia non eſt actus:qꝛ eſt primū receptiuū actus:tale aūt oportet eē denudatū ab omni actu:qꝛ eſt diſtinguibile per omnem actum:vt ſic poſſit eē pars ois entis. Cum igiē dicis ꝙ ex duobus entibus non ſit vnum: dico ꝙ falſum eſt quādo vnum eſt in potentia ad aliud:ꝛ ſimiliter dicēdum eſt de eſſe ꝛ eſſe. ¶ Ad aliud arg™ p™ cū dicis ꝙ generatio eſſet alteratio:vt probaē p Ariſt.ꝯ antiquos. ¶ Dico ꝙ antiq ponebant corpus habens formam ſubſtātialē eſſe materiam ꝛ ſubiectū generationis: vt patet primo de generatione.alij.ſ.terrā ꝛc. Et ſequiē ꝙ faciebāt oēm generationem alterationē:ſed in propoſito nō pono ꝙ materia ſit actuata ꝛ diſtincta per aliquā formaꝫ ſubſtātialē. ¶ Ad aliud de receptiuo in genere ſubſtātie ꝛ accidētis.dico ꝙ ſi albedo ponereē compoſitum ex partibus eſſentialib° ſm ꝙ phs videtur ponere.12. meta. principia ꝓportionabilia in omni genere: tūc eſt ad oppoſitum. ꝛ ſi hoc nō ponaē pono tūc in accidentibus receptiuū alicuius accidentis non eſſe eiuſdem generis cum recepto:nec per ſe: nec per reductionem:ꝛ tunc etiaꝫ ſequitur oppoſitum:qꝛ potentiale ꝛ receptiuum accidentis alicuius in vno genere alicuius generis prioris eſt actuale vt receptiuū in genere coloris:ꝛ vniuerſaliter in genere qualitatis eſt aliqd actuale de genere priori.ſ.de genere quātitatis:vt ſuperficies reſpectu colorum.igitur potentiale ꝛ receptiuuꝫ in primo genere nō poteſt eſſe de aliquo alio priori genere. ideo oportet eſſe de eodem genere.ſ.de genere ſubſtātie.

Ende claruit di.39.p.

T.c.15.ꝛ.16 Variatur hic lra i originalibus: ſꝫ iſta lra ſat ſapit.

D

Excedit ſcōꝛ ingenium Ariſto. vide 1.q. 8.ꝛ.7.meta. ꝛ i theorematib° ad ꝓpoſitum. M.A.

T.c.4.

Idē.9.meta. in pn°.ꝛ t.c. ii.ꝛ.5.meta. t.c.14.

T.c.1.ꝛ idē. Hic hēs quā tū doctoꝛ eſt opini° ꝓpe- tuendi:ꝛ hñs cidaroꝛ diſciplinę anerreſ ce ꝯtra latinos.

T.c.19.

E Sequitur ſcdo videre quō materia realr diſtinguit̃ a foīa: vbi dico ꝙ ſūt oīno alterius rōnis ⁊ pmo diuerſa: qd̄ probo ſic. Actus ⁊ po^a que ſunt pn^a entis ſunt p̄ diuerſa: mā ⁊ foīa ſūt hmōı. g̃. Si enī forma eēt eiuſdē rōnis cū mā non cōpeteret ſibi dare eſſe. Et ſi mā eſſet eiuſdē rōnis cū forma non cōpeteret ſibi recipe eſſe. ſi etiā aliqd forme icluderet̃ in mā: forma quātū ad hoc nō eſſet apta nata recipē: ſed magis reciperet: ⁊ ſic forma nō eſſet pmū receptū: ſed aliqd eius eſſet nō receptū ſed receptiuū: eodē modo ſi aliquid materie eſſet incluſuȝ in forma ipſa nō eſſet pmo receptiua: ſed recepta quātū ad aliqd ſui: ſic igit̃ ſunt oīno alterius

F rōnis: ⁊ pmo diuerſa inter ſe. ¶ Quo modo igitur ex quo ſunt duo pncipia diſtincta: ⁊ pmo diuerſa, pnt cōſtituere aliqd vnū ſimplr: Dico ꝙ quāto aliq̄ ſunt magis diſtincta ⁊ diuerſa formalr, tāto ſunt magis diſpoſita ad faciēdū per ſe vnū: qa in illa ↄſtitutione nō requirit̃ ſiıītudo in natura: ſed ꝓportio ↄueniēs: que pōt eſſe iter pmo diuerſa. Dico igit̃ ꝙ mihi eſt ↄtradictio ꝙ materia ſit ter-

Rō notabilis minus creationis ⁊ pars cōpoſiti: ⁊ ꝙ non habeat aliqd̄ eſſe cū tn̄ ſit aliqua eēntia: ꝙ enī aliqua eſſentia ſit extra cāȝ ſuā: ⁊ ꝙ nō habeat aliqd̄ eſſe: quo ſit eēntia, eſt mihi ↄtradictio. ¶ Obycit̃ etiā ab alys ↄtra dicta p̱ Cōmen.

Cōmen. 15. 8° meta. vbi dicit ꝙ generās non facit aliud q̄ȝ extrahere illud qd̄ eſt in potētia ad actū. vn̄ dicit ꝙ nō largit̃ multitudinē ſed perfectionē. Sed ſi ꝓduceret aliquā actualitatē que prius nō fuiſſet in mā iam largiret̃ multitudinē qd̄ eſt ↄtra eū: opȝ ergo ꝙ ſicut fuit tn̄ vnū in potētia: ita ſit vnū tn̄ in actu: ⁊ ſic nō erunt due entitates abſolu-

G te in gn̄ato. ¶ Rn̄deo. In gn̄ationibus ⁊ corruptionibus cōiter ↄcurrūt potētia obiectiua ⁊ ſubiectiua: ⁊ ex potentia obiectiua trahit agens ad actū illud qd̄ eſt in tali po^a:

Et cōpoſitū eſt qd̄ ſit pn̄o phy. t. c. 52. ⁊ 12° met. c. 18 puta totalē terminū gn̄ōnis: qui icludit formā ⁊ materiā dū eſt in potētia obiectiua: ſicut qn̄ eſt in actu hȝ vtrūq;: ⁊ hoc modo agēs nō largit̃ multitudinē ſed perfectionē ſoluȝ: ſicut enī totus ignis eſt factus in actu: ſic totus fuit in potētia: ⁊ hec eſt pma extractio eius qd̄ fuit in potētia obiectiua. Scda extractio eſt ſm ꝙ agēs de potētia materie ꝑexiſtentis: ⁊ que in fine gn̄ōnis eſt pars compoſiti educit formā: que eſt altera pars cōpoſiti: que prius non fuit in actu: nec in re extra ſicut materia: ⁊ ſic agens vel

Vid̄ 12° met. c. 18. Auer. clariſſime h̄ ſenſiſſe. generās largit̃ multitudinē, loquendo de multitudine in actu: ſic igit̃ generās largit̃ perfectionē: prout accipit totum terminū gn̄ōnis qd̄ erat in po^a obiectiua. Alio autē modo accipiendo potētiā ſubiectiuā: vt de qua extrahit formā: ſic largitur aliquā multitudinē actualem.

Ad argumentū pmū dico ꝙ illa ꝓpoſitio nō facit ad ꝓpoſitū: qa Ari. non

H dicit eā ex intentione: ſed arguendo ad partē falſam pro opione antiquoꝝ: qd̄ pȝ pmo ex ꝓceſſu lr̄e: qa poſtq̄ȝ dixit ꝙ nec eſt qd nec quale ⁊c̃. ſubdit. Sic quidē intendētibus accidit mām ſubiectū eſſe: ſed impoīe: ſed non eſt modus Ariſ. ſubiungere: ſȝ impoīe ſue determinationī. ¶ Eſto tn̄ ꝙ ſit verū: auc̃tas tn̄ ſoluit argumentū: ponit enī illa quibus ens determinat̃ ⁊ diſtinguit̃. diſtictio aūt vel determinatio ſit ab actu actuāte ⁊ diſtinguēte: qualis eſt forma: ⁊ nihil huiꝰ eſt materia. ¶ Sed dices vltra ꝙ

Tex. cō. 25. Reſeruo rationem ↄtra aduerſarios. materia predicat̃ de oībus denoīatiue: vn̄ 7° meta. dicit Phs ꝙ archa nō eſt lignū ſed lignea: ergo de nullo p̄dicat̃ eſſentialr: ergo ſi nulli eſt coꝝ: que ſunt erit nihil. Dico ꝙ ex hoc ꝙ materia predicat̃ denoīatiue de aliquo pȝ ꝙ nō eſt nihil: ſed aliqd: qa nihil non denoīat aliqd. Dico igit̃ ꝙ denoīatiua ꝓpe dr̄ que differūt eadētia ab alio. pȝ in p̄dicamētis. Caſus aūt iſte pōt eſſe: vel ſicut accidētis ad ſubiectū: vel ſicut forme ad ſuppoſitū eiuſdē nāe: ⁊ ſm hoc eſt duplex predicatio denoīatiua. Una accn̄tis

I denominātis ſubm. Alia foīe nō accepte in abſtracto: nec ſm rōnē qdditatis abſolute: ſȝ quaſi in cōcreto per cadētiā forme ad ſuppoſituȝ nāe ꝓprie ſm ꝙ dicimus: hō eſt animatus: nō homo eſt aīa: ⁊ iſto mō oīa ſuperiora dicūtur de ſuis inferiorib^9: vt ſor. eſt hō. homo eſt aīal. non hō eſt aīalitas vel ſor. eſt humanitas. ⁊ ſic etiā in ꝓpoſito dī ꝙ materia eſt informata: nō tn̄ ꝙ materia ſit foīa. ¶ Ad aliud. 5. phy^r. qd̄ mouetur ⁊c̃. Dico ꝙ lȝ entitas actualis mobilis nō ſit mobili rō recipiēdi motuȝ: ſȝ magis vt eſt ens in potētia. eſt tn̄ actus nec̃io reqſitus ad hoc ꝙ moueat̃. ⁊ ſic loquit̃ phs dicēs qd̄ mouet̃ eſt: nō ꝙ hec ſit cōditio mobilis per ſe: ſed per accn̄s: reqſita tn̄ neceſſario ad motū. per ſe aūt cōditio mobilis eſt eſſe in potētia: hn̄ tn̄ pōt eē aliqd cōueniēs alicui per accn̄s: ⁊ tn̄ neceſſario per accn̄s inquā: qꝛ nō includit̃ in rōne foīe illius: neceſſario tn̄ reqſitū ad illud: qꝛ ſine illo illud nō eēt: ſicut ꝑuatio eſt pn̄^m per accn̄s nature. primo phyſi. ¶ Ad ꝓbādū

T. c. 66. igit̃ ꝙ gn̄atio nō ſit motus ſufficit Ariſtoteli ꝙ ſubm generationis nō neceſſario eſt ens actu: ſȝ eſt ens in potētia.

Hinc habes auerroicā ſententiam. 3. celi cō. 67 de generatione mixtorū ⁊ aiatorū ꝑtinētibus formis eſſentialib^9 eꝛoꝝ ī mā q̄ dȝ hīc aliqd̄ eſſe. Subiecto aūt motus ſiue ei ꝙ mouet̃ neceſſario cōiungitur qd̄ eſt ens actu: lȝ per accn̄s: vt dictū eſt. ¶ Ad aliud de mā ꝙ non eſt ſcibilis ⁊c̃. Dico ꝙ phs indiſtincte ⁊ in vniuerſali loquitur de motu vſq; ad quintum librum. ⁊ ideo conſideratio eius de materia ſe extēdit ad ſubiectū tam mutationis q̄ȝ motus. loquitur enim ibi de materia vt eſt ſubiectum: non ſolum in generatione ſed etiā in alteratione. ⁊ vt habet ordinem ad tranſmutationem: ſic nec ſubiectū motus nec mutationis eſt ſcibile per ſe: nec ſcitur per ſe: ſȝ in comparatione ad aliud: ſȝ nō ſequit̃ ꝙ nō ſit ab alio mō ſcibile per ſe ⁊ ſm ſe ſicut ignis: vt trāſ-

K mutat̃ localiter: nō pōt cognoſci niſi per cōparationē ad locū: pōt tn̄ cognoſci alio mō ⁊ perfectiori q̄ȝ per cōparationem ad locū. Intētio aūt phi eſt ibi ꝙ quātūcūq; mā vel ſubiectū cognoſcat̃: ⁊ ſit cognoſcibile in ſe ⁊ per ſe: eſt tn̄ cognoſcibilis in cōparatione ad formā. ¶ Dico igitur ꝙ materia ſm ſe in ſua eſſentia eſt cognoſcibilis: ſȝ non a nobis. primū pȝ: qꝛ oīs entitas abſoluta in ſe eſt cognoſcibilis: mā eſt huiuſmodi. ergo. hȝ enīȝ ideam in deo vel ex parte obiecti: vel ſm rōnē ex parte eēntie ſm aliam opi.

Vide diſ. 35. ⁊. 36. ꝑ. ⁊ ſpecialr ī repoſtationibus. 2° de aīa. t. c. 92. 8. meta. c. 12. ¶ Scdm pȝ. Nā forma eſt magis cognoſcibilis a nobis q̄ȝ mā: ſȝ forma nō cognoſcit̃ niſi ex operatiōibus. igitur nec mā: quāto enim eſt aliqd magis remotuȝ a ſenſibus: tāto minus eſt a nobis cognoſcibile: cognoſcimus igitur mām vt dicit Cōmen. per trāſmutationē. videmus enim vnā formā nouā poſt aliā: qꝛ videmus nouā operationē: que arguit nouā formā. igit̃ ſubiectū trāſmutationis cōmune manet hoc eſt mā. Nō igit̃ ſequit̃: eſt cognoſcibilis in analogia ad formā: igit̃ alio mō: vel in ſe: vel ſm ſe non eſt cognoſcibilis. ¶ Ad aliud de actu dico ꝙ ſi accipis actum pro actu informante materia nō eſt actus. Si autem accipias actum pro omni eo quod eſt extra cām ſuam: ſic materia poteſt dici ens actu vel actus. Sed ſm cōmunem modum loquendi eſſe actu attribuitur ⁊ appropriatur forme. ¶ Ad vltimum in oppoſitum patet quomodo materia eſt ens actu: ⁊ quomodo non.

QUero ſecundo. Utrum per aliquam potentiam materia poſſit eſſe ſine forma: videtur ꝙ nō: Quanto aliqua ſunt magis vnum, tanto ſunt minus ſeparabilia: ſȝ materia eſt magis vnū cum forma q̄ȝ paſſio propria cum ſubiecto. ⁊ paſſio non poteſt ſeparari a ſubiecto. ergo nec materia a forma: maior eſt manifeſta. mi. probo. quia materia facit vnum eſſentialiter cum forma ⁊ per ſe. Sed propria paſſio non

ſic facit vnū cū ſubiecto:q̄a facit vnū ſc̄do mō dicendi p̄
ſe tn̄.℃ Item omni eo qd̄ pōt p̄ ſe eē,pōt aliq̄d fieri iſe
rius. p̄bo. Illud qd̄ non pōt per ſe eſſe eſt inferius eo qd̄
pōt per ſe eſſe:ḡ deus pōt facere. Sed nihil pōt eſſe infe
rius mā:q̄a cū mā ſit ens in potētia ꝛ prope nihil:tūc illd̄
inferius eſſet nihil.℃ Item p̄uationes ſunt oppoſite ſic
ꝛ forme:q̄bus ſunt oppoſite:ſ3 forme oppoſite nunq̄ ſūt
ſimul in mā:ergo nec p̄uationes oppoſite:ſed p̄uationes
oppoſite non ſunt ſimul nec poſſunt eſſe:q̄a forma oppo
ſita vni,actu eſt in materia. Si igit̄ mā nō h3 aliquā for
mam:ſunt in ea oppoſite priuationes ſimul:qd̄ eſt īpoſſi
bile:ergo ꝛc̄.℃ Contra.non minus dependet accidens a
ſubſtantia q̄ materia a forma:ſed accidens poteſt fieri
ſine ſubiecto:ergo ꝛ materia ſine forma.

Albertus. Egidius.

Reſponſio ſm̄ illos qui dicunt q̄ materia nō eſt
aliud a forma:nō eſt mirū ſi nō poteſt
eſſe ſine forma:idē eni nō pōt fieri ſine ſeipſo:ſed hoc eſt
falſu3:vt p̄batū eſt ſupra:q̄a omne ḡnabile eſt cōpoſitū
ex re ꝛ re.℃ Alij dicūt mām habere realitatē diſtinctā3
a forma:nō tn̄ pōt eſſe ſine forma:q̄a nō eſt actus nec ha
bens actū:q̄a eſt tn̄ ens potētiale vel poſſibile. Cu3 eni3
diuidat̄ ens p̄ actū ꝛ potētiā,materia non cadit ſub p̄mo
mēbro:ſed ſub ſc̄do. Eſt enī potētia:nihil ergo h3 act⁹ vl̄
actualitatis:ſed tn̄ h3 eſſe potētiale:qd̄ tn̄ eē eſt aliqua
lis realitas diſtincta a forma:ꝛ per hoc ſaluāt cōpōnem
realē. Implicat aūt ɔ̄dictionē q̄ aliquid habeat eſſe tn̄
potētiale:ꝛ ſit actualr̄.℃ Si iſti intelligāt per realitate3
materie aliquā entitatē vel realitatē extra cām ſua3:non
video q̄ ſit ɔ̄dictio ſi ponatur virtute diuina ſine forma.
℃ Alij habēt aliā imaginatione3 de materia:q̄a ponunt
eā eē terminū creationis aliū abſolute a forma:tn̄ dicūt
q̄ nō pōt eſſe ſine forma:qd̄ probāt:q̄a ſi fieret ſine foꝛa
eſſet actus:ſed mā nō eſt actus:ergo ꝛc̄.℃ Itē ſm̄ Boe
tiu3.omne eſſe eſt a forma:ergo ſi materia ſit ſine forma
erit ſine eſſe:qd̄ eſt ɔ̄dictio.℃ P. Qd̄ nō h3 ideā nō pōt
fieri ſine alio:materia eſt huiꝰ.ergo ꝛc̄.℃ P. Illd̄ in qd̄
deus nō h3 actionē:non pōt fieri per ſe:ſed ſm̄ doctores
peritiſſimos deus nō h3 actionē in mā:ergo ꝛc̄.℃ Item
que analogant̄ in aliquo p̄mo:illud eſt realr̄ in vno prio:
ꝛ in alijs nō niſi per attributionē ad illud.p3 de ſanitate
que eſt realr̄ in aiali ꝛ in vrina:non niſi per attributionē
ad illud aliud:ſed eſſe eſt a forma:ergo mā nō eſt niſi in
analogia ad formā cui p̄mo attribuit̄.℃ Item arguit̄.ſi
materia haberet eſſe per ſe ſine forma:tūc cōpoſitū non
eſſet vere vnum:quia haberet in ſe plura eſſe.

Tho. I. parte ſū. q. 60. arti. 1. q̄re Auer. p° phyſico. c. 70. ꝛ. 76. ꝛ 8° meta. c. 3. ꝛ alibi. quere Ric. vbi iſta ꝛ alios.

Tho. angl.

I. mi. c. 3. vide Auer. 2. phy. c. 12.

Reſpondeo ad q̄ōnē tenendo vt in priori q̄ōne
dictū eſt re3 materialē eſſe compo
ſitam ex duobus:que ſunt partes rei cōpoſite:ꝛ ſemp̄ ali
quid generari p̄ꝯſiſtit generato ſub forma corrūpendi.
dico q̄ nō eſt cōtradictio mām eſſe ſine forma quacūq3
ſubſtātiali ꝛ accn̄tali. Qd̄ probo.abſolutū diſtictū ꝛ p̄us
alio abſoluto pōt eſſe ſine ɔ̄dictione ſine illo:materia eſt
ens abſolutū diſtictū ꝛ prius foꝛa quacūq3 ſubſtātiali.ſ.
ꝛ accidētali.igit̄ pōt eſſe ſine alio abſoluto ſiue ſine foꝛa
ſubāli vel accidētali abſoluta.maior declarat̄.nam ideo
ponit̄ ibi abſolutū ad excludendū correlatiuū : q̄a in his
eſſet inſtātia prius:ponit̄ ibi ad excludendū ſimultatem
originis:que includit etiā ſimultatē correlatiuoꝝ.minor
etiā p̄bata eſt ſupra in.q.p̄cedēti. Qꝛ eni materia ſit quid
abſolutū ſatis patet:q̄a facit cōpoſitionē realē ꝛ abſolu
tam.q̄ aūt ſit prior forma ſaltē natura ꝛ origine.p3:quia
eſt receptiuū forme:ꝛ fundamētū eius. Sed receptiuū
ꝛ fundamentū forme eſt prius forma.℃ Hoc etiā ɔ̄fir
mat̄ per Aug᷑:qui.13.cōfeſ.dicit q̄ prius origine termi
nat̄ creatio ad mām q̄ ad formā:l3 ſm̄ eum p̄mo fuerit

A

Vide Henr. q̄li. 1. q. 10.

creata cum forma.℃ Item quicquid deus abſolutu3 fa
cit in creaturis mediāte cauſa ſecunda,pōt facere ſine il
la cauſa ſc̄da:que nō eſt de eſſentia cauſati: ſed forma eſt
cauſa ſc̄da:que nō eſt de eſſentia māe inq̄uātum materia
eſt:me⁹ qua deus det eſſe māe.ergo deus ſine illa poteſt
facere materiā. Qꝛ aūt forma nō ſit de eēntia māe. p3:q꞉
alr̄ adueniēte alia ꝛ alia forma eēt alia ꝛ alia eēntia māe.
℃ Itē qd̄ deus imediate creat imediate ɔſeruat vel pōt
cōſeruare:ſ3 mā eſt terminus creationis ēt ſm̄ alios.ꝛ ſic
imediate creat̄ a deo:vt probabo.ergo ꝛc̄. q꞉ ex quo mā
eſt aliq̄d primū in entibus nō pōt ſubeſſe cauſalitati ali
cuius creature.ſimilr̄ cū non poſſit produci niſi per crea
tione3:ꝛ nulla creatura pōt creare:vt probabitur in p̄ma
q.quarti.ſequit̄ neceſſario q̄ ſolus deus eā creat.ſed enti
tas abſoluta que eſt a ſolo deo: ſine alia aliq̄ entitate ab
ſoluta poſteriore pōt cōſeruari a deo:q꞉ deus ſine oi ab
ſoluto:qd̄ nō eſt de eſſentia rei ꝛ qd̄ eſt poſterius ipſa re
poteſt rem cōſeruare.℃ Itē.nō eſt neceſſe deū velle ali
q̄d aliud a ſe abſolute ꝛ de neceſſitate: ergo ſi vult neceſ
ſario formā eſſe ad hoc q̄ velit mām eſſe:hoc nō eſt ſim
pliciter:ſed p̄pter neceſſariā cōnexionē māe ad forma3.
Sed nō eſt talis neceſſitas abſoluta cōnexionis māe ad
formā.probo:q꞉ ſi eſt neceſſitas abſoluta cōnexiōis māe
ad formā: vt tu dicis:igit̄ materia ſibi determinat aliquā
formā de neceſſitate. probatio ɔ̄ñe. qd̄ determinat ſibi
aliqd̄ genus,determinat ſibi aliquā ſpeciē in genere illo:
ꝛ omne qd̄ determinat ſibi ſpeciē,de neceſſitate determi
nat ſibi eē in aliquo vno indiuiduo iſtius ſpeciei:vt omne
qd̄ de neceſſitate eſt homo eſt hic homo vel ille: ſed ma
teria non determinat ſibi de neceſſitate hanc formā vel
illam:manifeſtum eſt ergo nec totū genus forme.℃ Cō
firmatur.quicquid cōtingenter ſe h3 ad quodlibet cuiuſ
libet generis abſoluti,h3 ſe cōtingēter ad illud genus ab
ſolutum:hoc p3:ſed materia contingenter ſe h3 ad quali
bet formā:ergo ꝛ contingenter ſe h3 ad totum genus for
me.probo etiam q̄ ſi de neceſſitate abſoluta materia de
terminat ſibi genus forme:q̄ neceſſario determinat ſibi
vnum ſolum illius generis:q꞉ vnum eſſentialiter vnu3 ꝛ
ſingulare eſt impoſſibile dependere eſſentialiter a pluri
bus eiuſdē generis. Si ergo materia neceſſario determi
nat ſibi totū genus forme:hoc eſt: q꞉ neceſſario determi
nat ſibi aliquod vnum illius generis:qd̄ falſum eſt.ſi igit̄
contingenter ſe h3 ad totū genus forme pōt virtute diui
na eſſe ſine forma.℃ Et ſi queras vbi eſſet illa materia
ſine forma:dico q̄ ſicut angelus:qui nō eſt quātus:eſt in
loco aliquo diffinitiue:non circūſcriptiue:ſuppoſito q̄ ſit
in vniuerſo:ſi tn̄ fieret extra vniuerſu3 vbi locus nō eſt:
nō eſſet in loco diffinitiue:ſic materia ſi fieret in vniuerſo
ſine forma:eſſet diffinitiue alicubi:ſi aūt fieret extra vni
uerſu3 nuſq̄ eſſet localiter vel diffinitiue:tn̄ eſſet natura
quedam abſoluta.℃ Si queras etiā an habeat partes:
dico q̄ partes ſubſtātiales h3.illas enim nō h3 per quāti
tatē.℃ Si dicas q̄ eſt ens in potētia: ergo ſi cōſeruetur
ſine forma eē erit ſibi accidens.℃ Dico q̄ falſum eſt:q꞉
ſicut homo eſſentiā propriā h3 extra oēm intellectū:ſic ꝛ
eſſe.ꝛ tūc etiā haberet illud eſſe ſicut ꝛ eſſentiā.℃ Si ēt
dicas.materia ſic exiſtēs ſine forma h3 ſaltē reſpectū ad
deū cōſeruātē.igit̄ h3 aliquā formā.℃ Dico ſicut dictu3
eſt.ā.di.prima.q̄ ille reſpectus eſt idē realiter cum ma
teria.nec eſt forma addita: quelibet enim eſſentia creata
non eſt aliud q̄ dependentia ſui ad deum.

B

Hinc infer plura.

p̄io phy. c. 63. ꝛ. 69.

C

Et ſic mate ria nō recipe ret oēs foꝛas.

D

q. 4. ꝛ. 4.

Ad argumēta principalia.℃ Ad p̄mu3.quāto
aliqua ſunt magis ꝛc̄. dico q̄ p̄
cedit de vnitate idētitatis:qua aliqua dicunt̄ vnū:q꞉ ide3
realr̄:nō de vnitate vnionis aliquorum in 3° ſicut ex mā

E

⁊ forma ſit vnū ȝ^m.ſ.cōpoſitū.ſi intelligit̃ ꝑmo mō:tunc
Alia littera. maior ꝓpoſitio eſt vera.ſi ſcđo modo eſt falſa.Uel ſic.ſi
maior itelligat̃ de vnione identitatis aliquoꝝ iter ſe/mi/
nor eſt falſa.ſi aūt itelligat̃ maior de vnione aliquoꝝ in
tertio:ſic maior eſt falſa:q̄a illo modo in maxime depen
dentib⁹ nō pōt eſſe ordo ad aliqđ vnū:⁊ in quib⁹ eſt mi/
nima depēdētia pñt ordinari ad aliqđ vnū ſiue ad vnio
nē totius.℄ Ad aliđ dico ꝯcedēdo maiorē:q̄a nō video
quin eſſe in alio ente ſit iferius q̄ eē in ſe:⁊ qn ſit magis
imꝑfectionis depēdere q̄ nō depēdere. Et ideo dico ꝙ
omne eſſe cuiuſcūq; alterius gñis a ſuba.ſ.accidentis eſt
iꝑfecti⁹ quocūq; qđ eſt pars ſube ſicut eſt materia. Et
12. ꝯfeſſionū cap.32. tunc ad Aug.qui cōiter hic allegat̃.duo feciſti dñe vnū
prope te ⁊c̃.vt mām.dico ꝙ loquit̃ de ordine entium in
gñe ſube:⁊ ſbi eſt angelus ens ſupremū:⁊ mā ens īfinitū.
Au eiuſdem vide vra.i 2° dl.9.q.3. ℄ Sed dices.nihil alterius gñis pōt eſſe ſuperius ange
lo:ergo nihil alterius gñis pōt eſſe iferius materia ꝑma.
℄ Dico ꝙ nō eſt ſil̃e. Jdeo eni nō eſt ſuperius:q̄a nullū
genus eſt ſuperius gñe ſube ſed alia genera ſunt iferiora.
Uide Ricar. de media vil la q̃li.4.q.4. ℄ Utrū aūt poſſet fieri in gñe ſube aliqđ inferius:de h
eſt dubiū.℄ Ad tertiū dico ꝙ nulle ꝑuationes ſūt oppo
F ſite in eodē:niſi ſint priuationes formaꝝ oppoſitaꝝ ime
diataꝝ circa idē de neceſſitate ſequētiū:⁊ ſi ſic ſitnūc di/
co ꝙ ꝑuationes ſic ſunt icōpoſſes. Sic eni ſe hñt forme
oppoſite ꝙ ſi ſuſceptiuū hȝ vnā:caret alia:⁊ ecōuerſo.
aīs eſſet cōtradictio.ſi forme ꝯſequerent̃ ſuſceptiuū de
neceſſitate:⁊ tñ poſſet eſſe ſine eis.Sed circa mām nulle
forme ſic ſūt ſimplr̃ imediate:lȝ aliq̄ ſint imediate re/
ſpectu agētis nālis:qđ nō agit niſi in q̄to:⁊ per ꝯſequens
ſimplr̃ ⁊ imediate nō pōt attingere ad nudā eſſentiā ma
terie.nec etiā deus poſſet facere materiā ſine forma ſm
Vide i 4° di. 12° ad ꝓpoſitum:⁊ hic ha bes q̃lr ꝑhs ꝯdicit theo. ꝙ iniat̃ fal/ ſa ꝓpōnibus. Ariſto.Sed hoc fuit pro tāto:q̄a ipſe poſuit neceſſariam
cōnexionē cauſaꝝ:ita ꝙ impoſſe eſt ſm eius primas cau/
ſas agere ſine ſcđis:ſiue cām oīno primā ſine ſcđa cauſa.
℄ Sed ſi hoc negaſſet habuiſſet ponere ſm ea que po/
ſuit de materia ꝙ potuiſſet eā deus feciſſe ſine forma.

Ad primam rōnē alteri⁹ opi.dico ꝙ ſi accipiat̃
actus prout diſtīguit̃ ꝯtra potētiā
Riſio doctri nalis ꝯ quas replicare non pñs aduſarij. ſm quē.ſ.actū ⁊ potentiā totū ens diuidit̃:ſic actus non
cōuertit̃ cū forma.ſm hoc eni omne qđ eſt extra cauſaȝ
ſuā eſt in actu:⁊ ſm hoc etiā priuationes dicunt̃ eē actu.
vnde cecitas dicit̃ eſſe actualr̃ in oculo carente viſu:ſic
Tex.cō.2.4. ⁊.27. dicit̃ in 4° ⁊ 7° meta.ſi autē loquaris de actu ſm ꝙ loq
T.c.23.⁊.49 Uide.9.met. t.c.ii. ⁊.5.me taphy.t.c. 27 ⁊.10. meta.t. cō.25. tur ꝑhs 7° meta.ſ.ſm ꝙ eſt actus receptus ⁊ actuans ⁊
diſtinguēs:ſic diſtinguit̃ ꝯtra receptiuū:⁊ materia eſt re/
ceptiuū illo modo:⁊ non eſt actus.℄ Ad auc̃tez Boetij.
omne eſſe eſt a forma.verū eſt eſſe ſpecificū ⁊ ꝑfectum.
℄ Uel dōm ꝙ loquit̃ de facto ⁊ nō poſſibili fieri ꝑ po/
tentiā dei:⁊ eſſe etiā formale:lȝ ſit cōmunicatū materie a
forma:tñ eſt cōmunicatū mā̃e eſſe ꝓpriū:qđ eſt idez cū
eius eſſentia:nō ſibi cōicatū a forma:ſicut nec eius eſſen
tia.℄ Ad aliud dico ſiue idea accipit̃ pro obiecto cogni
to ſiue pro rōne cognoſcēdi falſum eſt,ꝙ mā nō habeat
ideā:imo quocūq; modo idea accipiat̃.dico ꝙ materia
G ipſa hȝ ideam:ſicut eni materia eſt quid creabile diſtin/
ctum a forma:ſic eſt quoddā ideale qđ hȝ ideā diſtinctā:
ſiue etiā idea ponat̃ ratio imitādi eſſentiaȝ diuinā in tali
gradu.adhuc hȝ ideā:q̄a aliū gradū imitādi hȝ materia
eſſentiā diuinā q̄ forma vel aliud qđcūq;.℄ Ad aliud
qđ ipſi dicunt ꝙ deus nō hȝ actione in eaȝ.dico ꝙ falſuȝ
eſt:⁊ ſi dicūt hoc doctores periti:nō tñ in hoc ſunt periti:
imo ſm eos hȝ eaȝ pro termino actionis ſue:ergo poteſt
aliquid circa eā agere:⁊ hoc cōcedūt alij:ꝙ nulluȝ agens
nāle pōt attingere eēntiā materie:deus tñ pōt vt illi di/
Coꝛpomes. cunt in 4° ſniaꝝ:⁊ hoc neceſſario hñt dicē ſui ſequaces,

℄ Ad aliud de analogia ꝙ illud recipit̃ tñ in vno reali/
ter ⁊ in alijs per attributionez. Dico ꝙ hoc eſt falſum:q̄
ſi ita eſt in vno exēplo in centū eſt cōtrarium:nulla enim
maior eſt analogia q̄ ſit creature ad deū in rōne eēndi.⁊
tñ ſic eſſe primo ⁊ principaliter conuenit deo:qđ tñ realr̃
⁊ vniuoce cōuenit creature.ſil̃e eſt de bonitate ⁊ ſapiētia
⁊ huiuſmodi:gradus ēt ſunt in ꝑfectionibus ſpecierum:⁊
per attributionē ſe hñt ad aliq̄ ꝑfectionē:⁊ tñ nō eſt tota Ut ingt Ari/
perfectio in vna:nec ēt tota entitas in ſubſtātia: ita ꝙ ac/ ſto.2.meta.t.
cidēs nō ſit ens:nec habeat formalē entitatē: q̄uis per c.9.
attributionē ſe habeat ad ſubſtātiā.nec etiā exēplū mul/
tum valet:q̄ nō eſt idē cōceptus ſanitatis: qui dī de vri/
na:⁊ de aīali:⁊ de dieta.nā nō eſt idē formalis conceptus
ſanitatis vt eſt equalitas humorū:⁊ vt eſt qđ cauſatiuum
ſanitatis:vel ſignificatiuū ſanitatis: lȝ in vtroq; materia/
liter includat̃ formalis cōceptus ſanitatis: ⁊ tunc dico ꝙ
huiuſmodi ꝯceptus ſunt formalr̃ diuerſi in illis de q̄bus
dicunt̃.nā cauſatiuuȝ ſanitatis eſt formalr̃ in dieta:vel in
tali potione vel herba:ſignificatiuū in vrina eſt: ⁊ hi con/
ceptus formalr̃ diuerſi ordinant̃ ad iſtū cōceptū ſanita/
tis:qui eſt equalitas vel proportio humorū:que vt ſic for
maliter eſt ſoluȝ in aīali.℄ Ad aliud reſpōdet vnus do/ Hen. quolſ.
ctor ꝙ mā pōt intelligi habere triplex eē.primo eſſe ſuum: 1.q.10.
qđ debet̃ ſibi ſm ꝙ eſt aliqua eēntia diſticta a quacūq; Applica hāc
alia.Aliud eē qđ cōicat̃ ſibi a foīa.Tertiū eſſe qđ cōicat̃ riſionē ad il
ſibi ſupernaturaliter a deo:⁊ illud eſſe cōicatū ſibi a deo laȝ. 2. opi.ſ.
non hȝ qñ eſt in cōpoſito:q̄ repugnaret ꝑ ſe vnitati ſup/ recitatā i ꝑn°
poſiti:ſȝ illud hȝ:et:ſi deus faceret ipſaȝ ſine forma.ſȝ hoc ſolonis vl q̄/
eſt falſum:q̄ hoc nō eſt aliud dicere q̄ mām ſine oī ad/ re argumētū
dito nō poſſe eē ſine forma.℄ Jtē ſicut accidēti poſtq̄ alibi ſ. vis vt
panis trāſubſtātiat̃:nō cōicat̃ aliud eē q̄ habuit qñ fuit ſupra additū
actu informās panē:ſȝ idē ſibi ꝯſeruat̃.ſicut ꝓbabit̃ in eſt. M.
4.li.ergo ſimiliter in ꝓpoſito nō cōicaret̃ mā̃e aliud eē a.1.cōpoſiti.
ab illo qđ hȝ:dū eſt ſub forma.Et eedē rōnes que ibi po/ a.1. ꝓbatum
ſite ſunt de accidētibus cōcludūt de mā.Si ꝟo intelligit̃ fuit. diſt. 12.
ſic ꝙ materie ſepate a forma ⁊ ſine foīa cōicat̃ eſſe a deo q.1.
nō actus aliqs:ſed negatio ipſius eē cōicati a forma.i.ꝙ
materia ſit per ſe exiſtēs ſine eſſe ſibi cōicato a forma:ita
ꝙ per ſe eē ſit quedā negatio talis eē cōicati a forma: q̄
in iſto eē per ſe nō recipit eē a forma.ſi inquā ſic itelligit̃:
pōt cōcedi ꝙ mā̃e ſeparate cōicat̃ a deo huiuſmodi eſſe
vel per ſe eſſe negatiue:vt dictū eſt.Et ꝯriter ēt poſſet di/
ci ꝙ tale eſſe nō ꝯuenit ſibi in cōpoſito:⁊ eadē rōne ſicut
ſupra dictū eſt:q̄ cōpoſitum ſm hoc nō eſſet vnum:opȝ
enim ad vnitatē per ſe cōpoſiti materiā recipere formaȝ
⁊ ſubeſſe forme : nō ꝙ tūc materie det̃ aliqua actualitas
noua:qñ nō eſt ſub forma.℄ Poſſet etiā fieri vna rō cō/
tra cōcluſionē principalē ſic. materia videt̃ plus depen/
dere a forma q̄ forma quecūq; a materia:ſed forme nā/
les aliq̄ nō pñt ſepari a mā:ergo nec materia a forma.
mi.ꝓbo.q̄ ſi eēnt ſeparate eſſent ſpūales:⁊ ſic itellectua/
les:⁊ per ꝯñs īmateriales:ſed formā talē eſſe intellectua/
lem vel formā mālē eē īmaterialē videt̃ includere ꝯtra/
dictionē:ergo nec mā pōt ſepari a foīa.℄ Pōt dici vno
mō ꝙ lȝ entitas mā̃e ſit minus ꝑfecta q̄ forme:nō tamē
plus eſt depēdēs:imo minus:⁊ ideo pōt fieri ſine forma H
⁊ non econuerſo.℄ Alio modo pōt dici ꝙ forma eſt ma
gis ens:nec tñ eſt cā conſtituens eſſe mālē:ſȝ eſt cā cōcur/
rens ad eſſe cōpoſiti conſtituendi : ⁊ iō pōt ſeparari foīa
a mā ſicut ecōuerſo.℄ Et ad ꝓbationē:iſte forme eſſent
ſpirituales. Dico ꝙ nō opȝ:q̄ ſicut q̄titas eſt foīa eiuſ/ Reſolo ſub/
dem nature:qñ ſeparat̃ ⁊ quādo eſt in ſubiecto: ſic etiaȝ tiliſſima.
iſte forme eſſent eiuſdē nature ſi ſepararent̃: ſicut cū ſunt
coniuncte:ſiue cum informant materiam:nec eſſent intel/
lectuales:quia hoc repugnat eis ſm ſe.

¶ Prima autē diſtinctionis opatio fuit formatio lucis: ſicut oſtēdit ſcriptura geñ. ⁊c.

Circa iſtam 13ᵃᵐ diſ. in q̄ Magiſt̄ agit ō creatoīs diſtinctiōe: ⁊ p° de luce: q̄ fuit in primo die creata.

Circa iſtā diſtōnē 13ᵃᵐ q̄ro ſimul de luce ⁊ lumine. ¶ Et pmo q̄ro vtrū lux gignat lumē tanq̄ propriā ſpēz ſenſibilē ſuā: Ot nō. Aug. 7° ſup Geñ. ad lrāz. Anima miniſtrat corpus per lucē: ⁊ aerē ⁊c. ¶ P̄. Lumē gignit ſubāz: vt pz de igne: ḡ eſt ſubā. ¶ P̄. Lumē frangit̄ ⁊ reflectit̄: ergo eſt corpus: qa iſte ſunt paſſiones corpis. ¶ P̄. Ot nō ſit ſpēs: qa denoiat mediū nō ſic ſpēs coloris. ¶ Excludit etiā oppoſitū. ſ. tenebrā: non ita ſpēs: ſil enī ſunt ſpēs oppoſitoꝝ: vt ſimul ſunt ſpēs albi ⁊ nigri in medio. tertio qa hz effectū realē in medio ⁊ organo. ſ. viſum corrūpere ⁊ gignere calorem. effectus realis non ꝯuenit ſpēi ⁊c. ¶ Cōtra. lux eſt de ſe ſenſibilis 2° de aīa. ergo hz aliquā ſpēz ſenſibilē: nō aliā a lumine. ergo ⁊c.

Tex. cō. 63. Uide Auicē. 6° nālū pte 3. c. 1. Uariat̄ ſ̄a in hac. q. ſ3 ſnīa eadem.

Hic tria ſunt vidēda. p̄ qd ſit lux. 2° qd lumen. 3° qualr lumē a luce gignat̄. ¶ De pmo dico q lux non pōt poni ſubā: qa eſt p ſe ſenſibilis: non ſic ſubā: ḡ ⁊c. Lux etiā in aliquo eſt accn̄s: ḡ in nullo eſt ſubā: qd enī vere eſt nulli accidit ex p̄ phy⁹. añs pz: q2

Tex. cō. 27.

A

ſi in igne eſſet lux forma ſubalis: vel eēt vltima dr̄ia ſpecifica: vel aliqua iperfectior: que eēt in po° ad formā ſpecificā. nō pmo modo: qa tūc queciīqz haberēt lucē: eſſent eiuſdē ſpeciei. nō ſcdo mō: qa tūc iſta forma eſſet iperfectior forma ſpecifica ignis: ⁊ ita non eſſet forma ſubalis alicuius corpis celeſtis in quo nulla eſt forma ſubalis ꝑfectior forma elementari. ¶ Tertio eſt pbabile formā ſubalē corpis celeſtis ꝯſequi aliquā formā actiuā: ſicut formas ſubales gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū ꝯſequunt̄ qualitates actiue. nō eſt aūt alia q̄litas ꝯñs formā ſubalē corporis celeſtis q̄ lux. ¶ Cōfirmat̄ p Dam. li. 2. c. 8. q̄re.

De ſecundo dico q lumen nō eſt ſuba cōpleta: hoc eſt per ſe ſubſiſtēs: q2 nec ſpūalis: nec corpalis: qa tūc duo corpa eſſent ſimul. eſt enī lumē cū toto aere: nec opz aerez moueri localiter adueniēte lumine: ⁊ nō moueri recedēte, vel non adueniente lumine: quia tunc in medio illuminato non eſſet reſpiratio aeris: ſi illud corpus eſſet localr motum ppter lumē. Nec etiā lumē eſt forma ſubalis: qa illō cui aduenit manet pfectū in ſpecie illo recedēte: ſicut apparet de aere. q̄nqz illuminato: q̄nqz tenebroſo: nec eſt mā. pz. nec aliqd ptinens ad genus ſube: nec eſt veriſimile q ad aliqd aliud genus pertineat p̄ter q̄ ad genus q̄litatis. ¶ Cū aūt q̄tū ad tertiā ſpēz diſtiguat̄ q̄litas in q̄litatez ſenſibilē ⁊ in q̄litatē q̄ eſt ſpēs ſiue itētio q̄litatis ſenſibilis. ¶ Notādū eſt q intētio nō dr̄ hic illud in qd tendit ſenſus: qa hoc mō ipſuz obm eſſet itentio: ſed intētio hic dr̄ illud per qd, tanq̄ p pn̄ᵐ formale: in obm tendit ſenſus: ⁊ ſic qcqd eſt ſignū eſt res ſm Aug. de doc. chr̄iana: ſ3 nō ecōuerſo: ⁊ ideo in diſtōne rei ⁊ ſigni: res accipit̄ p illa re: que nō eſt ſignū: ſ3 illa que eſt ſignum: ſic etiā res: ita in diſtōne rei ⁊ intētionis: ſ3 intētio ſit res ⁊ forte ſenſibilis res: in quā poſſit ſenſus tendere: tñ illa dr̄ intētio: q̄ nō eſt tñ res in quā tendit ſenſus: ſed eſt rō tendendi in alterū: cuius eſt ppria ſilitudo. Hoc modo dico q lumē pprie eſt intentio ſiue ſpecies ſenſibilis ipſius lucis: qd probat̄. tū qa ſi nō eſſet intentio: tūc poſitū ſupra ſenſuz phiberet ſenſum: qa qd eſt tm̄ ſenſibile ⁊ nō ratio ſentiēdi, ſi ponat̄ ſupra ſenſum ipedit ſenſationez: qa ſenſibile ſupra ſenſum poſitū nō ſentit̄: ⁊ ita lumē ſupra poſitum oculo impediret ipſum videre. hoc aūt eſt falſum: ⁊ ꝯtra Cōmentatorē ſup de ſenſu ⁊ ſenſato. vbi vult q neceē eſt lumen ppriū in oculo eſſe ad hoc vt recipiat ſpēs coloꝝ ⁊ videat. ¶ Modus ponitur iſte q ſicut lux vt viſibile eſt prius naturalr colore: ita ⁊ ſpecies eius eſt nāliter pōr ſpecie coloris: ⁊ ita tam in perficiendo mediū ita q medium non illuminatū nō ſit capax ad percipiendum colores: q̄ in perficiendo viſum: ita q organum non illuminatum non ſit viſiuum proxime.

B 2° de aīa tex. cō. 69.

A. l. quantum ad tertiā ſpēz que diſtinguitur ⁊c. A. l. vbi notādum. C. 1. lib. 4.

C

2° de aīa 2. c. 73. ⁊. 75. nō lōge a pn°.

D

Quantum ad tertium articulū qui declarat iſtū ſcdz, notādum eſt q eſt dare triplicē radiū. vz. radiū rectum ⁊ fractum ⁊ reflexū, ſm ipſuz Alacen in perſpectiua ſua. Rectus radius eſt qui diffundit̄ a luminoſo in medio eiuſdē diaphaneitatis quātū durat virtus luminoſi. Radius reflexus eſt qui occurrēte opaco anteq̄ termineatur virtus actiua luminoſi diffundit̄ in partē oppoſitā: nō ex electione: ſed q2 nāle agens: cuius virtus actiua non eſt totaliter exhauſta in directū agit quātū pōt: ⁊ qd non pōt in directum: agit in obliquū. Radius fractus eſt qui occurrente medio alterius diaphaneitatis: nō tñ omnino opaco multiplicat̄ in illo medio: ſed nō ſm lineā rectā: ſ3 incidit ibi angulus: q̄n aūt occurrit mediū denſius frangitur radius ad perpēdicularē: q2 ex quo eſt perpēdicularis eſt fortiſſimus in agēdo: vñ cū frangit̄ ad agēdū in mediū dēſius requirit̄ ſitus ppinquior perpēdiculari radio: talis eſt ſitus radij fracti ad perpendicularez: quando aūt occurrit mediū rarius frangit̄ radius a perpēdiculari ppter oppoſitā cām. ¶ Dico tūc q lumen multiplicatū ſm iſtos tres radios imediate gignit̄ ab ipſa luce: ⁊ ēt imediate eſt ſpecies ſenſibilis ipſius lucis: de recto pz. de reflexo probatur: tū q2 per illū radiū vr̄ res in ſe: nō aūt aliqua ſpēs impreſſa ſpeculo reflectente. Tum q2 querere Cōmentatorē de hoc qui dicit q radius egredit̄ a corpore radioſo ⁊ effundit̄ in ſpeculū ⁊ inde reflectitur in eodē. ¶ Eodez modo etiā per radiū fractū vr̄ ipſa res multiplicans ſe ⁊ nō ſpecies aliqua ipſius rei viſe. ⁊ ſicut iſta lumina pmaria multiplicatione diffuſa ſunt imediate ſpecies lucis gignētis: forte ita imediate gignunt̄ ab ea: loquēdo de imediatione ad cauſam: nō excludēdo ordinē effectuū ordinatoꝝ reſpectu eiuſdē cauſe. ¶ Sed p̄ter iſta eſt aliud lumē ſecūdariū: q2 dicit̄ lumen accidentale quale eſt: vbi eſt vmbra. in hoc enim diſtingunt̄ vmbra in actu a tenebra: q2 tenebra eſt priuatio luminis tā primarij q̄ ſecundarij: vmbra eſt puatio luminis primarij. Iſtud aūt ſecūdariū lumē: ſ3 quādoqz diffundat̄ per reflexionē: nō tñ a corpore polito: q2 reflexio a tali corpe eſt gignitio radij primarij: q2 eſt imediata ſpecies ipſius lucis gignētis: nō aūt ſic iſtud lumen ſecūdariū: imo gignitur ab ipſo lumine primario: ita q ſi per impoſſibile reflexio remaneret ſine lumine radij ipriмētis gigneret ſpherice: vel hemiſpherice iſtud lumē ſecūdariū: nō ſic aūt gigneret̄ lumē reflexū a radio pmario: qualis eſt reflexio a corpore polito: eſt ergo omne lumē ſpecies: ſed lumē pmariū eſt ſpecies lucis gignētis: lumen ſecūdariū ſpecies luminis primarij. ¶ Et ex hoc pz ad argumēta que pūt fieri contra iſtā partē: q2 cū lumē videatur: non erit ſpecies viſibilis. ¶ Reſpondeo: ſpecies aliqua intēſa nō obſtāte q ſit intentio ⁊ ſpecies alterius viſibilis: pōt tñ in ſe eſſe viſibilis: ſicut dicit Cōmen. ſuper de ſenſu ⁊ ſenſato. c. pmo. q2 q̄n lumē reflectit̄ ad virides plantas: colorant̄ parietes. ſimiliter ſpecies nō ſunt viſibiles niſi q̄n terminātur ad opacitatem: q nō cōtigitate opacis nō pūt gignere ſpēs ſui quibus videant̄: ſicut ſpēs coloris dum eſt in medio non videt̄: ſ3 q̄n cōtingiat̄ opaco tunc videri pōt: ſicut pz de radio trāſeūte per vitrū coloratū apparet color in pariete vbi terminat̄ radius ille: ⁊ videtur coloratus ſimiliter

Aug̃ ponit 4. radiū in perſpectiua ſua: ⁊ Bernardus li. 4. diſputata Jacobi. vid̄ per Jo. pechan 1. pte perſpectiue ꝯcluſione 14. ⁊ ſequētibus copioſe. pz intelligi de radio cadēte oblique ⁊ nō perpēdiculariter. vbi. 2. ⁊ ꝯcluſione 1. 3. pe.

E

A. l. aīa q2 querere ꝯcluſionē de hoc q̄ eſt. 5. ⁊ 10. 2. pe: ſ3 ſōte alicui alleget: q̄re in cedez: an aliē ſunt ꝯcluſioēs veritateq̄.

Uide i cō. ꝯcluſione. 14. ſ° pte perſpectiue ad h.

Inſtantia. 4. ꝯcluſione. 1. pt perſpectiue. Uide ꝯcluſione 6. 1. ptis perſpectiue.

F

Uide i cō. 15. p° partis.

ſicut vitrū:⁊ tñ in medio nō erit ille radius coloratus viſibilis.nec tñ ꝓpter hoc negat̃ ille rubor eſſe ſpēs:qui apparet in pariete:q̄ȝ oculus ibi exiſtēs cui ſi ſupponeretur ille rubor/videret rubeū vitrū vel ruborem vitri.vñ hec

G eſt falſa.aliud qḋ eſt intētio obiecti viſibilis nō eſt viſibile:ſed iſta eſt vera.ois intētio nō tñ eſt viſibilis:ſed eſt ēe rō videndi.vñ forma illuminās lunā lumen eſt ⁊ nō lux:

c.2. q̄ȝ nō eſt corpus terminatū in luna:⁊ tñ eſt ſenſibilis ⁊ ſpe

Vide.3.d.iii. cies lucis.ſilr ꝑ Ar.in de ſenſu ⁊ ſenſato.fulgor emiſſus

p̄ui.q.4.idē ab oculo moto in tenebris viſibilis eſt:⁊ tñ eſt ſpēs lucis tñ.Et eodē mō lumen nō terminatū ad opacū nō vr̄:qḋ pȝ:tum q̄ȝ radij ſolares de nocte nō apparent:ꝙ tñ inter-

a.l.rubroſe. cipiunt̃ inter nos ⁊ celū ⁊ ſupra conū pyramidis † vmbre terre.Tum q̄ȝ exiſtēs in carcere opaco ⁊ tenebroſo:vbi ꝑ oppoſita foramia tranſiret radius ſolaris/nō videret:ita ꝙ nuſq̄ȝ reflectente ſe ad opacū nō videret illū radiuȝ/ſi corpuſcula illa nō frangant̃.Silr ſi mediū illuminatum eſſet infinitū ⁊ nō terminatū ad corpus opacū:ſole exiſtēte ſuꝑ oriçontē nihil videret̃:q̄ȝ nō eſſet terminans.Eandeȝ ergo cōditionē hȝ lumen:quā hñt alie ſpēs p̄ncipales coloꝝ q̄tū ad videri ⁊ non videri:⁊ ſicut p̄ncipales ſpēs coloꝝ:que.ſ.radioſe multiplicant̃ p̄nt gn̄are alias ſecundarias accidentales nō radioſe multiplicatas:⁊ per illas videri:⁊ tñ nō negat̃ illas p̄mas eſſe intentiones pro eo ꝙ ſimpliciter ſunt ſimilitudines illorum primorum colorū gignentium:ita in propoſito.

Ad argumenta.

¶ Ad p̄m dico ꝙ Aug.accipit ibi lucē pro corpore ſubtili:puta forte pro igne:qui eſt corpus ſubtilius in mixto:vel pro aliquo corꝑe ſubtili multū cōueniente cum igne

Sol.1. in natura:ſicut ⁊ ſcriptura dicit lucem factā fuiſſe p̄a die:nō ꝙ tunc fieret accidēs ſine ſubiecto:ſed tūc fiebat corpus luminoſuȝ cuius forma notior erat lux:⁊ iō deſcribit̃ ſubiectū ignotū ꝑ terminū notiorē.¶ Ad 2m dico ꝙ alterans in fine alterationis generat:nō aūt illa qualitas:qua alterauit.¶ Ad 3m dico ꝙ iſta ſunt metaphorice dicta de

pr.3.c.2. lumine:ſicut pȝ ꝑ Aui.6.nālīū.nō eniȝ aliqḋ ideȝ ꝓcedit recte q̄ſi motu locali:⁊ tñ q̄nq̄ȝ obliquat̃ frangendo vel reflectēdo:ſed q̄ȝ vtus actiua nō eſt totalr exhauſta.i.nō tantū cauſauit q̄tū pōt cauſare:tunc vlteri⁹:ſi nō pōt ſm̄ lineā rectā agere:ſȝ quā nā maxie agit:q̄ȝ illa eſt breuiſſima ⁊ efficaciſſima ad operandū:agit ſm̄ aliā lineam ſibi

H ꝓpinquiorē:⁊ hoc fractā vel reflexā:ſi nihil pōt agere vlterius reagendo in idē paſſum:in qḋ prius egit:cauſando tñ ibi cū illo prius cauſato aliqḋ ſimplr ip̄fectius.¶ Et ſi obycias ꝙ cū ꝑfectiori cauſato p̄ori nō pōt eē cauſatū ip̄fectius poſterius:⁊ ita cū toto medio illuminato radio primario nō pōt eſſe lux:nec etiā cū medio illuminato radio recto pōt eē radius reflexus.¶ Dico ꝙ falſitas ꝯcluſionis apparet ad ſenſuȝ.pȝ enim ſi radius ſolis incidat in aquā ⁊ reflectat̃ in aliquē locum tenebroſum:vbi nō eſt radius rectus:ſenſus dicit reflexioneȝ fieri vſq̄ȝ in locū illū tenebroſuȝ.nō aūt illic fieret niſi p̄us eſſet radi⁹ reflexus in medio illuminato radio recto.eodē mō dicit ſenſus lumen ſecūdariū ſiue ſpēm luminis primarij diffundi a lumine primario cōtiguato alicui corpori opaco vſq̄ȝ ad oculū:alioqn nō videret̃ illud lumen p̄mariuȝ:⁊ tñ per totū illud mediū eſt lumen primariuȝ.Tunc ergo illa ꝓpoſitio eſt neganda:vbi eſt forma perfectior:ibi nō pōt multiplicari aliqua iperfectior ſiue ſpēs que ſit forma imperfectior.¶ Ad alia que ſunt cōtra ſpēm ſiue intentionē.dico ad p̄m ꝙ oē accñs forte poſſet denoiare ſubie-

I ctū ſuū in quo eſt.ſi eſſet denominans:vel nomen īpoſitū qḋ ſignificaret denominationē ꝯuenientē forme reſpectu talis ſubiecti.Hoc mō nō eſt denominatiuū impoſituȝ a ſpēbus coloꝝ:q̄ȝ denoiatiua īpoſita a colorib⁹ denoiant ſubm̄ hñs colores ſȝ eſſe reale.ſi aūt eſſet denoiatiuū īpoſitū qḋ denoiaret ſubm̄ hñc formā ſȝ eſſe intētionale:nō ſȝ eſſe reale:hñ poſſet mediū denoiari a tali noie albi:⁊ tale eſt īpoſitū a lumine.⁊ forte magis hic q̄ȝ in coloribus ꝑꝑ maiorē ꝑfectionē ⁊ euidentiā huius intētionis q̄ȝ aliaruȝ intentionū viſibiliū.¶ Qḋ addit̃ 2o de oppoſito dico ꝙ

ut illuminatiuū vel luminoſus

lumen vnū nō excludit aliud lumen alterius rōnis:ſicut lumen ſolis nō excludit lumen lune in eadē parte medij vel alterius ſtelle:ſicut nec ſpēs nigri excludit ſpēm albi:vel ecōuerſo in eadeȝ ꝑte medij:ſed ſicut lumen qḋcūq̄ȝ excludit a medio tenebrā:que eſt eius p̄uatio nō ꝯriū vel diſperatū:ita ſpēs cuiuſcūq̄ȝ coloris excludit p̄uationem illius coloris in medio.¶ Ad 3m cōcedo ꝙ res eſt ⁊ effectū realē hēc pōt:nō tñ ita res ꝙ poſſit nō eſſe intentio:q̄ȝ cū rōne ſua ſtat ꝙ ipſa ꝑ ſe ſit rō tendendi in obm̄.⁊ hoc ſufficit ad rōneȝ intentionis.Qr aūt totus radius gignat̃ imediate ab ipa luce:⁊ nō pars radij a ꝑte ꝓbat̃:q̄ȝ ſi ponat̃ ꝙ lumen in aliqua ꝑte medij gignat lumen ex ſe:g̃ ſȝ

3.2.partis. punctus lucis multiplicat ſe ſphērice:q̄ȝ oē actiuum nāle agit in mediū circumſtans ſphērice:ſi ſit ex oī parte eque

K diſpoſitū:⁊ ſi habeat opacū obſtans ex vna ꝑte ſui:ſalteȝ

6.1.partis. mltiplicat ſe hemiſphērice.g̃ eodē mō ſi lumē eēt gignēs reſpectu alterius luminis:ex quo nō hȝ opacū impediens ex aliqua ꝑte ſui ſphērice ſe multiplicat:⁊ ita ſicut lumen p̄ncipale gignit aliud lumen vlteri⁹ ſcḋariū indirectū:ita gigneret̃ ex oī parte radij diſtantis:qḋ eſt cōtra ſenſum.

a.l.medij. ¶ P.Aliqḋ luminare pōt agere in diſtās localr:q̄ȝ ſi nō poſſet agere niſi vbi eſt localr tñ poſſet illuminare aliqḋ indiuiſibile.ꝙ ſi preſens eſt in rōne agētis alicui diſtanti localr.g̃ ⁊ pari rōne toti medio vſq̄ȝ ad tantā diſtantiaȝ:ad quantaȝ ſufficit virtus eius:⁊ ſi p̄ſens eſt illi toti:⁊ pōt in toto cauſare lumen.g̃ cauſat:q̄ȝ ipſuȝ lumen genitū ab ipſo dato ꝙ poſſet cauſare aliud lumen:tamen luminare preſens eſt maioris virtutis q̄ȝ lumen genitum:⁊ ita preuenit ipſum lumen in agendo in partem remotam.

¶ **Dixit quoq̄ȝ deus fiat firmamentū in medio aquaꝝ:⁊ diuidat aquas ab aq̄s.diuiſitq̄ȝ aquas:que erant ſub firmamēto ab his que erant ſuper firmamentum ⁊c̄.**

Circa diſtinctionem decimāquartā quero p̄mo vtruȝ corpus celeſte ſit eſſentia ſimplex:

a.l.Circa iſtā diſtōnē 14am in qua magr agit de oꝑe 2e dieī.ſ.ō nā celeſti querunt̃ tria.p̄mo ⁊c̄.

Reſpondeo. alia videt̃ mihi ſo danda ſȝ theologos:alia ſm̄ p̄hos.ſm̄ intentionē p̄hi cū oīs potētia paſſiua māe ſit po^a ꝯdictionis ex 9o met.r^ce. ⁊ ibidē cū qḋcūq̄ȝ ſempiternū ſit nec̄ium:⁊ ita nullo mō in po^a ꝯdictionis:⁊ celū ſm̄ ipſum ſit ſempiternū:ſequit̃ ſȝ ipȝ ꝙ nihil ſit in ipſo ꝙ ſit in po^a ꝯdictionis vel corruptionis:⁊ ꝑ ꝯñs nec hñs mām:q̄ȝ ſi hēt mām eēt formaliter corruptibile:ſicut ignis.dato eniȝ ꝙ nō eſſet aliquod agens extra qḋ poſſet ipm̄ corrumpere:q̄ȝ nō haberet cōtrariū hoc nō tolleret qn intra ſe hēt p̄n^m corruptionis.ſ.mām qua res pōt eſſe ⁊ nō eſſe ſicut ignis:⁊ in hoc vī ille Auer.in tractatu de ſubſtātia orbis.melius hēc intētionē p̄hi q̄ȝ alij ponētes in celo mām.¶ Ad oſtendendum tñ incorruptibilitatē celi ex ſe/que hic ſupponit̃:opȝ ꝓcedere ſm̄ viā Ar.p̄mo celi ⁊ mundi:⁊ in hoc oſtēdere ꝙ nō ſit alicuius nāe elemētaris:qua incorruptibilitate oſtenſa oſtendet̃ carentia māe.Niſi forma icorruptibilis poſſet nec̄io actuare mām potētialē ⁊ de ſe poſſibilē carere illa forma:ita ꝙ habitudo nō eſſet vtriuſq̄ȝ nec̄ia:ſed tñ ex ꝑte forme.ecōuerſo q̄tū eſt ex ꝑte māe/eſſet cōtingens:

Tex.cō.17.

8.phy.t.c.2. cc.t.12.met.

A

Hic pȝ q̄tuȝ doc.fuit magnus ꝑipatheticus.

7.met.t.c.22. c.1.t.2.

1.c.20.&.102.

quare nõ eſt ſil'e de neceſſaria inherẽtia alicui⁹ accidẽtis ſubto. vbi neceſſitas eſt ex pte vtriuſq; extremi. ℭ Et ſi dicaẽ mãm illã nõ eſſe eiuſdẽ rõnis cuꝫ materijs recepiuis diuerſaꝝ formaꝝ: ⁊ iõ nõ poſſe q̃tũ eſt ex ſe tranſmutari ab vna forma ad aliã. ℭ Hoc vr̃ incõueniens. Et p̃mo gdẽ: q2 tũc eſſent due mãe p̃me alterius ⁊ alteri⁹ rõnis. ꝯñs eſt falſuꝫ. ergo ⁊ añs. ꝓbatio falſitatis ꝯñtis. non ſunt duo fines p̃mi nec duo efficiẽtes p̃mi alterius ⁊ alterius rõnis. g̃ nec ſil'r due mãe p̃me alteri⁹ ⁊ alteri⁹ rõnis. ℭ Jtẽ videẽ difficile aſſignare vñ ſit iſta alteritas rõnis in hac mã ⁊ in illa. ℭ Scdo data hac alteritate ſaltẽ iſta mã eſt in potẽtia ad hanc formã: ⁊ ad p̃uationẽ huius forme: ita q̃ iſta mã de ſe eſt in potẽtia ꝯtradictionis: lꝫ non ponaẽ in qua potẽtia forme eſt: nũc aũt nõ eſt mã per ſe rõ corruptibilitatis: inq̃tũ eſt in po^a ad formã aliã ab ea quã hꝫ: ſꝫ inq̃tũ eſt in potẽtia ad p̃uationẽ forme quã hꝫ. Simil'r ph̃s nõ ponit mãm niſi ꝓpter potẽtialitatem ad mutationẽ. in celo nõ eſt potẽtialitas mutationis niſi ad vbi. ℭ Si dicaẽ q̃ mã in celo nõ eſt in po^a ꝯdictionis: q2 forma eius cõplet totũ ſuũ appetitũ. ℭ Contra. nulla forma cõplet totũ appetitũ mãe ſue reſpectu alteri⁹ forme niſi det actũ oppoſitũ p̃uationi illi⁹ forme. forma celi nõ dat actũ oppoſitũ p̃uationi cuiuſcũq; forme alteri⁹ a ſe: puta forme ignis. g̃ p̃uatio forme ignis ibi manet. ꝓbatio minoris. nulla forma dat actũ oppo^m p̃uationi cuiuſcũq; forme: niſi in ſe cõtineat oẽs formas ſaltẽ virtual'r: ſed forma celi nõ ſic cõtinet oẽs formas: q2 nõ aiam itellectiuã.

Egidi⁹ in tractatu de materia celi.

B

ℭ Ex hoc ſequiẽ vlteri⁹ q̃ ſm ph̃os celũ non poſſet eſſe aiatũ formal'r: q2 tũc vel celũ erit eſſential'r aĩa tñ. ⁊ hoc intellectiua: q2 ipſi nõ poſuerũt ibi aiam niſi itellectiuã: ⁊ ita ſolus intellectus erit quãtus: qõ nõ eſt intelligibile: q2 celũ: vt pꝫ, eſt q̃tũ formal'r: vel p̃ter aiam que eſt de eſſentia celi erit aliqd aliud per ſe ꝑfectibile ꝑ aiam: ⁊ ita erit ibi potẽtia paſſiua ⁊ potẽtia ꝯdictionis: ⁊ ita celũ non erit ſempiternũ ⁊ neceſſarium. vñ ſiue ph̃s ſiue Cõmẽ. ponat celũ aiatũ formal'r aĩa que ſit ꝑ ſe de eẽntia celi vr̃ ſtatim recedere a p̃^a poſitione p̃babita. ℭ Quicqd ſit de Auer. nõ dicamus Ar. receſſiſſe a poſitione p̃ma: nec v̈ba eius cogũt hoc ſibi iponere: q2 vbicũq; vocat aiam celi exponaẽ q̃tũ ad cõditionẽ qua aĩa eſt motrix: nõ qua eſt forma: ⁊ illa aĩa eſt intelligẽtia ꝓpria motiua huius orbis cõiuncta huic vt motrix ꝓpria. talis nõ eſt niſi vnica vni⁹. Jmprobareẽ ab Aui. hoc qui plane diſtinguit inter p̃mã intelligẽtiã ꝑductã ⁊ aiam p̃mi orbis. Sꝫ nulla eſt neceſſitas tante pluralitatis. ℭ Pro hoc eſt ph̃s. 8. phy. qui motum ex ſe diſtinguit in duo: quoꝝ vnũ eſt motũ tñ: ⁊ reliquũ mouẽs tñ. illud diſtinguibile eſt cõpoſitũ ex duob⁹ vnitis. ſ. mouente ⁊ mobili. ⁊ hoc vere mouet ⁊ illud vere moueẽ: ſed in nobis aĩa nõ mouet: ſꝫ eſt rõ mouẽdi tñ: ideo moueẽ per accñs: q2 eſt forma moti: ibi aũt mouẽs nec ꝑ accidens: nec ſm ſe mouetur.

Vide. 1. celi. c. 13. ⁊ cõmẽ. 12. meta. ⁊ cõ. 25. ⁊ i de ſba orbis.

Sed de h̃ ſubtiliter lege 2° celi. c. ⁊ cõ. 61 de aiatiõe celi

9. meta. c. 4.

Tex. cõ. 40.

a. l. mobile a ſe.

C

Secundũ theologos ponẽda eſt mã ibi: quia illud chaos qõ poniẽ ab eis attigiſſe vſq; ad celuꝫ empyreũ: erat mã oium corporaliũ cõtentoꝝ a celo empyreo: ⁊ ẽt poneẽ mã ſm ſe: ⁊ q̃tũꝫ eſt ex ſe eiuſdẽ rõnis in quocũq;: ⁊ ita hñt ipſi diſcordare a ph̃o in hac propoſitione. celũ eſt neceſſariũ ⁊ incorruptibile: q̃tũ eni eſt ex nã ſua eſſet ſimpl'r corruptibile: q2 ſibi ineſſet illa potentia ad ꝯtriũ: q2 tñ forma celi nõ hꝫ ꝯtriũ potens vincere iſtã formã: iõ nõ põt corrũpi ab agente nãli a quo recipit iſtã formã: vel ẽt corrũpi in ignẽ vel aquã. Sed tũc vr̃ q̃ ſaltẽ celũ poſſet corrumpere ⁊ cõuertere ignẽ in celum: q2 v̈tus actiua celi excedit formã ignis: ⁊ eſt a forma celi: ⁊ eſt ẽt capax forme celi. g̃ põt tranſmutari ad eſſe tale ab agente tali. ℭ Forte celũ nõ põt alterare elementum

D

Vide mã. di. 12. h° ⁊ alios ear; expoſitores ſup gen̄.

ad qualitates ꝯuenientes tali corpi celeſti: ⁊ tñ forma illa intm̃ dominaẽ illi mãe vt nõ poſſit ab aliquo alio alterari recipiẽdo peregrinas ĩpreſſiones: ⁊ ꝑ ꝯñs nec corrũpi. ℭ Quãtũ ad aiationẽ vr̃ eſſe dubiũ: q2 Aug. in Enchi. c. 42. vel. 43. loquiẽ dubitatiue: nec illud certũ habeo. vtrũ ad ciuitatẽ ſupernã ꝑtineãt ſol ⁊ luna ⁊ alia ſydera: q̃uis nõnullis corpora lucẽtia: non tñ intelligentia videantur. ℭ Sil'r. 2. ſup gen̄. ⁊ p̃mo retractationũ. c. 8. quere: vbi facit mẽtionẽ de eo qõ diciẽ. c. 5. vr̃ dicere celũ habere aiaꝫ: qõ. c. 10. ⁊. 11. dicit nõ retractatũ tanq̃ falſũ: vbi dicit aial eſſe mundũ iſtũ: nec auc̃te nec rõne indagare potui: nõ tñ ꝓpter h̃ negat. vñ vr̃ manifeſte q̃ in nullo libro ſcripto ante librũ retractationũ aſſeruit qõ in libro retractationũ retractet. g̃ illa auc̃tas que adduciẽ de li. Aug. de agnitiõe vere vite nihil valet. ſ. qui aũt dicũt celos eſſe rõnales ipſi merito ſunt irrõnales. oſtẽdit ẽt illũ librũ nõ eſſe Aug. vl' q̃ illũ fecerit poſt librũ retractationum: q2 nuſq̃ vr̃ Aug. aſſeruiſſe qõ in li. retractationũ eſt negatũ. ℭ Sꝫ Hieronymus ſuꝑ pſal'. Audite celi. dicit q̃ loquẽ ad inaiata. Sꝫ alius grecus. ſ. Dama. aſſeruit celos nõ eſſe aiatos. Ratio ad hoc poniẽ: q2 illa aĩa fruſtra vnireẽ tali corpi: ex quo nõ hꝫ ſenſuꝫ: nec ꝑ ꝯñs aliquã ꝑfectionẽ ex corpe acqrit. ℭ Sed illud nõ videẽ ꝯgrue dictũ vt forma vniaẽ mãe vt ꝑfectionẽ accipiat a mã: ſed magis vt ꝑfectionẽ cõferet mãe: imo p̃ncipali⁹ vt ex eis totũ ꝯpo^m ſit ꝑfectũ. ℭ R̃^o. forma vnita mãe ab ea recipit aliquã ꝑfectionẽ: alioquin aĩa beata fruſtra vniret corpi: ex quo ex corpe nõ acqreret ꝑfectionẽ. ℭ Breuiter. ſi celi nõ ſunt aiati: h̃ eſt credituꝫ: ⁊ nõ rõne ꝯcluſuꝫ: q2 nulla eſt ꝯditio i corpe illo ita ꝑfecto mãifeſte appens repugnare aiationi corpis. h̃ de iſto.

1. cor. 1. c. 11.

a. l. 58.

Deutero. 32.

a. l. ſil'r.

Tho. 1. parte ſum. q. 70. ar. 3.

a. l. q̃.

E

Ponunt argumẽta in p̃ncipio hu⁹. q. pro ⁊ ꝯ ⁊ ſolutiones h̃ in fine in aliq̃b⁹ originalib⁹: ſꝫ oĩa ex ſcripto parthenſi ſunt repoꝛtatoꝛ pꝫ: ⁊ alia plura addunt: ſꝫ p̃ncipalis ſententia eſt eadem. M. d.

Tex. cõ. 8.

Secundo quero de motu celoꝝ. Utrũ aliqõ ſit celũ mobile aliud a celo ſtellato: Et nõ Gen̄. p̃. vbi de ſtellis q̃ poſuit eas deus in firmamento celi. g̃ oẽs ſtelle ſunt in vno firmamento. ℭ Sil'r per rõneꝫ. cõtinuũ eſt cuius motus eſt vnus ſm ph̃m. 5. meta^ce motus aũt cuiuſcũq; celi iferioris vnus eſt in celo ſuꝑiori: q2 qõcũq; celũ iferi⁹ ſi ponaẽ moueẽ motu diurno: ⁊ ẽt alijs motib⁹ ꝓprijs celis ſuꝑiorib⁹ ſi ponanẽ alij. g̃ qõlibet inferius ſi ponaẽ eſt cõtinuũ cuꝫ toto celo ſuꝑiori. ℭ Jtem totũ celũ p̃ter ſtellã ſm ſe eſt vniforme. g̃ ꝑꝑ ipſuꝫ nõ oꝫ ponere aliquẽ motũ: q2 idẽ facit vna pars ſicut alia. nõ eſt g̃ neceſſarius motus niſi motus ſtelle: ſꝫ motus ſtellarum ꝓprij videnẽ poſſe ſaluari in vno celo ſicut ⁊ multi motus ꝓprij pñt ſaluari in aqua vel aere. g̃ ⁊c̃. ℭ Oppoſitũ. ſtelle diuerſimode moueñẽ. g̃ habẽt diuerſos celos: q2 ſi nõ: ſtelle mouerenẽ ꝓpo motu ſuo ſiue motu orbis: ⁊ ita vl' eẽt i celo vacuũ vl' ſciſſio orbis: vel duo corpa ſil'.

Ad videndũ de numero celoꝝ. p̃ oſtendẽdũ eſt illud in quo oẽs aſtrologi ꝯcordãt. ℭ 2° videndũ eſt de illo in quo alij ab alijs diſcordant.

A

Quantum ad p̃^m h̃ ſupponẽdũ eſt q̃ nulla ſtella hꝫ ꝓpriũ motũ localẽ. i. q̃ non moueẽ motu alio q̃ꝫ motu orbis: in quo locaẽ. ſi eni ipſa ꝑteꝫ illã orbis in qua eſt relinqueret aliq̃n: ⁊ ad aliquã aliã ꝑtem moueretẽ: vel ſibi nihil ſuccederet: ⁊ ita eſſet vacuum: vel aliqd aliud ſibi ſuccederet: ⁊ ita corpus celeſte eſſet rarefactibile ⁊ cõdenſabile. vel poſſet ſcindi: ⁊ recedẽte corpe ſcindente rurſuꝫ cõtinuari. vel ſi nullũ iſtoꝝ cõcedaẽ: ſequiẽ q̃ ſtella mota ſemꝑ ſit ſil' cũ alio corpe mouẽte. hec eſt intẽtio Ar. 2. de celo ⁊ mundo. Si nã dediſſet virtutẽ ꝓgreſſiuã ⁊c̃. ℭ Hoc ſuppoſito ſequiẽ q̃ quecũq; ſtelle nõ ſunt inter ſe eque diſtantes, nõ ſunt in eodẽ celo. nam diſtantia alia ⁊ alia diuerſis tẽporib⁹ nõ põt eſſe ꝑ ꝓpriũ motũ ſtelle: ſed tñ per motũ celi in quo ipſa eſt: ⁊ ſi diſtet

Tex. cõ. 50. ⁊. 59.

diſſormiter

diſformiter ſtella a ſtella. ergo celū huius diſformiter moueť a celo illi⁹: ⁊ ita aliō ē celū hui⁹ ⁊ illi⁹. mouenť aūt ſeptē ſtelle diſformiter: ita ꝙ nō ſemꝑ eque diſtāt a ſtellis illis fixis: que iō dicuť fixe: qꝛ ſemꝑ iter ſe eque ſunt diſtantes: ⁊ eundē ſitū ⁊ figurā ſeruātes: ⁊ ideo reſpectu oīuʒ illaꝝ fixarū nō opʒ ponere niſi vnū celum: nec ille ſeptem inter ſe ſemper eque diſtant. Iſta duo de inequali diſtantia planetaꝝ inter ſe ⁊ ad alias que dicunť fixe ſupponanť ſm cōſiderationē aſtronomoꝝ. poſſibile eſt eniʒ de locis planetaꝝ certificari per inſtrumenta: de quoꝝ vno. ſ. armilla tractat Ptolomeus in almag. di. 5. c. 2. ℂ Et ſi obyciatur ꝙ radius viſualis frangiť ꝓpter diuerſitateʒ medioꝝ: ⁊ ideo nō certificat de vero loco ſtelle. Saltem certificabit de loco viſibili velle. et ſi ſtelle ſm locum viſibilē eorum equaliter diſtent. ergo ⁊ ſm locuʒ veruʒ: qꝛ loca viſibilia nunc ⁊ tunc ꝓportionabilr ſe habent ad loca eoꝝ vera nunc ⁊ tunc: aut ſaltē nō ita improportionabilr: vt poſſet eſſe tanta diſtantia locoꝝ viſibilium ſine aliqua diſtantia locoꝝ veroꝝ: ⁊ iſta diſtantia ſufficit ad ꝓpoſitum. ℂ Ad minus ḡ preter celū qō ponit oium ſtellarū fixarum que ſemꝑ vniformiter diſtant. 7. celi ꝓpꝛij. 7. planetaruʒ que diſformiter mouenť: ⁊ ab iſtis ⁊ inter ſe ſunt. ergo. 8. celi.

Uide abbreuiaturā Joā. de monte regio lib. 5. in pn°.

ℂ Ulterius etiā cōmuniter cōcediť nonū celum ſupius celo ſtellato: qꝛ vnius corporis celeſtis tm̄ eſt vnus motus ꝓpꝛius. motus aūt diurnus nō eſt motus ꝓpꝛius celi ſtellati: cū illud celū moueať alio motu: ſicut ꝓbatū eſt ex cōſiderationibus. nec eniʒ quecūqʒ ſtella fixa ſemꝑ eque diſtat a polis imobilibus: nec ēt ſemꝑ in tēporibus equalibus eque diſtat a capitibus arietis ⁊ libre. ergo iſte motus diurnus eſt ꝓpꝛius alicuius alterius corpis: ⁊ non niſi ſupioris: qꝛ hoc motu moueť celuʒ octauū: nō aūt moueť aliqō celuʒ motu ꝓpꝛio alterius niſi illud alterum ſit ſuperius. Erit ergo aliqō mobile qō vniformiter mouetur motu diurno ſuperius celo ſtellato. hoc dicit Aui. 9. meta. ⁊ Ptholomeus in almag. quere.

c. 2. Li. 7. ⁊ in de planetaꝝ theoricis.

De ſecundo in quo nō ꝯcordant oēs tractantes de iſta mā dubium eſt an ſufficiat vnū celū vnicuiqʒ planete: ⁊ ſic ſufficiat tm̄ ponere nouē celos. triplex qppe in motibus planetaꝝ apparet differentia. Una in latitudine: qꝛ nō ſemꝑ planeta eque diſtat a polis imobilibus. Alia in longitudine eſt: qꝛ diuerſimode ⁊ nō equalr percurrit ʒodiacuʒ. 3ª in eleuatione ⁊ depreſſione: qꝛ idē planeta qn̄qʒ plus appropinquat ad centrum terre: qn̄qʒ plus diſtat ſicut probat Ptolomeus in almag. qꝛ cuius circuli diameter viſualis in longitudine longiore eſt longioꝛ. in longitudine breuiore eſt breuioꝛ. apparet ēt de marte qui qn̄ eſt in auge appet notabiliter parue q̄titatis reſpectu illius: quaʒ hʒ qn̄ eſt in oppoſito augis. ꝓbať ēt de luna: qꝛ ipſa ⁊ ſole exiſtētib⁹ eque ꝓpe caudā ⁊ caput draconis nō ſemꝑ eclypſis eque durat: ſed qn̄qʒ diutius qn̄qʒ minus. hoc eſt ipoſe: niſi qꝛ luna qn̄qʒ plus qn̄qʒ minus in vmbrā terre intrat: ita ꝙ vbi tranſit diameter lune diutius morať vmbra ꝓ eo ꝙ ibi eſt diameter vmbre longioꝛ q̄ alibi iuxta conū. Si ēt vlr negaret iſta eleuatio ⁊ depreſſio ſolis ⁊ lune: nec ex pte vnius: nec ex pte alterius poſſet aſſignari diuerſa q̄titas vmbre: ſemꝑ eni vmbra eque in altū porrigereť: ⁊ ibi eſſet equalis q̄titas: ⁊ ſemꝑ luna qn̄ equalr eſſet ꝓpe conū eque eēt iuxta ⁊ ꝓpe vmbrā. Ex his ⁊ alijs cōſiderationib⁹ Ptolomei ſupponatur eleuatio ⁊ depreſſio.

Dic hēs q̄tum ſuerit doctrina q̄dr⁹ ipſe doc. in orb⁹ ſci. ſi humoꝝ in qb⁹ ſcripſit nihil vl ei lat[illegible] in orb⁹ diſciplina.

ℂ Primas duas drias. ſ. longitudinis ⁊ latitudinis poſſet qs forte ſaluare attribuēdo planete vnū celū per exitum poloꝝ illius celi q̄ꝫ niſus eſt Alpetragius ſaluare in libello ſuo de qualitate motuū celeſtiū: qui ponēs polos celi ſtellati extre polos noni celi: ⁊ per ꝯñs circa illos polos imobiles deſcribere paruos circulos. ponit celuʒ octauū ſuꝑ ſuos polos: ſed nō ꝯtrio motu moueri motui celi noni: ſed ad eandem parteʒ: ⁊ ꝙ polus octaui celi minus efficaciter recipit influentiā q̄ ipſuʒ celū nonū: ⁊ ideo ipſe polus nō complet circulū: dum punctus aliqs in celo nono cōplet circuluʒ: ⁊ ꝙ polus iſ[illegible]erioris celi deficit a cōpletione circuli vocať interciſionē ꝑmā quā ſm eum ſupplet motus celi inferioris ſuꝑ illū polū: ⁊ in celo octauo ꝑfecte ſupplet q̄tatʒ ad longitudinē: ſed q̄tū ad latitudinē neceſſario eſt dria. naʒ polus exit polū. nam motus factus ſuꝑ polū celi inferioris: lʒ cōpleat motuʒ celi illius circa polū ſuperiorē: q̄tū ad longitudinē: tn̄ nō pōt eſſe verus circulus alicui⁹ ſtelle mote in celo inferiore: ſed ſphera: qꝛ nō reddit ad eundeʒ punctū a quo incepit motus. Ita vlr ꝓpter diuerſitatem poloꝝ quoꝛundā celoꝝ ab alijs: ⁊ per interciſionē ꝑmaʒ ⁊ ſuppletionē eius: ⁊ ſpecialr in quibuſdaʒ ſtellis per hoc ꝙ non ſituanť in medio ſui celi nititur dare fundamenta ad ſaluandū differērias longitudinis ⁊ latitudinis in motibus planetarū: ⁊ hoc nō ponēdo aliqō celū inferius moueri ꝯtra motū celi ſuperioris: qꝛ talis: ſed ponēdo celum ſuperius moueri ad eandē ptē ad quā inferius: ſed tn̄ minus efficaciter: qꝛ nāle ꝙ eſt vtus recepta in aliqbus adinuicē ordinatis efficacius recipiať in ꝓximioribus. Iſta traditio ſatis vr̄ cōſonare cū ꝑncipijs nālib⁹ ſi poſſent ꝑ eā ſaluari oīa apparētia ſm longitudinē ⁊ latitudinē. forte eniʒ per eā poſſent ſaluari ſtationes ⁊ retrogradatiōes ⁊ proceſſiōes planetaꝝ: ſicut ⁊ ipſe nititur ſaluare in quibuſdā polis in libro ſuo.

Uide Auer. 2. celi. c. 5. ⁊ tractat ibi de nitura ō motibus ſtellaꝝ.

ℂ Sʒ tertiā differentiaʒ videlʒ eleuationis ⁊ depreſſionis ipoſe eſt ſaluare ponendo oēs celos eſſe cōcentricos: qꝛ tunc ſi planeta nō exit celū ſuū: ſed tm̄ partē ſui celi: ⁊ illa pars celi ſui qualrcūqʒ moueatur ſemꝑ eque diſtat a centro / pro eo ꝙ totū iſtud celū circularitet rotatū eſt cōcentricū mundo: ideo vbicūqʒ ſtella fuerit ſemꝑ eque eleuabiť: ⁊ eque depꝛimeť ꝑ reſpectū ad ſuū celum: ⁊ lʒ nō eſſet neceſſarium ꝓpter duas pmas differentias ponere eccentricos ⁊ epiciclos ſm Ptolomeuʒ ⁊ alios aſtronomos: tn̄ ꝓpter tertiā differentiaʒ eſt neceſſariū.

Uide Auer. 12. meta. cō. 45. vbi niť diſtruere poſitiones Ptolo. de eccentricis ⁊ epiciclis. ⁊ 2. celi. cō. 35. qualr opinať ſaluare apparētias ꝑ quaſdaʒ lineas ſeu lauias: ſʒ deniqʒ nihil valet.

ℂ Et hoc ſupponēdo ad ꝓpoſitū cōcluditur nulli planete ſufficere ad motū ſuū vnicū celuʒ. Accipiať ergo exempli grā celuʒ ſaturni ſi ponať cōcentricū mundo dum celū octauū ſit cōcentricuʒ mundo: moueať celū ſaturni. ſuccedit ergo aux iſti⁹ celi augis oppoſito: ſʒ aux iſtius nō intrauit celū ſtellatū: qꝛ duo corpa eſſent ſil: ſed tm̄ attingebat oppoſitū augis. ergo ſi minus eſt diſtans a centro terre q̄ aux: nō attinget ſuperficieʒ concauam celi ſtellati: ⁊ ita erit ibi vacuū. ergo nō pōt vitari incōueniēs de inciſione vel ſimultate corpoꝝ vel vacuo niſi attribuendo cuilibet planete ad minus tres celos circundantes terram: quoꝝ duo extremi / videlʒ / ſuperioꝛ ⁊ inferioꝛ habeant ſuperficies vltimas concentricas / videlʒ / ſuperi⁹ conuexaʒ ⁊ inferius concauaʒ: habeant autē ille due ſuperficies alias duas / videlʒ / ſuperius concauam ⁊ inferius cōuexam eccentricas mūdo: ⁊ inter illas duas ſupficies ſit tertius orbis qui dicatur deferens. eccentricus qdē terre. concentricus aūt illis duabus ſuperficiebus deferentib⁹: ita ꝙ illi duo reuoluentes ad quācūqʒ partē moueanť nō ſequiť vacuum: ſemper eniʒ ſpiſſioꝛ pars vnius eſt cōtra partem minus ſpiſſaʒ alterius: ⁊ ecōuerſo. ſilr qualrcūqʒ moueať deferens iter iſtos duos reuoluentes ſupioreʒ ⁊ inferiorē ex motione eius nō ſequiť vacuuʒ nec ſciſſio: qꝛ ſuperficies ſunt ambe concentrice illis ſuperficiebus inter quas contineť ⁊ mouetur: ⁊ ita ſtella fixa in parte vna illius deferentis quādoqʒ erit in auge: qn̄. ſ. illa pars deferentis in qua eſt ipſa directe ſuppoiť ſpiſſiori parti inferioris reuoluentis: ⁊ ſupponiť minus ſpiſſe parti ſupioris.

Doctrina notabilis Ptolomei ꝑ toti de orbib⁹ planetarum ⁊ reſolutorum.

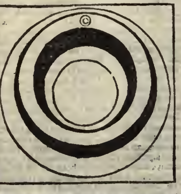
reuoluentis:q2 tunc maxie diſtabit a centro terre. erit aũt ſtella in oppoſito augis quando illa ps orbis deferentis; vbi ipſa fixa eſt/ſuperponit̃ tenuiſſime parti inferioris reuolẽtis:⁊ ſupponet̃ ſpiſſiſſime parti ſuperioris reuolẽtis:q2 tunc minime diſtabit a centro terre. Iſtius imaginatio patet expreſſius in figura tali.

Aux.

¶ Ulterius cũ mercurius habeat deferens cuius centrũ moueatur ⁊ non circa terram:ſicut centrũ lune:ſed ex vna parte deſcribendo circulum paruum:ſicut patet in almageſti. ſequitur ꝙ orbis deferentis non ſit concentricus reuoluentibus:ſupremo. ſ. ⁊ infimo:⁊ idõ neceſſe eſt ad min⁹ ibi ponere quinqȝ orbes quattuor reuoluentes ⁊ orbeȝ q̃tum deferentem:vt patet in figura.

Diſ.9.c.7.8.9.10.⁊.11.vidͤ Jo.de monte re.lib.9.ſuoꝝ epithomatũ.

¶ Preter iſtos aũt neceſſe eſt ponere epiciclos:qui nõ ſũt orbes circundantes terrã:ſed parui orbes ſituati in determinata pte orbiũ circũdãtiũ terrã:⁊ hoc:q2 maior eſt eleuatio ſtelle q̃ſqȝ q̃ alias:que eleuatio nõ poſſet eſſe ex ſolo deferente. proceſſio ẽt ⁊ ſtatio ⁊ retrogradatio facilius ſaluant̃ per epiciclũ:ſȝ qcqd ſit de epiciclis ſaltẽ celi mobiles circũdantes terrã erunt vigintiquinqȝ. ſ. vigintitres planetaꝝ. ⁊ pter hoc celũ octauũ ⁊ celũ nonum.

Quere Ariſ. 12.meta.t.cõ.47.ſed Bo. optime h̃ ⁊ alios arguẽ.

Ad argumenta ¶ Ad pͫ dico ꝙ ſcriptura accipit firmamentũ p toto celo inter empyreũ ⁊ elementa. ¶ Ad 2ͫ dico ꝙ illa ꝯformitas motuũ nõ ꝯcludit cõtinuitatẽ. ¶ Ad 3ͫ dico ꝙ nõ põt celũ cedere ſtelle mote:ſicut põt aqua vel aer corpꝰ ĩpoſito moto p ipſaꝫ:q2 corpus nãliter incorruptibile eſt nãliter indiuiſibile. ſi ſit incorruptibile tam ſȝ ptes q̃ ſm totũ quale ponit̃ eſſe celũ:⁊ ita nõ põt eſſe mot⁹ alicuius in celo non moto per aliqd agens naturale.

Circa tertiũ ſcilȝ vtꝝ ſtelle agant in hec inferiora: Arguitur ꝙ nõ ſm phm. 7. phy. opȝ mouens ⁊ motũ eſſe ſil vel imediate vel mediãte medio:ſed ſtelle ⁊ hec inferiora nõ ſunt ſil. pȝ:q2 multũ diſtant. nec põt eſſe q̃tũ ad agere mediãte medio:q2 illud mediũ eſſet aliqs orbis vel aliqui orbes. hͦ aũt orbes nõ recipiũt impſſiones tales qbus. ſ. hec iferiora alterant̃ ⁊ gnãt̃ ⁊ corrũpuntur. ergo. ¶ P̃. Si ſtelle agerent in hec inferiora cũ ipſe determinate agant ⁊ non cõtingenter in iſtis inferioribus q̃tũ ad motũ ⁊ alterationẽ ſiue q̃tum ad gnõnẽ ⁊ corruptionẽ ipſoꝝ:nõ eſſet aliqua ꝯtingentia: nec cõtingenter ibi aliqd eueniret. ¶ P̃. Si agerẽt in hec iferiora:hoc eẽt p aliquẽ motũ localẽ:vel p aliquã formã pmanentẽ. nõ pmo mõ:q2 mot⁹ localis nõ eſt q̃litas actiua:nec pͥnͫ agendi:cũ tñ ſit vbi fluens:⁊ ſic nõ vꝫ dicere formã abſolutã ſubalẽ nec accñtalẽ. nec ẽt per formaȝ pmanentẽ ſubalẽ vel accñtalẽ:q2 tunc ſtante motu. ſ. ſi ſtarent poſſent agere:⁊ per ꝯñs ſtante celo ⁊ ceſſante motu poſſent eſſe alterationes:⁊ hͦ mutatiões ⁊ motus in iſtis inferioribus:qđ eſt ꝯ Ariſ. qui vult ꝙ pmo motu ceſſante ipoſſe eſt eſſe aliquẽ aliũ inferiorẽ. ¶ Contra. Gen. primo dr̃ de ſtellis ꝙ poſite ſunt in firmamẽto vt ſint in ſigna ⁊ tẽpora:⁊ nõ ſolũ aeris ⁊ terre:vt exponit magiſter. ¶ P̃. 2ͦ phyꝭ. dicit Ariſ. hõ gnãt hoieȝ ⁊ ſol. Et. 2. de gnõne. dicit ꝙ motus ſolis in circulo obliquo eſt cã ppetue gnõnis ⁊ corruptionis in iſtis inferioribus. ¶ P̃. rõne ſic. Si ſtelle nõ haberẽt aliquã actionẽ in hec iferiora fruſtra poneret̃ varius motus in orbibus. nã orbis in ſe vniformis eſt: ⁊ motus orbis vniformis:⁊ ideo opȝ varietatẽ effectuũ reduci in varietatem nature ſtellarum.

Tex.cõ.8.9.⁊ inde. Ab iſta.q.excluſiue vſqȝ ad.16.di.excluſiue in ſcripto anglico cõtet nihil hͦ ſed ex repoſtato oĩa ſunt addita vt quibuſdã placet. a.13.diſ. circa ſic vꝫ dõmiȝ varietas lune hincide maxima eſt. 1.ce.2.c.21.⁊ inde.

8.phy.t.c.2.de gen.in fine.

Diſ.põa.c.ſinali. Tex.cõ.26. Tex.cõ.56.

Dico ad qõnem ꝙ ſtelle habent actionem in hec inferiora in elementa. in mixta inaĩata ⁊ aĩata irrõnalia. In elementa hñt actionẽ duplr̃:⁊ quo ad alterationẽ:⁊ quo ad gnõnẽ. Accidente. n. ſole ⁊ alijs ſtellis calidis ad ȝenith alicuius regionis:elementa ſupiora. ſ. ignis ⁊ aer augẽtur:⁊ inferiora. ſ. terra ⁊ aqua minuunt̃ ⁊ cõuertunt̃ in ſupiora:⁊ ecõuerſo recedẽte ſole ⁊ accidentib⁹ ſtellis effectiue frigidis:vt eſt ſaturnus ⁊ mercurius. accidit generatio elementoꝝ aque ⁊ terre. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ tunc ſphera aque erit aliqñ minor aliqñ maior:⁊ etiã vꝫ eſſe vacuũ ſi nõ tñtũ augmentat̃ vnũ elemẽtũ q̃tũ aliud minuit̃. Dico ꝙ ſicut accedẽte planeta:puta ſole ad ȝenith vnius regiõis gnãtur ibi p eius acceſſuȝ plus de igne ⁊ minuit̃ de aqua:ita per eius receſſuȝ ab alia regione generat̃ plus pportionabilr̃ de elemẽtis frigidis ⁊ minuit̃ de calidis:⁊ ſic generat̃ ibi eq̃litas quo ad totũ. ¶ P̃. 2ͦ. Stelle hñt actionẽ quo ad loci mutationeȝ. ſuperior eniȝ pars aeris fertur circulariter ad motuȝ celi:qđ pȝ:q2 ipreſſiones ignite vt comete ⁊ hui⁹ que in illis locis generant̃ videmus transferri circulariter:⁊ multo magis ſphera ignis que eſt ppingorꝭ celo mouet̃ motu circulari ad motũ corpis celeſtis. ¶ P̃. Corpora celeſtia nõ ſolũ cauſant motũ in iſtis elementis ſibi ppinquis:ſȝ in remotioribus vt in aqua. Nã luna cauſat motũ in mari qui vocat̃ fluxus ⁊ refluxus:⁊ ex hoc ſupponunt aſtrologi per experimentũ ꝙ luna hȝ dñiũ ſup humida:ſicut ſol ſup ſicca:ſup q̃cũqȝ eniȝ regionẽ eleuat̃ luna aq̃ maris aſcẽdit directe tanq̃ verſus cãm ſuã:ita ꝙ aqua maris in illo loco qui directe ſupponit̃ centro lune eſt altior

A

Nota ſingulare cãm fluxus ⁊ refluxus maris plurimos latentem.

B

q̃ in

q̄ in quocūqꝫ alio loco. Iſte aūt locus habet̄ ꝑ lineā du-
ctā a centro terre ad orbē lune. illa eniꝫ linea neĉio tranſi-
bit per locū illū qui eſt eminētioꝛ in aqua ⁊ vocat̄ tumoꝛ
aque. ℂ Quō aūt iſta eleuatio fiat effectiue a luna diuer-
ſimode dī. Uno mō ponit̄ ꝙ luna hꝫ v̄tutē q̄dā ſibi cō-
nālē ad attrahendū ad ſe aquas maris:ſic̄ magnes trahit
ferrū. Alio mō dī ꝙ hoc fit ꝓꝑ diuerſitatē anguloꝝ:quos
faciūt radij lune ſup aquas in ꝓncipio ortus lune ⁊ in me-
dio celi exiſtētis. ponit̄ exemplū de pulmento in olla ſup
ignē:⁊ de vapoꝛe reſoluto a cibo faciēte aial dormire:de
hoc nihil ad ꝑſens. ℂ Prima opi. fuit Albumaſar. z. lib.
maioꝛis introductoꝛij in aſtronomia. Sed ſequēdo viam
illā q̄ cōis eſt vtriqꝫ. ſ. ꝙ tumoꝛ ille ſemꝑ eſt in directo lu-
ne vbicūqꝫ ſit luna:ſeq̄t̄ ꝙ ille tumoꝛ circuit totā terrā in
tanto tꝑe q̄nto luna circuit ſuū orbē ꝑ motū firmamēti. ſ.
z5. fere hoꝛis:qꝛ luna ab ortu eius vſqꝫ ad eius iteratū oꝛ-
tū cōſumit plus tꝑis q̄ ſit dies nālis h̄ñs. z4. hoꝛas per
ſpatiū tꝑis in q̄ oꝛiunt̄. 1z. gradus eqnoctiales:qꝛ in vna
reuolutione firmamēti tñ ꝑtranſit luna de ſpatio motus
ſuo ꝓꝑꝛio qui eſt ad orientē ꝫ motū firmamēti:ſꝫ eleua-
tio. 5. graduū eqnoctialis facit vnā hoꝛā:iō ferunt ꝙ luna
ꝑcurrit orbē ſuū in. z5. hoꝛis minus duob⁹ gradibus:⁊ tu-
moꝛ aque in totidē hoꝛis circuit totū occeanū regulꝛ:⁊ ſi
tñ irregulꝛ accidat fluxus in marib⁹ mediterraneis ⁊ flu-
uijs. rō eſt:qꝛ inundatio alioꝝ mariū venit in iſto tumo-
re occeani in directo alicu⁹ regionis:⁊ tumore occeani in
directo motus lune. ꝑꝰ aūt aque eiuſdē tumeſcētis in oc-
ceano fluit ad locū ⁊ alueos humiles vicinos ꝓꝑ nām gra-
uitatis aque ⁊ fluunt tūc maria mediterranea. Recedēte
aūt luna ab illo aſpectu vel ſitu recedit tumoꝛ ꝑdictus:⁊
ꝑ ꝯñs in loco occeani vbi ꝑus fuit aq̄ eminētioꝛ q̄ in ma-
ri ⁊ in fluminib⁹ mediterraneis iaꝫ ꝑ receſſuꝫ illius tumo-
ris fit aq̄ ibidē humilioꝛ terra:⁊ iō aque inundātes ad lo-
ca illoꝝ fluuioꝝ ꝓꝑ loci humilitatē ex eadē lege nāe fluūt
ad occeanū. ⁊ hec eſt cauſa in gnāli fluxus ⁊ refluxus ma-
ris. Sed mare mediterraneū magnū qđ decurrit ab occi-
dēte in oriētē diuidēs Italiā ab Egypto:⁊ ab alijs regio-
nibus africe ⁊ aſie nō fluit ex illa cā ita ſenſibilr:qꝛ occea-
nus īgredit̄ mare illō ꝑ anguſtū introitū ex parte orien-
tis verſus hiſpaniā q vocat̄ anguſtia maris:regulꝛ tñ nō
accidit in alijs marib⁹ ſicut in occeano:qꝛ maria quanto
ꝓpingioꝛa ſunt occeano tanto citius fluunt:ſicut maria ſe
ptētrionalia ꝑcipue mare inter norwegiā ⁊ ſcotiā:⁊ iter hy
berniā ⁊ hiſpaniā. maria aūt diſtātia tardius. ℂ Sꝫ q̄re
bis in die fluit ⁊ refluit: Albumaſar vbi ſupra dicit ꝙ in
luna in quartis celi hꝫ effectū ꝯſimilē in quartis terre op-
poſitis:ita ꝙ ſicut in quarta orientali inter orientē ⁊ meri-
diē dū luna eſt in aſcēdēdo ſup hemiſperiū tūc hꝫ fluxū
in hac q̄rta ⁊ deſcēdēte luna a puncto meridiei ad occidē-
tē continue incipit mare decreſcere in illa q̄rta in q̄ ꝑus
creuit. ⁊ fluit in alia q̄rta occidētali:⁊ deſcēdente luna ab
occidēte ſub terrā vſqꝫ ad angulū medie noctis fluit ma-
re in q̄rta oriētali ſup terrā illi q̄rte oppoſite in q̄ tūc eſt
luna:⁊ ita iam bis in illa die fit fluxus in illa quarta:⁊ ita
de alijs. ℂ Sꝫ que ſit cā huius ipſe nō dicit. Nā vī ꝙ ra-
dij lune nō poſſunt penetrare terrā:⁊ iō vī ꝙ eundeꝫ effe-
ctū quē cauſauit ꝑ radios icidētes:dū eſſet ī q̄rta oriētali
ſub terra eundem cauſet tunc per radios ſuos reflexos a
firmamēto dū eſt in quarta occidentali ſub terra.

Secundo dico ꝙ planete ⁊ ſtelle h̄ñt actionē ſuper
mixta. nā mixta imꝑfecta vt īpreſſiones
q̄dā gnānt̄ ab illis. nā mā illaꝝ īpreſſionū:que eſt vapoꝛ
nō eleuat̄ ad locū gnōnis illaꝝ niſi ꝑ calorē icorpoꝛatuꝫ.
vel v̄tute alicu⁹ ſtelle:⁊ hoc maxīe pꝫ in ſtellis comatis q̄
nō tñ mouent̄ ab oriente in occidēs ſequēdo motū celi:
ſed ab aquilone in auſtrū ſequēdo. ſ. determinatū motuꝫ
alicu⁹ planete a quo gñant̄. ℂ Sꝫ dices ex quo h̄ñt talē
cauſalitatē ſtelle ⁊ orbes ſup iferioꝛa:⁊ q̄ gdē cauſalitas eſt
determinata ⁊ neĉia:q̄re nō iudicant determīate aſtrolo-
gi de effectib⁹ eoꝝ. ℂ Dico ꝙ cā hu⁹ eſt:qꝛ nō ſciūt ꝑfe-
cte q̄litates ⁊ v̄tutes celoꝝ ⁊ ſtellaꝝ cōcurrētiū ad talem
effectū:quas ſi cognoſcerēt poſſent de his indicare:⁊ ideo
credo ꝙ angeli h̄ñt haꝝ ꝑfectam notitiā:ita ꝙ pñt de his
bñ iudicare:⁊ quo ad tꝑs qñ venturi ſunt illi effect⁹:⁊ quo
ad q̄litatē eoꝝ vel q̄ntitatē:⁊ ēt ſi talis effectus ſit ipedibi-
lis ꝑ aliā ſtellā. poterūt eniꝫ ſcire ꝙ non eleuabit̄ niſi tñ
de mā. vel ſic. ⁊ poſſunt ſcire ſi erūt venti diſſipātes:⁊ in
quo ſitu:⁊ vbi diſſipabunt̄ ⁊ cadēt. hec ꝟo oīa:qꝛ nō ple-
ne nouerūt aſtrologi:iō nec plene nec perfecte nec ſecure
de his poſſunt iudicare:tot eniꝫ cauſas opꝫ ibi cōcurrere
ꝙ nimis eſt difficile iudicare de talibus.

Tertio dico ꝙ h̄ñt actioneꝫ in mixta ꝑfecta inalata:
vt ſunt metalla que in q̄buſdā regionibus ge-
nerant̄ ex cōſtellatione habente reſpectū ad illā regionē:
⁊ nō ad aliā. nā terra nō eſt actiua huius diuerſitatis.

Quarto dico ꝙ h̄ñt actionē ſuper aīata alterādo. ſ.
corpa mixta ad q̄litatē cōuenientē vel diſ-
cōuenientē aīe ꝑficiēti tale corp⁹:⁊ ita pñt agere ad gnō-
nē ⁊ corruptionē:⁊ ita ſimilr in ſenſitiuis. naꝫ organa ſen-
ſuū que ſūt corpa mixta pñt imutari ⁊ alterari ad aliqueꝫ
gradū ꝯuenientē illis:vt nata ſunt eſſe organa ſenſuū:⁊ ēt
ad diſcōuenientē ſenſuū:⁊ ita poſſet organuꝫ corrūpi ⁊ le-
di:⁊ ꝑ ꝯñs pñt hēe aliquā actionē quo ad intellectionem
quodāmō:qꝛ ſi deoꝛdinat̄ ſenſus in actu ſuo:ꝑ ꝯñs deoꝛ-
dinat̄ itellectus:vtputa in freneticis ⁊ lunaticis in q̄b⁹ eſt
imaginatio ꝯfuſa:⁊ ēt quo ad hoc pōt eſſe cā deoꝛdiatio-
nis in volūtate. pōt enim appetitū ſenſitiuuꝫ alterare vt
magis inclinet̄ ad hoc q̄ ad illud:⁊ qꝛ in viatoꝛe volūtas
rōnalis inclinat̄ ad ꝓſequēdū qđ efficaciter appetit̄ ab
appetitu ſenſitiuo:iō hoc mō iclināt voluntatē planete ⁊
alia corpa celeſtia. in nullo tñ neceſſitat̄ abſolute volūtas
ꝓꝑ hoc:ſꝫ ex ſua libertate pōt ꝯtire:⁊ ꝓꝑ iſtā ꝓnitatem ad
ſequēdū appetitū ſenſitiuū ꝫ dictamē rōnis:quā cauſant
corpa celeſtia accidit frequēter aſtrologos vere ꝓnoſtica-
re de moꝛib⁹ hoīuꝫ:puta ꝙ erunt luxurioſi vel ꝑ hui⁹ cō-
ſtellationes natiuitatis:nō ꝙ ita eueniat neĉio ꝙ nō poſ-
ſet aliter eſſe de his q̄ depēdēt a volūtate rōnali. ſi homo
vellet magis ſequi ꝑ volūtatē legē rōnis q̄ ſenſus:ſed co-
gitatiōes hoīuꝫ ꝓne ſūt ad malū Gen. 8. ⁊ Eccleſiaſtes. 1.
ꝑuerſi difficile corrigunt̄:⁊ ſtultoꝝ īfinitus eſt numerus.

Ad primum arg^m dico ꝙ ſufficit ꝙ agens ⁊ pa-
tiens ſunt ſil' vel ſm cōtactuꝫ vel
mediāte aliquo medio:ſꝫ hic eſt ſil' ſm mediūꝫ. ℂ Et ad
ꝓbationē in oppoſitū dico ꝙ nō opꝫ ꝙ mediū ſit capax
actionis ſm eandē rōnē cū extremo in quo ꝑfecte dī eſſe
alteratio:ſed ſm aliā rōnē hui⁹ actionis alteri⁹ rōnis:pu-
ta ſub rōne luminis bñ eſt capax celū. oīs enim ꝑs celi q̄
pōt eē ſub. 7. pyramidib⁹ pōt eſſe tenebroſa. pꝫ de luna ⁊
alijs q̄ patiunt̄ tenebras ⁊ hui⁹. Et pꝫ ꝑ exēplū cōe de pi-
ſce q ꝑ rhete mediū facit ſtupoꝛē:q tñ ſtupoꝛ nō eſt in rhe-
te. ℂ Ad z^m dico ꝙ circūſcripto oī li. ar. humano angeli-
co ⁊ diuino oīa euenirēt de neceſſitate. ⁊ nihil ꝯtingenter
euenirēt:⁊ nihil eēt in entib⁹ in po⁹ ad ꝯdictoria. ℂ Si. n.
aliq̄ cā nata eēt eleuare vapoꝛē de neceſſitate gnārēt plu-
uiā. Si ꝟo foꝛtioꝛ cā in oppo^m eueniret de neĉitate īpedi-
ret̄ ⁊ hoc notū eſt angelo:⁊ ſm hoc q̄cqd ex talib⁹ cauſis
euenit ꝓ illo inſtāti in quo euenit ⁊ in ſenſu diuiſionis nō
euenit ꝯtingēter:ita ꝙ poſſit nō euenire. ℂ Sꝫ qd de in-
firmitatib⁹:agūt ne ad hoc:dico ꝙ ſic. h̄ñt eniꝫ aliquam
actionē diſpoſitiuā in remittēdo ⁊ intēdēdo qualitates:⁊

Margin notes, left: Subtiliſſima inueſtigatio. — a.l.motu. — C — Vide nihil in hui⁹ determina-tione doctoꝛ ⁊ c. q̄ ſcias. — D — Excedit Albumaſar. ſ. — E

Margin notes, right: F — Reſolo mirabilis. — G — H — 1. de ala. t. c6. 66. a.l. poſſunt. — Vide īfra diſ. 29. t. 15. di. 3. — I — Geñ. 6. idem habetur. — K — a.l. Cōmēta. 8. phy. c. 38. e. z. celi. ca. 42. viś illud exē-plum.

bus. ⁊ ſic eſt ꝯueniēs ⁊ neceſſariū ꝙ bonꝰ medicus hēat ſciaꝫ aſtronomie. poſſunt eniꝫ ꝓpinare aliquo tēpore medici. nāq̄ interficit que tn̄ alio tēpore liberaret. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ nō pñt niſi ꝑ motū localē: qꝛ oīs forma abſoluta eſt ꝑfectior reſpectiua. ergo opꝫ ꝙ ſit per formā abſolutam ſubālē vel accidētalē: qḋ ꝯcedo. ¶ Tu dicis ꝯ. qꝛ tunc ſi planeta vel corpus celeſte ſtaret cauſaret. Cōcedo cauſaret q̄ñtū de ſe eſſet: nec eius motꝰ localis facit ad actionem ſuā. latio eniꝫ vel motus ſolis requirit̄ ad hoc vt adducat agens. pꝫ 2ᵒ de ge. nec valet illud. ceſſante primo motu ⁊c. qḋ eniꝫ eſt pᵐ ſol' ſm eminentiā ⁊ non eſſentialr̄ reſpectu alioꝝ: nō opꝫ ꝙ ipſo deſtructo alia deſtruantur.

Tex. cō. 56. ⁊ 58.

¶ Dixit ēt deus ꝓducant aque reptile aīe viuentis ⁊ volatile ſuper terram ⁊c.

Ponit̄ in reportatis hic alia q. Circa iſtā di. 15. in qua magiſter agit de ope. 5. diei. ſ. de ꝓductione aīaliū q̄rit̄ ⁊c. 2. de gn̄. a. c. 17. ⁊ inde.

Circa diſtinctionē 15ᵃᵐ. quero vtrum in corpe aīalis vel in quocūq̄ꝫ mixto remaneāt elementa ſm ſubām in actu: Et nō videt̄. nā aīalia aliqua ꝓducebant̄ ſiue gn̄abant̄ ex aqua. pꝫ hoc gen̄. p. ꝓducant aque reptile ⁊ viuentia ſup terram: ſed gn̄atio vnius eſt corruptio alterius. ḡ aqua corrumpit̄ cū ex ea generat̄ piſcis. ḡ ⁊ ſimilr̄ alia elemēta corrumpunt̄ ⁊ nō manent. ¶ Item ſi aliqḋ elementū ſm ſubaꝫ maneret in mixto eadē rōne ⁊ oē elementū maneret: ⁊ tūc eniꝫ inclinatio illoꝝ ſit ad loca ꝯtͣria mixtuꝫ ex illis violenter moueret̄: ⁊ q̄ſceret in quocūq̄ꝫ loco. ¶ Itē omne hñs in ſe ꝯtͣria necīo corrumpit̄ a cā intrinſeca: ſed nō oē mixtū corrumpit̄ a cā intrinſeca: vt pꝫ de lapidibus ⁊ metallis vt auro ⁊ hmōi que nō nutriunt̄. ḡ nec corrumpunt̄ a cā intrinſeca: ſola eniꝫ inaīata: que non recipiūt alimentū nō marceſcūt ex ſe nec corrūpunt̄: niſi ab extrinſeco. ergo nō oē mixtū hꝫ in ſe elemēta ſm ſubſtantiā.

Tex. cō. 90.

¶ Cōtra primo de ge. c. de mixtione. Mixtio eſt miſcibiliū alteratoꝝ vnio: ex hoc dupl'r arguo. ſi eſt alteratoꝝ. ḡ nō eſt corruptoꝝ. ¶ Silr̄ ſi mixtio eſt vnio miſcibiliū: ⁊ vnio nō eſt corruptoꝝ: ſꝫ entiū. ergo miſcibilia manent. ¶ Itē qualitas elemēti nō eſt ſine elemēto: ſed q̄litas elementi apparet in mixto. ḡ ⁊c. ꝓbatio ma. 2ᵒ de aīa. dixit Ar. ꝙ corpa nō pñt ſe tangere in aere vel aqua niſi intercipiat̄ aer vel aqua medius: qḋ ꝓbat: qꝛ humida ſunt in ſupficiebꝰ cōtingentibꝰ: ⁊ humiditas aque non eſt ſine aqua. ¶ Itē primo celi ⁊ mūdi. mixtū mouet̄ ſꝫ naturā elementi ꝑdominantis: ſꝫ ſi effectꝰ eſt cā eſt. ḡ ſi graue mixtū mouet̄ deorſuꝫ: in eo eſt terra actualr̄. ¶ Item Ar. lib. de morte ⁊ vita. In oībus corruptibilibꝰ duplex eſt corruptio: marcedo que eſt corruptio interior: ⁊ extinctio que eſt corruptio exterior: ſed nō eſſet corruptio intrinſeca niſi a ꝯtͣrijs intra exiſtentibꝰ. ergo quo ad primā corruptionē necīo eſt dare aliqḋ intrinſecū actiuum qḋ agit ad corruptionē: ⁊ aliqḋ paſſiuū corruptū. vbi aūt in tranſmutatione ſubſtantiali eſt dare actiuum ⁊ paſſiuūꝫ eſt ibi ſaltem dare duas ſubſtantias in actu: vnam corrumpentem ⁊ aliam que corrumpitur. ergo ⁊c.

Tex. cō. 113.

T. cō. 7. ⁊ 8.

Cō. viii.

Hic eſt vna opinio Aui. quā recitat Cōmētator 3ᵒ ce. ⁊ mun. cō. 67. ⁊ primo de gene. c. de mixtione: ꝙ elemēta manent in mixto ſm ſubām nō remiſſā: ſed ſm q̄litates ſunt remiſſa. ¶ Cōtra illud arguit Cōmē. ꝙ ſi elemēta remittant̄ ſm q̄litates: ꝙ ēt remittātur ſm ſubām: primo qꝛ idē eſt iudiciū de toto ⁊ de pte. ḡ ſi q̄litas pōt remitti ſm ptē: manēte ſuba elementi oīno nō remiſſa: eadē rōne pōt elementum remanere ſm ſubām amiſſa tota q̄litate: ⁊ ſic poſſet eſſe ignis ⁊ nō calidus. Jō ponit ipſe ſubām elemēti remitti ſicut ⁊ q̄litatē. ꝓbat aūt ꝙ elemētū aliqualr̄ manet: ſed tn̄ ſm ſubām remiſſam ꝑ

3. ce. vbi. s.

ſic. Elemētū eſt ex quo ꝯponit̄ res: ⁊ in ea manet. 5. meta. ḡ ſuba elementi manet: ſꝫ remiſſa. ¶ Scḋo ſic. Si elemēta nō manerēt in mixto: ſed oīno corrumperent̄ adueniēte forma mixti: ſequeret̄ ꝙ mā prima īmediate ſuſciperet oēm formaꝫ ſine ordine. ¶ Sed ipſe arguit ꝯ ſe tripl'r. p̄ ſic. Quia tūc forma mixti adueniret enti in actu cōpoſito ex mā ⁊ forma elemētari: ⁊ ſic eſſet foīa accn̄talis. ¶ Itē ꝯtra hoc ꝙ dicit formā ſubālē remitti arguit: qꝛ nulli forme intendi ꝯuenit ⁊ remitti niſi accn̄tali. ḡ forma elementaris accn̄talis eſſet. ¶ Itē ꝙ nō maneat forma elementaris ꝓbat ſic: qꝛ opꝫ receptiuū denudari a nā recepti. ḡ opꝫ mām carere oī forma ſubali ad hoc ꝙ poſſit aliā recipere vt formā mixti. ¶ Ad iſtud vltimū rn̄det Cōmētator ſic. ꝙ nō opꝫ ipſuꝫ denudari a toto gn̄e recepti: ſꝫ opꝫ denudari a nā ſpecifica recepti. ¶ Cōtra. tūc mā ſub forma aque exn̄s poſſet recipere formā ignis. ¶ Sed ad h̄ innuit rn̄ſionē in fine cōmēti: qꝛ oēs forme elementares ſunt eiuſdē ordinis in ſubalitate. ſic aūt nō ſunt forme elemētares cū formis mixtoꝝ: ⁊ tūc maior dꝫ intelligi ꝙ neceſſe eſt receptiuū denudari ab oī forma eiuſdē ordinis ⁊ eiuſdē generis phyſici ad hoc ꝙ aliquā illaꝝ recipiat: ſed nō opꝫ ꝙ denudet̄ ab oī forma alterꝰ ordis. vn̄ dicit ꝙ nō opꝫ recipiēs denudari a toto gn̄e eius qḋ dꝫ recipe: ſꝫ tn̄ ab eis que ſunt eiuſdē gn̄is ꝓximi. nō aūt remoti: ⁊ iō nō pōt mā manēte forma vnꝰ elemēti q̄ntūcūq̄ꝫ remiſſi recipe aliā formā elemētarē: qꝛ tūc nō eēt mixtio: ⁊ ideo dicit ꝙ opꝫ mām denudari ab oī forma eiuſdē gn̄is ꝓximi: ⁊ eiuſdē ordinis. ſi debeat aliqḋ coꝝ recipe. hꝫ ſūt forme elemētares inter ſe: nō in cōpōne ad mixtū. Si h̄ rn̄ſio valet ſeq̄t̄ ꝙ lapis exiſtēs lapis poſſit recipe aīam intellectiuā. ¶ Ad aliā obiectionē rn̄det ꝙ forme elemētares ſunt ſicut medie iter formas ſubales ⁊ accn̄tales: ideo vtriuſq̄ꝫ hñt ꝓprietates: ⁊ iō pñt intēdi ⁊ remitti. Utrum aūt foīa ſubalis poſſit intēdi: hoc nō tractabit̄ mō. ¶ Et aūt neceſſe ſit ipſas intēdi ad itēſionē q̄litatū vel remitti ad remiſſionē nō ꝯcludit rō Cōmē. Nā cū dicit ꝙ eadeꝫ eſt rō totius ⁊ ptis qualitatis: veꝝ eſt iter ſe cōparata: ſꝫ nō opꝫ reſpectu tertij. Nā quātū ad eſſe in ſubo necīo vel cōtingenter vel cōcomitare ſubiectū nō eſt eadē rō totiꝰ caloris ⁊ ptis caloris. ſubiectū eniꝫ ſiue elementū hꝫ talem q̄litatē in quadā latitudine: ſed nō preciſe ſub tali vel tali gradu. vn̄ ſicut nō ſequit̄. hoc corpus poteſt eſſe ſine hoc loco ⁊ ſine illo. ergo pari rōne ſine omni. ſic in propoſito non videtur valere ratio Cōmentatoris.

Tex. cō. 4.

2. ⁊. 3. de ia.

Et inquit 3ᵒ de aīa cō. 4.

a. l. ſō in fine cōmēti innuit aliā reſpōſionem qꝛ ⁊c.

Plura h̄ ꝙ in alio originali.

Cōmentatio ſiſ̄ alis ꝯ Auer. ſꝫ ſpeculare.

a. l. De h̄ alis.

Queras ſup. 5 meta. ⁊. 1. ⁊ a ſtn. 4.

Plura alibi ꝙ hic.

Dico ergo ad q̄ōneꝫ tenendo oppoſitū vtriuſq̄ꝫ ꝙ elementa nō manent in mixto ſm ſubām. ſiue remiſſaꝫ: ſicut dicit Cōmētator: ſiue nō remiſſaꝫ: ſicut ponit Aui. cuꝰ rō eſt: qꝛ nō eſt ponēda pluralitas ſine neceſſitate: nihil aūt cogit ponere pluralitatē elementoꝝ vel formaꝝ ſubaliū manere in mixto: qꝛ nō opō: que maxime ꝯcludit formā: nō eniꝫ opō mixti eſt eiuſdē ſpēi cū aliq̄ opōne elemēti: nec trāſmutatio. nā forma elemēti ⁊ forma mixti hñt ſufficiētē entitatē. vt vna ſit terminus vnius gn̄ationis: ⁊ alia alterius: vel vt hec ſit terminꝰ a q̄ corruptionis ⁊ ille terminus ad queꝫ gn̄ōnis. ḡ ſicut nihil pōt eē ſil' ſub forma aeris ⁊ ignis ſic nec ſub iſtis ⁊ mixti. Nec ēt q̄litas mixti hoc cogit: puta frigiditas carnis: qꝛ illa nō eſt frigiditas aque vel terre. ¶ Itē forma elemētaris nata eſt cū mā ꝯſtituere ſuppoᵐ ꝑ ſe ſubſiſtēs in gn̄e ſubſtātie. ḡ ſi ſint plures forme elemētares in mixto: quelibet ꝯſtituet ſuppoſitū. ⁊ ſic in oī mixto eſſent plura ſuppoſita: qꝛ ibi erit ſuppoſitū aque ⁊ ſuppoſitū ignis: quoꝝ qḋlꝫ natū eſt ꝑ ſe ſubſiſtere: qḋ eſt incōueniēs: incōueniēs etiam eſt ꝙ ſubſiſtens poſſit hꝛe duas formas ſpecificas: quaꝝ vna non eſt nata ꝑfici ab alia: hoc aūt poneretur. ſi elementa

A

1. phy. ⁊ alibi.

4. phyſi. ⁊. 5. meta.

Hic variatur l'ra q̄ſi ꝑ totū.

elementa ponerent in mixto ſm formas ſuas. ¶ Itē oēs ſubam corporalē conſequit̄ q̄titasq̄ eſt ꝓpria paſſio ſube corporee: ſed forma elemēti q̄ticūq̄ remiſſa cū mā cōſtituit ſubaꝫ cōpoſitā. g̊ ipſaꝫ ꝯſequit̄ ꝓpria q̄titas ſicut paſſio ꝓpria: ſed eadē ꝓpria paſſio nō eſt pluriuꝫ ſubiectoꝝ. g̊ in vno ſubiecto erūt plures q̄titates: vt alia q̄ntitas mixti: ⁊ alia elemēti: ⁊ ita vel duo corpa erunt ſil̄ vel queciūq̄ ps mixti nō erit mixta: ⁊ ita non erit mixtio niſi iuxtapoſitio. ¶ Itē mixtum generat̄ ex elemēto vel elementis: ⁊ corrūpit̄ in illa. g̊ talis incōpoſſibilitas eſt inter formā mixti ⁊ formā elemēti: q̄lis eſt inter terminū gnātionis a quo ⁊ terminū gnōnis ad quē. g̊ non cōpatiunt̄ ſe in eodē ſuſceptiuo ſil̄ forma mixti ⁊ forma elemēti. vñ ſicut īpoſſibile eſt q̄n ex aq̄ fit ignis: mām perfici ſil̄ forma aque ⁊ forma ignis: ita in ꝓpoſito. ¶ Sꝫ tñ pp̄ v̄ba Ar. g̊ vꝫ dicere q̄ elemēta manēt in mixto: opꝫ dicere q̄uō manent. dico g̊ q̄ in oī gn̄e eſt inuenire mediū eiuſdē rōnis cū extremis: vt pꝫ ex .10. meta. ⁊ mediū dr̄ cōponi ex extremis vt rubor ex albo ⁊ nigro. ⁊ iſta cōpoſitio nō eſt niſi cōueniētia nālis medij cū extremis: q̄ nō eſt extremi ad extremū: nō ita q̄ media q̄litas habeat extrema ptes ſui: imo eſt ita ſimplex ſicut extremū: ⁊ iō ſicut q̄litates extreme dicunt̄ manere vel hr̄e eē in medio: ⁊ nō dr̄ q̄ extremū ſit in extremo: ita dico de forma mixti q̄ in mixto dicunt̄ manere forme ſubales elemētoꝝ pp̄ nālē ꝯueniētiā: que eſt forme mixti cū elemētis: que nō eſt vnius elemēti ad aliud. ¶ Itē Ar. vult q̄ forma gnāti ſiue mixti eſt actualior ⁊ pfectior forma elemēti: ita q̄ forma elemēti īferior ⁊ potētialior eſt: ideo dicunt̄ elemēta virtualr̄ manere in mixto: ſicut impfecta ⁊ inferiora manent in ſupioribus: in q̄b⁹ nō manēt niſi v̄tualr̄. vñ Ar. poſtq̄ dixit q̄ elemēta manent in mixto ſubdit. ſaluat̄ enim v̄tus eoꝝ. dico ergo q̄ elemēta nō manēt in mixto ſm ſubam: nec opꝫ dicere q̄ maneāt ſꝫ q̄litates ſuas ſicut nec q̄litates extreme manent in medio. manēt g̊ in mixto ſicut ſi diceret̄ q̄ ſenſitiua ⁊ vegetatiua manēt in itellectiua. ¶ Sed q̄uō gn̄atur mixtū ex elemētis: dico q̄ nō opꝫ neceſſario q̄tuor elementa cōcurrere ad cōpoſitionē mixti: aliq̄d eniꝫ mixtū fuit factū ex vno elemēto. pꝫ per lr̄am gen̄. vbi ſupra. ꝓducant aque reptilia ⁊c̄. Qn̄ ēt ꝯcurrūt elemēta ad gnōnē: nō generat̄ mixtū per actionē illoꝝ corrūpentiū ſe mutuo. Sꝫ opꝫ illa agere in v̄tute v̄lis agentis. probo. Quia quero de inſtanti in quo gn̄at̄ mixtū. vtrū in illo ſint oīa corrupta vel adhuc manēt. ſi oīa ſint corrupta: ⁊ in illo īſtanti in q̊ inducit̄ forma ſubalis mixti eſt vera actio ⁊ ꝓductio ⁊ generatio. g̊ mixtū gn̄at̄ ex nō ente: ſi aliq̊d illoꝝ maneat. g̊ nō corrūpūt ſe mutuo in gnōne mixti: ⁊ tūc ēt nō gn̄aret̄ mixtū niſi ex illo vnico. ¶ Pꝫ. Cā equoca nobilior eſt ſuo cauſato: ſed elemēta in inſtāti in quo corrūpunt̄ ⁊ in quolibet inſtanti ſunt imperfectiora ipſo mixto. g̊ nō cauſant nec generāt ipm mixtū p actionē ſuā. ¶ Dico g̊ q̄ q̄tuor elemēta manent in vno mixto v̄tualr̄ hn̄te formā ſubalē cōtinentē in v̄tute formas elemētoꝝ: nō tñ ſm ſubam vt ptes ſui: ſed pp̄ p̄dictā ꝯueniētiā ⁊ cōtinentiā virtualē. ⁊ p hoc vr̄ eē p̄bis qui dicit q̄ manēt potētia ⁊ virtute.

Ad primum in oppoſitū dico q̄ (alteratoꝝ) eſt p̄teritū paſſiuū. ⁊ veꝝ eſt q̄ mixtio eſt eoꝝ que fuerūt alterata: ſꝫ q̊d dr̄ q̄ eſt vnio debet ſic intelligi: q̄ oīs mixtio eſt q̄dā gnātio: ⁊ per ꝯñs corruptio alterius. In gnōne aūt illius forme mixti dicunt̄ elementa vniri ſm virtutē nō ſm ſubaꝫ: ita q̄ aliq̄ forma ꝓducat̄ ex illis que cōtineant vnitiue q̄litates illoꝝ in v̄tute ⁊ nō ſubſtātias in actu. manent g̊ in mixto: ſicut ſi diceretur q̄ ſenſitiua ⁊ vegetatiua manēt in itellectiua. ¶ Ad aliō cū dr̄ q̄litates elementi nō ſunt ſine elemento. dico q̄ in mixto ſunt q̄litates ſiles qualitatib⁹ elementi: nō eedē. vñ eſt ibi ꝯueniētia qualitatis elemētaris cū qualitate mixti: in mixto eniꝫ aīato eſt calor ⁊ alius q̄ in igne: ſꝫ ſint in aliquo ſiles: calor eniꝫ ignis alterat ad ignē: ⁊ ille alius alterat ad carnē: nō ad ignē: vñ q̄litas mixti eſt perfectior q̄ q̄litas elementi. ¶ Ad aliud de p̄dominātē, dico q̄ p̄dominiū elemēti in mixto attendit̄ ſm cōueniētiā in q̄litate nāli: que q̄litas eſt p̄n^m motus: vt grauitas mouendi deorſuꝫ: nō q̄ elementū ſit ſm ſubam. vñ ſm diuerſaꝫ mixtionē elementoꝝ cōcurrentiū in gnātione illa aliq̄d mixtuꝫ magis cōuenit in forma cū vno elemento q̄ cū alio: ⁊ ſic in q̄litate ſili que eſt q̄litas mixti ⁊ nō elemēti: ⁊ iō hꝫ ſimilē modū ꝯſequētē ⁊ ſilem actionē. ¶ Ad aliud dico q̄ dubiū eſt. vtrū iſta corpa que nō nutriunt̄ nec fluit aliq̄d ex illis vt aurū: ⁊ h⁹ inaīata habeāt corruptionē intrinſecaꝫ que vocat̄ marcedo: ſed de oībus viuis manifeſtū eſt q̄ hn̄t corruptionē intrinſecā: q̄ nutriunt̄ pp̄ reſtaurationē deperditi: ſed hui⁹ cā nō eſt: q̄ hn̄t in ſe ꝯ̄ria elementa in actu: q̄ extrema vt ſūt in medio nō agūt ad corruptionē ſui ſicut cū ſunt in ſeipſis: nō eniꝫ rubor in quo dr̄ extrema manere corrūpit ſe magis q̄ albedo vel aliud extremū. ¶ Sꝫ q̄uō tūc eſt in aīali corruptio: ¶ Dico vno mō q̄ aīalia hn̄t partes multas organicas ⁊ diuerſas: ⁊ in iſtis ptibus organicis diuerſis: nihil ꝓhibet eē q̄litates ꝯ̄rias alterantes ſe inuicē. cor eniꝫ eſt calidū ⁊ cerebrū eſt frigidū: ⁊ epar ēt. vñ calor in corde pōt alterare frigiditatē epatis ſiue cerebri: q̄n aūt vltra debitā ꝓportionē augēt qualitas actiua vnius organi ſupra q̄litatē ⁊ virtuteꝫ alterius accidit īfirmitas in aīali ſi ſit pars minus p̄ncipalis: ⁊ mors ſi ſit p̄ncipalis: niſi ei apponat̄ medicina iuuās partē debiliorē. Alio mō accidit corruptio ab intrinſeco pp̄ ꝯ̄rietatē partiū organicaꝝ: veꝝ ēt pp̄ corruptionē que pōt accidere in eadē pte: vt in digito ſūt diuerſe q̄litates. nā vna ps fluit ⁊ alia refluit que ꝯuerat̄ in carnē p virtutē caloris nālis que debilitat̄ in agendo cū ſit actiuū nāle ⁊ caro 2° genita nō eſt ita pura ſicut p̄ma: ⁊ iō magis eſt diſpoſita ad iteꝝ fluendū ⁊ ſic tandē reddit̄ iproportionabilis aīe: ⁊ ſic ex iſta actione ꝯ̄ria accidit corruptio intrinſeca in oībus illis que nutriunt̄: lꝫ nō haberēt partes organicas diuerſaꝝ cōplexionū. ¶ Ad dictū Cōmentatoris de diffōne elementi. dico q̄ diffinitio illa elementi poſita in .5. meta. cōuenit ſoli māe p̄me generalr̄: nam illa manet in re que cōponit̄ ex ea. ¶ Ad aliud cū dicit q̄ nō eēt ordo formaꝝ ſi elementū non maneret: q̄ īmediate q̄cūq̄ pficeret mām p̄mā. dico q̄ nihil ꝓhiberet formā mixti eque īmediate pficere mām p̄mā: ſicut formaꝫ elementi: ⁊ hoc loquēdo de īmediatione pfectionis. ſ. q̄ perficiat mām nō mediante alia forma: ſed nō pficit īmediate īmediatione trāſmutationis. nā eniꝫ ſeruat ordinem in trāſmutādo: q̄ vna foā p̄cedit aliā in mā q̄tū ad fieri ⁊ trāſmutari. Nā p̄us eſt mā ſub foā ſemis q̄ ſanguinis: ⁊ ſanguis q̄ carnis: ⁊ carnis q̄ hoīs: ita q̄ obſuat̄ ordo formaꝝ in trāſmutādo: ſꝫ nō in eēndo ⁊ pficiendo. ⁊ ſic dico de formis elemētoꝝ reſpectu forme mixti. foā eni mixti nō pficit māꝫ mediāte foā elīnti: ſꝫ ſit ordo in trāſmutari: q̄ p̄us mā tranſmutat̄ in formā elementi q̄ mixti: ita q̄ nō inducit̄ forma mixti niſi preceſſerit forma elementi.

¶ His excuſſis q̊ ſupra de hominis creatiōe promiſimus ⁊c̄.

Circa diſtinctionē 16^am. quero vtrum imago trinitatis cōſiſtat in tribus potentijs aīe rōnalis realr̄ diſtinctis: Qꝫ ſic videt̄: q̄ in trinitate pſone ſunt realiter diſtincte: ſꝫ imago trinitatis eſt in aīa hoīs. ergo aīa hoīs hꝫ tria realr̄ diſtincta: ſed nō ſunt actus: q̄ imago eſt perpetua:

Left margin: i. de ge. t. co. 84. ⁊ circuer — B — Tex. co. 23. — C — Tex. co. 84. — Quo ex° illo vide Aug. de eccl. dogma. c. 14. — D — E — F

Right margin: G — a. l. Et ſic oīa mixta vꝫ ſili hn̄t talē qualitatē q̄ cōuenit magis cuꝫ terra q̄ cum alio eſmo. vñ ſi elīnta eēnt actu in mixto cū nō eēnt ibi niſi cū ſuis q̄litatib⁹ magis eēt mor⁹ violēnus q̄tū ad tria elīnta: q̄ nālis. — H — a. l. Quia calor nālis cōſumit humidum ⁊ ptes nāles ſic exhalādo conſumit ſe: ⁊ niſi reſtauraret morit̄ ſi reſtaurat̄ redditur impurior. — I — Ut ingt Ali. p° meta. c. 17 q̄ mā recipit formas v̄ſes ⁊ ſic deinceps. — K — Circa iſtā d. 16^am in q̊ magiſter agit de creatura compoſita ex corporali ⁊ ſpūali. ſ. de hoīe ⁊ p° q̄liter hō eſt factus ad imaginē dei. queritur ⁊c̄.

cuiuſmodi nõ ſunt actus. ergo ſunt potẽtie que ſunt realr. diſtincte. ¶ Itẽ 2° de aĩa potẽtie diſtinguunẽ p actus: ſed actus illarũ potẽtiarũ in qb' eſt imago trinitatis ſunt realiter diſtincti. g̃ ꝛ potẽtie. ¶ Itẽ quorũ eſt identitas realis eorũ eſt pdicatio vera pdicando hoc eẽ hoc. ſi g̃ intellꝰ ꝛ voluntas eſſent idẽ realr. hec eniʒ eſſet vera. intellꝰ eſt voluntas: qḋ eſt incõueniẽs. ¶ Qz ſi nõ habeaẽ p icõueniẽti. Cõtra. ſi intellectus formalr eſſet voluntas: qcqd formalr cõueniret alicui p vnũ illorũ, cõueniret ſibi p alterũ. g̃ ſicut aliqs dĩ intelligere p intellectũ: ita diceẽ intelligere p voluntatẽ: ꝛ p idẽ pbaẽ ↄcl'o pncipalis' ꝙ nõ ſunt idẽ realr: qꝛ tunc qḋ realr ↄueniret vni realr ↄueniret alteri. ¶ Cõtra Aug. 14. de tri. c. 16. In eo querenda eſt imago quo in aĩa noſtra nihil eſt melius: ſed eẽntia aĩe nihil eſt melius. ergo potẽtie in qb' eſt imago nõ differũt ab eẽntia realr: qꝛ ſi ſic: tunc eſſentia aĩe que eſt ſuba ſimplex ꝛ indiuiſibilis eſſet melior ipſis. ¶ P̃. Anima eſt imãlis irrinſece ꝛ p eſſentiã ſuã. g̃ per eſſentiã eſt itelligibilis ꝛ itellectualis ſiue intelligẽs: ſm illã ꝓpoſitionẽ ꝓpoſiti ſamoſaʒ. Oẽ imãle eſt ſupra ſe cõuerſiuũ: ꝛ ſic itelligẽs ꝛ itellectũ ſunt idẽ realr in aĩa. g̃ potentia nõ differt ab eſſentia: ꝛ ſic erit de alijs: q̃re nec inter ſe. ¶ P̃. Aug. 15. tri. c. 67. de paruis dicit ꝙ memoria ptinet ad imaginẽ: qꝛ repñtat přẽʒ. ꝛ intelligẽtia ſilr: qꝛ repñtat filiũ: cuius rõnẽ aſſignat: qꝛ memoria pfecta eſt pncipiũ ſufficiẽs itellectionis tanq̃ act' pmus: ſed actus pmus eſt pn̄m operationis. ergo memoria ꝛ intelligentia que ſunt principium operationis nõ differunt realiter: ꝛ ſic erit de voluntate.

Tex. cõ. 33.
ſ. 8. 6 magnis
8. l. ſiue.
a. l. ꝛ pn̄m operationis non differunt.

Hic eſt vnus

modus dicẽdi ꝙ intellectus ꝛ voluntas ſunt due potẽtie realr diſtincte inter ſe ꝛ ab eſſentia aĩe: de memoria mõ nõ loquor: paſſiones eni aĩe ſunt ille due potẽtie ꝛ ꝓprietates ꝛ accidentia fluẽtia ab ipſa: accñs aũt realr differt a ſubſtantia. ¶ Alius modus dicẽdi eſt ꝙ iſte potẽtie nõ ſunt accñtia aĩe: ſed ptes eſſentiales eius. Primus modus teneẽ a multis ꝛ pbaẽ ſic ab vno antiquo doctore: potẽtia ꝛ act' pertinent ad idẽ genus: ſed actus potẽtiarũ iſtarũ. ſ. intelligere ꝛ velle ſunt accñtia aĩe. g̃ ꝛ po' aĩe. ¶ P̃. Si aĩa ſm ſuaʒ eſſentiã ſit imediate pn̄m opõnis: cũ ſemp ſit in actu: qꝛ eſt actus, ſemp ageret ꝛ opareẽ. igiẽ hñs aĩaʒ ſemp intelligit: ſicut hñs aĩam vel eſſentiaʒ aĩe ſemp viuit. ¶ Unus doctor modernus addit talẽ rõnẽ. nullũ ſimplex creatũ põt eſſe imediatũ ꝛ totale pn̄m diuerſarũ opationũ. ꝛ hoc ꝓbat in illo vbi magis videẽ. Nã mã vna ꝛ ſimplex nõ põt ſʒ ſe eſſe pn̄m receptiuũ diuerſarũ formarũ alterius rõnis niſi mediãtib' pfectionibus ꝛ diſpõnib' qbuſdã determinantibus ipſaʒ ad diuerſas formas: alr. n. qḃlʒ poſſet fieri ex quolʒ qḋ eſt ipoſſe vt pʒ p̊ phy. ꝛ multo minus in potentijs actiuis. igiẽ vna eſſentia ſimplex nõ põt eẽ pn̄m imediatũ diuerſarũ opõnũ: cuiuſmodi ſunt intelligere ꝛ velle. ergo hoc erit p potẽtias realr diſtinctas. ¶ Unus alꝰ modernus ponit rõnẽ talẽ. accñs variabile nõ ieſt ſube niſi mediãte accidẽte inuariabili. intelligere ꝛ velle ſunt accidentia variabilia: ꝛ cõueniũt aĩe mediãte itellectu ꝛ voluntate. ergo. Maior pbaẽ: qꝛ maior diſtictio vel dĩa nõ ꝓcedit ab vnitate niſi mediãte aliq̃ diſtõne miori. ¶ P̃. Apponiẽ rõ talis. agẽs p eſſentiã ſuã vel ſemp agit, vel ſp põt agere: ſed aĩa cũ in operãdo maxĩe depẽdeat ab alio agẽte nõ põt ſic ſemp agere. igiẽ quo agit nõ eſt eſſentia. ¶ P̃. Sicut eẽ ad eſſentiã ita opari ad potẽtiã. igiẽ per cõmutationẽ ꝓportionis ſicut eẽ ad opari: ita eẽntia ad potentiã: ſed in oĩ creato eẽ realiter differt ab operari. g̃ ꝛ eſſentia a potẽtia. ¶ P̃. Hoc oſtendiẽ per Aug. de ſpũ ꝛ aĩa. per Ariſto. in pdicamẽtis. per Simpliciũ ſup predicamenta. c. de qualitate: ꝛ p Damaſ. in logica ſua. qui oẽs ponũt potẽtias nãles in ſcda ſpẽ q̃litatis. igiẽ ſunt accñtia.

Uide Bo. ꝛ alios antiq̃s hic ꝛ maxime Goff.
Tho. 1. parte ſũ. q. 77. ar. 1
Henricus ꝗtalio q̃li. 1. q. 9. ſʒ ꝯtra. vna. ꝛ Goff. ꝛ poſterus: poſterior vt qbuſdam videtur.
Tex. cõ. 37.
Egidius q̃li. 3. q. 10.
a. l. tranſiens.
8. a. ꝑmanens

¶ P̃. Cõmẽ. p̊ de aĩa dicit ꝙ aĩa diuidiẽ in has potẽtias: ſicut pomũ in colorẽ odorẽ ꝛ ſaporẽ. talis eſt in accidẽtia. ergo. ¶ P̃. Qḋ recipit magis ꝛ minus nõ eſt ſubſtãtia: ſʒ iſte potẽtie recipiũt magis ꝛ minus. g̃ ꝛc. maior pʒ in predicamẽtis. minorẽ vĩ ponere Aug. 15. de trini. c. 23. ¶ P̃. Anſel' de caſu dia. ca. 8. dicit ꝙ potentie iſte ꝛ ſi non ſunt ſubſtantie non ſunt tamen nihil.

Cõ: 92.

Rationes iſte

nõ cogũt: ꝛ ciʒ pluralitas non ſit ſine rõne cogente ponenda. g̃ ad pmũ dico: ꝙ ibi eſt equocatio de po'. naʒ po' vno mõ eſt pn̄m opandi. ꝛ ſic diuidiẽ in potẽtiã actiuã ꝛ paſſiuã. 5. ꝛ 9. meta. Alio mõ accipiẽ vt diuidiẽ cõtra actũ. ꝛ hoc mõ potentia ꝛ actus nõ ſunt tñ eiuſdẽ ſpeciei: ſed ẽt eiuſdẽ numeri. vt dĩ. 9. meta. illud eniʒ indiuiduũ qḋ nũc eſt in actu illud idẽ fuit in potentia: potẽtia aũt p̊ mõ eſt pn̄m trãſmutandi aliud inquãtũ aliud. vel ab alio inq̃tũ aliud. Cũ g̃ dĩ ꝙ potẽtia ꝛ actus ſunt eiuſdẽ generis, falſũ eſt de po': que eſt pn̄m trãſmutationis: qꝛ accñs imediate recipiẽ in ſuba. alr eẽt ꝓceſſus in infinitũ. g̃ po' paſſiua vel actiua ſic accepta nõ eſt eiuſdẽ gñis cũ ſuo actu. hoc ẽt pbaẽ per Ar. 7. meta. in fi. qui dicit ꝙ ſuba nõ ꝓduciẽ in eẽ niſi a ſuba ꝑexiſte in actu: ſed q̃tũ vel q̃le ꝓduciẽ in eẽ, nullo quãto vel quali pſuppoſito in actu: ſed in po' tñ. g̃ ſʒ ipʒ ſuba poniẽ imediate eẽ effectiua accñtis. ¶ Itẽ iſte ponit in aĩa virtutem actiuã reſpectu iſtarũ potẽtiarũ: qꝛ fluere ab eẽntia attribuiẽ virtuti actiue eẽntie. ¶ Silr doctor iſte ponit in tertio ſuo ꝙ eẽntia aĩe eſt imediatũ pn̄m ꝛ proximũ receptiuũ iſtarũ potentiarũ q̃ntacũq; ſint accñtia ſm ſpſuʒ: ꝛ tñ ſm ipʒ nõ ſunt in eodẽ gñe cũ eẽntia aĩe. g̃ receptiuũ nõ ſemp eſt eiuſdẽ gñis cũ recepto: vel receptiuum actus ꝛ ipſe act'. ¶ 2ª rõ nõ valet: nõ eniʒ ſeqẽ. aĩa ſʒ ſuã eſſentiã eſt actus. igiẽ hñs ipſaʒ ſemp opaẽ vel põt opari ſemp: ſed bñ ſeqẽ. g̃ ſemp eſt in actu. nec eſt ſilẽ de dare vitã ꝛ opari: ꝙ. ſ. ſicut eſt pn̄m viuendi p eſſentiã: ita eſt pncipiũ operãdi per eſſentiã ꝛc. qꝛ aĩa eſt pn̄m formale: quo viuũ eſt viuũ: qꝛ ipſa formalr dat eẽ viuũ: ſʒ aĩa eſt pn̄m opõnis ſm ꝙ reducta ad genus cãe efficiẽtis. ꝛ ſicut ars ſe hʒ ad effectũ. ſ. in gñe pncipij effectiui. Eſt igiẽ ibi equocatio quãtũ ad imediationẽ. vno eni mõ eſt ſic: ꝛ alio mõ nõ ſic. Eſt. n. aĩa imediatũ pn̄m formale eſſendi: ꝛ imediatũ pn̄m operãdi: ſed nõ ſilr ſe hʒ ad cãm formaleʒ ꝛ ad effectiuã: nõ eniʒ opʒ ꝙ hñs formã ſit ſp in actu 2°. ¶ Tu dicis. actus nõ eſt imediatũ pn̄m recipiẽdi actũ. falſũ eſt: ꝛ ẽt ↄtra te ſicut ↄ me: qꝛ eẽntia ꝛ ſuba que eſt act': eſt receptiua actus alicuꝰ accñtalis. ſ. potẽtie q̃ eſt forma q̃daʒ ꝛ actus in aĩa ſm eos: nec eſt maius incõueniẽs q̃ de forma ſubali que eſt ꝓpria rõ recipiẽdi ꝓpriã paſſionẽ: ſicut ꝓpria forma hoĩs eſt rõ recipiendi riſibilitatẽ. ¶ P̃. Si actus nõ põt recipe actũ: cũ oĩs po' nãlis aĩe ſit qdã act': nulla recipiet actũ. ¶ Sed dicunt ꝙ aĩa nõ recipit actus per potentiã que ſit actus inq̃tũ huꝰ: ſed per potẽtiã intellectiuã que nõ eſt act': ſʒ potẽtia pura: vt dĩ tertio de aĩa. ꝙ intellectus ante ſuũ itelligere nihil eſt de numero intelligibiliũ: ſed eſt ſicut mã pma. Hoc nihil eſt: qꝛ oẽs ponũt ꝙ itellectus eſt qdã actus. ¶ P̃. Oẽs ponũt ꝙ accidens ſimplr nõ recipiẽ niſi in entitate actuali q̃ eſt neceſſario ſubiectũ accñtis nõ in po' pura quã ponis eẽ itellectum. ¶ P̃. Si intellectus eẽt po' pura: ſequereẽ ꝙ tot eſſent itellectus in hoĩe quot itellectiões: qꝛ pura po' eſt variabilis ſicut actus ſunt varij. dicente Ar. 3° phy. ꝙ poẽ ſanari ꝛ poẽ egrotari differũt ſicut ſanari ꝛ egrotari. Silr ipſe ponit. ꝙ eſt accñs de ſcda ſpecie qualitatis. ergo eſt actus, alr nõ qualificaret. ¶ Ad illud aũt phi. 3. de aĩa dico: ꝙ illa ꝓpoſitio eſt diſtinguenda ſm amphibologiã eo ꝙ ly ante põt cõſtrui cum ly intelligere: ꝛ tunc propoſitio eſt vera ſub hoc intellectu. Intellectus nihil itelligit

A
Tex. cõ. 17.
Tex. cõ. 2. ꝛ 3. ꝛ inde.
Tex. cõ. 13.
3. phy. t. c. 8.
vide cõmẽ. 8. meta. c. 15.
T. c. 32. ꝛ vl.
Uide. 1. phy. t. c. 80.
B
T. cõ. 5. ꝛ 14
T. cõ. 10.
C
Uide ad h̃. dĩ. 3. q. 8.

ante intelligere: vel intellectus nõ eſt potẽs de ꝓpinquo ſe/ ipſuꝫ intelligere aut intelligere alioꝝ intelligibiliũ. Si autẽ cõſtruat̃ cũ ly poſſe/vel cũ ly poſſis/ſic eſt ꝓpoſitio falſa: qꝛ tũc eſſet ſenſus ꝙ nõ eſt poſſe ꝙ habeat intelligere. Qḋ addit̃ de mã dico ꝙ hoc nõ ↄcludit niſi ꝙ intell'ꝰ nõ eſt ꝑ intelligibilis a ſe. ❡ Ad 3^m idẽ ſimplex nõ põt eſſe pn^m di/ uerſaꝝ opõnũ. falſuꝫ eſt: tũc enim ſub̃a aĩe nõ poſſet eſſe imediatũ receptiuũ triũ potẽtiaꝝ. ❡ Dices ꝙ veruꝫ eſt eque ꝑmo: ſꝫ quodã ordĩe ſic ꝙ vna recipit̃ mediãte alia vel ꝑus nã alia. Hoc nõ valꝫ: qꝛ vna forma in corpalibus nõ eſt ꝑn^m recipiẽdi aliã: vt raritas nõ eſt ꝑn^m recipiendi calorẽ: ẽt ſi ꝑus recipiat̃: nec calor in igne vel in ligno eſt rõ receptiua leuitatis: qꝛ ſi ſic nuſꝙ̃ poſſet iueniri leuitas niſi eſſet ibi calor: ex quo eſſet ꝑ ſe rõ recipiendi ipſaꝫ. ſic in ꝓpoſito ſi vna ꝑus alia recipiat̃ tñ imediate intelligere ⁊ velle in eodẽ ſuſceptiuo recipiũt̃. ſ. in eẽntia aĩe. ❡ Qḋ dicis de mã ꝙ nõ recipit diuerſas formas niſi diuerſimo de determinata. hoc poſito habet̃ ꝓpoſitũ: qꝛ ſaltẽ ime/ diate recipit iſta abſoluta. ❡ Et qḋ dicis ꝙ mediãtibꝰ il/

D lis recipit falſuꝫ eſt: qꝛ qḋ eſt per ſe receptiuũ vel ꝑ ſe rõ recipiẽdi formã ſub̃alẽ eſt de ſub̃a cõpoſiti. igit̃ illud ab/ ſolutũ qḋ determinat mãm vel eſt fora ſub̃alis: ⁊ tũc ſunt plures forme ſub̃ales in eodem: qḋ tu negas: qꝛ ꝑ^a faceret ens vnũ ꝑ ſe cũ mã: ⁊ ſic 2ª adueniret enti in actu: ⁊ ita eẽt accñtalis. vel ſi eſt ſimplr̃ accñs: hoc eſt ipoſſe: qꝛ tunc de rõne compoſiti qḋ eſt in gñe ſubſtãtie eẽt accidẽs. ❡ Ad aliud. quero vtrũ poᵃ ſit variabilis vel nõ: ſi nõ: cũ aĩa ſit ita inuariabilis ſicut potẽtia, ipſa poterit imediate recipe actus variabiles: ſicut potẽtie. ſi aũt poᵃ eſt variabilis nõ põt per te recipe variabile niſi mediãte inuariabili: cuiuſ/

E modi eſt eẽntia. g. ❡ Ad aliud dico ꝙ agere ꝑ eſſentiã eſt duplr̃. vno mõ idẽ eſt qḋ in agẽdo nõ depẽdere ab alio ⁊ nõ hẽre eſſentiã per ꝑticipationẽ: ⁊ ſm hoc maior eſt vera: ſed minor falſa. Alio mõ idẽ eſt qḋ nõ per accñs ſiue per additũ: lꝫ depẽdeat: ⁊ ſm hoc maior eſt falſa: ⁊ hoc patet per Aui. 6. meta. c. 2. qui dicit ꝙ virtutes alique ſũt agentes nõ per additũ. ❡ Ad aliud dico ꝙ maior ꝓpoſitio eſt fal ſa. ſicut ſe hꝫ eſſe ad eſſentiã: ita opari ad potẽtiã: qꝛ eẽ eſt idẽ realr̃ cũ eſſentia nõ ꝓgrediẽs ab eſſentia. actꝰ aũt vel operari eſt ꝓgrediẽs a potẽtia nec eſt idẽ ſibi realr̃. Sꝫ ſi argueres ſic. ſicut eẽntia ad eſſe ſic potentia ad poſſe. igit̃ ſicut eẽntia eſt poᵃ ſic eẽ eſt poſſe: ↄcederet̃ arg^m. Auctores ſoluent̃ inferius: qꝛ ſolo eaꝝ depẽdet a ſolone. q.

Ho. in. 2. di. 24. ar. 2. q. 1. Egidius Ri. in qli. q. alia an poᵉ angelorũ ⁊ aiaꝝ ſunt ac/ cidentia.

Alia opinio

dicit ꝙ ſunt ꝑtes aĩe realr̃ diſtincte inter ſe ꝙ̃uis nõ ab eẽntia. Qḋ cõfir mat̃ per phm 3° de aĩa. De ꝑte inquit aĩe ⁊c̃. ❡ P̃. Per Boe. in lib. diuiſionũ q̃a diuidit̃ in potẽtias ſicut totũ in partes virtuales. ❡ P̃. Aug. 15. de tri. c. 7. Detracto etiaꝫ corpore ſi ſola aĩa cogitet̃ aliqd eiꝰ eſt mens tanꝙ̃ caput eius vel oculus vel facies. Et ſeqt̃. nõ igit̃ aĩa: ſed qḋ ex/ cedit in aĩa mẽs vocat̃. ❡ P̃. Anſel. de cõcor. gratie ⁊ lib. ar. c. 19. dicit ꝙ potentie ſic ſunt in aĩa ſicut in corpe mem bra. ergo. ❡ Hoc videt̃ ↄtra Aug. 9. de tri. c. 5. vbi dicit ꝙ queliꝫ iſtaꝝ cõplectit̃ totã eſſentiã anime: pars aũt nõ cõ/ plectit̃ ſuũ totuꝫ. Et ibi ẽt ↄcludẽdo dicit. vnius eiuſdẽqꝫ eſſentie neceſſe eſt hec tria eſſe. nulla aũt pars eſt eiuſdeꝫ eſſentie cum alia. vñ ſi iſte tres potentie ſunt in vna eſſen tia vna vita: vt in pluribus locis dicit: ſequitur ꝙ nõ ſunt partes eſſentie. ❡ P̃. Pars in eſſe nãli precedit ſuũ totũ origine: ſꝫ intellectus vel quecũqꝫ alia potẽtia ſequit̃ eſſen tiã aĩe. ergo nõ eſt pars aĩe. ❡ P̃. Si ſũt partes aut inte/

F grales aut eſſentiales. ſi integrales: igit̃ opꝫ dare aliqḋ ter tiuꝫ preter iſta: qꝛ ſemper ꝑtes integrales faciunt aliquod totũ aliud a quolibet partiũ per aliqḋ formale cõcurrẽs: vt pꝫ. 7. meta. de hac ſyllaba ab, cuius partes ſunt a. ⁊ b.

Vide magiſtrũ 3. di. pau.

Tex. cõ. 60.

ab, aũt nõ eſt nec a. nec b. ſi ſunt ꝑtes eſſentiales ſub̃alẽs, igit̃ vna erit ꝑfectibilis ab alia eſſentialr̃. vt intellectꝰ a vo luntate. igit̃ anima non poſſet informare corpus. ꝓbo: qꝛ potentia receptiua ⁊ perfectibilis ab alia potentia nõ põt eſſe magis dependens ꝙ̃ mã ignis vel alterius corporis: ſed mã ignis vel ignis ipſe nõ põt ineſſe alicui ipſum in/ formãdo. igit̃ ſic nec anima põt eſſe forma vel actus pri/ mus alicuius: qꝛ ſue parti eſſentiali. ſ. potẽtie illi repugnat informare. igitur tota aĩa nõ põt eſſe forma alicuius. Si aũt dicat̃ ꝙ in idem redit. ſ. ꝙ vna non perficit aliam: ſed omnes perficiũt materiã anime: tunc videt̃ idẽ qḋ ꝑus. ſ. ꝙ toti anime repugnat eſſe actuꝫ ꝑmũ alicuius ⁊ iforma/ re ꝑmo: qꝛ parti ſue eſſentiali. ſ. ſue mãe repugnat iforma/ re. homo etiam non eſſet vnum per ſe ⁊ ꝑmo.

Alij dicunt

ꝙ potẽtie aĩe ſunt idẽ eſſentie aĩe: di ſtincte tñ inter ſe realiter re relatiua. Henri. quol. 3. q. 14.

Ita ꝙ potẽtia aĩe nõ dr̃ niſi eſſẽ cũ reſpectu coaſſumpto. a. l.

qḋ ꝓbat̃: qꝛ ſm ſe nõ dr̃ poᵃ niſi in ordĩe ad actũ ⁊ obm: qꝛ aĩa ſm ſe nõ dicit potẽtiã: q̃a. 9. meta. dr̃ ꝙ poᵃ diffinit̃ Tex. cõ. 15. ⁊ circa.

ꝑ actũ: ⁊ ecõuerſo. aĩa aũt ſm ſe cõſiderata non diffinit̃ ꝑ hꝰ actũ. g nec ſic eſt poᵃ: ſꝫ eẽntia aĩe ſub tali reſpectu dr̃ talis poᵃ: ſm hoc igitur ꝙ aĩa ſm ſe cõparat̃ ad diuerſos actus ſunt in aĩa diuerſi reſpectus q dicunt̃ diuerſe poten tie: ⁊ ꝑ hꝰ diuerſos reſpectus determinat̃ ad diuerſos actꝰ. ❡ Aliter tñ ⁊ aliter determinat̃ hĩs reſpectibꝰ ſꝫ quoſdã. naꝫ ad potẽtiaꝝ organicaꝝ actus determinat̃ aĩa ꝑ orga na. ad intellectũ aũt agentẽ ⁊ volũtatẽ que ſunt poᵉ actiue determinat̃ aĩa ex cõꝑatione ad obm: ſiue determinet̃ ex ſe: ex eo ꝙ huiꝰ potentie hñt determinatũ agere: ſicut intel/ lectus agens ⁊ volũtas: ſiue per ſpecies receptas: ſicut in/ tellectus poſſibilis. ❡ Hec opi. videt̃ cõſona rationi ima ginis que eſt in anima. nã ſicut in diuinis eſt vna eſſentia ⁊ diſtinctio perſonalis per tres res relatiuas: ſic in imagi/ ne creata erit vna eſſentia cum tribus potentijs re relati/ ua diſtinctis. ❡ P̃. Aug. 9. de trini. ca. 5. Unius ergo eiuſ/ demqꝫ eſſentie neceſſe eſt hec tria eſſe. ergo nõ ſunt tria abſoluta. ❡ Itẽ pro hoc eſt auctor de ſpiritu ⁊ aĩa. c. li.

Contra.

quia nõ querimus hic de potentia ꝓut di/ cit reſpectum ad actum: ſed querimus de fundamento iſtius reſpectus quaſi de potẽtia que eſt vel põt eſſe ꝑncipium operationis ſiue actus quantũ ad po/ tentiaꝫ actiuam: vel ꝑncipiũ receptionis alicuius abſoluti quantum ad paſſiuaꝫ. querimus igitur de ꝓprimo funda/ mento relationis ꝑncipij ad principiatũ ſiue de principio imediato actionis vel operationis. Iſtud autẽ principiuꝫ nõ poteſt eſſe abſolutuꝫ cum relatione. probo: quia ipoſſi bile eſt abſolutum cum relatione facere per ſe vnum: ſed vnius operationis per ſe eſt vnum ꝑncipium per ſe. ergo impoſſibile eſt ꝙ in ratione illius ꝑncipij includatur per

G ſe relatio: ſed intelligere eſt actus per ſe vnus. ⁊ ſimiliter velle. ergo ⁊c̃. ❡ P̃. Principiũ per ſe vnuꝫ prius eſt ope/ ratione: ⁊ poteſt eſſe abſqꝫ contradictione ſine ipſa: ſed re latio nec poteſt eſſe nec intelligi ſine termino qui in pro/ poſito eſt operatio. ergo. ❡ P̃. Reſpectus non eſt per ſe de ratione potentiaruꝫ receptiuaruꝫ ſiue paſſiuaruꝫ. ergo nec actiuaruꝫ. cõſequentia patet. antecedens probatur: qꝛ recipiens cuiuſmodi eſt mã recipit formas per eſſentiam ſuaꝫ nõ per relationem. Aliter probat̃: qꝛ qḋ eſt per ſe de rõne ꝑncipij paſſiui eſt per ſe pars compoſiti faciens per ſe vnuꝫ cum illo. reſpectus aũt nõ eſt per ſe pars alicuius abſoluti: nec facit per ſe vnũ cũ abſoluto. ❡ P̃. ſm ipꝫ re/ Vide. B. col. 1. q. 5. ſpectus eſt idem eſſentialiter ⁊ realiter cũ fundamento. g eſſentia aĩe nõ eſt nobilior illo reſpectu nobilitate reale: nec ẽt vna potentia erit nobilior alia: que eniꝫ vni ⁊ eideꝫ fundamẽto reali ſunt eadẽ realr̃, vnũ nõ eſt nobilius alio:

qđ eſt ʒ eũ qui ponit volũtatẽ nobilioꝛẽ intellectu realr. ¶ P̄. Ipſe ponit ꝙ itelſs ꝛ volũtas ſũt duo diſtincta:ita ꝙ nõ eſt talis diſtinctio in aliquo coꝝ ꝑ ſe:vt in volũtate ꝑ ſe vel in itellectu ꝑ ſe:q̄lis eſt inter itellectũ ꝛ volũtatẽ: ſed poſito ꝙ iſti reſpect⁹ ſint idẽ fundamẽto ſuo nõ vi ꝟ veꝝ. ¶ P̄. Si potẽtia icludit reſpectũ ꝛ diſtinguiᷓ ꝑ reſpectũ. volũtas erit due potẽtie vel plures. ꝓbo:q2 aũ relationẽ ad actũ vt ad velle nõ diſtinguiᷓ vel nõ eſt diſtincta volũtas cõtra aliã potẽtiã. igiᷓ ſm multiplicationem reſpectuũ ad diuerſa velle erit multiplicatio potẽtiarum volitiuaꝝ. ibi aũt ſunt diuerſa velle. l. reſpcũ finis ꝛ reſpectu coꝝ que ſunt ad fine:ꝛ ſic ẽt erit de intellectu. ¶ P̄. Cõtra illud qđ dicit de potẽtia organica eſt Cõmen. ꝓmo de aĩa. qui dicit ꝙ mẽbra cerui nõ differũt a mẽbris leonis:niſi q2 aĩa cerui differt ab aĩa leonis. forma eniȝ determinat ſibi mẽbra ꝯueniẽtia ꝛ diſtinguit:nõ aũt mã reſpectu ꝛ aliũ actiuũ. mã eniȝ nõ diſtinguit formã:ſȝ ecõuerſo. ¶ P̄. Dicit ꝙ itelſs poſſis determinaᷓ ad actũ ꝑ ſpẽm:ꝛ tñ negat ſpẽs recipi in itellectu:ſed tñ ponit phantaſmata:quõ aũt determineᷓ itelſs vel diſtinguaᷓ per phantaſmata nõ video. ¶ P̄. Si ſpẽs determinat itellectũ poſſibilẽ. igiᷓ ſpẽs alterius rõnis cõſtituet intellectuȝ alteri⁹ rõnis. Si eniȝ determinãtia aliquoꝝ ſunt alteri⁹ rõnis ꝛ determinata erunt ſilr. ¶ Ad p̄ᵐ pro opi. iſta dico ꝙ neceſſe eſt imaginem creatã in aliquo deficere ab increata. Et illud in quo deficit eſt:q2 p̄nᵐ operandi ꝛ diſtinguẽdi nõ põt eẽ rẽſo. ¶ Ad auctes dico ꝙ loquunᷓ de reſonib⁹ potẽtiaꝝ cõparatis inter ſe:nõ aũt vt cõparanᷓ ad extra.

Vide diſ. 49. 4. duc ꝛ ibi rerum vbi ibi notaui.

Cõ. 53.

Vide. 3. di. 3. ꝛ. 3. di. ꝓmi.

H **Dico igitur** ꝙ potẽtie nõ diſtinguunᷓ realr inter ſe nec ab eſſentia. Illud enim eſt ponendũ in nã qđ melius eſt ſi ſit poſſe ex 2° de ge. nã enim ſemꝑ deſiderat qđ melius eſt:ſȝ paucitas ſine multitudie eſt melioꝛ in nã ſi ſit poſſibilis. pȝ ꝑ phyſi. igiᷓ ſi poſt eſſe actus diuerſi ab vna eſſentia ſimplici aĩe ſine diſtinctione reali potẽtiaꝝ. hoc eſt ponẽdũ:ſȝ h⁹ paucitas eſt poſſibilis:pȝ aũt ꝑ ꝑdicta ꝙ nõ eſt neceſſe ꝙ iſte potentie ſint accñtia abſoluta vel relatiua nec ptes aĩe eſſentiales ſiue integrales. Hec eniȝ oĩa patent per rñſionẽ ad argumẽta opi. Qꝛ aũt iſta paucitas ſit nobilitatis pȝ:q2 aliter nõ cõpeteret enti nobiliſſimo:cui cõpetit ꝑ vnicã eſſentiã ſuaȝ opari diuerſa. ¶ P̄. Quãto ordinatũ ad finẽ imediatius attingit finẽ tanto maioꝛis nobilitatis eſt:ſed eſſentia ordinaᷓ ad finẽ. igiᷓ quãto imediatioꝛi mõ attingit finẽ tanto erit nobilioꝛ:ſed hoc eſt ſi ſeipſa imediate nõ mediãte aliquo accidẽte realr differente ab ipſa opereᷓ ꝛ agat. ꝗ. ¶ Et preterea ſequereᷓ ꝙ aĩa nõ eẽt beata niſi ꝑ accñs. ꝓbatio. illa nõ eſt ꝑfectio ꝓpria alicui⁹ que nõ recipiᷓ in illo niſi recipiaᷓ ꝑus in alio realr differente ab illo:in q̄ ẽt recipereᷓ ſi eſſet ſepatũ ab illo. vbi grã. Coloꝛ nõ eſt propria ꝑfectio ſubẽ corpoꝛee:q2 nõ recipiᷓ in illa niſi mediãte ſupficie:que realr diſtinguiᷓ ab ea:ꝛ recipereᷓ in ipſa ſi eſſet ſeparata ab ipſa ꝛ maneret:ꝛ iõ ſubã eſt coloꝛata ꝑ accidẽs:ſed viſio vel intellectio dei nõ recipiᷓ in aĩa:niſi q2 recipiᷓ in itellectu qui ſȝ te eſt po⁹ realr diſtincta ab aĩa:ꝛ recipereᷓ in ipſo etiã ſi eſſet ſeparatus. igiᷓ aĩa nõ eſſet beata niſi ꝑ accñs ꝛ itellect⁹ per ſe. ¶ P̄. Aliqs actus vel aliqua forma iſerioꝛ aĩa põt eẽ p̄nᵐ imediatũ agendi. pȝ de caloꝛe ꝛ q̄litatib⁹ actiuis:aliter eſſet ꝓceſſus in infinitũ. hoc ẽt eſt nobilitatis:aliter nõ cõpeteret dõ ſic opari. ſ. imediate ꝑ eſſentiã ſuã. igiᷓ multo magis dȝ hoc cõpetere aĩe intellectiue. ¶ P̄. Neceſſe eſt ſubam gñãri a ſuba taȝ in gñãtione vniuoca q̄ꝫ equiuoca. ꝓbo:q2 neceſſe eſt ꝙ forma gñãntis que eſt p̄nᵐ gñõnis ſit nobilioꝛ vel eque nobilis:ſicut forma geniti:ſed ipoſſibile eſt formã accidẽtaleȝ quãcũqȝ eſſe ꝑfectioꝛẽ forma ſubſtãtiali. ergo nõ põt eẽ p̄nᵐ imediatũ gñãndi. ¶ Dices ꝙ forma accidẽtalis nõ eſt agẽs ꝑncipale ſed inſtrumẽtale. ¶ Cõtra. q2 ſi ſic habeᷓ ꝓpoſitũ. Inſtrũtale eniȝ agẽs nõ mouet niſi q2 motũ. igiᷓ aliqua imediata efficiẽtia daᷓ ſuperioꝛi agẽti. l. ſube. ¶ P̄. Principale agens vbi nõ põt hic inſtrũm ꝛ qđ attingat terminũ vel paſſũ ſibi imediate attingit terminũ:ſed in generatione ſubſtãtiali inſtrumentum nõ poteſt attingere paſſum. l. materiam primaȝ.

Tex. cõ. 59. Idẽ. 8. phy. t. cõ. 56. Tex. cõ. 35. 41. ꝛ. 50.

Vide in ſimili. 3. ca.

a. 1. per q̄s.

¶ Probatio. q2 qđ ꝑſupponiᷓ ab actu ꝓmo incõm prius preſupponiᷓ ab actu 2°: ſed forma accidentalis preſupponit actio in mã formã ſubſtãtialẽ. igitur ꝛ actio forme accidentalis preſupponit actionem forme ſubſtantialis. ¶ Ergo tũc nõ vtitur eo. igiᷓ ſaltem tunc attingit imediate paſſũ. l. mãm ꝓmã. ¶ Dico igiᷓ ꝙ põt ſuſtineri ꝙ eſſentia aĩe in diſtincta re ꝛ rõne eſt p̄nᵐ pluriũ actionum ſine diuerſitate reali potentiarũ:ita ꝙ ſint vel partes aĩe vel accidẽtia eius vel reſpectus. nã nõ eſt neceſſe ꝙ pluralitas in effectu realis arguat pluralitatẽ realẽ in cauſa. pluralitas enim ab vno illimitato ꝓcedere põt. ¶ Dices ꝙ erit ibi ſaltẽ diuã rõnis:penes diuerſa cõnotata a q̄b⁹ imponiᷓ nomen intellectus ꝛ volũtatis:cõcedo:ſed hoc nihil faciet ad p̄ncipiũ operationis realis. cõcipere eniȝ ſolem vt eſt p̄nᵐ vermis vel rane:iſte cõceptus nihil facit ad ꝟ ꝙ ſol ꝓducat realiter vermeȝ vel ranaȝ. Et tũc opȝ dicere ꝙ potentie vt diſtincte includũt reſpectus:ſed non vt ſunt p̄nᵐ operandi. Iſta via ſuſtineri poſſet ſicut ſuſtineᷓ de deo ꝙ omnino idem re ꝛ ratione reali eſt principium plurium realiter diſtinctoꝛum.

I

K **Sed quia via** hec nõ poſſet ſaluare aliquas auctoritates que ponunt ꝙ potentie ꝑeunt ꝛ ꝙ fluunt ab eſſentia ꝛ hui⁹. ¶ Ideo dico aliter ſic ſm Diony. 5. c. de di. no. cõtinentia vnitiua nõ eſt eoꝝ que oĩno ſũt idẽ:q2 illa nõ vniunᷓ:nec eſt coꝝ que manẽt diſtincta iſta diſtinctione qua fuerũt diſtincta ante vnionẽ. Sed q̄ ſunt vnũ realiter manentia diſtincta formalr: ſiue que ſũt idẽ idẽtitate reali diſtincta tñ formalr. Vniõ aũt ꝯtenta ſunt in duplici dña:q2 quedã ſunt de nã continentis vt quecũqȝ ſunt ſuperioꝛa ad cõtinens. vbi grã. Ab eadeȝ re accipiᷓ rõ albedinis coloꝛis qualitatis ſenſibilis ꝛ qualitatis. ꝛ hec ſunt ſuperioꝛa ad hanc albedinẽ:ꝛ ideo oĩa ſunt de eſſentia eius. Alia ſunt cõtenta in aliquo vnitiue quaſi poſterioꝛa:q2 quaſi paſſiones cõtinẽtis:nec ſunt res alie ab ipſo cõtinente. iſto mõ ens cõtinet multas paſſiones que nõ ſunt res alie ab ipſo ente:vt ꝓbat Ariſto. in ꝓn. 4. meta. diſtinguunᷓ tñ ab inuicẽ formalr ꝛ q̄dditatiue. Et etiã ab ente. formalitate dico reali ꝛ q̄dditatiue. alr metaᶜᵃ cõcludẽs tales paſſiones de ente ꝛ illas ꝯſiderãs nõ eſſet ſcientia realis. ſicut ergo ens cõtinet vnitiue rõnẽ vnius veri ꝛ boni alioꝝ:ſic aĩa cõtinet potẽtias iſtas vnitiue q̄uis formalr ſint diſtincte. ¶ P̄. Accipio hanc ꝓpoſitionẽ poſitã in p̄ncipio ꝓmi ſniaꝝ:quecũqȝ hñt aliquaȝ diſtinctionẽ realẽ ſi eſſent ſeparata realr illã diſtinctionẽ hñt ſm rõnẽ vbi nõ ſunt diſtincta realr:ſed ens ꝛ vnuȝ ſi eſſent ſepata eſſent diſtincta diſtinctiõe q̄dditatiua realẽ: igiᷓ ꝛ nũc hñt illã formalẽ diſtinctionẽ ꝛ q̄dditatiuã ſm rõnẽ. Uel forma ſic rõnẽ:quecũqȝ hñt aliquẽ ordinẽ inter ſe vbi ſunt diſtincta realr:eundẽ ordinẽ hñt vbi ſunt vnitiue cõtenta. vñ ſi eſſet vnũ ꝑus q̄ꝫ veꝝ:ſi eſſent diſtincta realr:ẽt ꝛ in ente in quo vnitiue cõtinenᷓ:ꝛ habent diſtinctionẽ rõnis vnũ eſſet ꝑus q̄ꝫ veꝝ. Si ergo vnum verum ꝛ bonũ eſſent realr diſtincta ab ente,eſſent paſſiones entis:ſequiᷓ etiã ꝙ vnitiue cõtenta in ente habent eundem ordinem ad ens:ſcilicet ꝙ ſunt quaſi paſſiones entis. Sic ergo poſſumus accipere de intellectu ꝛ volũtate q̄ nõ ſũt ptes eſſentiales aĩe:ſed ſunt vnitiue ꝯtenta in aĩa q̄ſi paſ-

Vid. 4. metaph. q. 1. ad fine. ꝛ 7. eiuſdem q. 13. ꝛ. 46. diſt. 4. ꝛ alibi ſepe in doctria hu ius ꝟ.

T. cõ. 3. ꝛ. 5.

q. 1. p̄l. repoſitionẽ ar. 4. iuxta p̄nᵐ. vl igiᷓ ꝙ hec. q. ſit ex repoſitionibus.

Vide in q̄l. q. 1. ꝛ vbi ibi notaui.

ſiones eius pp̄ quas aīa eſt opatiua nō φ ſint eſſentia ei⁹ formalr̄:ſ; ſunt formalr̄ diſtincte:idē tñ idētice ⁊ vnitiue: vt in p̄ li. pbatū eſt de attributis diuinis. imaginādū eſt ḡ φ aīa q̄ſi in p̄ inſtāti nāe eſt nā talis. In 2° inſtāti eſt opeꝛatiua ſiue potēs opari ſm̄ hāc opōnē vel illā:⁊ potentie qua ſunt pn̄° iſtaꝝ opationū ꝯtinenṫ vnitiue in eſſentia. Et ſm̄ iſtā viā pñt ſaluari oēs auctoritates ille:que dicūt φ hꝯ potētie egrediunṫ ab eēntia aie:vt q̄dā virtutes. Itē φ ſunt medie inter formas ſubales ⁊ accñtales:q2 ſunt q̄ſi paſſiōes aie. ⁊ paſſio egredit̄ a ſubiecto vel ebullit:ſūt tñ idē eſſentie aie:vt dictū eſt. ⁊ pñt ēt dici ptes ſm̄ φ nulla dicit totā pfectionē eſſentie cōtinētis:ſed q̄ſi partialem. Silr̄ iſto mō facile eſt cōcipere φ vna po⁹ nō cōtinet pfectiones oīum:nec totā pfectionē ipſius aie:lz ſit eadē res pp̄ illā diſtinctionē formalē. vñ ſic ꝯtēta nō ꝯtinēt ſe mutuo:q2 ſunt diſtincta formalr̄ ⁊ inter ſe a ꝯtinēte p̄ cui ſūt idez realr̄. vñ duo cōtenta inter ſe diſtinguunṫ ⁊ reſpectu tertij ſunt idē realr̄. ¶ Ex hoc pꝫ φ relatio in diuinis eſt idē eſſentie ⁊ cōtinet̄ ab eēntia:nō tñ cōtinet aliquā relationem nec eſſentiā formalr̄:ſ; oēs relōnes cōtinenṫ vnitiue ab eēntia:vna tñ pſona in diuinis hꝫ intra ſe oēs pfectiones pp̄ illimitatiōnē eſſentie:nō ſic aūt eſt in imagine creata vel in aīa:q2 aīa nō eſt illimitata. ¶ Ex hoc pꝫ ad Aug. q dicit φ mens meminit ſui:q2 meminit eius qḋ eſt idem ſibi realr̄:nō tñ formalr̄. ¶ Silr̄ ad illud 3° de aīa. De parte aūt aie. pꝫ enim φ ſunt perfectiones partiales. ¶ Silr̄ de Anſel. eſt dōm φ ſicut in corpore ſūt diuerſa membra que reſpondent diuerſis potētijs. ſic in aīa ſunt diuerſe perfectiones formalr̄ diſtincte:ppter quā formalem diſtinctionem currit ſimilitudo.

Dl. 3. ⁊ 8. ⁊ alibi ſepe.
L

Ecce vbiq; no̊ ſtiduz φ ꝑrie ſcoꝛiſte. M. Doctrina reſoluiſſima.

14. tri. c. 8.
M

Ex hoc dico

ad formā. q. φ imago nō cōſiſtit in aliq̄bus tribus potentijs realr̄ diſtictis:ſed cōſiſtit in aliq̄bus tribus realr̄ diſtinctis:puta in actib⁹:vbi ſciendū φ differt imago a veſtigio:vt dictū eſt in p̄ li. q2 imago repreſentat p modū totius p̄. veſtigiū aūt p̄mo repſentat pte:lz arguitiue repñtat totū:vt pꝫ de pede in puluere:trinitas aūt in diuinis eſt q̄ſi qōdā totū numerale:⁊ iō qḋ repreſentat ipſaꝫ totā dī imago:ſed qḋ repreſentat q̄ſi ptes dī veſtigiū. aīa aūt repreſentat totā trinitatē. in q̄tū enīz eſt vna eēntia hñs intellectū ⁊ volūtatē repreſentat diuinā eſſentiā:nō ſic aūt tres pſonas:q2 eſſentia ⁊ intellc̄s ⁊ volūtas ſunt in q̄libet pſona. repñtat autez tres pſonas vt potētie ſue ſunt ſub actib⁹ ſuis:q2 vn⁹ act⁹ eſt ab alio p modū originis ſicut pſone inter ſe originanṫ: ſicut enīz a pr̄e / verbū ⁊ ab vtroq3. ſ. ſ. ſic quodāmō a memoria actus itellectus ⁊ velle ab vtroq3 originatur.

Uide. 3. di. p̄. q. vltima.
N
Di. 3. q. 5.

Idē in q̄libe. q. 15.

Ad primum

arg^m dico φ imago trinitatis non eſt cōplete in aīa abſolute cōſiderata ſub potētijs ſuis niſi in radice:ſed vt eſt ſub actibus ſuis cuꝫ vnitate ſue eſſentie repñtat trinitatē:⁊ ſic cōſiſtit imago in tribus realr̄ diſtinctis:nō aūt in potētijs:q̄ realr̄ nō diſtinguunṫ. imago enīz vt eſt ppetua ſoluꝫ eſt virtualr̄ in aīa:⁊ formalr̄ vt eſt ſub actib⁹. ¶ Ad aliud. potētie diſtinguunṫ p actus. veꝝ eſt:nō tñ opꝫ φ ſit tanta diſtinctio in potētijs ſicut in actibus:lz ſit aliqua. vna enīz potentia viſiua eſt pluriū coloꝝ. ¶ Ad aliud de p̄dicatione vnius de alio:dico φ q̄ꝫcūq3 iſte pfectiōes ſint vnitiue in eēntia:ex quo tñ nō ſunt q̄ditatiue idē eēntie:nō ſeq̄ṫ in abſtracto φ hoc ſit illḋ:ſicut aīal eſt de rōne q̄dditatiua hominis:⁊ tñ nō ſeq̄ṫ φ vnū abſtractiue p̄diceṫ de alio:hec enim eſt falſa. humanitas eſt aīalitas. Accipiēdo aūt concretiue ſic vnū p̄dicaṫ de alio:vt hō eſt aīal. ſic ēt pōt dici φ intellectiuū eſt volitiuū. ¶ Ad auctoritates p opi. ponente φ ſunt accidētia:dico φ eque pbabiles ⁊ apparentes auc̄tes ſunt ad oppoſitū. nā Aug. 5. de tri. dicit φ ſunt vna eēntia ⁊ vna ſuba ⁊c̄. ¶ Itē phs. 7. meta. ⁊. 2. de aīa. dicit φ vnūq̄dq3 dī tale cū pōt in opōnē ſibi debitam:qḋ aūt nō pōt nō dī tale niſi equoce:pꝫ de dolabra acutie remota ⁊ de oculo eruto:ſed pp̄ amiſſionē accñtis nō diciṫ tale equoce. ergo. ¶ P̄. Ar. 2. de aīa. dicit φ ſi oculus eēt aīal potētia viſiua eſſet eius forma. ergo. ¶ Ad auctoritates in oppoſitū. Ad p̄mā dico φ potētia nālis abſolute nō eſt in 2° ſpecie q̄litatis:ſed facilitas ad vtendū illa potentia. vñ poſſe leuare feſtucā vel baculū nō eſt in 2ª ſpe:ſed facilitas leuādi. vñ huiꝰ agilitas dī hic po⁹ nālis:⁊ pꝫ hoc p eius exēpla de pugilatore ⁊ curſore:⁊ iō ei⁹ po⁹ currendi abſolute nō eſt in ſcḋa ſpe:ſed agilitas illius potētie ſiue in vtendo illa po⁹ ſiue potētia quo ad illā agilitateꝫ. ¶ Ad illud Cōmen. dico φ ſilitudo eſt p tanto:q2 ſicut color non eſt tota pfectio pomi:vt eſt q̄d ſenſibile. ſimilr̄ nec ſapoꝛ. ſic vna potētia nō cōtinet totā perfectionē aie. ¶ Ad illud Anſel. dico φ nō dicit q nō ſunt ſube:ſ; ſuppoſito φ nō eſſent ſube adhuc haberet intentū ſuū:q2 nō ſunt nihil:⁊ hoc ſufficit ſibi. ¶ Ad illud de magis ⁊ min⁹: dico φ potētia de ſcḋa ſpe q̄litatis recipit magis ⁊ min⁹. vnus enim dī magis ingenioſus altero:nō tñ illud qḋ vere eſt potētia:ſ; habilitates ille. Uel pōt aliter dici φ ipſe 10. de tri. dicit φ ſūt vna mens vna vita. vñ ibi ponit eas equales. Et tūc φ in. 15. ponit eas inequales eſt intelligendum vt ſunt ſub actibus ſuis:⁊ non aliter.

O

Ecce e3.

Tex. cō. 39.
Tex. c. 8. idē 4. mathco. ad finem.

Tex. cō. 9.

P

Q

¶ Hic de origine aie plura queri ſolent. ſ. vñ creata fuerit:⁊ quando ⁊ quam gratiam habuerit in creatione ⁊c̄.

Circa

diſtinctionē 17^am. In qua magiſter agit de origine aie Ade. ⁊ de loco in quo pductus fuit: querunṫ duo. p̄mo vtrū aīa ade fuit creata in corpore:ſcḋo vtrū paradiſus ſit locus cōueniens habitationi humane. ¶ Circa p̄^m arguiṫ φ nō:q2 eadē pductione pduciṫ cōpoſitū ⁊ foꝛa cōpoſiti:q2 forma nō pduciṫ:niſi q2 cōpoſitū pduciṫ. 7. meta. mā nō ſit nec forma:ſed cōpoſituꝫ:ſed Adam non fuit pductus creatione:q2 fecit eū deus de limo terre. ḡ nec eius forma. ſ. aīa fuit creata. ¶ P̄. Sicut res ſe hꝫ ad eſſe:ita ⁊ ad fieri:ſed aīa ade cum ſit pars eius nō habuit eſſe niſi in mā. ſ. in corpore ergo ⁊ in corpe fuit facta. minoꝛ pbaṫ:q2 pars alicuius totius nō hꝫ eſſe niſi eſſe tot⁹. ergo aīa ade que eſt ps cōpoſiti vt totius non hꝫ eſſe niſi eſſe cōpoſiti:⁊ p ꝯñs nec fieri:niſi fieri cōpoſiti. ¶ Cōtra magiſter in littera. vbi exponit illḋ Gen̄. Formauit deus hominem ⁊ inſpirauit in faciem eius ſpiraculum vite dicit. i. animam in corpore creauit.

a. l. Et argui

T. c. 22. ⁊. 2ꝫ Idē. 8. meta. t. cō. 3.
Gen. 2. ⁊. 3.

Z.

Reſponſio.

Circa iſtam q̄ōneꝫ fuit vnus erroꝛ φ aīa eſſet de ſuba dei pducta. ¶ Et ad hoc accipit arg^m ab Aug. 7. ſuper Gen̄. ſup iſto v̄bo inſpirauit. vbi dicit φ flatus dicitur eſſe de ſubſtantia flantis. ⁊ hoc dicit glo. Augu. ſuper illud Joan. 20. Inſufflauit. ⁊ dixit accipite ſpiritum ſanctum.

Erroꝛ manichꝛoꝝ quere Aug. in lib. 6 duab⁹ aīabus

Hic erroꝛ

eſt nullus:q2 qui cōcipit ſubam dei cōcipit eam vt indiuiſibileꝫ ⁊ inalterabileꝫ:que nullo mō pōt aliter ⁊ alr̄ ſe hr̄e. deus ēt nō eſt pfectio inherens alicui vt forma:⁊ ſic aīa nō eſſet forma corporis. igitur ſi aīa eſt de ſuba dei / eſt tota ſubſtantia dei:⁊ ⁊ ſic erit deus. ¶ P̄. Anima poteſt mutari ⁊ mutatur ab ignorantia ad ſcientiam:a vitijs ad virtutes:⁊ econuerſo. deus aūt non ſic mutabilis eſt.

Dimiſſa

opinione iſta / videnduꝫ eſt. vtrū aīa ſit ex mā. vbi dicit vna opi. φ ſic:⁊ tñ creaṫ:q2 nō eſt ex mā p̄cedente vel preexiſtente:ſicut videṫ dice-

Bo. in. 2. di. 17. ar. 1. q. 2. Quere Ric. ⁊ alios. ſ. ꝯtra manicheos.

¶.10. re Aug.2.ſuper gen. Sed retractat illud ꝑmo retractationum: et ideo quia anima et eius materia ſimul non de aliquo ꝓducitur: ideo anima creari dicitur.

A
Vide Auer. 7 metaph. c.18. ſubtiliter declarantem Ari. ſectione de hoc. Tex. cō.22. ſ.60. Diſ.43.q.2.

Quicquid ſit de hoc. Dico quod poſſe eſt aīam creari ſine corpore. Forma enim que ꝓducitur i eſſe nō niſi ꝓductione totius nō ꝓducitur niſi p accidens: quia nō niſi ꝓductione totius. nec et eſt niſi p accidens loquēdo de entitate p ſe: que cōpetit cōpoſito. pꝫ. 7. meta. forma ergo que pōt p ſe eſſe ꝓducitur ꝓductione ꝓpria vel pōt ſic ꝓduci. aīa aūt eſt hmōi. ergo. ¶ Sed qd eſt de facto: Dico quod nō pōt demōſtrari quod ſit p ſe ꝓducta. Nō enim pōt demonſtrari quod ſit imortalis. vt videbitur in quarto. igitur nec quod ſit per ſe ꝓducta ꝓpria ꝓductione. ¶ Suppoſito et quod ſit imortalis et quod nō ſubſit alicui agenti nāli. nec quātū ad eē nec quantum ad nō eē. adhuc phs nō poneret eā creari: quia diceret phs. quod ſicut forma celi nō pōt ꝓduci niſi a ſolo deo: et tñ non dicitur creari: quia deus nō alia ꝓductione ꝓducit formā celi quam totū celū: et idō nō prius nā fuit forma celi terminus creationis quam celū: ita dicerent quod paſſo exiſtēte diſpoſito crearet et ꝓduceret deus de neceſſitate aīam non creatione que terminaretur ad formā: ſed ad cōpoſitū. vñ nō concederet aīaꝫ creari. nō eniꝫ eſt imaginatus ſicut nos. ſ. quod actio dei in ꝑmo inſtāti nāe vel tēporis terminetur ad eē ipſius aīe: et poſtea in ſcdo īſtanti infundatur corpi: ſed poneret actionē dei terminari ad eſſe totius in ꝑmo inſtāti nāe. ¶ Sꝫ ſuppoſito quod fuerit creata fuit ne ſimul creata cū formatione corpis: De hoc vī ſentire Aug. quod nō. 7. ſup gen. ſed quod fuerint create ſimul cū angelis: et poſtea acceſſiſſe ad corpora. ¶ Sed ꝯtrariū huius habetur ab Augu. de eccl. dog. c.13. vbi dicit ſic. Animas hoīum nō eſſe ab initio inter ceteras intellectuales naturas nec ſimul creatas ſicut fingit Orige. vide ſtam in diſ. ſequēti. ¶ Ponitur ad hoc rō cōgruentie talis. Dei pfecta ſūt opa. in pſal. qd et eſt rōnabile ſi ꝓpheta tacet quod opera dei ſint pfecta. aīa eſt ps iꝑfecta dū actu nō informet: igitur nō debuit ſic creari. ¶ Itē. Nō fuiſſet rōnabile ſi fuiſſet creata ante corpus qn habuiſſet aliquē actū vel operationē ꝓpriā ante corpus. igitur ſimiliter potuit mereri et demereri: qd eſt ꝯtra Aplꝫ Ro.9. loquēs enī ibi de Jacob et Eſau dicit. Cū nōdū nati eſſent aut aliqd egiſſent: vt ſꝫ electionē ꝓpoſitū dei maneret nō ex opib⁹ etc.

B
Nota p opi. Aug. tenendo aīaꝫ pluralitatē et nouitatē: qualiter non eēt hoīs creatio: vt clarius in 4. habetur diſtin.43.
Vide Bona. vbi. ſ. q.3.

ad finem. Dam. c.32.

Ad primum argumētum: dico quod illud verū eſt de forma que nō ꝓducitur alia ꝓductiōe quam ꝓductione totius: quā aūt forma ꝓducitur ꝓductiōe que ſaltē ordine nāe ꝓcedit vnionē ſui cū mā nō eſt verū. et ſꝫ hoc pñt aſſignari hic due ꝓductiōes paſſiue. vna ad aīam ſicut ad vnū terminū pꝛīalē. alia ad totū. ¶ Scdm et argumētū currit de forma que accipit eē: quia cōpoſituꝫ accipit eſſe. In hac eniꝫ ꝓductione fieri totius eſt via et ratio ad eſſe partis. illa et ꝓbatio de parte nō eſt vera de pte: cui nō repugnat per ſe eſſe ſi ſeparetur: vel vera eſt quantū ad eſſe totius in quo includitur eſſe partis.

C

Circa ſecūdū. Utrum. ſ. paradiſus ſit locus conueniens habitationi humane: Arguitur quod nō: quia magiſter dicit quod paradiſus pre altitudine loci attingebat ad globū lunarē: ſed ſphera ignis attingit ad illū globū lune. ergo nō eſt ꝯueniēs habitatio hoīuꝫ. ¶ Itē. Paradiſus eſt locus ſupior oī monte: quia aque diluuij aſcēdentes ſup cacumina montiū 15ᵐ cubitis nō aſcēderunt vſqꝫ ad paradiſuꝫ: ſed in aliqbus montibus nō eſt conueniens locus habitationi humane pp raritatē aeris: qd pꝫ p phos q volētes ingrere de aſtris aſcendebāt altiſſimos montes portātes ſecū ſpongias plenas aqua ad ꝯdenſandū aerē ſiue ad hauriendū aereꝫ groſſuꝫ. vñ nec ros nec pluuia nec vētus ibi aſcēdūt: ſicut dicit Solinus de monte olimpi. ¶ Contra Gen. 2°. Tulit deus hoīem et poſuit eum in paradiſo voluptatis etc.

Dei.7.

c.14.

Dico quod ſic tam pro ſtatu nāe lapſe quam innocentie. pro ſtatu nāe lapſe. pꝫ de Enoch Eccl. 44. et gen. 5. de Helya. 4. Reg. c.2. Nec opꝫ recurrere ad miraculuꝫ: ex quo nō eſt neceſſitas vt patebit. pro ſtatu nāe recte. pꝫ de Adam et eua. ¶ De mō altitudinis dicūt qdā quod attingit vſqꝫ ad globū lunarē. Sed quo ad longitudinē dicūt ipꝫ eē ad orientē. vñ alia trāſlatio hꝫ paradiſus quē plantauerat deus ad orientē. vbi noſtra hꝫ a ꝑn° etc. Quantuꝫ ad latitudinē dicūt ipſuꝫ eſſe ſub equinoctiali: et dicūt vltra quod locus equinoctialis eſt maxīe habitabilis: quia lꝫ habitantes ibi habeāt ſolē bis in anno ſup ꝫenith capitū ſuoꝝ: cito tñ recedit ab eis pp motū: quē hꝫ ibi velociorē: et ideo modicū calorē cauſabit et tēpatū: quia pauciores facit ibi reflexiōes. Qꝛ aūt ſit mot⁹ ſolis velocior. pꝫ: quia circulꝯ equinoctialis ē maior circulus cū nō attigat alterutrū tropicoꝝ. vna aūt die nāli ſol currit totā terrā motu firmamēti. igitur ſub equinoctiali citius mouetur quam ſub altero tropicoꝝ. patet per illam regulam: mobile in equali tempore magis tranſiens de ſpatio velocius mouetur.

A
Alex. de ales in ſūma.
Albertus magnus in ſū. et magiſter in hiſ. Ecclaſ.

Vacre Jol. pecheaꝫ. vide 49. di. 4. q.3.

6. phy. t.c.13

Si ratio iſta valeret vī magis cōcludere oppoſitum: quia motus facit calorē: et p ꝯñs maior vel fortior motus maiorē calorē cauſabit. ¶ Rō et in ſe nō valet: ſꝫ eſt falſigraphica: pp qd currendū eſt ad ſnīaꝫ Aui. ꝑ can. ſen. 2. doc. 2. ſum. p°. c.8. qd inmulatur de accidētibus aeris et īpreſſionib⁹: et ad Ptolo. li. de diſpōne ſphere. ¶ Quātū ad hoc qd dicit quod eſt ad orientē: dico quod in quocūqꝫ ſitu ſit: pōt intelligi eſſe ad orientē. quilibet eniꝫ punctus in terra pōt intelligi eſſe ad orientē in cōpōne ad celū vel reſpectu diuerſoꝝ ſituuꝫ terre preterquam reſpectu duoꝝ poloꝝ qui ſunt imobiles. vñ p eſſe ad orientē non hꝫ aliq̃ determinatio terre certa et preciſa: in qua. ſ. pte terre ſit paradiſus. ¶ Qd dicūt de altitudīe et pertingit vſqꝫ ad globum lunarē vel ſunt verba metaphorica vel falſa. ſuppoſito quod paradiſus ſit loc⁹ habitabilis: quia experimur ignē moueri ſuper aereꝫ ex motu. ſ. elementoꝝ. et ſi enim paruus ignis nō poſſit aſcēdere ſup aerē vſqꝫ ad ſpherā ignis: hoc eſt pp virtutē paruā ipſius nō potentē reſiſtere corrūpentib⁹ ipſaꝫ. igitur opꝫ locū ignis eſſe vſqꝫ ad locuꝫ lune: ſed in igne nō eſt habitatio ꝯueniens humane nāe: nec nāe mixtoꝝ pp calorē nimium. Nec pōt dici quod ſit in ſuperiori pte aeris: quia illa inflāmatur vehemēter pp ꝓpinquitatē ignis. Nec et pōt attingere vſqꝫ ad mediū interſtitiū aeris: quia locus ille eſt frigidiſſimus ꝓpter ꝓ ſm phos: cuius cā poſitiua eſt frigiditas nubiū in eiſdē locis: cauſa ꝑuatiua duplex. ſ. carentia caloris gnāti per reflexionem radioꝝ ſolis a terra et carentia caloris cauſati a ſole directe. Cum igitur paradiſus ponatur locus ꝯueniēs habitatiōi humane: ſequitur quod nō ſit in loco aliquo ꝑdictoꝝ: niſi ponatur locus ille acceſſaliter tēperatus: ſicut ſunt loca ſub polo arctico ſm Martianū in mundi deſcriptiōe. et Pliniū. 2. nāliuꝫ. c.7. ¶ Nec valet arg^m de diluuio: quia aque diluuij inundauerūt miraculoſe ſic aſcēdentes ad punitionē peccatoꝝ. vbi igitur nō inundauerunt nō fuit factū miraculuꝫ ibi. In paradiſo aūt cū nō eſſent ibi peccatores nō debuerunt per miraculū inundari. Nec rō iſtoꝝ valet q ponūt quod fuit nālis aſcenſus ille: quia. ſ. p cōgregationē ſtellaruꝫ humidaꝝ in aliquo ſigno: ſicut alibi patere poterit: quia hic ſatis per ſcripturā et ſanctos pꝫ oppoſitū. ¶ Qd dī de equinoctiali quod ibi eſt regio temperata nō videtur verum: quia quando hyems eſt nobis frigidiſſima non remouetur ab eis ſol niſi per 24ᵐ gradus: et tunc eſt eis propinquior quam ſit nobis in maxima eſtate in qua diſtat a nobis p 25ᵐ gradus: quare plus habent de calore in fortiſſima hyeme

3. cel. t.c.42.

Vide Jo. de mon. re. li. 1. epitho. ad h.
Vide Augu. 12. ſup gen. et Ambro. in li. de para. ad ꝑ poſiti. 1.

B

Vide. 1. metheoroꝝ.

R. ſ. ſubtiliſ. ſima.

noſtra q̃ nos in maxima eſtate noſtra. ℂ Aliam rõnem nõ poſuit doctor iſte. ℂ Dico igit̃ ad q̃õnem ꝙ eſt locus
C
cõueniens habitationi humane:q2 non opꝫ ꝙ ſit in tanta altitudine ſub equinoctiali:ſed eſt in regione temperata: nec eſt neceſſariũ ꝙ ſit ad orientem:ꝛ ſi ibi eſt:tamen eſt eque temperata. ℂ Per dicta pꝫ ad argumenta.

ℂ In eodem quoqꝫ paradiſo mulierẽ forma uit deus de ſubſtãtia viri ꝛc̃.

Circa diſtinctionẽ 18^am. In qua magiſter agit de ꝓductione mulieris q̃tum ad corpus ꝛ aiam ꝑncipalr̃:ꝛ de rõnib⁹ ſeminalib⁹ incidenter quaſi:queritur vnũ. Utrũ.ſ.in mã ſit rõ ſeminalis ad formam naturalr̃ educendaꝫ de ipſa: Et ſic. ℂ Quero eniꝫ aut aliqd forme ꝑcedit in mã:ꝛ habet̃ ꝓpoſitũ:aut nihil:ꝛ tũc forma creat̃:quia de nihilo ꝓducit̃:ꝛ pari rõne ꝑ corruptionẽ annihilat̃.a quo

Ariſto. per

lus ꝛ Diony.

eniꝫ res icipit in idẽ reſoluit̃.ḡ agens nãle põt annihilare ꝛ creare. ℂ P̃. Generatio eſt nãlis.igit̃ hꝫ ꝑncipiũ actiuũ intrinſecũ nãle.aĩs pꝫ.ↄ̃ñtia ꝓbat̃:q2 2° phy.nã eſt ꝑn^m

Tex.cõ.3.

Tex.cõ.12.

mot⁹ ꝛ gẽtis:forma eſt magis nã q̃ mã:vt dĩ ibidẽ.ḡ opꝫ ꝙ ſit nõ tñ ꝑn^m paſſiuũ:ſed actiuũ.illud aũt ꝑn^m non eſt foĩa inducẽda:q2 illa nondũ eſt.igit̃ opꝫ ꝙ ſit inchoatiuũ

Tex.cõ.19. ꝛ inde.

forme qḋ eſt rõ ſeminalis. ℂ P̃.7.meta.dicit pħs ꝙ ea que fiunt vel generant̃ a caſu:generant̃ a cã equiuoca:vt a corꝑe celeſti.igit̃ opꝫ ꝙ in eis pars forme ſit ꝑn^m intrinſecũ:ſicut in gñõne vniuoca ꝑn^m extrinſecũ mouet mãm. ℂ Cõtra.ſi eſt:aut eſt eadẽ reſpectu 3tiaꝝ foĩaꝝ:aut ſũt

D

ſingule rõnes ſeminales ſingularũ formaꝝ ſpecificarũ. nõ eadẽ:q2 tũc idẽ numero erit pars formaꝝ 3tiaꝝ. Ille ẽt forme 3tie in aliquo differũt:ꝛ nõ in illa rõne ſeminalĩ vniuoca:q2 illa eſt eadẽ reſpectu eaꝝ ſm te.igitur ex quo cõueniũt ꝛ differunt ſunt cõpoſite ex partibus diuerſarũ rõnũ:qḋ eſt falſum.ſi ſint ſingule ſingularũ.igit̃ vel vna iformabit mãm ꝛ nõ alie:ꝛ tunc ille alie erũt ſubſiſtentes exiſtẽtes ptes formaꝝ mãliũ nec informantes mãm:aut oẽs informãt ꝛ ſunt diſtincte ſm ſpẽm:ꝛ tũc illa vna mã erit informata diuerſis formis ſubſtãtialibus ſpecificis: qḋ eſt ĩpoſĩe:q2 nõ magis repugnat formas ſubãles ſpecie differẽtes inteſas iformare ſil̃ vnã mãm q̃ remiſſas.

Albertus mã
gnus
Sacre ſcri.
qõ.4.q.14.

Reſponſio.

Dic videndũ eſt qd ſit rõ ſeminalis: ꝛ q̃õ:ꝛ ad qd ponat̃ in mã. ℂ Ubi ſciendũ eſt ſm aliquos ꝙ in mã ſunt tria.ſ.materia:potẽtia receptiua:ꝛ actus. Ratio ſemĩalis nõ põt eſſe ipſa mã vel potẽtia paſſiua mãe ſi nõ differunt realr̃:q2 Aug.10.

Uide gl.14.
ꝛ magiſtrum
in 4.di.3.

ſup geñ.dicit ꝙ Leui fuit in habraã.Et ſilr̃ chãs ſꝫ Aplꝫ ad Heb.7.ſꝫ diuerſimode.nã ſꝫ Aug.leui.fuit in habraã ſm rõnẽ ſeminalẽ.vñ ꝛ Apl's ibidẽ dicit eũ fuiſſe in lumbis paternis:ſꝫ chãs nõ fuit in habraã ſm rõnẽ ſeminalẽ: ſed tñ ſm corpulentã ſubam:vterqꝫ tñ tam leui q̃ chãs fuit ibi ſm mãm vel potentiã paſſiuã mãe.igit̃ mã ꝛ potentia paſſiua eius nõ eſt rõ ſeminalis. ℂ Probat̃ ẽt ꝙ nõ ſit rõ ſeminalis potẽtia receptiua mãe:q2 ſm Aug.9.

a.l.ratio.
Uide.vv.22.
in.ꝑnũ.

ſup geñ.ꝛ ponit̃ in lr̃a hui⁹ diſ.deus multa ꝓducit in mã vel de mã ad que nõ fuit ĩpotẽtia ſeminalis in ea:ſed de⁹ nihil põt cauſare vel ꝓducere de mã ad qḋ ipſa nõ ſit in potẽtia receptiua.igit̃ potẽtia receptiua nõ eſt rõ ſeminalis. Relinquit̃ igit̃ ꝙ ſit actus:ꝛ hui⁹ actus ponit̃ ab eis eiuſdẽ rõnis vel eſſentie:cũ forma ꝑ generationẽ inducenda:que ĩperfecta preexiſtẽs eſt rõ ſeminalis:que lꝫ ſit imperfecta:eſt tñ nata coagere generanti extrinſeco:ꝛ in hoc ſaluare volunt ꝙ ibi nõ ſit creatio:q2 aliqd forme ꝓſupponit̃.in hoc ẽt ſaluant ꝙ eſt generatio nãlis.ſi enim ꝑn^m actiuũ eſſet totalr̃ ab extrinſeco nõ videret̃ gñatio nãlis.

ℂ Hoc aũt cõfirmant per Ariſto.2° phy.vbi dicit ꝙ artificialia differũt a nãlibus:q2 naturalia hñt in ſe ꝑncipiũ Tex.cõ.3.
motus:artificialia nõ. Sed illud ꝑncipiũ nõ eſt ꝑn^m paſſiuũ:q2 illud habent artificialia.igit̃ dꝫ ĩtelligi de ꝑncipio actiuo. ℂ P̃.6.meta.dicit pħs ꝙ ꝑn^m artificialiũ eſt in cognoſcente ꝛ ꝑn^m naturaliũ in moto:cum ergo accipiat ibi Tex.cõ.1.
ꝑncipiũ equalr̃ vel vniformiter.aliter arg^m nõ valet.ꝛ ꝑncipiũ artificialiũ in cognoſcente ſit actiuũ.opꝫ ꝛc̃. ℂ P̃. 3° ethi^r.violentũ eſt cuius ꝑn^m eſt extra nõ cõferẽte vim Cap.1.
paſſo.igit̃ per oppo^m paſſuꝫ naturale qḋ nõ mouet̃ totaliter ab extrinſeco:ſed ab intra cõfert aliquã vim.aliter ſi
B
paſſuꝫ nãle totalr̃ moueret̃ ab extra:eſſet mot⁹ violẽtus.

Contra

ꝑ^m motiuũ de creatione arguit̃ ſic. Quero eniꝫ vtrũ illa pars forme de nouo adueniẽs per gñõnẽ preſuerit:aut nõ:ſi nõ.igit̃ cũ illa pars nõ ſit a ſe nec aliqd eius preſuerit.ergo creat̃.ſi ꝓfuit.ergo nihil noui ꝑ gñõnẽ acquirit̃.igit̃ nihil eſt totalr̃ nouum:ſed oĩa fuerũt ſimul creata:ꝛ qḋlibet erit in quolibet qḋ pħs improbat ꝑmo phy^r. ℂ P̃. Illud ꝑcedẽs ponit̃ forma im- Tex.cõ.38.
perfectior forma iducẽda ꝑ gñãtionẽ.aliter ante gñõnem eſſet in mã forma ꝑfecta eiuſdẽ rõnis cũ forma inducenda per generationẽ.Et tũc vltra cũ in his que ſunt eiuſdẽ rõnis minus ꝑfectũ nõ agat niſi in v̾tute magis ꝑfecti:ſequit̃ ꝙ rõ ſeminalis vel illa forma iperfecta ꝑcedẽs non aget niſi in virtute forme inducẽde que nõdũ eſt. ℂ Uel formet̃ ſic rõ.opꝫ ꝙ forma precedẽs ꝛ ſubſequẽs q̃ ponitur perfectior ſint eiuſdeꝫ rõnis:aliter illa forma eſſet ex
D
diuerſis rebus diuerſaꝝ rationũ:tunc ſic.Agens qḋ in virtute ſua actiua hꝫ formã ꝑfectiorẽ:hꝫ etiã imperfectioreꝫ eiuſdem rõnis.igit̃ ſicut perfectior ponitur in eſſe per generans ſic ꝛ imperfectior.nõ igit̃ in mã ꝓfuit ratio ſeminalis perpetuo. ℂ P̃. Pars forme que per gñãtioneꝫ inducit̃ aut educit̃ imediate.de potentia materie:ꝛ tũc fruſtra ponit̃ ratio ſeminalis precedere in mã:aut non imediate de materia:ſed de illa parte forme preexiſtẽte ſiue de rõne ſeminali vel de mã:vt eſt ſub illa parte vel rõne ſeminali:ꝛ vtrobiqꝫ ſequit̃ incõueniens.ſ.ꝙ aliqd educeretur ad actũ de aliquo eiuſdeꝫ rationis cum ipſo. ℂ Ad rationẽ aũt que ꝓbat creationẽ ibi eſſe rõne noui acq̃ſiti qḋ nõ preſuit.dico ꝙ aliquid noui ſit ibi naturalr̃:qḋ opꝫ a.l.dicitur.
ponere ꝑꝑ cauſationẽ cauſaꝝ ſecundaꝝ:ꝛ motũ ꝛ mutationẽ eaꝝ:que ſunt ad illud nouũ cauſandũ:non eſt ibi tñ
C
creatio:q2 creatio eſt ꝓductio que excludit oẽm aliã cauſalitatẽ ꝛ cauſe mãlis ꝛ ſeminalis ꝛ efficientis creati:qḋlꝫ
A
aũt agens creatũ requirit aliqd in agendo vt concauſam efficientẽ vel ſaltẽ vt ꝑncipiũ materiale.igitur eius actio nõ eſt creatio. Patet igit̃ ad rationem de creatione:q2 lꝫ forma illa ꝑfecta vel noua nõ ſit de aliquo:vt ly/de,dicit circumſtantiã rei materialis ad creationẽ:tñ requiritur ꝙ nihil preceſſerit neceſſario requiſitũ ad eſſe ſuũ.ꝛ per idẽ pꝫ ad rationẽ de annihilatione. In ꝓpoſito aũt deficit cõditio:q2 mã requirit̃ preexiſtere:ꝛ ita agens nõ põt creare aliqd neqꝫ annihilare:q2 relinquit materiã poſt corruptionẽ. ℂ Arguit̃ etiã ↄtra illud qḋ dicunt de naturalitate generationis vel de rõne tranſmutationis nãlis. Naturalis enim mutatio eſt qñ paſſum mutatur ſicut aptũ natum eſt mutari a quocũqꝫ agente fiat:ſicut dicitur 2° ꝛ 8° Tex.cõ.3.
phy^r.ſed nunq̃ paſſum eſt ſic aptũ ꝓpter ꝑncipiũ actiuũ Tex.cõ.32.
intrinſecuꝫ eius in quo eſt:ex quo pꝫ ꝙ nã eſt ꝑn^m intrinſecum motus in eo ꝙ mouet̃ inquantum mouetur inexiſtens ſibi:ſed ſolum ꝓpter ꝑncipium paſſiuũ. ℂ P̃. Natura vt eſt ꝑn^m motus vel mutationis nãlis eſt ꝑn^m intrinſecum:ſed nã eſt hui⁹ ratione ꝑncipij paſſiui:ꝛ non q2 eſt ꝑn^m actiuũ.ergo.ꝓbat̃ minor ꝑ Ar.2° phy.qui vult ꝙ accidit infirmo ꝙ mouet̃ ad ſanitatẽ:ꝙ ſit medic⁹ vl̃ ꝙ hꝫ illã

artē: que eſt pn̄ᵐ actiuū intrinſecū. Tunc eniȝ ſi per ſe oēt ꝙ hēt tale pncipiū: ſanaret̄ inꝗ̄tū medicus: qḋ eſt falſuȝ. ¶ P. Illa vis actiua nō agit niſi agens extrinſecum agat pus. ſi eniȝ ageret ante ꝑ vnū diē eadē rōne ⁊ ꝑ quatuor: ⁊ ſic ſemꝑ aſcendēdo: ⁊ ita perpetuo illa rō egiſſet in mā. Agens igit̄ extrinſecū prius agit: ⁊ prius illā excitat: ſȝ in illo inſtāti in quo prius agens agit extrinſecū: eſt actio naturalis. alr̄ nunꝗ̄ eēt nālis: q: non eſt tranſmutatio niſi cauſata ab illo. ¶ Rn̄det̄ ad argᵐ de artificialibus ⁊ naturalibꝰ/ diſtinguēdo de nā ꝙ vno mō nā diſtinguit̄ ꝯtra

B agens a ꝓpoſito: ⁊ ſic diſtinguunt̄ artificialia a nālibꝰ ex pte pncipij actiui: q: nā eſt pn̄ᵐ intrinſecū ſic determinatuȝ: quo agens nāle agit ſic: ⁊ nō aliter: ſed ars vel voluntas vel ꝓpoſitū eſt pn̄ᵐ: quo habēs illud pōt ſic ⁊ alr̄ agere: ſicut placet ſibi. Alio mō diſtinguit̄ artificiale ꝯtra naturale ex pte pncipij paſſiui: q: nālia habēt in ſe pn̄ᵐ paſſiuū inclinās ⁊ tendēs in hoc/ ad hoc vt ſic agant̄. artificialia aūt nō hñt huiꝰ pn̄ᵐ ſic inclinatiuū vel inclinās ad taleȝ inciſionē vel erectionē: vt pȝ in edificijs: imo inclinat̄ ad ꝯtriū. vñ artificialia vel mouent̄ ad formā talē contra inclinationē nāleȝ: ⁊ per ꝯñs violenter: vel diceret̄ ꝙ ſunt in potentia neutra. ſi talis forma artificialis nō inſit eis ꝯ inclinationē pncipij receptiui. Ad hoc igit̄ ꝙ motus ſit naturalis ſufficit ꝙ potētia paſſiua rei ſit ad talē formā inclinata: nec requirit̄ ibi pncipiū actiuū intrinſecum: ſed a quocūqȝ agente agat̄ erit qḋ acqrit̄ ſimplr̄ nāle ſolū ꝑꝑ illā inclinationem ex pte pncipij paſſiui. vñ graue: poſito

C ꝙ nō habeat in ſe pncipiū actiuum deſcenſus deorſum: a quocūqȝ tñ actiue deſcendat mouet̄ nāliter. ¶ Ad illud de diffone nāe. dico ꝙ nā vt eſt pncipiū paſſiuū dī nō ſoluȝ de mā: ſed etiā de forma. motus eniȝ lapidis deorſum eſt ex forma. ſ. ex grauitate lapidis. naȝ per eandē formā per quā res eſt hec/ per eandē eſt receptiua paſſionis cōſequentis nāliter nām eiuſdē rei: vt pȝ de riſibilitate reſpectu forme ſpecifice hoīs: io dico ꝙ nā vt eſt pn̄ᵐ paſſiuuȝ motus dī de forma. ¶ Ad aliud de dñ̄ia artificialiū ⁊ nāliuȝ dictū eſt ꝙ differūt in pn̄ᵒ paſſiuo: paſſiuuȝ enim rei artificialis valde bñ recipit formā cōtra inclinationē ſuā vt dictū eſt. nō ſic aūt paſſiuū rei nālis: ſed ſ̄ȝ inclinationeȝ ſuā mouet̄. ¶ Ad aliud 6ᵒ meta. pncipiuȝ rei factibilis eſt in cognoſcente. verū eſt pncipiū actiuū. pncipiū aūt rei nālis eſt in moto vex eſt pncipiū paſſiuū: vt dictū eſt

D ſupra. ¶ Ad illud de violento ꝙ eſt ab extra nō cōferente vim paſſo. Dico ꝙ dȝ exponi nō cōferente. i. nō ꝑbēte inclinationē ⁊ tendentiā: imo magis ꝯtrariā inclinationē: nō aūt dȝ exponi nō cōferente. i. nō coagente agenti exteriori. vnde reſpectu nullius forme pōt eē gnātio violen-

Expõ peripatheica ſubtiliſſima.

ta in mā: q: mā inclinat̄ nāliter ad quālibet formā inducendā in ea: quāuis per cōparationem ad qualitates que expellunt ⁊ corrumpunt̄ ⁊ ad formā etiā ſubſtātialē que corrumpit̄ per accidēs poſſet dici violēta. ¶ Patet igit̄ ꝙ ratio ſeminalis nō eſt mā nec potentia receptiua māe nec actus ſ̄m iſtos. pȝ ēt ꝙ nec ꝓpter vitandā creationē vel annihilationem nec ꝓpter naturalitatem generationis ſeruandā ſunt neceſſarie rōnes ſeminales.

Reſtat igitur nūc videre de affirmatiua in quo ſit ratio ſemīalis: ⁊ ad qd: ⁊ qualr̄.

E ¶ Ubi ſciendū ꝙ aliqua producūt ſibi diſſimilia in ſpe ⁊ in forma: vt ſol ꝓducens ranā: ⁊ agentia equiuoca. Alia ſunt que producunt ſibi ſimilia: ⁊ hoc dupliciter: vel immediate vt ignis ignem. vel mediante ꝓpagatione. In pmis duobus nō requirit̄ ratio ſeminalis mediante qua forma inducat̄: ſed in vltimo ſic. nihil enim eſt dicere ꝙ ignis in ꝓducendo ignem de aqua pmo cauſet ſibi rōnem ſeminalem que ſibi coagat vel agenti vniuerſali: q: elementa ſunt īperfectiſſima entia in genere ſubſtātie ſ̄m Cōmen. 3ᵒ ce. ⁊ mun. cōmē. 22. ⁊ 67. Semen aūt cuiuſcūqȝ agentis eſt imperfectius eo. nō ergo rō illa ſemīalis ageret ad formā īperfectā mixti. ¶ P. Ratio ſeminalis agit abſen- a.l.ꝑfectiꝰ te agente pncipali: ſed ceſſante igne a ſua actione nō continuat̄ caliditas vel actio caloris mediante qua generatur ignis ſed redit aqua ad frigiditateȝ. ḡ. ¶ P. Semen ponit̄ vt ſit mediū inter generans ⁊ genituȝ: ſed hic eſt actio ignis īmediata ſine ſemine: quia ignis īmediate generat igneȝ. ergo. ¶ P. Ariſto. 7. meta. dicit ꝙ ſicut in artificia- T.c.19.⁊.21. libus nō fit aliquid niſi ab extra: ita in naturalibus fit aliquid tñ ab extra. vt ignis ab igne. igitur non preceſſit in mā ratio ſemīalis que eſt inchoatio forme. ¶ Quid ergo

F eſt ſemen ⁊ quid ratio ſeminalis? Dico ꝙ ſemen eſt corpꝰ quoddā cuius forma nō eſt intenta ꝓpter ſe: ſed propter aliud: vt. ſ. ex illo generet̄ aliquid ſimile generanti. ¶ Et vt hoc melius videat̄ pōt diſtingui in natura duplex proceſſus in formis. vnus aſcendendo vt a forma ſeminis ad formā ſanguinis. a forma ſanguinis ad formā aliaȝ. ſ. embrionis vel alterius: ⁊ iſte ꝓceſſus eſt ab impfecto ad pfectum. Alius proceſſus eſt deſcendēdo ⁊ econuerſo a perfectis ad imperfectiora reſoluendo. ſ. in cadauer ⁊ in feces: ⁊ ſic ꝓcedendo vſqȝ ad elementa vel mām primā. Illud aūt a quo incipit nā in pmo proceſſu eſt ſemen: ⁊ conſtat naturā in illo nō ſiſtere: ſed vlterius ꝓcedere ⁊ aſcendere vſqȝ ad vltimā formā perfectā: ⁊ econuerſo eſt in deſcendendo vel reſoluendo. ſ. ꝙ natura nō ſiſtit citra vltimā: ⁊ tota nā eſt aſtricta huic ordini ⁊ proceſſui. Semen igitur eſt qddā corpus imperfectum ꝓductū a generante. vt ſit via aſcendendi ad vlteriores formas perfectas. ¶ Quid

G eſt ratio ſeminalis? Dico ꝙ eſt aliqua forma ſeminis inquantū ſemen eſt: ⁊ illud vel eſt forma ſubſtātialis ſeminis vel qualitas neceſſario ꝯñs formā ſubſtātialē ſeminis: ſicut forma tritici in tritico vel qualitas ꝯñs formā ſubalē eius. nec ſemen nec rō ſeminis ſunt coeua māe: q: ſemen fit ex nutrimento: in quo ſemine eſt rō ſeminalis ſicut in ſubiecto: nec ſemper eſt ſemen in ſeminante: cum fiat de ſuperfluo alimenti. ¶ Ad qd eſt ſemen? eſt ne ꝓpter generationē: ita ꝙ ſit pn̄ᵐ generationis actiuū? Dico ꝙ non. ſi eſt ſemen vniforme: qḋ dico pro ſemine maris qḋ agit in ſemine mulieris. ¶ Semen tñ vniforme ex quo fit res: qḋ. ſ. deciſuȝ eſt a generante ſiue ſit pr̄is ſiue matris ex quo eſt vniforme reſpectu geniti vel generātis que vniformitas ⁊ vnigeneitas in ſemine poni dȝ: nō pōt eē pncipiuȝ actiuū generationis ꝓpter duplicē rōneȝ. pmo q: qḋ non eſt nō pōt eē pn̄ᵐ ꝓductiuū ſubſtātie: ſed ſemen nō eſt in inſtanti generationis. ḡ tunc nō eſt pn̄ᵐ inductiuuȝ vel ꝓductiuū generationis vel termini generationis: nec etiā dum eſt pōt eē pncipiū actiuū tale: q: ſemen eſt aliquid de ꝓximo cōuertibile in illud qḋ dȝ generari: hoc aūt hȝ rōnē paſſiui: nō actiui. ¶ P. Imperfectius nō eſt cā ſufficiēs actiua perfectioris: ſed ſemen eſt īperfectius ꝙ̄ res generanda: etiā cum oībus ſpiritibus ſuis. igit̄ etiā ſi maneret non poſſet eē pn̄ᵐ actiuū gnātionis. ¶ Rn̄det̄ ꝙ ſemen mouet ⁊ agit in virtute decidentis: ⁊ io ſic pōt agere ad ꝓductionē ſubſtātie ⁊ geniti. Et hoc pȝ per Galenū qui dicit in ſemine eē virtutē diuinā. ¶ Cōtra. in virtute

H nō entis eo mō quo eſt non ens nihil agit. Sed generans vel decidens ſemen in ꝓpoſito eſt nō ens cū nō ſit pñs illi corpi in qḋ debet agere ſemen vel rō ſeminalis: ⁊ pōt nō eē ſimplr̄. ergo ſi hic agit hoc erit virtute alicuius infra ſe contenti. ¶ P. Cauſe per ſe ⁊ eſſentialr̄ ordinate: ſȝ ſimul cōcurrūt ad vnuȝ effectū cauſandū: ſicut pȝ de ſole ⁊ hoīe in gnāndo hoīem: cauſe tñ accn̄talr̄ ordinate nō requirūt ſe in cauſando: ſȝ ſȝ vna ſit ab alia: ex quo tñ eſt: hȝ ⁊

habere pōt ꝓpriā cauſalitatē reſpectu alicuius effect⁹:nō exiſte cā a qua eſt:ſicut pꝫ de Platone gnāto a ſoꝛ.q pōt gnāre Ciceronē/ſoꝛte non exiſte nec cauſante. vnaqueqꝫ igiť cauſaꝝ accn̄taliter oꝛdinataꝝ agit ⁊ cauſat ꝓpria vir tute:ſed generās vel ſeminans ⁊ ſemen ſunt accn̄talr oꝛdinata ſicut ſoꝛ.⁊ pla.igiť ad actionem introductiuaꝫ foꝛme vltime nō cōcurrit virtus generantis.

Dico igitur ꝙ nullu ſemen:nec aliqd in ſemine eſt p̄n^m actiuū gnōnis vel vltime foꝛ

I me:nec eſt a patre:qꝛ p̄re nō exiſtente/filius generať:nec a foꝛma celi:qꝛ multa viuentia ſunt ꝑfectioꝛa foꝛma celi. vel igiť ab angelo:vel a deo eſt aīa dans vitā:ſed opꝫ interimere aliquā premiſſaꝝ:nō ab angelo:qꝛ angelus non agit niſi mediāte motu celi. Relinqť ergo ꝙ a dō. ¶ Sꝫ eſt ne p̄n^m alteratiuū preuiū illud ſemen:Videť ꝙ nō:qꝛ ſi eſt vniforme nō pōt ꝑ aliquē gradū entitatis ſue vel ꝑ qualitatē ſuā ſeipm̄ coꝛrumpere:vel ꝓmouere ad vlterioꝛeꝫ gradū:ſicut pꝫ de igne ⁊ ſuo caloꝛe:iſta ēt q̄litas ſi eēt p̄n^m alterandi:ſi alteraret/alteraret ſe. ¶ P̄. Principium vniforme nō eſt p̄n^m actiuū difformitatis niſi paſſiuuꝫ ſit difforme:ſꝫ ſemē eſt vniforme:⁊ vnigeneū ēt ſi eſt actiuū:⁊ ſilr mā.igiť nō pōt alterare ad tātā diuerſitatem quāta appet in oꝛganis ipſius geniti.ſ.coꝛpis oꝛganici.Quid ḡ. Dico ꝙ recurrēdū eſt hic ad virtutē diuinā:ſicut ⁊ Auerrois facit:vt pꝫ in diſſolōne illaꝝ qōnū difficiliū.2° celi ⁊ mundi.Et Galenus ēt vtutes ſeminū vocat diuinas.illa igiť virtus que facit diuerſitateꝫ oꝛganoꝝ in coꝛpe aīalis opꝫ ꝙ ſit agens difforme:⁊ hꝰ eſt difformis actio caloꝛis vel coꝛpis celeſtis que cōſona eſt vtuti diuine. ¶ Qualr ergo poniť rō ſeminalis in alijs ⁊ ab aīalibus:Dico ꝙ oīa mixta poſſunt hr̄e rōnes ſeminales:qꝛ a generante recipiūt q̄litates que ſunt vie ad foꝛmas vlterioꝛes ⁊ ꝑfectiores. In cadauere enim hoīs pōt induci q̄litas aliqua a coꝛpoꝛe celeſti que eſt via ad foꝛmā apis:⁊ eſt ſilis illi q̄ datur a generāte vniuoco:⁊ eſt rō ſeminalis.pōt ēt rō ſeminalis eſſe in non vere mixtis:ſicut in mixtis per iuxtapoſitionē.coꝛpoꝛa eniꝫ celeſtia nō ſemꝑ generāt de vere mixtis:ſed de mixtis per iuxtapoſitionē:⁊ tale mixtū pōt hr̄e qualitatē que eſt via ad foꝛmā ꝑfectioꝛē. ¶ Itē vnū elementū pōt eſſe ꝑ potentiā diuinaꝫ q̄ſi rō ſeminalis reſpectu mixti:ita ꝙ ex vno elemēto pōt deus cauſare mixtū ſicut de aqua fecit piſces.Gen̄.p̄.Ex dictis pꝫ q̄uo intelligendū eſt illud Aug.3.de tri.c.9.ꝙ in elementis mundi huius ponēde ſunt rōnes ſeminales:qꝛ pn̄t ſic cōtēperari vel per ſimplicē mixtionē vel ꝑ illaꝫ que eſt ꝑ iuxtapoſitionē ꝙ cauſabiť ex eis quedā q̄litas vel foꝛma que erit via ad aliqd ꝑfectius.⁊ ex hoc pōt Aug.hr̄e intentuꝫ ſuū 3° de tri.vbi oſtendit q̄uo magi Pharaonis fecerunt

L ranas.nā rōnes ſeminales iſtoꝝ ſunt in elementis ꝯtemperatis adinuicē:que cōtēperātia nō eſt niſi quedā iuxtapoſitio elemēti cū elemēto ſm̄ ꝓpoꝛtionatā q̄titatem ⁊ qualitatē.Et qꝛ malus angelus nouit illā quātitatē ⁊ pro poꝛtionē ⁊ coꝛpa huius mundi talia obediunt ei ad nutū quātū ad motū localē:⁊ ideo pōt cōtingere:⁊ potuit elementa actiua paſſiuis ſm̄ debitū ꝯtemperamētū ⁊ appo nere illa directe coꝛpoꝛib⁹ celeſtib⁹ habentib⁹ influere ſꝫ hꝰ ꝯtēperamētū:⁊ ſic gnāre ranas.Ex hoc pꝫ ꝙ hꝰ rōnes ſeminales nō ſunt perpetuo cum ipſa mā̄ prima.

Ad argumenta de creatione ⁊ annihilatione ſolutuꝫ eſt iam ⁊ ſilr ad alia.

M ¶ Ad illud in oppo^m dico ꝙ ſunt ſingule rōnes ſingularū foꝛmaꝝ:⁊ ꝙ ſunt ibi per infoꝛmationē.nec hoc eſt incōueniēs:qꝛ plures foꝛme ſimiles ſub gradu imperfecto nō repugnāt:ſicut repugnarēt ſub eſſe perfecto/pꝫ de frigido ac calido ⁊ tepido. ¶ Ex his q̄ dicta ſunt pꝫ queſtio qua queriť. vtrum in coſta Ade de qua foꝛmata fuit Eua fuerit ratio ſemialis.Dico eniꝫ ꝙ nō:qꝛ ſm̄ Ar.5° meta. Tex.cō.17. c.6.ſemen nō eſt potētia quecūqꝫ remota:ſed potētia ꝓpinqua.de quo ꝓxime.⁊ per vnuꝫ ꝓceſſum pōt foꝛmari res:ſed in coſta Ade nō fuit aliqd hꝰ:qꝛ nō ſolū ꝑ vnam t.29. tranſmutationē:ſed nec per quācūqꝫ poterat ſic cōuerti nāliter. Pōt ergo dici ꝙ duplici rōne nō poterat coſta illa eſſe ſemen:nec in ea rō ſeminalis p̄mo:qꝛ vt dictuꝫ eſt ſemen eſt ꝓpinquū cōuertendū in genitū cuiuſmodi non fuit coſta illa.2° qꝛ ꝑ q̄cūqꝫ tranſmutationem nō potuit trāſmutari coſta in totū coꝛp⁹ Eue qḋ fuit in ꝑfecta q̄titate foꝛmatū ſine mā̄e additione:nec ēt aliqd illius coꝛpis N fieri potuit ex iſta coſta nāliter niſi ꝑ multas tranſmutationes.Adducit ēt magiſter auctoꝛitatem Augu.in vlti.c. huius di.ꝙ factura mulieris de coſta Ade nō habuit cāꝫ niſi a deo/ſic dicens:mulierem ita fieri ⁊c̄.

¶ Solent queri plura de primo hominis ſtatu ante peccatum ⁊c̄.

Circa iſtam diſtinctionē 19^am:in qua magiſter agit de ſtatu hoīs ſm̄ ſe ⁊ abſolute quē habuiſſet i vita ſua illa. queriť vnū. Utrū in ſtatu innocentie habuiſſemus coꝛpoꝛa imoꝛtalia:Or nō:qꝛ coꝛpus qḋ indiget alimento ⁊ nutritur vř eſſe coꝛruptibile tale fuiſſet coꝛp⁹ in illo ſtatu.pꝫ gen̄.3°.de oī ligno paradiſi comedes ⁊c̄.Maioꝛ ſatis pꝫ:qꝛ oē nutribile hꝫ partes fluentes que indigent reſtauratione:vt in etate debita ⁊ reſtauratione ⁊ augmentatione vſqꝫ ad etatē debitā:que qdē reſtauratio non fit ſine deperditione vel debilitatione humidi radicalis ⁊ caloꝛis nālis:qꝛ aliter creuiſſent vſqꝫ ad imenſaꝫ quātitateꝫ ſi nihil fuiſſet deꝑditū.ſi igiť pars ſit deꝑdibilis ⁊ totum. ¶ P̄.ſm̄ ꝑhm̄ p̄ celi ⁊ mun.oē gnābile neceſſario coꝛrumpetur.cū igiť nō ſit maioꝛis vtutis poſſe reꝫ coꝛrūpere q̄ꝫ Tex.cō.102. poſſe rem gnāre.ſi poterant gnāri/per ꝯn̄s poterant coꝛ t.126. rumpi. ¶ Cōfirmať:qꝛ non eſt maioꝛis vtutis deducere de eſſe ad nō eſſe q̄ꝫ de nō eſſe ad eſſe. ¶ P̄. Nullū violentū eſt perpetuū:ſed in coꝛpoꝛe nāli mixto tali ſunt ele 2.ce.1.cō.18. menta extra loca ſua nālia.ergo violēter detinenť:ſunt ēt ibi qualitates ꝯrie ſimul:qḋ vř violentū. ¶ Cōtra.ad ro. 5.per vnuꝫ hoiem intrauit moꝛs in omnes.⁊.c.8. Coꝛpus propter peccatum moꝛtuum eſt.

Hic dicitur ꝙ hoc coꝛpus in ſtatu innocentie fuiſſet imoꝛtale rōne negationis intellecte in hoc ꝙ eſt imoꝛtale equipollet huic.coꝛpus in ſtatu Bon̄.in p̄ńi di.arti.2.t.3. q.1. innocentie nō potuit moꝛi. Hec tn̄ diſtinguiť:qꝛ ly nō/pōt determinare vel addi ad hoc vbū potuit in habitudie ad illud infinitiuū moꝛi.⁊ ſic eſt falſa.Scd̄o nō pōt preciſe determinare vel addi ad illud infinitiuū moꝛi:dicēdo ſic. Homo in ſtatu innocētie potuit nō moꝛi:⁊ ſic eſt vera:ex quo eniꝫ nō habet potentiā moꝛiēdi:cum per pctm̄ non ſit facta mutatio in nā:ad hoc ꝙ dicta ꝓpoſitio ſit vera: negatio nō debet addi ad poſſe vel ad potētiā quā ſemꝑ habuit:ſed ad terminū illius potētie qui potuit non eſſe. ¶ Concediť etiaꝫ ꝙ in ſenſu cōpoſito:hec eſt vera:hō in ſtatu innocentie nō potuit moꝛi:qꝛ ly non/determinat potuit/in habitudine ad moꝛi ſtante ſtatu inocentie:quo ſtante hō nō potuit moꝛi. In ſenſu diuiſionis eſt falſa.Et hoc pꝫ in hac.albū nō poteſt eſſe nigrū. ¶ Ratio aūt q̄re nō potuit moꝛi ſtante illo ſtatu aſſignať talis.pena nō poteſt eſſe ſine culpa:moꝛs autē eſt pena peccati.Gen̄.3°.Quacūqꝫ hoꝛa comederitis ⁊c̄.ſtāte aūt ſtatu innocentie non potuit eſſe pctm̄.igiť nec moꝛs. ¶ P̄. In ſtatu illo fuiſſet plenū dn̄iuꝫ aīe ſuꝑ coꝛpus:⁊ ideo nō poterat fieri reſolo

Marginal notes (left column): Hec in tota ꝯꝗa eſt diffi/cultas.⁊ oēs vario mō laboꝛauerunt ⁊ nihil certū ꝑ xperunt. — Tex.cō.69. ⁊ inde. Sꝫ vnō Ad. vbi ſupra. K — a.l.ſiatis. — Uide indicē 14.⁊.10.me. t.cō.18. — c.5.rel.8.

in corpore:q2 vires inferiores obediſſent aie ad nutum.
Tho.1.parte ſum.q.97.ar ticulo.1. ¶ Alia rō aſſignat̃.ſ.q̄ fuiſſet hoc pp aliq̄ q̄litatē ſup/
nālē traditā aie in ſtatu illo que gdē cōſeruaſſet corpus a
corruptione:⁊ h̄ dr̄ eſſe illa iuſtitia origialis. Nō tñ video
q̄ illa q̄litas poſſet facere q̄ tale corp⁹ nō pateret̃ a con/
trario:⁊ ſic tñ potuiſſet pati q̄ fuiſſet mortuus:nec aliqd
morti repugnās neceſſario includebat̃ in inocentia.

A Concedo q̄ p̄mus parēs habuit potētiā ad mori:
ſed cū dicunt q̄ ſtante ſtatu inocētie non
potuit mori.nego:⁊ dico q̄ hō in ſtatu ſeu ſtāte ſtatu ino/
centie potuit mori:iſta tñ potentia non fuiſſet reducta ad
actū:⁊ ſic poterat nō mori:ſicut ſi diceret̃ de aliquo ⁊ ve
re,q̄ pōt eē ep̄s:qui tñ nunq̄ erit ep̄s.vel cuius poſſibili/
tas nunq̄ reducet̃ ad actū.⁊ hoc pȝ in ꝓpoſito p cās mor
tis poſt lapſuȝ que ſunt due in gn̄e.ſ.vel ab intrinſeco vel
ab aliquo extrinſeco.p̄ma eſt duplex:q2 vel corrūpit̃ ab
intrinſeco p actionē mutuā ɔ̄rioꝝ inter ſe ⁊ infra corpus:
vel pp actionē intenſaȝ vni⁹ intrinſeci in aliud:vel corrū/
pit̃ pp defectū alterius cōtingentē.ſ.ex ſubtractione nu/
trimenti vel hȝ.p̄mo mō accidit corruptio nālis inaiatis
nō pp actionē elemēti in elemētū:vel pp aliquā q̄litateȝ
elementarē actiuā:vel paſſiuā:q2 nec elemēta nec eorum
dıſ.15. q̄litates manēt i mixto.vt dictū eſt ſupra in.q.de mixtiōe
elītoꝝ:ſed pp actionē vnius partis organice in aliā pteȝ
corrumpēdo ipſaȝ:vt corpus fiat indiſpoſituȝ ⁊ inhabile
ad animationē.¶ Iſta aūt actio ponitur caloris nālis in
humidū radicale corrūpendo ⁊ cōſumēdo humidum:ad
cuius corruptionē ⁊ cōſumptionē ſeq̃t corruptio ⁊ ɔſum
ptio ꝓpria ēt caloris:⁊ p ɔ̄ns aialis:vt pȝ de igne ⁊ oleo:⁊
hoc mō:q2 ps ſm ſpēm hȝ certā periodū ⁊ determinataȝ
in qua pōt ɔuertere in ſe ptē nutrimēti appoſitā:⁊ in qua
nō.hoc aūt pōt q̄diu pōt agere ſufficienter in nutrimen/
1.⁊.2.de ge. ⁊ alibi. tū:⁊ q2 oē agens phyſicū agēdo repatit̃ ⁊ repatiendo de/
bilitat:ita tādē q̄ nō pōt amplius ɔuertere nec reſiſtere
Ariſ.1.de ge. c.de augmen tatione.t.c.35 ⁊ circiter. corrūpenti:⁊ tūc hȝ pars ſm ſpēm incipit eē ſm māꝫ ⁊
fluere in ptē ſm māꝫ deſinēdo eē ſm ſpēm.hec ḡ eſt cā
corruptionis.ſ.deperditio paulatina illaꝝ ptiuȝ:⁊ de iſta
corruptione dicūt q̄ nō fuiſſet hō in ſtatu innocētie corru
ptus:q2 deperditio paulatina fuiſſet reſtaurata p eſuȝ fru
Pondera verbum. ctus ligni vite:qđ ꝓbat̃ per illud geñ.2. Ne forte ſumat
de fructu ligni vite:⁊ viuat in eternū.¶ Sed ɔtra.gcgd
fuiſſet p̄n^m actiuū in hoie nō potuiſſet ɔtinuare actionem
qn aliq̄ debilitaret̃:q2 oē agens phyſicū in agēdo debi/
litat̃.Eſto ergo q̄ nā eſſet debilitata ⁊ ſumeret de fructu:
nō potuit ſuſtentari p iſtū fructū niſi cōuertēdo ipȝ vt ali
mentū in ſubam ⁊ nām ſuā:ſed illud cōuerſuȝ nō potuit
eē nobili⁹ q̄ȝ cōuertēs.ſilr nā ɔuertēs p̄us fuit debilitata:
⁊ in cōuertēdo ēt nutrimētū illius fructus debilitat̃ ma/
gis:ſicut eniȝ in vna actione:ita ⁊ in alia:⁊ iō magis ⁊ ma/
gis debilitat̃ quāto magis ⁊ magis agit in conuertēdo.ḡ
1.6ͤ ge.t.c.43 ſemp debilitat̃:⁊ iō q̄lq3 deficiet.Exemplū Ar.de aqua
mixta vino.nā vinū p cōuertit aquā in ſe.totiens aūt pōt
apponi aqua q̄ deficiet v̄tus vini in ɔuertēdo.vñ 2ª vice
B minus fortiter opat̃ q̄ȝ p̄ma.¶ Dico tñ q̄ ſtante innocē/
a.1.Quid igr̃ ſi nō pōt fieri incorruptibi/ lis p lignum vite in ſtatu in nocentie q̄ſo tunc fuiſſet in corruptibilis de facto.dico q̄ hoc mō:q2 quilibet ⁊c. tia nō accidiſſet mors:cui⁹ cām aſſigno talē:q2 qlȝ fuiſſet
tranſlatus in paradiſuȝ anq̄ȝ fuiſſet alteratus alteratione
iꝓportionata aie ſiue forme:⁊ hec tranſlatio nō fuit mi/
raculoſa ſȝ iuſta ⁊ regularis.q̄ qlȝ in ſtatu ſuo transferret̃
⁊ nō oēs ſil:qđ ſic oſtēdo:nā illi parētes:aut ſemp ɔtinue
meruiſſent dū eſſent in vita iſta vel nō.ſi ſic:⁊ poſtea oēs
ſil fuiſſent tranſlati p̄ natus fuiſſet maioris meriti q̄ȝ po/
ſterius natus:qđ falſuȝ eſt.nā ſi manſiſſet ſtatus inocētie
beata v̄go ⁊ multi poſteriores fuiſſent beatiores q̄ȝ multi
pcedentes vel q̄ȝ vllus precedētiū.¶ Si dicas q̄ in illo
ſtatu nō ſemp meruiſſent:ſed vſq3 ad certū terminū vite:
tunc ſi nō fuiſſent trāſlati ad gloriā illo termino aduenit̃
te deus feciſſet eis iniuſtitiā differēdo dare p̄miū poſtq̄
opa meritoria cōſumaſſent que facturi erant. Iō ſequit̃
q̄ in ſtatu innocentie vnus fuiſſet tranſlatus prius alio:⁊
cuilibȝ fuiſſet redditū p̄miū ſuoꝝ meritoꝝ anq̄ȝ v̄tus ali/
cuius eēt intrī debilitata q̄ neceſſario adeſſet corruptio.
¶ Sed fuiſſet ne ſibi corruptio ſcđo mō ab intrinſeco.ſ.
per ſubtractionē alimēti poſſibilis ſtante innocētia.Dico
q̄ ſtante inocētia particulari in iſto potuit eſſe corruptio C
⁊ mors per ſubtractionē ſiue nō miniſtrationē nutrimēti
ɔuenientis.cuius rō eſt:nā paruulus in ſtatu innocētie nō
habuiſſet vſum mēbroꝝ:vt nūc ſuppono:⁊ iō nō potuiſ/
ſet ſibi acqrere cibū per potētiā ꝓpriā:⁊ per ɔ̄ns potuiſ/
ſet deficere ſtante innocētia in ipſo:ſed ſtante innocentia De hoc vid. ſequenti.
vlī in oib⁹.dico q̄ nō fuiſſet talis defectus:q2 parētes p/
uidiſſent filijs ſuis:aliter fuiſſent nocentes:nec ēt adultus
innocens fuiſſet paſſus talē defectū illatuȝ ab alio ſtante
inocentia in oibus alijs.¶ Sed gđ de cā extrinſeca cor/
ruptiua:Dico q̄ illa eſt duplex:vel.ſ.pp diſpōnē ɔtrariā
cōtinentis:vel ꝓpter violētiā illatā ab aliquo extrinſeco. E
p̄mo mō cōtingit duplr̃:q2 vno mō cōtinēs directe corrū
pit cōtentū vt ignis corpus qđ cōtinet.aliud eſt cōtinens
qđ non directe corrumpit:ſed ꝓhibet illud qđ eſt neceſ
ad vitam cuiuſmodi eſt aqua que ꝓhibet inſpirationem
⁊ reſpirationē:⁊ ſilr terra:⁊ iſta ſunt cito corrūpentia. Eſt
ēt cōtinens corrūpens:ſed non ita ſubito vt aer regionis
intēperate.A p̄ma ⁊ 2^a corruptione fuiſſent imunes ſtan
te innocētia vlr̃ in oibus:q2 tūc nō expoſuiſſent ſe pericu/
lis:aliter fuiſſent nocentes:nec vnus alij intuliſſet violen/
tiā cū vterq3 fuiſſet innocēs:nec ēt fuiſſet ibi corruptio ex
cā 3^a:q2 in paradiſo fuiſſent:vbi eſt aer temperatiſſimus.
¶ Quid de corruptione p violentiā:Dico q̄ illa pōt fie/
ri:vel ab hoie:vel ab angelo malo:vel a beſtia ſiue aiali
quocūq3.Dico igr̃ q̄ a nullo aiali recepiſſent nocumētū
ſtante ſtatu inocētie:q2 oia aialia fuiſſent hoi mitia:⁊ ami F
cabilia:vel ſaltē nō inimica:nec ab angelo malo:q2 deus
cōſeruaſſet eū:nō ī q2 nō potuiſſet corp⁹ inocentis ſcindi ⁊ a.1.nō q̄ po tuiſſet.
diuidi a malo angelo:cui obediūt corpa inferiora Iob. 41
Nō eſt poteſtas que ei valeat ī cōparari:⁊ ēt ab alio ma/ a.1.obijcit.
lo hoie:ſi nō fuiſſet innocētia vlis:ſed deus innocentem
cōſeruaſſet.¶ Dico ergo q̄ ſolum habuit poſſe nō mori
per illatum ab his cauſis extrinſecis.

Ad primū arg^m dico.q̄ habuit tūc ⁊ habuiſſet par
tes fluxibiles ⁊ depdibiles:nō tñ fuiſſȝ
corruptus:q2 fuiſſet tranſlatus ante mortē:vt dictum eſt.
¶ Alij aūt dicebant q̄ fiebat reſtauratio p eſum ligni vi
te.¶ Ad 2^m pȝ per dicta in corpe.q.ſ.q̄ poterāt corrum/ Bon.ſtd.
pi:illa tñ potētia nō fuiſſet reducta ad actuȝ:q2 fuiſſet pre
uenta per illā tranſlationē.¶ Ad aliud poſſet negari aſ/
ſumptū:q2 nō opȝ q̄ oē violentuȝ aliqđ corrumpat:niſi G
nāliter loquēdo.Uel pōt dici q̄ nō ſunt ibi violēter:nec
eſt ibi actio vel paſſio violenta.nā ſi ſit violētū aque(vt
aqua p ſe ɔſiderat̃.)calefieri ab igne:vel moueri ſurſum:
nō tñ cōſiderādo aquā vt eſt pars vniuerſi.vñ ⁊ aq̄ aſcē
dit ꝓpter vacuū fugiendū:⁊ ignis mouet̃ circulariter ad
motū ſphere:cuius tñ motus eſt rectus vt ſm ſe cōſidera
tur.Elemēta ēt nō ſunt in mixto formalr̃:ſed ſolū virtua/
liter.¶ Ad arg^m in oppo^m dico q̄ verū eſt pro tanto:q2 hᵒ ancꝫ
ꝓpter peccātū fuit potētia illa reducta ad actū:ſi tñ nō pec/
caſſent nihilominus habuiſſent hȝ potentiam moriendi.
¶ Ad arg^m opi.q̄ mors eſt pena peccati.dico q̄ ſtante
illo ſtatu:ſi deus nō tranſtuliſſet hoies,mō quo dictū eſt:
ſi fuiſſent mortui,mors nō fuiſſet plus pena in hoibus q̄ȝ
in bruti:⁊ fuiſſet cōditio vel paſſio conſequens taleȝ na/ H
turam ſic per mixtionem compoſitam ſicut modo.

¶ Poſt

¶ Poſt hoc videnduz qualiter primi parẽtes ſi nõ peccaſſent filios procreaſſent: ⁊ quales ipſi filij naſcerentur ⁊c̃.

CIrca iſtam 2o^as^ diſtõnẽ in qua Magiſter agit de ſtatu pmi hoīs ſʒ ꝙ erat pn^s^ alioꝝ ꝙuerunt tria. Primum eſt vtrum filij procreati in ſtatu inocẽtie fuiſſent ſtatim cõfirmati in iuſticia. Scdʒ vtꝝ in ſtatu illo fuiſſent illi ſoli geniti qui nũc ſunt electi. Tertiũ vtꝝ filij creuiſſent in corpe ⁊ ſcia ſicut modo. ¶ Circa pmũ videt ꝙ ſic. pbatio Anſel. Cur deus hõ. lib. p. c. 18. dicit. Si pmi parentes ſic vixiſſent: vt pmo tentati nõ peccaſſent: ita ꝯfirmati fuiſſent cũ oī pgenie ſua vt vltra peccare non poſſent. ¶ Itẽ Grego. 4° moral. dicit ꝙ parẽtes non genuiſſent reprobos in ſtatu inocẽtie. ergo nec potẽtes peccare: qa tunc potuiſſent eſſe dãnati: ⁊ per ꝯñs reprobi: ergo in iuſticia ꝯfirmati fuiſſent geniti. ¶ Itez Dio. 4. c. de di. no. Bonũ eſt potẽtius malo: ſed maluz peccati originalis in pmis parentibus eſt cã ꝙ filij naſcunt mali malitia peti originalis: ergo ſi pmi parẽtes ſteuiſſent in iuſticia ⁊ rectitudine in qua ꝯfirmati fuiſſent genuiſſent filios in illa iuſticia ꝯfirmatos. ¶ Item ſi vnũ oppoſitoꝝ eſt alicuius oppoſiti cauſa: ⁊ ſuũ oppoſitũ erit ꝯſile cauſatiuũ: ſʒ peccatũ in hoīe eſt cauſa peti in pgenito: ergo ⁊ iuſticia fuiſſet cauſa iuſticie. ¶ Oppoſitũ. qa illi filij fuiſſent viatores: ergo peccatores eſſe poterant: nõ ergo confirmati.

A. l. Cã alterius oppoſiti, vl ſic. ſi vnũ oppoſitũ eſt cã ſui ꝯſilis: ⁊ aliud opp^m^ ſilr. ſed ⁊c̃.

Dico ad queſtionẽ ꝙ aliquis põt dici ꝯfirmatus in iuſticia: vel qꝛ nõ põt peccare eo mõ quo nõ poſſe peccare põt creature cõpetere: de quo dicet lib. 4°. Alio mõ põt dici cõfirmatus ꝙ nõ peccat vel nõ peccabit: ſicut de malis viatoribus ſanctificatis in vtero: ⁊ forte oẽs peccauerũt venialiter: qa ſi dixerimus ꝙ pctm̃ nõ habuerimus ⁊c̃. non poſſe peccare pmo mõ non põt cõpetere viatori, alioqn eſſet ꝯdictio: qa certitudo de btitudine eſt maxima btitudinis pars. non poſſe aũt peccare qḋ fuiſſet tũc ſcibile a quolibet ſic̃ ⁊ mõ poſſe peccare nobis eſt certũ: ḡ fuiſſet certitudo infallibilis de btitudine. hoc aũt cõpetere põt cõprehẽſori ſoli ſolũ. viator aũt ⁊ cõprehẽſor diſtiguũt: ſicut eſſe citra terminũ ⁊ eſſe in termino. ¶ Itẽ volũtas cuius capacitas nõ eſt ad plenũ ſatiata: nõ eſt pfecte ꝯfirmata: talis fuiſſet volũtas coꝝ: alioqn habuiſſent p ſtatu illo qcqd vellent: ⁊ nihil mali vellent: ⁊ p ꝯñs eſſent btĩ: qa btũs eſt ſm Aug. qui hʒ qcqd vult ⁊ nihil mali vult. ¶ Itez qñdiu in obiecto volũtatis viatoris eſt defectus boni põt volũtas viatoris deficere a rectitudine volẽdo illud nõ ſm debitã circũſtantiã: ſed dũ eſt viator nõ põt volũtas cõiungi tali obiecto in quo eſt oīs boni rõ: igitur qñdiu viator eſt põt deficere a rectitudine: ⁊ per ꝯñs peccare. ¶ 2° mõ accipiẽdo eſſe ꝯfirmatũ. dico ꝙ ſic mere viator poſſet eſſe cõfirmatus: ⁊ fuiſſent filij in ſtatu inocentie in iuſticia ſic ꝯfirmati. ſ. poſtq̃ pmã tentationẽ viciſſent ſic̃ pã pmus fuiſſet ꝯfirmatus: ſi pme tẽtationi reſtitiſſet, in iſta iuſticia quã tũc recepiſſet p filijs ſm Anſ. pro tãto: qa oẽs illã habuiſſent: ⁊ in ipa ꝯfirmati fuiſſent: qui pme tentationi reſtitiſſent ſicut pmus pater. ¶ Sed trãſfudiſſet ne Adã iſtã iuſticiã: Dico ꝙ nõ cũ ſit donũ ſupnãle: ſed ex mera liberalitate diuina eſſet datũ proli: ſicut fuit datũ parẽti: qui ſi pme tẽtationi reſtitiſſet: cõfirmatus in illa iuſticia fuiſſet. ſ. ſic ſiquã ꝯfirmatus: qa nũq̃ illã amiſiſſet nec peccaſſet. ¶ Sed habuiſſet ne fili^9^ illã per patrẽ vel per merita pris vel parentũ: Dico ꝙ non: qḋ eni cõgruit toti nature, nõ dat vni indiuiduo mediante alio: vel per meritũ illius ſed ſingulis idiuiduis ſingule fuiſſent appoſite iuſticie originales. ¶ Sed fuiſſet ne filius ꝯfirmatus in illa natus: dico ꝙ nõ: qa filius nõ recepiſſet pfectiorẽ iuſticiã q̃ pr: ſed pr potuit eaʒ perdere ⁊ pdidit: ergo ⁊ fili^9^: nec etiã illa iuſticia neceſſitabat eos ad bene agendũ. ¶ Põt etiã ſic perſuaderi. nã ſi nullũ fuiſſet meritũ in prole reſpectu iuſticie: ſed in parente ſolũ: illḋ nõ fuiſſet tm̃ ſicut meritũ chrĩ: qui fuit ſcõs Adã: ⁊ tñ grã que cõfert per meritum chrĩ in baptiſmo vel in alijs ſacramentis nõ confirmat recipiẽtem: ergo multo minus ſuffeciſſet meritum cuiuſcũq; parentis vel prolis ad confirmandam in iuſticia.

B

C

D

E

Ad primũ arg^m^ dicit ꝙ Anſel. hoc dicit opinando: vel hoc dixit: qa mirabilr fuiſſent adiuti filij ne peccaſſent. tum ppter iuſticiã originalẽ. tuʒ ppter ſollicitã doctrinã parẽtũ: qa filij ſi habuiſſent victoriã de pma tentatione, ſic fuiſſent ꝯfirmati ſicut ⁊ primus parens ſi prime tentationi reſtitiſſet: ⁊ victoriaʒ habuiſſet, qui fuiſſet ſic ꝯfirmatus ꝙ nunq̃ poſtea peccaſſet: ſed peccare potuiſſet occurrẽte iductiuo ad peccãdũ. ¶ Ad aliud ꝯcedo ꝙ reprobi nõ fuiſſent nati: ſ quia oẽs nati ſeruaſſent iuſticiam: nõ quia non ſeruaſſe potuiſſent. ¶ Ad aliud arg^m^ dico ꝙ lʒ bonũ eſt efficacius q̃ malũ: qa parum facere de bono eſt maioris potẽtie ⁊ vtutis q̃ multa mala facere: tñ malũ aliqḋ põt plurib^9^ obeſſe q̃ bonũ aliqḋ pdeſſe. ¶ Aliter põt dici ꝙ ⁊ ſi malũ i Adã fuiſſet cauſa mali in ple: tñ non fuit cã cõfirmationis in malo in ple: qa tũc vnuſquiſq; natus fuiſſet obſtinatus in malo: ergo ſimilr nec iuſticia cã cõfirmationis iuſticie fuiſſet in ple. ¶ Ad vltimũ dico ꝙ ſi illa duo oppoſita cẽnt a cã vniuoca. ſ. bonũ iuſticie originalis ⁊ malũ peti: arg^m^ ꝯcluderet. Sed dico ꝙ illa regula fallit in oīb^9^ vbi vnũ oppoſitoꝝ põt pduci a cã vniuoca: ⁊ alteꝝ tñ a cã equiuoca. Exemplũ: qualitas corpalis põt gñare q̃litatem corporalẽ vt calor calorẽ. Nõ aũt qualitas incorporalis põt gñare qualitatẽ incorporalẽ: qualitas eni incorporalis imediate a deo creat. Ita in propoſito.

A. l. ſcõm.
A. l. quin.
A. l. itaq;

F

A. l. Ex^m^ q̃litas corrupti bil' põt gñare q̃litatẽ corrupabilẽ vt calor calorem. Nõ ãt q̃litas icorrupabilis põt gñare q̃litatẽ icorrupbilẽ: qualitas eni icorrupbilis imediate a dõ creat. Ita in ppoſito.

VTrum in ſtatu inocẽtie fuiſſent illi ſoli geniti: qui nũc ſunt electi. Oẽ nõ. pbo: qꝛ alicui nũc electi ex reprobis ſunt nati: ſed tunc nõ fuiſſent reprobi: ergo nec filij eoꝝ: vl' opʒ dicere: ꝙ vnus ⁊ idẽ filius electus poſſet eſſe a diuerſis parẽtibus: ita ꝙ iſte electus q nunc eſt de pẽe malo in ſtatu inocẽtie fuiſſet de pẽe bono: qḋ eſt incõueniẽs. ¶ Itez in illo ſtatu fuiſſent tot vnius ſexus ſicut alterius: ſed nõ pbabile eſt ꝙ nũc ſaluent tot de vno ſexu ſicut de alio: ḡ eedẽ pſone electe nũc nõ fuiſſent tũc. Aſſumptũ pbat: qa nulla pſona fuiſſet cõiuncta cũ alia in linea aſcẽdente vel deſcendente: qa hec ꝯ nãm fuiſſent. vnde Adã ſi nunc viueret nõ poſſet ꝯhere: quelibet tñ pſona fuiſſet alij cõiuncta p obligationẽ iſtius pcepti. Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊c̃. ⁊ vnus etiã nõ fuiſſet cõiunctus duabus: qa bigamia ſ fuiſſet ꝯtra legẽ nature. ergo in linea laterali oportebat tot eſſe feminas quot viros. ¶ Oppoſitũ pʒ per Grego. 4° moralũ in fine. ſi parentẽ pmũ nulla peccati ſ rubigo corrupiſſet, nequaq̃ ex ſe filios gehẽne generaret: ſed illi qui nũc per redemptorem ſaluandi ſunt ſoli ab illo electi naſcerentur.

Gen. 1.
A. l. ſuit.

Cap. 22.

A. l. putredo vel rubedo.

Dico ꝙ ſoli nunc electi fuiſſent in ſtatu inocẽtie nati. ratio huius eſt: qa oīs ordinate volens poſt volitionẽ finis imediate vult illud qḋ eſt imediatius vel pximius fini. deus eſt volens ordinate: ḡ p̊ vult ſeipſuʒ vl' bonitatẽ ſuã tanq̃ finẽ. 2° vult bonũ creature rõnalis vltimatũ: qḋ eſt cõicatio creature: ſiue cõicatio creature btificat ſue bonitatis creature tali: ⁊ poſtea vult grãm que

A

ordinať ad beatitudinē huius:vel ad fruitionē eius:⁊ po ſterius vult iſtū beatū vel beatificabilē eſſe naſciturum a tali parente:qđ eſſe ſupponitur gratie.

℄ Sed vnuſq̈ quoq; quāto prius,tāto pfectius ⁊ determinatius.igiť magis eſt determinatū in volūtate diuina creaturā beatificabilē eſſe fruentē deo q̄ ipſaʒ accipere eſſe a tali parente:igiť ꝓpter qđcūq; qđ pōt ꝯtingere circa illud qđ eēt poſterius nō eēt variata ſua volitio circa btificationē:igiť cū creaturā oēm intellectualē capacē beatitudinis vult deus vt beatificā quātuʒ eſt ex parte ſui:⁊ ſi fuiſſet ſtatus inocētie nō fuiſſet impedimētū a pte illa. igiť oēs fuiſſent beati:ſed nō plures q̄ nunc erūt:qa predeſtinatio eterna nō variať ꝓpter ſtatū nature lapſe:nec alie pſone fuiſſent nate tūc:niſi que nunc ſunt electe.

℄ Cū ergo (vt dictū eſt) ꝑus ſunt beatitudini determinati q̄ q̄ naſcanť a talibus parentib⁹:per quoſcūq; parentes naſcanť:ex quo hīt rōnē poſterioris:huiꝰ parētes nō poterūt variare determinatos beatificādos a voluntate diuina:qn idē in numero naſcanť. ℄ Sed dices ꝯtra quātūcūq; medicus ꝑ velit ſanitatē ſibi vel amico ſuo:qa tñ illā nō pōt dare ſine potione amara tali:ideo vult talem potionē amaraʒ:ergo ſimilr in ꝓpoſito:q̄uis deus velit illū beatificare:qa tñ nō pōt gñari iſte niſi per illū parētem:ideo ſicut iſte beatificandus eſt determinatus vnus ⁊ idē in numero ſic ſuus parēs,lʒ poſterius nā vt ſic cōſideratus.

B ℄ Dico (ſicut dictū eſt) q̄ idem hō in numero nō ſolū quo ad aīaʒ:ſed etiā quo ad corpus organicū potuit eſſe filius Ade ⁊ filius Habrae:⁊ ex quocūq; iſtorum duoꝝ fuiſſet:idē in numero fuiſſet:q2 ſi nihil ſube filij ſit de ſuba pris:ſed totū de mēſtruo:vt vult Phs 2° de generatione aīaliū:vel ſi ibi cōcurrat ſemen viri cū iſto ſemine mulieris.Dico tñ q̄ eadē mā ex qua iſte gñať:que fuit in ſtatu nature lapſe ſub forma alimenti talis potuit eſſe in ſtatu inocētie ſub forma alia:puta pomi vľ huius. ℄ Dices q̄ idētitas numeralis in effectu nō ſolū reqrit idētitatē numeralē mǣ:ſed etiā efficientis:ſicut tangit ꝑmum arg⁹.

3° meta.c.ſi. C ℄ Dico q̄ nō opʒ.ignis eni.a.quātitatis ⁊ ꝟtutis tante ſi ex tali mā igneʒ talē gñaret:ignis.b.eiuſdē ꝟtutis ⁊ qualitatis pro eodē inſtāti ſi in iſtā mām ageret:eundē ignē in numero ꝓduceret:nō obſtāte q̄ generās ſit aliꝰ ⁊ aliꝰ numero:qa gñatū nō ſequiť ꝑciſe vnitatē vel pluralitatē ex gñante:vnde corp⁹ organicū ad hoc q̄ ſit idē nūero: nō requirit agēs idē numero:lʒ requirať ibi mā eadē numero:⁊ tūc mā exiſtēte eadē:induceret a diuerſis gñantibus eadeʒ forma numero:ita in ꝓpoſito.ſi ponamus ḡ filios ꝓcreari de ſemīe:qđ eſt ſupfluū alimēti:idē alimētū in numero:qđ etiā potuit eē in vtroq; ſtatu:vľ mā nutrimenti que potuit eſſe hic ſub vna forma:⁊ ibi ſub alia

al.l. inductū vel iducta. ǂindutū vel iduta forma ſeminis ab vno agēte ꝑ actum ꝟtutis gñatiue:poſſet trāſmutari ad eādē formaʒ ab alio agēte:⁊ ſic eēt idē nūo:⁊ ſic qui mō eſt filius reprobi potuit fuiſſe filius electi:⁊ ex hoc pʒ ad ꝑmū argumentum.

℄ Ad 2ᵐ dico q̄ ſi volumus dicē q̄ eq̈lis eſt numerus ſalvādoꝝ viroꝝ ſicut ⁊ mulierū ſolutū eſt argᵐ:ſed eſto q̄ nō ſint eq̈les in numero pōt dici,vt videť:q̄ nō fuiſſent in numero equali in ſtatu inocētie ꝑ hūc moduʒ:q̄ maritus diu vixiſſet ⁊ accepiſſet aliā vxorē ſua mortua: ⁊ ſic fuiſſent in ſtatu illo plēs femine:vel ſi ecōuerſo plures viri:ſed qa ſcđe nuptie nō ſunt mō multū laudabiles

Sepius l magnis cōtingit aliqua ſimpliciter. ⁊ multo minus tūc. Jdeo dico q̄ eadeʒ pſona potuit eſſe mas ⁊ femina.nā maſculus ⁊ femina ſunt dñe accñtales

Tex.cō.25. ita q̄ huiꝰ ſexus nō variāt ſpēm ſm Ariſt.10.meta.⁊ ſicut ſexus mulicbris non variat ſpēm hominis:ſic nec hic ſexus hanc perſonaʒ:⁊ tunc qui nunc eſt talis ſexus potuit fuiſſe tunc alterius vel econuerſo.

℄ Vel pōt dici q̄ etſi tūc fuiſſent equales:tñ nūc in participatione glīe ſunt inequales numero:qa aliqua pſona eſt mortua mulier:que tñ reſurget vir. Et videť q̄ illud decens ſit:quia ille ſexus non requiritur niſi ꝓpter imperfectionem. Jdeo non opʒ iſtam perſonaʒ reſurgere in illo ſexu:qa tūc omnis imperfectio tolleť excepta beata virgine:⁊ huius ǂque gaudiuʒ imenſum ⁊ gloriā habebit ex ſexu illo mulicbri ꝓpter ſpecialē rationem.

Vide Aug° 22.ciui.c.17. Ho. ⁊ alios diſ.44. circa hūc modū [illegible]:ſed mihi [illegible] ſi ſunt errore [illegible]. Ab.T. A.l.n.

VTrum filij in ſtatu inocētie creuiſſent in corpore ⁊ in ſciētia ſicut modo: ℄ Dico q̄ fuiſſent primo neſcij:⁊ q̄ nerui eorum non fuiſſent primo apti ad motum progreſſiuum:ideo ⁊c̄.

Vide Thō. ſcđo in lib. A

℄ Videns igiť diabolus hoīem per obedientie humilitatē poſſe aſcēdere:vnde ipſe per ſuperbiam corruerat:inuidit ei ⁊c̄.

CIrca diſtōnē 21ᵃᵐ:in qua Magiſter agit de caſu hoīs in pctm̄ ex tētatione diaboli,querunť duo. Prio q̄riť vtrū pctm̄ hoīs ꝑmū in ſtatu inocētie potuit fuiſſe veniale: Et ſic,ꝓbo. Rectitudo inocētie magis repugnat pctō mortali q̄ veniali:ſed nō obſtāte ſua rectitudine potuit peccare mortalr:igiť multo magis potuit peccare venialr,etiā ipo remanēte in ſtatu inocētie:aliter nō videreť minus repugnare rectitudini inocētie pctm̄ veniale q̄ mortale:ſi vtrūq; totaliter corrūperet. ℄ Jtem ab extremo in extremū nō fit trāſitus niſi ꝑ mediū.peccatū veniale mediū eſt īter iuſtitiā ⁊ pctm̄ mortale:ḡ ⁊c̄.

5° phyſicorū t.10.min.

℄ Oppoſituʒ.pctm̄ omne eſt deordinatio aliqualis:ſed deordinatio quecūq; quātūcūq; modica nō potuit ſtare cū ſūma rectitudine poſſibili tūc hoī in ſtatu inocētie in qua creatus fuit:ḡ qđcūq; pctm̄ corrupiſſet illaʒ rectitudinē rōnis ⁊ volūtatis:ſed nō corrūpiť rectitudo ꝑ pctm̄ veniale:nō ḡ fuiſſet veniale. ℄ Jtē omni pctō debeť aliqua pena.ꝑmo pctō nō debeť alia niſi mors Gen̄.2°:ſed mors nō debeť culpe veniali:ergo ſi Adā peccaſſʒ quocūq; modo ſibi debebať pena:ſed pena non potuit ſibi deberi ipſo remanēte in ſtatu inocētie:ergo omne peccatum fuit ſibi mortale ⁊ nullū veniale:quia non patiebať ſecum illam inocentie rectitudinem.

DIcitur q̄ ꝑmū pctm̄ non potuit fuiſſe veniale:qa pctm̄ pure veniale corrūpere nō hʒ,remanens veniale,ſūmā rectitudinē quā habuiſſet hō in ſtatu inocētie.pctm̄ aūt qđcūq; tūc illā corrupiſſet:quare nō potuit eſſe niſi mortale. ℄ Jtē quādiu vires ſuperiores ſunt ordinate ad deū in viribus iferiorib⁹ nulla pōt eſſe obliquitas:qa ſtāte illo ſtatu nō eſt deordinatio in virib⁹ iferioribus:niſi ꝑmo ſit in ſuperioribus:pctm̄ ergo ꝑmū oportuit q̄ hēet deordinationē viriuʒ ſuperiorū:ſed ōis talis deordinatio fuiſſet pctm̄ mortale:ergo ⁊c̄.

Alex. de ales in 2° 2ᵉ collatione de pctō. Vide Tho.in 2.q.89.ar.3.

B

COntra. qa illud donū nō ꝯtingebat pfectius viā mo fini q̄ quecūq; grā gratū faciēs cōiūgit nūc viatorē:ſʒ cuʒ grā quacūq; nūc pōt ſtare veniale etiam in perfectiſſimis:vnde Joā.in can̄.ſua.ſi dixerim⁹ q̄ peccatū nō habemus,noſipſos ſeducimus ⁊c̄.igitur ⁊ Adam peccare potuit venialr. ℄ Jteʒ ſuppono q̄ aliq̄s actus ex gñe pōt eſſe peccatū veniale:puta ꝟbū ocioſuʒ ſed Adam potuit taleʒ actū exercere ocioſe.ſ.loquendo:ſed actus de ſe venialis non ſit mortalis niſi q̄tenus ſup ipſum cadit preceptū:ergo cū nullū preceptuʒ habuiſſet Adam de abſtinēdo ex neceſſitate ſalutis a talib⁹ ꝟbis.ad nimis enim difficile obligaſſet viatorem.ſi euʒ in iſto ſtatu de neceſſitate ſalutis obligaſſet ad faciēdū ſemper

A 1.c.1.

C

D

qđ fuiſſet

qđ fuiſſet melius vel expedientius: vel ad vitādū quodcūqȝ retardatiuum ad melius.

B **Dico ergo** ꝙ potuit peccare venialr̄ in illo ſtatu. Circa qđ ſciendū ꝙ pctm̄ mortale nō diſtinguit̄ a veniali in hoc ꝙ vnū eſt reſpectu finis vt mortale: ⁊ aliud eoꝝ que ſunt ad finē vt veniale: ſed vtrūqȝ pōt eſſe ⁊ circa ea que ſunt ad finē ⁊ circa finem. Sed in hoc diſtinguunt̄: qꝛ pctm̄ mortale eſt deordinatio oppoſita ordinationi: ſine qua finis nō pōt ſequi aliq̄ modo: que quidē ordinatio hȝ pceptū ꝯ qđ deordinatio ſit: ⁊ ideo oīs deordinatio cadens ſub pcepto auertit a fine neccīo. Sȝ alia eſt ordinatio que pōt eē reſpectu finis ſequēdi que nō eſt neccīa: ſed vtilis: que nō eſt de pcepto: ſȝ poti⁹ de cōſilio: ⁊ deordinatio oppoſita huic eſt pctm̄ veniale: nec facit cadere a fine neccīo: ſȝ facit ꝙ actus nō pcedat meliori modo quo pōt.

C ¶ Dico ergo ꝙ Adam potuit nō tm̄ exercere actū deordinatū ꝯtra pceptū: ſed etiā ꝯtra cōſiliū tm̄ vt nō faciendo maxime expediēda: vel faciendo aliqua retardatiua: ſȝ nō faceret directe cōtra preceptum neceſſarium ad ſalutem.

Ad primum pro opiōne oppoſita, dico ꝙ mortale plus repugnat ⁊ quo ad intenſionē ⁊ quo ad neceſſitatē illi rectitudini non ſolū habitualiſ ſed etiā actuali q̄ȝ venialis obliquitas: qꝛ illa potuit ſtare cū ſūma rectitudine habituali nūc poſſibili viatori: ſicut cū certitudine itell's de aliqua ꝯne pōt ſtare opi. de alia: qꝛ nō repugnāt: ⁊ forte etiā nō repugnabat actuali: ſicut

D nūc actū maximū meritoriū ⁊ valde excellentē pōt nunc

Vide l 4° di. 4° arti. 3. q. 2. ⁊ di. 17. ar. 2. ſeq aliqua vana gloria, que eſt pctm̄ veniale: nec veniale illō tolleret meritū iſtius actus ſic meritorij. ¶ Sed dices ꝙ nūc poſſet eē ſimulr̄ in btō veniale. Dico ꝙ ſi btūs dimitteret̄ ſibi poſſet in illū actū: ſed nō eſſet ſibi venialis rōne pcepti qđ hȝ de ſemꝑ eliciēdo illū actuȝ beatificū: ⁊ nō diuerſificādo nō ſolū ad opp^m: ſed nec ad diſpe-

H. l. diuerſificando. ratū: ⁊ ꝓpter pceptū de ſemꝑ operādo optima: eſſet ſibi quecūqȝ deordinatio talis mortale pctm̄. ¶ Ad 2^m eſto ꝙ verū ſit ꝙ in īferiorib⁹ viribus nō potuerit fuiſſe deordinatio: niſi pfuiſſet in ſuperiorib⁹: tm̄ dico ꝙ nō oīs deor-

E dinatio in v̄tute ſuperiori eſt pctm̄ mortale: nā leuis motus per ſurreptionē de opi. aliqua circa articlos fidei eſt deordinatio in portione vl' in v̄tute ſuperiori. nā pōt eſſe circa tale obm̄ ꝙ nō pōt ꝯſiderari niſi ꝑ v̄tutes ſuperiores: vt deum eſſe trinū ⁊ vnū: ⁊ tm̄ nō oīs motus leuis eſt ſibi pctm̄ mortale: ſȝ in ſuperiori v̄tute ſit grauius peccatum q̄ȝ in inferiori: vt patebit diſtōne. 24.

Ad primū in oppoſitū per dicta pȝ. ¶ Ad 2^m de pena dico. Alia pena q̄ȝ mors pōt rñdere veniali: puta diſplicētia aliq̄: vel aliqđ huiꝰ. ¶ Uel pōt dici ꝙ pena ſibi ꝓprie nō correſpōdet: ſed cōmittēs

A. l. charitas veniale eſt debitor feruentioris actus ꝗ volūtatis q̄ȝ prius: qui feruor conſumeret peccatuȝ veniale: de hoc libro 4° diſtinctione. 21. c. 2. nec obfuiſſet inocentie Ade habuiſſe

A. l. ſȝ non mortali. penam debitam ꝗ veniali preter mortem.

Circa ſcōm q̄rit̄ vtrum pctm̄ Ade fuerit grauiſſimū: Oꝫ ſic. ꝑ Aug^m in ench. qui vult ꝙ pctm̄ ideo eſt malum: qꝛ adimit bonū: ſed pctm̄ Ade ademit maximū bonū: qꝛ iuſtitiā originalē a ſe: ⁊ ab oībus ſuis poſteriorib⁹: ģ ⁊c. ¶ Itē ſm̄ iuſtitiā diuinā pena correſpondet culpe: qꝛ in Apo. quātū glorificauit ⁊ in delitijs fuit ⁊c. ⁊ ibidē ſm̄ menſurā delicti erit ⁊ plagaꝝ modus: ſȝ pctō Ade maxima pena fuit inflicta: qꝛ mors que eſt vltimuȝ terribiliū ⁊ ſui ⁊ oīum poſterioꝝ: ģ ⁊c. ¶ Itē glo. Augu. ſup illud v̄bū pſal. que nō rapui tūc exoluebam. dicit ꝙ Eua ⁊ Adā rapere voluerūt diuinitatē. ⁊ ꝑdiderūt felicitatē: ſed appetere diuinitatē ſibi voluiſſe ineſſe fuit vt dī

Di. 6. maximū malū in angelo malo. pȝ de h ſupra. adhuc aūt multo magis in hoīe: qꝛ diuinitas multo magis eſt ipꝓportionata hoī q̄ȝ angelo: ģ magis peccauit Adā q̄ȝ angelus: ⁊ ponit̄ iſta auctās in lr̄a. ¶ Oppoſitū Aug. 12. ſup

Sȝ di. 22. c. illo. Sed his videtur ⁊c. Gen. c. vlt. ⁊ ponit̄ in lr̄a. c. illo. Ex quo manifeſte. dicit ꝙ Adam non carnali cōcupiſcētia victus: ſed amicabili q̄dam cōpulſus beniuolentia qua plerūqȝ fit vt offendat̄ deus, ne offendatur amicus, peccauit. Eua autem ſm̄ eū multo magis peccauit: quia appetiuit illam equalitatem diuinam, quā nūq̄ȝ appetebat Adam.

Hic ſunt tria videnda. Primo quale fuit p̄mū pctm̄ Ade. Scđo q̄ grauē fuit ei⁹ pctm̄. Tertio de cōparatiōe grauitatis pcti Ade ad grauitatē pcti Eue. ¶ De p̄mo dico, ꝙ in gſie fūt duo actus

A volūtatis velle ⁊ nolle. in nolle aūt nō pōt p̄mo ꝯſiſtere

Di. 6. q. 2. pctm̄: vt dictū eſt ſupra: ſȝ in velle. eſt aūt velle duplex. aut eſt velle aliqđ amore amicitie q eſt ꝑꝑ ſe: vel ꝓpter amatū. vel amore cōmodi qui eſt ꝑꝑ aliđ: ⁊ ita qđ amat̄ amore amicitie magis amat̄ q̄ȝ qđ amat̄ amore cōmodi:

Ter. cō. 5. vt dicit Ariſto. p̄ poſte^r. ꝑꝑ qđ vnūqđqȝ ⁊c. Primū autē pctm̄ Ade nō fuit ex īmoderato amore ſui: ſicut fuit p̄mū pctm̄ angeli. angelus aūt ꝑ eſſentiā ſuā itelligit ſe p̄. ⁊ hō pus itelligit alia q̄ȝ ſe: ⁊ vtit̄ obiecto ſenſibili in ſui cognitiōne. p̄mum ergo pctm̄ hoīs nō potuit eſſe īmoderatus amor ſui: ſed ſm̄ ꝙ dicit Augu. vbi ſupra. īmmoderatus amor amicitie vxoris. naȝ dicit Aug. ꝙ noluit cōtriſtare eā quā credebat ſine ſuo ſolatio cōtabeſcere: ⁊ a ſe alienataȝ oīno iterire: vt habet̄ in lr̄a. c. illo. Ex quo manifeſte. Patet ģ ꝙ nō fuit amor cōcupiſcētie vel libidinis: quia ille nōdū fuerat. Ex iſto aūt amore inordinato pctm̄ grauius ſequebat̄. ſ. voluntas explendi illud qđ nō licuit: puta preceptū de eſu pomi violare: qđ qdē non fuit exp̄ſſe pceptū ex nā rei vl' de lege nāe: ſic ſunt pcepta decalogi:

B eſus eni illius pomi in ſe nō fuit de gñe mali: ſȝ ſoluȝ fuit malū: qꝛ prohibitū ad experiendū eoꝝ obedientiā.

¶ Unde ſciēdū ꝙ pctm̄ dī maximū: vel ex intrinſeca ⁊ formali rōne pcti: ⁊ ſic nō fuit maximū: qꝛ nō opponebat̄

C deo maxie: qꝛ nō erat maximū bonuȝ illud qđ directe ⁊ imediate p̄uauit. nec fuit pctm̄ in ſpm̄ ſcm̄ ex malitia: cuȝ illud nō repugnaret fuiſſe veniale: nec cuȝ maxima libidine factū nec ex maximo dei cōtemptu. Sed cōſiderādo ipm̄ quātū ad ſequelā, fuit maximū ꝓpter malū multū exinde ſecutū: ⁊ tū rōne ꝑſone in cui⁹ culpa oēs īuoluebat. tum qꝛ nō habuit iclinatiōnē vel impulſuȝ ad cadēdū: nec reſiſtētiā ad ſtādū vel repugnātiā: ⁊ pceptuȝ ſibi datū fuit leue ad obſeruādū: ⁊ qꝛ grauitas pcti ꝯſiderat̄ ex q̄ntitate boni qđ p̄uat: aut īmoderato appetitu faciēdi quoꝝ neutrū fuit hic: ideo nō fuit grauiſſimū: ſȝ ex īmoderato appetitu cōplacēdi vxori ſue ſiue ſpāli beniuolētia peccauit: vt dicit Aug. tm̄ ſm̄ ipſuȝ grauius fuit pctm̄ vxoris: qꝛ imoderata amicitia ſua ꝯcupiuit illđ obȝ ſibi: qđ erat deo aſſimilari: tm̄ ſi Adā vxori nō ꝯſenſiſſȝ: viſibile eſt malū qđ ex pctō ſuo ꝯſecutū ē nō fuiſſe: eo qđ in ipſo ſolo ꝓpagāda erat nā vt in radice totius poſteritatis.

Ex iſto patet ſcōm. ſ. de grauitate hui⁹ pcti. nam grauitas pcti vl' ꝯcludit̄ ex hoc ꝙ opponit̄ magis itenſe bonitati: vel qꝛ bonitas oppoſita

D eſt magis neccīa. ſ. qꝛ pctm̄ tale eſt magis ꝯ plura pcepta ⁊ magis ardua q̄ȝ aliđ pctm̄. neutro aūt modo fuit pctm̄ Ade maximū: qꝛ nō p̄uabat formalr̄ bonitatē maximā: nō eni fuit directe ꝯ maximū bonū diuinuȝ: ſed formalr̄ ꝯtra bonū creatū: q̄uis idirecte p̄uaret bonuȝ maximū: nec etiā fuit illud pctm̄ directe ꝯ arduiſſimū vel neccīum pceptū qđ eſt. diliges dn̄m deū ⁊c. nec ꝯtra ſcōm magis Exodi. 20.

Hec qđ ad ſequentē diſ. ꝑtinere videt̄ ⁊ hī in ꝑn° in aliquib⁹ origínalibus ſtatur. D. 18

3° ubi c. 9 68

nectinz poſt illõ qd eſt de dilectione ꝓximi. Exceſſus eni de diligendo tñ minus eſt directe ꝫ illud q̄ odiũ ꝓximi: idẽ exceſſus etiã de diligẽdo ꝓximũ min⁹ eſt ꝫ dilectionẽ dei q̄ eſt odiũ dei: ſi tñ deus põt odiri: qa igit̃ eſus ligni vite nõ fuit pctm̃: niſi qa ꝓhibitũ: ita eni bñ licuiſſet ſumpſiſſe de illo ligno ſicut de quolibet alio: ſi nõ affuiſſet ꝑceptũ. pctã aũt ɔtra decẽ ꝑcepta decalogi ſunt pctã: que ſunt ꝫ illud cuius ɔtriũ precipit̃: ⁊ q̄ eſt etiã tenendũ ⁊ obſeruandũ ex lege nãe: g̃ ſequit̃ q̄ pctm̃ hoĩs ꝑmi nõ fuit quãtũ ad hoc grauiſſimũ: imo dico q̄ multa peccata ſiũt mõ a m̃ltis que ſũt grauiora: ita q̄ ſi Adã debuiſſet fuiſſe dãnatus pro illo multo minorẽ penã ſuſtinuiſſet.

Vide ſup̃ di. 6. q. 1.

E

Vide. 3. T. diſ. 3.

F

De tertio dico q̄ pctm̃ Eue fuit grauius multo plus q̄ pctm̃ Ade: pro eo q̄ voluit ſibi vſurpare equalitatem diuinitatis: vt dicit Magr̃ ⁊ Aug. ꝑʒ in lr̃a. vnde hñs audi̇tatẽ equalitatis dei ⁊ ſcie diuine fuit ſeducta. vir autem non fuit ſeductus: vt vult Apl̃s ad Thi. 2. c. ⁊ ideo ſic appetẽdo nõ peccauit ſed ex ĩordinato amore: vt dictũ eſt. ⁊ ideo pctm̃ mulieris fuit grauius. ¶ Itẽ fuit pcm̃ viri cã: ⁊ ideo grauius addẽdo qd̃ predictũ eſt. ¶ Dico tñ pro ar̃ᵐ q̄ pctm̃ põt aggrauari ex circumſtãtia accidẽtali ꝑꝑ excellẽtiã ꝑſone ⁊ dignitatẽ: q̄ ex hoc magis debʒ ꝑcauere pctm̃. ¶ Itẽ ꝑꝑ fortitudinẽ ⁊ poſſibilitatẽ reſiſtẽdi: iõ dicit Magr̃ in lr̃a, q̄ qa Adã exteriori tentatione pulſatus cecidit: tãto grauius plectẽdus erat quãto leuiori impulſu erat proſtratus: tentatio eni carnis difficilius vincit̃: qa de nr̃o ꝫ nos roborat̃: qa igit̃ Adã fuit circũſpectior ⁊ nobilior ⁊ fortior ad reſiſtẽdum: ideo ꝑ accñs ſuũ pctm̃ fuit maius: tradita eniʒ fuit Ade iuſticia originalꝭ tãq̄ digniori ⁊ circũſpectiori ⁊ fortiori: ita q̄ ſi eã pderet pro ſe ⁊ tota ſua poſteritate perderet. nõ ſic aũt fuit tradita mulieri: ideo Ade pctm̃ accidẽtaliter fuit grauius peccato Eue: formalr̃ tamen ꝑ ſe mere ⁊ precise in ſe peccatũ Eue fuit grauius.

A

Cap̃. illo. Ex quo manifeſte. prima.

Diſ. 21. c. illo vbi. 3. modis ⁊c̃.

G

Ad primum arg̃ᵐ. Illud eſt grau⁹, qd̃ plus adimit de bono, ver̃ eſt ſi adimit formaliter, qd̃ nõ fecit pctm̃ Ade: vt viſum eſt: ſed nec iuſticiã originalẽ ademit formalr̃: ſʒ ſolũ demeritorie. ¶ Ad ſcd̃m dĩm q̄ pctm̃ illõ eſt maius cui debet̃ maior pena: dũmodo illa pena ſit formalr̃ punitio illius culpe: ſic aũt pctõ Ade nõ debebat̃ maxima pena: imo ſi ipſe dãnat⁹ fuiſſet pro illo pctõ nõ fuiſſet ita grauiter punitus ꝑ iſto pctõ ſicut multi alij. Et cũ dicis q̄ mors iſligebat̃ ſibi ꝑ illo pctõ que eſt maxĩa pena. Dico q̄ nõ dicebat̃ imortalis añ culpã ꝑ aliq̄ ĩtrinſeca: que poſtea fuiſſent corrupta ꝑ pctm̃: ſʒ ꝑ gratuita ſibi collata. videm⁹ aũt aliqñ q̄ ex parua culpa ſubtrahunt̃ maxĩa bñficia: ꝭʒ pro illa nõ iſligat̃ maxĩa pena, imo modica. Et põt dici q̄ mors q̄ debet̃ pctõ Ade: ꝭʒ ſit pena gñalior ⁊ magis extenſa q̄ alia q̄cũqʒ pena hoĩ pro q̄cũqʒ pctõ data: nõ tñ eſt maior pena q̄ illa que debet̃ pctõ mortali. nã ꝭʒ Adã ꝑ pctm̃ ſuũ amiſerit iuſticiã originalẽ pro eo ⁊ pro tota ſua poſteritate: nõ ſequit̃ ex h̃ q̄ mors cõſecuta ꝑ ſubtractionẽ illius iuſticie ſit grauior pena: ſicͭ nec deheredi̇tatio que ſequit̃ deheredatũ ⁊ poſteritatẽ totã eſt grauior pena q̄ decapitatio vni⁹ hoĩs quã nõ ſequit̃ decapitatio alicuius de poſteritate: nec exulatio alicui⁹ quã ſeq̄t̃ tota poſteritas eſt maior pena q̄ illa decapitatio. ¶ Ad aliud dico q̄ Adã nõ appetebat eq̄litatẽ dei directe ⁊ foꝛalr̃: ſʒ tñ ĩterpꝛatiue: ⁊ ſic oĩs peccãs ſm̃ q̄ dicit Anſ. de caſu diaboli. vult rapere eq̄litatẽ dei, imo vult eẽ maior deo in eo q̄ voluntatẽ ſuaʒ vult ꝑferri voluñtati diuine nõ obediẽdo voluñtati ei⁹: ⁊ h̃ eſt ſolũ ĩterpꝛetatiue: ⁊ nõ formalr̃ appetere eq̄litatẽ dei: ⁊ ſic tñ ĩterpꝛetatiue ⁊ nõ formalr̃ appetierunt tam homo q̄ angeli mali equalitatem dei.

H

I

¶ Hic videt̃ diligenter inueſtigãdũ eſſe que fuerit origo ⁊ radix illius peccati ⁊c̃.

CIrca diſtõnez 22ᵃᵐ: in q̄ Magr̃ agit de tentatione primoꝝ parentũ vt ſe tenet ex pte tẽtati q̄rit̃ vnum. Utrũ pctm̃ ꝑmi hoĩs fuerit ex ignorãtia. Et ſic. Aug. de ci. di. 2. 11. etiã ſup Gen. c. 4. dic̃ q̄ Adam credidit pctm̃ ſuuʒ fuiſſe veniale. ¶ Itẽ oĩs peccãs vl' peccat ex electione vel ex paſſione: vel ex ignorãtia: ſʒ illõ pctm̃ nõ fuit ex paſſione: qa nulla inordinata paſſio potuit eſſe ante ꝑmum pctm̃. nec ex electione: qa electio ſequit̃ cõſiliũ. vnde electionis defect⁹ vl' ꝑuenire ex rõne: cui⁹ defect⁹ ꝑſuppõit pctm̃: qd̃ nõ ɔuenit q̄tũ ad illũ ſtatũ: g̃ ex igr̃ãtia peccauit. ¶ Cõtra. 1. ad Thi. 2. Adã non eſt ſeduct⁹: ſʒ Eua.

Reſpondeo ꝓpꝛie loquẽdo pctm̃ ex ignorantia. eſt triplex: vl' vbi ignorãtia eſt cã: ⁊ ſic ꝑcedit pctm̃: q2 ſi ſciret nõ peccaret: ⁊ ſic eſt q̄ſi diſpõ ad pctm̃. 2° mõ ɔcomitat̃ pctm̃. ſic eniʒ dĩ peccare ignorans vl' aliq̄s peccãdo ignorare. 3° mõ põt ignorãtia ſeq̄ ex pctõ q̄ſi pena ei⁹. ¶ Itẽ diſtiguit̃ q̄ põt accipi ꝑ ſimplici neſcia: vl' pro ignorãtia erronea. ¶ Itẽ diſtiguit̃ q̄ põt eẽ ipſi⁹ facti in ſe: vel quo ad aliq̄s circumſtantias: vl' quo ad aliq̄d ɔñs. loquẽdo g̃ de ignorãtia: q̄ eſt error: ſic nõ peccauit ex ignorãtia: qa error nõ preceſſit: ita. ſ. q̄ crederet illõ factũ eẽ bonũ: vel bonũ ex hoc ſequi: qa vt dicit Aug. 3° de lib. arbi. approbare vera ꝑ falſis eſt nãe lapſe nõ iſtitute. ¶ Contra. ſi offerebat̃ ſibi qñ peccauit bonũ verũ in eligẽdo nõ peccauit: ſi bonũ apparẽs errauit. Dico q̄ aliq̄d ſimplex offerebat̃ ſibi: ⁊ vt ver̃ bonũ potuit apprehẽdi. ſ. diligere vxorẽ: tñ nõ eſt viſus ſic apprehẽdiſſe: vñ ſciuit eẽ meli⁹ deo placẽ q̄ vxori: ⁊ volitio qua voluit vxori placẽ fuit pctm̃: ⁊ añ illã nõ habuit errorẽ niſi iꝓpꝛie vocãdo errorẽ: ⁊ iõ ꝑus peccauit q̄ errauit: cui⁹ ꝓbatio eſt: qa ſi añ pctm̃ errauit: bonũ aliquid g̃ appꝛuit ſibi qd̃ nõ erat bonũ, ſʒ appꝛebat: ⁊ tunc circa ꝑnᵐ potuit eẽ error: qa illõ eſt ꝑnᵐ qd̃ appet de ſe ver̃. ¶ Si aũt dicat̃ q̄ nõ eſt ꝑnᵐ: g̃ ſi appꝛuit falſum ex ſyllo falſo in foꝛa nõ ɔcludit̃ ſibi nẽcio: qa nõ opʒ voluñtatẽ adherere ꝑꝑ ſyllm̃ ſophiſticũ. ſi ex ſyllo falſo in mã: q̄ro aut de ſe appet falſũ: ⁊ ſic eẽt oppoſitũ ꝑncipij veri: qd̃ neminẽ deciperet. ſi ex alio appet falſuʒ: tũc erit ꝓceſſus in iſinitũ: aut erit deuenire ad aliq̄d qd̃ de ſe appet falſum. Iõ dĩm q̄ nõ peccauit ex errore. Sĩlr̃ ignorãtia facti nõ ꝑceſſit pctm̃: ſciuit eni hoc eſſe ꝫ ꝑceptũ dei comedere de ligno: ſʒ ignorãtia circũſtãtia: ɔñtiũ vtpote virum tãta pena ſequeret̃ bñ potuit hĩe illã ignorãtiã añ pctm̃. Sĩlr̃ ignorãtia potuit ſeq̄ pctm̃ ꝑᵐ ſq̄uãtũ ex imoderato appetitu cõplacẽdi vxori ſue peccãdo credidit opp̃ᵐ. ſ. eẽ veniale qd̃ erat mortale. ¶ Ad ꝑᵐ rõnẽ dĩm q̄ iſta credulitas erronea vl' ɔcomitabat̃ vl' ſeq̄bat̃ ꝑᵐ pctm̃. ¶ Ad ſcd̃m dico q̄ peccauit ex electiõe in eo q̄ elegit ſic cõplacere vxori: nõ tñ ĩtelligẽdo electionẽ put eſt ꝫ ſylli practici. potuit eni qd̃ iordinate appetiit fuiſſe abſolute apprehẽſuʒ: apprehẽſione ſimplici abſqʒ aliquo erroneo iudicio ꝑcedẽte: ⁊ h̃ ſufficit ad hoc q̄ illud iordinate appeteret.

A

Querere magiſtros in lr̃a ⁊ alios aliq̄uos hic.

B. 1. 3° mõ.

B

Vide. 42. di. ꝑ. 1. ⁊ 3. diſ. 3. ad B. B. 1. verũ.

C

¶ Preterea queri ſolet cur deus hoĩeʒ tẽtari ꝑmiſerit quẽ decipiẽdũ fore ꝑſcicbat ⁊c̃.

CIrca diſtĩctionẽ 23ᵃᵐ: in qua Magr̃ agit de caſu ꝑmoꝝ parentũ ex parte dei ꝑmittẽtis: quero vnũ. Utrũ de⁹ poſſit facere voluñtatem creature rõnalis impeccabilẽ per nãm: Et ſic ꝓbo. Deus põt facere aliq̄d corpus qd̃ nõ põt deoꝛ

ordinari

dinari a motu ſuo: vt eſt corpus celi: ergo ſimilr pōt face
re aliquē ſpūm qui non poterit deordinari a motu ſuo:
ergo erit impeccabilis. ❡ Item deus pōt facere volūta-
tem aliquam que neceſſario tendat in aliqđ bonū: puta
in finē: g facere poterit ꝙ neċio iſta volūtas tendit in oē
Cap.3.5.c.8 ordinatū ad illū finē: quare ⁊c. Añs pȝ p Aug. 13° de tri.
qui dicit ꝙ oēs volūt neċio btitudinē. ɔñia ꝓbat. eadē
enī neceſſitate qua aliqđ tendit in finē: tendit ⁊ in ea que
Dis.7. ſunt ad finē. ❡ P. Anſel. dicit: ⁊ eſt ſupra dictū ꝙ poſſe
peccare nō eſt libertas: nec pars libertatis: ſed qđ nō eſt
de eſſentia alicuius pōt per potētiā dei ſaltē ſi eſt abſolu
tū fieri ſine illo. g lib. arbi. eſſe ſine potētia peccādi nō in-
cludit ɔdictionē. ❡ Itē de⁹ pōt facē creaturā ipeccabilē
per grāz: ergo ⁊ per nām. añs pȝ de angelis confirmatis.
ɔñia ꝓbat: qa deus pōt facē in creatura qcqđ nō repu-
gnat limitationi creature: ſȝ nō repugnat nāc limitate ꝙ
de⁹ creet aliquā creaturā in qua vnitiue ɔtineat ꝑfectio
charitatis vel grē. Charitas enī eſt qđ finitū ſicut ⁊ grā: ⁊
ideo nō pōt facere creaturā infinitā: ſȝ vnitiue cōtineant
in ea: ⁊ ita videt cū deus poſſit omni creatura data nobi
liorē creare: ꝙ poſſit creare creaturā in tali gradu entita
tis ꝙ vnitiue ɔtineat ꝑfectionē charitatis ⁊ grē. vel ꝓba
ſic ɔñia: qa qđ nō opponit alicui creature pōt ɔcreari
illi: ⁊ per ɔñs pōt eē ɔnāle ſibi. grā vel charitas eſt huiꝰ
reſpectu rōnalis creature: g ⁊c. ❡ Itē aliq̄ volūtas pōt
eſſe ⁊ eſt impeccabilis in p̄ inſtanti creationis: qa in p̄mo
inſtāti tali eſt motus volūtatis nālis: ⁊ p ɔñs rectus nā-
liter ⁊ neċio: g ⁊ in quolibet inſtāti ſequēti pōt volūtas il
la talis ɔtinuari. ɔñia pȝ: qa exquo manet forma eadem
in inſtantibꝰ ſequētibꝰ ſic in p̄mo. ſi in p̄mo pōt ⁊ neċio
A eſt ipeccabilis: igit ⁊ in alijs. ❡ Oppoſitū Anſ. Cur de⁹
hō. lib. 2. c. 10. in fine ridens diſcipulo querēti ab eo: cur
nō potuit de⁹ facē creaturā rōnabilē ipeccabilē p nām.
Dicit Anſel. qa nō potuit ipſaz facē deū. g nulla creatura
pōt eſſe ipeccabilis niſi ſit aſſumpta a ſuppoſito diuino.
❡ Itē hoc idē dicit Aug. cōtra Maximū lib. 3. c. 13. vñ
dicit ibi ꝙ angeli peccauerūt ⁊ demones facti ſunt: ⁊ cui-
cūqȝ rōnali creature preſtat vt peccare nō poſſit nō eſt
hoc nature ꝓprie: ſed dei gratie. ❡ Item Hieronymus
in tractatu de filio prodigo dicit: ꝙ ſolus deus eſt in quē
Quinta ſcd'l. non poteſt cadere peccatū. ⁊ ponitur di. 7. c. 2.

Hieron. de alto 2° 2°. **Ad queſtionē** dicit ꝙ de⁹ nō pōt h̄ facē. qđ pȝ p auctēs dictas ⁊ p rōnes. P̄ria
talis eſt, oīs volūtas que nō eſt regula ſue actionis: ſȝ hȝ
regulā ſuperiorē aliā. ſ. a ſe pōt ab iſta ſibi dimiſſa diſcre
pare: ⁊ per ɔñs peccare: ſed oīs volūtas creata eſt hꝰ ⁊c.
❡ P. Uolūtas creata ſibi derelicta vel ſm ſe ɔſiderata
nō tñ hȝ pro obto adequato p̄mū bonū ⁊ verū qđ eſt fi-
nis vltimus: ſed bonū qđ ɔuertit cū ente. ſ. bonū cōe ad
bonū veꝝ ⁊ ad bonū apparēs: ſed nulla poꝰ eſſe pōt que
naturalr nō poſſet tendere in totū ſuū obm: ergo oīs vo-
luntas creata per nām pōt tendere in bonū apparens: ⁊
per ɔñs poterit deficere ⁊ deuiare. ❡ Itē oīs creata vo
luntas ex hoc ꝙ eſt de nihilo neceſſario tendit in nihil: g
non poteſt de nihilo creari, quin poſſit deficere.

Dico ꝙ iſte rōnes non ɔcludunt. ❡ Ad primā nego aſſumptū. nō enī eſt neċe ꝙ voluntas que non
Ut ingt Ari. 3. de aia. c. c. 14 eſt ſua regula in agēdo poſſit deficere. Sufficit enī ꝙ in
agēdo ɔformet neċio regule que nō pōt deuiare. Exem-
plū. intellꝰ noſter nō eſt ſua p̄ma p̄ncipia itelligibilia: qa
ante oē itelligere eſt ſicut tabula raſa in qua nihil depictū
X.c.ſ. ⁊ infra eſt: ⁊ tñ itellꝰ nr circa p̄ma p̄nꝰ nō pōt errare. 2° metaᶜᵉ:
A cū tñ nō ſit in itelligēdo regula ſua: eodē mō de volūtate
beati. nā in operādo nō pōt errare. vñ oē illud qđ neċio
cōformat regule ſue ⁊ ſi nō ſit ipſa regula ſua nō poteſt
plus deficere q̄ ipſa regula ſua. ❡ Cōtra ſcđam rōnez.
qcqđ ſit obm volūtatis diuine: voluntas diuina extendit
ſe ad oē id ad qđ extēdit ſe volūtas creata: ſic itellꝰ diui-
nus extēdit ſe ad oīa itelligibilia ad que extēdit ſe itellꝰ
creatus: igit extēdit ſe volūtas diuina ad bonū apparēs
ſicut volūtas creata: ⁊ tñ nō pōt deuiare. Et ſimilr volūtas
btī extēdit ſe ad qđcūqȝ obm extēdit ſe volūtas dānati:
⁊ tñ nō ſequit ꝙ poſſit peccare. ❡ Dico igit ꝙ bonū ap
parens pōt eſſe obm volūtatis dei ⁊ btī: nō tñ quātū ad
oēm actū volūtatis quē hȝ circa illud viator vel dānatꝰ:
qa duplex eſt actus volūtatis. ſ. velle ⁊ nolle: ideo bonū
apparēs pōt eē obm dei volūtatis ⁊ btī: ſed nō reſpectu
cuiuſcūqȝ actus volūtatis. ❡ Ad aliud ſi cōcedat ꝙ vo B
luntas ſibi dimiſſa tendat in nihil: tñ ex hoc nō ſequit ꝙ
poſſit peccare vel errare: qa pari rōne cū itellꝰ ſit ex ni-
hilo pōt deficere: ⁊ p ɔñs ſȝ tuā rōnē poſſet errare circa
p̄ma p̄nꝰ qđ falſū eſt: quia circa p̄ma p̄nꝰ nō pōt errare
ſtāte nā ſua. Similr amare deū eſt actus volūtatis crea-
te de nihilo: ⁊ tñ ſtāte actu ipoſē eſt ipſuz deficere a recti
tudine: ita ꝙ poſſet eſſe nō rectus. dū eſt: ſi etiā eēt bona
rō: ɔcluderet ꝙ lapis poſſet peccare: qa ſibi dimiſſus tē-
dit in nihil: ⁊ voluntas etiam beati. ❡ Dico igitur ꝙ oīs
creatura poteſt tendere in nihil: ⁊ in non eſſe: eo ꝙ de ni-
hilo eſt: ⁊ ſua actio ſimilr tendit in non eſſe: ⁊ huiꝰ tendē-
tia ſurgit neceſſario ex natura rei: ſed ex hoc non poteſt
poni defectus culpabilis.

Dico igitur ad qōnē ꝙ nō pōt fieri talis nā ſiue voluntas que ſit ipeccabilis per C
nām: qa auctēs ſcōꝝ ſunt expreſſe de hoc. ❡ Ad qđ ꝓba
biliter declarādū ſuppono hic ꝙ oīs volūtas pōt appe-
tere cōmodū: qa hoc cōpetit appetitui ſequēti apprehen
ſionē: ⁊ ſi oīs appetitus pōt appetere cōmodū pōt appe
tere ꝓpriū cōmodū: nūc ſic ꝓbat. Oīs volūtas in qua nō
neċio ɔiungunt appetere cōmodū ⁊ recte appetere pōt
appetere recte ⁊ nō recte: ſȝ in nulla volūtate creata pōt
cōiungi illa neċio: igit ⁊c. Minor pȝ: quia nulla volūtas
pōt appetere recte ex hoc ſolo ꝙ appetit niſi volūtas p̄-
mi. Maior eſt ſilr plana: qa exquo nō neċio cōiungunt
vnū pōt ab alio ſeparari. ❡ Dices ꝙ volūtas pōt creari
talis: que ex hoc ꝙ appetit: recte appetit: ⁊ pōt creari in
tali nā: ꝙ nō poſſit appetere niſi ɔformiter regule ſue: ⁊
p ɔñs in appetēdo ſiue ex hoc ꝙ appetit nō poterit non
recte appetere ſicut nec regula. ❡ Cōtra. oīs volūtas ſicut
pōt ſibi velle cōmodū: ſic videt ꝙ pōt velle eo mō quo
eſſet ſibi maius cōmodū ſi ſic ieſſet ſibi. qui qdē modus
non eſt ordinatus a deo vt ſuppono: ⁊ per ɔñs voluntas
appetens cōmodū ſub tali modo quo eēt ſibi maius vł
ſummū cōmodū nō ɔformabit regule ſue. ❡ Ex h̄ pōt
ɔfirmari rō p̄ma ſoluta ſic. Oīs volūtas que non eſt ſua A.l.me.
regula: nec neċio eſt ɔformis regule ſue pōt deficē in re-
ctitudine: ſed oīs volūtas creata derelicta nāe ſue eſt ta-
lis: vt pȝ. ❡ Itē ſcđo arguo ſic. Neċio oīs voluntas que
in appetēdo: nō eſt ſatiata nec qetata nec pt ſibi dimiſſa
quietari niſi in obto īfinito qđ nō hȝ ꝑfectū: ⁊ p ɔñs nō tē- D
dit actualr in illđ: talis iquā volūtas pōt appetere aliqđ
nō in ordine ad illud vel tēdere in bonū apparēs exquo
nō eſt imobilitata in iſto īfinito: ſȝ oīs volūtas creata nā-
liter ſibi dimiſſa eſt huiꝰ: q̄re ⁊c. Et ex hoc pōt ɔfirmari
⁊ verificari ſcđa rō ſoluta q̄ dicebat obm volūtatis crea
te bonū idifferēs eſſe ad apparēs bonū ⁊ ad veꝝ bonū:
qa enī volūtas creata in puris nālibꝰ nō pōt neċio imo-
bilitari in ſūmo bono: ideo pōt tendē in aliud nō in ordi
ne ad illud. Et tertia rō etiā ſoluta poſſet etiā ex hoc cō-
firmari. ❡ Teneo igit ꝓpter auctoritates magis: ꝙ de⁹
nō poteſt facere voluntatē rōnalē impeccabilē per nāz:

ſed per donū ſupernāle. Sed quō dicendū eſt libro 4°
q.6. diſtōne 49ª in materia de beatitudine.

Ad primum verū eſt ꝙ de⁹ pōt facere corpus qō nō poteſt ordinari in ſuo motu deordinatione culpabili: ga corpus tale nō pōt eſſe ſuſce
ptibile peccati vel culpe ſicͭ volūtas: tñ nō pōt facē cor
E pus qō non poſſet moueri diſſormiter: nec cui repugnet
nec̄io ex pͥn° intrinſeco diſſormiter moueri: ſi deus velit
illō ſic mouere. ℂ Et p ſīle volūtas que ex nā ſua creaƐ
libera nō pōt creari gn nāe ſue dimiſſa poſſꝫ ſe mouere
ſic ordinate vl' aliter: vel gn poſſit ſic moueri ⁊ ꝯrio mō
quātū eſt de ſe: niſi imagineƐ vn⁹ angelus: ſicͭ ſingit Anſ.
Vide ſuꝑ di. 5.⁊.6. idem. de caſu diaboli. ꝙ ꝑ eēt ꝗdā nā: ⁊ deinde dareƐ ſibi affectio cō modi ſine rōne: tūc iſta volūtas nō eēt capax pec
A.l.donec. cati niſi dareƐ ſibi plus: ſicͭ ēt eſt in freneticis ⁊ in būtib⁹
vſuꝫ rōnis perpetuo ipeditū. talis eñ nō eſt capax pcī
nec actus meritoꝝ cū illis circūſtantijs: ſed q̄ſtio ītelligi
Diſ.j.q.4. dꝫ de habēte volūtatē ⁊ ſil' vſuꝫ rōnis. ℂ Ad aliud dico
ſicͭ dixi in ꝑ ꝙ volūtas creata nō nec̄io tendit in finē ſibi
oſtenſuꝫ nec in vli nec in pticulari. Tenēdo tñ cōem viā
pōt dici ꝙ nō ſequiƐ: tendit nec̄io in hoc bonū infinitū. g̃
⁊ in qōlibet qō eſt in illud ordinatū: ga in illis nō eſt pfecte ratio boni: ⁊ ſi etiā tenderet in finē nec̄io: nō ſequiƐ ꝙ
tenderet in oē qō eſt ad finē modo debito. ℂ Ad aliō de
Anſel. poſſe peccare non eſt libertas nec pars libertatis.
Dico ꝙ veꝝ eſt ꝙ poſſe preciſe in peccatū qō eſt carentia vel ꝑuatio debite circūſtātie: nō eſt libertas vel liber
F tatis pars: tñ poſſe in actū cui anneꝫa eſt deformitas eſt
bñ pars libertatis nō ſimplr ſꝫ create. ℂ Vel dici pōt:
⁊ redit q̄ſi in idē: ꝙ pōt loq de poſſe peccare prout dicit
ordinē ad actū talē: g gdeꝫ ordo eſt relō: que nihil eſt ſui
fundamēti vel potētie: que eſt pͥnᵐ illi⁹ actus: ⁊ ſic poſſe
peccare nō eſt libertas vel pars libertatis: nec tñ ſequiƐ
fundamētū: nec pͥnᵐ illius actus poſſe eſſe ſine tali reſpe
ctu: ga q̄n reſpectus de neceſſitate ſequiƐ fundamētū: ſꝫ
nō ſit pars vel aliqd fundamēti: tñ nō pōt eſſe fundamē
tū ſine illo: ſicͭ nec reſpectus ſine fundamēto. Si aūt acci
piaƐ poſſe peccare ꝑ fundamēto illius reſpectus: qō gdē
fundamētū eſt pͥnᵐ actus cui anneꝫa eſt deformitas pōt
eſſe pars libertatis hui⁹: nō dico libertatis abſolute que
abſtrahit a creata ⁊ icreata: ſꝫ eſt pars libertatis create.
vñ deformitas actus magis ꝯuenit libero arbitrio iquātū creatū q̄ꝫ iquātū liberū. ℂ Ad aliud an angeli bñ vel
Vbi ſupra. boies ſint ipeccabiles ꝑ grām. patebit in 4°. Et ſi ita ſit:
nego tñ ꝯñtiā: ga illō qō hꝫ de rōne ſua formali ꝙ ſit pſiciēs alterū ⁊ alterū ſit ſuſceptiuū illius: ⁊ de rōne ſua eſt
pfectibile ab illo: hec iquātū hui⁹ ſunt diuerſa ꝑmo: itantū ꝙ impoſe eſt ꝙ vnuꝫ quātūcūqꝫ creſcat in pfectione
G ſubali ⁊ eſſentiali in ſuo gñe ſit alteꝝ eſſentialr vel conti
neat illud vnitiue: ſicͭ pꝫ de mā ⁊ forma ſuba ⁊ accidēte.
nā ſtāte limitatione ſubti impoſe erit ipm icludere pfectionē ſuā eſſentialr ⁊ vnitiue: puta ſi poª māe ſit potētia
receptiua forme quātūcūqꝫ creſcat hui⁹ poª in pfectiōe
talis poᵃ: nūq̄ꝫ ꝯtinebit vnitiue formā: nec ſubꝫ ſiue ſuba
accñs: ſꝫ quātūcūqꝫ creſcerēt hui⁹ pfectibilia tātū creſcerēt in capacitate ⁊ poª niſi ponereƐ ſuba creata formalr
īfinita ſicͭ deus: tūc eñ vnitiue ꝯtineret ſuas pfectiones: ⁊
eſſet eadē eis ſicͭ deus: qō eſt ipoſe ipſaꝫ. ſ. eē īfinitā. quātūcūqꝫ igiƐ charitas ſit perfectio finita vel grā: tñ nullus
gradus entis ſiue ſube quātūcūqꝫ maximus: ex quo tñ finitus eſt, pōt eſſe in quo vnitiue pfectio charitatis contineaƐ. quantū igiƐ creſceret creatura rōnalis in entitate ⁊
nobilitate ſubali tātū creſceret in poª vel capacitate ⁊ nō
aliter: quātūcūqꝫ etiā ꝯcreareƐ grā alicui creature: ſemꝑ
tñ grā eſſet grā: nec eēt nālis: ita ꝙ de nā ſua vel ꝯñs nāꝫ
nec̄io. ℂ Ad vltimū dico ꝙ mot⁹ nālis vel iclinatio vo- H
luntatis in finē nō eſt actus elicitus: ſi tñ volūtas in ꝑmo
inſtāti hēat actū elicitū nō video gn poſſit tunc peccare:
nullus tñ actus elicitus volūtatis eſt nālis: niſi pro tāto
ga eſt cōformis inclinationi nāli que nō eſt actus elicit⁹:
ſed oīs actus volūtatis elicitus eſt mere liber. Illi aūt g Tho. ⁊ Di. vbi. ſ. di. 5.
negarēt voluntatē angeli vel hois poſſe hēe actū elicitū
niſi rectū in ꝑ inſtanti: dicerent ꝙ nō eſt ſīle de ꝑ inſtanti
⁊ de alijs: ga dicerēt ꝙ totū gcgd eſt in ꝑmo inſtāti creationis vel ꝑductionis eſſet a ꝑducēte vel creāte: ⁊ ideo
in ꝑmo inſtanti non poſſet peccare niſi redundaret ⁊ in
deū: ſed in ſequētibus inſtantib⁹ alijs poſſet elicere actū
bonū vel malū: de actu tñ elicito angeli vtrum in primo
inſtanti potuit eſſe malus dictum eſt ſupra. Diſtin.5.

ℂ Nūc diligēter iueſtigari opꝫ quā grāꝫ vel potentiā habuerit homo ante caſum ⁊c̄.

QVero circa diſtīctionē 24.ᵃᵐ in qua Magr̄ dterminat de adiutorijs ad reſiſtēdū ponēs quādā diſtōnem
aie potētiaꝝ: queriƐ vnū. Vtrū portio ſuperior ſit poª diſticta a portione īferiori:
Et ſic. ſm Aug. 12° de tri. c. 4. Imago eſt
in ſuperiori portione: ſed in inferiori non
eſt: ſed hoc nō eēt ſi eēnt vna ⁊ eadē potētia. ℂ Item
potētie diſtinguunƐ per obiecta. 2° de aīa: ſed obm por- Te.c.33.
tionis ſuperioris eſt eternū: ⁊ īferioris tēporale: que ſunt
obiecta valde diſticta. g̃ ⁊c̄. ℂ CōfirmaƐ 6° ethi. Sciē- C.1.
tificū ⁊ ratiocinatiuū ſunt altere particule aīe: ga obiecta
eoꝝ. ſ. neceſſariū ⁊ contingēs differunt genere. ℂ Oppo
ſitum per Aug.ᵐ vbi ſupra in ꝑncipio capli inquit. Aiam
in hec duo: ſcilꝫ portionem ſuperiorem ⁊ inferiorem non
niſi per officia geminamus.

Dico ꝙ pōt eſſe duplex intellectus. q. Vtrū portio ſu- A
perior ſit tñ vna potentia: ⁊ portio inferior tñ Vide diſtinctio- nem in his ꝗ ſingularis doctrina eſt.
vna alia diſtincta ab illa: ⁊ tunc dico ꝙ ille intells eſt falſus ⁊ impoſſis: ga neutra portio tñ eſt vna potētia. nam
ſm Aug. vbi ſupra. portio ſuperior eſt reſpectu eternoꝝ:
ſed reſpectu eternoꝝ pōt eſſe ⁊ eſt memoria intelligētia
⁊ volūtas que ſunt plēs po° diſtincte: igiƐ ⁊c̄. maior pꝫ ꝑ
Aug.ᵐ diſtinguēdo ſuperiorē portionē ab īferiori. minor
pꝫ per eundē qui dicit ꝙ imago trinitatis que nō eſt niſi
quātū ad illas tres potētias eſt in portione ſuperiori rōnis: ergo ſequiƐ ꝙ portio ſuperior nō eſt vnica potentia.
Et etiā hui⁹ po° dicte ſint reſpectu eternoꝝ pꝫ ꝑ potentias que ponunƐ pͥnª ꝑductionū in diuinis: que ſūt nec̄io
itells ⁊ volūtas. hec eñ pͥnª ſiue potētie ſunt reſpcū obi
eterni. ſ. eſſentie diuine: nō eñ ꝑdicte potētie: itelligēdo ⁊
volēdo obm tēporale ſiue nō eternū ꝑducūt filiū ⁊ ſpm
ſctm: ga tunc depēderēt pſone iſte a tpali: ſed hui⁹ pͥnª vl
potētie itelligēdo ⁊ volēdo eēntiā diuinā que eterna eſt
ꝑncipiāt pſonas. igiƐ ſilr erit de hui⁹ potētijs in creatura
rōnali. ſ. ꝙ memoria: itelligētia ⁊ volūtas erunt reſpectu
eternoꝝ: portio igiƐ ſupior que eſt reſpectu eternoꝝ cuꝫ
nō ſit reſpectu eoꝝ niſi rōne ꝑdictaꝝ potētiaꝝ: non erit
vna potētia tñ. Eodē modo de portiōe īferiori in qua. ſ.
eſt illa eadē imago trinitatis: que etiā ꝯſiſtit in illis trib⁹
potētijs: ga aīa pōt eē ⁊ eſt q̄nqꝫ in poª accidētali reſpe- Speculatio notabilis.
ctu obiecti tpalis itelligibilis hñs notitiā habitualeꝫ ſiue
habitā ſcie vel ꝯōis alicuius: ⁊ hoc reſpicit memoriā: aliq̄n eſt in actu 2° itelligēdi illud: ⁊ hoc reſpicit itelligētiā.
Ex hoc autē ꝙ in actu itelligit ſequiƐ volitio que reſpicit
voluntatē: q̄re cū iſta tria nō pñt eſſe vna potētia portio
īferior nō erit tñ vna potētia. Portio etiā ſuperior ⁊ īferior nō pñt diſtingui per hoc ꝙ vna ſit ꝯtemplatiua vel
ſpeculatiua

ſpeculatiua ⁊ alia practica:imo tā ſpeculatiua ꝙ̄ practica pertinēt (ſm̄ Aug.ᵐ) ad portionē ſuperiorē:q̄ cōtemplatio (ſm̄ Aug.ᵐ) nō eſt niſi actus reſpiciens eternum:⁊ praxis eiuſdē portionis ſuperioris eſt actus eiꝰ reſpiciēs tēporale reſpectu eterni ſiue in ordine ad eternum.

Eſt igitur alius intellectus q̄nis accipiēdo aliquā potētiā in portiōe ſuperiori vt itellectiuā ⁊ aliquā ſimilē in iferiori.ſ.etiā itellectiuā:⁊ ſic de voB luntate ⁊ memoria vtrū ſint diſtincte potētie.Et dico ꝙ nō.hoc ꝓbo.ꝑmo ex actu ⁊ operatione. Nā Aug. vbi.ſ. dicit ꝙ portio ſuperior intendit regulis eternis ⁊ ſuperioribus cōtemplandis.Inferior autē intendit tēporalibus agendis ſm̄ regulas eternas.vnde portio ſuperior itēdit ſini ꝑmo a quo accepit regulas agendoꝝ.arguo tunc ſic. Eadē potētia cognoſcit ꝑncipia ⁊ cōcluſionē.aliter nulla eadē potētia cognoſceret ꝯcluſionē cū nō cognoſcat̄ per ſe niſi ex collatione ad ꝑncipiū:q̄ ꝑncipiū nō cognoſcit̄ Te.co.146. niſi ſciat̄ elici ꝯcluſio cōtenta in illo.Et Ariſto.etiā 2ᵒ de aīa.dicit ꝙ opꝫ eſſe ſenſum vnum qui cognoſcat diuerſa obiecta diuerſoꝝ ſenſuū ⁊ diuerſitatē illoꝝ obiectorū:ſꝫ portio inferior cognoſcit ꝯcluſionē:que eſt de hoc agibili tēporali:cuius ꝑncipiū ⁊ regulā eternā cognoſcit portio ſuperior.ſ.ꝙ precepta dei ex charitate ſunt implēda vel aliqđ tale:ergo eadē erit potētia itellectiua illius portionis ſupioris cognoſcētis pnᵐ:⁊ portionis iſerioris cognoſcētis ꝯnē. ¶ Scđo probat̄ idē ex actu beatifico ſpāli. nam beatitudo non cōſiſtit in pluribus potētijs eiuſdē rationis.nā ſi ſit in intellu ſimul ⁊ volūtate:non tn̄ eſt in duabus itellectiuis potētijs vel in duabus volitiuis:ſed tn̄ in vna itellectiua vl̄ volitiua:q̄ btitudo ſꝫ oēs phōs eſt optimū hoīs:ideo in vna virtute ꝯſiſtit eiuſdē rōnis: ſed beatitudo eſt portionis ſuperioris rōnis.hoc eſt manifeſtū:⁊ etiā portionis inferioris rōnis.probo:q̄ opꝫ ꝙ beatitudo ſit iſtius potētie que eſt ꝑncipiū merendi:huiꝰ eſt tota portio rōnis iferioris:ſi ergo tota itellectiua ⁊ ſuperioris ⁊ iſerioris portionis eſt beatificabilis illa itelle C ctiua vtriuſq; portiōis erit vna potētia. ¶ Tertio ex ratione habitus idem oſtendit̄:idē habitus ſimplex nō ꝑficit duas potētias:ſed eadē charitas perficit voluntatem ſuperioris portionis ⁊ iſerioris:igitur nō ſūt due potētie: ⁊ ſimilr̄ erit de intelligētia.ꝓbatio maioris:q̄ diſtinctio in poſteriori nō arguit diſtinctionē in ꝑori:maior vnitas ſemꝑ debet eſſe in priori ꝙ̄ in poſteriori:ſed habitus eſt vnus:igit̄ potētia quā iformat magis eſt vna.ꝓbatio minoris:q̄ charitas eſt in voluntate portionis ſuperioris ꝗ̄ deus diligitur:⁊ eadē in voluntate portionis inferioris ꝗ̄ diligit̄ proximus qui eſt obm̄ tēporale.vna eni charitas extendit ſe ad oīa diligibilia:igit̄ nō eſt niſi vna volūtas: ⁊ ſimilr̄ igit̄ niſi vnus itellectus.

D **Ad primum** dico ꝙ imago ꝯſiſtit in aīa nō ſm̄ ꝙ totalr̄ eſt vnum ens:q̄ eſſentia aīe repreſentat vnitatē ⁊ diſtinctionē. vnitatem reſpectu eſſentie.diſtinctionē reſpectu potētiaꝝ:vt ſue potētie ſūt ſub actibꝰ:q̄ tūc ꝯſiderat̄ ibi origo q̄ſi vniꝰ poᵉ ab alia: vt dictū eſt diſ.16ᵃ.poᵉ aūt aīe pñt cōparari vel reſpectu tēporaliū vel reſpectu eternoꝝ.Et vt reſpectu eternorū hñt quādā ſpālē ſilitudinē rōne qua eſt expſſior imago in ipſis:vt ſic ꝙ̄ vt ſub actibus reſpectu tpaliū:minus eni repugnāt memoria itelligētia ⁊ volūtas create:vt ſūt reſpcū eternoꝝ pri ⁊ filio ⁊ ſpūiſcō eternis:ꝙ̄ vt ſunt reſpectu lapidis vel alterius obti tpalis:⁊ q̄ minus expſſe repreſentat̄ imago in aīa ꝑut huiꝰ poᵉ aīe ſūt ſub actibꝰ reſpectu tpaliū ꝙ̄ q̄ñ ſunt ſub actibꝰ reſpectu eternoꝝ. hinc eſt ꝙ Aug. dicit.imaginē eſſe in portione ſuperiori que eſt reſpectu eternoꝝ:nō in portione inferiori que eſt

In hoc loco eſt reſolo totius māe de imagine: que ſupꝰ pertractat̄ vt ſupꝰ dictū eſt in ꝑmo:⁊ in hoc ſcđo:⁊ in quo locis allegatis.

reſpectu tpaliū:nō ꝙ ſibi nō ſit imago in eiſdē potētijs:ſꝫ minus expreſſa:vt dictū eſt. ¶ Ad aliđ cū dr̄ potētie diſtinguunt̄ per obiecta.dr̄ ꝙ duplex eſt obm̄:formale.ſ.⁊ E mālē:formale eſt adequatū potētie:vt color viſui:mālē qđ nō eſt adequatū vt albedo.Sed nō video qn albedo ſit obm̄ viſus ita formale ſic̄ color.ſi eni nullus eēt itellcs abſtrahēs h̄ vlē qđ eſt color oculus bouis videret albū ⁊ nigrū:imo color vt qd cōe abſtractū nō videt̄ ſed hoc albū ⁊ hoc nigrū:quoꝝ neutrū eſt obꝫ adequatū viſui:q2 nulla potētia hꝫ obiectum adequatū nō abſtractum niſi diuinus itellectus:q̄ nulla res eſt in qua contineant̄ oīa perceptibilia a potētia niſi eēntia diuina:obiecta igitur formalia in re poſſunt eſſe albū ⁊ nigrū:ſed nō eſt aliqđ Nota cauſas. iſtoꝝ obiectum adequatū viſiue potētie. ¶ Dico ergo ad argumentū ꝙ non oīs diſtinctio obiectoꝝ formaliū facit diſtōnē potētiaꝝ.nā manifeſtū eſt ꝙ nō opꝫ tot eē viſus quot ſunt colores:nec tot eē auditus quot ſūt ſoni: imo ꝓhs 2ᵒ de aīa:ex rōne talis mixtiōis in tali organo: T.c.130.⁊ 131. puta viſus cōcludit illā potētiā:puta viſū eſſe iſtiꝰ obti ⁊ nō alterius:⁊ pro tāto ſequit̄ ꝙ diſtinctio obiectoꝝ facit diſtōnē potētiaꝝ:q̄ tale obm̄ limitatū ⁊ diſtinctū nō ꝑcipit̄ niſi a tali poᵃ ⁊ nūꝗ̄ ab alia:que qdē poᵃ eſt limitata ad tale obm̄ rōne talis mixtionis organi Sed aliud F eſt de potētijs nō organicis que ſunt abſtractiſſime ⁊ ſūt totius entis:vnde ibi nō hꝫ veritatē ꝓpoſitio illa ꝙ diſtinctio obiectoꝝ facit diſtinctionē potētiaꝝ:ſꝫ ſolū eſt vera in organicis potētijs que nō ſūt abſtractiue. ¶ Si q̄ras qđ eſt obm̄ adequatū potētie nō organice.Dico ꝙ ſi ens pōt hr̄e cōceptū vel rōnē cōem ad ens creatū ⁊ icreatū eſt obm̄ adequatū intellꝯ:nō ꝙ per abſtractionē illā ſit obm̄ itellꝯ:ſꝫ q̄ a quolibet itelligibili pōt abſtrahi vna In hoc paſſu decipiunt̄ adverſarij: quia nō percipiūt hanc lr̄am. talis ratio vel cōceptus:⁊ tunc non diſtinguerent̄ portio ſuperior ⁊ inferior:nec etiā intellꝯ ⁊ voluntas formalr̄ ꝑ obiecta:ſi aūt ens non poſſet hr̄e talē cōceptū cōmunē ſi debeat aſſignari potētie nō organice:que ſe extendit ad omne ens:aliqđ obiectū adequatū:⁊ pꝛimū illud nō erit niſi eſſentia diuina in ſe cōtinens oēs rōnes alioꝝ entiū ⁊ ad quā oīa alia entia hñt attributionē:ſꝫ h̄ falſū eſt vt probatū eſt in ꝑmo libro.ſ.ꝙ eſſentia diuina nō pōt eſſe Diſtin.3.q.e ⁊.3.⁊ alibi ſepe. obiectū ꝑmū ⁊ adequatū intellꝯ creati:ſꝫ ſolū itellectus dei cui eſt ꝓportionata ⁊ reſpectu creati itellꝯ eſt improportionata.Et ſi eſſentia diuina nō ponat̄ eſſe obiectum ꝑmū intellꝯ creati:cū ſm̄ cōiter loquētes creato ⁊ icreato nihil poſſet eē cōe vniuocū:ſequit̄ ꝙ potētia nō organica nō habebit vnū obiectū vnius rōnis ⁊ adequatum: ⁊ hoc eſt ꝓbabile ꝓpter perfectionē potētie.a ſenſibilibus eni particularibus:puta albo ⁊ nigro:⁊ ab alijs ad q̄ ſe extendit potētia viſiua que ab illa limitata eſt abſtrahitur quoddā cōmune vniuocū:⁊ vltra ab huiꝰ ſenſibilibus ⁊ alijs aliarū potentiaꝝ quoddā cōmune vniuocū: ⁊ tandē pōt procedi ſic abſtrahendo ꝙ vnū erit vniuocum obiectū ſenſibile:cōmune omnibus ſenſibilibus:ſic etiā ⁊ obiectū potētie diuine.obiectū dico operabile non pōt eē aliquid adequatū niſi tn̄ ens poſſibile:qđ nō eſt vnum in re:ſed aliquo modo eſt vnum:hoc eſt tn̄ in itellectu:quia nō pōt eſſe aliquid vniuocū reale oībꝰ operabilibus a potētia diuina:ſicut etiā ponit̄ ꝓpter ꝑfectionē intellꝯ ꝙ ipſe itellectus ad tot ſe extendit ꝙ nullū vnum obiectū habet ſibi adequatū ⁊ vniꝰ rationis. ¶ Uel dic ad illā rōnē ꝙ quantūcūq; obiecta diſtinguant̄:primo penes neceſſariū ⁊ cōtingens vel penes eternū vel tēporale:ſi tamē vnum illoꝝ poſſit accipi vt ꝑncipiū cognoſcendi alterum talis diſtinctio obiectoꝝ non requirit diſtinctionē potentiarū.Sic aūt eſt de obiectis portionis ſuperioris rationis ⁊ inferioris:quare ⁊c̄.

¶ Jam ſuo ad propoſitum redeamus: ſcilicz ad liberi arbitrij tractatum ⁊c̄.

Circa diſtōnē 25ᵃᵐ in qua Magiſter reuertit̄ ad determinādū de libero arbitrio q̄ ↄſiſtit i volūtate: de quo diſtōne p̄cedēti fecerat mētionem: quero vnū. vtrū aliquid aliud a volūtate cauſet effectiue actuз volēdi in volūtate. ¶ Oz ſic pbo. 3° de aīa. ponit Ariſto. ordinē mouē-

Tex.co.54.

tiū ⁊ motoꝝ ſic. ſ. q̄ appetibile eſt mouēs nō motū. Appetitus mouēs ⁊ motū: ab ipſo. ſ. obto appetibili: ⁊ 3° motum nō mouēs qḋ. ſ. mouet̄ per actū ⁊ iperiuз volūtatis vel appetitus: vt corpus aīalis nō pōt dici q̄ appetibile mouet metaphorice ſicut finis mouet: q̄a tunc p̄hs ſtatī equocaret de mouēte in ſuo ꝑceſſu cū dicit q̄ p̄mū: puta appetibile mouet ſcd̄m. ſ. appetitū: ⁊ ſcd̄m. ſ. appetit⁹ mouet tertiū: q̄a ſcd̄m. ſ. appetit⁹ mouet ꝑ̄p̄e: ⁊ in eſſentialr ordinatis videt̄ q̄ eo gn̄e mot⁹ quo mouet̄ vltimū a medio: moueat̄ mediū a p̄io. ¶ Itē volūtas nō eſt potētia actiua: ḡ effectiue nō cauſat ſuā volitionē: ⁊ opз tūc q̄ ab alio cauſet̄. ↄ̄ñtia pз. pbo añs: q̄a potentia actiua eſt p̄n̄ᵐ

Tex.co.17.

trāſmutādi aliud iquātū aliud. 5° meta. ⁊ ſic potētia actiua hз actū trāſeuntē in aliō: ſed volūtas nō pōt agere in obm: q̄a illō nō patit̄ a po⁴: magis igit̄ eſt doз ↄuerſo. ¶ Itē accn̄s p̄ accn̄s nō egreditur de per ſe p̄ncipijs ſui ſubti: ſed volitio eſt accn̄s per accn̄s: q̄a qn̄qз ineſt: qn̄qз nō ineſt: ḡ ⁊c̄. ¶ Itē qḋ eſt de ſe ideterminatū ad vnum oppoſitoꝝ iquātū huiꝰ nō agit niſi ↄcurrat agens determināns: q̄a vt ideterminatū nō plus ſe hз ad eſſe effectus q̄ ad nō eē: volūtas aūt de ſe ſic ſe hз ad actū ſuū: quare opз dare aliud agēs: qḋ nō videt̄ eē niſi obm. ¶ Ad oppoſitū p̄ Aug. 12° ḋ ci. c. 6. dic̄ q̄ ſi duo ſint equalr̄ effecti aīo ⁊ corpe: ⁊ poſtea tētent̄ eadē pulchritudine vl̄ obto. vnde eſt q̄ vnus cadit: ⁊ alius nō cadit. Et dicit q̄ h̄ ſolū

E.l.4.

eſt a volūtate. ¶ Item idem dicit Anſel̄. de ↄce. v̄gi. c. 8. ¶ Itē Aug. 2. de li. ar. q̄ niſi ea que ſūt volūtaria nobis eēnt poſita in p̄ātē nr̄a: volūtas neqз eēt laudāda neqз vituperāda: neqз etiā eēt monēda. Et qui dicit vel ſentit volūtatē nō eſſe monendā talis eſt exterminādus ab hominū numero. ¶ Arguo igit̄ ſic. In p̄ātē patiētis nō eſt q̄ ipſum patiat̄ iquātū patiēs. pbatio: q̄a patiēs nō patit̄: niſi q̄a agēs agit: ſed p̄us non eſt in p̄ātē poſterioris: igit̄ actio agētis nō eſt in p̄ātē patiētis iquantū patiens. igit̄ nec paſſio eius. pbatio: q̄a ſi agēs agit: patiens neċio patit̄: ḡ volūtas ſi eſt ſoluз receptiua ⁊ paſſiua reſpectu ſue volitionis, nulla volitio eſt in poteſtate eius: ergo ⁊c̄. ¶ Itē adducunt̄ auc̄tes Anſel̄. volūtas mouet nos tāq̄ in ſua inſtr̄a. Et de ↄce. v̄gi. c. 4. volūtas inſtr̄m ſeipſum mouēs. Et Aug. p̄ lib. retrac. c. 22. vbi dicit q̄ nihil eſt tā in p̄ātē nr̄a q̄ ipſa voluntas: igit̄ ex hoc pōt h̄ri q̄ nulla actio in nobis eſt ita a nobis ſic̄ volitio volūtatis. ¶ Itē

Tex.co.10.

Aug. 83. q. q. 8. auc̄itas etiā Ariſt. 9° meta. c. 8. vbi dicit q̄ p̄tās rōnalis eſt ad oppoſita: igit̄ cū ſm̄ ipm̄ oporteat talē ideterminatū determinari ab alio: ideo ſubdit Ariſt. h̄ ſoluēdo. hoc aūt dico appetitū: ⁊ prohereſim. i. electionē. igit̄ appetitus eſt effectiuus ſue volitionis. ¶ Itē vna ratio talis. obm volūtatis eſt finis ad quē terminat̄ eiꝰ volitio: ⁊ ꝑpter quē eſt volitio eius. Sed finis non mouet

Tex.co.55.

niſi metaphorice ṗ de ge. ig̊r̄ nō effectiue iquātum finis: q̄a vere mouēs effectiue mouet ꝑpter finē: ſз finis iquātū finis nō mouet ꝑꝑ finē: ḡ nullū obз volūtaꝭ ipſaз mouet ad volēdū effectiue: ḡ a ſe mouet̄. ¶ Itē nobiliſſime po⁴ ↄ̄ñtes formā nobiliſſimā nō p̄nt eē tm̄ paſſiue: itell̄s ⁊ volūtas ſūt nobiliſſime po⁴ maxime voluntas: ḡ ⁊c̄.

Dicitur hic ab vno doctore moderno q̄ aliq̄d aliō a volūtate eſt effectiua cā volitiōis in ipā: ⁊ illud ponit eē p̄hātaſma. Rō ſua p̄ncipalis eſt iſta: opз

Gotfre. q̄lib. 6. q. 7. ⁊ q̄li. 8. q. 12. ⁊ q̄li. 9. q. 19. ⁊ q̄li. 13. q. 3.

mouēs ⁊ motū eſſe diſtincta ſubto: ſed in parte aīe itellectiua nihil pōt eē diſtinctū ſubto a volūtate: igit̄ ibi nihil eſt motiuū ipſius: igit̄ opз eſſe aliq̄d aliud extra partem itellectiuā: ⁊ illud ponit̄ p̄hātaſma. p̄mā ꝑpōnē ꝑbat ſic. Quia idē eſt ponere mouēs ⁊ motū nō eſſe diſtincta ſubto: ⁊ idē mouere ſe: qḋ eſt ipoſe. ṗmo: q̄a idē tūc reſpectu eiuſdē eēt in actu ⁊ po⁴: q̄a 3° phyſi. di̇ q̄ tale eſt mouens in actu q̄le eſt mobile in potētia. ¶ Itē dicit q̄ illō

T. co. 17. ⁊ ſequentibus.

ſcilз q̄ idē nō pōt ſeipſum mouere eſt p̄n̄ᵐ meta⁽ᶜᵉ⁾: ideo tollere illud eſt auferre p̄n̄ᵐ ingrēdi veritatē in meta⁽ᶜᵃ⁾. ¶ Scd̄a rō eſt talis. mā ⁊ efficiēs nō coincidūt in idem

Tex.co.70. Tex.co.10.

numero. 2° phy. ḡ nec agens ⁊ patiens. ¶ Item 5° meta. mouens refert̄ ad mobile realr̄: ſed eiuſdē ad ſeipſuз nō eſt relō realis. pbatio: q̄a relatiua realr̄ ſunt realr̄ oppoſita: ſз oppoſita ſimul nō p̄nt cōpetere eidē. ¶ Itē agēs

9° metaphy. tex.co.10. Tex.co.51.

approximatū paſſo diſpoſito agit neċio: ideo dicit Ariſt. 2° de aīa q̄ ſi ſenſus eēt actiuus, ſemꝑ ageret: ſicut ignis ſemꝑ cōbureret: ſi hiet cōbuſtibile p̄ńs: ḡ eodeз mō volūtas ſemꝑ vellet ſi eēt cā actiua ſue volitionis. ¶ Dices q̄ volūtas libera eſt: ideo nō ſequit̄ q̄ ſemper agat ſicut ignis qui nō eſt liber. ¶ Cōtra. ſaltē ſequit̄ q̄ ſemꝑ pōt agere cū vult ⁊ ſemꝑ pōt velle. ¶ Dices q̄ obm apprehenſuз reqrit̄ ſic̄ cā ſine qua nō: q̄a ſз Augᵐ. Inuiſa poſſumus diligere incognita nequaq̄. ¶ Cōtra. q̄a ſic poſſз

8° tri. 4. ⁊ 9. trini. 3. ⁊ 10. tri. 1. ⁊ alibi.

ſuſtinere q̄ q̄ōlibet agit in ſe. nā ſi lignū approximatum igni cōburat: dicā eodē mō q̄ ignis nō cōburit: ſed lignū cōburit ſe: ⁊ ignis eſt cā ſine qua nō: ⁊ ſic dicaз de oībus. ¶ Item ad p̄ncipale. Omne agens equocū eſt nobilius effectu ſuo: ſed volūtas ſi cauſat volitionē ſuā nō cauſat niſi ſicut cā equoca: igit̄ volūtas vt p̄ōſe eſt cā actiua vl̄ p̄n̄ᵐ ꝑductiuū volitiōis cū ex hoc qḋ eſt p̄n̄ᵐ ꝑductiuз volitionis nō ſit h̄ńs volitionē: ſequeret̄ q̄ eēt nobilior q̄ vt volēs formalr̄. Dicit ḡ illa opīo q̄ itell̄s agens nec mouet itell̄m poſſ̄em nec volūtatē: ſз p̄hātaſma irradiatuз ab itell̄u agēte mouet imediate itell̄m poſſ̄eз: q̄a q̄cūq̄ vbi ſit p̄hātaſma ibi ſit itell̄s. Itell̄s tñ eſt alicubi vbi nō eſt p̄hātaſma: ⁊ ſic ſaluat̄ q̄ mouēs ⁊ motū ſūt diſtincta ſubto. p̄hātaſma igit̄ irradiatū imediate cauſat itellectionē ⁊ volitionē imediatione cauſe: ſed nō imediatione effectus: q̄a prius cauſat intellectionē q̄ volitionem.

Alia eſt opīo doc. antiquoris que ponit eādē ↄ̄ñēз. ſ. q̄ volūtas mouetur ab alio: ſed ponit illud

Hen. quoli. 12. q. 5. Cō. 36. Auerr. Tho. 1. ↄtra gētiles 2° ⁊ 8° phy. ⁊ in. q. de potētia. ⁊ p° pte ſ. q. 77. ⁊. 1. 2. q. 9. ⁊ 3° pte q. 32.

aliud eſſe obm cognitū vel itell̄m. Et hoc ↄfirmat̄ per auc̄teз Auer. 12. meta. qui dicit q̄ balneū in re extra mouet vires ſenſitiuas quas. ſ. mouet effectiue: ſed balneum in aīa mouet volūtatē: igit̄ obз vt cognitū mouet effectiue appetitū. ¶ Itē appetit⁹ ſenſitiuus effectiue mouet̄ ab appetibili ſenſibili: igit̄ ⁊ itellectiu⁹ ab appetibili itelligibili. ¶ Si dicas ↄ̄ hoc: qḋ nō eſt, nō pōt eē cā alicuiꝰ entis: ſed obm itelligibile pōt eſſe non ens in ſe ſimplr̄: ḡ nō pōt eē cauſa volitionis. ¶ R̄ńdent q̄ obm vt cognitum cauſat: ⁊ hoc eſt dicē q̄ itell̄s p̄ intellectionē ſuam cauſat volitionē: ⁊ ſic nō opз q̄ illud qḋ cauſat hoc ſit nihil: cognitio enim abſtractiua nō eſt nihil in intellectu: lз obiectum nō ſit in ſe vel in re extra. ¶ Iſte due opīones cōcordant in hoc q̄ ponunt aliquid aliud a volūtate mouere ipſam: ſed diſcordant in mouente: vt patet.

Contra cōcluſionē in ſe ſunt rōnes p̄ncipales: ⁊ replico eas ſic deducēdo: agens nāle nō pōt

Scз poſt oppoſitum. A

eſſe per ſe cā ↄtrarioꝝ circa idē paſſuм: vt excludat̄ per hoc inſtantia de diſſolōne glaciei ⁊ ↄſtrictione luti: ſed in poteſtate volūtatis nr̄e eſt hic nolle ⁊ velle que ſūt ↄ̄ria

reſpectu

reſpectu vnius obti:ḡ illa nō pōſſ fieri ab agēte naturalr: ergo nō ab obiecto:q̄a eſt agēs nāle. Eſto igiť q̄ obiectū eſſet cā ipſius velle:oporteret tñ eē aliō q̄d eēt cā ipſius nolle. Sed illud aliud a volūtate nō poſſet eſſe niſi obm mali:ſed mali cū ſit q̄d p̄uatiuū nō poſſet eſſe cā actus poſitiui cui° eſt nolle:ḡ opʒ q̄ ſit effectiue a voluntate. ℂ Itē paſſio nō eſt in p̄tāte patientis ſpecialr q̄ñ eſt ab agente nāli:ſed ſi obm eſt agēs naturalr volitionē ꝛ non voluntas:igiť ꝛ volitio nō erit in p̄tāte volūtatis:ꝛ ſi ſic: tūc nec aliq̄s actus alius imperatus a volūtate erit in poteſtate volūtatis:ꝛ ſic nec merebiť nec demerebiť ꝑ volitionē. ℂ Dicit̄ q̄ pro tāto in p̄tāte volūtatis eſt volitio pro quāto pōt determinare itellm ad ꝯſiderationē hui° vel illi°. vel auertere cū ab hoc vel ab illo:ꝛ ſic eſt in poteſtate volūtatis volitio:ſʒ nō q̄ntū ad actū p̄mū. ℂ Cōtra.accipio p̄mā actionē in volūtate cauſatā ab obiecto q̄dcūq̄ ſit illud q̄d opʒ ponere ſm te/illa actio eſt mere nālis:ergo illa nō eſt in p̄tāte volūtatis:nec eni eſt in poteſtate nr̃a q̄n viſis tāgamur ſm Aug^m. Si igiť poſt iſtū actū poſſuʒ mouere itellm ad ꝯſiderādū hoc vel illud: quero per quē actū:nō per iſtū:q̄a iſte nō eſt in p̄tāte voluntatis:ergo opʒ per aliuʒ.de illo alio quero:vtrū eſt.vel eſt ab ipſa volūtate.vel ab obiecto:vel a phātaſmate:ſi a volūtate/habeo ꝓpoſitū:q̄a tūc eſt in eius p̄tāte illa volitio:ꝛ eſt effectiue ab ipſa:ꝛ eadē rōne prima volitio aut eſt ab alio.ſ.ab obto vl̄ phātaſmate:ꝛ ſi ſic:tūc erit actus nālis:ꝛ ꝑ ꝯñs nō plus erit in p̄tāte volūtatis ſic imperare intellectui de cōſideratiōe hui° vl̄ illi° q̄̄ fuerit p̄m° actus. ℂ Ex iſtis deductiōib° pōt colligi talis rō. ſi volūtas pōt ꝯſiderationē hāc imperare ꝛ ſibi oppoſitā. Quero ꝑ q̄d. ſi per ſeipſaʒ hʒ ꝓpoſitū. ſi nō:ſed ꝑ obm mouēs:cū ipſa motio obti nō ſit in p̄tāte volūtatis:q̄a ſm eaʒ neč̄io moueť:igiť nec in p̄tāte hoīs erit volitio ſequēs que iperať per illā motionē:q̄a mouēs q̄d nō mouet niſi inquantum moueť/ſi in p̄tāte eius nō ſit q̄ moueť:nec in p̄tāte eius erit q̄ moueat ad volitionē ſequētē:illa eni nō erit in poteſtate volūtatis:ꝛ ita in toto ꝓceſſu erit volitio nālis ꝛ nō erit niſi ordo ꝛ circulatio motoꝝ ꝛ mouentiū nāliter. ℂ Dices q̄ in ꝯſiderādo per itellm pōt occurrere ipedimentū in illa circulatione actuū:eſt enim iſti phātaſmati p̄mo mouēti cōiunctū aliud ꝛ aliud quaſi vicinum ſibi:ꝛ ideo fortius mouet vel pōt mouere itellm ad itellectionē vl̄ ꝯſiderationē ſui:ꝛ ꝑ ꝯñs volūtatē ad actū volitionis:ita q̄ nō erit neč̄e q̄ obm q̄d p̄mo occurrit cauſet volitionē. Si eni cogito aliq̄d delectabile mouēs appetitū: nō eſt neč̄e moueri ad illud:q̄a pōt occurrere ꝑ ꝯſiderationē itells aliō obm magis mouēs volūtatē:ita q̄ ſiſtat volūtas a p̄ma ſua volitione. ℂ Sed ʒ.ꝯcedo q̄ pōt occurrere ipedimētū a caſu:ſʒ illō nō erit in p̄tāte volūtatis nec ad iperiū ei°.eodē eni mō eſt de appetitu bruti.nam bos videt herbā q̄ mouet appetitū ſuū ꝛ ex illo appetitu moueť ꝓgreſſiue ad herbā:ſʒ ſi in motu illo occurrit obʒ magis delectabile forti° mouēs appetitū:tūc ſiſtiť a p̄mo motu:ꝛ tñ nō libere:q̄a neč̄io moueť ab illo maiori delectabili occurrēte q̄̄uiſ caſualr occurrat. ℂ Aliq̄ dicunt ad rōnē q̄ obm itells occurrit ſub duplici rōne.ſ.ſub rōne illiciti ꝛ ſub rōne delectabilis:vt pʒ in obto fornicatiōis: ꝛ tūc in p̄tāte volūtatis eſt ſiſtere itellm in turpi dimittēdo aliā p̄tē:ꝛ tūc ſeq̄ť mala electio. ℂ Cōtra.q̄ro vl̄ iſte due rōnes equalr mouēt vl̄ nō. ſi equalr.ḡ cauſabunt ſil' nolle ꝛ velle in volūtate reſpcū eiuſdē obti:q̄d eſt ipoſe. Si inequalr mouēt:ḡ alteꝝ mouet efficacius volūtatē ꝛ mouet nālr ꝛ neč̄io:ꝛ ꝑ ꝯñs non erit illa volitio in p̄tāte volūtatis:ſʒ neč̄io etiā ſm illā mouebit itellm:nō igitur poterit ſiſtere cū in alio. ℂ Cōtra illud de phātaſmate.

Agēs equiuocū totale eſt nobilius effectu:ſed phantaſma per ipſum eſt agēs equiuocum totale intellectionis ꝛ volitionis.ergo eſt nobilius omni intellectione ꝛ volitione. igitur phantaſiatio eſt nobilior felicitate phōꝝ quā ponebant conſiſtere in intellectione ꝛ volitione. Nec pōt ſolui per lumen intellectus agentis:q̄a illud nō eſt diſtinctum ſubto a volūtate ꝛ itellu. ergo phātaſma nō poteſt agē in ipſam volūtatē ꝑ ipſuʒ vel in itellm poſſem:nec ēt intells agēs in phātaſma cū nō ſit diſtinctū ſubto ab ipo. agēs.n.ꝛ patiēs opʒ eē diſticta ſubto ſʒ eū. ℂ Itē ſeq̄reť cū in aīa ſeꝑata vel in angelo nō ſit phātaſma:q̄ nō poterūt velle:vel ḡ opʒ q̄ de° imediate cauſet maluʒ velle in angelo vel aliud obtū extrīſecū:ꝛ tūc p̄^a volitio angeli nō fuiſſet culpabil/ex q̄ nō fuiſſet in p̄tāte ſua nec cā actiua eius. Nec eſt ꝓbabile q̄ aīe ſeꝑate vel angeli nullo mō poſſint ſe mouē:ſʒ q̄ ſtarent imobilr vbicūq̄ ponerenť ac ſi eēnt in carcē. Nec valet dicē q̄ phī nō viderūt q̄uō eē poterat noua itellectio in angelis:q̄ de angelis errauerūt:ꝛ vbi falſa ſunt p̄ncipia nō eſt mirū ſi ſequanť falſe ꝯnes. Si tñ ꝯueniſſēt nobiſcū q̄ angeli accepiſſēt eē nouū ſiue eē poſt nō eē:hñt admiſiſſent nouas itellōnes i angel. ℂ Q̄d ēt dicūt q̄ libtas attēdiť in volūtate:q̄ pōt mouere itellm ad diuerſa ꝯſiderādū:nō eſt veꝝ. Nā ex h̄ q̄ itells p̄t diuerſa ꝯſiderare:nō ſequiť q̄ ſit libtas in volūtate. Q̄d ꝓbo multiplr. P̄rio. Nā ſi ſʒ imaginationē Anſel. de caſu diaboli/eēt angelus creat° cū affectiōe cōmoditi ꝛ nō iuſtitie:ſʒ quā attēdiť libtas poſſet adhuc itells diſcurrē ꝛ ꝯſiderare diuerſa.talis ḡ volūtas eēt rōnal:q̄ cognitiua ſua eēt rōnal ꝛ in po^a ad ꝯſiderādū diuerſa. ꝛ tñ iſta volūtas nō eēt liba nec poſſet peccare:ḡ illa idr̃ia cognoſcēdi nō eēt rō libtatis. ℂ Itē 2°. ꝑ iperiū volūtatis appreheſiua ſenſitiua p̄t in diuerſos act° ꝛ oppoſitos:q̄ aliq̄ñ vi ſibi aliq̄d dulce aliq̄ñ amarū.ꝛ ſm h̄ q̄nq̄ ferť in vnū q̄nq̄ in aliō:igiť ſi ꝑꝑ h̄ q̄ ſic p̄t in diuerſos act° itellect°/eēt volūtas liba:tūc appetit° bruti eēt liber:q̄ viſus ei° pōt moueri ad oppoſita videnda. ℂ Item 3°. ideterminatio itells in ſyllogiʒādo in practicis ad vtrāq̄ p̄teʒ eſt cū defectu:q̄ neč̄io opʒ q̄ ſophiſtice ſyllogiʒet ad alterā p̄tē ꝯdictiōis.ꝛ in h̄ eſt itells defectibilis. ſi ḡ libtas eēt in volūtate ꝑꝑ talē ideterminationē in itellu/volūtas eēt liba ex defectibilitate itells. ℂ Itē 4°. q̄.9.meta.c.4. po^a rōnalis vt ſcia vl̄ itells eſt ad oppoſita.ꝛ ſi poſſet exire in actū de ſe ſil' exiret in oppoſita:q̄ eſt oppoſitoꝝ:ſicut ſol in diuerſis paſſis fač oppoſitos effect°:ꝛ ſi idē ſubʒ ſimul reciperet ꝯr̃ia/ſil' cauſaret ea vel nihil faceret in eius ſubto. ſic eſt hic.iō po^a rōnalis vt ſcia vel itells hñs ſciaʒ nō exit de ſe.ꝛ iō opʒ q̄ determiet ad alterū ad h̄ q̄ poſſit exire in actū:ꝛ illud determiatiuū ſm p̄hm ibi eſt appetit°:aut ḡ ſic determiat q̄ nullā determiationē recipit a determiato.ꝛ habeť ꝓpoſitū. ſi aūt nō determiat niſi inquātū determinať ab itellu vt ab obto cognito:ḡ eſt iſta rō ideterminata ſic po^a rōnalis p̄^a.ꝛ ſic prius/ſi exiret in actū exiret in oppoſita:reſtat igiť vt volūtas de ſe determinat. Et iſta rō ꝓcedit de po^a itellectiua q̄ eſt oppoſitorū ꝑ rōnē q̄ eſt ſcibiliū. Q̄d ēt dicūt q̄ finis vt cognit° mouet efficiēs/nō eſt veꝝ. Q̄d ꝓbo. p̄mo q̄ finis ex h̄ q̄ mouet efficientem ad cauſanduʒ eſt alia cauſa ab efficiente. hec enim eſt cauſalitas ſua. igitur finis inquantum finis non mouet efficientem effectiue:q̄ ipſe efficiens mouet effectiue.ꝛ alia eſt cauſalitas vnius ꝛ alterius:aliter non eſſet alia cauſa:ſed in agentibus a propoſito/finis nō mouet niſi ſit cognitus ab agēte a ꝓpoſito. igiť finis vt cognitus nō mouet effectiue. ℂ Itē 2° q̄ oē mouens effectiue eſt efficiēs. ſi ḡ finis moueat effectiue/finis erit efficiēs. ſʒ oē per ſe agēs ſeu efficiens agit ꝓpter finē. ergo ols finis

Marginal notes, left margin:
3° ſcd lib. arb.
Al. rñi ſup
Argu. ſpūſ ... ſcotic.

Marginal notes, right margin:
B
Nō efficax ʒ opinantem.
T.c.10.
B
2° phy. t. c. 49.

mouebit ꝓpter finē: ſed finis eſt ꝓ̇mum mouēs ꝛ mouet
prius omni alia cauſa: ſi igiṫ moueat ſe ꝓpter finē: adhuc
vt finis in alia motione mouebit ſe effectiue ꝓpter finē:
ꝛ ita īfinities mouebit ſe ꝓpter finē: ꝛ idem infinities erit
finis ſuipſius: q̄a pōt īfinities mouere: vł cuiuſlibet finis
erit alius finis in infinitū. ¶ Et etiā dicunt ꝙ mouens ꝛ
C motū diſtinguunṫ ſubiecto. Nō eſt verū. nā ſubm reſpe-
ctu ꝓprie paſſionis nō eſt tn̄ cauſa mālis ſed effectiua.
aliter nō eſſet neceſſitas inherētie paſſionis ad ſubm: q̄a
cauſalitas māe ſiue potentie paſſiue eſt ↄ̄dictionis ex 9°
Te.c.17. meta. que nō eſt neceſſitas ſed ↄtingētis inherētie. igitur
nō eſt neceſſe efficiens ꝛ effectū diſtingui ſubiecto. Silr
in grauibus ꝛ leuibus eſt ꝓ̇n^m intrinſecū mouēdi: q̄a mo-
uent ſe vt pꝫ alibi: diceṫ ꝙ graue mouet ſe ↄ̄ſecutiue nō
Vide.8.di.2.q.10. effectiue. Cōtra: ſi motus iſte non eſt cauſalr ab aliquo: ḡ
deus: ḡ tranſit de nouo ꝛ nō a ſe erit ab aliquo: nō eſt da-
re ꝙ moueṫ ab aliquo alio: igiṫ ꝛc. ¶ Silr aīatus auget
ſe: igiṫ ꝛc. ¶ Item per impedimentū impediṫ agens ne
agat: ḡ ſoluto impedimēto aliq̄d agit. Aliter dicerē de ſe-
dente tonitruū fieri in celo ↄ̄ſecutiue. ¶ Ideo aliter di-
cūt alīq ꝙ ab obiecto cauſaṫ affectio in volūtate que affe-
ctio cauſat volitionē. ¶ Cōtra: eque ſequunṫ inconueniē-
tia ſiue obiectū cauſet affectionē ſiue volitionē que affe-
ctio ſit cauſa nālis volendi nec̄io cauſans volitionē. ſi vi-
deṫ ꝙ illa affectio non ſit cauſa affectionis in voluntate:
tūc pōt cauſari aliquid ab obiecto qḋ nō neceſſitat volū
tatem. ſ. paſſio aliqua vt cōplacētia vel aliquid huiuſ: ſꝫ
illa affectio neceſſario cauſetur ab obiecto.

Den.q̄li.10.q.0.ꝛ q̄li.13.q.ii.ꝛ quoli.14.q.2.ꝛ.5. **Ad primam** rationē pro illa opione cuꝫ dicitur ꝙ mouēs ꝛ motū debēt eſſe ſubie-
cto diſtincta nec̄io. diciṫ ꝙ verꝫ eſt in corporalibus ſolū.
Credo etiā ꝙ ibi nō nec̄io eſt verū: ſaltē dico ꝙ in ſpiri-
tibus eſt ſimplr falſa: q̄a deus nō poſſet vnū angeluꝫ ita
D nudū in nālibus creare: q̄n ille ſuis nālibus relictus poſ-
ſet ſuam eſſentiā intelligere: ꝛ ſic idē eſſet mouens ꝛ mo-
tum indiſtinctū ſubiecto. ¶ Ad ꝓbationē ſuā: ꝙ iſta ſūt
eiuſdē rōnis mouens ꝛ motuꝫ eſſe indiſtincta ſubiecto: ꝛ
idē mouere ſe: pꝫ ꝙ alius doctor cōcederet volūtatē mo
Thomas. ueri ab obiecto vt apprehenſo ab itellu: ꝛ tn̄ obm vt ap-
prehenſum ab intellu vel intellꝰ oſtendēs tale obiectuꝫ
nō ſunt diſtincta ſubiecto a voluntate: ꝛ tn̄ nō cōcederet
mouēs ꝛ motū ibi eſſe ideꝫ. Sed ego dico ꝙ nō ſolū idi-
ſtincta ſubiecto: ſed vnū ꝛ idem ſimplex pōt eſſe mouēs
ꝛ motū. ¶ Cū dicis quale eſt agēs in actu tale eſt paſſuꝫ
in potētia ꝛc. Dico ꝙ ſi accipiaṫ actus ꝛ potētia vt ſunt
E due ꝓ̇me diuē entis ſic diuidunt oē ens: vnde ꝛ hoc ens ꝛ
idem numero diuidūt: ꝛ iſto modo eſt ↄ̄dictio ꝙ ideꝫ ſit
in actu ꝛ in potētia ſimul reſpectu eiuſdem: q̄a potētia vt
eſt diuīa entis diſtincta cōtra actū eſt nec̄io includens op-
poſitionē vel negationē eius reſpectu cuius poniṫ potē-
tia: vt albū in potētia nō eſt albū in actu: q̄diu eſt in po-
tentia: ꝛ iſto modo eſt impoſſe ꝙ aliq̄d ſic exiſtēs in po-
tētia faciat ſe in actu: nō tamē eſt neceſſe omne paſſiuꝫ vł
motū eſſe ſic in potētia: ꝛ agens ſuū in actu. Alio mō
poſſit ↄ̄ſiderari actus ꝛ potētia: put. ſ. diuidunt potētiā vel
ꝓ̇cipiū actiuū ꝛ paſſiuū per vniuocū ꝛ equocū. In vni-
Reſolo mirabilis infinitarū difficultatū in doctrina Ariſto. ꝛ Auerrois. uocis eni agentibus verū eſt ꝙ tale eſt paſſum in poten-
tia quale agens in actu: ꝛ ideo impoſſe eſt ꝙ idem ſit in
actu formalr tale ꝛ in potētia tale ſimul: tn̄ in actione eq̄
uoca nunq̄ opꝫ hoc eſſe verū: q̄a ibi agens opꝫ eſſe nobi
lius ꝛ virtualr tale. ¶ Et ſi dicas ꝙ nihil idē pōt eſſe ſiṫ
in potētia ad aliud ꝛ actu hr̄e illō eminēter vel virtualr.
dico ꝙ hoc eſt falſum: q̄a hoc nō eſt aliud dicere q̄ꝫ ꝙ ta
le nō ſit capax ſue ꝑfectionis. Videmus aūt ꝙ illi cui na
tura dedit potentiā vt poſſit augmētari dedit ei potētiā

augmentatiuā, actiuā ꝛ effectiuā augmēti ꝛ nutritiuaꝫ, ad
hoc ꝙ poſſit cōſeruari. ꝛ iō abſurdum eſt ꝙ nobiliſſima
forma cuiuſmodi eſt aīa intellectiua nō habeat potētias
actiuas ſue ꝑfectionis accidētalis: ꝛ receptiuas eiuſdem.
ꝛ q̄a nō pōt in talibus formis dari potētia actiua ꝛ paſſi-
ua que ſint diſtincte ſubiecto cū nō ſint potētie organice:
iō nō diſtiguunṫ ſubiecto. ꝛ iō ibi erūt vnitiue ſine diſtin- F
ctione rōne ſubiecti: nō tn̄ ſine diſtinctiōe formali. ¶ Itē
oſtēſuꝫ eſt in 4° li. ꝙ aīa ſeparata hꝫ potētiā mouēdi ſe- di.49.q.14.
ipſaꝫ ad aliud ꝛ aliō vbi. nā ſic moueri cōpetit enti īperfe
ctiſſimo. ꝑfectiones enim diſtincte in natura inferiori de-
bēt eē vnitiue vel nō negari eē in natura perfectiori: ꝛ ad
quā īferior ordinaṫ. ¶ Cū di eſt principiū metaphyſicū.
dico ꝙ nō eſt verum: q̄a principia talia cognoſcunṫ eſſe
vera notis terminis ab oībus rōne vtētibus vel ſaltē ſa-
pīētibus: ſꝫ notis terminis illius ꝓ̇ncipij nō pꝫ illud prin-
cipiū multis ſapiētibus eē verū. Vel pōt dici ꝙ ſi intelli-
gaṫ potētia pro principio receptiuo ꝛ actus pro forma qua
agēs agit: tūc nihil eſt aliud dicē q̄ꝫ ꝙ nihil eſt receptiuuꝫ
qḋ hꝫ rōnē actiui vel eminētioris: ſꝫ hoc pꝫ eſſe falſuꝫ de
ſubā reſpectu ꝓprie paſſionis vel alterius accidentis re-
ſpectu cuius eſt actiua: ꝛ cuius eſt receptiua. ¶ Si dicas
ꝙ agēs virtualiter tale non pōt facere ſe formaliter tale:
q2 habēs aliquid mō eminētiori faceret ꝙ haberet illud Achilles adverſariorum.
mō minus eminēti: qḋ eſt īpoſſibile. ſicut patet de ſole q̄
eſt calidus virtualr: ꝛ de deo in quo eſt virtualis potētia
producēdi aſinū: vel in quo virtualr perfectio aſini cōti-
neṫ: ꝛ neutrū pōt eſſe formalr tale. ¶ Rn̄deo in talibus
exēplis cōmittiṫ nō cā vt cā: q2 q̄n in aliq̄ re ſunt plures
proprietates rōne quarū ꝓprietatum poſſit ſibi aliq̄ plura G
ineſſe: ꝛ in vna alia re eſt vna iſtarū ꝓprietatū rōne cuius
dicanṫ illa plura debere eidē ineſſe cōmittiṫ nō cā vt cā:
ſic in ꝓpoſito. ¶ Et iō dico ꝙ vł'r hec ꝓpoſitio ꝙ nihil
exiſtēs virtualiter tale vel mō eminētiori exñs tale pōt
eſſe formalr tale. eſt ſimplr falſa ex terminis. Et ſi eſt vera Cōtrarius in effugarū ꝛ reflexio efficaciſſime. f. de ſole.
nō eſt vera niſi rōne māe in qua eſt. ꝓbatio. ſicut in exē-
plo tuo ſi ꝓ̇ciſa cā eſt ꝙ aliq̄d nō p̄t recipe aliquā formaꝫ
formalr ſic: q2 mō eminētiori hꝫ eā: tūc oppoſituꝫ erit cā
oppoſiti: ꝙ. ſ. ſi nō hꝫ mō eminētiori vel virtualr eam ꝙ
poterit eā recipe formalr vel mō minus eminēti. Cū igiṫ
ſaturnꝰ non ſit calidus virtualr poterit fieri formalr cali-
dus. qḋ eſt falſuꝫ. Rō igiṫ q̄re ſol virtualr calidus nō p̄t
fieri formalr calidus nō eſt: q2 eſt virtualr calidus: ſꝫ q2
caliditas eſt q̄litas ſenſibilis que nō eſt nata recipi niſi in Cā doctrinalis ꝛ ſubtiliſſima: q̄ cuiuſcūq̄ actualitat...
corpore mixto: corpus. n. ſolis q2 nō eſt corpus ſic mixtū
ꝛ cōpoſitū, nō pōt recipe formalr calorē. iō ſol virtualr
calidus nō pōt eē formalr calidus vel cāre in ſe calidita-
tē. ſicut ignis qui ſi frigeſieret ſubtracto infrigidāte, q2 eſt
virtualr calidus, fieri poſſet a ſeipſo formalr calidus: ſic
pꝫ de aq̄ ſūme calefacta q̄ ſubtracto calefaciēte reducit
ſe ad frigiditatē. nō ergo rōne qua ſol eſt calidus virtua-
liter nō pōt nō eē calidus formaliter. Nec ēt ex^m de deo H
valet: q2 nō ex eo ꝙ deus ꝑfectiones oīum virtualr hꝫ ꝛ
mō eminētiori: iō non pōt eas hr̄e formalr: ſꝫ ex eo ꝙ eſt
eſſentia ſimpliciſſima in qua nō pōt eē cōpoſitio rei ꝛ rei
vel q2 ꝑfectio dei eſt īfinita: iō nō pōt recipe aliā ꝛ aliam
rē. ꝓpoſitio igiṫ vł'r intellecta eſt falſa. vn̄ credo ꝙ vł'r oē
ſubiectū virtualr ↄtinet paſſionē ſuā ꝛ tn̄ formalr recipit
eaꝫ: ꝛ hec vi ſnīa ph'i. 7. meta. vbi dicit ꝙ ad hoc ꝙ ḡeṫ Te.c.32.
quātū ꝛ quale nō opꝫ p̄cedere nec p̄exiſtere niſi ſubam.
¶ Ad aliā de mā ꝛ efficiēte que nō coincidūt di ꝙ in vo Den.q̄li.13.q.ii.
luntate poſſumus duo cōſiderare: vel inquātū eſt appeti
tus vel inquātū eſt libera: inquantū libera efficit: inquan-
tum appetitus recipit: ita ꝙ eſt ibi diuīa intētionis in vo-
luntate inquantum eſt appetitus ꝛ inquātum eſt libera.

I ℂ Hoc nõ bene capio:q2 prima rõ ꝯſtituẽdi ſpẽz aliq̃
eſt dña vltima eſt ꝓxima rõ recipiẽdi ꝓpriã paſſionez.
nõ enĩ recipit homo riſibilitatẽ rõne aĩalis:ſed rõne qua
rõnalis. Ratio aũt formalior volũtatis eſt magis liber
tas q̃ȝ rõ appetitus:quare eſt rõ magis recipiẽdi ĩquãtũ
libera:ſicut rõ libertatis eſt magis rõ cõſtituẽdi.per illã
etiã rñſionẽ pȝ ꝙ quelibet ſpẽs poſſet agere in ſe ita bñ
nõ libera ſicͭ libera:ita ꝙ rõne mãlis ſiue gñis poſſet re
cipere:⁊ rõne dñe vel forme poſſet efficere. Manifeſtũ
etiã eſt ꝙ cũ aqua calefacta redit ad ꝓpriã nãlitatẽ ⁊ fri
giditatẽ ꝙ tota aqua agit ⁊ tota patiť. forma enĩ nõ agit
Henri. quere vr. 2. t. 8. vi. primi. in mãm ſuã quã actu ĩformat. ℂ P. Iſte doc. dicit alibi
ꝙ genus ⁊ dña dñt penes ĩtẽtiones. ⁊ dicit ꝙ dña inten
tionis nõ arguit ꝙ ſit res alia ⁊ alia:igiť ipſe hȝ ꝯcedere
K ꝙ volũtas cũ agit ĩquãtũ libera ⁊ patiť ĩquãtũ appetit⁹
rõne eiuſdẽ realitatis ꝑ agit ⁊ patiť. ℂ Ideo concedo ꝙ
per eãdẽ realitatẽ ꝑ eſt volũtas receptiua actus ⁊ effecti
ua eiuſdẽ:nec ꝑ aliã rõnẽ realẽ elicit ⁊ recipit niſi ꝑ aliaȝ
rõnẽ cauſatã ab intellͧu nr̃o. Cũ igiť dĩ ꝙ mã ⁊ efficiens
nõ coĩcidũt. dico ꝙ Ariſt. 2° phy⁹ vbi hoc ſcribiť loquiť
ibi de mã que eſt ſubȝ trãſmutationis realis:que eſt alia
q̃ȝ ſit ſubm̃ receptiuũ:de quo nũc loqmur ꝙ coĩcidit cũ
efficiẽte. ℂ P. Mã .i. ſubm̃ nõ coincidit in idẽ nuõ cum
efficiẽte qͦd dĩ ꝓprie efficiẽs diſtinctũ ꝯ agẽs:ſic enĩ effi
cere trãſit in mãm extrinſecã ſicut ⁊ factio:ſed nõ ſic trã
ſit actio agẽtis ꝓprie loquẽdo de agẽte:cuius. ſ. actio eſt
tm̃ ad intra. ℂ Ad illud de relõibus oppoſitis:dico ꝙ
relõnes reales ſunt in triplici dña:quedã ſunt relõnes q̃
L hñt dependentiã eſſentialẽ vt cãe ad cauſatuȝ. Alie ſunt
relõnes originis:que tñ nõ hñt dependẽtiã iter ſe:vt pa
ternitas ⁊ filiatio in diuinis. Alie hñt depẽdentiã accidẽ
talẽ mutuo vt mouẽs ⁊ motũ:motũ enĩ nõ depẽdet eſſen
tialr̃ a mouẽte:q2 nõ depẽdet niſi rõne illius accñtis qͦd
recipit. q2 qd enĩ eſt de eſſentia moti ſuppoĩť motũ.
ꝑme due relõnes repugnãt in eadẽ nã vľ ꝑſona ſiue ſup
poſito. ℂ 2⁶ repugnãt in eadẽ ꝑſona vel ſuppoſito:quia
nullũ ſuppoſitũ ꝓducit ſe:ſed nõ repugnãt tñ in eadem
nã ſi illa eſt illimitata:ſicut pȝ ꝙ in nã diuina eſt ꝓducẽs
⁊ ꝓductũ. Sed relõnes tertio mõ dicte nõ repugnant in
M eodẽ ſiue nã ſiue ſuppoſito:q2 idẽ põt acq̃rere ſibi ⁊ effi
cere in ſe ꝑfectionẽ ſuã accñtalẽ: ⁊ ſic accñtalr̃ depẽdere
a ſe. vñ dico ꝙ nõ repugnãt ex rõne relõnũ oppoſitaȝ:
Il. vt. vt oppoſite ſũt. ſ. ꝙ nõ poſſint fundari in eodẽ: ſȝ q2 hñt
depẽdẽtiã eſſentialẽ. ℂ Ad ꝓbationẽ cũ dĩ relatiua rea
lia eſſe oppoſita ⁊ oppoſita nõ ſiunt ſimul. dico ꝙ relati
ua realia huiꝰ denolatiue accepta nõ ſũt ſic oppoſita:ꝙ
ſcȝ vnũ denolatiue ſumptũ neget ſuũ correlatiuũ:vt. ſ. ꝙ
ſequať ſi eſt actiuũ. g̃ nõ eſt paſſiuũ ſicut iferũt ꝯ̃ria:vt. ſ.
ſi hoc eſt albũ. g̃ nõ eſt nigrũ:ſed in abſtracto bñ inferũt
vt ſi eſt actio:ergo nõ eſt paſſio:vel ſi eſt motio actiua:g̃
nõ eſt motio paſſiua:tñ nõ repugnãt quin poſſint ſimul
N eſſe in eodẽ ſicut repugnat albedo ⁊ nigredo. ℂ Ad aliud
ſuſtinẽdo ꝙ q̃ꝯ̃ȝ volũtas ſit actiua:tñ itellectio vel obm̃
apprehenſuȝ eſt illud ſine quo nõ:ſicut ponũt aliq ꝙ itel
lectio ſine phãtaſmate nõ eſt in actu:⁊ hoc facit nãlis or
do potentiaȝ:cũ dĩ ꝙ tũc pari rõne poſſet dici ꝙ lignuȝ
agit in ſe ⁊ cõburiť a ſe pñte igne:⁊ ignis eſt ſine quo nõ:
⁊ ſic de aliqͥs diciť ꝙ nõ eſt ſile:q2 ignis approximatus
huic cõbuſtibili ⁊ illi equalr̃ diſpoſito equalr̃ cõburit ⁊
vniformiter ipȝ lignũ. duob⁹ aũt oſtenſis volũtati:q̃uis
equalr̃ diſpoſitis non ſemꝑ equalr̃ vult voluntas:⁊ ideo
pȝ ꝙ illud cõburi nõ põt eſſe actiue a ligno ſicut volitio
a volũtate. Sed hec rñſio nõ ſufficit:q2 diceret aduerſa
rius ꝙ hoc eſt:q2 a lignum naturalr̃ comburit ſe preſente
igne:ſicut cauſa ſine qua non:ſed volũtas libere. Uel ſic
ſolue inſtãtiã ſm aliã reportationẽ. ℂ Cũ arguitur ꝙ tũc a.l.repor[m],
ſuſtineri poſſet ꝙ qͦlibet ageret in ſe. puta ꝙ lignũ cõbu
ret ſe pñte igne ſicut cã ſine qua nõ. nõ ſequiť q2 nos vi
demus ꝙ iſte ignis appoſitus aliq cõbuſtibili q̃ȝ ligno cõ
burit illud. ⁊ iõ ſcim⁹ ꝙ cũ calefacit hoc lignũ ꝙ eſt actio
ſua. ℂ Sȝ hoc nõ ſufficit. nã ego ſemꝑ dicam ꝙ cuicũqȝ
cõbuſtibili appliceť ignis ſi illͦ cõburať. hoc erit ꝑ actio
nẽ ſuã ꝓpriã in ſeipſuȝ neceſſitate nãli. tñ nõ ſine igne ꝑ
ſente ſicut cã ſine qua nõ ſolũ. ℂ Dico igitur hic ꝑmo ꝙ
opȝ in hac mã ẽt ſm eos dare aliqd prius:qͦd tñ nõ ſit cã
efficiẽs ſȝ ſit cauſa ſine qua nõ. Et hoc ꝓbo per ipſuȝ qui
hãc opĩ. ponit. nã ſm ipſum intellectus non eſt cã intelle
ctionis:nec voluntas volitionis:ſed ſolũ phãtaſma eſt cã
vtriuſqȝ. ⁊ tñ ſm eum impoſſibile eſt phantaſma prius
cauſare volitionẽ niſi prius natura cauſet intellectionez.
⁊ ita ponit intellectionẽ eſſe cãm ſine qua nõ ipſius voli
tionis:qͦd igiť voce negat dictis ſuis affirmat. ſ. cãm ſine
qua non. Intellectio enim ſm eũ eſt prior natura volitio
ne:tñ in illo genere cauſe ſe hȝ reſpectu volitionis:quãdo
enim aliquis effectus precedit alium effectũ ordine natu O
re nõ põt cauſa exire in actũ cauſandi effectum poſterio
rem nõ prius cauſato effectu priori illa prioritate. Exem
plum. ſol nõ poteſt illuminare poſteriorẽ partem mediȷ
niſi prius natura illuminet partẽ ꝓpinquiorez:⁊ tñ pars
propinqua illuminata:nõ hȝ aliquã rõnez cauſe reſpectu
illuminationis partis magis diſtantis: q2 ⁊ ipſa imediate
illuminatur a ſole imediatione cauſe. vnde eſto ꝙ phan
taſiatio vel obiectũ apprehẽſum reqͥrať ad hoc ꝙ ſit vo
litio:nõ tamẽ reqͥritur niſi ſicut cauſa ſine qua non. ℂ 2°
ad auctoritatẽ Ariſto. 2° de anima. cũ dicit ꝙ ſi ſenſus eẽt
actiuus ſemꝑ ſentiret:dico ꝙ effectus prior nõ depende
ret ab effectu poſteriore:⁊ ſi eſſet effectus ſimplr̃ primus
non dependeret ab aliquo effectu:ſed ſoluȝ a ſuis cauſis.
prima aũt potẽtia inter potentias aĩe eſt ſenſus exterior.
ideo eius effectus non dependet ab aliquo effectu:ſed ſo
lum a ſuis cauſis. Si igitur ſenſus exterior eſſet actiuus:
⁊ haberet in ſe ꝑn[m] ſufficiens effectiuum ſenſationis ipſe
ſemper ageret. Sed ſic non eſt de intellectu ⁊ voluntate:
q2 volitio eſt effectus poſterior intellectione naturaliter.
⁊ intellectio phantaſmate vel phantaſiatione: ⁊ propter
illum ordinẽ neceſſariuȝ non poteſt cauſari volitio a vo
luntate niſi prius cauſetur ab intellectu intellectio. ⁊ ſimi
le eſt de intellectione reſpectu phantaſmatis vel phanta
ſiationis:q̃ꝯ̃ȝ igiť ſenſus ſemꝑ ageret vel ſentiret ſi eſſet
actiuus:nõ tñ opȝ hoc dicere de volũtate:nec ẽt de itellͧu.
ℂ Dico 3° ad inſtãtiã de ligno calefactiuo ſui: cũ dĩ ſi ita
eſſet de voluntate: ita poſſet dici de quocũqȝ alio. ſ. ꝙ li
gnum cõburit ſeipſum pñte igne qui eſt cã ſine qua non.
concedo ꝙ exñs in actu primo mouẽdi ſe ſeipſo actiue ⁊
nõ alio exit in actũ 2[m]. ſicut hñs ſciaȝ in actu ꝑmo nõ in P
diget aliquo effectiuo vel motiuo ducẽte ipſuȝ ad actum
cõſiderãdi:niſi hñs ꝯ̃ctũ ꝑ[m] deficiat in aliquo qͦd nẽcĩo re
quiriť ad hoc qͦd poſſit exire ad actũ 2[m]: ſicut q̃uis ocu
lus hoĩs q̃ nõ põt imutare mediũ hñet actũ ꝑ[m] vidẽdi:nõ
tñ poſſet videre rẽ in tenebris. Sȝ rõnabile eſt ꝙ tã no
bilis ꝑfectio aĩe cuiuſmodi eſt volũtas qua aĩa eſt in actu
ꝑmo poſſit exire in actũ 2[m] quo aĩa formalr̃ ꝑficiť in actu
2° nullo alio actiuo reqͥſito. Sȝ ad huiuſmodi paſſiones
que ſunt calefieri ⁊ humectari q̃b⁹ corrũpiť nã ligni ⁊ nõ
perficiť nõ põt poni rõnabilr̃ ipſuȝ lignũ habere actum
primũ ſeu ꝑn[m] actiuum quo actiue pñte igne ſicut cã ſine
qua non ſolũ reducat ſe ad actũ illũ 2[m]:quo nã ligni cor
rũpiť. ℂ Si ẽt inſtes ſic:effectus non dependet a cauſis
prioribus quantum ad ſuũ fieri niſi a materia ⁊ efficiẽ
te. Cum igitur obiectum reſpectu actus volitionis non ſe

bꝫ nec vt mã nec vt efficiens:igiẽ volitio nõ dependebit
ab obiecto:ꝛ ſic eſſe poterit ſine obiecto. ❡ Patet ſatis
per pdicta huius obiectionis ſolo:lꝫ enĩ effectus depen
deat ſolũ a cauſis prioribus quãtũ ad ſuũ fieri p ſe ꝛ ſuũ
a.l.per accñs neceſſarium. vel cõcomitãs ſm actũ neceſſario. eẽ per ſe mã.ſ.ꝛ efficiẽte:põt tñ depẽdere ex alio tãq̃ ex
illo qd eſt pexactũ nccio. ❡ Si dicas etiã q hñs actum
pmũ põt eẽ ratio ſufficiẽs actus ſcdi nõ in ſe ſed in alio.
❡ Cõtra.ſi nos ponam' q h potẽtia pma eſt actiua:pu
ta calefactiua q̃ro qd reducit ipſaꝫ ad actuꝫ.Vbi gfa.qd
reducit po'' calefactiuã ad actũ pſente ligno:certũ eſt q
T.c.2.t.3. nihil niſi ipſamet po' actiua dicẽte Ari.5ᵒ meta.q ad idẽ
genus cãe reducunẽ ars ꝛ edificator:ſed ars non reducitẽ
ad actum niſi a ſe reſpectu artificiati:ergo potẽtia actiua
eſt de ſe ſufficiẽs pm̃ eliciẽdi actionẽ ſuam que eſt actio
vera de gñe actionis:cuius terminus eſt operatio.forma
igiẽ que nõ hꝫ actũ pmũ vl pm̃ actiuũ niſi reſpectu act'
ſcdi imanẽtis ſeu opationis que eſt termin' iſtius actio
nis poterit hẽe huiꝰ actũ ſcdm imanentẽ a ſeipſa:ſic po'
actiua que nõ eſt nata exire in actũ ſcdm in alio receptũ
C vel in aliud trãſeuntẽ exit a ſeipſa pſente obiecto in actũ
illũ. ❡ Ad aliõ cũ dĩ cã equiuoca totalis eſt nobilior ſuo
effectu vel pducẽs equocũ eſt nobilius pducto:verum
eſt q eſt nobilius termino formali pductionis:rõne cuiꝰ
Q pductũ qd eſt cõpoſitũ vnũ per accñs dicitẽ pductũ:vñ
volũtas eſt nobilior volitione:non tñ opꝫ q ſit nobilior
volũtate ſub volitione formalr exiſtẽte:imo nobilior eſt
volũtas volẽs actualr rõne bone volitionis q̃ȝ voluntas
ſolũ volẽs virtualr.poniẽ exẽplũ q nõ opꝫ pducẽs eſſẽ
nobilius pducto ſimplr niſi.ſ.rõne termini formalis:de
accidẽte gñato in hoie de nouo ab alio accñte:qd quideꝫ
accidẽs nõ gñatẽ:puta albedo:ſed homo albus:ꝛ tñ non
opꝫ q generãs albũ ſit nobiliꝰ hoie albo. ❡ Ad illud de
balneo ſi ſuſtineatẽ q obm mouet potentiaꝫ effectiue:lꝫ
nõ ſit cauſa totalis:põt tunc ſuſtineri q balneũ itra mo
uet vt efficiẽs:ꝛ extra vt finis.Suſtinẽdo tñ q ſit tñ cã
ſine qua nõ:ꝛ nullo modo mouẽs effectiue:tũc opꝫ gloſa
re q non mouet effectiue per ſe ſed per accñs. ❡ Dices
cauſa p ſe eſt prior cauſa p accñs:ſed obiectũ prius eſt nã
ꝛ origine volitione volũtatis vel volũtate volente:g ꝛc.
R ❡ Dico q cã per ſe eſt prior cã per accñs:vel nã vel pfe
ctione:nõ aũt ſemper origine vel nã:ſicut amotio vel fra
ctio trabis eſt cauſa per accñs:deſcenſus grauis eſt prior
natura cauſa per ſeipſius motus grauis:cauſa etiã p acci
dens reducitẽ ad cãm per ſe priorẽ vel ad ſeipſam:vt eſt
cauſa per ſe reſpectu alterius effectus ſicut fodiens fodi
tione eſt cauſa per accñs inuentionis theſauri:ꝛ eſt cauſa
inuentionis aque per ſe:ꝛ vt per accñs reducitẽ ad ſeipſaꝫ
vt per ſe:vel reducitẽ ad aliã per ſe priorẽ perfectione:vt
dictũ eſt. ❡ Ad aliud de appetitu ſenſitiuo qui mouetur
ab appetibili.dico q eſt ad oppoſitum:q2 ex hoc mouetẽ
appetitus ſenſitiuus ſic:q2 nõ eſt liber:ſꝫ alius eſt liber.
vnde Dam.4.2.ac.23.2.lib.dicit q ſenſitiuus ducitẽ ꝛ nõ
ducit:ſed intellectiuus ducit ꝛ non ducitur.

Dico ergo ad.q.q nihil aliud a volũtate eſt cau
ſa totalis volitionis in volũtate.vna
S ratio preter pdictas eſt iſta.aliqd euenit in rebus ↄtingẽ
ter.Et voco cõtingẽter euenire euitabilr euenire:aliter ſi
oĩa ieuitabilr euenirẽt nõ opꝫ ↄſiliari neqꝫ negociari:vt
c.vltimo. dicit Ari.p pihermenias.q̃ro ḡ illud qd ↄtingẽter euenit.vnde vl
a qua cauſa eueniat.nõ a cauſa determinata:q2 pro iſto
inſtãti pro quo eſt ſic determinata effectus nõ põt eueni
re ↄtingẽter:ḡ a cauſa ideterminata ad alterutrũ oppoſi
torũ:aut ḡ illa cauſa põt ſeipſaꝫ determinare ↄtingenter
ad vnũ illorũ cũ nõ poſſit in vtrũqꝫ ſimul:ſicut dicit Ari.
T.c.10. 9ᵒ meta.de potẽtia rõnali:vel non põt ſeipſam determi
nare:ſed aliud determinat ipſam ad vnũ illorũ ſi põt ſe
ipſam determinare ad vnũ illorũ ↄtingẽter vel nõ ineui
tabiliter habetẽ ppoſitũ.Si ab alio determinatẽ ad vnũꝫ
illorũ:vel ergo neceſſario vel ↄtingẽter.Si neceſſario ef
fectꝰ euenit ieuitabilr:ſi determinãs ↄtingẽter ꝛ euitabilr
ad vnum illorũ determinat:ita q poſſit determinare ad
aliud tale determinãs nõ poteſt eẽ niſi volũtas:q2 oĩs cã
nãlis actiua eſt determinata ad vnũ effectũ:vel ſi cã nã
lis eſt indeterminata nõ põt ſeipſaꝫ:nec aliã determinare.
Dices:iſta indeterminatio eſt ex pte intellectus ſic repre
ſentãtis ipſiꝫ obiectũ volũtati:vt fore vel nõ fore. ❡ Cõ
tra.intellectus nõ põt determinare volũtatẽ indifferen
ter ad alterũ ↄtradictoriorũ:puta hoc fore vl nõ fore niſi
de vno demõſtrãdo ꝛ de altero paralogiçãdo ſiue ſophi
ſtice ſyllogiçãdo:ita q in cõcludẽdo decipiatẽ.ergo ſi illa
cõtingẽtia qua hoc põt fore vel non fore ſit ab intellectu
dictãte:ſic pꝑter ↄcluſiones oppoſitas ſm hoc a volũta
te dei vel a deo nihil cõtingẽter euenirent:q2 ipſe nõ palo
giçat nec decipitẽ.Sꝫ hoc eſt falſum ꝛ iprobatũ di.8.pmi
li. ❡ Itẽ intellectus agit mõ maxie nãli.per Augu.3ᵒ de q.vltima.
tri.ꝛ in mltis alijs locis.iõ intellectũ ponit pm̃ appropria
tũ reſpectu pductionis filij in diuinis:qui maxie nãliter
producitẽ.ergo itellectꝰ minime eſt cã indeterminata re
ſpectu alicuius effectus:ſꝫ determinata. ❡ Dices.phs di
uidit nãm cõtra itellectũ ꝛ ↄtra agens a ppoſito:nõ igiẽ
intelligit q itellectus ſit cã per modũ nature. ❡ Dico q 2.phy.tc.cõ.49.
intellectus põt accipi vel per ſe ſm q eſt quedã potẽtia
operatiua tali opatiõe diſtincta cõtra operationẽ volun
tatis.ꝛ ſic quãtũ eſt de ſe nãliter agit:vel ſm q eſt potẽ
T tia practica reſpectu agibilis extra:ꝛ ſic pro eodẽ phs hꝫ
artẽ:itellectũ:ppoſitũ:electionẽ:ꝛ appetitũ. ꝛ iſto mõ ac
cipiẽdo itellectũ diſtinguit agẽs per itellectuꝫ ↄ agẽs per
nãm:ꝛ illo ſcdo mõ freqũẽter loquitẽ de itellectu fere per
totũ librũ ethiᶜ.ꝛ.9.meta.ꝛ.3.de aĩa.ꝛ 2ᵒ phy.de potẽtia T.c.10.
rõnali:ſꝫ pmo mõ parũ loquitẽ phs de itellũ. ❡ Itẽ ſine per totũ.
oĩ ↄdictiõe poſſet itelligi appetitus itellectiuus nõ potẽs T.c.49.
ſe determinare ſi appeteret p modũ nãe.ſic ſingit Anſel.
de caſu diaboli.c.12.Qr eẽt vnus angelus qui hẽt itelle Ut ſupra di
ctũ ꝛ appetitũ tñ reſpectu affectionis cõmodi ꝛ nõ data ctum eſt.
eẽt ei affectio iuſti.iſte angelus non poſſet appetẽ niſi tñ
intelligibilia.ꝛ hoc per modũ nãe.ſicut appetiꝰ ſenſitiuꝰ
appetit ↄueniẽtia ſm ſenſum. Sꝫ ſi libertas in appetitu
intellectiuo eẽt cauſata nãliter ab itellectu nõ poſſet eſſe
aliquo mõ appetiꝰ itellectiuus ꝛ nõ liber nec ẽt itelligi.

Ad primũ principale:ḡ diceret q obiectũ mouet
volũtateꝫ effectiue nõ tñ vt totalis cã:
ſꝫ vt aliquid ibi faciẽs:tũc nõ eẽt gloſanda auctoritas q
mouet.ſ.metaphorice:ꝛ tũc auctoritas eẽt pro me:vel ſu
ſtinẽdo ꝛ dicẽdo q appetibile mouet appetitũ tñ meta
phorice:tũc dꝫ intelligi q ſicut appetibile mouet appeti
tuꝫ metaphorice:ita appetitus ſic motus mouet effectiue
mẽbra ad exequendũ vt acquiratur illud appetibile. Et
cũ dĩ equiuocaret de mouẽte hoc nihil valet:q2 non opꝫ V
q oĩa ordinata ſm rõnem cauſandi ſint ordinata in vno
genere cauſe:cã enim efficiẽs ordinatur ad finalẽ que eſt
cauſa alterius generis que mouet metaphorice. vñ põt
dici q Ari.aſſignat ibi ordinẽ cauſarũ q̃litercũqꝫ mouẽ
tiũ.Et nõ eſt mirãdũ ſi gloſatẽ auctoritas Ariſt.ſic qñ au
ctoritas vna dignior ꝛ ſuperior.ſ.ſcripture gloſatẽ mirabi
liter:vtpote q vna pars illiꝰ auctẽtis referẽ ad quẽlibet ſan
ctũ:ꝛ altera ſolũ ad chriſtum:que tñ vĩ apparẽtius loq de
vno ꝛ eodẽ ſicut iſta:qui potuit trãſgredi:ꝛ nõ eſt tranſ
greſſus:qui potuit tranſgredi ad quẽlibet ſanctũ referri:ꝛ Eccl.31.
nõ eſt tranſgreſſus:ad ſolũ chriſtum. ❡ Ad aliud conce Vide magiſ
do q voluntas eſt potentia actiua.Et cum dicitur q po in.3.diſt.n.

cap. penul. et pñcibidē di. 16.q.1.ad ſi.

tentia actiua eſt pñ^m trāſmutādi aliud inquātū aliud. dī que ibi dat diffinitio potētie factiue: et ꝯcedo que idē nō pōt facere ſeipſuz. ¶ Sed dico aliter que Ari. in 5° et 9° meta. vbi hoc dicit. ponit exēplū de medico q ſanat ſeipm: qui tñ nō eſt aliud a ſeipſo: ſed inquātū medicus eſt ſanans: eſt aliud a ſeipſo inquātū ſanat. Sanaṫ enī inquātū īfirm⁹ nō inquātū medicus. Sic dico in ꝓpoſito que volūtas inquātū po^a actiua que pōt elicē ſuā volitionez eſt alia formalis rō a po^a vel rōne recipiēdi ſuā volitionē ipſaz ꝑficientē. vnde ly inquātū: aliud, reduplicat formalē rōnē aliā ſolū: qn mouēs et motū ſunt īdiſtincta ſubto: ſed qn ſunt diſtincta ſubto reduplicat rem aliā et rōnē aliā. ¶ Ad aliud dico que accidēs ꝑ accñs nō niſi a ꝑncipijs īrinſecis alicui⁹ entis oriṫ. cū enī cauſare tale accñs per accidēs: puta volitionē nullā ꝑfectionē tollat a cauſante: vel imꝑfectionē ponat in recipiēte: qa potius ipſuz ꝑficit: ꝯcedēdū eſt que talis forma ꝑfecta: puta volūtas poſſit cauſare in ſe volitionē que. ſ. eſt tale accñs per accñs. ¶ Itez opz ponere que tale accidēs per accñs cui⁹ eſt volitio ab aliquo ꝓcedat: nec poteſt poni vt ꝓbatū eſt ſupra que ꝓcedat: niſi ab illo quod cōtingenter ſe habz ad illud: ideo illud non valet. ¶ Ad aliud de potētia ꝯtradictionis: qō eſt in potentia cōtradictionis ad aliqua nō ſe determinat ad vnū illorū. dico que aliqua eſt forma in potentia contradictionis: vt ſcia que eſt contrarioꝝ: et iſta non poteſt ſe determinare: qa eſt diminuta et imꝑfecta quātū ad hoc: et reſpicit vtrūqz ꝯtrioꝝ. vnde Ari. vult que ſi ex ſe ſine alio determinante ꝓcederet ad actū: ſimul ꝓduceret ꝯtria. Alia eſt forma in potētia īdeterminata: ꝑfecta tñ et nō diminuta obiecto ſibi pñtato cui⁹ eſt volūtas: et iſta pōt ſe determinare: et eciā alia. vnde Ariſt. 9° meta. qa dixerat que ſcia eſt ꝯtrioꝝ: et tamē ad nullū illoꝝ poteſt ſe determinare: ideo ſubdit determinatū. hoc autē dico appetitum vel probereſim. potētia igiṫ rationalis perfecta cuiuſmodi eſt voluntas: quis ſit ī cōtradictorioꝝ: poterit determinare ſe obiecto preſente ad vnum illorum.

A.d.c.3.t.10. (margin)

M.l.ꝯtioꝝ. (margin)

¶ Hec eſt gratia operans et cooperans etc.

Vero circa diſtinctionē 26^m: in qua Magr̄ agit de adiutorijs gratuitis: que habuerūt ꝑmi parētes ad reſiſtendū malo angelo, queriṫ vnū. Utrum gr̄a ſit in eēntia aīe vl̄ in po^a. Qz in eſſentia ꝓbo: qa eſſentia ꝑus exit a deo que po^a. igiṫ prius reducit in deū. ꝯñtia ꝓbaṫ. tūz per Diony. qa res reducunṫ in deū eo modo quo exeunt a deo. tum qa ſicut quelibet creatura hz deūz pro primo efficiente: ita et pro vltimo fine. ¶ P̄. Eſſentia eſt īdeterminatior que potētia: igiṫ magis īdiget determinari que potentia: ſed gr̄a poniṫ tanque formalr̄ determinās aīam indeterminatā: ꝗ etc. ¶ P̄. Gr̄a ſemꝑ eſt ī actu ſuo: po^a nō: ꝗ nō eſt in po^a. p^a ꝓpō ꝓbaṫ: qa actus gr̄e eſt gratificare: ſz gr̄a ſp̄ gratificat. ꝯñtia ꝓbaṫ: qa habitus nō pōt ſp̄ eſſe in ſuo actu: niſi illud cuius eſt ſit in actu. ¶ Itē acceptatio eēntie ſufficit ad acceptationē potētie et nō ecōuerſo: ergo gr̄a que eſt pñ^m acceptādi dz poni per ſe in eēntia. ꝓbatio aītis Geñ. 4. Reſpexit deus ad Abel et ad munera eius. ¶ P̄. Cū eſſentia ſit pꝛior eſſentialr̄ in eſſe ipſa potētia: igiṫ ſilr̄ in acceptatione. ¶ P̄. Forma determinans ad agendū magis debet poni in ꝑncipali agente que in inſtrō: eſſentia eſt ꝑncipale agens: et potētia ſicut inſtrale ſm̄ Anſel. de ꝯcor. c. 19. ꝗ etc. ¶ P̄. Corrñdētia dz eſſe imaginis recreate ad imaginē creatā: imago creata requirit vnitatē eēntie et trinitatē potētiaꝝ: ꝗ et illō ī qō recreaṫ regrit vnitatē gr̄e perficientē eſſentiā et trinitatē virtualr̄

A (margin)

Li. c. hiera. (margin)

A (margin)

A.l. recreatione ad imaginē creationis A.l. quo. (margin)

perficientē potētiā. ¶ Oppoſitū. gr̄a eſt aliqua forma in aīa ſm̄ que probaṫ di. 17. ꝑmi li. ſz nō eſt paſſio vel potentia. ergo habitus ſm̄ illā diuiſionē phī. 2. ethi. oīs aūt habitus eſt in potentia. qz opus hñtis bonū reddit. ergo etc. ¶ Item eadem eſt gr̄a operans et cooperans: ſed cooperans eſt in potentia voluntatis. igitur etc.

a.l. virtual' per ſcientias potentiam. c. 5. (margin)

Hic dicitur que gr̄a eſt primo in eſſentia: qō ꝓbaṫ per Augu. de laude charitatis: qz ipſa eſt radix et vita oīum bonorū. Ibidez ēt charitas eſt vita moriētiū. vita aūt et mors pertinēt ad eſſentiam. ergo etc. ¶ Cōfirmaṫ. qz ſi ibi ponaṫ, dat eē ſupernāle et primūz. igiṫ pari rōne poterit dare agere ſupernāle: nō aūt daret eſſe per ſe ſupnaturale, ſi tñ eſſet in potētia: cū tñ neceſſe ſit oē agere ꝑcedere eē: et eē nāle ꝑcedere agere nāle: et eē ſupernāle agere ſupernāle. Uel aliter arguitur ſic: agere ꝑſupponit eſſe. igitur qō dat agere naturale vel ſupernaturale dat eſſe tale: ſed gratia dat agere anime: igitur dat eſſe: ſed eſſe eſt ipſius eſſentie. igitur etc.

Thō. in pri. dis. ar. 3. idez bz. 1. 2. q. 110. arti. 4. quere Bo. di. et q. precedenti. (margin)

Contra iſtā poſitionē arguitur duplr̄. ꝑmo: qz cum gratia ſit realr̄ cū gloria: vl̄ ꝑ ſe ſit diſpō ad eā: ſequiṫ que per ſe ſit in eodē ſubiecto in quo eſt beatitudo. beatitudo aūt nō eſt ꝑ ſe in eēntia ſz in potentia. ꝗ etc. ¶ Rñdeṫ que beatitudo principalr̄ eſt in eēntia: et redundat mediāte illa in potētias. ſm̄ que ſunt capaces eius ſm̄ magis et min⁹: ꝑus et poſterius. ꝑmo mō aīa eſt deiformis ſicut carbo ignitus ex ſpāli illapſu dei. ¶ Cōtra. ergo circūſcriptis potētijs poſſet aīa eē beata per ſe. et ita eēt beatitudo nō in aliquo actu 2°: neqz ēt in attingēdo obiectuz vltimū. nā nō attingiṫ obiectū (vt obiectū) niſi per actuz 2^m: qui ꝯuenit aīe vt eſt potētia. ¶ Itē beatitudo non eſt niſi qz ſatiat et quietat beatū: hec quietatio nō pōt eē niſi ꝑ cōiunctionē ad obiectū beatificū: ꝯiunctio aūt nō eſt niſi ꝑ actū aliquē qui tñ eſt potētie. et hec eſt ſnīa phī: ponētis que beatitudo eſt in actu. ¶ Preterea. Si beatitudo poneret in eēntia et cū eiuſdē rōnis ſit gr̄a in eēntia in via et in patria. ergo nūc aīa eēt beata: lz minus que in pr̄ia. ꝯñs eſt falſuz. ergo et aīs. ꝯñtia ꝓbaṫ: qz nūc hz actū p^m eiuſdem rōnis per te, cū iſto in quo eſt eēntialiter btītudo. ¶ Reſpōdeṫ que ita poſſet argui de actu ſicut de gr̄a ſi eēt in potentia: qz eiuſdē rōnis eſt actus nūc et tūc. Nec valet inſtare de actu vidēdi et lumine glie: qz iſta per ſe nō ꝑtinēt ad gloriā. ergo etc. ¶ Dico que arg^m de actu ꝑmo cōcludit que nūc eēt aīa beata: lz min⁹ que tūc: nō autē ſi ponaṫ beatitudo in actu 2° etiā diligēdi: qz ille nō eſt eiuſdem rōnis in via et in pr̄ia. Si. n. itellectio ſit per ſe cā partialis reſpectu volitiōis ſic dicit. 3. opi. in. q. ꝑcedēte. ſequiṫ que viſio et cognitio enigmatica que ſunt itellectiōes alteri⁹ rōnis poſſint ꝯcurrere ad volitionē ſimplr̄ alteri⁹ rōnis. et hec fuit vna rō tacta ſupius ꝓ 3^a opi. qz idē obiectū diuerſimode cognitum poteſt diligi diuerſis actibus etiam ſm̄ ſpeciem. ¶ Si aūt ſuſtineatur que voluntas ſit tota cā volitionis et fruitionis: tūc difficilius eſt ſaluare que beatitudo ꝑncipalius cōſiſtat in fruitione. Illud. n. quo diſtinguiṫ formalr̄ perfectū ab imꝑfecto, ſm̄ que imꝑfectū: dī eſſe ꝑfectius in illo: ſz ſi fruitio in pr̄ia et in via ſunt eiuſdem ſpēi: qō vī, ſi ſola volūtas ſit cā fruitionis, et obiectū eſt idez, et habitus īdē: tūc beat⁹ ſm̄ que beat⁹ diſtinguiṫ a nō beato ꝑ viſionē et nō per fruitionē que eſt vnius rōnis in vtroqz. ergo viſio eſſet nobilior fruitione. Suſtinendo tñ que volūtas ſit tota cauſa act⁹ ſui poteſt dici que cauſa actiua que eſt illimitata ad diuerſos effectus, concurrentibus illis que requiruntur, eo modo quo requirūtur, cauſat diuerſa: ſicut ſol conſtringit lutum et diſſoluit glaciem propter diuerſam diſpoſitionez in paſſo: voluntas aūt eſt cauſa illimitata habēs diuerſas volitiones ſpecie in virtute ſua: ideo

De hoc vide in. 4. di. 49. (margin)

Hen. quol. 13. q. 12. (margin)

12. meta. t. c. 51. (margin)

cōcurrentibus viſione ⁊ cognitione enigmatica: que ſunt diuerſa ſpecie ⁊ per ſe requiſita ad actum voluntatis: poteſt voluntas cauſare diuerſos actus ſpecie: ⁊ ſic fruitio ſpecie poteſt diſtingui in via ⁊ in patria.

¶ P.ſcdo. Qñ aliqua forma eſt ideterminata ſm vtutẽ actiuã ad plura: illud qḋ ꝑciſe reſpicit vnã actionẽ determinatã nõ perficit eã inquãtũ eſt ideterminata: ſed inquãtũ eſt potẽtia determinata reſpectu illius actiõis. Ex.ᵐ ſi aĩa eſt ideterminata ad plẽs actus incõuenientes ſibi ſm plures potẽtias ſapia vel quicũqʒ hitus itellectualis alius nõ ꝑficit aĩam inquãtũ ideterminata: ſed ꝑciſe inquãtũ itellectus. Et rõ ꝓpõnis eſt iſta: qa ſi ꝑficeret eã inquãtũ ideterminata ſʒ vtutẽ actiuã: ḡ eque poſſet eã ꝑficẽ in ordine ad quẽcũqʒ actũ ſuũ. Silr ſi ꝑficeret eã ꝑciſe in ordine ad determinatũ actũ: ita ꝑficeret eã ſi tñ eẽt poᵃ actiua determinata ad iſtũ actũ ⁊ nõ ideterminata ad plẽs: ſʒ gr̃a tñ ꝑficit aĩaʒ in ordine ad dꝫterminatũ actũ. ſ. meritoriũ: ḡ. ſ. ſolius volũtatis ſm Anſel. de ꝯce. vgi. ca. 4. ⁊ alibi frequẽter: ḡ ꝑficit ꝑciſe inquãtũ eſt illa poᵃ: cuiꝰ eſt talis actus: hec eſt volũtas: ḡ ⁊c. ¶ Cõfirmaṫ iſta ratio: qa ſi poſſet ꝑficere vel ꝑficeret eſſentiã aĩe: vt eẽntia: poſſet redũdare in actũ ꝑoris potẽtie. ſ. intellꝰ: ⁊ ſic actus itellꝰ vt ꝑcedit actũ volũtatis poſſet eſſe gratificabilis ⁊ meritorius: imo ſi ſolus intellꝰ eẽt ſine volũtate in eẽntia illa poſſet eſſe gr̃a ⁊ meritũ. ¶ Cõcedi põt ꝯclo iſtaꝝ rõnũ: qa iſte habitus qui ꝓbatus eſt eſſe ſupnãlis diſ. 17ᵃ ꝑmi ꝑficit potẽtiã aĩe ⁊ determinatã. ſ. volũtateʒ: qa in ordine ad obm determinatũ talis potẽtie ⁊ etiã actũ: nõ aũt ꝑficit eẽntiã: qa ipſa vt ſic nullũ reſpicit obiectũ nec aliquẽ etiam actum. ¶ Confirmaṫ per Anſel. de ꝯce. virgi. c. 3. Oĩs iuſtitia ⁊ iniuſtitia eſt formalr̃ in volũtate: gratia eſt quedã iuſtitia ⁊ rectitudo: ergo ⁊c. ¶ Item oppoſita ſũt circa idẽ: gr̃a ⁊ pctm̃ ſunt oppoſita: ſed peccatũ eſt in voluntate ſm Anſel. vbi prius. igitur ⁊ gr̃a.

B

Ad argumenta in oppoſitũ dico ꝙ gr̃a determinat ad opatiõnẽ gratuitã ſicut ptinet ad habitũ determinare: ⁊ hoc mõ poᵃ eſt indeterminata ideterminatione ꝓxima ⁊ nõ eſſentia. ¶ Ad aliud dico ꝙ etſi gratificare. i. gratũ reddere ſignificetur actiue: nõ tñ eſt agere: ſicut nec albedinẽ facere parieteʒ albũ eſt agere: ſed iformare parietẽ. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ acceptatio poᶜ ſufficit ad acceptationẽ eẽntie: ⁊ nõ ecõuerſo. ſicut eñ ſi hõ poſſet videre actũ alterius diligẽdi ꝓpter illũ actũ acceptaret totũ ſuppoſitũ: ita deꝰ ꝑmo acceptat actũ libere elicitũ a potẽtia: nõ quidem acceptatione gñali qua acceptat oẽm creaturã: qa ſic ꝑmo eſſentia acceptaṫ ſed acceptatiõe ſpãli qua ordinat acceptũ ad btitudinẽ. Acceptat aũt ſic ꝑmo ⁊ ꝑncipalr̃ potẽtiã q̃ eſt ꝑmo beatificabilis: ⁊ per illã ipſaʒ eſſentiã. ¶ Et cum obijciṫ de Abel ⁊ muneribꝰ eius: dico ꝙ actꝰ exterior nõ acceptaṫ: niſi qa interior nec interior: niſi qa potentia illa cuius eſt actus vel elicitus vel imꝑatus acceptaṫ: ſʒ nõ eſt vlteriꝰ reſoluere illã acceptationẽ iſtius poᶜ in acceptationẽ aliã cuiꝰ ꝑoris acceptati: qa nihil eſt ꝑus acceptabile acceptatione ſpãli niſi mediãte illa potẽtia. ¶ Et qḋ diciṫ ꝙ res reducunṫ in deũ eo ordine quo exeũt a deo. Dõm ꝙ verũ eſt de extremis ꝓductiuis in ꝑſonis diuerſis. nõ autẽ in his que ſunt in eodẽ ſuppoſito: qa eſſentia ꝑus accipit eſſe: ⁊ tñ prius reduciṫ per potẽtiã q̃ꝫ ꝑ operationẽ eius. ¶ Ad aliud de inſtrũo poſſet ꝯcedi maior de inſtrũo extrinſeco: nõ aũt de intrīſeco qḋ eſt idẽ operãti: ſic ipſemet operãs dr̃ inſtrũm inquãtũ hʒ rõnẽ determinatã opatiuã: qa illo mõ accipiẽdo inſtrũm: ſola determinãs actionẽ dꝫ poni in inſtrũo: nõ aũt in ꝑncipali agẽte vt diſtinguiṫ ab inſtrumento debet poni niſi forma ĩ recipiens actionem.

C

Ad pmũ pn cipale.

a. l. reſpiciẽdo.

Ad vltimũ

¶ Hic videndum eſt quid ſit virtus: ⁊ quid ſit actus vel opus eius ⁊c.

Uero circa diſtinctioneʒ 27ᵃᵐ in qua magiſter agit de virtute: inquirẽdo de ipſa. Utrũ gratia ſit virtus: Et nõ: qꝛ ſic ſe hʒ lumen ſupernãle reſpectu virtutũ gratuitarũ ſicut lumẽ nãle reſpectu virtutũ nãliũ: ſʒ lumẽ nãle nõ eſt virtus nãlis: ergo nec gr̃a que eſt lumen ſupnãle eſt virtus ſupnaturalis. ¶ Cõtra. gr̃a eſt habitus ex precedẽti. q. ⁊ nõ vitium. ergo eſt habitus qui eſt virtus.

Opinio fuit hic aliqũ ꝙ gr̃a eſt quoddã lumẽ ſupernaturale ſe hñs ad virtutes theologicas ſicut lumen naturale ad virtutes acquiſitas: ſicut anima ponitur idem ſuis potentijs: vel ſic gratia eſſet radix earum: ⁊ itaqʒ ille tres perficerent in ordine ad lumẽ ſupnaturale qḋ eſt gratia: ſicut virtutes acquiſite perficiunt in ordine ad lumen naturale.

Sed ex hoc ſequereṫ ꝙ fides non poſſet manere informis: qꝛ non poſſet perficere non manẽte illo lumie in ordine ad qḋ ꝑficit. ſicut nec virtus acqſita põt manere virtus nõ manẽte habitudine eiꝰ nãli ad illud qḋ reſpicit: vt ad lumẽ qḋ eſt prudentia. ¶ Et ſi dicaṫ ꝙ eſt aſſignare gradus in gr̃a: ⁊ ſm gradũ inferiorẽ eſt fides: ⁊ ſpes: ⁊ ſm gradũ ſupiorẽ mereṫ nomẽ charitatis: ⁊ ita inferior põt manere ſine ſupiori: ⁊ hoc mõ fides ⁊ ſpes manẽt ſine charitate. ¶ Cõtra h. eadẽ eſſentia nõ põt ita diuerſimode ꝑficẽ potẽtias aĩe. Scdo etiaʒ vr̃ ꝙ iſte tres virtutes theologice eſſent in patria: manebit eniʒ tunc perfecta gratia: ⁊ ita oẽs virtutes ſm illam opi.

Ideo alia eſt opinio que dicit ꝙ gratia formaliter eſt virtus: que eſt charitas: ⁊ q̃cũqʒ excellẽtie attribuunṫ gratie ⁊ charitati ⁊ ecõuerſo. vtraqʒ eniʒ formalr̃ equalr̃ diuidit inter filios regni ⁊ ꝑditionis. 15. de ci. c. 18. vtraqʒ eſt etiã forma vtutis ⁊ neutra põt eẽ iformis: vtraqʒ ẽt cõiungit vltimo fini perfecta cõiunctione qualis põt eẽ in via: ⁊ ſi ponereṫ diſtincta altera ſupflueret: qꝛ reliqua ſufficeret. Et ſm h põt teneri opi. magiſtri. ſicut tenebaṫ di. 17. ꝑmi. ꝙ ſpũſſanctus nõ per aliũ habitũ diſtinctũ a charitate mouet volũtateʒ ad diligẽdũ deũ meritorie. ⁊ diſtictũ ab illo habitu quo aĩaʒ inhabitat qui eſt gr̃a: ⁊ ipſa eſt charitas: ⁊ eodem habitu quo ſpũſſanctus inhabitat aĩam inclinaṫ volũtas in ſuuʒ actũ meritoriũ: non ſic aũt eodẽ habitu quo ſpũſſanctus inhabitat credit oĩa ⁊ ſperat: ſʒ alijs habitibus imꝑfectis: qꝛ actus iſtorũ habituũ requirũt imꝑfectionem. ¶ Sʒ ex hoc vr̃ ſeq diſtinctio inter gratiã ⁊ charitatẽ: qꝛ charitas eſt perfectio ſimplr̃. alˢ enim nõ formalr̃ cõpeteret deo: qui ſm Jo. eſt charitas: gr̃a aũt nõ eſt ꝑfectio ſimplr̃: nec formalr̃ poniṫ in deo. ergo ⁊c. ¶ Rñdeo. charitas diciṫ qua hñs eam hʒ deum carum. ita ꝙ reſpicit deum nõ in rõne diligẽtis ſed in rõne diligibilis. gr̃a eſt qua deus hʒ aliquem gratum: ita ꝙ ipſa reſpicit deum acceptantem ſiue diligentem: non autem dilectũ: non aũt dr̃ gr̃a quodcũqʒ ꝓpter qḋ deus diligit: qꝛ tunc eſſentia diuina in filio poſſet dici gratia: qꝛ ꝓpter eã diligit filiuʒ: ſed illud propter qḋ deus acceptat hñs: vt dignũ beatitudine: dignitate que eſt in correſpondentia meriti ad premium: illud diciṫ gratia: ⁊ ita aliquã imꝑfectionẽ includit illud qḋ eſt gratia: qꝛ talis dignitas aliquã imperfectionem ponit in digno: qꝛ non eſt per ſe beatus. Sic ergo poſſumus concedere ꝙ lʒ idem abſolutum ſit in anima per qḋ aĩa diligit deum vt obiectuʒ: ⁊ per qḋ acceptaṫ ſpeciali acceptatione a deo ⁊ ordinaṫ ad beatitudinẽ: tamẽ alia ⁊ alia ratio

principale ꝑ riſionem ī Bo. diſ. 2. q. prīcibus ⁊ in alijs: ⁊ ſpecialiter in Dug. de caſtro nouo h.

Ric. quol. 4. q. 13. vide eũ diſ. 4. q. 10. ſʒ expreſſiꝰ hʒ in tho. 2. 2. q. 110. art. 3. quẽ vr̃ Ric. īpugnare loco allegato. Al. l. ed.

a. ſ.

A

i. ca. c. 4.

A

eſt in iſto abſoluto:inquātū ſic ⁊ ſic reſpicit deū:⁊ vna rō
B pma.ſ.pncipalis cōpetit ſibi iquantū eſt pfectio ſimplr:
alia cōpetit ſibi vt eſt pfectio limitata:⁊ ita appropriate
ſm pmā eſt charitas:ſm ſcdam dicit grā:⁊ vt ſic ois grā
eſt charitas:lʒ nō ecōuerſo.Sed nec tñ iſta diſtinctio ra-
tionū vel nō ɔuertibilitas ɔcludit ꝙ vbi ɔcurrūt in eadē
oia grā ⁊ charitas ꝙ ſint diſticta ſm formā:ſicut lʒ ſapīa
ſit pfectio ſimplr:⁊ ſapīa talis ſit pfectio limitata:vbi tñ
ɔcurrūt nō ſequit ꝙ hec ab illa ſit forma diſtincta vł ꝙ
ſint diſtincta ſm formaʒ:⁊ tñ ſunt diſtincta abinuicē for-
malr:idē enī eſt qđ eſt in intellu meo ſcia:⁊ qđ eſt acqſi-
tum p doctrinā:⁊ tñ in deo eſt ſapīa ⁊ nō aliqs talis habi
tus limitat⁹.℄ Differūt etiā in rōne cōnotati:qa illđ ab-
ſolutū pōt ɔſiderari vt eſt hñi pn^m operādi:⁊ ſic nō dicit
impfectionē:⁊ pōt eſſe in deo ⁊ dr̄ charitas:pōt etiā cōſi-
derari vt obm dei eſt in me ꝑut deus hʒ me gratū: ⁊ ſic
determinat obm ⁊ dicit grata:eſt tñ idem re.

Ad argumentū pōm ꝙ virtutes acqſite mora-
les pficiunt in ordine ad qđ-
dam lumē qđ pōt dici prudentia que nō perficit in ordi-
ne ad aliud lumen niſi intellectus agentis:prudentia tñ
eſt virtus:ſic in propoſito virtutes ſupnāles perficiūt in
ordine ad virtutem que eſt charitas:⁊ ille vlterius in or-
dine ad finem ſupernaturalem.

℄ Id rō icōcuſſe ⁊ incunctāter teneam⁹ ⁊c̄.

Q Uero circa diſtinctionē 28as in qua
Magr̄ agit de iſufficientia li-
beri arbitrij ſine grā ⁊ de errore Pelagij.
Utrū liberū arbitriū hois ſine grā poſſet
cauere oē pctm̄ mortale.Or ſic. Apłs ad
Ro.2.Gentes que le.⁊c̄.vbi videt Apłs
icrepare iudeos i hʒ ꝙ gētes ſine lege da-
ta ſeruabāt legē.ergo cauebāt ab oi pctō:⁊ tñ (vt videt)
nō habuerūt grāʒ.℄ P.Aug⁹ 3° de libero arbi. Nullus
peccat in eo qđ vitare non pōt.Aut igit aliqs pōt vitare
pctm̄ ſine grā:aut nō.ſi nō:igit nō peccat.ſi ſic,habeo ꝓ-
poſitū:ergo nullū pctm̄ eſt qđ nō poſſit vitari. ℄ Item
Cap.3. Anſel.de libero arbi. Liberū arbitriū eſt ptās ſeruandi
rectitudinē ꝑpter ſe:ergo manēte libero arbitrio manet
ptās eius.℄ Cōtra.in hoc videt eſſe hereſis Pelagiana
ꝙ liberū arbitriū ſufficiat ſine grā.℄ Itē hec hereſis vr̄
potiſſime icrepata ab Aug.de rectitudine iuſtitie.quere.
℄ Item Greg.in Homel. Pctm̄ qđ pnia nō delet mox
ſuo pondere ad aliud trahit.⁊ idem in moralibus lib.25.
cap.10.ſuper Job.34.Conteret multos ⁊c̄.

Hic dicitur ꝙ ꝑpter vba Aug.que adducit cō-
tra Pelagianos nō pōt caueri ab oi
Hen.qlib.6. q.1.Exēplu Bo. hic de pugile ſe co- periēte plʒ. pctō ſine grā.Sed hoc diuerſimode ponit. Uno mō ꝙ
liberū arbitriū poſſit vitare ſingula peccata mortalia:nō
tñ oia.Exemplū ponit de exiſtēte in vaſe pforato:qđ lʒ
poſſit qđlibʒ ſinguloꝝ foraminū obſtruere:nō tñ oia:qđ
enī vnū obſtruit relinquit aliud patēs.Alio modo dicit
Quere Tho. 1.2.q.109.ar. 8.⁊ Hē.q.5. q.10.a qđ⁹ nō multi dicūt hoc.hic. ꝙ liberū arbitriū pōt cōſiderari triplr.Uno modo ante
deliberationē ⁊ tēpus deliberationis. Scđo modo poſt
vtrūqʒ.ſ.deliberationeʒ ⁊ ipſum tempus deliberationis.
Uel tertio modo poſt tempus deliberationis elapſum:
non antē poſt deliberationē habitam.pmo modo poni-
tur non poſſe peccare mortalr ſed venialiter.ſcđo modo
ponit poſſe vitare omne pctm̄ mortale poſt deliberatio-
nē habitā.tertio mō dr̄ nō poſſe cauere ſi ſit in pctō mor
tali ꝑpter defectū itełł ante tps deliberādi,ꝑpter qđ nō
recte deliberabit:lʒ trāſeat tps in quo hñi potuit delibe-
ratio:⁊ ita tenebit:qꝛ qñ trāſit ɔueniēs tps deliberationi,
ſi nō tunc deliberet,eſt cōſenſus interpretatiuus.

Contra hoc arguit ⁊ pmo cōtra cōcluſionē: qꝛ pec-
catuʒ mortale nō eſt niſi in tranſgrediendo
preceptū dei:ſed ſm Hiero.qui dicit deū pcepiſſe ipoſſiā
anathema ſit. ℄ Reſpōdet ꝙ exiſti in peccato mortali a.l.Aug⁹ cōtra fauſtū li. 22.⁊ habetur di.35.
poſſibile eſt ſeruare pceptū:nō aūt vt manet in peccato:
ſʒ poſſibile eſt ipſuʒ pparare ⁊ diſponere ſe ad grāꝫ:qua
data pōt ſeruare pceptū: ⁊ ita ſi non ppararet ſe illa ipre-
paratio imputaret ſibi in peccatū ſicut exēplificat Anſel
mus de ꝓiciēte ſe in puteuʒ.℄ Alia rñſio:ꝙ lʒ manens Boñ.dł.pñ. di arti.1.q.3. a.l.explicatio-nem.
in peccato mortali poſſet ſeruare pceptū quātuʒ ad eius
explicationē:nō tñ quātū ad intētionē mādātis:qꝛ inten-
tio ſua eſt vt cōſequeret finē per ipſuʒ: nō aūt per illorū
obſeruationē cōſequit aliqs finē niſi obſeruet illa ex cha
ritate.℄ Cōtra.ſi deus pcipiēs intēdebat quēlibet obli-
gare ad ſeruādū pceptū ex charitate.ergo qcūqʒ faciens
opus pcepti ⁊ nō ex charitate peccat mortalr:⁊ hoc tñ de
precepto negatiuo:ad qđ tenet ſemper ⁊ pro ſemp:⁊ ſi te-
neat ad illud ſeruādū ex charitate qñ illud ſeruat nō ex
charitate peccat mortalr.Silr de pcepto affirmatiuo ad
ꝙ tenet pro aliquando:ſi pro nūc non ſeruat ex charitate
peccat mortaliter:⁊ ita quicūqʒ cōmiſit peccatū mortale
ſi poſtea nō occidit:qꝛ deus pcepit non occidere.ſi etiam
non furet:qꝛ deus precepit non furari peccat mortaliter.
Similiter ſi ſeruat ſabbatū etiam: qꝛ deus hoc precepit:
peccat mortalr. Hoc dicere nō videt aliud ꝙ peruertere
oēs qui ſemel cōmiſerūt peccatū mortale: vt nullū bonū
opus ex genere poſtea faciāt:ad qđ tñ alſ ſunt aſtricti cū
tñ ſuadēdi ſint ⁊ monendi ad oppoſituʒ:vt.ſ.faciāt bona
opera ex genere:qꝛ illa diſponunt eos ad gratiaʒ citius ⁊
facilius obtinēdam.ſimilr exiſtēs in charitate pōt facere
aliquod opus precepti nō tunc motus ex charitate:ſed ex
pietate ⁊ manſuetudine nāli: vel ex aliquo alio nō referē
do tūc actualiter ad finē vltimū:ita ꝙ iſta impletio opis
precepti nō eſſet ſibi meritoria:ꝙ ſi teneret ſeruare pce-
ptum ſm intētionē mandantis:vt.ſ.per ipſum poſſit finē
pertingere tenet tunc ad meritū. ⁊ tūc peccaret mortali-
ter faciendo tale opus qđ eſt bonū ex genere ⁊ ex pcepto
qđ eſt abſurdum.℄ Per idem ar. cōtra primā rñſionē:
qꝛ ponamus ꝙ non diſponat ſe aliquis ad gratiaʒ:ſi tunc
ſtat in culpa non pōt ſe ſeruare a culpa.ergo pro tunc eſt
ſibi ipoſſibile ſeruare ſe a culpa:qđ eſt falſum:qꝛ ois cul-
pa eſt volūtaria:ſi autē pro tunc poteſt ſe ſeruare a culpa
qđ ſaltem videtur manifeſtū quātuʒ ad genus opis pre-
cepti redit arg^m primo factū:qꝛ hoc ſufficit ad excuſanduʒ
eum a peccato mortali. ℄ Contra iſtas duas vias ar. in ſ. 3 ɔcłonem opinionis.
ſpāli primo cōtra pmam.ſi in hoc tpe pōt cauere ab hoc
peccato mortali ⁊ illo:⁊ dum cauet hoc cauet omne:⁊ ſilr
de tēpore ɔñti:⁊ ſic de ſemp.ergo ſi poteſt ſemper caue-
re hoc ⁊ illđ ſimul pōt cauere omnia. Aſſumptū ꝙ ſi pōt
cauere hoc peccatū mortale pro tunc ꝙ pōt etiaʒ cauere
illud aliud:⁊ ita oē pro tūc patet:qꝛ voluntas nō pōt ha-
bere ſimul diſtinctos conſenſus qui requirunt ad pecca-
tum mortale:⁊ ad reſiſtēdū peccato mortali:⁊ ita duʒ di-
ſtincte hʒ actū reſiſtēdi huic peccato mortali:nullū aliud
velle hʒ tūc per qđ aliud velle pro tunc peccet mortalr:
maxie ſcđ pſeruādo ſe ab vno peccato mortali fit fortior a.l.Itē pſeruando.⁊c̄.
ad reſiſtēdū alijs. ergo ſi nūc pōt hoc peccatū cauere de
quo tentat:multo magis illud poteſt alſ cauere:⁊ ſic de
alijs.℄ Contra ſcđam viam arguo ſic:tempore illo quo
poſſit haberi deliberatio de hoc peccato.a. aut pōt deli-
berare de.a.⁊ ſequit ꝙ dū deliberat nō peccat mortalr:
cōpleta etiā deliberatione cauere pōt per te: vt non pec-
cet actualr ipſo peccato:nec aliquo alio:tūc aut nō poteſt
deliberare de.a.in illo tpe deliberationis: ⁊ ita non hēbit
vſum rationis. ℄ Or.ſi dicas non poſſe deliberare recte

ꝑpter excecationē intellectus.hoc videt̃ abſurdū:quia vnū peccatū mortale nō facit aliquē intemperatū gn̄ali ſ.ubi. intēperātia:qa vna hyrundo nō facit ver:nec vnus actus virtuoſus vel vicioſus facit hoīem virtuoſum vel vicioſum generalr̃:nec per ↄ̄ſequens ex peccatū generalr̃ circa oīa ꝑncipia operabiliū:ergo pōt hīc rectā deliberationē de multis:de quibus tentat̃ nō obſtante ꝙ ſit in vno peccato mortali. ¶ Similr̃ vitia nō ſunt cōnexa intantū ꝙ vnū peccatū excecet circa oīa ꝑncipia operabiliū ad bn̄ agendū:qa nec etiā vnum peccatū depranat appetitū ꝑ ſe inclinādo ad aliud:imo cū vno peccato pōt ſtare virtus acquiſita ↄ̄traria illi peccato:qa vnum peccatū mortale non corrumpit totū habitū virtutis:igit̃ per iſtos habitus tam acquiſitos circa idem agibile ꝗ̄ acquiſitos circa alia agibilia pōt iſte recte iudicare ⁊ deliberare ſiue de eodē peccato ſiue de alio:⁊ ſi poſſet recte deliberare nec peccet conſenſu interpretatiuo:poteſt per ſe cauere omne peccatum:ergo ſimplr̃ poteſt.

Ad queſtionē pōt dici ꝙ peccatū vno modo pōt accipi pro ipſo actu elicito

A deformi loquēdo de pctō cōmiſſionis. Alio modo ꝑ macula que remanet poſt actū elicitū ſiue pro reatu permanente quouſq; peccatū fuerit deletū per pniam. ſcd̃o mō dico ꝙ liberū arbitriū nō pōt ex ſe cauere omne peccatū mortale pro ſtatu iſto:qa aīa ſine gr̄a aliquo peccato maculat̃ vel originali vel actuali a quo nō liberat̃ niſi ꝑ gr̄am. ¶ Sed ſi querat̃ vtrū hoc ſit ꝑpter imediatā oppoſitionē culpe ⁊ gr̄e:dico ꝙ nō:qa iſta nō eſſent imedia

B te oppoſita pro ſtatu inocētie:tūc enī potuit aliquis eſſe in puris nālibus tā ſine gr̄a ꝗ̄ culpa:ergo nullo mō ſunt imediate oppoſita:nec etiā per cōparationē ad potentiā facientis:qꝛ qualē potuit deus facere volūtatē talē ꝑōt eā reparare poſtꝗ̄ peccauerit:ſ; hoc tn̄ eſt ex lege illa vlt̄ qua nullo modo remittit̃ inimicitia niſi fiat nō tn̄ nō inimicus:ſed etiā amicus ſibi acceptus per gr̄am gratificātem. ¶ Si obijciat̃ quō deus poſſet remittere culpam nō dando gr̄am. videret̃ enī eſſe mutatio in deo ſi nō ponat̃ in ipſo iuſtificato. ¶ De hoc in 4° diſ. 16ª. Et poteſt

A. I. rn̄o dupler. primo mō dī ꝙ ⁊c. Quere in hē. quol. 5. q. 21 in ſolone. vide. 1. dī. 4. q. 6. ⁊ diſtictione. 14. q. 1.

illa opinio ↄ̄firmari per hoc ꝙ illud ꝑceptū. Diliges dn̄m deū ⁊c. eſt ꝑmū a quo tota lex pēdet ⁊ ꝑphete. in Matth. 22. Ad actū igit̃ huius precepti aliqn̄ eliciendū tenet̃ voluntas:ita ꝙ nō pōt eſſe ſemꝑ omiſſio actus huius precepti ſine pctō mortali:qñcūq; aūt voluntas actū hu⁹ ꝑcepti exequit̃ ſ; iſformis ⁊ diſponit ſe de cōgruo ad gratiā gratificātē tūc oblate vel reſiſtet ⁊ peccabit mortalr̃:vel conſentiet ⁊ iuſtificabit̃. ¶ Hec igit̃ opīo nō ponit ꝑtez negatiuā quaſi ꝑpter impotētiā liberi arbitrij abſolute: ſed inquantū ipſū; cōparat̃ ad deū liberalr̃ gr̄az offerentē:libero arbitrio aliqualiter tamē diſpoſito.

Ad argumenta. Ad illud ad Rom. dici pōt ꝙ ſi nō erant obligati ad legem Moyſi niſi filij iſrael:alij gentiles potuerunt iuſte viuere ſeruādo legē nature:⁊ tūc ipſi facti ſunt ſibiipſis lex.i. per legē nature ſcriptā in cordibus eoꝝ interius direxerunt ſe recte viuēdo:ſicut iudei per legē ſcriptā:ſed iſti non bene vixerunt ſine omni gr̄a:qa gr̄a potuit eē in eis ſuppoſita hypotheſi abſq; obſeruatione legis Moyſee. ¶ Ad aliud cōcedi pōt iſta ꝑpoſitio Aug. abſolute ſm̄ iſtam opīonē. Et ad minorē pōt dici ꝙ iſte cui offert̃ gr̄a pōt cauere ne reſiſtat gr̄e:ſed nō poteſt cauere a peccato. Si enim non reſiſtat gr̄e iuſtificabit̃:ſolum igit̃ pōt hoc caueri:ſed non pōt caueri ſtando in peccato prius cōmiſſo. ¶ Ad 3ᵐ reſpondit Anſel. ꝙ quantū eſt ex pte liberi arbitrij poteſt ſeruari iuſtitia:ſ; quādo iuſtitia nō habeatur:iuſtitia ſeruari non poſſit.

¶ Poſt hoc cōſiderādū eſt. vtrum homo aſi pctm̄ eguerit gr̄a opante ⁊ cooperante ⁊c.

Circa diſtinctionez 29ᵐ. in qua magiſter agit de gratia quā primi parentes in ſtatu innocentie habuerunt. Quero vtrū iuſtitiā originalē in adam neceſſe ſit ponere aliqd̄ donū ſupnaturale. Et nō:qꝛ ſi ponit̃:ponit̃ ꝑpter rectitudinē excludētem oēm rebellionē potētiarū: ⁊ ꝑpter imortalitatē pro ſtatu illo habitā. vtrūq; iſtorū pōt ſaluari ex puris naturalibus:qꝛ vtrūq; iſtorū eſt pena:pena aūt nō eſt ſine culpa ꝙ mors ſit pena patet. de rebellione etiam ꝑbatur:qꝛ pugna potentiarum inferiorum ad ſuperiores pena eſt. ¶ Preterea. Volūtas in puris nālibus ſuis eſt recta: qa nō fuit facta a deo curua: ⁊ ita rectitudo eſt ab origine. ḡ originaliter cōuenit homini:⁊ per cōſequēs iuſtitia:qꝛ rectitudo voluntatis eſt iuſtitia:ergo voluntas in puris naturalibus h; iuſtitiam originalē. ¶ Preterea. Si tn̄ eēt donū ſupnaturale. ergo peccatū originale tn̄ eſſet carentia iſtius doni ſupnaturalis. ergo aliqs factus in puris nālibus actu eēt equalis illi qui per pctm̄ amiſiſſet iuſtitiaz originalē:⁊ ita eēnt equaliter puniēdi:qd̄ vr̄ incōueniens. ¶ Cōtra. nālia manet integra in pctōre ſm̄ Diony. iuſtitia originalis nō manet. p; ꝑ effect⁹ ſibi aſſignatos. ḡ ⁊c. 4. de di. no.

Hic dicitur ꝙ preter iſtā rectitudinez infuſam ſi qua fuerit op; ponere in volūtate rectitudinez que eſt ſicut qualitas in quātitate:cui opponit̃ curuitas naturalis inflicta ipſi volūtati:quā ipſa incurrit peccādo:⁊ ex iſta curuitate ſeqt̃ inobediētia virium inferiorū:qꝛ ſ; volūtas recta poſſit eis dn̄ari : nō tn̄ voluntas ſic incuruata. Exemplū ponit̃ de virga recta:⁊ poſtea incuruata cuius rectitudo eſt naturalis:nō tn̄ ita ꝙ ſit de eſſentia eius:⁊ declaratur iſtud:qꝛ al's nō videtur ꝙ poſſit ſaluari ꝙ peccatū vulneret in nālibus. Si enim corrumperet tn̄ aliquod donū gratuitum ſpoliaret tn̄ in gratuitis. ergo ad hoc ꝙ vulneratio ponat̃ in naturalibus:op; ponere aliquā rectitudinē que priuet̃ per pctm̄. Si ergo ponat̃ aliquod donū ſupernaturale ꝑter illā rectitudinē: op; dicere ꝙ iuſtitia originalis includat vtrūq;: qꝛ ſi tn̄ attēdit̃ ſm̄ illud donū equales eſſent iſte qui eſt in puris naturalibus ⁊ peccator. ⁊ ſicut deducit quoddā arᵐ ſuū opponendo ſequeret̃ ꝙ eſſent equaliter puniendi. Hen. quol. 6. q. 11. circa medium. ſ. vltᵐ.

Contra iſtud obijcit̃:qꝛ ſm̄ iſtā poſitionē nō videt̃ poſſibile volūtatē peccare niſi habeat rectitudinē naturalē:que poſſet corrūpi per pctm̄. ſtat igitur ſine iſto addito in ſola eſſentia ſua ipſa nō poterit peccare:qd̄ videt̃ abſurdū:qꝛ ipſa pōt iuſtitiam tenere:hoc eſt velle ↄ̄corditer dictamini legis naturalis:⁊ nō eſt neceſſe ita velle:qꝛ libera eſt:ergo pōt peccare. ergo nō op; ponere talē qualitatē vt eius oppoſita curuitas inducat̃ per pctm̄. ¶ P̄. Nō tn̄ ꝑpter illā curuitatē vr̄ eſſe rebellio potētiarum:qꝛ voluntas ex libertate ſua nāli vr̄ melius ⁊ magis dominari virtutib⁹ īferioribus ꝗ̄ ex illa q̄litate accidētali:qꝛ ipſa ſm̄ eēntiā ſuā eſt ſuprema poᵃ:igit̃ non erit iſta qualitas tota rō dominādi:ita ꝙ ſi ipſa nō iſit nō dominet̃ volūtas. ¶ Preterea tunc poſſet cognoſci per rōnē nālē hūc ſtatū nō eſſe nālē : qꝛ manifeſtū eſt nūc eē rebellionē in potētijs inferioribus. ⁊ per te nō pōt eē niſi corrūpat̃ rectitudo volūtatis. ↄ̄ñs eſt incōueniēs:qꝛ ꝑclariſſimi pн̄i ad hoc ꝑtingere nō potuerūt. ¶ P̄. Iſta rectitudo corrupta eſt totalr̃ per pᵐ peccatū mortale. igit̃ cū 2ᵐ pctm̄ ita formalr̃ ſit pctm̄ ſicē pᵐ:op; ꝙ ita corrūpat ipſā 2ᵐ ſicut pᵐ. S; ſcd̃m nō pōt illā rectitudinē corrūpere:qꝛ

pere:q2 iam nõ manet.ergo nec pͥᵐ eſt peccatũ ex hoc ꝙ cor
rũpit iſtã.¶ P̄.Jlla rebellio vĩ eſſe in hoĩe exiſte in pu-
ris nãlibus:igiẽ nõ eſt ꝓpter aliquã curuitatẽ quã incur-
rit volũtas per peccatũ.ꝓbatio añtis:nãle eſt vnicuiqʒ ap-
petitui ferri in ſuũ appetibile:ꝛ ſi eſt appetitus non liber
naturale eſt ei ſumme ferri quãtũ põt:q2 ſicut talis appe-
titus ſm Dama.4.z.ducitẽ ꝛ nõ eſt in ptãte ſua eius actus
ita nõ eſt in ptãte eius itenſio actus:quin agat quãtũ põt.
igiẽ cuʒ appetitꝰ ſenſitiuus exñs in puris nãlibus habeat
3. Expl. ꝓpriũ appetibile ꝛ delectabile ſũme haberet tendere in
illud quãtũ eſt ex ſe:ꝛ illud tendere ĩpediret actuʒ rõnis:
q2 adhuc eſſent iſte potẽtie in eadeʒ eſſentia ſicut mõ:ꝓp
quã vnitatẽ ĩpediunt ſe mutuo in actibus ſuis intenſis:ſʒ
Aui.6.nãlium.ergo deberet conari ratio ad ĩpediendum
iſtaʒ delectationẽ ſummã partis ſenſitiue:ꝛ nõ poſſet infe
rior potentia cohiberi ſine aliqua triſtitia ꝛ difficultate in
ipſa exiſtente:q2 ſicut ipſa ſumme inclinaẽ ad hoc ita ex
parte ſui ſumme remittiẽ ad oppoſitũ:igiẽ ibi eſſet rebel
lio:q2 inclinatio potẽtie inferioris ad delectandũ ꝯtra iu-
diciũ rõnis:ꝛ difficultas in refrenãdo illũ appetitum.

A **Poteſt dici** ergo ꝙ ſi originalis iuſtitia habuit illũ effectũ facere.ſ.perfectã trangl-
litatẽ in aĩa quãtũ ad oẽs potentias:ita ꝙ natura inferior
nõ inclinareẽ cõtra iudiciũ ſuperioris:aut ſi inclinareẽ q̃tũ
eſt ex ſe:poſſet tñ a ſuperiori regulari ꝛ ordinari ſine diffi
cultate ſuperioris ꝛ ſine triſtitia inferioris:cuʒ hoc nõ ha-
buerit potẽtia facta in puris nãlibus:neceſſe eſt ipſaʒ po-
nere donũ ſupnaturale quo ſit iſta tranquillitas ꝑfecta in
aĩa.¶ Ex hoc põt formari 2ᵃ rõ.volũtas enim cõiuncta
appetitui ſenſitiuo nata eſt ꝯdelectari ſibi:ſicut intellectꝰ
coniunctus ſenſui natus eſt intelligere ſenſibilia:ꝛ ſi talis
voluntas multis appetitibus ſenſitiuis cõiungiẽ nata eſt
cõdelectari illis oĩbus:ꝛ ita nõ tñ illuʒ appetitũ non põt
retrahere ſuo delectabili:ſine aliqua cõtraria inclinatione
Reſolo nota bilis q̃onis. ex pte iſtius appetitus ꝛ difficultate.Sed nec ẽt ſeipſum
vĩ poſſe retrahere ſine difficultate:a cõdelectando illi ap
petitui:ad hoc igiẽ vt ſe delectabiliter retrahat:opʒ eam
in aliud ferri ſibi delectabilius q̃ ſit illud delectabile ap-
petitus inferioris cui cõdelectareẽ.ſi hoc nõ eſſet.igiẽ ad
hoc ꝙ voluntas poſſit ſe retrahere delectabilr̃ ab oĩ dele-
ctatione inordinata cuʒ aliqua vi inferiori oportuit aliq̃d
ex ſe ipſi voluntati eſſe delectabilius q̃ aliq̃d delectabile
alicuius vis inferioris:ꝛ cũ nihil ſit tale ex parte ipſius vo
luntatis opʒ aliquid fuiſſe in volũtate ſupnãle quo fieret
ſibi finis delectabilior q̃ aliq̃d delectabile alicuius appe-
titus ſenſitiui:ꝓpter quã rõnẽ delectabilius ſe retraheret
a cõdelectãdo appetitui ſenſitiuo q̃ recedẽdo ab illo de-
lectabili.ſ.ſine.Si igiẽ in pͥmo hoĩe fuit ille effectus.ſ.ꝑfe
cta trãquillitas ꝛ erat effectus originalis iuſtitie:illa iuſti-
tia fuit donũ ſupnãle:q2 fecit deũ delectabilioreʒ volũta-
ti q̃ aliq̃d appetibile ſenſibile:q̃d nõ potuit eſſe ex aliquo
dono nãli ipſius volũtatis.¶ Sed nunq̃d ex hoc tolliẽ
oĩs rebellio vt potentia inferior delectabilr̃ ſe retrahat a
ſuo delectabili ꝓprio.¶ Rñꝰ.ſi voluntas abſtinet dele-
ctabilr̃ a condelectando potentie inferiori:totus hõ dele-
ctabilr̃ abſtinet a delectabili appetitus ſenſitiui iferioris:
nõ aũt totus hõ cũ triſtitia abſtinet ſi vis illa iferior abſti
net cuʒ triſtitia.hoc enim cõuenit homini ſimplr̃ q̃d ei cõ
uenit ſm potentiã ſuperiorẽ:nec ꝓpter hoc ab eo negaẽ:
B ꝛ ſi nõ cõueniat ei ſm potẽtiã inferiorẽ.¶ Et ſi dicaẽ ꝙ
ipſa potentia inferior ex parte ſui delectabilr̃ obediat ra-
tioni:tunc videẽ ꝙ oporteat aliq̃d ponere in potentia in-
feriori quo ſic delectabiliter feratur in delectabile volun
tatis:nõ eniʒ videẽ ꝙ ex nã illius potentie eſſet delectabi
liter auelli a ſuo delectabili:nec etiã erat ex natura ſua in-
quantũ eſt inferior volũtate delectabilr̃ auelli a ſuo dele
ctabili ab ipſa volũtate:q2 iſte ordo eẽntialis manet nũc:
ꝛ tñ nũc nõ eſt talis delectatio:oporteret eniʒ ponẽ in ſin
gulis potentijs appetitiuis inferioribus ſingula dona:ita
ꝙ quelibet per ſuũ donũ delectabiliter moutereẽ a volun
tate:ꝛ ipſa voluntas per donũ ſuũ delectabiliter moueret
ſe ad potentias inferiores:ꝛ ſi eſſent talia plura dona:po-
tiſſimũ tamen fuit iuſtitia originalis que fuit in volunta-
te.per illud eniʒ donũ voluntas quaſdã delectationes ap-
petitus ſenſitiui ꝓuenifſet nec vnq̃ ille ineſſent:puta adul
terandi cuʒ puella aliena.quaſdam imperaſſet ꝛ bene eis
fuiſſet vſus homo puta cognoſcẽdi ſuã obediẽdo ꝓcepto
diuino:illi.ſ.creſcite ꝛ multiplicamini ꝛc̃.ita ꝙ iſtas dele-
Gene. 1. ctationes licitas q̃nq3 habendas pro tunc q̃nq3 infuiſſent
nõ habuiſſet voluntas ꝓ fine:ſed ad finem debituʒ retu-
liſſet:a quibuſdã ẽt delectabilibus licitis q̃nq3 habendis
q̃nq3 auertiſſet:ſicut ab illa delectatione que nõ erat ha-
benda niſi pro tẽpore:ꝛ q̃dcũq3 iſtoꝝ ſiue preuenire ſiue
bene vt habitas:ſiue auertere ab habẽdis delectabilibꝰ:
voluntas delectabilr̃ faceret per donũ illud ſupnãle:quo
delectabilius fuit ſibi fini vltimo inherere:ꝛ oĩbus ordia
tis ad illũ q̃ ab illo ſeparari inherendo alicui delectabili
nõ ordinato ad iſtum fineʒ.iſta oĩa ex puris nãlibus ſuis
nõ potuit hñe:ꝛ ſi ex ſe haberet aliq̃d donũ:cui hec oĩa cõ
uenirent:nec ꝓpter hoc eſſet delectata:ſʒ totus hõ delecta
retur cuius iſta erat principalis potentia delectandi.Nec
forte neceſſe eſt ponere ꝙ nullus ſenſitiuus appetitus po
tuit tunc triſtari:potuit eniʒ viſus tunc videre turpe viſi-
bile:ꝛ auditus audire turpe audibile:ꝛ vtrũq3 potuit of-
fendere appetitũ ſenſitiuũ ſicut ꝛ cõueniẽs ſenſibile dele
ctare.Sed volũtas tunc bñ vſa fuiſſet iſtis triſtitijs ꝛ de-
lectabilr̃ appetituum inferioꝝ:ita ꝙ nõ cõtriſtata fuiſſet
ĩmoderate ab appetitibus inferioribus:ſicut bñ vſa fuiſ-
C ſet delectabilibus eoꝝ nõ ĩmoderate ꝯdelectãdo.¶ De
alio effectu qui attribuiẽ originali iuſtitie.ſ.imortalitate
nõ opʒ arguere:q2 iſta imortalitas vt dictũ fuit diſ.19.nõ
fuit ĩpoſſibilitas moriendi etiam ſtante iſto ſtatu:ſed poſ-
ſibilitas nõ moriendi que poſſibilitas ꝯſeruata fuiſſet in
actu nõ moriendi per multa adiutoria que dicta ſunt ibi:
puta ꝑ eſuʒ ligni vite:ꝑ cuſtodiã angeloꝝ:ꝑ ꝓtectionẽ di-
uinaꝝ:ꝛ bonũ regimen intrinſecuʒ:ꝛ cetera ibi dicta.

Ad primum argumẽtũ dico ꝙ neutrũ iſtoꝝ ex puris naturalibus põt haberi.Cuʒ
ꝓbatur:q2 oppoſita iſtoꝝ ſunt pene.dico ꝙ nõ:ſed condi
tiones nãles:ſicut nõ eſt pena hoĩ mori:ſed nãle.ꝛ ꝙ ap
petitus eius feraẽ in ſuũ delectabile:ex quo eniʒ hõ cõpo
ſitus eſt ex multis partibus organicis:ꝛ ita ſunt in eo mul
ti appetitus:nãle eſt quẽlibet ferri in ſuũ delectabile:ꝛ ẽt
ipſum corpus cõſumi põt niſi ſint remedia que ſuppleãt
abundanter ne cõſumptio iſta vincat.¶ Contra iſtud:q2
iſta fuiſſent paſſiones inuolũtarie:ergo ꝛ pene.¶ Rñꝰ.
dico ꝙ lʒ inuoluntarie voluntate nãli:nõ tñ pene.naʒ cõ
tra inclinationẽ nãlem hoĩs eſt mors:ꝛ tñ illa nõ eſt ſibi
pena.Si aũt dicas inuolũtariũ:q2 cõtra actuʒ volũtatis.
dico ꝙ nõ fuiſſet pena inuoluntaria volũtati exiſtenti in
puris nãlibus.ſi eniʒ ipſa voluiſſet nãm ſuã habuiſſe cõ-
D dictionẽ ſupernãleʒ:peccaſſet.¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ iſta recti-
tudo naturalis eſt libertas innata ipſi volũtati in qua ne-
ceſſarium eſt voluntatem fieri a deo:nec illa per peccatũ
corrumpitur:ꝛ ita iuſtitia originalis ſi ponatur rectitudo
naturalis voluntatis erit ipſa libertas eius:ſed iſta nõ hʒ
illos effectus:qui attribuunẽ iuſtitie originali.ꝙ ſi iſti effe
ctus attribuantur vni qualitati medie inter naturaʒ ꝛ vir
tutem infuſam:illam qualitateʒ media non eſt neceſſe po
nere:quia quecũq3 apparent inconuenientia de volũtate

ſaluabunt̃ ſine ea. ¶ Ad 3ᵐ dico φ exiſtẽs in puris natu ralibus nõ eſt eq̃lis ei qui peccauit exiſti in iuſtitia: nõ qꝛ iſte habeat aliq̃ꝫ carẽtiã quã ille nõ hꝫ. Sed qꝛ iſte de bito: eſt iuſtitie originalis quã accepit ille non: õ iſte eſt reus: ⁊ ille nõ. ⁊ ſi neutri cõferat̃ viſio dei: vni tñ eſt carẽ tia viſionis penaꝫ: alij nõ eſt: reus enĩꝫ priuat̃ ea ꝑꝑ reatũ peccati. alter vero priuat̃ ex cõditione nãe. ¶ Ad 4ᵐ dico. φ ſi fuerit aliq̃d donũ ſupnãle: nõ tñ opꝫ φ ſit pnᵐ merẽ di. Se enĩꝫ hꝫ ad grãm que eſt pncipiũ meriti: ſicut exce dens ⁊ exceſſuꝫ. excedẽs gdẽ: qꝛ fini vltimo cõiũxit fir mius volũtatẽ q̃ꝫ grã: ita enĩꝫ cõiũxit ſm aliquos φ non patiebat̃ ſecũ aliq̃d peccatũ veniale: charitas aũt cõpati tur. vel ſm predicta ſaltẽ ita cõiũxit φ faciliꝰ ⁊ dele ctabilius erat ei pati ab aliq̃ triſtitia inferiori q̃ꝫ alicui de lectationi inferiori acqeſcere recedendo a delectatione fi nis. Iſtaꝫ facilitatẽ nõ facit grã cũ qua ſtat ꝓnitas ad ma luꝫ ⁊ difficultas ad bonũ. Sed excedit grã in hoc: qꝛ ipſa cõiungit fini: vt bono ſupnãli ⁊ vt ſupernãliter per meri tũ attingẽdo tale bonũ: nõ ſic iſtud donũ: ſed tñ cõiun gebat illi bono vt cõuenienti ⁊ delectabili. ¶ Ad aliõ qd̃ tangit in poſitione de virga nõ eſt ſile: nõ enim quãtitas corꝑalis põt fieri in aliquo: vt videt̃ ſine aliqua determi nata qualitate quarte ſpeciei: ſed eſſentia ⁊ potẽtia ſpũa lis pñt fieri ſine habitu. ¶ Ad aliud qd̃ tãgit de vulnera tionibus innaturalibus dicet̃ infra diſ. 35. qñ dicet̃ φ pec catũ eſt corruptio boni: ⁊ cuius boni. vtrum ipſius nãe in qua eſt: vel alterius: de hoc etiã ſol. iſtius queſtionis.

¶ In ſuperioribus inſinuatum ⁊c̃.

Circa diſtinctionẽꝫ 30ᵃᵐ in qua magr̃ agit de tranſfuſione peccati ori ginalis in poſteros, quero duo. Primo vtrũ quilibet ſm legẽ cõeꝫ ꝓpagatus ab Adã cõtrahat peccatũ originale: Or nõ. Aug. de vera religione. Peccatũ adeo volũta riũꝫ eſt vt ſi nõ eſt voluntariũꝫ peccatum nõ eẽ: ſed nihil eſt volũtariũ in paruulis qui nõ hñt vſuꝫ rõnis. ergo ⁊c̃. ¶ Item nullus peccat in eo qd̃ vitare non põt. 3ᵒ de lib. arb. paruulus qd̃ ſibi a cõceptione cõuenit vitare nõ põt. igit̃ defectus nãlis qui intrat ab origine nõ eſt defectus culpabilis ſꝫ penalis. ¶ Itẽ per argᵐ qd̃ po nit̃ in littera nõ peccat qui creat: non peccat qui gnãt: per quas igit̃ rimas inter tot preſidia innocẽtie intrat pecca tũꝫ: ¶ Itẽ 3ᵒ ethi. ceco nato nullus iproperabit: ſꝫ magis miſerebit̃. igit̃ defectus nãlis nõ eſt culpabilis: ſed magis penalis. ¶ Item Adam non fuit nobilior tota nã huma na. ergo ſe inficiẽdo nõ potuit totã nãm humanã iſicere. añs pꝫ: qꝛ nã humana habuit aliq̃d indiuiduũꝫ ita nobile ſicut ipſe. vel hẽre potuit. ꝓbatio ꝯñtie: qꝛ corruptio mi noris boni nõ includit corruptionẽ maioris. ¶ Cõtra. ad Ro. 5. Per vnũꝫ hoĩem peccatũ in mũdũ intrauit: in quo oẽs peccauerũt. Et ibidẽ. Sicut ꝑ inobediẽtiã vnius hoĩs peccatores cõſtituti ſunt multi: ita ꝑ vnius hoĩs obedien tiaꝫ iuſti cõſtituimur multi. ¶ Itẽꝫ Aug. de fide ad Pe. Firmiſſime tene. ⁊c̃. ⁊ ponitur in littera.

Uero ſcdo. Utrꝫ iſtud peccatũꝫ ſit carentia origĩalis iuſti tie: Or nõ: qꝛ angelus caret ea: ⁊ tñ non hꝫ ali qd̃ pctm̃. ¶ P̃. Adam caruit ea. amiſit enim iuſtitiã originalẽ peccando: ⁊ tamẽ nõ habuit pctm̃ originale: ſed actuale. ¶ P̃. Baptiçatus paruulus caret iuſtitia originali: ⁊ tñ nõ hꝫ peccatũ origĩale. ¶ Si dicat̃ φ aliquo mõ per grãꝫ eſt dimiſſuꝫ: ideo aliquo mõ nõ hꝫ illud. ¶ Contra baptiçatus relapſus nõ hꝫ grãꝫ. q̃ nõ hꝫ vnde remittat̃ ſibi illud peccatũ: ⁊ nõ hꝫ iuſtitiam originalẽ. ergo pctm̃ originale redit in eo. ¶ P̃. Tũc ipſa carẽtia eſſet in volũtate ſicut ⁊ iuſtitia. cuiꝰ eſt ꝑuatio ſm Anſel. de cõcep. virgi. cõſequẽs eſt falſuꝫ: qꝛ volũtas eſt vis immãliſſima: ⁊ per ꝯñs maxĩe a carne ſepat̃: ergo non põt infici a carne ex quo a carne ſeparat̃. ¶ Cõtra. pctm̃ originale nõ põt eſſe aliud q̃ꝫ iſta ꝑuatio. nõ enĩꝫ eſt cõcu piſcentia: tum qꝛ illa eſt nãlis ex diſ. 29. tum qꝛ ipſa eſt in parte ſenſitiua vbi nõ eſt pctm̃ ſm Anſel. tum qꝛ nõ eſt actualis: qꝛ tunc illa cõcupiſcentia eſſet actualis. nõ habi tualis: qꝛ habitus derelictus in aĩa ex peccato mortali nõ eſt peccatũ mortale: manet enĩꝫ talis habitꝰ dimiſſo pec cato per penitentiã. nec etiã ignorãtia eſt: qꝛ paruulus ba ptiçatus ita ignorat ſicut nõ baptiçatus. ¶ P̃. Deordiat totã aĩam. ergo ſi eſt aliqua vna culpa: in illa potentia eſt ad cuius deordinationẽ tota aĩa deordinatur. illa ſola eſt volũtas: qꝛ ſicut ipſa ordinata ordinat alias: ita deordina ta deordinat: nõ eſt aũt aliquid poſitiuum. ergo eſt ꝑuatio iuſtitie alicuius oppoſite huic culpe.

¶ Nunc supereſt inueſtigare qualr̃ illud pec catum a patribus traducat̃ in filios ⁊c̃.

Circa diſtinctionẽꝫ 31ᵃᵐ. Quero vtrꝫ anima ꝯtrahat peccatũ origina le a carne infecta cõcupiſcibilr̃ ſemiata: Or non: qꝛ mã nõ agit in formã. ergo nec caro in aĩaꝫ. ¶ Cõfirmat̃ φ ſm Aug. 12. ſuper gen̄. agens preſtantius eſt patiente: ⁊ ſm ipſuꝫ ibidẽ nulluꝫ corpus eſt preſtantius ſpiritu. ex qbus cõcludit φ nullũ corpus agit in ſpirituꝫ ex quo ha bet̃ ꝓpoſitũ. ¶ Et ſi dicat̃ φ maior Aug. vera eſt in bo nis nõ in malis: qꝛ defectus põt eſſe peior cã. ¶ Contra: cauſa nãlis mali culpe nõ põt eẽ ſola pena: qꝛ pena iuſta eſt ⁊ ad iuſtũ preciſe nõ ſequit̃ nãliter culpa: illud aũt qd̃ eſt in carne eſt pure pena: ⁊ ſi eſt cã culpe: nõ eſt niſi cauſa nãlis: qꝛ nõ eſt libera. ergo ⁊c̃. ¶ P̃. Si a carne infecta cõ trahit̃: ergo cõtrahet̃ a ꝓximo parẽte: qꝛ ab ipſo ſeminat̃ talis caro. ꝯñs eſt falſuꝫ: qꝛ tunc pctm̃ originale poſſet au geri in parentibus intermedijs: plura. n. agentia eiuſdem rõnis pñt in effectũ perfectiorẽ: ⁊ ita parens pmus cũ pa rentibus itermedijs põt intendere pctm̃ originale vltra illud qd̃ eſſet in filio pmo imediate a pmo parẽte genito. ¶ Contra magiſter in lr̃a adducit auctẽs ſanctoꝝ φ aĩa a carne inficiat̃: qꝛ niſi eſſet ita: nõ vĩ poſſe aſſignari aliq̃ cauſa vñ iſtud pctm̃ cauſaret̃ in aĩa: nõ enĩꝫ cauſatur a ſe actu ſuo: quia tunc eſſet pctm̃ actuale: nec a deo: pꝫ nec ab ipſo Adam: qꝛ ponamus φ fuerit annihilatus: vel mõ ſi eſt ſaltẽ mõ nõ hꝫ aliquã culpam: qꝛ ponit̃ beatus. ergo mõ nõ eſt ſub rõne peccatoris ſub qua rõne poni hẽt cã huius peccati. ¶ P̃. Cõtraximus iſtud peccatũ inquãtũ fuimus in Adam ſm rõnẽ ſeminalẽ ſm Aug. 4. ſup gen̄. Hoc aũt fuit ſm corpus nõ ſm aĩam: anima enim nõ eſt ex traduce: ſicut adducit magiſter auctoritatẽ in littera.

¶ Quõ ſupradictuꝫ eſt originale peccatũ eſſe vitium concupiſcentie ⁊c̃.

Circa diſtinctionẽ 32ᵃᵐ. Quero vtrũ in baptiſmo remittat̃ peccatũ originale: Or nõ: qꝛ culpa nõ remittit̃ niſi iuſtitia oppoſita reſtituat̃: ſed iuſtitia ori ginalis nõ reſtituit̃ in baptiſmo. pꝫ ꝑ eſſe ctus eius. ¶ Contra eſt magiſter in lr̃a: ⁊ eccleſia tenet oppoſitum.

In iſta materia de peccato originali tenendo ipſum ineſſe ſicut ſonãt auctẽs que ſunt pme cõniũc duo ſunt modi dicendi circa hoc. vnus magiſtri ⁊ alioꝝ ſequentium ⁊ exponentium ipſuꝫ. ¶ Ad intellectum aũt

iſtius

Marginal notes: a. l. merendi. Vide ſupra di. 21. q. 1 — .2. ver… — E — Capit. 8. — c. 28. ⁊ inde. — De eccl. dog. — In. 30. diſ. de pcti originalis quidditate in 31. de eius traductione ⁊ in 32. de ipſiꝰ remiſſione agit ma. i lr̃a. Ob. a. l. Circa iſtã q. ſcῖt duo mo di dicendi. ꝓ mus ẽ ma. ⁊c̃.

iſtius vie quattuor ſunt videnda. p̃mo qualr̃ ab aĩa cõtra-hit̃ infectio in carne. ſcd̃o qualiter ſeminatur caro infecta. tertio qualiter ab ipſa inficit̃ aĩa. quarto qualiter anima ab infectione illa liberatur per baptiſmum.

Ricar. quol. 5.q.23. Quere eũdẽ ſup. 1.q.22. & ſu.2.q.11. & aliquos.

Ad primum dicit̃ q̃ voluntas peccans in carne cauſauit quãdã qualitatẽ morbidã ↄ̃ſtẽ curuitatẽ volũtatis. hec aũt qualitas morbida dicit̃ fomes: lex mẽbroꝝ tyrãnus: & eſt ſicut quodã pondus in carne excitãs motus ſenſuales & inclinans aĩam ad cõdelectandũ carni: & ita retardans & reprimens a delectationibus ſuperioribus ſiue ſupernãlibus: iuxta illud Sap. 9. Corpus qđ corrũpit̃ aggrauat aĩam. pp̃ iſtã qualitatem morbidã in ipſa carne ſic aggrauantẽ. i. inclinãtez ad inferiora: & ſm̃ quẽdaꝫ iſta qualitas nunq̃ minuit̃ in eſſentia ſua: lꝫ in effectu ſuo minuat̃: hoc eſt q̃ lꝫ gr̃a tanta poſſit eſſe q̃ magis inclinet ad ſupiora q̃ fomes ad inferiora: nõ tñ minuit fomitẽ q̃tũ ad eſſentiã ſuã: q2 nõ ↄ̃trariat̃ fomiti q̃ eſt in carne: & gr̃a eſt in aĩa. Et ponit̃ exemplũ de lapide appenſo. & ligato ad alas auis q̃ntũcũq̃ creſceret vis motiua in ala: nunq̃ decreſceret põdus lapidis: lꝫ q̃tum ad effectum minus poſſet deprimere: quia virtus cõtraria vinceret in effectum.

Quere Tho. 1.2.q6.81. & Ric. vbi ſupra & Bo. & alios

Ric. vbi ſ. ſed quere eũ ſuis & alios.

De ſecundo dicit̃ q̃ vel tota caro parentũ fuit infecta hac qualitate morbida: & illa que ſeminat̃: vel ſi nõ tota, aut ſi illa que ſeminat̃ non fuit caro patris ſaltẽ ex feruore & libidine in ſeminatione inficit̃ ipſa caro ſeminata: & huic ſcd̃o vi cõſentire Aug. q̃ infectionẽ illã attribuit nõ ꝓpagationi: ſed libidini in ꝓpagatione: ſicut patet diſ. 30. huius ſecundi.

Ric. quolib. 6.q.32.

De tertio articulo dĩ q̃ in inſtanti creationis & infuſionis aĩe ipſa maculat̃ a carne ĩfecta: ita q̃ lꝫ infectio vel maculatio carnis nõ fuerit culpa formaliter: ſꝫ ſequela culpe: eſt tñ occaſio culpe in aĩa carni vnita: q2 q̃ñ aĩa vnit̃ infectio eius talis eſt qualis nata eſt eſſe in anima: talis eſt culpa. exemplificat̃ de pomo dato mundo & fedato a manu recipientis.

Idem ibidẽ

De quarto vel ponitur q̃ iſta curuitas manet in voluntate quã incurrit peccãdo: vel ſi nõ ſaltẽ manet fomes in carne ſed ſiue vtrũq̃ ſiue alterꝫ manet nõ iputat̃ aĩe poſt baptiſmũ ſicut añ: q2 totalr̃ tollit̃ reatus. manet aũt p̃ciſe vt pena peccati precedentis & mã exercende virtutis. ¶ Scd̃m iſtã viaꝫ pꝫ. q̃d eſt dcꝫ ad q. motas: eſt. n. culpa originalis in quolibet ſic ꝓpagato: & hoc q̃tum ad p̃mã q̃ñẽ. & quo ad tertiã q̃ñeꝫ dcm̃ eſt carnẽ infectã ſic ſeminari & ab illa infecta aĩam inſici culpabilr̃: que culpa quo ad ſcd̃am q̃ñẽ vel eſt curuitas oppoſita rectitudini nãli voluntatis: vel cõcupiſcentia. i. ꝓnitas ad ↄcupiſcendũ effrenate delectabilia: & remittit̃ q̃tum ad quartã q̃ñẽ nõ in ſe ſed q̃tum ad reatum.

Contra iſtam viam q̃tũ ad ſingulos articulos ſũt aliqua dubia. ¶ Quãtũ ad p̃mũ dubiũ eſt q̃uo volũtas habeat tm̃ dominiũ ſuper corpus: vt poſſit imediate alterare totũ corpus ad iſtã qualitatẽ morbidã maxime cũ nõ habeat pro obiecto p̃mo corpus: potuit. n. peccare p̃mo peccato appetẽdo excellentiaꝫ dei: vel alio peccato ſpũali: & in iſto nõ erat corpus obiectũ volũtatis: qđ tñ ponit̃ alterari a voluntate: aut ſi ſaluet̃ q̃uo iſta alteratio potuit fieri. videt̃ difficile: q̃uo eadẽ: cũ etiam cũ maiori adiutorio extrinſeco nõ potuit corrumpere iſtam qualitatẽ: voluntas enim q̃ntũcũq̃ adiuta gr̃a nõ põt corrumpere fomitẽ ſm̃ iſtos: & quecũq̃ cã totalis alicuius effectus illũ effectũ videt̃ poſſe corrũpere: maxime ſi augeat̃ virtus eius actiua. ¶ Scd̃ꝫ dubiũ eſt ad q̃d ponitur ille fomes in carne. ſi ponit̃ vt p̃ri^m rebellionis nõ opꝫ: nõ enim ꝑ ſe rebellat caro volũtati: ſed appetitus ſenſitiuus: q2 ſm̃ ph̃m. 1. Poli. voluntas dominat̃ corpori p̃ncipatu deſpotico. ſed appetitui ſenſitiuo p̃ncipatu politico. ergo fomes deberet p̃ncipalr̃ poni in appetitu ſenſitiuo: vel ſi in corpe nõ niſi in illo qđ eſt organũ appetitus ſenſitiui: & ſi hoc tum nulla talis caro tranſfundat̃. ergo nõ tranſfundit̃ caro infecta fomite. ¶ Tertiũ dubiũꝫ eſt: q2 in puris nãlibus eſſet rebellio: ſicut dictũ eſt diſ. 19. ergo ꝓpter eã non opꝫ ponere aliquaꝫ qualitatem morbidam in carne. ¶ Si dicat̃ q̃ eſſet delectatio appetitus ſenſitiui ꝓpria & in ꝓprio delectabili: etiaꝫ in puris nãlibus: non tñ ipſa eſſet cum libidine. i. nõ effrenata nec imoderata: ſicut eſt mõ: & huiꝰ libidinoſe delectationis p̃ncipium fomes eſt. ¶ Contra. ſicut in poteſtate appetitus ſenſitiui nõ eſt delectari: q2 nõ ducit ſed ducit̃: ita nec modus delectandi. q̃ ſumme quantũ põt delectat̃ in ſũmo delectabili ſenſibili preſente. q̃d addit. ergo libido ſupra hoc qđ eſt ſũme delectari delectabili ſenſibili preſente: nõ facile videtur.

c.3. Vide. 8 eth. & 5. & alibi.

Circa 2^m articulum p̃mũ dubiũ videt̃ eſſe q̃ ſemen nunq̃ fuit aĩatũ aĩa patris: eſt eniꝫ reliquũ aliquid qđ nõ eſt neceſſariũ mẽbro alendo. illud aũt qđ aſſumit̃ a membro cũ quo erat eiuſdẽ diſpoſitionis nõ erat aĩatuꝫ. ergo nunq̃ ſemen cõtraxit infectioneꝫ ab aĩa qua nunq̃ ꝑficiebat̃. ¶ Cõfirmat̃ per Anſel. de ↄcep. virgi. c. 6. & 7. vbi vult q̃ non magis eſt ſemen infectũ q̃ ſputũ vel ſanguis. & ſi de iſtis formaret̃ corpus organicũ: nõ videret̃ qualiter ex eius infectione aĩa inficeret̃. ¶ Scd̃m dubiũ eſt: ſi ſemen fuit infectũ cũ tranſmutat̃ per multas formas ſubſtãtiales anteq̃ de ipſo fiat corpus organicũ & forma ſub̃alis prior que ↄ̃tinebat ſubiectũ iſtius qualitatis morbide non manet. ergo nec illa q̃litas morbida. ¶ Diceret̃ q̃ de infecto gñãtur infectũ. Exẽplũ de ſemine patris leproſi gñãtur corpus filij leproſum. ¶ Cõtra. ergo leo comedens cadauer hoĩs mortui cõtraheret ſm̃ hoc fomitẽ. ꝓbatio ↄ̃ñtie. illud eniꝫ cadauer infectum eſt fomite & per te de infecto gñãtur infectum. ergo. ꝓbatio aſſumpti. reſuſcitetur mortuus ſicut fuit de Lazaro: aĩa reunita carni inueniet carnem rebellẽ ſpũi. ergo tunc erit fomes in corpe illo. a quo ergo: nõ ab aĩa: q2 ipſa fuit purgata a pctõ originali: ponamus per baptiſmũ vel circumciſionẽ: nec opꝫ fingere q̃ a deo: remanſit igitur fomes in cadauere mortuo. ¶ Ad iſta dubia poſſet rñderi per B q̃ virtus actiua ſeminis infecta generat de ĩfecto infectũ: & et̃ de nõ infecto infectũ. Et ideo ad p̃mũ de nutrimento nõ infecto generat virtus actiua patris infecta ſemen infectũ & culpã originalẽ tranſfundit. ¶ Ad 2^m. virtus illa infecta de infecto ſemine generat carnem infectã: & tunc nõ valet tertia inſtantia de leone: q2 virtus eius actiua cõuerſiua cadaueris in mẽbrũ leonis nõ eſt infecta. ¶ Tertiũ dubiũ circa iſtud vĩ eſſe: q2 homo miraculoſe formatus de carne digiti mei cõtraheret pctm̃ originale: qđ eſt contra Anſel. c. 19. vbi vult q̃ due ſunt rõnes quare chr̃s nõ cõtraxit peccatũ originale: & quarũ vna ꝑ ſe ſufficeret ſine altera. vna: q2 purgata fuit caro eius in btã virgie. 2^a q2 nõ erat filius nãlis ade: & iõ nõ obligabat̃ in Adam.

Circa 3^m articulũ eſt dubiũ qualr̃ caro cauſet iſtaꝫ infectionẽ aĩe. ſi eniꝫ aĩa cauſauit illam infectionẽ in carne & ex carne cauſat̃ in aĩa: vtraq̃ cauſa eſt equiuoca ſuo effectui. Et videt̃ q̃ totalis: & difficile vĩ ſaluare circulationẽ in cauſis equiuocis totalibus. difficile etiã erit ſaluare illũ modũ quo volũtas que eſt potentia mere imaterialis trãſmutet̃ imediate a corruptibili: & cũ intellectus nõ ponat̃ imediate poſſe tranſmutari a phantaſmate niſi virtute intellectus agentis: ſeq̃t̃ q̃ intellectus ſit imaterialior q̃ voluntas. Videt̃ etiã ſequi q̃ iſtud pctm̃ p̃mo ſit in eſſentia: q2 eſſentia p̃mo perficit carnem. ſꝫ ↄ̃ña

A

eſt falſuz:q2 in eſſentia:vt eſſentia nō videt̃ eſſe culpa for
malr.¶ Contra omnes tres articulos eſt vnuz dubium
cōmune:quare.ſ.potuit primus homo actu ſue volūtatis
inficere carnē ſuam quin ſcōs ⁊ tertius poſt eū poſſit ſilr:
⁊ ita cū multi patres intermedij peccauerūt mortalr ſem
per caro ſeminata eſt magis ⁊ magis infecta:q̄ð vi ab ſur
dū:q2 nō ōis modo genitus pronior eſt ad inordinate de
lectandū q̄ꝫ quicūqꝫ antiqui prius geniti. Tum ēt q2 vide
ret̃ ſequi ꝙ pctm̄ originale itenderet̃:q̄uis eniꝫ ſi ponat̃
peccatuꝫ originale priuatio totalis:non recipiat magis ⁊
minus:tñ ſi ponatur curuitas vel concupiſcētia ſm̄ illam
opi.illa poteſt eſſe maior vel minor.

Contra 4m articulū eſt dubiū:q2 peccatū nō dimit
tit̃ formalr niſi illud q̄ð eſt formale in pec
cato deleat̃:nō illud q̄ð eſt mãle:debitū aūt iuſtitie origi
nalis nō eſt formale in peccato originali.nō enim fuit de
bitū in ſtatu innocētie:niſi q2 habens eam debuit eā.igit̃
non videt̃ formaliter remitti niſi tollatur illa deformitas
vel carentia aut in ſe aut ſaltem per habitum aliquē eq̄
ualentem habitui huius priuationis.

Circa iſtam mām eſt alia via que videt̃ Anſel.
in toto.1.li.de cōcep.vgi.vbi tractat
de peccato originali. Ad quā videndā ēt quatuor ſunt vi
genda.p̄mo q̄d ſit peccatuꝫ originale:⁊ in hoc ſoluit̃ ſcōa
q̄ð.Scōo an tale peccatū inſit:quo ad p̄mā queſtionem.
Tertio qualr ꝯtrahat̃ quo ad tertiā q̄ōnē. Quarto qualr
remittat̃ per baptiſmū ⁊ hoc quo ad quartā queſtionem.

Quo ad primum dicit Anſel.in lib.1.de cō
cep.virgi.c.27.Per pecca
tuꝫ q̄ð originale dico aliud intelligere nequeo in ipſis in
fantibus niſi factā per inobedientiā ade iuſtitie debite nu
ditatē:per quā oēs ſunt filij ire.iſta ratio peccati origina
B lis.probat̃ ex hoc:q2 peccatum formalr eſt iniuſtitia.igit̃
⁊ tale peccatuꝫ talis iniuſtitia:iuſtitia aūt ſm̄ eum ibi.c.5.
⁊.16.de caſu diaboli:nō eſt niſi carentia iuſtitie debite.Di
co igit̃ ꝙ peccatuꝫ originale q̄ð eſt carentia iuſtitie origi
nalis nō eſt niſi carentia iuſtitie debite. ¶ Et ſi obijcitur
ꝙ aliqui ſancti vident̃ dicere cōcupiſcentiā eſſe peccatuꝫ
originale. ¶ Rñdeo.concupiſcentia poteſt accipi vel p
ut eſt actus vel habitus vel pronitas in appetitu ſenſiti
uo:⁊ nullū iſtorū eſt formalr peccatū:quia nō eſt peccatū
in parte ſenſitiua ſꝫ ipſuꝫ.c.3° ⁊ 4° ibi.Uel poteſt accipi
prout eſt pronitas in appetitu rationali.ideſt in volūtate
ad cōcupiſcendū delectabilia imoderate que nata eſt cō
delectari appetitui ſenſitiuo cui ꝯiungit̃:⁊ hoc modo cō
cupiſcentia eſt mãle peccati originalis:q2 per carentiam
iuſtitie originalis que erat ſicut frenū cohibens ipſam ab
imoderata delectatione ipſa nō poſitiue:ſꝫ per priuationē
ſit prona ad concupiſcendū imoderate delectabilia:ſicut
exemplificat.ca.5.de naui fracto gubernaculo:⁊ de equo
fracto freno qui dimittit̃ ſibi.⁊ ex hoc exequit̃ motū inor
dinatū quem cohiberet illud frenū. Sic ad ꝓpoſitū ꝑ B
ſoluit̃ 2a.q.qua querit̃ q̄d ſit peccatū originale. Eſt enim
formaliter carentia iuſtitie originalis debite ⁊ nō qualr
cūqꝫ debite:ſꝫ debite:q2 accepte in p̄mo parente ⁊ in ipſo
amiſſe cui correſpōdet pena damni duntaxat ex ꝑmiſſa
criminis tranſgreſſione ꝓuenīēs:⁊ ideo Adam nō habuit
peccatū originale:q2 illud debituꝫ nō fuit ad ipſuꝫ tradu
ctum per aliquem parentem:ſed ipſe in ſe accepit illam
iuſtitiam ⁊ actu ſuo amiſit.

Quantum ad 2m ſoluit̃ p̄ma queſtio tenendo ſm̄
auctoritates ſanctoruꝫ ꝙ ſit hoc pctm̄
C in oībus cōmuniter ꝓpagatis:hoc declarat̃ ex iſta rōne
peccati originalis.hꝫ enim quilibet ſic propagatus caren
tiam iuſtitie originalis.pꝫ ex effectibus illius iuſtitie ꝑus

dictis di.29.iſtius ſcōi:⁊ eſt debitor iſtius iuſtitie:q2 acce
pit eā in p̄mo parente:per cuius parentis actū amiſit.eaꝫ
ergo ſm̄ dictā deſcriptionē quilibet ſic ꝓpagatus hꝫ pec
catū originale:antecedēs pꝫ ibi ꝑ Anſel.c.27.naꝫ accuſat 28.
ſpontanea quā fecit iuſtitie deſertio:nec perſonas excuſat a.l. nō excu
recuperandi ipotentia.vt declarat.c.2.qm̄ ipſe ſibi ipotē ſat in po° qui
tiā fecit deſerendo iuſtitiā in p̄mis parentibus in q̄bus to fecit tē.
ta nā erat:⁊ ſemꝑ debitrix eſt hr̄e poteſtatē q̄ꝫ ad obſeruā
daꝫ ſemper iuſtitiā accepit. ¶ Ex iſtis dictis videt̃ ꝯclu
di debitū in paruulis ꝓpter hoc ꝙ Adam accepit iuſtitiā
pro ſe ⁊ pro tota nā que tunc erat in eo:⁊ ideo iuſte deus
exigit a tota natura in quocūqꝫ eſt illaꝫ iuſtitiā quā dedit
nature:ita ꝙ ſm̄ ipſum.c.7.Adam peccato perſonali nu
dauit nām iuſtitia debita ⁊ nudata nā a tali iuſtitia debi
ta in quocūqꝫ facit naturā nudā facit ⁊ talem debitriceꝫ.
¶ Contra hoc obijcit̃:q2 hec nā numero que eſt in t ꝓpa a.l.petro.
gato nō fuit in Adam:lꝫ ibi fuerit nā eiuſdē ſpēi:ergo illa
nā nō accepit aliquā iuſtitiā.ergo nō eſt debitrix. ¶ Et ſi
dicas ꝙ iſta nā fuit in Adā cauſalr:ita ēt hec perſona fuit
in Adā cauſaliter.ergo idē eſt loqui de perſonis ꝓpaga
tis ⁊ de naturis ꝓpagatoꝝ quantū eſt ad ꝓpoſitū:eodeꝫ
eniꝫ modo opꝫ oſtēdere ꝙ perſona ſit debitrix ſicut hec
natura pro eo ꝙ fuit in Adā cauſalr:quādo accepit iuſti
tiam formalr:qualr igitur ſufficit modus accipiēdi iuſti
tiam ad debere iuſtitiā acceptā:ſi enim nō fuit in ipſo ſꝫ
voluntatē:ſed tñ ſm̄ carnē:⁊ nō pōt eſſe debitor iuſtitie
niſi ſm̄ voluntatē ſm̄ quā pōt hr̄e iuſtitiaꝫ:nō igit̃ q2 fuit
in aliquo cauſaliter vt in p̄ncipio ꝓpagatiuo:ideo eſt de
bitor iuſtitie. ¶ Rñdeo nō faciendo mentionē de hac nā
⁊ hac perſona:oſtēdo ꝙ iſte debitor eſt iuſtitie:q2 iuſtitiā
accepit formalr Adam ⁊ ipſe in eo:⁊ hoc ꝓbat̃ ſic. Omne
donum eſt debitū q̄ð datur ab ipſo deo dante voluntate
antecedente.i.q̄ntū eſt ex parte dei ſine ſpeciali gr̄a ⁊ me
rito:lꝫ nō voluntate cōſequente:ſed Adam accipiente iu
ſtitiam filio eius data eſt iuſtitia voluntate dei añte:ideſt
quātū erat ex parte dei:q2 ſine ſpeciali dono ꝯferret̃ filio
niſi adeſſet impedimentū.ergo ex illa collatione facta pa
tri filius eſt debitor iuſtitie ſic date. Maior ꝓbatur.acci
piens enim voluntatē ⁊ gr̄aꝫ:lꝫ ei nō datur opus merito
riū in ſe ſiue volūtate ꝯſequente:datur tñ ſibi in gratia in
qua eſt voluntate antecedente ⁊ virtualr:⁊ ꝓpter hoc ac
cipiens gr̄am debitor eſt bonoꝝ operum que virtualiter
continent̃ in gr̄a illa:ita ꝙ amittens gratiam ⁊ frequēter
peccans:nō tñ punit̃ pro amiſſione gr̄e:q2 tunc qui plu
ries ⁊ qui paucius peccarēt equalr punirent̃. Minor pꝫ
ex lege diuina que ſtatuit per patrē nō ponentē obicē per
pctm̄ quaſi nāliter iuſtitiā originalē dari propagatis:non
q̄dē q2 pater eam tranſfunderet cū ſit donuꝫ ſupernatu
rale:ſed ꝙ deus ipſe nāe cooperaretur regulariter dando
iuſtitiā ꝓpagato:ſicut mō aīam intellectiuaꝫ creat corpe
perfecte organiçato. ¶ Inſtatur cōtra ꝓbationeꝫ maio
ris:q2 ſi opera perfecta accepta formalr in gratia ſint de a.l.virtualr.
bita hoc eſt ab eadem voluntate que accepit gr̄am:q2 in
ipſa virtualr cōtinent̃ illa opera:ſed in ꝓpoſito iſta volū
tas filij nunq̄ꝫ accepit iuſtitiā:nec videt̃ iſta iuſtitia poſſe
virtualiter accipi in illa iuſtitia volūtas alterius:ſicut ope
ra accipiuntur virtualiter in ipſa gratia data.
¶ Confirmatur hꝫ:q2 ſi deus creaſſet oēs homines ſimul
⁊ dediſſet ade iuſtitiā originalem:ſi tunc ſolus Adaꝫ pec
caſſet non videt̃ aliqua lex iuſtitie ꝙ alij qui non accepe
runt in ſe iuſtitiaꝫ ſint debitores illi9 iuſtitie.ergo nec mō:
q2 nō potuerūt plus modo obligari per Adam q̄ꝫ tunc.ſi
deus tunc ſtatuiſſet ꝙ Adaꝫ nō peccante dediſſet oībus
iuſtitiam.aſſumptū.ſ.ꝙ ipſi nō eſſent debitores ꝓbatur
per hoc:q2 ſi deus dediſſet eis iuſtitiam ⁊ immediate eos
priuaſſet

priuaſſet ea ſine actu ſuo nō reputarent̄ debitores iuſtitie qua carerēt: magis tñ pñt accipere rōnē debiti a deo dantem: q̄ʒ ab hoc ꝙ pater eoꝝ accepit iuſtitiā formaliter ⁊ ſuo actu amiſit: ⁊ ita filius non erit debitor: ita ꝙ carentia imputetur ſibi ad culpam.

¶ Hanc inſtantiā excludendo confirmat̄ ratio ſic. Ratio debiti tam ex pte doni qḋ debet̄ q̄ʒ ex parte voluntatis q̄ dʒ. eſt ipſa datio dantis: qui dat donū receptū ⁊ dat voluntati recipiēti. ergo datio eiuſdē rōnis ſufficit ad hoc ꝙ voluntas ſit debitrix: qualis ſufficit ad hoc ꝙ donū ſit debitum. Sed ad hoc ꝙ donū ſit debitū ſufficit datio voluntate añte ſiue virtualr dare lʒ nō in ſe formalr. ergo ad hoc ꝙ voluntas ſit debitrix ſufficit ſimilis datio facta illi voluntati. Sed quādo facta eſt datio voluntati ade facta eſt tali mō: ꝙ quaſi eadē datione quātū erat ex ſe dabat̄ ſilr omni volūtati cuiuſcūqʒ filij ſi nō poneret̄ obex. ergo ex tali datione ſit voluntas cuiuſcūqʒ filij debitrix. lʒ g̃ non ſit oīno ſimile de operib⁹ meritorijs datis v̄ualr in gratia ⁊ in ꝓpoſito: eſt tñ ſile quātū ad ꝓpoſitū: q2 vtrobiqʒ eſt p̄ciſe datio ex parte dantis. ſ. voluntate antecedente ⁊ non conſequente: ⁊ ipſa eſt ita ratio voluntati vt ſit debi-

D trix ſicut dono vt ſit debitum. ¶ Propter ſolutionē argumentoꝝ eſt intelligendū ꝙ duplr pōt eſſe iuſtitia debita. Uno mō: q2 in ſe accepta ⁊ actione accipientis amiſſa. Alio mō: q2 accepta in alio ⁊ actiōe alterius amiſſa. p̄mo modo pctm̄ actuale eſt iniuſtitia ⁊ carentia iuſtitie. 2° mō originale. vnde magis comparat̄ peccato quaſi quieſcenti in aīa poſt actū tranſeuntē q̄ʒ comparat̄ peccato actuali ꝙ elicitur ab ipſa voluntate peccante.

E **Quantum** ad 3^m arti. ⁊ 3^am. q. dicitur ſm̄ iſtā viā ꝙ aīa ꝯtrabit mediante carne nō ita ꝙ caro quaſi per qualitatē quādā cauſatā in ea cauſet iſtud pctm̄ originale: ſed ex hoc ꝙ caro ꝯcupiſcibilr ſeminat̄: ⁊ ex ipſa format̄ corpus organicū cui infundit̄ aīa ꝯſtituēs perſonā que eſt filius ade. iſta ergo perſona: q2 nālis fili⁹ ade: ideo debitrix eſt iuſtitie origīalis date a deo ipſi ade pro oībus filijs ⁊ caret ea. ergo hʒ peccatū originale: ꝯtrahit̄ igit̄ illud peccatū in carne inquantū eſt nālis ratio. ⁊ ex hoc debet iuſtitiam qua per peccatū ade caret.

F **Quantum** ad 4^m articulū ⁊ 4^am. q. d̄r ꝙ illud qḋ eſt formale in peccato deleri dʒ in ſe ꝑ oppoſitū formalr vel virtualr in remiſſione peccati: formale aūt in peccato nō eſt debitū iuſtitie, pʒ: q2 in ſtatu innocētie fuit iuſtitia debita: ſed eſt carentia iuſtitie. iſta g̃ debet deleri vel ꝑ poſitiuū ꝓpriū oppoſitū: vel per aliud virtualiter cōtinens illud oppoſitū. gr̃a aūt lʒ nō ita perfecte cōiungat fini vltimo quātū ad aliquā cōditionē accidentalem ſicut iuſtitia originalis: ꝑfectius tñ cōiungit ſicut dictū eſt di. 29. ⁊ hoc quātū ad illud ſm̄ ꝙ diſiungit a fine vltimo pctm̄ originale. Simplr enim perfectius ⁊ eminentius coniungit gratia fini ſub rōne finis q̄ʒ iuſtitia originalis: ⁊ ideo in baptiſmo cū reddit̄ gratia ſimplr dimittit̄ illud pctm̄ eminentius q̄ʒ remitteret̄ per ꝓpriū poſitiuum: ⁊ lʒ remaneat carentia illius poſitiui: nō tñ eſt culpa: q2 illud poſitiuū nō eſt debitū: ſoluit̄ enī debitum hn̄di iſtud donū ⁊ cōmutat̄ in debitū hn̄di aliud donū.

G **Ad argumenta** qōnū per ordinem. ¶ Ad p̄^m dico ꝙ voluntariū pōt accipi vel pro eo qḋ eſt in volūtate: vel prout cōmuniter ſumit̄: ⁊ magis ꝓprie pro eo qḋ eſt in voluntatis poteſtate vt eſt actiua. p̄mo mō iſtud peccatū poſſet dici voluntariū: q2 ipſum ſicut qḋlibet peccatū eſt in voluntate: vbi ſolum nata eſt eſſe iniuſtitia ſm̄ iuſtitiā ſibi oppoſitā ſm̄ Anſ. c. 4. ⁊ 5. ¶ Scḋo modo dico ꝙ peccatū nō opʒ eſſe voluntarium ipſi habenti: ſed ei vel alij. ſ. a quo contrahitur iſtud peccatū: ⁊ vtrūqʒ ſufficit. Aug. contra manicheos q poſuerūt peccatū eſſe ab aīa mala: ⁊ ita ſimplr eſſe neceſſarium ꝓpter iſtā aīam malā ⁊ inuoluntarium cuicūqʒ.

¶ Ad illud de lib. arb. dico ꝙ peccare pōt eſſe vel elicere actū peccandi: vel habere peccatū. p̄mo mō pōt ꝯcedi H
illa auctoritas: q2 paruuli nō eliciunt actū peccandi: quia illud peccatū nō eſt eis actuale: ſed tm̄ cōtractū a parentibus. 2° mō ꝓpoſitio eſt falſa niſi intelligat̄ in gn̄ali: ſ. de in eo qḋ nec ipſe in ſe vitare pōt: nec in illo per quē ꝯtrahit peccatū. ⁊ 2^m falſum eſt in ꝓpoſito: ⁊ iſta ꝓpoſitio ſic diſiunctiue vera ſufficit Aug. cōtra manicheos ſicut p̄us. ¶ Ad 3^m dico ꝙ ad iſtud peccatū cōcurrunt duo: carentia iuſtitie. ſ. vt formale: ⁊ debitū habēdi eā vt materiale: ſicut in alijs ꝑuationibus cōcurrit priuatio ⁊ aptitudo ad habitum. Debitū iſtud eſt a deo ſtatuente legem iſtam. Do iuſtitiā tibi Ade ⁊ oībus filijs tuis nālibus do eadē datione quātū eſt ex parte mea: ⁊ ideo ex hac datione tenent̄ omnes eā hr̄e ⁊ ex patre ꝓpagante per cuius actionem iſte eſt filius naturalis ade. ergo hoc debitū per nullas rimas ignotas intrat: ſed per iſtas duas cauſas poſitiuas: illa aūt carentia non hʒ cauſā niſi negatiue. ſ. nō dantem iuſtitiā originalē. Cuius ſi querat̄ vlterius cauſa nō eſt niſi demeritoria: quia. ſ. Adam demeruit ne iuſtitia originalis daretur: negatiua non dans deus eſt: demeritoria quare non datur, Adam peccans. ¶ Et ſi obijcitur ꝙ qñ effectus actu efficit neceſſe eſt ponere tūc cauſas eius in actu. ſi aūt Adam eſſet annihilatus: vel ſi modo de facto in voluntate ade nullū eſſet peccatū vel demeritū: quo in iſto inſtanti ꝯtrahit iſte paruulus peccatū ab Adam.

¶ Rn̄deo ſicut meritū cū tranſit in ſe: manet tñ in ſcia ⁊ acceptatione diuina: q2 ita premiat pro eo ac ſi eſſet preſens: ita cum demeritū tranſit quantū ad actū: manet tñ in ſcia diuina: q2 ita punit pro eo ac ſi iā eſſet preſens: ita ergo hui⁹ negationes nō habere iuſtitiam originalē erūt vie per quas intrat deum nō dare: ⁊ demeritū ade in ſcia dei ꝓpter qḋ nō dat. ¶ Ad aliud de 3° ethi. dico ꝙ nullus eſt defectus cōtractus ab origine icrepabilis niſi iſte: ⁊ ideo lʒ oēs defectus alij ſint pene nō increpabiles: non ita iſte. ¶ Ad vltimū dicit̄ ꝙ Adam nō corrūpit naturā hanc numero: ſicut nec ꝑſonā hāc numero: ſed corrūpit ſe pctō ꝑſonali: ⁊ in h̄ demeritorie totā poſteritatē ſuā. I

Ad argumenta ſcḋe qōnis. ¶ Ad p̄^m de Adā pʒ ꝙ habuit carentiam huius iuſtitie actu ꝓprio ⁊ iuſtitie debite: q2 in ſe accepte: talis carentia nō eſt peccatū originale. Sed illa que habetur actu alieno ⁊ iuſtitie debite ex acceptatione alteri⁹. ¶ Et ad aliud de angelo pʒ ꝙ vel nō eſt capax iuſtitie originalis: vel ſi ſic eſt habet eam. ſi enim non reſpicit per ſe niſi voluntatem ⁊ nō appetitū ſenſitiuū: ⁊ ſi reſpiciat finem ſub ratione conuenientis ⁊ delectabilis: nō eſt icōueniēs ponere aliqḋ tale donū in angelo. ¶ Ad 3^m dico ꝙ in baptiſmo ſoluitur debitū habēdi illud donū in ſe ⁊ cōmutatur in debitū habēdi donū equiualēs. ſ. gr̃am: ⁊ iſtud debitum ſcḋm ſemꝑ ex tunc manet: nec p̄^m redit: ⁊ qui caret 2° dono debito grauiꝰ peccat q̄ʒ qui caret p̄mo: nec tñ eſt peccator peccato originali: quia non reddit debitum habendi illam iuſtitiam. ¶ Ad 4^m patet ex ſolutione quarte qōnis. ¶ Ad 5^m concedo. ꝙ non eſt niſi in voluntate. Et cum dicis voluntatem eſſe immaterialem: ⁊ ideo non poſſe pati imediate a carne. Dico ꝙ iſta iuſtitia nō eſt ibi quaſi in ſubiecto alterato a carne alterante: ſed eſt ibi q2 iuſtitia non ineſt: que tamen debita eſt: quia iſta eſt voluntas filij ade. ¶ Ad argumenta in oppoſitum contra concupiſcentiam. patet: quia non concludunt oppoſitum ſm̄ intentionem queſtionis.

Doc. 4. ar^m quere i repor-tatis hic ⁊ eſt auctas Aug. de lib. ar.

Ad argumenta tertie q̄ōnis. ¶ Ad p̄mū dico φ nō eſt a carne in aīam agente. Et per idē ad Aug. ſuper geñ. tūc eſt enī3 a carne illa relatio in p̄ducto: q2 eſt filius nālis ade: τ hanc cōſequitur debitū ex lege diuina: τ carentia eſt ibi ex negatiōe cauſe. ¶ Cū arguit̄ reducēdo illud argm̄ φ pena nō eſt cā culpe: verū eſt p̄ncipalis cā: ſi tñ ponat̄ aliqua infectio in carne q̄ nō eſt neceſſariū ſm iſtā viā: ipſa pōt eſſe inſtr̄alis cā culpe: aut ſi nulla ſit ibi infectio adhuc caro pōt eſſe cā inſtr̄alis inquātū in ipſo ſemine eſt vis actiua producēdi filiū ade qui p̄ hoc eſt debitor. ¶ Ad aliud de p̄rimo parente reſpondeo: q̄cūq3 accepiſſet iuſtitiā originalē in ſe formalr̄ vel volūtate ꝯſequēte fuiſſet debitor pro ſe τ p̄ tota ſua poſteritate p̄ quo accepiſſet virtualr̄: τ ita ſi Adā nō peccaſſet ſed Caym: tūc filij caym cōtraxiſſent peccatū originale nō ab Adā ſed a Caym: nunq̄ aūt nullus accepit formalr̄ niſi Adam: τ ideo oēs alij habuerunt eādē rōnē debiti habēdi iuſtitiā: τ eandē rōnē3 carentie ipſius: q2 p̄ actū alterius: τ ideo mō a nullo parente p̄ximo ꝯtrahitur ita: vt per ipſu3 poſſet intendi: ſicut nec per ipſu3 poſſet p̄ ſe cauſari. ¶ Ad argumenta in oppoſitū p3: q2 auctoritates que dicunt φ aīa inficitur a carne ſunt intelligēde mō predicto: inquātū. ſ. aīa eſt forma carnis ex quo2 vnione reſultat filius ade qui eſt debitor habēdi iuſtitia3 qua caret. ¶ S3 hic facit dubiū auctoritas Aug. de fide ad Pe. quā adducit magr̄ di. hac: que ſonat φ iſta3 macula3 non tranſfundit p̄pagatio ſ3 libido. ergo vr̄ φ nō ex hoc ſolo φ iſte eſt filius nālis ade: eſt ſic tali peccato obnoxius: ſed ex hoc φ eſt filius ade libidinoſe propagatus iſte ꝯtrahit peccatū originale. ¶ R̄ñdeo. ſi fuiſſet p̄pagatio in ſtatu innocētie: nō fuiſſet pctm̄ originale ꝯtractū: τ tunc fuiſſet oīno ſine libidine: q2 p̄pagātes habuiſſent iuſtitia3 originalē: nunc aūt quecūq3 p̄pagatio cōmunis libidinoſa eſt ex illa: igit̄ q2 maculoſa eſt maculat prolē: nō aūt q2 p̄pagatio: q2 p̄pagatio nō eſt mediū inter parentē τ filiu3 per q̄d filius maculet̄ ſm illa3 abſolutā rōnem p̄pagationis que fuiſſet in ſtatu inocentie: ſed ex carētia iuſtitie originalis in propagantibus qua3 carentiā cōſequit̄ libido: ita φ illa auctoritas debet exponi vt libido accipiatur pro carentia iuſtitie originalis in propagantibus que eſt cauſa libidinis in actu propagandi.

Ad argumentum q. 4. p3 φ iuſtitia originalis reſtituitur in dono equalenti: imo ē preeminenti. ¶ Sed hic dubitat̄. cu3 enī3 iuſtitia originalis nō ſit formalr̄ gr̄a. igit̄ nec eius oppoſitu3. ſ. priuatio formaliter eſt priuatio gr̄e. ergo iſta p̄uatio iuſtitie originalis pōt ſtare cū gratia: τ ita l3 gratia detur: manet tñ peccatu3 originale: niſi dicat̄ φ preciſe ſoluitur debitu3 habendi iuſtitiā originalem. τ hoc incidit cu3 alia
f. Hen. reſponſione. ¶ R̄ñdeo in ſtatu innocentie erant dona ordinata: ita φ iuſtitia originalis potuit eſſe ſine gratia non ecōuerſo: τ tūc priuatio p̄oris icludebat virtualr̄ p̄uationem poſterioris: cuicūq3 igit̄ tunc reſtituta fuiſſet gratia ſine iuſtitia originali: ſi hoc factū fuiſſet: nō habuiſſet ipſe perfectum ſtatu3 innocentie: ſed pro ſtatu iſto nō habent talem ordinē: ſed gratia pōt ineſſe ſine tali iuſtitia: τ ipſa ſimpliciter eſt donū excellentius q̄3 talis iuſtitia. ipſa igit̄ gratia inexiſtens ſimpliciter reſtituit hominē in ſtatu iſto ad perfectione3 ſupernaturalem ſibi poſſibilem: ſed hoc ſine iuſtitia: l3 ergo abſolute non contradicant: vnde non repugnant carentia iuſtitie originalis abſolute loquendo τ gratia pro ſtatu iſto: repugnant tamen inquantum illa carentia eſt culpa auertens a fine vltimo: quia conuerſio oppoſita illi pro ſtatu iſto nata eſt ineſſe filio ade per gratiam ſine iſto dono.

¶ Predictis adijciendum vr̄: an peccata precedentiū patrū ad paruulos tranſeant τc̄.

Quero circa diſtinctionem 33m. In qua magr̄ agit de peccati originalis punitione. Utrū peccato originali debeat̄ ſola carentia viſionis diuine pro pena: Qr̄ nō. Aug. in enche. 23. Firmiſſime tene τ nullatenus dubites: qui ſine ſacramento baptiſmatis de hoc ſeculo tranſeunt eterni ignis ſupplicio puniēdos. ¶ P̄. Paruuli habebunt corpora paſſibilia: quia nō glorioſa. igitur poterūt pati ab actiuo eis preſente. ergo ab igne: aut ſi dicis φ preſeruabunt̄ ne ignis poſſit in ipſos agere: ſaltem videnť poſſe pati pena interiori. ſ. famis τ ſitis: τ ita pena ſenſus. ¶ P̄. Fomes erit in eis nō extinct9. ergo poterūt habere cōcupiſcentias inordinatas ſm eum. poterūt igit̄ ſibi inordinate appetere delectabilia p̄pter quo2 ablationem τ ſubtractionem poterunt triſtari: τ ita pati pena interiori. ¶ P̄. Habebunt vſu3 rōnis τ cognoſcent naturā ſuam. ergo poterūt cognoſcere ſe ordinatos ad vitam eterna3: τ cu3 quilibet habens ordinatū appetitū appetat illā ſm Aug. 13. tri. ca. 5. ergo ex certitudine carentie illius deſiderati poterunt triſtari: τ ita pati pena īteriori. ¶ P̄. Exiſtens in puris nālibus haberet iſtud damnū. ḡ exiſtēs deordinatus per culpa3 cū habeat maliciā quā iſte nō h3 debet habere pena3 quam iſte non h3: alioquin culpa eēt impunita: τ ita nō ſolum damnū erit pena iſtis: ſed aliq̄d aliud. ¶ Oppoſitum vult magiſter in littera. τ Augu. in enche. φ mitiſſima pena τc̄. 89. c. Unde di. prīd.

Hic videtur magiſtro2 eſſe ſnīa: φ damnati p̄ ſolo pctō originali nullā habebunt penā ſenſus exterioris: puta ignis: q2 nullā delectationem inordinatā habuerunt cui delectationi correſpondeat acerbitas ignis affligentis vt propria pena: nullā etiā habebunt penā īteriorē vt triſtitiā: q2 ſi triſtarent̄ de ſtatu ſuo: τ triſtitia ſm Aug. ſit de his que nobis inuitis accidunt. ergo ipſi inuolūtarie ſuſtinerēt ſtatū ſuū τ vellent oppoſitu3: τ ita murmurarent ꝯ diſpōnē diuinā: τ ita haberent inordinatā diſpōnē volūtatis: q̄d vr̄ abſurdū: nā ſnīa diuina eſt diſpoſitū: φ vbicūq3 ceciderit lignum ibi erit. in eccleſiaſtes. igit̄ cū iſti nullā inordinatā volitionem habuerūt in iſto ſtatu: ſequit̄ φ nullā triſtitia3 interiorem habebunt. ¶ P̄. Si triſtarent̄ de carentia beatitudinis τ viſionis diuine cu3 deſperent de ea: q2 nō habebūt ſpem. igit̄ haberent penā grauiſſimā inter penas oium damnato2. ſ. triſtitia3 ex deſperatione. videt̄ ēt φ ſimplr̄ maior ſit pena triſtitia hoi: vt diſtinguit̄ cōtra dolorē: q̄3 aliqua pena alia ſenſus: q2 ſicut volūtas eſt magis appetitus hois inquātū hō q̄3 appetitus ſenſitiuus: ita q̄cq̄d agit vel patit̄ ſm voluntatē ſimplr̄: magis agit τ patit̄ inq̄tū hō q̄3 ſm aliquē aliū appetitu3: τ ita ſimplr̄ magis patit̄ ſi triſtat̄ q̄3 ſi doleat: τ ita nō vr̄ φ ſit ponēda in eis aliqua triſtitia.

A 14. ci. c. 15. 11. c.

Et ſi queratur de eis quātū ad cognitionē ſine aſſertione: pōt cōcedi φ cu3 nō habebūt intellectū ipeditū cōrpe corruptibili inq̄tū q̄tū noſter intell's ipedit̄ in iſto corpe: nec ēt erit ipedimentu3 per tormenta ſicut habebūt damnati poterūt hr̄e cognitionē nālē re2: τ hoc de nouo acq̄ſitā: q2 hoc nō repugnat imobilitati ſtatus eo2: cū hoc ēt nō repugnat imobilitati ſtatus btō2: φ de nouo itelligant aliqua facta cōtingentia. igit̄ a ſili non repugnat firmitati ſtatus eo2 que eſt in videndo verbū φ de nouo intelligāt aliq̄d ve2 neceſſariu3 q̄d p̄us nō intellexerunt: τ ex vno vero neceſſario intelligere aliud ve2 neceſſariū: τ ita p̄t addiſcere aliqua

B

vera neceſſaria de neceſſarijs in gl'ie pp̄loꝛita igit̄ ⁊ iſti cum nō hēant ita pfectā cognitionē vt nullā pñt recipere: nec ſit veriſiſe ponere in eis īpedimētū pp̄ qḋ iſtā nō poſ ſunt acqrere: videt̄ pbabile cōcedere ꝙ oīuꝫ nāliter co gnoſcibiliū pñt nāliter cognitionē hīe excellētius q̄ aliq pbi habuerunt pro ſtatu iſto: ⁊ ita aliqualē beatitudinem nālem de deo cognito in vl'i poterūt attingere. ¶ Sed ſi querat̄ de cognitione beatitudinis in pticulari: vtrū illaꝫ habeant vel de ea triſtent̄. ¶ R̄ideo ſicut dcm̄ fuit in p̄°.q.p̄mi. iſta cognitio nō eſt poſſibilis hoī niſi ſupnāliter eleuet̄. vel igit̄ nō dabit̄ illis illa cognitio ſupnālis in pti cularit: q2 eēt eis ad triſtitiā quā nō demeruerūt hīc: ſicut demeruit paganus. pp̄ qḋ demeritum ſibi cedit cognitio beatitudinis in pticulari ad penā grauiſſimā: vt. ſ. triſtet̄ deſperās ſe poſſe ad iſtā peruenire: vel ſi iſtā cognitionē in pticulari habuerint nō triſtabunt̄: q2 erunt contenti de ſtatu ſuo ſcientes deum de ſe ita diſpoſuiſſe nec ſuo actu hoc aliquando demeruiſſe.

Ad primum arg^m r̄ndet Boñ. dicens ꝙ Augu. exceſſiue loquit̄ de illis penis ſicut frequēter faciunt ſancti: q2 aliqui dixerūt eos nullam hīe culpā: ⁊ ita nullā penā: q2 ſm̄ pħm ſicut in moꝛbus via deueniendi ad mediū eſt aliqualr̄ pcedere vltra mediuꝫ verſus extremū. z. ethi^r. ita frequenter ſancti extinguēdo cōtra ſe hereſes pullulantes exceſſiue locuti ſunt volētes declinare ad aliud extremū: ⁊ ita multū ponderandū eſt cōtra quos hereticos ſancti ſunt locuti: ſicut Aug. contra Arriū videtur quaſi declinare ad Sabellium. ⁊ ecōuerſo ſimiliter videtur cōtra Pelagiuꝫ declinare ad Arrium ⁊ ecōuerſo. ¶ Aliter poſſet dici ꝙ eterni ignis ſupplicio in ſenſu diuiſionis. i. in illo ſupplicio qḋ eſt in eterno igne ſūt cremandi. i. ſunt puniendi pena damni ⁊ non pena ſenſus eterni. ¶ Ad z^m dcm̄ ꝙ ſicut damnatoꝝ coꝛpa patient̄ ab eterno igne: ſed nō diſſoluētur: ita iſti carebūt pp̄etua viſione dei ſupnāli ſine oī tali paſſione exteriori. nullam ēt paſſionē interioꝛeꝫ patient̄ per quā poſſint cōſumi: ita ꝙ ex diſpōne diuina coꝛpa illa erunt īpaſſibilia: ſꝫ nō ex dote īpaſſibilitatis: ita ꝙ nec ab ex̄ nec ab intra patient̄. ¶ Ad aliḋ de fomite dico: ꝙ ſic̄ fomes iſte nullū motū in oꝛdinatū ſuſcitauit in eis in via iſta: ita nec ibi aliquē ſuſci tabit. ¶ Ad aliḋ dico ꝙ deſideriū nāle nō cauſat triſtitiā niſi ſit electiuū: ſꝫ h̄ nō ē ponere p ſe iſtū magis punitū q̄ illū: q2 ſicut nō eſt p ſe p̄miū ītellectui cognoſcere crea turā ſꝫ deū: ita nō ē p ſe pena dāni ītellectui nō cognoſcē creaturā: ſꝫ p ſe pena eſt viſione dei p̄uari: ⁊ quo ad h̄ ſūt iſti eq̄les. ¶ Et iō ad q̄ntū dici pōt ſicut dictū eſt diſ. z9. huiꝰ ſcōi ꝙ alter punit̄: alter nō: alr̄ eni debitoꝛ eſt iuſtitie quā accepit iſte: ⁊ mō nō hꝫ: ⁊ aliter ille cui nō dat̄: nō pp̄ aliquā culpā ſuā ⁊ reatū: ſicut ſi duos p̄ ex equo acceptarē gratuite ad aliquē honoꝛē vel ad aliqḋ donū accipienduꝫ poſtea alter offenderet: p qḋ demeret̄ illū honoꝛē ⁊ alter nō: tn̄ nō offendēti nō dat̄ nō pp̄ aliqḋ demeritū: ſꝫ q2 nō placeret mihi iſtū honoꝛē ſibi dare. iſti dō eſſent ineq̄les: q2 alter p̄uat̄: q2 reuera alter nō: tn̄ ō facto nūq̄ erit aliqs in puris nālibꝰ: q2 deꝰ nām rōnalē quā fecit: ſemp pducit ad finē: ſi nō fuerit ex pte illius īpedimentū vel defectus.

¶ Poſt p̄dicta de pctō actuali diligenti inda gine quedā conſideranda ſunt ⁊c̄.

Circa diſtinctionē 34^am. Jn qua ma giſter agit de pctō actuali que ro de cā peccati. ¶ Utrū. ſ. peccatuꝫ ſit a bono ſicut a cauſa: Oꝫ nō: q2 Matth. 7. dicit̄: ꝙ nō pōt arboꝛ bona fructꝰ malos facere. Et glo. ibi. Nihil dubiuꝫ q̄n cauſa boni ſit bona ⁊ mali mala. ¶ P̄. Omne agens aſſimilat ſibi effectū. 1. de gn̄atione: ſaltē in remotiſſimis remotiſſi ma aſſimilatio eſt: puta in cōmuniſſimis. ergo ad minus in pfectionibus cōmuniſſimis aſſimilat̄ effectus cauſe. ḡ ⁊ in bonitate: ⁊ per ꝯñs a bono vt a cauſa nō pōt eſſe pec catū: ſed a malo. ¶ P̄. Quicq̄d eſt a bono vt ab efficiēte eſt ad bonū vt ad finē: peccatū nō eſt ad bonū vt ad finē: q2 deoꝛdinat a fine. ergo ⁊c̄. pbatio maioꝛis: pħs 5° meta. ⁊. z. phy^r. Efficiens ⁊ finis ſibiinuicem ſunt cauſe. ¶ P̄. Malū in nā nō eſt in effectu ab efficiente ſicut a cā: nūq̄ eniꝫ pducit̄ effectus monſtruoſus vel malus malitia na ture niſi a cā impfecta. ergo ita hic. ¶ P̄. Aliqḋ eſt p̄mū malū vt pbabo. ergo ab ipſo eſt oē aliud malū. iſta ꝯñtia pbat̄ de bono dicto in alijs: vt pꝫ diſ. z. p̄mi libri: ⁊ pbat̄ a pħo. z. meta^ce. de eo qḋ eſt maximuꝫ tale a quo oīa alia ſunt talia. ⁊ vlterius ſi ab illo p̄mo malo nō eſt aliqḋ bo num. ergo nec malū qḋ eſt a p̄mo malo: eſt ab aliquo bo no. iſta ꝯñtia pbatur: q2 idem nō eſt a diuerſis cauſis que nō ſunt oꝛdiate. pbatio p̄me ppoſitionis: q2 aut eſt aliqḋ ſūmū malū: ⁊ ita habebit̄ ppoſitū: ⁊ hoc eſt p̄mū. aut nō: ⁊ ita omni malo eſt accipere aliqḋ peius in infinituꝫ: ſed eſt incōueniens pcedere in infinituꝫ in permanentibꝰ. z. meta^ce: ⁊ declaratuꝫ eſt p̄us diſ. z. p̄mi. ergo pōt eſſe vnuꝫ malū intēſiue infinitū qḋ eſt ppoſitū. ¶ Cōtra eſt magr̄ in littera vbi adducit Aug. z° de nuptijs ⁊ ꝯcupiſcētia.

¶ Poſt hec vidēdū eſt qd ſit peccatū ⁊c̄.

Circa diſtinctionem 35^am quero. Utrū peccatū ſit per ſe corruptio bo ni: Oꝫ nō. Aug. z5. cōtra Fauſtū: ⁊ habet̄ in lr̄a. peccatū eſt dictū vel factum vel cō cupitum cōtra legeꝫ dei. qḋlibet iſtoꝛum eſt poſitiuū. ergo ⁊c̄. ¶ Jtem illud eſt p ſe de rōne peccati ſm̄ cuius diſtinctioneꝫ diſtinguit̄ peccatū: ſed ipſa diſtinguuntur ex diſtinctione alicuius poſitiui: puta ex cōuerſione ad tale bonum crea tū vel tale. igit̄ ipſa cōuerſio ad bonuꝫ creatuꝫ in cōi ī eſt conuerſio ad ipſum peccatum in cōmuni. ¶ P̄. Quero cuius boni ſit corruptio. non illius in quo eſt: q2 accidens non corrumpit ſubiectum: quia naturaliter preſupponit ipſum. qḋ aūt preſupponit aliquid naturalr̄ nō corrum pit illud: nec etiā alterius boni: q2 ſm̄ beatuꝫ Augu. 1z. de ciui. ca. 6. Malum illud bonum corrumpit cui nocet: ſed non nocet niſi illi in quo eſt. igitur ⁊c̄. ¶ Oppoſituꝫ vult Aug. ſuper illud Joan. p̄. Sine ipſo factū eſt nihil. d. Pec catum nihil eſt. Et Anſ̄. de cōcep. virgi. ⁊ caſu diaboli ex intentione hoc pbat. c. 16. vide eum ibi diligenter.

¶ Sciendū eſt tamen quedaꝫ ſic eſſe peccata vt ſint etiam pene peccatoꝝ ⁊c̄.

Circa diſtinctionē 36^am querit̄. Utrū peccatum ſit pena peccati: Oꝫ non. Aug. p̄mo retrac. ca. z5. ⁊. z6. Omnis pena iuſta eſt. omne iuſtuꝫ a deo eſt. ergo omnis pena a deo eſt. nulla autem culpa a deo eſt. ergo nulla culpa eſt pena pecca ti. ¶ Jtem omne peccatū eſt volūtariūꝫ ſm̄ Aug. de vera religione. pena eſt inuolūtaria ſm̄ Anſ̄. de cōcep. v̄gi. c. 4. ḡ. ¶ P̄. Pena nō excedit culpā: q2 deꝰ punit ſemp citra cōdignū: ſed q̄nq3 ſequēs peccatū maiꝰ eſt precedente. Similr̄ etiā cum ſit ſtatus in peccatis vl timuꝫ non punitur per aliqḋ peccatum. ergo nō ita punit̄ ſicut aliqḋ precedens: ⁊ tamen vltimuꝫ poteſt eſſe maius precedente. igitur aliqua pena minoꝛi punitur: qḋ eſt in conueniens. ¶ Contra eſt magiſter in littera: ⁊ adducit auctoꝛitates: vt ibi apparet.

Speculare q intelligit̄ ⁊ cā ne te decipia ris argumꝰ

C

Diſ. p̄ri ar. 3. q. 1. ſolutē do. 1. pncipa li.

c. vltimo.

D

a. l. Circa diſ. 34. 35. 36. ⁊ 37. in qbꝰ ma giſter agit de pctō actuali q̄ ad materia q̄ rit. 5. q̄ōnes. ꝑ ordi ⁊c̄.

Tex. cō. 51.

Tex. cō. 2.
Tex. cō. 30.

q. 1.
Tex. cō. 4.

Tex. cō. 5. ⁊ inde. q. 1.

a. l. 2° vtrum.

a. l. pertinet.

a. l. 3° vtrum

Dic vt infra de volūtate: dupli ſe cē ſe q̄tetur: ad hoc argm̄ ſcdm̄.

¶ Sunt autem ⁊ alij plurimi longe aliter de peccato ⁊ de actu ſentientes ⁊c.

ar.4° vtrum **Circa** diſtinctionē 37ᵃᵐ querit̃ p̄mo. Utrum peccatum poſſit eſſe a deo: 2° vtrum voluntas ſit cauſa totalis ſui actus. ¶ Circa p̄ᵐ arguit̃ q̄ ſic. cuiuſcūq; cā inferior pōt eſſe cauſa ⁊ cā ſupior eiuſdē erit cauſa. qc q̄d eſt etiā cauſa cauſe eſt cauſa cauſati. volūtas creata que eſt cauſa inferior reſpectu dei: q̄ deus eſt eius cā eſt cā pcti. ergo ⁊ deus. ¶ Si dicat̃ q̄ nō eſt cā pcti inq̄ātum eſt a deo: ſed inquātū eſt ex nihilo. ¶ Contra. deus magis coagit cauſe actiue create ſuperiori q̄̄ inferiori: nulla eſt cā ſuperior volūtate: ſed deus ita coagit nāe q̄ nihil eſt naturale: cui deus nō coagat in nā. igit̃ ita coagit volūtati q̄ nihil eſt volitū cui deus nō coagat in volendo. ¶ P̄. Ad p̄ncipale actus ſubſtratus pctō in volūtate a deo eſt. igit̃ deus eſt cā peccati. p̄batio añtis. Tum q̄ eſt aliq̄d ens ⁊ nō a ſe. ergo ab alio: ⁊ ita a deo. Tum q̄ dare elemoſynā: predicare xp̄m: facere miracula: generare filiū: ſunt opa eiuſdem rōnis in eſſe nāe ſiue fiant bñ moralr̃ ſiue male. ergo habēt cām eiuſdē rōnis quātū ad eſſe nāe eorum. deus aūt eſt cā iſtoꝝ actuū q̄ ſunt boni moralr̃. ergo ⁊ q̄ ſunt mali moralr̃. p̄bat̃ ēt illud añs per illō Iſaie.10. Nūq̄d gloriabit̃ ſecuris. loquit̃ de ſenacherib. vbi Glo. ſicut inſtr̄a per ſe nihil p̄t̄: ita ſenacherib nihil per ſe potuit ꝯ iudeos. erat igit̃ inſtr̄m dei in iſto actu: ⁊ tñ mortalr̃ peccauit: ſicut p̄z in. c.14. iſtū igit̃ actū ſubſtratū peccato mortali creauit deus. p̄batio ꝯſequētie: q̄ volūtas creata nō ob aliud eſt cā peccati: niſi q̄ cauſat actū ſubſtratū deformitati: q̄ ſm Diony. de diui. no. c.4. nullus ad malū aſpiciens oīno operat̃. ¶ P̄. 3° ad p̄ncipale. Deus pōt ſubtrahere manutenētiā ſuam a gr̄a: ⁊ tunc nō incritimo q̄ſicūq; gr̄a nō ineſt, annihilat̃. annihilare ꝯuenit ſoli deo. ergo p̄ actionē ſolius dei pōt aīa eſſe nō grata deo. g̃ eodē mō pōt eſſe cā peccati: q̄ nō vr̄ magis eſſe rō mali in peccato q̄̄ in p̄uatione gratie. ¶ P̄. Deus eſt cā pene. g̃ ⁊ peccati. p̄batio ꝯñtie: q̄ pena ita eſt per ſe malū ſicut culpa: imo magis per ſe malū vt vr̄: q̄ pena opponit̃ bono nāe. culpa opponit̃ bono moris. bonū nature eſt per p̄us bonū q̄̄ bonū moris. añs p̄z per Aug. p̄ retrac. c.25. oīs pena iuſta eſt ⁊c. ¶ In oppoſitū eſt Aug. ſuper illud Joā. Sine ipſo factum eſt nihil. per verbū nō eſt factū peccatum. ¶ P̄. Q̄ nō poſſit eſſe cā actus ſubſtrati peccato. p̄bat̃: q̄ tunc faceret ꝯtra ſuā p̄hibitionem. p̄hibuit enim Ade comedere. nec aliqua delectatio in actu eſt pctū: niſi quia p̄hibet̃. g̃ ſi feciſſet illū actū poſitiuū feciſſet imediate ꝯ ſuā p̄hibitionē: q̄d videt̃ eſſe duplicitatis. ¶ P̄. Quicq̄d

Prouer.16. deus facit p̄p ſe facit. oīa enim p̄p ſeipſū opatus eſt altiſſimus: ⁊ ex charitate p̄fectiſſima que ipſe eſt facit. g̃ eius actus eſt ordinatiſſimus tam ex fine q̄̄ ex p̄ncipio operatiuo. ſi ergo ille eſt actus inordinatus a voluntate creata peccante. idē actus vr̄ ordinatus ⁊ inordinatus: q̄d vr̄ impoſſibile. ¶ Itē lib. arbi. nō errat q̄ñ in agendo ꝯcordat ſue regule. regula eius in agendo eſt voluntas diuina. g̃ ſi deus vult illud q̄d lib. arb. peccās vult: tūc illud lib. arb. quando peccat non peccat.

Iſte qōnes lz ſm magr̄m pertineant ad diuerſas diſtinctiones: tñ ſunt connexe ſolones eaꝝ p̄pter quā ꝯnexionē poſſunt hoc mō ſimul queri. Et inter iſtas p̄mo ſoluēda eſt 2ᵃ: q̄ eius ſolo hz locum in alijs. Et lz ibi poſſit prefigi q̄d dicat̃ per nomen peccati nō p̄bando: q̄ ante omnē qōnē de aliquo opz iſtas precognitionē hic quid. ſ. dicit̃ per nomen. Tamen q̄ pctū ſit formalr̃ p̄uatio boni oſtendit̃ per auctoritates adductas in oppoſitū: ⁊ per rōnes tales: q̄ agens inferius tenetur in agēdo ꝯformare ſe agēti ſuperiori: q̄ ſi in poteſtate eius ſit ſe ꝯformare illi ⁊ nō ꝯformare: nō ꝯformari illi eſt peccatū: ideo loquēdo de peccato ſiue cōtra legē diuinā ſiue cōtra legem humanā aliquid dr̄ peccatum: q̄ peccans potuit ꝯcordari legi ſuperioris agentis ⁊ diſcordauit. iſte igit̃ actus qui eſt in poteſtate diſcordantis: ⁊ p̄ hoc voluntarius nō eſt formalr̃ peccatū: quia ſi ille eſſet concors regule ſupiori non eſſet peccatū. ergo in illo actu preciſa ratio peccati eſt priuatio illius concordie. ¶ Ex

hoc vlterius pōt inferri cuius boni peccatū eſt formalr̃ priuatio. Ponit̃ q̄ illius boni in quo eſt: q̄ illi nocet: ſicut argutū eſt per Aug. 12. de ciui. c.6°. Alio enim mō ponit̃ q̄ boni ſupernālis. ſ. gratie peccatū eſt priuatio. 3° modo ponit̃ q̄ eſt priuatio habituū acquiſitoꝝ q̄bus repugnāt actus virtualr̃ mali: ſicut habitus gn̄ātus ex actibus formalr̃ malis repugnat formalr̃ habitibus v̄tuoſis. Boñ. lib.1. diſ.35. art.1. q.2. vide tho. 1.2. q.85.

Contra p̄mū iſtoꝝ modoꝝ arguit̃: q̄ cum illud bonum in quo eſt peccatū ſit finitū: per ablationē alicuius finiti boni ab eo aliquotiens factā totalr̃ poſſet ꝯſumi. ¶ Et ſi dicat̃ q̄ iſta ablatio fiat ſm p̄tes eiuſdem p̄portionis: g̃ fit p̄ceſſus in infinitū. ¶ Contra. 2ᵐ maluz pōt eſſe equale p̄mo in malitia vel maius eo. g̃ corrumpit partē eiuſdē quātitatis vel maiorē. igitur ſic p̄cedendo in peccatis equalibus vel maioribus: ſequitur q̄ nā tandē totaliter ꝯſumet̃. ¶ 2° q̄ nā intellectualis a ſolo deo eſt creabilis: ⁊ ex hoc ſimplr̃ eſt incorruptibilis reſpectu creature: ita q̄ nulla creatura pōt eam deſtruere. g̃ peccans per actum ſuum non poteſt aliq̄d de natura ſua deſtruere: cum illud eſſet eiuſdem rationis cum tota natura quantū ad incorruptibilitatem: quia incorruptibile nō ꝯponit̃ ex corruptibilibus. ¶ P̄. Q̄d repugnat effectui formalr̃ nō deſtruit cauſā nō neceſſariam iſtius effectus. pctū dicit formalr̃ deformitatē ⁊ obliquitatem repugnantē rectitudini in actu. igit̃ nō deſtruit cauſā nō neceſſariam iſtius rectitudinis. volūtas eſt cauſa hu° rectitudinis nō neceſſaria: tum q̄ nō neceſſario cauſat actū ſuū: ſed ꝯtingenter: tum ēt q̄ ſi cauſat actum nō neceſſario cauſat eiꝰ rectū. p̄batio maioris illius: q̄ cauſa ꝯtingens reſpectu alicuius pōt eſſe ⁊ non cauſare. g̃ p̄pter nō eſſe iſtius peccati cauſati nō opz cām deſtrui. p̄z per oppoſitū in ſimili: ideo eniz preciſe alterans inducens aliq̄d repugnans qualitati corrūpit formā ſubſtātialē: q̄ ipſā neceſſario ꝯcomitat̃ qualitas talis. igit̃ q̄d eſt preciſe corruptiuū alicuius ꝯtingenter ꝯcomitantis nō pōt corrūpere illud q̄d ſic ꝯtingenter concomitatur. ¶ P̄. Tunc peccata nō differrent ſpe: q̄ ſunt p̄uationes vnius boni: ⁊ p̄uationes nō hñt diſtinctionē ſpecificā: niſi ab habitib°.

Eadem argumenta aliqua p̄bant q̄ peccatū nō eſt formalr̃ p̄uatio ſeu corruptio gr̄e: lz hoc nō p̄bet p̄mū: q̄ per p̄mū peccatū mortale gratia tollit̃ totaliter. ¶ Tñ aliud eſt hic ſpeciale ꝯ hoc. ſ. q̄ 2ᵐ pctū nō erit pctū: q̄ nihil corrumperet: q̄ pctū natū eſt p̄ ſe corrumpere ⁊ gr̄a nō ineſt que corrūpat̃. ¶ Scōm ꝯcludit hic: q̄ gr̄a eſt a ſolo deo per creationē: ⁊ ab eo ſolo ꝯſeruatur: ⁊ q̄ñ deſtruit̃ annihilat̃: q̄ cuius p̄ductio eſt creatio: eius deſtructio eſt annihilatio. ¶ Tertia etiam ratio hic ꝯcludit: q̄ gratia eſt cā contingēs reſpectu rectitudinis in actu. ¶ Quarta ſimilr̃: q̄ peccata mortalia eſſent eiuſdem rōnis in formali rōne priuationis.

Eadem etiam argumēta aliqua ꝯcludunt ꝯtra iuſtitias ſiue virtutē acq̄ſitā: q̄ lz illud nō ſemp̄ remaneat incorruptibile ſicut nā: nec per vnicū peccatū mortale corrūpit̃: ſicut gratia: nō tñ eſt peccatū mortale

per ſe

A

per ſe priuatio eius:q2 pōt ſtare tam in iſto peccāte mortaliter ꝙ̄ in illo nō peccāte. ❡ Et ſi dicis de illo. Contra intenſius pōt eſſe in illo peccante mortalr ꝙ̄ in illo non peccante | puta ſi iſte habuit iuſtitiā .9. graduū ⁊ alter .10. graduū:⁊ iſte hñs iuſtitiā .10. graduuz peccat mortaliter: ponamus ꝙ corrūpit̃ in eo gradus .10. ergo adhuc hꝫ iuſtitiaꝫ equalē illi qui nō peccauit mortalr. igit̃ ſi alter peccaſſet mortalr ſili pctō. illud pctm̄ in eo non repugnaſſet ſue iuſtitie .9. graduū:⁊ ita nō corrupiſſet eque eā. ❡ Tertiū cōcludit h:q2 quicūqꝫ talis habitus eſt tm̄ cauſa contingens reſpectu actus peccati.

B **Concedo** igit̃ iuxta ſolonē qōnis premiſſaꝫ ꝙ peccatum eſt corruptio rectitudinis in actu 2°. nō aūt nālis nec cuiuſcūqꝫ habitualis:ſed nō intelligo de corruptione que eſt mutatio de eſſe ad nō eē:pōt eniꝫ peccatū manere poſt talē mutationē iuſtitie ab eſſe in nō eſſe:ſed intelligo corruptionē formalr:ſicut ꝓuatio dr̃ formalr corruptio ſui habitus:hoc .n. mō peccatū eſt formaliter corruptio rectitudinis in actu 2° que opponit̃ illi rectitudini vt ꝓuatio habitui:nō qdeꝫ rectitudini que ineſt: q2 tūc duo oppoſita ſimul ineſſent:nec que ꝓus infuit illi actui:q2 actus nō manet:vt poſſit alterari ab oppoſito in oppoſitū:ſꝫ que deberet ineſſe:volūtas .n. libera debitrix eſt vt oēm actū ſuū eliciat cōformiter regule ſupiori .ſ. ſꝫ diuinū preceptū:⁊ ideo qn̄ agit diſcorditer ab illa regula caret iuſtitia actuali debita.hec eſt iuſtitia que deberet in eſſe actui ⁊ nō ineſt:⁊ hec carentia inq̄tū eſt actus voluntatis deficientis ſicut dicet̃ in alia ſolone:eſt formalr peccatuꝫ actuale. ❡ Iſtud pꝫ per auctoritates.ꝓ per Augu. lib. de duab⁹ aiabus. Pctm̄ eſt voluntas cōſequendi vel retinendi qđ iuſtitia vetat:⁊ a quo liberū eſt abſtinere. H eſt dictū breuiter:pctm̄ eſt velle vetitū:ita ꝙ ipſa voluntas eſt ibi mālis:⁊ pro tanto totū iputat̃ volūtati:q2 totū eſt in poteſtate eius. vetitū aūt vel ꝓhibitū eſt ibi fo2ale: qđ ſignificat diſcordiā a regula ſuperiori. ❡ Silr Amb. in lib. de paradiſo ⁊ ponit̃ in lr̃a. Peccatum eſt celeſtium tranſgreſſio mandatoꝝ ⁊c. Huic ēt cōſonat qđ dicit Aug. de ciui. lib. 12. c. 8. In eo inquit ſit mala volūtas qđ ſi nollet nō fieret mali:⁊ iō nō neceſſarios ſed volūtarios defectus iuſta cōſequit̃ pena. deficit eniꝫ nō ad mala ſed male .i. nō ad malas nās:ſed ideo q2 cōtra ordinē naturaruꝫ ab eo qđ ſūme eſt ad illud qđ minus eſt ⁊c. quere eīz ibi: quaſi diceret iſte actus poſitiuus volēdi creaturā non eſt formalr pctm̄:ſed carentia debiti ordinis in actu illo quo ad illud dꝫ amari ꝓp ſūmū bonū a quo ordine deficit voluntas quieſcēs in bono creato:⁊ iſte defectus eſt formaliter pctm̄. Cū iſtis auctoritatib⁹ ꝯſonat rō:q2 oē pctm̄ eſt iniuſtitia formalr:⁊ tale pctm̄ talis iniuſtitia:⁊ p ꝯñs priuatio talis iuſtitie. ergo peccatum actuale eſt formaliter iniuſtitia actualis. ergo ⁊ priuatio iuſtitie actualis ſcilicet iuſtitie que deberet eſſe in actu.

[margin: a.l. Cīerē ma ucheam. a.l. bonum.]

[margin: De ci. dei. ca. 5. ⁊ 6.]

C **Ex iſta** ſolutione pꝫ ſolo ad illas .q. de peccato.ꝓ vꝫ magis per ſe ſit de rōne peccati auerſio ꝙ̄ cōuerſio. 2° qūo poſſent peccata mortalia diſtingui ſpecie ſi formalis rō eſt in auerſione. 3° qūo vnū pōt eſſe alio grauius:ſi ſint auerſiōes ab eodē bono. nō eni vr̃ ꝓuatio:pa ra recipere magis ⁊ minus ſm Anſ. de ꝯcep. virgi. c. 24.

D ❡ Ad p̄^m dico ꝙ auerſio a fine vltimo pōt intelligi dupl'r: formalr vel virtualr:formalr ꝯrie vel negatiue:ſic ꝙ voluntas nolit illū finē:⁊ tale nolle eſt odire:vel nō velit cuꝫ deberet velle:⁊ tale nō velle eſt omittere illud ꝓceptum. Dili. do. de. tuū. virtualr ſic:ꝙ qn̄ aliqđ eſt neceſſariuꝫ ad cōſequendū ſineꝫ vltimū:voluntas auerſa ab illo in hoc virtualr a fine auertit̃:ſicut intell's negans ꝯclonē virtualr auertit̃ a ꝓncipio:⁊ ſic infirmus dicit̃ auerti a ſanitate qn̄ auertit ſe a potu amaro ſine quo non pōt haberi ſanitas. ꝓma auerſio ſm ſe eſt euſdē rōnis nec includit̃ formalr in quolibet peccato:eſt eniꝫ odiū dei ſpāle pctm̄:⁊ omiſſio iſtius ꝓcepti. dili. do ⁊c. eſt aliud ſpāle pctm̄. ❡ 2° mō auerſio eſt cōmunis oi peccato mortali:q2 in oi tali peccato mortali volūtas inordinate ſe hꝫ reſpectu alicuius neceſſarij ad finē. Unū aūt eſt illud neceſſariū. dico ꝙ a voluntate diuina ꝓcipiente illud obſeruari:ſi vis ad vitam ingredi. nō ab alio ſyllo practico. H enim nō opꝫ querere moralē doctrinā phoꝝ:ſed ꝓcepta dei in ſcriptura. hois auerſio a deo eſt eſſentialis rō pcti cuiuſcūqꝫ:ſicut enim formalis rō rectitudinis eſt ꝓpria virtus in actu finis circa ens ad finē:ſic ⁊ carentia rectitudinis talis eſt carentia ꝓprie virtutis a fine:q2 ꝓpria auerſio formalis ab eo qđ eſt neceſſariū ad finē:⁊ hoc mō nihil aliud eſt auerſio niſi inordinatio volūtatis circa aliqd ordinatū ad finē ex precepto diuino circa qđ deberet ordinari. ❡ Ex hoc pꝫ 2^m: q2 cuꝫ priuationes diſtinguant̃ ſpecie ex diſtinctione habituꝫ ſpecifica:⁊ numero ex diſtinctione habituū numerali:peccata que ſunt priuationes quedā .ſ. rectitudinum: que deberēt ineſſe actibus diſtinguunt̃ formalr ex diſtinctione taliū rectitudinuꝫ:vt qn̄ debent haberi diuerſe rectitudines ſpecie ſunt carentie diuerſe ſpecie:⁊ ita nō per cōuerſiones ad obiecta que nō ſunt mala niſi mālitér:nō diſtinguunt̃ ipſa peccata:ſed formalis rō in eis diſtinguitur in cōparatione ad rectitudinē aliaꝫ ⁊ aliaꝫ ſpecie que deberet ineſſe:ita etiā pñt plura peccata eiuſdem ſpeciei ineſſe que priuant plures rectitudines:que deberēt ineſſe in diuerſis actibus ſuccedentibus. ❡ Ad 3^m etiā pꝫ:q2 illud pctm̄ eſt grauius ex genere qđ opponitur rectitudini meliori. illa aūt eſt melior que eſt fini imediatior ceteris paribus. hoc pꝫ per ſile in pn̄° ⁊ ꝯclone. ille eniꝫ error eſt maior:q magis redūdat in ꝓncipijs ſine quo negat̃ ꝯclo verior ⁊ pn̄° ꝓpinquior. loquēdo aūt in eodē genere pcti mortalis illud eſt grauius in quo volūtas maiori libidine peccat:q2 quāto magis conat̃ tanto ꝑfectiorē actū cauſare:⁊ tenet̃ illi dare rectitudinē ꝓportionalē. ſi eſt capax rectitudinis vel magis cauere ſe ab illo. ſi nō ſit capax rectitudis ꝙ̄ ab alio actu minus repugnāte:⁊ ita illud omittendo magis peccat. huius exemplū eſt ſi intell's errans circa vnā ꝯcluſionē habeat obm̄ magis neceſſariū ꝙ̄ errans circa aliā ꝯclonē. error iſte peior eſt pro quāto actus verus oppoſitus deberet eſſe ꝑfectior. ❡ Ex iſto ēt facilr apparet.ꝙ ſi peccata poſſent in infinitum cōtinuari:nihil ſequeret̃ incōueniens:q2 in infinituꝫ bonū corrumperet nō corruptione que eſt tranſmutatio:ſed formalr corruptione que eſt ꝓuatio:⁊ h nō boni qđ infuit:ſed qđ deberet ineſſe. Infinita aūt bona hoc eſt īfiniti actus recti ſunt debiti a volūtate. ſi in infinitū ꝯſeruet̃:⁊ iō abſqꝫ diminutione volūtatis ⁊ cuiuſcūqꝫ act⁹ ꝓmi in ea pñt infinita talia bona ꝓuari. ❡ Et ſi obycit̃ ꝯ iſtā viā pro aliqs duab⁹ que ponūt nāꝫ corrūpi vel grāꝫ. De nā, ꝓbat̃ p illō Luc. 10. Plagis ipoſitis ⁊c. Glo. Pctm̄ vulnerat in nālib⁹:qđ nō eſſet verꝫ ſi nihil auferret a ꝑfectione nāe:ſed tm̄ ꝓhiberet tales ꝑfectiones ab actu 2°. De grā, ꝓbat̃:q2 p pctm̄ mortale deſtruit̃ grā:qđ non eſſet niſi peccatum eſſet formalr corruptiuum grē. alr̃ poſſet ſtare cum eo:qđ eſt abſurdum. ❡ Ad p̄^m reſpondeo:ꝙ qui vulnerat̃ nullā parꝫ ſui amittit:ſꝫ cōtinuitas ſoluat̃:⁊ per hoc reddat̃ minus habilis ad operationes ſuas:imo priuatur bono vſu ſui. Natura enim integra manēs ſm Diony. de diui. no. vulnerat̃ qn̄ ſit inhabilis ad vſum rectum:qđ ſit per crebrā carentiā rectitudinis actualis. ❡ Ad 2^m dico.ꝙ pctm̄ nō pōt effectiue corrūpere grām:ſed tm̄ demeritorie:ita ꝙ prius voluntas auertit ſe naturalr ꝙ̄ deus ceſſet nālitér

[margin: Matth. 22. ⁊ alibi ſepe.]

[margin: Matth. 19.] E

[margin: a.l. ſucceſſiue]

F

cōſeruare grām:neceſſe eſt aūt oēm ꝑuatioē eſſe alicui⁹ poſitiui formalr:cū quo ipoſſibile eſt ipſaꝫ ſtare:non eſt igitur peccatū formalr priuatio gratie quā nō ex incōpoſſibilitate deſtruit ſed vt demeritum.

Vide Henri. ꝙlib.6.q.32. circa mediūꝫ de ꝓgreſſu in peccatum.

Ad argumenta.

G ¶ Ad pᵐ dico ꝙ dictū factū cōcupitū/accipit tanꝙ māle: ſed dictum ⁊ factūꝫ: vt māle remotū:ſed cōcupitum dicit materiale,primū.cōtra legē dei:dicit formale in peccato. ¶ Ad 2ᵐ pꝫ ꝙ diſtinguit mō priuationū ſicut priuationes priꝰ diſtingui. ¶ Ad 3ᵐ dico.ꝙ eſt corruptio formalr hoc eſt priuatio illius boni qđ ineſſet actui niſi ipſa eſſet ⁊ priuat ꝑ ipſaꝫ. ¶ Et ad Aug.dico ꝙ nocet illi in alio nō in ſe auferēdo aliqđ qđ ſit de nā eius:ſed ab eo auferēdo aliquā ꝑfectionē ſibi cōuenientē.ſ.iuſtitiā actualeꝫ. ¶ Et ſi obijcit iſta iuſticia nō infuit.ergo nō pōt corrumpi:pꝫ reſpōſio ex dictis.Sequit enīꝫ ꝙ nō corrumpit corruptione que eſt mutatio ab eſſe ad nō eſſe:ſed corrumpit formalr per hoc ꝙ eius ꝑuatio ineſt ⁊ nō ipſa ſicut peccatū originale corrūpit iuſtitiam originalem quā priuat:nō tamen ꝑus inexiſtentē:⁊ ita illam formalr corrumpit.

Ad aliam

qōnem qua pᵐo querebat de cauſa peccati:dico ꝙ peccatum eo mō quo poteſt

H hr̄e cām eſt a bono:qđ probat:qꝛ nullū eſt pᵐū malum: alioquin illud in ſe careret ſūma perfectione nata ſibi cōuenire:ſed nulli nata eſt ꝯuenire ſūma perfectio niſi ſummo bono in nā.igitur ſūmuꝫ malū eſſet ſummū bonū in nā:⁊ ita deus:qꝛ nihil aliud a deo eſt ſūmū bonuꝫ in nā.⁊

ſ.Manichei. ad hanc hereſim:ſequunt multa alia inconuenientia non tm̄ cōtra fidē:ſed etiam contra phiam:qꝛ deſtruit ſeipſaꝫ ⁊ includit ꝯdictionē:qꝛ ſi ponat ſūmū malū pᵐū ex equo ad pᵐū bonuꝫ:opꝫ ꝙ illud ſit neceſſe eſſe ⁊ oīno independens ⁊ impartibiluꝫ:⁊ tn̄ iſta non cōueniunt enti niſi perfectiſſimo:itaqꝫ igit ſi malū hꝫ cām nō pōt habere niſi bonum loquēdo de pᵐo malo creato.hoc pꝫ per Augu.12. de ciui.c.6. Ipſi ſibiipſis vident feciſſe volūtatē malā ⁊c. vbi videtur velle ꝙ ꝓpria volūtas ſit cā cadendi imoderate fruendo aliquo bono creato.i.aliquo qđ eſt in poteſtate ipſius voluntatis:ita ꝙ ipſa voluntas talis ſicut ex ſe pōt frui ⁊ nō frui:ita moderate poteſt frui ⁊ nō frui aliquo bono ſibi cōueniente:⁊ ita pōt illud peccatū primuꝫ eſſe imediate ⁊ primo a ſola voluntate.

Queri. Bo. diſ.34.huius q.2.3.⁊.4.articulo.2.

Sed de modo

ponendi diuerſimode dicit.vno modo ꝙ bonū eſt cauſa per accidens mali.Et hoc pōt intelligi duplr.vel ꝙ accidētalitas ſit ex parte cauſe:ſicut phs loquit de cauſa per accidēs.5.

Tex.cō.2. metaᶜᶜ.⁊.2.phyᶜ.o.ꝙ policletus eſt cauſa ſtatue ꝑ accñs:

Tex.cō.33. vel ex parte effectus ſicut dicit vbi ſupra ꝙ cauſe per accidens ſunt caſus ⁊ fortuna:vbi nō eſt aliqđ accidentalr cōiunctuꝫ cauſe per ſe:qđ dicat cauſa per accidēs:ſed eſt aliqđ accidentalr cōiunctū effectui per ſe:qđ dī effectus per accidens eiuſdeꝫ cauſe:cuius effectus per ſe eſt intentus.pᵐo mō dicit ꝙ volūtas nō quidē vnde voluntas:ſꝫ

Bo.vbi.ſ. vnde defectibilis eſt cauſa peccati.Et hoc vlterius reducit in hoc ꝙ voluntas ex nihilo eſt. ¶ Et hoc videt probari per Augu.vbi prius.vbi dicere videtur ꝙ ſi querat aliqs cur eam fecit inueniet malā voluntatē nō ex eo incipere ꝙ facta eſt:ſed ex eo ꝙ de nihilo facta eſt.

Bo.di.44.⁊ q.3.arti.1.

Aliter ponitur

ponendo accītalitatem ex parte effectus:puta ꝙ volūtas per ſe intendat poſitiuū in effectu cui per accidēs cōiungit deformitas:⁊ iſtā deformitatē nō per ſe intendit voluntas: ſicut eſt in fornicātis:ſicut pꝫ per Diony.de diui.no.ca.4. Nemo agit ad maluꝫ aſpiciens:⁊ multa ſimilia ibi.Et ſimiles auctoritates inueniuntur apud phm.vnuſqſqꝫ talia eligit qualia ſibi vident.3ᵒ ethiᶜ:⁊ ideo virtuoſus bo

c.5. na eligit:⁊ que ſibi ſunt bona ſimplr ſunt bona.

Contra

pᵐā viā arguit ſic:aut defectibilitas in voluntate eſt cā peccati ꝑ ſe aut per accidēs.ſi per accidens:ergo fruſtra ponit.ſi per ſe ⁊ defectibilitas in voluntate eſt a deo vt a per ſe efficiente:⁊ qcqđ eſt per ſe in cauſato inquātū cauſatū:eſt per ſe a cā eius.igit peccatū eſſet per ſe a deo.ꝓbatio aſſumpti.ſ.ꝙ defectibilitas ſit a deo efficiente:qꝛ lꝫ defectibilitas cōſequat nām creatam:qꝛ eſt ex nihilo:nō tn̄ eſt effectiue ex nihilo:qꝛ terminus a quo nō dat effectui ꝓducto aliquā ꝓprietatem ſul. igit defectibilitatem hꝫ talis nā ab ipſo deo:ſicut ab ipſo efficiente.Si dicatur ꝙ voluntas defectibilis eſt cauſa ꝑ accidens peccati ꝓpinquior q̄ʒ volūtas abſolute:ſicut ſꝫ phm.5.metaᶜᶜ.c.de cauſa.Ordo eſt in cauſis per accidēs: Tex.cō.3. ꝓpinquior enim eſt policletus q̄ʒ album reſpectu ſtatue. ¶ Contra hoc arguitur:pᵐo qꝛ voluntas creata videtur eſſe conuertibiliter cauſa reſpectu peccati:lꝫ contingens. defectibilitas aūt que cōuenit alicui inquantū eſt ex nihilo nō eſt conuertibilis.ergo magis ꝓprie cauſa reſpectu peccati eſt voluntas talis q̄ʒ voluntas defectibilis. ¶ Cōfirmat ratio:qꝛ idem ſub eadē rōne propria eſt ꝓprium ſubiectum priuationis ⁊ habitus:⁊ etiam in cauſa libera que poteſt in oppoſita:idem ſub eadeꝫ ratione ꝓpria eſt cauſa oppoſitoꝝ:lꝫ vnius per ſe ⁊ alterius contingēter ⁊ per accidens vel amboꝝ contingenter:ſed voluntas(vt voluntas)eſt ſubiectū ꝓpriū ⁊ cauſa ꝓpria bone volitionis.ergo ⁊ male. ¶ Confirmatur iterum ratio:qꝛ ſi volūtas inquantū defectibilis peccat:ita ꝙ defectibilitas ſit ꝑ ſe ratio vel proxima ratio peccandi:lꝫ per accidens:ſeqt ꝙ inquantuꝫ defectibilis nō poteſt bene velle:⁊ ita ſi peccat non peccat:qꝛ nullus peccat in eo qđ oīno vitare non poteſt. ¶ P̄. Non pōt poni defectus actualis eſſe cauſa per accidens:qꝛ tunc ante pᵐuꝫ defectū voluntatis eſſet defectus.igitur tn̄ potentialis:ſed non alterius rōnis ab illo actuali qui inerit:qꝛ iſte defectus potentialis non eſt ꝓxima cauſa per accidens reſpectu actualis defectus alterius rationis.igit erit idem defectus ſi vt potentialis reſpectu ſue cauſe potentialis per accidēs. ¶ Reſpondet ꝙ non eſt defectus potentialitas:ſed potentialis ad deficiendum:⁊ ita non ſunt eadem:ſicut nec eſt idem albedo in potentia ⁊ potentialitas in ſuperficie ad albedinem. ¶ Contra.aut iſta potētialitas in volūtate eſt actiua aut paſſiua.nō paſſiua:qꝛ voluntas inquantū paſſiua non cōparat ad malum vt cauſa:ſed vt ſubiectuꝫ.ſi actiua:cum illa nō ſit niſi libertas ei concreata.igitur redit ꝓpoſitum ꝙ libertas talis ꝓpria voluntati erit cauſa per accidens peccati. Sed tm̄ valet dicere voluntatē iſtam eſſe cauſam per accidens peccati:ſicut dicere libertateꝫ eius eſſe proximā rōnem cauſe per accidens peccati.

Aug.3.de lib.arbi.

a.l.ca. a.l.rōne.

K

Contra

ſcđam viam arguitur ſic:qꝛ tunc peccatum videret eſſe caſuale:ſed caſuale non eſt peccatum. ¶ P̄.Si tn̄ per accidens eſt voluntas cauſa peccati:qꝛ preciſe vult illud poſitiuum ad qđ ſequit iſta deformitas:⁊ deus per ſe vult illud poſitiuum ad qđ ſequitur iſta deformitas:igitur non magis ſequitur ꝙ voluntas creata peccet q̄ʒ diuina.

Tertio modo

ponitur ꝙ peccatum non habet cauſam efficientem ſed deficientem:⁊ ſic habet voluntatem pro cauſa deficiente non efficiente:qđ confirmatur per Aug.de ciui.ca.7. Nemo querat efficientē cauſam male voluntatis.nō enīꝫ eſt efficiēs: ſed deficiens:qꝛ nec illa effectio ſꝫ defectio:deficere naqꝫ ab illo qđ ſūme eſt ad id qđ minus eſt:hoc eſt icipere habere.malā volūtatē.cās porro iſtaꝝ defectionū/cū efficientes nō ſint vt dixiꝫ deficiētes/velle inuenire tale eſt:ac ſi

Bon.li.2. diſ.44.ar. 1.q.2.

velle quiſquaꝫ videre tenebras vel audire ſilentium.⁊ in fine:cũ inquãtũ deficiũt male faciũt:⁊ qd faciũt niſi vana que cãs deficiẽtes hñt. Et idẽ ibidẽ.c.9.in prin.nec talem voluntatem facit niſi defectio qua deſeritur deus: cuius etiam defectionis cauſa deficit.

Z.c.s. 3d.c.1.phy. tc.30. Contra iſtud:qꝛ tunc ſequitᷣ ꝙ deus ſit cã pcti ſicut volũtas creata.hic enim deficere eſt nõ efficere:ſicut phs dicit.5.meta^ce.ꝙ queadmodũ naute pñtia eſt cã ſalutis nauis.ſic eius abſentia eſt cã piclitationis illius.⁊ vtriqꝫ eſt in eodẽ genere cauſe. ita igitᷣ nõ efficere rectitudinẽ q̃ deberet effici eſt q̃ſi cãre effectiue vel defectiue pctm:ſꝫ hoc ita cõuenit deo ſicut volũtati create:qd probo dupl'r.pmo qꝛ deus non neceſſario cauſat vel dat rectitudinẽ actui:qꝛ nihil aliud a ſe neceſſario cauſat:⁊ ita põt nõ dare.igitᷣ põt eẽ cã defectiua reſpectu pcti.i.nõ efficiẽs poſitiuũ qd excluderet pctm. ¶ 2° qꝛ prius naturalr cauſaret totã iſtã rectitudinẽ ſi ineſſet q̃ꝫ voluntas creata:cã eniꝫ nãliter prior prius naturalr cauſat. igitᷣ qñ nõ ineſt deus per prius nõ cãt q̃ꝫ voluntas creata nõ cauſat:⁊ ita volũtas creata iõ deficit:qꝛ deus deficit.i.nõ efficit aliqd cauſando. ¶ Hec rõ excludit quãdã rñſionẽ que poſſet fieri ad primã rõnẽ:qꝛ deus nõ deficit cũ non cauſat:niſi prius demereatᷣ volũtas creata. Jſtud nõ pbat niſi ꝙ eſt prima non cauſatio ex parte dei. ¶ Et ſi dicatᷣ ſm Anſ. de caſu diaboli.c.3.ꝙ lꝫ deus dederit:tñ angelus nõ accepit:nõ tñ qꝛ de^9 nõ dedit.iõ angelus nõ accepit:ſꝫ ecõuerſo.ita h̃. ¶ Cõtra.accipio tps in quo volũtas peccat ⁊ diuido in duo inſtantia nãe.a.⁊.b. Jn.a. cõparatᷣ deus ad volũtatẽ vt cã prior. Jn.b.volũtas cõparatᷣ ad ſe vt cã poſterior.tũc q̃ro aut in.a. deus cauſat rectitudinẽ. ⁊ ſequitᷣ.

M.l.ſit recta ⁊ nõ cãt in.b. peccatũ alio quin ⁊c̃. ſi volũtas ẽt cauſat in.b.illã:aliogn ſi volũtas cauſaret in b.peccatũ oppoſitũ rectitudini eẽt ſimul in volũtate.⁊ p ↄñs ſimul erũt in volũtate illud peccatũ ⁊ rectitudo ſibi oppoſita.igitᷣ opꝫ dicere ꝙ deus nõ cauſat rectitudinẽ:⁊ per ↄñs ꝙ volũtas in.b.nõ cauſat.h̃ enim exigit nãliter deũ in.a.nõ cãre. ¶ p̃.

p° poſterior. t.30. Jn cauſis pciſis ſi negatio eſt cã negationis ⁊ affirmatio affirmationis: deũ cauſare rectitudinẽ eſt pciſa cã eius:qd eſt volũtatẽ creatã cãre rectitudinẽ in ſuo ordine cauſandi:igitᷣ ibi negatio eſt cã negationis. Maior pꝫ p° poſte.de hẽre pulmonẽ ⁊ reſpirare. ¶ Ex his trib^9 vijs ſi bñ itelligantᷣ põt colligi vna ſolutio de modo quo volũtas eſt cã pcti:tñ qꝛ iſtud ⁊ ſolutio quarte qõnis.an.ſ.deus ſit cauſa peccati dependet ex cognitione actiuitatis volũtatis create reſpectu ſui actus.

M.l.5° q̃rẽ. Jdeo merito circa 2° q̃ſitũ q̃ro ſine argumẽtis. Utrũ volũtas creata ſit totalis cã ⁊ imediata ſui velle:ita ꝙ deus reſpectu illius non hẽat aliquã efficiẽtiã imediatã:ſꝫ tñ mediataꝫ. Et põt dici ꝙ volũtas eſt totalis cã ⁊ imediata reſpectu ſue volitionis:qd pbatᷣ p rõnes.p° qꝛ aliter ipſa nõ eẽt libera.2° qꝛ etiã aliter nihil ↄtingẽter cauſare poſſet. 3° qꝛ aliter nõ poſſet peccare.4° qꝛ aliter oĩno nullã actionẽ hẽre poſſet. 5° ex

L cõparatione eius ad alias cauſas creatas. ¶ Ex p° via arguitᷣ dupl'r. pmo ſic:nulla po^a hꝫ pfecte in ptãte ſua effectũ:q nõ põt cauſari ab ea imediate:nec ab aliq̃ cã cuius cauſatio nõ eſt in ptãte illius potẽtie. cauſatio aũt dei nõ eſt in ptãte voluntatis create. pꝫ ſicut nec virtus agentis ſupioris eſt in ptãte iferioris agẽtis.igitᷣ ſi de^9 neceſſario imediate cõcurrat vt cã imediata reſpectu volitionis create: volũtas creata nõ plene hꝫ in ſua ptãte illã volitionẽ. ppoſitio ma.aſſumpta pꝫ:qꝛ qd hꝫ in ptãte ſua pfecte effectũ vel põt ex ſe ſolo in illud:vel cauſatio cuiuſcũqꝫ ↄcurrẽtis eſt in ptãte eius.ſ.ꝙ illud cãt vel non. ¶ Exẽplũ de intellectu q ſi ↄcurrat ad cauſandũ volitionẽ ſꝫ.3.opi.di.25.huius lib.nõ tñ cauſat niſi voluntate cãnte:ita ꝙ eius cauſatio eſt in ptãte volũtatis. ¶ Juxta.2.viaꝫ 2° arguitᷣ ſic.qd ab alio determinatᷣ ad aliqd non hꝫ pfecte illud in ſua ptãte. volũtas creata determinatᷣ ex hypotheſi a voluntate diuina. Ad hoc ergo minor pbatᷣ.qꝛ aut vna volũtas determinat aliã ⁊ nõ noſtra diuinã.pꝫ:qꝛ tpale nõ eſt cã eterni.ergo ecõuerſo.⁊ habetᷣ ppoſitũ:aut neutra aliã.⁊ tũc neutra erit mouẽs mota:nec erit iter iſtas ordo eſſentialis:imo ſi volũtas diuina non determinat noſtrã ſicut

f.ſapiens. M arguit 2° ratio poſſet illa aliquid velle qd non fieret propter voluntatem noſtrã non concordantem. ¶ p̃. Ex ſecunda via arguitur ſic. Jllud nõ eſt cõtingẽs ppter habitudinẽ ſui ad aliquã cãm:ad cuius euentũ cauſa ſuperior eſt determinata:cuius cauſe determinationem neceſſario ſequitᷣ determinatio oĩum cauſarũ inferiorũ. Exẽplũ.ſi voluntas mea eſſet modo determinata ad vnã partẽ deſcribẽdo cras ⁊ nõ eſſet ĩpedibilis nec mutabilis:nõ eſſet meũ ſcribere cras contingẽs ad vtrũlibet ex habitudine ſui ad manũ:qꝛ ſicut volũtas eſt determinata mõ ad alteram parteꝫ:ita in ipſa virtualr ſunt oẽs cauſe inferiores ad idẽ. ⁊ ſimiliter ex quo illud determinatũ eſt ad cuius determinationẽ effectus determinatus erit:euẽtus iſtius effectus nõ eſt ſimpl'r indeterminatus ad vtrũqꝫ:ſaltem non eſt eius eſſe cõtingẽs ppter poteſtatẽ cauſe iferioris: ſed ſi voluntas diuina ſit cã imediata mee volitionis:iaꝫ eſt aliqua cã determinata reſpectu eius: qꝛ voluntas dei eternaliter eſt determinata ad alterum cõtradictoriorũ: ⁊ determinationẽ huius cauſe neceſſario cõcomitatᷣ determinatio volũtatis mee reſpectu eiuſdẽ: aliogn ſimul ſtarent deum velle hoc:⁊ hoc nõ fore. igitᷣ illud velle nõ eſt contingens ad vtrũlibet propter ptãtem volũtatis mee.

De his vide 39.di.pu. ¶ Ex 3ª via arguitur ſic.ſi deus ſit cã imediata volitionis:conſtat ꝙ erit cauſa prior volũtate.ergo prius nã influit ad effectuꝫ q̃ꝫ voluntas creata.accipio ergo illud ſignum nãe in quo deus cauſat velle inquãtũ eſt prius illo ſigno:in quo voluntas creata agit ad illud velle:aut in illo ſigno deus cauſat imediate rectitudineꝫ perfectam in velle.⁊ per ↄſequẽs voluntas in 2° ſigno nõ peccat:qꝛ nõ cauſat in effectu oppoſituꝫ iſtius qd prima cauſa cauſat: aut in iſto primo ſigno deus nõ cauſat rectitudinẽ pfectã imediate in velle. Et ſequitᷣ ꝙ voluntas in ſcdo ſigno nõ peccat:qꝛ non poteſt tunc in velle rectum. Jn nihil enim poteſt ipſa in 2° ſigno niſi in illud qd cauſa prior in primo ſigno producit:ſed non habẽdo velle rectuꝫ: ſi nõ poteſt habere rectũ nõ peccat.ergo ⁊c̃. ¶ Ex 4ª via arguitᷣ ſic. ſi deus ſit cauſa iſtius volitionis erit totalis cauſa eius:qꝛ

M.l. pfectionis. volendo cauſabit eã.volendo autẽ eſt totalis cauſa perfectioris creature:puta angeli vel cuiuſcũqꝫ creature de nihilo.ergo ſi volendo eſſet cauſa eius: eſſet totaliter cauſa eius:ſed cum totali cauſa alicuius nihil aliud poteſt cauſare cum illa in eodem genere cauſe.igitur voluntas nullam cauſalitatem haberet reſpectu volitionis ſue. ¶ Ex 5ª via arguitᷣ ſic.ſi aliqua eſt totalis cã creata reſpectu ſui effectus:hoc maxime concedendum eſt de voluntate: qꝛ ipſa eſt ſuprema inter omnes cauſas actiuas: ſed aliqua põt eſſe totalis cauſa reſpectu ſui effect^9.ergo ⁊c̃. Minor probatᷣ dupliciter.primo:qꝛ hoc nõ repugnat creature:lꝫ enim aliquid ſit totalis cauſa caloris effectiua:hoc tñ non ponit in eo aliquã ifinitatẽ nec pfectionẽ repugnãtẽ creature.ſi eniꝫ ſit cã vniuoca non opꝫ ꝙ excellat effectũ ſuũ in perfectione.ſi autem eſt equiuoca non opꝫ in infinituꝫ excellere effectũ ſed in aliquo gradu determinato. Scdo probatᷣ minor:qꝛ illud eſt totalis cauſa alicuius:qd ſi cẽt omni alio per impoſſibile circũſcripto perfecte cauſaret illud:ſed ſubiectũ ſi eſſet oĩ alio circũſcripto p ipoſſibile: N adhuc cãret ſuã propriã paſſionẽ. ergo ſubiectũ eſt tota-

lis cauſa ſue paſſionis. ¶ Ex hac mino. dupli͛r ꝓbata in/
ferꝰ ꝯcluſio ꝙ volūtas pōt eſſe totalis cā reſpectu ſue vo
litionis. ¶ Et vltra eaʒ preter totalē cām nihil aliud cau
ſet in eodē gn͛e cāe: alioqn ideʒ bis cauſaret: vel cauſaret
ab aliquo ſine quo nihil minus eſſet: ⁊ ſic ſeq̄r ꝙ deꝰ ime/
diate nō cauſabit iſtā volitionē. ¶ Per auctoritates pro
baꝰ ꝓpoſitū. P̄mo per illud Eccl. 15. Deus ab initio cōſti/
tuit hoīem ⁊ reliquit eū in manu ꝯſilij ſui: ⁊ adiecit māda
ta ⁊ precepta ei. ſi volueris mandata ſeruare cōſeruabūt
te: ⁊ in ꝑpetuū fidē placitā facere: appoſuit enim ante ſe te
ignē ⁊ aquā ad qḋ volueris porrige manū. ante hoīem bo
nū ⁊ malū, vita ⁊ mors, qḋ placuerit ei dabiꝰ ei. ¶ Augu.
etiā. 7. de ciui. c. 30. Sic deꝰ res quas cōdidit adminiſtrat:
vt eas agere ꝓprios motus ſinat. ¶ Anſel. ēt de ꝯcordia
pre. ⁊ grē dicit. deus facit oēs actiones ⁊ omnes motus: q͛
ipſe facit res a qbus ⁊ in quibus ⁊ ex quibus ſiunt: ⁊ nulla
res hʒ vllā poteſtatē volendi aut faciendi niſi ipſo dante.
¶ Ibideʒ etiā parte ſecūda: nō ea deus qua predeſtinat
facit volūtate cogendo: aut volūtati reſiſtendo: ſed in ſuo
eſſe dimittendo. ¶ Ad hoc etiā Cōmētator. 9. metaꝪ cō.
7. ſup illud. ergo poſſe eſt vt aliqd habeat potentiā: vbi di
cit ſic. Moderni ponūt vnuʒ agens omnia entia cauſare
ſine medio. ſ. deuʒ: ⁊ ꝯuenit illis dicere vt nullū ens hʒ ꝓ/
priaʒ actionē nālit͛. ⁊ cum entia nō habuerint actiones
ꝓprias non habebunt eſſentias proprias ſiue potentias.
Actiones eniʒ nō diſtinguunꝰ niſi per eſſentias diuerſas.
⁊ iſta opinio eſt valde extranea a nā hominis ⁊c̄.

Si hec via eſſet vera poſſet ſm̄ eam facil͛r aſſigna
ri: q̄uo deus nō ſit cā peccati: loquendo
eniʒ ſiue de māli ſiue de formali in peccato totū eſſet cau
ſatū a voluntate ſicut a totali cā: ⁊ ita nullo mō a deo niſi
mediate: q͛ deus ꝓducit volūtatem taleʒ que poſſet ſic ⁊
ſic velle. ¶ Sʒ cōtra iſtā viam obijciꝰ: q͛ iſta via nō ſal/
uaret deuʒ eſſe cām meriti: cū meritū ſit ita liberum ſicut
peccatuʒ. ¶ Et ſimil͛r nō ſaluaret ordinē eſſentialeʒ cau/
ſarū: q͛ ſm̄ p̄mā ꝓpoſitionē de cauſis. oīs cā p̄maria ⁊c̄.
Sed ſm̄ iſtā viaʒ cauſa p̄maria nō influeret in effectum:
niſi q͛ ꝓducit cām iſtaʒ. ¶ Ad p̄m̄ iſtoꝝ pōt dici ꝙ deus
aliquo mō eſt cā meriti: quo nō eſt cā peccati: q͛ imediate
cauſat in aīam grām vel charitatē que per modū nāe in/
clinat ad merendū. Et q̄cūqʒ forma actiua per modum
nāe eſt ab aliquo agēte ēt actio forme illiꝰ eſt ab eo. Et ex
hoc etiā pateret q̄uo effectus aliaꝝ cauſaꝝ aliter eſſēnt a
deo q̄ʒ effectus voluntatis: q͛ iſte cauſe determinate acce
perunt inclinationē a deo ⁊ neceſſitatē ad tales effectus:
nō ſic voluntas. ¶ Ad 2m̄ diceretꝰ: q͛ lʒ ſit aliqū ordo cau O
ſarū p̄ncipaliū ⁊ minꝰ p̄ncipaliū quaꝝ neutra mouet aliā:
ſicut ſe habent obm̄ ⁊ potētia cognitiua reſpectu actus co
q.I.rel.9. gnoſcēdi. ex diſ. 3. p̄mi lib. Aliqū aūt ſit ordo talis ꝙ p̄nci/
pale mouet minus p̄ncipale vel ad actū 2m̄ vel p̄m̄: ita tn̄
ꝙ iſte due cauſe ſint partiales ⁊ integrent per ſe vnā cām
totalem ſicut manus ⁊ baculus reſpectu motus pile: vel
ſicut ſol ⁊ pater reſpectu filij: tn̄ in cauſis totalibꝰ reſpectu
ſuoꝝ effectuū imediatoꝝ pōt etiā eē ordo eſſentialis: ita
ꝙ cū 2a ſit cā totalis imediata reſpectu ſui effectꝰ: ſicut cā
p̄ma reſpectu ſui effectus: ⁊ tn̄ eſſential͛r ſit 2a: q͛ ſm̄ ſuaʒ
cauſationē ſicut ſm̄ ſuuʒ eſſe eſſential͛r dependet a p̄ma:
nō tn̄ ita ꝙ iſta dependentia ſit imediata effectus ſui ad
ipſaʒ ⁊ ad cauſaʒ priorē. ¶ Et cum dicit illa ꝓpoſitio ꝙ
cauſa p̄ma plus cauſat. verū eſt q͛ cāt 2m̄. ¶ Exemplaʒ
huius poni poſſet in cauſis eſſential͛r ordinatis alio mō
cauſandi. Si enim ponamus plures materias ordinatas
in cōpoſito reſpectu vltime forme nō quelibet iſtaꝝ ma/
terias reſpectu vltīe forme: ita ꝙ quelibet eaꝝ ꝑficiaꝰ ab
vltima forma: ſed ſolum vltima materia. q̄cūqʒ autem

prior ſit, perficitur ab aliqua forma priore que conſtituit
materiale reſpectu poſterioris.

Contra iſtam opinioneʒ arguiꝰ dupl͛r. Primo
q͛ ex ipſa ſequiꝰ ꝙ deus non ſit
nālit͛r preſcius futuroꝝ. Scḋo ꝙ nō ſit omnipotens. ꝓ/
batio p̄me ꝯñtie: q͛ nō hʒ ſciam de futuris cōtingentibꝰ: P
niſi q͛ certitudinaliter nouit determinationeʒ voluntatis Conſidera di
ſue reſpectu eoꝝ ad que voluntas ſua eſt immutabilis ⁊ in ligenter quia
ipedibilis: ſed ſi volūtas creata eſt totalis cā reſpectu ſui momenta ſunt
velle: ⁊ ipſa cōtingēter ſe hʒ ad illud velle. ḡ q̄ticūqʒ vo hec argumen
luntas diuina ponaꝰ determinata ad vnā partē eoꝝ: que ta p di. 39.
dependent a voluntate creata: poterit volūtas creata alr̄
velle: ⁊ ita nō ſequiꝰ certitudo ex cognitione determina/
tionis volūtatis diuine. Probatio 2e ꝯñtie tripl͛r. p̄mo: q͛
qcqd vult oīpotēs hoc ſit: ſed ſi velit volitionē meā fore:
⁊ iſta eſt in pt̄ate volūtatis mee vt totalis cauſe ꝯtingen/
ter ſe habētis ad illud. ergo ipſa pōt determinari ex ſe ad
vnaʒ partē vel ad aliā indifferenter: ⁊ ita pōt nō fieri illḋ
aliud ad qḋ volūtas diuina eaʒ determinauit. 2o q͛ volū
tas diuina nō pōt ipedire voluntatē meam niſi violētan/
do eam. ſi enim ex ſe determineꝰ ad vnā partē: ex quo de/
terminata eſt ad vnū: nō pōt impedire niſi violenter: ſed
voluntatē violentari includit cōtradictionē. igiꝰ deus nō
pōt volitū a voluntate mea impedire. 3o q͛ voluntas oī/
potentis ꝓducit volitū in eſſe pro tunc pro q̄n vult illud
eſſe. Non eniʒ eſt alius actus voluntatis diuine reſpectu
angeli vel alicuius alterius creati quo producitur in eſſe: ſʒ
ſi voluntas mea eſt totalis cauſa huius volitionis: illa vo
luntas nullo mō producit iſtam volitionē in eſſe.

Propter igitur iſtas duas rōnes de oīpoten
tia ⁊ oīſcia dei non tenendo
iſtaʒ viā reſtat inquirere qual͛r peccatū poſſit eſſe a volū
tate creata q̄ ad p̄mā q̄ōnē: ⁊ q̄uo nō a deo quo ad q̄ōnē
4. ¶ Quantū ad p̄m̄ dico. ꝙ ex illis tribus vijs duabꝰ. ſ.
que ponunt cauſam per accñs reſpectu mali. ⁊ 3a que po/
nit reſpectu eius cām deficientem pōt colligi vna ſolutio
integralis talis. In peccato mortali cōcurrunt duo acꝰ. ſ.
poſitiuus vt materiale: ⁊ p̄uatio iuſtitie debite vt forma/
le. reſpectu huius priuationis nulla eſt cauſa efficiens: ſed
tn̄ deficiens ſm̄ 3am viaʒ: voluntas eniʒ que eſt debitrix Q
dandi rectitudineʒ ſuo actui: ⁊ non dat deficiendo peccat.
hoc eſt ergo formal͛r peccare. ſ. cauſam huiꝰ liberam non
dare debitā rectitudinē ſuo actui: quā tūc poſſet dare. Ex
hoc apparet illa via de cā per accñs: lʒ eniʒ iſta cauſa nō
cauſet formal͛r: qḋ eſt in pctō efficiēdo: ſed deficiēdo: cau/
ſat tn̄ efficiendo aliqḋ poſitiuū cui annexus eſt iſte defe/
ctus deficiendo cauſatus: ⁊ ita ſtant auctes Diony. de ac/
cidentalitate ex pte effectus. Eſt etiā accidētalitas ex pte
cauſe nō ꝓprie ſicut albū dī eſſe cā edificandi accñtal͛r. ⁊
vl͛r omne qḋ accidit cauſe per ſe: ita ꝙ facit vnuʒ ꝑ acci/
dens cū ea. Sed extendendo accñs ad qḋlʒ qḋ eſt extra
per ſe rōnem alicuius: q̄uo diā dī accidere generi. hoc. n.
mō illud quo volūtas noſtra ſpecificatur eſt hec volūtas ac/
cidit volūtati in cōi: q͛ voluntas in cōmuni eſt perfectio
ſimpl͛r ꝓpter qḋ ponitur formal͛r in deo. ⁊ voluntas ſub
iſta rōne nō eſt ꝓxima cā etiā cōtingēs reſpectu peccati:
q͛ tunc qḋlibet inferius ſub ipſa haberet taleʒ rōneʒ cau/
ſalitatis: ⁊ ita volūtas diuina. Sed voluntas cōtracta per
diām aliquā ad volūtatē creatā quā circūloquimur per
hoc qḋ eſt limitata: heſt ꝓxima cā defectiua: ⁊ per hoc cā ꝑ
accidēs reſpectu peccati: ⁊ ideo accñtal͛r etiā ex parte cāe
accipiendo voluntatē in cōi pro cā: q͛ pro q̄n̄to intelligi/
tur iſta differētia ſupaddi accidit ſibi ꝑ accidens eſſe cām
reſpectu peccati: ſicut ſi diceretꝰ ꝙ aīal nō eſt per ſe cā intel/
ligendi ſed per accidēs: q͛ aīal perfectiſſimū intelligit: nō

ꝙ perfectiſſimum ſit ꝓpria rõ intelligẽdi:q2 aiali ſimplr accidit:ſed rõnale qđ aiali accidit vt dĩa generi:qđ rõnale circũloquimur per hoc qđ eſt ꝑfectiſſimũ:ita in ꝓpoſito illã dĩaꝫ ſpecificã:qua voluntas in cõi ꝯbitur ad volũtatẽ creatã que cõtractio vel dĩa nos mõ latet:circũloqmur per hoc qđ eſt eẽ limitatũ vel defectibile vel ex nihilo.ꝛ iſti toti attribuunt̃ actus iſti tanq̃ꝫ cauſe magis proprie q̃ꝫ volũtati de ſe:qđ verũ eſt ſi intelligat̃ de hoc contracto.i.de iſta voluntate in ſpe.ei enim cõuenit nõ tñ ꝑ
R accidẽs ſicut volũtati in cõmuni:ſꝫ quaſi cauſe ꝓpinque: ita ꝙ cuilibet tali volũtati põt cõuenire ꝛ nulli aliq:ꝛ hoc mõ dꝫ intelligi ꝑma opi.de defectibilitate volũtatis.

Sed tunc reſtat videre quõ voluntas defectibilis ſit cauſa deficiens reſpectu peccati aliter q̃ꝫ diuina volũtas:imo ꝙ ipſa ſit cã ꝛ diuina voluntas nõ ſit cã:ꝛ hoc quãtũ ad ſolõnẽ q̃ne.q.vbi dĩ.ꝛ tenet̃ cõiter ꝙ volũtas diuina nõ põt eſſe cã peccati. Ad qđ poſſunt poni.3.rõnes iſtoꝝ.❡ Prima talis. Aug. 83.q.q.3. Nullo homine ſapiente auctore ſit hõ deterior. tanta eniꝫ eſt iſta in hoĩe culpa:vt in hoĩe ſapiente non cadat.Eſt aũt deus oĩ hoĩe ſapiente preſtantior.nõ igit̃ deo auctore ſit hõ deterior:vt vult ibidẽ Aug.q.4.❡ Iteꝫ in eodẽ lib.q.21.Qui cã eſt omni enti vt ſit nõ eſt cauſa non eſſendi:vel vt nõ ſit:q2 illud qđ eſt ab eo inq̃ntũ eſt:bonũ eſt:eſt aũt deus cauſa oĩs boni:nõ eſt ergo deus cauſa nõ eſſendi alicui.ergo nec cauſa peccati alicui ꝙ formaliter eſt nõ eſſe.❡ Tertia ratio eſt Anſel.de lib.arb.c.8. Cum deus omnem ſubſtantiaꝫ ꝛc̃.quere ibi.

Contra iſtas rõnes inſtatur ꝑmo cõtra ꝑmam: q2 homo ſapiens tenet̃ ad ſeruandũ preceptũ dei:ꝛ ideo nõ põt eo auctore alius eſſe deterior niſi ipſe peccet:ꝛ ita fiat nõ ſapiens. Nõ eniꝫ in poteſtate eius eſt libere cooperari aliꝫ ad bñ agendũ vel non cooperari qđ ſi eſſet poſſet nõ cooperari manens ſapiẽs: ꝛ ideo eo auctore eſſet alius deterior.i.eo nõ efficiente bonitatẽ in actu alteri⁹ alius nõ bñ ageret. In poteſtate aũt dei eſt libere cooperari volũtati create ad bene agenduꝫ vel nõ cooperari.ergo ipſo recte manente põt nõ cooperari volũtati create:ꝛ ita ipſa peccabit. ❡ Cõfirmat̃ iſta rõ:q2 ſicut deus ꝑus nãliter agit ad actionẽ rectam q̃ꝫ voluntas creata.ſi actio eſſet recta:ita videret̃ ꝙ deus ꝑus nõ ageret q̃ꝫ voluntas creata nõ agat qñ actio eſſet nõ recta.
S ❡ Cõtra 2^m rõnẽ arguit̃:q2 cauſa neceſſaria ſiue naturalis reſpectu entitatis tñ nõ eſt cauſa nõ eſſendi:q2 talis agit ſm vltimũ potẽtie ſue:ꝛ ita nõ põt nõ agere illud qđ nata eſt agere:ſꝫ deus nõ eſt talis cã eſſendi creaturaꝝ ſm qđcũqꝫ eſſe:reſpectu cuius põt eſſe ꝑncipium agendi cuius vlterioris eſſe carentia eſt malũ.ergo deus põt eſſe deficiẽdo cã mali.❡ Ꝓ.Quare põt deus magis eſſe cauſa pene q̃ꝫ culpe:cũ pena ſit formalr malũ ſicut culpa:ita eniꝫ eſt ſimplr malũ nõ frui deo ꝛ per cõparationem ad bonũ qđ priuat:ꝛ per cõꝑationem ad nãm cui nocet:ſicut
al.26. nõ diligere deũ actu meritorio in via:ꝛ tñ iſta pena cõcedit̃ eſſe a deo ſm Aug.ꝑmo retracta.25.❡ Ꝓ.Tãtũ malũ eſt ꝑuatio grẽ in ſe ꝛ in nã illa a qua priuatur:ſicut eſt ꝑuatio rectitudinis iuſtitie:ſed deus põt eſſe ĩmediata cã ꝑuationis grẽ:imo eſt cã huius quãdocũqꝫ grã annihilat̃: q2 ipſe ſolus põt aliqđ annihilare ꝛ maxime illud qđ ipſe ĩmediate conſeruat:ſicut igit̃ deſiſtendo ab actione.i.non cõſeruando grãm põt eſſe cauſa nõ eſſendi gratiam:ita nõ agẽdo põt eſſe cauſa carentie rectitudinis in actu elicito. ❡ Contra 3^m rõnẽ arguit̃:q2 videt̃ cõcludere ꝙ hõ nõ poſſit peccare:qđ ꝯñs eſt falſuꝫ.igit̃ ratio nõ cõcludit.ꝙ aũt illud conſequens ſequeret̃ ex illa rõne ꝓbo.poſſum peccare in.a.ergo deus põt nõ velle me eſſe rectum in.a. Sequit̃ eniꝫ in illis de ineſſe.ſi pecco in.a.ergo non vult me eſſe rectũ in.a.q2 ex oppoſito ſeqt̃ oppoſitum.ſi vult me eſſe rectuꝫ in.a.ſum rectus in.a.ꝛ ita non pecco.ſed ſi nõ vult me eſſe rectuꝫ in.a.nõ vult me velle illud in.a.qđ vult me velle in.a.hoc eniꝫ eſt eſſe rectũ ſm rõnem eius: velle qđ deus vult me velle.ergo deus põt non velle me velle in.a.qđ ipſe vult me velle in.a.qđ eſt ĩpoſſe.❡ Et ſi dicat̃ rationẽ concludere ꝙ deus nõ poſſit de potẽtia ordinata auferre rectitudinẽ voluntatis ſine actu voluntatis.❡ Contra.rõ hec abſolute oſtendit ꝙ ſequat̃ ex rõne illa abſolute voluntateꝫ meam nõ poſſe peccare.Similr ſi cõcluderet hoc ſine actu voluntatis mee cõcluderet de deo ſm potentiã abſolutã. Intendit enim inferre ꝯtradictoria:vt ĩ ſubdit. Nihil impoſſibilius vel ſaltẽ eque ĩpoſſibile:ſed cõtradictoria nõ ſequunt̃:nec eſt hoc poſſibile etiã potentia dei abſoluta:qđlꝫ eniꝫ aliud a ſe deus cõtingenter vult ꝛ ꝯtingẽter ꝯſeruat:q2 põt nõ cõſeruare.

Ad ſolutionem iſtoꝝ obiectoꝝ ꝛ ſolutionẽ ꝑncipalẽ iſtius q̃ſtõnis:dico ꝙ qñ due cauſe partiales cõcurrunt ad effectum cõmunẽ amba-
T ruꝫ poteſt eſſe defectus in ꝓductione effectus ex defectu vnius ſcauſe cõcurrentis preciſe ꝛ nõ alteri⁹. ❡ Exẽplum.ad velle ſm opinio.3.diſ.25.huius cõcurrit intellectus ꝛ voluntas libera.põt igitur eſſe defectus in actu iſto ex defectu volũtatis:lꝫ nõ precedat defectus in cognitione. Ita igitur ſi ad velle voluntatis create concurrũt due voluntates.ſ.voluntas creata ꝛ diuina:põt eſſe defectus in ipſo velle ex defectu alterius cauſe:ꝛ hoc q2 iſta cauſa poſſet rectitudinẽ dare actui quã tenet̃ dare:ꝛ tamen non dat.alia aũt lꝫ nõ teneatur eam dare:tñ quãtũ eſt ex ſe daret:ſi voluntas creata cooperaret̃. Uniuerſalr eniꝫ:q̃cqđ deus dat aliter:daret illud cõſequẽter quãtũ eſt ex ſe niſi eſſet ĩpedimentũ:dãdo aũt voluntatẽ liberã:dedit aliter opa recta que ſunt in poteſtate volũtatis:ꝛ iđ q̃ntũꝫ eſt ex parte ſui dedit rectitudinẽ oĩ actui voluntatis:ꝛ volũtati ex ꝯñti daret ſi ipſa voluntas quẽcũqꝫ actũ eliciꝫ recte ageret ex pte ſui.Eſt igit̃ defectus in effectu duaꝝ cauſaꝝ nõ ꝑꝑ defectũ cauſe ſuperioris ſed inferioris:nõ q2 cauſa ſuperior cauſet rectitudinẽ in effectu ꝛ inferior obliquitateꝫ:ſed q2 cauſa ſuperior q̃ntum eſt de ſe cauſaret ſi cauſa inferior ſm ſuaꝫ cauſalitateꝫ cauſaret:ꝛ ideo rectitudineꝫ nõ cauſari eſt ꝓpter hoc:q2 cauſa 2ª quantũ ad ſe ꝑtinet: nõ cauſat.❡ Et ſi obijcit̃ de illis duobus inſtãtibus nãe ſicut obiectũ eſt ꝙ deus in ꝑmo daret rectitudineꝫ actui. ❡ Rñdeo dico.ꝙ prioritas que includit ea poſſe eẽ ſine ſe inuiceꝫ abſqꝫ ꝯtradictione nõ eſt ordo in cauſis vt cauſant effectũ cõmunẽ ſꝫ ſimul cauſant:ſicut.n.loquẽdo de diuerſis generib⁹ cauſaꝝ nõ ꝑus nã mã materiat q̃ꝫ efficiens efficiat:q̃ſi ſine ꝯdictione poſſit eſſe materiatũ ꝛ nõ
V effectũ.vel ecõuerſo:ſed tñ ꝑus nã hoc eſt ꝑfectius vna cã cauſat q̃ꝫ alia:ita in eodẽ gñe cauſe diuerſe cauſe ordinate:lꝫ habeant ordinẽ ſm ꝑfectius ꝛ ĩperfectius cauſare nõ tñ habent prioritatẽ nãe que dicat poſſe eſſe ſine ſe inuicẽ reſpectu tertij:imo ſicut in vno inſtanti nãe mã materiat ꝛ efficiens efficit:ita due cauſe efficiẽtes ordinate in vno inſtãti nãe cauſant effectũ cõmunẽ:ita ꝙ neutra tũc cauſat ſine altera:ſed qđ effectus nõ rectus cauſetur.hoc nõ eſt tunc ꝓpter cãm priorem:que quantũ eſt ex ſe recte cauſaret ſi 2ª cauſaret:ſed ꝓpter defectuꝫ cauſe ſcđe que in poteſtate ſua habet cõcauſare cauſe ꝑme vel non concauſare:ꝛ ſi non concauſat illi:vt tenetur:nõ eſt rectitudo in effectu cõmuni ambarum.

Ex iſto rñdet̃ ad obiectiões. Ad ꝑ^m ꝙ ſapiẽs nõ tñ: q2 tenet̃ ex ꝓcepto nõ ſubuertere ꝓximũ:iđ nõ põt eẽ auctor quo ꝓxim⁹ eſt deterior:ſꝫ ex ꝑfectiõe ſa.

a.l. Vel dicerimus ꝛ nõ vtr ſ uſqꝫ cauſe cõcurrentis.

plenis eſt φ manēs ſapiens nō pōt eſſe pma rō deficiendi:ꝛ quo ad hoc bñ tenet ratio Aug.eſt enim oī ſapiente preſtantioꝛ.i.volūtas eius eſt ſimplr pfectioꝛ:qꝛ ipſa non eſt pᵒ rō deficiendi alicui cui ipſa pōt coagere. ¶ Ad zᵐ dī φ ꝛ ſi nō nectio cauſet entitatē cōpetentē huic actui:tñ ita diſpoſuit φ qcqd dat antecedenter dat quātum eſt ex parte ſui ꝯñter. ¶ Sed tunc eſt dubiū quātū ad pncipalē qōnē:lꝫ eñ ſaluet φ peccatū nō aſcribat deo:ſicut cāe: ſed volūtati create:nō tñ oſtēdit φ deus nō poſſit eſſe cā pma deficiendi:ex quo eniꝫ libere cauſat rectitudineꝫ:ꝛ ꝑ ꝑus φ̄ volūtas creata videt ſemꝑ ſtare:φ ꝑus poſſit non cauſare rectitudinem:quā volūtas creata nō cauſet:ꝛ ita pōt eſſe rō deficiendi:lꝫ nō ſit ꝑpter illā legē ſuā quā dedit:qcqd deus añter dat ꝛc. ¶ Rñᵒ.φ deus in ſe peccare nō poſſit:pꝫ per hoc φ nō pōt a ſe auerti nec formalr:qꝛ nō pōt ſe nō diligere ſūme ꝛ ordinate ꝛ cū oībus circunſtantijs requiſitis:alioqn vel nō poſſet ſe ordinate diligere:vel poſſet mutari:quoꝝ vtrūqꝫ eſt īpoſſ:nec etiā virtualiter pōt a ſe auerti:qꝛ nihil aliud a ſe eſt neceſſarium ſibi ad volendū ſe:qōcūqꝫ eniꝫ aliud a ſe eſt:qꝛ ab eo volitū: ꝛ hoc mō volitū ꝛ pro nūc ꝛ pro tunc:ꝛ ex hoc eſt ſic ordinate volēdū. ¶ Sed quare in volūtate ſi creata non pōt eſſe pᵃ rō deficiendi: ¶ Rñᵒ.ſi deus nō cauſat libere rectitudinē que deberet eſſe in actu voluntatis create:ꝛ hoc ꝑꝑ libertatē voluntatis ſue:nō aūt ꝑꝑ defectū voluntatis create nō volūtarie cooperātis:nō eſt tunc cā pcti in volūtate creata:qꝛ nō eſt ibi carētia iuſtitie debite:nō eniꝫ eſt iuſtitia debita a volūtate creata niſi inqꝫtum in poteſtate eius eſt recte agere:ita φ nulla intelligit ſubtractio cauſe prioris ꝑpter cuiᵒ defectū nō poſſit volūtas recte agere.
X ſi igit deus eſſet pma cauſa nō agēs rectitudinē:actus nō rectus nō eſſet pctm̄. ¶ Ad aliā obiectionē de pena patebit in.q.3.iſtaꝝ.4.qōnū. ¶ Ad aliud de grā pꝫ ex dictis: qꝛ ſi deus imediate ſubtrahēdo manutenentiā ſuā annihilaret grām ſine defectu voluntatis in operando:iſta carētia nō eſſet peccatū:qꝛ nō eſſet carentia iuſtitie debite:voluntas eniꝫ nō eſt debitrix iſtius iuſtitie niſi inquantuꝫ in poteſtate eius eſt cōſeruare eā:ne.ſ.demeritorie corrūpat eā:lꝫ igit maius malū ſit priuatio grē φ̄ priuatio iuſtitie actualis:tñ iſta pōt eſſe a deo nō agente.i.nō cōſeruante: ſed nō pmo nō agente:ſed iō non agente:qꝛ voluntas demeruit illud ꝑꝑ qō deus ſubtrahit cōſeruationis ſue manutenentiā a gratia:ſed reſpectu illius ꝑuationis rectitudinis actualis:ſi eſt pmū peccatū:nō eſt aliqō peccatū precedēs vel demeritū:ꝑpter qō deus poſſet ſe ſubtrahere: vt illa rectitudo nō inſit:quātū eſt ex pte dei.igit nec priuatio gratie eſt peccatū niſi inqꝫtū eſt iuſtitie debite:qua voluntas demeritorie ſe priuauit:lꝫ a deo nō cauſante ſit iſta annihilatio gratie:ſꝫ ſi iſta annihilatio eſſet nō ꝑpter aliquā obliquitatē in voluntate prioꝛē:iſta nō eſſet peccatū. ¶ Ad illud cōtra rōnē Anſel.pōt dici φ nō ꝯcludit cōtradictionē:qꝛ equiuocat de velle.nā rectū velle includit voluntatē velle qō deus vult eā velle:vult itaqꝫ volūtate ſigni ꝛ antecedēte:nō volūtate beneplaciti ꝛ ꝯñte.nā pro inſtāti pro quo voluntas creata peccat:deus nō vult eā velle hoc voluntate ꝯñte:vel voluntate beneplaciti:qñ igit infert φ deus nō vult me velle:qō vult me velle:nō eſt cōtradictio:qꝛ negat voluntas beneplaciti ꝛ ꝯñs.ꝛ affirmat voluntas ſigni ꝛ añs:alioquin enim,vt argutū eſt: videret abſolute φ voluntas creata non poſſet peccare: qō falſuꝫ eſt.ꝛ φ deus de potentia abſoluta nō poſſet auferre rectitudinē a voluntate creata vel ab actu eiᵒ abſqꝫ demerito volūtatis create:quoꝝ vtrūqꝫ eſt falſuꝫ. ¶ Tñ exponendo rōnem ſuam ibi pōt dici φ ſua rō probat:φ
y deus actu poſitiuo nō pōt auferre rectitudinē volūtatis: qꝛ tunc volens auferret:ꝛ ita volens voluntate beneplaciti:ꝛ per ꝯſequens voluntate beneplaciti vellet me non velle:qō vult voluntate añte me velle. ¶ Sed hoc ꝯñs lꝫ nō īcludat ꝯtradictionē:eſt tamen falſuꝫ:qꝛ qcqd vult voluntate antecedente:hoc vult voluntate beneplaciti ꝛ cōſequente quātū eſt de ſe:ſi nō ponat īpedimentū in voluntate creata. ¶ Sed ſi auferſt a volūtate mea ſine actu meo:ego nō pono impedimentū.igit hoc caſu poſito ipꝫ deuꝫ velle voluntate beneplaciti me nō velle:qō vult voluntate antecedente me velle:eſt falſuꝫ:lꝫ nō includat cōtradictionē:ꝛ tunc nō ꝑbat plus iſta ratio niſi φ ſine demerito voluntatis create nō pōt deus de potentia ordinata auferre voluntati rectitudinē:ſed nō ꝑbat hoc de potentia abſoluta:nec ēt ꝑbat φ deus non poſſet negatiue auferre:ꝛ hoc ꝑpter demeritū voluntatis create.

Ad argumenta pncipalia pme qōnis.Saluator intelligit per arborē actuꝫ interioꝛē:ꝛ per fructum actuꝫ exterioꝛē:ꝛ increpat hypocritas.i.phariſeos monēs eos vt ꝯforment actus exteriores interioribus:ꝛ ecōuerſo:vt.ſ.appareant quales ſunt:ꝛ ecōuerſo. ¶ Ad zᵐ qñ eſt cauſa efficiēs ſilitudo eſt inter cauſaꝫ ꝛ cauſatū:lꝫ remota in cauſis equocis.hic aūt non eſt cā efficiens ſed deficiēs reſpectu peccati. ¶ Ad aliud dico.φ illud qō eſt ab efficiente nō efficiēdo ſed deficiendo nō eſt ad finē debitū. ¶ Ad aliud dico.φ nullū malū eſt a malo:cū ꝑbat:dico φ vno mō poteſt malū intelligi per ꝑuationē partiū eiuſdē nāe.Alio mō per ꝑuationem pfectionū cōuenientiū tali nature.pmo mō eſt proceſſus in infinitū ſm partes eiuſdeꝫ ꝑportionis ſm φ finitū diuidit in infinitū ſm ꝑportionē:ꝛ nō ſm quātitatē.ita eñ poſſet ab aliqua nā auferri pars ꝛ pars:ꝛ ſic ſꝫ ptes eiuſdē ꝑportionis:ꝛ ſic in infinitū.Scdm aūt partes eiuſdeꝫ quātitatis ſtatus eſt non ad malū ſed ad nihil:qñō eſt ſtatus in diuiſione cōtinui ad nihil:ſi ptes diuiſe deſtruerentur. ¶ Scdō mō dico.φ lꝫ illud qō eſt bonū alicui cuius carentia eſt malū ei poſſet auferri ab eo iſta nā ſubtracta dupl'r per modū ꝑdictū.ſ.ſm partes eiuſdē ꝑportionis:ꝛ ſic ꝑcedit in infinitū:vel eiuſdem quātitatis:ꝛ ſic ſtat ad nihil:alius tñ ꝑceſſus eſt ibi ſm quem natura pfectibilis eſt melioꝛ ꝛ perfectio ſibi correſpōdēs eſt melioꝛ:qua tñ caret:ꝛ hoc mō eſt ſtatus in malo.ſ.ad vnum bonū creatum carens ſumma pfectione ſibi cōueniēte.ꝛ hoc modo ſupremus diabolus vel aliqua creatura factibilis nobiliſſima que caret pfectione ſibi ꝑportionata diceret ſummū malū:ſed a tali malo ſummo nō ſunt talia mala poſitiue: nec poſitiuū a poſitiuo:neqꝫ priuatio a priuatione.

Ad argumenta quarte qōnis dicit φ ꝛ ſi peccatū ſit a volūtate creata:non tamē eſt a deo:qꝛ deus nō pmo deficit:ſed quantū eſt ex parte ſui oīno nō deficit:ſed tñ eſt defectus in actiōe ꝑꝑ deficere cauſe ſcde in agēdo:nec ēt pōt deus prius deficere:ita φ defectᵒ in effectu ſit pctm̄:qꝛ ſi ipſe pmo nō ageret:carētia rectitudis in actu nō eſſet debita. ¶ Cū ꝑbat de cā ſuꝑiori ꝛ inferiori. ¶ Rñdeo hoc eſt verū de cauſa efficiente:nō deficiēte. ¶ Cū cōfirmat de alijs vt de cauſis nālibus.dico φ iſte nō pñt cauſare niſi ſm illā inclinationeꝫ:quā acceperūt a cā ſuperiori ꝛ ꝯformant illi:volūtas aūt accepit libertatē vt poſſit agere cōformiter cauſe ſuꝑiori vel difformiter:hoc eſt φ q̄ntum eſt ex ſe cauſaret qō cā ſuꝑioꝛ cauſat.ꝛ hoc ſibi ꝯformiter vel difformiter. ¶ Ad zᵐ cōcedo añs ꝛ nego cōſequentiā. ¶ Et ad ꝑbationē cōſequentie dī φ nō ꝑpter hoc ſolū īputaret pctm̄ voluntati create:qꝛ ipſa per accidens cauſat defectū:ſed qꝛ ipſa tenet agere recte inquātū effectus eſt ſub poteſtate ſua ꝛ nō agit recte:nō ſic aūt tenet voluntas diuina:ꝛ

a.l.volēns.
a.l.aliqua creata.
Aa
a.l.tam.
:.l.a

ex hoc ipſa in ſe peccare nō pōt:neqꝫ ēt ipſa pōt non cauſando p̄mo deficere reſpectu rectitudinis debite in actu: ita qd̓ nūc fiat debita q̄n nō eſt ex dſectu volūtatis create.

Ad argumenta in opp̄m q̄ pbāt ꝙ act⁹ ſubſtratus pctō nō ſit a deo. ℂ Rn̄:
Bb ad p̄m dico ꝙ multa vult de⁹ volūtate ſigni:q̄ pbibuit vo
a.l. Nec in volendo aliquid voluntate bn̄placiti opp̄m ꝓcepit:q: hoc eſt ſignū ⁊c. luntate bn̄placiti:⁊ noluit oīa fieri que ꝓcepit:ſicut noluit iſaac īmolari:qd̓ tn̄ ꝓcepit. †Eius aūt qd̓ vult de⁹ volūtate bn̄placiti oppoſitū aliq̄n precepit:⁊ hoc eſt ſignū volūtatis duplicis:⁊ duplicitas eſt q̄n aliqs eſt finis pcecepti cōſonus recte rōni:ſicut ibi fuit manifeſtatio ꝓcepti habrae ſicut pꝫ gen̄.22. Tentauit deus habraaꝫ. ℂ Ad aliud dico.ꝙ illud qd̓ eſt formalr̄ actus volūtatis mee:quo.ſ. voluntas mea vult nō eſt actus volūtatis diuine:ſed effect⁹ eius:q: voluntas diuina ſemper eſt ordinata ⁊ actus eius rectus:⁊ iſte actus volūtatis mee eſt inordinatus:q: caret rectitudine debita.iſte aūt actus a deo cauſante eſt ordinate volitus ſicut māle reſpectu cauſantis:quēadmoduꝫ in nobis actus noſter māliter eſt bon⁹:q: pōt eſſe ex charitate elicitus:ſequit̄ igit̄ ꝙ velle diuinū ſit ſimplr̄ perfectū:q: ex charitate elicitū.⁊ habet finē optimū:⁊ ita opus exterius iſtius velle qd̓ eſt meū velle eſt ordiatū māliter ſiue ſm̄ quid.inordinatū aūt ſimplr̄ inıuſtū eſt actus quo formalr̄ volūtas mea vult. ℂ Ad vltimū dico ꝙ voluntas diuina non eſt regula voluntatis mee vel voluntatis create q̄tuꝫ ad rectitudinē quo ad ipſuꝫ volitū:vt.ſ. volūtas creata cōcordans voluntati illi in volito ſit recta:ſed eſt regula inquātū eſt volens voluntatē creatā ſic vel ſic velle:⁊ hoc volendo voluntate ſigni ⁊ añte:non aūt ſemꝑ voluntate beneplaciti ⁊ conſequente.

Ad queſtionem tertiā in ordie.dico ꝙ omne peccatū eſt pena.⁊ vnuꝫ pec
Cc catū pōt eſſe pena alterius.p̄mū ꝓbo:q: pena formaliter eſt carentia boni cōuenientis voluntati ⁊ volenti:ita ꝙ ſi
Vide Aug.de ciuit.c.ii. diſtinguamus in volūtate affectionē boni iuſti ⁊ boni cōmodi.pꝫ ꝙ ablatio boni cōmodi pena eſt:q: cōueniens ei:ſed bonū iuſtitie eſt magis cōueniens voluntati q̄ʒ bonuꝫ cōmodi.igit̄ eius ablatio per ſe eſt pena. pbatio minoris:quāto ꝑfectibile eſt perfectius:⁊ per ꝯn̄s perfectio correſpondens:tanto eoꝝ maior eſt ꝯuenientia ⁊ melior ⁊ priuatio peior:ſed voluntas inquantū hꝫ affectionē iuſtitie.ſ. inquātū libera eſt/loquendo de iuſtitia innata/eſt ſimplr̄ nobilior ſeipſa inquātū hꝫ affectionē cōmodi.⁊ hoc cōuenit ſibi ſimplr̄.igit̄ maior.⁊ melior eſt conuenientia iuſtitie ad voluntatē abſolute q̄ʒ boni cōmodi ad voluntateꝫ. igit̄ ablatio iſtius eſt ſimplr̄ pena ⁊ maior pena q̄ʒ ablatio cuiuſcūqꝫ cōmodi alterius a iuſtitia.⁊ in hoc bn̄ veri
i.c.12. ficat̄ illud Aug.lib.cōfeſſionū. Juſſiſti dn̄e:⁊ ita eſt vt oīs inordinatus animus pena ſit ſibi.⁊ idē 3° de lib.arb.neqꝫ enim ad momētū eſt dedecus culpe ſine dedecore iuſtitie:vt.ſ.ipſa voluntas ſeipſaꝫ priuās iuſtitia in hoc ſe ꝑuat maximo bono ſibi cōuenienti:cuius carentia eſt ſibi formaliter maior pena q̄ʒ carētia alicuius boni cōmodi:que infertur ꝓpter taleꝫ culpaꝫ:⁊ inde eſt ꝙ pena dicit̄ ordinare culpaꝫ:q: ex quo deus nō vult culpā auferre nō pōt melius ſiue ordiatius aīa culpabilis eſſe q̄ʒ ꝙ ſit in pena: que nō eſt tantū malū formaliter quantū eſt culpa:q: na
Contra Boe. 4.de.pſa.4. turā manentē ſub culpa ordinat. ℂ Et ſi obijcit̄ quō pōt eadē carentia iuſtitie eſſe formalr̄ culpa ⁊ pena formalr̄. ℂ Rn̄det magiſter diſtinguēdo carentiam inquantū eſt priuatio boni actiue vel paſſiue.p̄mo modo eſt culpa.2° mō eſt pena.hoc poteſt ſic exponi ꝙ ipſa culpa eſt a vo
a.l.que. luntate vt cauſa actiua:ſed tn̄ deficiente:⁊ ipſa pena eſt in voluntate:ſicut in ſubiecto:†ꝙ per culpā priuat̄ bono cōueniente:qd̓ quidē bonū debitū erat inquātū voluntas ſꝫ primā rōnē.ſ.inquantū potuit agere ad rectitudinem ſibi debitā ⁊ nō egit:⁊ ideo p̄mo modo eſt culpa:⁊ ſic volun
taria:q: in poteſtate voluntatis vt cauſa actiua.ſicut † preſentia dicit̄ in poteſtate naute ꝑ quā poſſet ſaluare naueꝫ ſi preſens diligēter laboraret.2° modo formalr̄ eſt pena: q: corruptio ſiue ꝑuatio boni debiti in voluntate:⁊ maxime ſibi cōuenientis:⁊ vt ſic nō eſt formalr̄ voluntaria:q: voluntas inquātū ſubiectuꝫ nō hꝫ formā ſibi inherenteꝫ in ſua poteſtate:⁊ ita ꝑuatio iuſtitie debite inherens volūtati eſt cōtra inclinationē nālem volūtatis magis q̄ʒ quecūqꝫ carētia boni cōmodi nō iuſti vel preſentia incōmodi. ℂ Scd̓m ꝓbo:q: ſicut ablatio gratie eſt pena peccati: pro eo ꝙ exiſtente p̄mo defectu in voluntate non agente ad rectitudineꝫ debitā:deus ex demerito huius defectus ſubtrahit manutenentiā ſuaꝫ ne gratia ꝯſeruet̄:ita ex demerito huius defectus volūtatis deus pōt ſe ſubtrahere a voluntate ne agat ad rectitudinē in 2° actu:ſicut ageret ſi nullū preceſſiſſet demeritū:⁊ ita ex hac ſubtractione eſt carentia rectitudinis in ſcd̓o actu:⁊ iſta rectitudo erat debita:q: lꝫ nō eſſet in poteſtate volūtatis nunc dare rectitudinē:fuit tn̄ in poteſtate eius ꝑus an̄.ſ.p̄m pctm̄ dare:q: ꝑuauit ſe illa aſſiſtentia diuina:quia deus paratus erat cooperari ſibi ad rectitudinē:⁊ ideo īputat̄ ſibi ad peccatū: ſicut etiā īputat̄ ꝙ nō gratuite agit in ſcd̓o actu poſt graꝫ corruptā:q: lꝫ tunc nō hꝫ grām nec poſſit ex ſe hr̄e.in hāc tn̄ impotentiā ex ſe incidit:potuit enim cuſtodiſſe eam:⁊ dabat̄ ſibi ad hoc poſſe, vt cuſtodiret eam.

Sed iſte modus vt videt̄ eſt valde difficilis: ꝙ.ſ.in aliquo actu elicito carentia rectitudinis poſſit eſſe ex pte dei non cauſantis ꝑꝑ demeritū alicuius peccati:tunc eniꝫ lꝫ voluntas prius potuerit nō demereri:⁊ tunc deus ſibi aſſuiſſet:⁊ quātuꝫ eſt ex pte dei in ſcd̓o actu egiſſet ad rectitudineꝫ:niſi in p̄mo actu deuiaſſet:tn̄ ex quo ſemel peccauit:ſi de⁹ in 2° actu nō aſſiſtat ad cauſandū rectitudinē in eo:vr̄ ꝙ illud peccatū ex tunc nō ſit in poteſtate volūtatis:ita ꝙ ipſa tūc nō poſſit nō deficere:quod videtur inconueniens.

Ideo poſſet dici aliter ꝙ lꝫ deus in actu 2° q̄ntū eſt ex ſe aſſiſtat voluntati ſicut ⁊ in
p̄mo.⁊ in quolꝫ actu p̄ma cauſa deficiēs:hoc eſt nō iuſte vel recte agēs eſt volūtas creata:tn̄ defect⁹ ſcd̓s eſt pena Dd
peccati p̄mi ꝓ quāto ꝑuat ſe bono maxie ſibi cōuenietē: nec eſt ſile de ꝑuatione gr̄e ⁊ rectitudinis in actu 2°:puta ꝙ deus ſicut ꝑꝑ demeritū nō aſſiſtit ad cauſandū graꝫ in aīa:ita nec ad cauſandū rectitudinem in volūtate:q: ipſe nō dedit grām aliter ſicut dedit rectitudinē:⁊ iō pōt eam nō dare ꝯliter. ℂ Carentia etiā gr̄e eſt vna iniuſtitia habitualis in aīa:nō ſemꝑ ꝑꝑ aliud ⁊ aliud pctm̄:ſed in actibus malis ſuccedētibus ſibi eſt ſemꝑ nouū malū:⁊ ideo opꝫ ibi quelꝫ eſſe in poteſtate volūtatis create:nō ſic aūt carentia gr̄e poſt inſtans annihilationis opꝫ eſſe in poteſtate voluntatis:quia non eſt noua iniuſtitia:ſed tn̄ vna habitualis malitia quieſcens in anima.

Sed primum arg̃m ad q̄ōnē hꝫ difficultatē:quō pctm̄ ſit pena:cum oīs pena ſit a Bon.lib.2.
deo. ℂ Ad qd̓ dr̄ ꝙ ⁊ ſi non ſemꝑ illud qd̓ eſt pena ſit a diſ.36.artic.
deo:tn̄ inq̄ʒtū eſt ordinatiuū culpe ſic eſt a deo:q: ipſe or 3.q.1.
do eſt a deo. ℂ Cōtra.ſi pena non eſt aliqd̓ ens qd̓ poſſit eſſe a deo:nec ēt culpa pōt eſſe a deo.g̊ nec relatio fundata in altero extremoꝝ:⁊ ita nullus eſt ordo qui poſſit eſſe a deo. ℂ P. Pari rōne culpa poſſet eſſe a deo ⁊ effectus dei.culpa eniꝫ ordinat̄ per penā ſicut pena ordinat culpā ⁊ tn̄ nullus concedit ꝙ pena ſit nihil. ℂ Ideo pōt aliter dici ꝙ pena dr̄ duobus modis.vno mō pena eſt ſolū carētia boni ꝯuenientis nāe intellectualis:ſic̄ eſt carētia viſiōis Ee

⁊ fruitionis dei: ⁊ hec eſt pura ꝑuatio. Alio mō poteſt dici pena aliqđ poſitiuū: ⁊ tamen diſconueniens tali nature: ſicut calor excellens eſt aliqđ poſitiuū diſconueniēs carni. omnes pene 2ᵒ modo dicte poſſunt poni a deo: q2 ſunt aliqua poſitiua: ⁊ de iſtis debet intelligi illud ꝑmi retrac. ca. 25. ⁊. 26. ait enim. In bonis operibus dei bona opera ſunt iſta punitiua: lȝ ſint mala iſtis punitis: q2 diſcōueniūt eis: ſed pene ꝑmo mō nō ſunt a deo efficiente: q2 non ſunt effectibilia nec deficiente ꝑmo: ſed tñ ꝓpter demeritū voluntatis in actu peccati non coagendo voluntati tunc ad illud bonū habendū: ad qđ operatus fuiſſet quātū eſt ex ſe: talis ergo pena eſt a deo nō infligēte vel efficiente nec deficiente ꝑmo: ſed deſerente. i. nām que deficit relinquēte in ſuo defectu: ⁊ in oībus defectibus cōſequentibus ad illum defectuȝ. vbi includuntur multe carentie perfectionum cōuenientiuȝ tali nature: ſic ergo pena que eſt pctm̄ nō eſt a deo efficiente vel deficiēte ꝑmo: ſed tñ eſt a deo deſerente voluntatē ratione ꝑmi demeriti: que deſerta a deo cadit in 2ᵐ demeritū. ¶ Ad 2ᵐ argᵐ patet per ideȝ: quia ſi eſſet pena inflicta a deo non eſſet maius maluȝ ſed minus: ita ꝙ 2ᵐ peccatum eſt pena inflicta a voluntate peccante ⁊ a deo tñ vt deſerente.

¶ Poſt predicta de volūtate eiuſq3 fine diſſerendum eſt ⁊c.

Circa diſtinctionem 38ᵃᵐ. In qua magiſter agit de his que concurrūt ad peccatū: cuiuſmodi ſunt voluntas ⁊ intentio finis: querit vnum. Utruȝ intentio ſit actus ſolius voluntatis: Q2 nō. omne ꝑ ſe agens agit ꝓpter fineȝ ex 2ᵒ phyſi. ğ ex intentione. ¶ P̄. Non eſt diſtincta viſio ſine intentione copulante. ſȝ Aug. 11. de tri. c. 2. ſed poteſt eſſe diſtincta viſio precedens actuȝ intellectus: ⁊ per 2ñs omnē actū voluntatis. ergo intentio non erit actus ſolius voluntatis. ¶ P̄. Mat. 6. Si oculus tuus fuerit ſimplex: totū corpus tuū erit lucidū. Et ibideȝ. vide ergo ne lumē qđ in te eſt tenebre ſint. glo. exponit oculū ⁊ lumen de intentione: ſed oculus ⁊ lumen pertinent ad intellectū ğ ⁊c. ¶ P̄. Intentio includit relōneȝ vnius ad alteȝ: ſed referre ſicut ⁊ 2ferre eſt ſolius intellectus. ¶ Contra magr̄ in littera. Et preterea Aug. 11. de trini.

Ter. cō. 49. ⁊ inde.

c. 6.

A — Uide Bona. diſ. pñti arti. 1. q. 1. in ſolutione.

Reſpondeo. ꝑmo videnduȝ eſt quid dicit̄ per hoc nomen intēdere. Intēdere eni dicit in aliud tēdere. hoc poteſt accipi generalr̄: ſiue ab alio habeat ꝙ in illud tendat: ſiue a ſe mouente ſe in illud. poteſt etiaȝ tendere in aliquid ſicut in obiectuȝ preſens vel vt in terminuȝ diſtantem vel abſentem. ꝑmo modo cōuenit oī potentie reſpectu ſui obiecti. 2ᵒ modo magis ꝓprie ſumit̄ pro illo. ſ. qđ tendit in aliud ⁊ nō ducitur in illud: ſed ducit ſe in illud. ⁊ hoc mō nō pōt eſſe alicuius potentie naturalis ſed tñ libere: q2 ſm Dama. c. 23. Appetitus non liber ducit̄ ⁊ nō ducit: ⁊ ita eſt de omni potentia nāli. hoc ergo modo proprie accipiēdo intendere prout. ſ. dicit in aliud tendere ex ſe eſt ꝑncipaliter potentie libere: ſed cū libere velle ſit totius lib. arb. qđ includit intellectū ⁊ voluntateȝ ſm illam opinionē. 3. diſ. 25. huius totius potentie erit intendere: ⁊ hoc ſi ꝓpriſſime ſumatur: ⁊ nō erit alicuius potentie reſpectu ſui obiecti ſed reſpectu finis. Et cum in oī volitione ſm Anſel. ſit accipere qđ ⁊ cur. intendere nō reſpicit qđ: ſed cur: put. ſ. dicit tendentiā in aliqđ: vt diſtās per aliqđ tanq̄ ꝑ aliqđ mediū. erit igit̄ intentio actus lib. arb. rōne volūtatis: ⁊ erit actus eiᵘ reſpectu eius qđ vult. ꝙ ſi ⁊ voliti ⁊ eius ꝓpter qđ eſt volituȝ ſit ideȝ actus volendi idem actus erit vſus ⁊ intentio. ſi autē alius: intentio

B

dicet formalr̄ actum iſtū quo tendit voluntas in finem ⁊ materialr̄ actū vtendi quo refert aliud in iſtū finem.

Ad primum argᵐ patet ꝙ ꝓcedit de intendere put dicit tendentiā alicuius determinati ⁊ terminati ab alio. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ primaȝ viſionē nō cauſat intentio voluntatis copulās: ſed tñ illā pōt copulare: ⁊ cōcedo ꝙ in eodem inſtanti tēporis: ⁊ ita firmando illā viſionē: ſed poſita ꝑma intellectione volūtas pōt ſe cōuertere ⁊ auertere reſpectu aliaȝ operationū ad copulandū vel nō copulandū: ⁊ ita diuerſimode copulare negāda eſt. igit̄ iſta maior ꝙ nulla viſio diſtincta poſſit haberi ſine intentione copulante: niſi intelligat̄ iſta copulatio nō eſſe actū 2comitātē: ⁊ hoc mō neganda eſt iſta ꝙ viſio diſtincta ꝑcedit tēpore oēm intellectionē ſiue intentionē: lȝ iſta nā ꝑcedat. vel ſi illa viſio que eſt ſine intellectione ⁊ intentione cōcomitantibᵘ pōt eſſe ſine intentione voluntatis copulante ſicut iſta cum qua cōcomitat̄ intellectio ⁊ volitio: tunc negāda eſt iſta ꝓpoſitio abſolute ꝙ viſio diſtincta non pōt eſſe ſine intentione copulante. nec iſtā negare eſt cōtra Aug. vult enim ꝙ ipſa volūtas pōt aciem 2uertere ad obiectū ⁊ tendere in obiectū. Sed nō vult ꝙ nulla viſio poſſit fieri niſi intentio ſic teneat ⁊ cōuertat. ¶ Ad vltimū dico. ꝙ 2ferre per modū iudicij eſt ſolius intellectus ſicut ⁊ intelligere. vtendo autē ſiue ordinando referre vnum amabile ad aliud eſt voluntatis: ſicut enim volūtas eſt reflexiua q2 imaterialis: ita ⁊ collatiua vel potens cōferre ſuo modo vel referre.

C

D

¶ Hic autē oritur queſtio ſatis neceſſaria ex ſuperioribus cauſam trahens ⁊c.

Circa diſtinctionem 39ᵃᵐ queruntur duo. ꝑmo. Utruȝ ſyndereſis ſit in voluntate: Q2 ſic. ſemper enim remurmurat malo. remurmurare eſt volūtatis. ¶ P̄. Uoluntas neceſſario vult cōmoda ſm Anſel. de cōcordia. 26. ⁊. 44. cōmoda non velle nequit. ergo eque neceſſario vult iuſtitiā: q2 iuſtitia eſt ꝑfectio eque 2ueniens ſibi ſicut cōmodū: ſed illud quo homo neceſſario inclinat̄ in iuſtitiam ponit̄ ſynderiſis. ğ aliqđ eſt in voluntate qđ pōt poni ſynderiſis. ¶ P̄. Uoluntas nālis neceſſario vult illud in qđ tendit: qđ pȝ ex. 13. de tri. c. 5. vbi vult Aug. ꝙ certuȝ eſt oēs velle beatitudinē ꝓpter inclinationē nālē ad illā. qđ nō eſſet certū ſi volūtas nō neceſſario vellet eaȝ. ğ naturalr̄ volituȝ eſt neceſſario volitū: ſed iuſtitia eſt nāliter volita a voluntate: q2 eſt ꝑfectio ita nālis voluntati ſicut cōmodū. ergo eſt neceſſario volita. dȝ ergo illud poni in voluntate: qđ ponit̄ neceſſario ꝑnᵐ inclinādi voluntatem ad iuſtitiā. hoc eſt ſynderiſis. ğ ⁊c. ¶ P̄. Natura inferior puta irrōnalis hȝ ꝑnᵐ tendendi in illud qđ ſibi 2uenit recte ſm nām ſuaȝ. ğ ⁊ volūtas habebit neceſſario ꝑncipiū tendendi in iuſtitiā: que ſibi cōuenit ex nā ſua. ¶ Oppoſituȝ vult magiſter in lrā adducens Hiero. ſup Ezech. ꝙ ſuperior portio rōnis eſt ſyndereſis. ğ eſt in ſupiori portione rōnis. ergo in itellectu qui intendit cōtemplationi. 1.

Secundo querit̄ vtruȝ cōſcientia ſit in volūtate: Q2 ſic. volūtas bona ⁊c. Ad Heb. 13. Bonitas pertinet ad volūtatē. igit̄ ⁊ cōſcientia. ¶ P̄. Si eſſet in intellectu tunc plus ſciens de agibilibus eſſet plus conſcientiatus. conſequens falſum eſt. ergo ⁊ antecedens. ¶ Ad oppoſitū eccleſiaſtes 7ᵒ. Scit enim 2ſcientia tua ꝙ maledixiſti ei ⁊c. hoc etiā patet de actibus conſcientie. Qui ſunt teſtificare: accuſare: iudicare ⁊c. que omnia pertinent ad rationem ⁊ intellectum. ergo ⁊c.

a.l. Cōſciētia enim ꝙ bona ſcīam bōis

a.l. conſcientioſus.

Hic dicitur

Denri.q̃l.1. q.18.que bo. ⁊ alios anti-quos bic. Addidio **Hic dicitur** ꝙ lex nãe p̃n^a nãlia agendoꝝ ꝯtinet. Et dicit ꝙ ſyndereſis eſt pondus vo-
luntatis:ꝯſcia ꝟo eſt eiuſdem babitus:querē.
¶ Hic eſt p̃mo notãdũ ꝙ nõ ſũt idẽ in opandis rõ recta
⁊ cõſcia. Ex vlib^9 eniz regulis opandoꝝ:que ſũt de dicta-
mine legis nãe:q̃ſi ex ꝓpõne maiori ⁊ pticularib^9 operã-
dis ſumptis ſub illis regulis vlibus ꝯſilio rõnis:quaſi ex
minori ꝓpõne/formaẽ rõ recta opandoꝝ pticulariũ. Sz
nõ dũ ex hoc habeẽ opandi ꝯſcia:q2 tũc ois hñs opando-
rũ notitiã hñet de operãdo ꝯſciam:⁊ hñs maiorẽ notitiaz
hñet de operãdo ꝯſciam ſtrictiorẽ:qḋ falſuz eſt. qꝛ vide-
mus ſepius hñtes maiorẽ opandoꝝ notitiam minorẽ hñe
operãdi ꝯſciam. Et hoc ideo:q2 ꝯſcia ad ptẽ aĩe cognitiuã
nõ ptinet:ſed ad affectiuã:ſicut eniz in cognitiua ſunt lex
nãlis/⁊ vlis regula opandoꝝ/⁊ rõ recta vt pticularis:ſic
ex pte volũtatis eſt qdã vlis motor ſtimulãs ad opus ſꝫ
regulas vles legis nãe:⁊ dĩ ſyndereſis:que eſt in volũta-
te quedã nãlis electio/ſemꝑ ꝯcordãs cũ nãli dictamine le-
gis nãe. Et iõ dĩ ſyndereſis/hoc eſt conelectio:a ſyn qḋ eſt
con:⁊ hereſis qḋ eſt electio. Et qdaz motor pticularis ſti-
mulans ad opus ſm dictamen rõnis recte:⁊ dicitẽ ꝯſcia:q̃
eſt in volũtate q̃daz electio deliberatiua ſemꝑ ꝯcordans
cũ dictamine rõnis recte:⁊ iõ dicitẽ cõſcia:hoc eſt cũ ſcia:
q2 electio in voluntate deliberatiua concordans cũ ſcien-
alio p.M.X. tia in rõne recta:⁊ que ſequuntur ibidem.

Contra iſtud arguitẽ p̃ de ſyndereſi:q2 ſi ipſa habeat
actũ elicitũ neceſſario tendentẽ in bonuz ⁊
reſiſtẽtẽ malo:⁊ nihil tale eſt in volũtate. ergo ipſa nõ eſt
q.4. in volũtate. pbatio aſſumpti:q2 di.1. p̃mi li. oſtenſum eſt
ꝙ volũtas nõ neceſſario fruitẽ fine oſtenſo:nec aliq̃ potẽ-
tia vel vis vel habitus in ea põt eſſe p̃n^m neceſſario fruen
di. igitẽ nec p̃n^m neceſſarium cõcorditer volendi p̃ncipijs
practicis que ſumunẽ a fine. ¶ P̃. Si eſſet aliq̃ talis po^a
vel vis vel portio in volũtate que actu elicito neceſſio tẽde-
ret in bonũ ⁊ reſiſteret malo:ipſa eẽt ſuprema in tota vo-
luntate:q2 ipſa reſpiceret finẽ vltimũ a quo ſumunẽ p̃ma
p̃n^a practica. igitẽ in ptãte eius eſſet ipſa volũtas ſm quã-
libet vim ⁊ portionem eius inferiorẽ:ita ꝙ ipſa mouente
portio vel vis inferior obediret ſibi ⁊ cõformiter moue-
retẽ. igitẽ ipſa īpediret oẽ pctm̃ in volũtate:q2 ſicut ipſa ne
ceſſario moueretẽ:ita tota volũtas neccio moueretẽ ad eius
motũ ⁊ ab ea:⁊ ſi tota volũtas eſſet recta nullũ pctm̃ eẽt
in volũtate. ¶ Cõtra aliud de ꝯſcia arguitẽ p̃:q2 habitus
appetitiuus nõ gñaẽ ex vno actu:ſed ex vno ſyllõ practi-
co/deducẽdo euidẽter aliqd ꝯcluſuz ex p̃mis p̃ncipijs pra
A cticis fit ꝯſcia. igitẽ nõ eſt habitus appetitiuus acq̃ſitus. pꝫ
ẽt ꝙ nõ eſt innatus:neqꝫ portio:nec vis. ¶ P̃. Qḋ natuz
eſt cãri ab aliqua cã nõ põt cauſari ab alia niſi vtualr cõ-
tineat pfectionẽ illius cãe. habitus volũtatis nat^9 eſt cau-
q̃l.1.q.14. ſari ab actu volũtatis ſicut a ꝓpria cã. igitẽ nõ põt cauſari
ab alio actu niſi iſte actus ꝯtineat in ſe vtualr actũ volun-
tatis:ſed actus intell̃s nõ põt cõtinere in ſe vtualr actum
volũtatis ſm iſtũ:q2 actus volũtatis eſt pfectior. igitẽ non
põt itellectus p actũ ſuũ cauſare in volũtate tale pondus
qḋ ſit q̃ſi habitus volũtatis. ¶ P̃. Aut põt volũtas iſtud
pondus nõ recipere:⁊ tũc intell̃s nõ erit cã eius ſufficiẽs.
cã eniz ſufficiente agẽte ſequitẽ effectus matie qñ paſſiuũ
eſt debite approximatũ:aut nõ põt nõ recipe:⁊ tũc ſtante
illa cõſideratione actuali in rõne/nõ põt voluntas iſtud
pondus deponere:q2 nõ minorẽ neceſſitatẽ hꝫ rõ in ꝯſer-
uãdo pondus cauſatũ q̃ꝫ in cauſando. ¶ P̃. Aut neceſſe
eſt volũtatẽ agere ſm illud pondus datũ:aut nõ. ſi ſic. igitẽ
nõ eſt libera:q2 agẽs hu^9 põderis eſt nãlis cã. igitẽ ⁊ effe-
ctus eius erit forma nãlis. igitẽ neccio agens ſm illud pon-
dus nõ libere agit:q2 nõ eſt in ptãte eius ſic vel aliter age
re. ſi nõ:neceſſe eſt agere ſm iſtḋ pondus:qḋ ẽt vĩ velle
Apl̃s ad Ro. ſm illã Glo. Quicqd eſt cõtra ꝯſciaz ⁊c. Ex 14.
quo pꝫ ꝙ pctm̃ aliqḋ põt cõmitti ꝯtra ꝯſciam:⁊ tũc ſeqẽ Dẽ qḋ nõ eſt
ꝙ ſtante ꝯſcia perfecta põt volũtas velle oppoſitũ eius: ex fide pecca-
qḋ dictatur ſm illaz:⁊ ita nũq̃ꝫ p actũ volũtatis corrũpeẽ tum eſt.
iſte habit^9:qḋ vĩ abſurdũ:ponẽdo ꝙ ſit hitus volũtatis.

Ad qõnes iſtas ſi ſyndereſis ponaẽ aliqd hñs actũ
elicitũ ſemꝑ neccio tẽdentẽ in actũ iuſtũ
⁊ reſiſtentẽ peccato:cũ nihil tale ponaẽ in voluntate non
põt ibi poni. igitẽ eſt in itellectu:⁊ ſi ſic nõ põt aliud poni B
q̃ꝫ habitus p̃ncipioꝝ:qui ſemꝑ eſt rect^9:q2 ex rõne termi-
noꝝ virtute luminis itell̃s nãlis ſtatim itellectus acqeſcit
illis:⁊ quãtũ eſt tũc ex pte intellectus lib. arb^o natũ eſt cõ-
corditer velle iſtis p̃ncipijs:ſꝫ prout deficit reliqua cauſa
partialis. libere non velit:q2 nõ eſt ibi aliqua neceſſitas.
Secũdũ hoc etiã conſciẽtia põt poni habitus ꝓprius cõ-
cluſionis practice:ſm cuius actuz nata eſt cõformari ele-
ctio recte in agibilibus:⁊ ita dicitẽ ſtimulare ad bonuz in-
quantũ lib. arb. totum hꝫ vnam cauſaz partialẽ recte diſ-
poſitã:⁊ ſequereẽ recta ⁊ bona volitio niſi eſſet defectus
alterius cauſe partialis concurrentis. ſ. voluntatis.

Ad primũ arg^m dico. ꝙ remurmurat oſtenſiue:q2
oſtẽdit bonũ eſſe volendũ ⁊ in hoc eſt
occaſio remurmurãdi ꝯtra malũ. ¶ Ad aliud dico. ꝙ vo
luntas que eſt potentia libere agẽs nõ neceſſario vult cõ-
modũ ſicut nec neceſſario vult iuſtum actu elicito:tamen
ſi iſta vna potentia cõſideraẽ vt habet affectionem com
modi tñ:⁊ nõ vt hꝫ affectionez iuſtitie. i. inquando eſt ap- a.l.inquantũ.
petitus nõ liber non eſſet in eius poteſtate ſic nõ velle cõ
moduz:q2 ſic preciſe eſſet appetitus nãlis nature intelle-
ctualis nõ liber ſicut appetitus bruti eſt appetitus nãlis
nãe ſenſitiue. ¶ Dico igitẽ ꝙ illa ꝓpoſitio Anſel. cõmo-
da nõ velle nequit. debet itelligi nõ de tota potentia:que
mõ libere põt nõ velle nõ tñ cõmoda:ſꝫ ẽt iuſta:q2 libe
re põt hec ⁊ illa velle ⁊ nõ velle:ſed dꝫ intelligi de illa in-
quãtũ preciſe affecta affectione cõmodi:hoc eſt vt cõſi-
derata ſub rõne talis appetitus:nõ tñ includendo in ap-
petitu tali libertatẽ:ſed hoc modo nullum actum elicit in
nobis:ideo dixi in ſoluendo ꝙ ſi ſyndereſis eſt aliqd hñs
actuz elicitũ. ¶ Per idẽ ad 3^m ꝙ voluntas nãlis vt necеſ C
ſario tendit in volitũ nõ hꝫ actũ elicitũ circa illud:ſꝫ ipſa
eſt tñ inclinatio quedã in tali nã ad perfectionẽ ſibi ma-
xime cõuenientem. ⁊ iſta inclinatio neceſſario eſt in nã:ſꝫ
actus cõformis huic iclinationi ⁊ nãe nõ neceſſario elicia-
tur. actus eniz nõ elicitẽ ſiue cõformis qui dicaẽ nãlis ſiue
difformis qui dicaẽ cõtra nãm niſi a volũtate libera:que
q̃tcũqꝫ velit oppoſitũ eius ad qḋ eſt inclinatio:nihil mi
nus eſt necia illa inclinatio ad illud ad qḋ inclinat:q2 ſtat
ſtante nã. ¶ Ad vltimuz dico ꝙ hec ſola nã eſt libera:⁊
habens modũ agendi ſuperiorẽ omni alia nã creata.

Ad argumenta 2^e. q. dico ꝙ habitus intellect^9
practici dicunẽ boni vel mali
pp cõuenientiã eoꝝ ad voluntatẽ:ſicut ecõuerſo:volũtas
põt dici recta vel curua ꝓpter cõueniẽtiã eius ad actum
rectũ vel nõ rectũ ſpeculatiuũ. qui eſt formalr in intelle-
ctu:tñ bonitas eſt volũtatis ſicut rectitudo itellectus:ſed D
bonitas magis tranſumitẽ ad itell̃m practicũ q̃ꝫ ſpecula-
tiuũ. ¶ Ad aliud rñderi põt per illud Ph̃i. 7. eth^r. c.3. ꝙ
in paſſionib^9 exiſtẽtes qdã dicũt verba enigmatica. ſciũt
aũt nequaq̃ꝫ:⁊ ita poſſet cõcedi ꝙ ſimplr ſciens ſcia pra-
ctica nõ tñ ſciens dicere verba eſt cõſcientiatus:⁊ magis
ſciens magis cõſciatus. ⁊ hoc maxime vĩ debere dici ab
illo cuius opi. eſt iam improbata:q2 ſm eũ in codẽ inſtan Vide vbi ſu
ti tẽporis i quo eſt volũtas mala rõ excecaẽ. vt ſic nullus pra.q.17.
habeat minus de cõſcientia etiam ſi pertineat ad volun-

tatem. eſt igitur argumentū cōmune ſibi ſicut alij parti. ⁊ ſolui poteſt ſicut modo predicto.

¶ Poſt hec de actibus adijciendum videtur vtrum ⁊ ipſi ex fine ſicut voluntas penſari debeant boni vel mali ⁊c̄.

ʒ mendaciū

Uero circa diſtinctionem 40ᵃᵐ vtrū oīs actus ſit bonus ex fine: Et ſic Aug. c.3 in lr̄a. Bonuʒ opus intentio facit ¶ P̄. Actus intelligēdi eſt verus ex pncipio. ſed finis eſt hic ſicut ibi pnᵐ. ğ ⁊c̄. ¶ P̄. Bonitas eſt ab aliqua vna cā. Nulla alia pōt dari niſi finis. ¶ Contra. Aug. ʒ mendaciū ver. Et ponit̄ in lr̄a. dicit q multi actus nō pñt eſſe boni etiā ſi pp̄ finē bonū fiant.

Reſpōdeo. pmo dōm eſt de bonitate nāli. 2° de bonitate morali. ¶ De p° dico q ſicut in corpe pulchritudo eſt ex aggregatione oiuʒ ꝯueniētiū

A illi corpi ⁊ inter ſe:puta quantitatis coloris ⁊ figure: ſicut vult Aug. 8. de tri. ca. 3. Bona facies ⁊c̄. ita bonitas nālis (nō eſt illa que ꝯuertit̄ cū ente: ſed illa que hʒ oppoſituʒ malū) eſt pfectio 2ᵃ alicuiᵘ rei integrata ex oībᵘ cōuenien-

De diui. no. cap. 4. tibus ſibi ⁊ ſibiinuicē: ⁊ oībus illis cōcurrētibᵘ eſt pfecta bonitas. iuxta illud Diony. Bonū eſt pfecta ⁊ cā integra. oībus aūt iſtis deficientibᵘ: ⁊ nā ſtante que deberet pfici illis eſt pfecte mala: qbuſdam ſubtractis eſt mala: ſed nō pfecte ſicut de pulchritudine ⁊ turpitudine in corpe. Actᵘ aūt nālr natus eſt cōuenire cāe ſue efficiēti obō fini ⁊ formetūc igit̄ bonᵘ eſt nālr qñ hʒ oīa ꝯueniētia q̄tū ad iſta q̄ nata ſūt ꝯuenire ſibi nālr ⁊ cōcurrere ad eſſe eius nāle.

De his vide copioſius. 16 q. 4.

De ſcdo dico. q bonitas actᵘ moralis eſt ex aggregatione oiuʒ cōueniētiū actui. nō abſolute ex nā actus: ſed q̄ cōueniūt ei ſm rectā rōnē: qz igit̄ actui rō recta dictat determinatū obm cōuenire ⁊ determinatū modū: ⁊ alias circūſtātias: nō eſt cōpleta bonitas ex ſolo fine: ſed pma rō bonitatis eius eſt ex cōueniētia actᵘ ad efficiens: a quo actus dr̄ moralis: qz libere elicitus. ⁊ h eſt cōe actui bono ⁊ malo: neqz eniʒ actus eſt laudabilis nec

D vituperabilis niſi ſit a volūtate. ¶ Scda conditio eſt ex obo: qḋ ſi ſit cōueniēs: tunc eſt actus bonus ex gn̄e: qz eſt indifferēs ad bonitates vlteriores q̄ ſumunt̄ ex circūſtātys ſpālibᵘ: ſicut genus eſt idifferēs ad multas dr̄ias: poſt iſtud. pma circūſtātia eſt ipſius finis: nec iſta ſufficit ſine alys circūſtātys: ſicut eſt circūſtātia forme: puta q debi-

B to mō fiat: qḋ pertinet ad 4ᵃᵐ circūſtātiaʒ: ⁊ ſequunt̄ circūſtātie magis extrinſece. ſ. qñ ⁊ vbi ⁊ huiꝰ. pʒ igit̄ q ſola bonitas finis etiā cū intēdit̄ ſm rectā rōnē non ſufficit ad bonitatē actus: ſed requirūtur alie circumſtantie ſm ordinem predictum ad hoc q bonitas ſit.

Ad auctoritatem Aug. pʒ q eſt ad oppoᵐ: qz ⁊ ſi finis ſit cōditio pncipalior ptinens ad bonitatē actus: nō tn̄ eſt ſufficiens ſimplr. loquēdo ēt de bonitate meriti que addit ſup bonitatē moralē illa ē pncipalr ex fine: qz ſuppoſita cōpleta boni-

C tate morali ſupaddit̄ bonitas meritoria ex relōne debita iſtiᵘ actᵘ in finē: que relo debita ſit inq̄tū elicit̄ a charitate: ⁊ quo ad h pn̄t auctes de fine exponi: q. ſ. bonitas meritoria eſt ex fine. ¶ Ad 2ᵐ dico q cā efficiens actᵘ intelligēdi, illa q̄ eſt ex pte intellc̄s vel hitus itellc̄s nālr agit. nec pōt diſformiter agere ipſi obo: ⁊ iō ſemp recte agit:

C nō ſic volūtas ſemp cōformiter agit ſuo obo: qz eſt cā libera nō nālis: qñ igit̄ eſt rectitudo ex pte pncipy mouentis totius actᵘ eſt rectᵘ: nō ſic. h ex pte finis. ¶ Ad 3ᵐ dico. q illa vna bonitas itegrat in ſe pfectiones oēs ꝯueniētes actui: ⁊ nō eſt aliq̄ vna ſola: ſicut nec pulchritudo i corpe.

¶ Cunqz intentio vt ſupra dictum eſt bonuʒ opus facit ⁊c̄.

Irca diſtinctionē 41ᵃᵐ querit̄. Utrꝫ aliqs actus poſſit eſſe indifferens: Et nō: qz inter habitū ⁊ priuationē nō eſt mediū. bonū ⁊ malū ſunt puatiue oppoſita. ğ ⁊c̄. Maior pʒ: q. 10. metaᶜᵉ. Tex. cō. 15. Oppoſita puatiue ſunt ꝯdictorie oppoſita circa aptū natū. inter ꝯdictoria nō eſt mediū. 4. meta. Tex. cō. 27. ğ ⁊c̄. ¶ P̄. Ex actibᵘ gn̄at̄ habitus. ğ ſi inter actuʒ bonū ⁊ malū eſſet aliqḋ mediū, aliqs eſſet habitus: q nec eēt bonus nec malus. ¶ Cōtra. Ambr̄. in lr̄a. Affectus tuus operi nomen imponit: ſed ſi nullus actus ex ſe eſſet idifferēs nō poſſet ex vno actu eſſe bonus per ſe ⁊ ex alio malus.

Hic dicitur q nullus i ſingularis actus eſt indifferens: actus tamen in cōmuni ē eſt indifferens: querē Bon. a. l. ſimplr. a. l. in hoc. Tho. 1. 2. q. 18. ar. 9. vide boñ. diſ. pūs arti. 2. q. 3.

Aliter poſſet dici q aliter pōt eſſe de bonitate ⁊ malitia morali: ⁊ de bonitate meritoria ⁊ malitia demeritoria. In pᵃ bonitate ⁊ malitia cōparādo ad actū nālē vr̄ poſſe inueniri actus indifferēs: q. ſ. hēat determinatā ſpēm in gn̄e nāe p cōpōnē ad oēs cauſas ſuas: ⁊ poſſit tn̄ hic indifferēter bonitatē moralē ⁊ maliciā. qḋ pbat̄ pmo: qz ſʒ phʒ 2° ethiᶜᵉ. hitus iuſtitie gn̄at̄ ex opibᵘ iuſtis: c. 1. ⁊ inde. nō tn̄ iuſte factis. iſte actᵘ nō eſt bonᵘ moralr: qz nō ex virtute. Silr de actibᵘ elicitis poſt vtutē: qz nō vr̄ neceſſitas: q volūtas hn̄s vtutē ſemp vtat̄ ea neceo: ſʒ tn̄ qñ occurrit paſſio ita vehemēs que ſubuerteret rōnē niſi vtat̄ virtute. ¶ Scdo ēt mō loquēdo de bono ⁊ malo vr̄ eē mediū inter actū bonū ⁊ malū: ſuppoſita eniʒ bonitate morali vt dictū eſt in. q. pcedēti: meritū vr̄ eſſe ex relōne ad finē debitū q̄ relo eſt ex charitate inexiſte. pōt aūt actus referri ex charitate in finē vltimū triplr. Uno mō actualiter ſicut cogitans actualr de fine diligit illū ⁊ vult aliqḋ pp̄ illū. Alio mō vtualr: ſicut ex cognitiōe ⁊ dilectione finis deuētū eſt ad volitionē huiꝰ entis ad finē: puta ex cognitione ⁊ dilectione dei ptinēte ad portionē ſupiorē. portio iferior ꝯſiderat talē actū: puta pnie eſſe aſſumēdum: ⁊ A poſtea illū exeqt̄ volēdo: nō tn̄ tūc referēdo in finē: quia nec tunc actualr cognoſcit̄ nec diligit̄. 3ᵒ hitualr: puta ſi oīs actᵘ referibilis in finē manēs cū charitate q̄ eſt pnᵐ referēdi dicat̄ referri hitualr. Triplici aūt mō pōt dici actᵘ nō referri. Unoᵒ negatiue abſolute: qz non refert̄ actualr B nec vtualr. Alioᵒ puatiue: qz nō eſt natᵘ referri ſic̄ peccatū veniale: qz lʒ ſtet cū charitate: nō eſt tn̄ natū cū charitate A referri in finē. 3ᵒ ꝯrie. ſ. qz corrūpit pnᵐ referēdi. ſ. charitatem: vt pctm̄ mortale. De illis duobus mēbris vltimis certū eſt q illi actᵘ ſunt mali. ſ. pctm̄ veniale ⁊ pctm̄ mortale. De duobᵘ pmis certū eſt q pmus actᵘ eſt meritoriᵘ: ⁊ ſatis pbabile eſt de 2°. De duobᵘ medys. ſ. de actu qui tm̄ refert̄ hitualr ⁊ negatiue. i. q nō refert̄ nec actualr nec vtualr dubiū eſt vtrū talis actᵘ ſit meritoriᵘ vel pctm̄ veniale: qz mortale pctm̄ nō pōt eſſe: aut ſit talis actᵘ indifferens. Si ponat̄ ſalteꝫ duoꝫ pmoꝫ mēbroꝫ: vr̄ q hō a. l. alter. extra cōtinue in grā. vel mereat̄ ꝯtinue, vel peccet mortaliter: vel ſaltē venialr: qz multos tales actᵘ elicit ꝯtinue q nec referunt̄ actualr nec vtualr ſm dictū modū. Iō pbabile vr̄ tales actus indifferētes ponere: qz nō hn̄t ſufficientē rōnē malitie ptinētē ad pctm̄ veniale: qz poſſe eſt nullā deordinationē eſſe in eis q̄ ſufficiat ad rōnē pcti. non eniʒ C tenet̄ hō nec tētione neceſſitatis ꝯ quā ſit pctm̄ mortale. nec tentione minori ꝯ quā ſit pctm̄ veniale referre ſemp actū ſuū in deū actualr vel vtualr: qz deus non obligauit nos ad hoc. neqz vr̄ eſſe in iſtis actibus ſufficiēs rō bonitatis: vt

tatis: vt ſint meritoꝝ:q: nõ vĩ minor relatio ſufficere ad meritũ q̃ʒ relõ viualis q̃lis nõ eſt hic. Sunt g̃ multi act⁹ indifferẽtes nõ tñ ſʒ eẽ q̃ hñt in ſpe nãe:ſed ẽt ſm eſſe qδ hñt in eẽ morali:ꝛ ſunt ẽt indifferẽtes ad bonũ meritoriũ ꝛ malũ demeritoriũ:q: vnũ indiuiduũ põt eſſe tale ꝛ aliud tale. multi ẽt ſingulares act⁹ eliciti ſunt indifferentes:qui nec ſunt tales neq; tales:ꝛ nõ ſolũ actus nõ humani de q̃bus nõ eſt ſermo ſicut mouere barbã:leuare feſtucam ꝛ hui⁹:que ꝓcedũt ex ſola imaginatione nõ ex libero arbitrio ipellẽte:ſed ẽt de actibus libere elicitis.

Ad argumenta. ¶ Ad p^{m} dico.q̃ nõ ſunt priuatiue oppoſita circa actũ loquendo de bonitate ꝛ malitia morali:vel ẽt loquendo de bonitate ꝛ malitia meritoria ꝛ d̃meritoria:nõ eni eſt act⁹ malus ex hoc ſolo q̃ caret bonitate tali vel tali:ſed q: caret bonitate quã dʒ hẽe:nõ aũt ois actus dʒ hẽe talẽ bonitatẽ. ¶ Ad aliud cõcedo q̃ ex ſilibus actib⁹ gñat̃ ſilis habitus:ꝛ ita ex multis actibus indifferẽtibus põt gnãri cõſimilis habitus ad ꝯſimiles act⁹ in gñe imobilr inclinãs: nõ tñ inclinat ad eos vt bonos nec vt malos:ſicut ẽt ipſe in ſe neq; eſt bonus neq; malus:ſicut nec ẽt gñat̃ ex actibus bonis vel malis:ꝛ ita incõueniẽs ad qδ deducit ratio nõ eſt incõueniens:ſed tanq̃ʒ veꝝ ꝯcedendũ eſt. D

¶ Cum autẽ voluntas mala ꝛ operatio ſint peccata ꝛc̃.

Nõ q̃ ſeq̃nẽtes.4.q. ſunt ex reportatio vt q̃buſdã placuit:ſed littera multũ variat̃ hincinde: iõ hic cõſequenter.

Circa iſtam 42^{am} diſ. in qua magiſter recitat dictum Hierony. in quo innuit̃ q̃ pctm̃ ꝯſiſtit in cogitatiõe ſermone ꝛ ope querunt̃ q̃nq;. Primo vtꝝ pctm̃ poſſit eſſe in cogitatione: 2° vtrũ in ſermone: 3° vtruʒ cõſiſtat in opere: 4° vtꝝ diuiſio Hierony. de peccato ſit ſufficiẽs: 5° poſſet queri de diſ.7.pctõꝝ capitaliũ.

Circa p^{m} arguit̃ q̃ non:quia ſm Aug. de duab⁹ aiabus. Pctm̃ nuſq̃ʒ eſt niſi in volũtate. ¶ Itẽ de vera religione. Peccatum adeo volũtariũ eſt ꝛc̃. ſed nõ eſt voluntariũ niſi q: in volũtate vel in ptãte volũtatis:cogitatio aũt nõ eſt in poteſtate volũtatis dicẽte Aug. 3° de lib. arb. c.15. Nõ eſt in ptãte nr̃a q̃n viſis tangamur. g̃ nõ eſt in cogitatione peccatũ. ¶ P̃. Nihil eſt pctm̃ niſi ſit cognitũ:q: nõ eſt pctm̃ niſi volitũ. ẽt nihil eſt volitum niſi cognitũ:ſʒ cogitatio nõ eſt cognita vel intellecta:q: ſi ſic:aut igit̃ q̃n eſt:qδ nõ cõtingit:q: tunc duo act⁹ eſſent ſil in intellectu qδ non eſt neceſſe ad hoc q̃ aliq̃s peccet: nec anteq̃ʒ inſit:q: tunc de iſta intellectione quererẽ vtruʒ eſſet intellecta vel nõ:ꝛ ſi ſic iterũ quererẽ de illa. ꝛ ſic in infinitũ. nec ẽt poſtq̃ʒ inſuit:q: tũc in illa nõ eſſet peccatũ actualr qδ eſt ꝓpoſitũ. ¶ P̃. In cogitatione nõ eſt malũ. ergo nõ eſt pctm̃. ꝓbatio añtis:q: ſi hoc eſſet veꝝ nõ eẽt niſi q: talis cogitatio eſt alicuius mali:ſed intellectio mali nõ eſt mala. hʒ eniʒ deus cogitationẽ mali:in quo tñ non eſt malũ vel peccatũ. Scientia ẽt eſt eadẽ reſpectu oppoſitoꝝ ꝛ reſpectu vnius oppoſiti eſt bona. igit̃ ꝛ reſpectu alteri⁹. ¶ Cõtra eſt Hiero. ſup Ezechie. idẽ ẽt dicit Aug. 12. de tri. c.12. magiſter in littera. c. illo. Modi aũt ꝛc̃.

Circa 2^{m}. Utrum pctm̃ poſſit eſſe in ſermone: Arguit̃ q̃ non:vtens inſtrõ ad finẽ illũ ad quẽ eſt ordinatũ:nõ peccat ſic vtendo:ſed ſermo inuentus eſt ad exprimendum mutue voluntatis inditia ſm Platonẽ in Tymeo. ¶ P̃. Si eſſet pctm̃ in ſermone:hoc eſſet vel inq̃ʒtũ eſt voꝝ vel inq̃ʒtũ ſignificatiua. non inq̃ʒtũ voꝝ:q: tũc in brutis eẽt peccatũ. nec vt ſignificatiua:q: ad ſignificandũ eſt impoſita. ꝛ eius ĩpoſitio non eſt pctm̃. Tum ẽt q: ex hoc q̃ eſt ſignificatiua nõ ĩprimit̃ ſibi aliqua qualitas. g̃. ¶ Contra. Math.5. Qui dixerit fratri ſuo racha: reus erit iudicio. q.d. ſa. ꝛc̃. ¶ P̃. Iaco. 3°. Siquis verbo nõ offendit. ¶ Item ibidem. lingua ignis eſt.

Circa 3^{m}. Utrũ pctm̃ conſiſtat in opere: Arguit̃ q̃ nõ:q: qδ nõ eſt voluntariũ nõ eſt pctm̃. opus nõ eſt volũtarium. ad Ro.7. Nõ qδ volo bonũ hoc facio. g̃. ¶ P̃. In eo qδ eſt cõe brutis ꝛ hoĩbus nõ põt eſſe pctm̃. Per illud eniʒ cõmune nõ poſſumus nos cõuertere ad finẽ:nec auerti a fine:ſed in multis operibus in q̃b⁹ deberet eſſe peccatuʒ cõmunicamus cuʒ brutis. ergo ꝛc̃. ¶ Contra. in pſal. Reddet vnicuiq; iuxta opera ſua. Et 27.
Apoc̃. Opera enim illorum ſequuntur eos. 14.

Circa 4^{m}. Utrum diuiſio Hiero. de peccato ſit ſufficiens, proceditur ſine argumentis.

Ad q̃ões iſtas premitto q̃dã gnãle. ſ. q̃ malitia p̃ ꝛ formaliter nõ eſt niſi in aliquo actu voluntatis. ꝓbatio:q: iuſtitia habitualis vt diſtinguit̃ ꝯ pctm̃ origiale:ꝛ actualis iuſtitia vt diſtinguit̃ ꝯ pctm̃ actuale eſt in volũtate. g̃ pctm̃ originale ꝛ actuale eſt in voluntate. h̃ ſatis pʒ p Anſel. de pctõ originali. c.4. ¶ Itẽ Aug. 3° de lib. arb. Cauſa ĩ pmo peccãdi eſt volũtas. nihil eniʒ eſt pctm̃ niſi qδ eſt in ptãte facientis:ꝛ nihil eſt in ptãte faciẽtis niſi qδ eſt in ptãte voluntatis ei⁹:q: nihil p̃ter hoc eſt iputabile:ꝛ iõ dicit 12° de ciui. c.8. q̃ defect⁹ voluntarios ſeq̃t̃ debita pena. Ex quo ſeq̃t̃ q̃ in ſolo velle eſt pctm̃ p̃ ꝛ in alijs nõ niſi mediãte velle. ¶ P̃. Ois cã actiua in vniuerſo p̃ter volũtateʒ eſt nãliter actiua. g̃ nulla p̃ter volũtatẽ eſt vituperabilis ꝓp ſuã actionẽ:hoc eniʒ pʒ p Aug. 3° de lib. arb. cã eniʒ nãlis ſm eũ nõ agit niſi ſm q̃ accipit vt agat ab alio:ꝛ ideo in nulla ſua ꝓpria actiõe eſt vituꝑabilis:ꝛ iõ in nulla actiõe ſua eſt pctm̃. Ex quo ſeq̃t̃ q̃ in cogitatiõe:ſermone:ꝛ ope: nõ eſt pctm̃ formalr ꝛ p̃:ſed hoc eſt in ſolo actu voluntatis. 2° dico q̃ lʒ pctm̃ nõ poſſit eſſe formalr niſi in voluntate vel in actu ei⁹ mãlr:tñ põt eſſe in iſtis actib⁹ dictis. ſ. cogitatione:ſermone:ꝛ ope:q: ſm Anſel. vbi. s. voluntas eſt motor in toto regno aie ꝛ oia obediũt ſibi:ſicut g̃ volũtas tenet̃ hẽe in actu ſuo rectitudinẽ:ſic tenet̃ hẽe illaʒ in alijs actib⁹ exterioribus ad quos coopat̃ vt motor. ſicut igit̃ mouendo recte potẽtias iferiores actus eaꝝ ſũt recti rectitudie pticipata. Ita ẽt p oppoſitũ mouẽdo nõ recte ſunt actus eaꝝ nõ recti quã rectitudinẽ dʒ voluntas illis dare:ꝛ ita mouẽdo eas nõ recte p̃uat eas illa rectitudie:ꝛ hoc habet̃ expꝛeſſe ab Anſel. vbi ſupra. c.4. vbi loquens in foꝛa aliaꝝ potẽtiaꝝ dicit. Dediſti nobis dñm cui obedire nõ poſſum⁹ ꝛc̃. ꝛ dicit q̃ mouet alias potẽtias in nobis ſicut inſtrumẽta. Ex quo etiã ſequitur q̃ nullus actus poſſit eſſe malus ẽt materialiter niſi qui poteſt imperari ab actu voluntatis formaliter malo. A B

a.l.pme.

Ex iſtis video ad p̃mã q̃õnẽ. vbi p̃ videdũ eſt ſi cogitatio ſit in poteſtate volũtatis ꝛ quõ. ſcδo quõ põt eſſe mala. p^{m} enim eſt nec̃iuʒ ad 2^{m}. cũ eniʒ in cogitatione non ſit formalr malitia vel pctm̃ ad hoc:q̃ ſit aliqualr mala:opʒ q̃ ſubſit imperio voluntatis ex qua ſubiectione contrahat malitiam a malitia voluntatis.

Quantum ad p^{m} nõ vĩ q̃ ſubſit imperio voluntatis:q: ois volitio requirit neceſſario intellectionẽ nãlr p̃oꝛẽ:lʒ ſil duratione:quero igit̃ quã cogitationẽ põt iperare nõ illã p̃oꝛẽ. ꝑ:nec aliã ſcδaʒ:q: ad nihil mouet volũtas ſil duratione:niſi ad illδ qδ fuit pꝛecognitũ. igit̃ ſi mouet ad cogitationẽ ſcδam illa erat iam C

cognitu: ⁊ ſic poſſet ꝓcedi in infinitũ. ❡ Aliter deducitur argu[m] ſic. Si volũtas põt imperare itellectui cogitationẽ alicuius obiecti: tũc aut illã a qua auertit itellectũ aut illã ad quã cõuertit ipſuz. nõ p[ri]m[um]: q2 tũc nõ auerteret ab ea. nec 2[m] q2 vt dictũ eſt volitio req̄rit in itellectu actualẽ cognitionẽ ſil' duratione ⁊ priorẽ nã. cogitatio ỽo ad quã cõuertit eſt poſterior nã volitione: per quã itellect[us] cõuertit ad illã. igit̃ nõ vĩ ꝙ volũtas poſſit īparare cogitationẽ aliquã itellectui nec ipſuz auertere a cõſideratione alicui[us] obiecti ⁊ cõuertere ad aliud. ❡ P̃. In ꝑ ſe cauſis eiuſdez ſpēi
Tex.cõ.6. nõ põt eſſe circulus. ex p̄mo poſterioꝝ: tunc enim idẽ eẽt eſſentialr̃ prius ⁊ poſterius: ſʒ cogitatio in intellectu eſt ꝑ ſe cã reqſita ad volitionẽ: cum volũtas nõ põt velle niſi p̄cedente cogitatione in itellectu. g̃ nõ erit ecõuerſo volũtas cã cogitationis in itellectu: ⁊ ꝑ ꝯñs nec īperabit illam. ❡ Dices. ꝙ cogitatio in itellectu nõ eſt ꝑ ſe cã volitionis in volũtate: ſed tñ cã ſine qua nõ. ❡ Cõtra. cã prior non ſolũ nõ hʒ eſſe a cã poſteriori: ſed nec ad actũ ſuũ p̄ſuppo nit actũ cãe poſterioris: ſed ſi volũtas īperat cogitationez
A in itellectu opʒ eã eſſe cãm p̄orẽ itellectu. g̃ nõ preſupponit actum intellectus vt cãm ſine qua nõ. ❡ P̃. Quilibet effectus hñs cãm ſufficientẽ põt cauſari ab ea: ſʒ quelibet intellectio hʒ cãm ſufficientẽ. ſ. memoriã ꝑfectã ad cuius ꝯõnẽ nõ ꝯcurrit volũtas: vt pʒ in diuinis vbi ad actũ me
.... morie ꝑfecte nõ cõcurrit volũtas cõcauſans: q2 voluntas nõ cõcurrit ad ꝓductionẽ filij. ex di. 6. p̄mi libri. g̃ nõ põt imperare nec itellectũ mouere ad actũ itelligẽdi. ❡ P̃. Cauſa efficiens intellectionis mee vĩ eſſe obm̃ intelligibile cũ intellectu agente: ex quo ſeq̄t̃ ꝙ volũtas nõ hʒ cauſalitatẽ ſuper illã: q2 cãe nãles hñtes cauſalitatẽ ſuꝑ effectũ cõeꝫ cauſant illũ totalr̃. ❡ R̃ndeo ⁊ dico ꝙ opꝫ actũ intellectus eſſe in ptãte volũtatis: ita ꝙ poſſit itellectum auertere ab vno intelligibili ad aliud intelligibile cõuertendo. al's intellectus ſtaret ſemꝑ in cognitione obti perfectiſſimi habitualr̃ ſibi noti. ꝓbatio. agẽs ꝑfectius circa idem paſſuz fortius agit ⁊ impedit minus ꝑfectum. pʒ de igne ⁊ aqua que ſi agãt circa idẽ ignis totalr̃ īpediet aquã
B in ſua actione: ita ꝙ nõ habebit effectũ ſuũ. Sed obiecta intelligibilia reſpectu itellectionis ſunt cãe nãles actiue: ⁊ intellectus agens ⁊ poſſibilis ſi ponant̃ agere ad intellectionẽ: igit̃ minus ꝑfectum itelligibile pñte magis ꝑfecto intelligibili mouentemũq̄ moueret neqꝫ auerteret̃ intellectus ab illo magis perfecto ⁊ efficaciſſimo intelligibili. ❡ P̃. Aug. 11. tri. c. 3. ⁊. 15. c. 27. dicit ꝙ volũtas vult ⁊ copulat intelligẽtiã ꝓli. verꝫ eſt tñ ꝙ in. 11. loquit̃ de ſenſu:
Tex.cõ.6o. c.9. ⁊ circiter idem, 3. de aïa cõmento.18. ſed in. 15. de intellectu. ❡ P̃. 2° de aïa. Intelligim[us] cũ volumus. ſ. quoꝝ notitiã habitualẽ habemus. ❡ P̃. Habitus eſt quo qs põt vti cuz voluerit: p̄mo ethicoꝝ. g̃. ❡ Dico igit̃ ꝙ aliqua intellectio vel cogitatio eſt a voluntate īperata: ⁊ cũ poſſit diſtingui cogitatio gñaliter in p̄maz ⁊ ſcḋam: de p̄ma ꝓbo ꝙ nõ põt eſſe in ptãte voluntatis: q2
D aliqua cogitatio p̄cedit neceſſario oẽ velle ſaltẽ nã: ſed ꝙ p̄cedit omne velle ⁊ eſt p̄us nã / ſaltem / nõ eſt in poteſtate noſtra. hoc ẽt dicit Aug. 3°. de lib. arb. c. 15. Nõ eſt in poteſtate noſtra quin viſis tangamur.

Sed de ſcḋa cogitatione vĩ difficile ꝙ ſit in ptãte noſtra: cũ ad nihil videat̃ mouere volũtas niſi
Speculare diligenter hoc ꝙ multos latet peripatheticos nõ ſolũ Theo. ad cognitũ. Et vĩ hic multiplr̃. Uno mõ ꝙ ſufficit ad hoc ꝙ volũtas moueat ad cogitationẽ alicuius ꝙ illud ſit cognitũ ſolũ habitualr̃ nõ actualr̃. ❡ Alio mõ dĩ ꝙ ſufficit cognitio vel cogitatio alicuius obiecti in vĩi vel in aliquo ſili vel in 3rio. ❡ Alio mõ dĩ ꝙ ſufficit cognitio illi[us] obi remiſſa: vel ꝙ volũtas remittat itellectũ ad cogitationez illã inexiſtentẽ ſibi: ⁊ tũc illa cogitatione remiſſa occurrit aliud cogitabile. ❡ Alij dicunt ꝙ intellectus hʒ actũ collatiuũ: ita ꝙ in cõgitũ cognoſcit vnum correlatiuũ cõꝑando ipſuz ad aliud volũtas mouet ad ſtandum in cognitione illius. ❡ Alij dicũt ꝙ in poteſtate volũtatis nõ eſt cognitio ſimplex ſed diſcurſiua: ſʒ ex ſimplici mouet ad diſcurſiuã: ita ꝙ intellectui apprehendenti cognitione ſimplici aliq̄ duo obta volũtas iperat collationẽ vnius ad alteꝝ.

Contra p[ri]m[um] modũ. ipoſe enim eſt voluntatem velle actu: niſi ſit actualis itellectio in intellectu. ſi enim ſufficeret habitualis tunc dormiens vel q̄ntũcũqꝫ diſtractus poſſet velle aliq̄d notũ in habitu. ❡ Nec ſcḋs modus valet: q2 tunc cũ in lapide intelligat̃ ſuba corpea intellectio lapidis ſufficeret ad volẽdũ auem vel bouez: q2 hec itelligunt̃ in ſubſtãtia corpea vt in vĩi: ſilr̃ ad intelligendũ auẽ determinate vel bouẽ determinate. ⁊ ſilr̃ de quacũqꝫ alia ſuba corporea. ❡ Item illa itellectio in vĩi vel eſt idẽ cũ intellectione in ꝑticulari vel alia: nõ põt eẽ alia: q2 ſicut vlẽ in ſingulari non eſt aliud q̄ȝ ſingulare: ſic nec intellectio vl'is in ꝑticulari eſt alia a ꝑticulari in particulari. g̃ eſt idẽ in particulari: ſed ꝑ hãc nõ intelligit̃ niſi aliq̄d determinatũ. g̃. ❡ P̃. Intelligẽdo vlẽ poſſuz velle q̄libet cõtentũ ſub vĩi q̇d eſt volibile vel appetibile: puta intelligẽdo aïal poſſuz velle ouem vel bouẽ: hoc tñ nõ poſſuz ſine ſpẽ ꝓpria ouis vel bouis: quã ſpẽm nõ cauſat illa intellectio vl'is: nec ẽt voluntas: ſed obm̃ ſingulare ⁊ intellectus agẽs: igit̃ intellectio vl'is nõ ſufficit. ❡ Terti[us] ẽt modus nõ eſt cõueniens: hñ enim cõcedo ꝙ voluntas põt remittere cogitationẽ īexiſtẽtẽ: ſed tũc a caſu accidit ꝙ occurrit aliud itelligibile vel cogitatio alterius intelligibilis vl' eiuſdẽ aliter q̄ȝ p̄us: q̇d q̇dẽ itelligibile moueat intellectũ ⁊ voluntatẽ. ⁊ ſic ſolũ cauſalr̃ ⁊ non per ſe eſſet cogitatio in poteſtate voluntatis. ❡ P̃. Nõ ſaluat ꝓpoſituz: q2 q̄ntũcũqꝫ volũtas moueat ad aliud remittẽdo p̄orez cogitationẽ. hoc tñ nõ eſt per ſe ad aliq̇d determiatũ: q2 hoc ſolũ eſt ad phantaſma fortius: q̇d fortius mouet: ⁊ hoc ꝑ accidẽs in q̄ntũ. ſ. remittit illã cogitationẽ. ❡ Quartus ẽt modus nõ ſufficit. nõ eniꝫ ſemꝑ ad hoc ꝙ volũtas auertat itellectũ ab vno ⁊ cõuertat ad aliud: opꝫ ꝙ cognitio vel cogitatio ſit cõparatiua: q2 vnũ obiectũ põt cognoſci per ſe ſine cõꝑatione ad aliud: ⁊ ab intellectione illius põt volũtas auertere itellectũ. ❡ Itẽ in cõparatione nõ
E eſt intellectio alterius ſed tñ cointellectio. ❡ Ultim[us] ẽt modus nõ valet: q2 ſi nõ eſt in ptãte noſtra illud ſine quo nõ põt haberi diſcurſus: nec ẽt ipſe diſcurſus erit in poteſtate noſtra. diſcurſus aũt nec͂o p̄ſupponit cognitionẽ apprehenſiuam obiecti: ⁊ illa ſimplex intellectio obiecti ad quã dꝫ intell's diſcurrere nõ eſt in ptãte volũtatis: vt probatũ eſt ſupra. g̃ nec diſcurſus. ❡ Itẽ ꝯ oẽs modos ſil: q2 nullus eoꝝ põt aſſignare aliquẽ actũ in intellectu in eodẽ inſtãti cũ volitione: qui ad hoc ſufficiat. Nõ p̄mus: q2 ille nullũ actũ ponit: ſʒ ſolũ cognitionẽ habitualẽ. Nec ſcḋs: q2 volitio eſt in ſe diſtincta: ſed actus vel cognitio in vĩi eſt īdiſtincta. Nec tertius: q2 remiſſio intellectionis vnius obiecti nõ ponit aliquã itellectionẽ alterius obiecti niſi a caſu. Nec quartus: q2 qñ intelligo lapidẽ abſolute / nõ habeo cõꝑationẽ precuiã: nec abſoluta itellectio ſufficit ad hoc ꝙ velit̃ cõparatiuã. Nec quintus: q2 in inſtanti in quo vo- a.l.cõparatiua.
luntas cõuertit: nõ intelligit extremuꝫ a quo diſcurrit: q2 ab itellectione illius auertit: nec extremũ ad ꝙ diſcurrit: quia illius intellectio eſt naturaliter poſterior volitione. Stat ergo difficultas predicta.

Reſpondeo ergo p̄mittendo tres ꝓp̄ões: p̄ma ꝙ vna itellectione ꝑfecta ⁊ diſtincta
F exiſtente in intellectu: multe itellectiones indiſtincte ⁊ imperfecte pñt ineſſe. pʒ in exẽplo in viſu q in pyramide ⁊
infra baſim videt vnũ punctum in cono diſtincte: ⁊ tñ in a.l.cono.
eadem

eadem pyramide ⁊ infra eandē baſim videt multa īper/fecte ⁊ indiſtincte: ⁊ tñ vna eſt tñ viſio pfecta iſtius.ſ. ſup qḋ cadit axis pyramidis. ſi h̄ eſt poſſe in ſenſu multo magis in itellectu. ❡ Scḋa ꝓpoſitio eſt ꝙ itellectione exiſtente: lꝫ nō cognita: vt obm pōt volūtas velle ⁊ cōplacere ſibi in obiecto illius itellectionis ⁊ in illa intellectione: ⁊ nō cōplacere ſibi. aliter enim volūtas nō poſſet copu/
mentione li. 9. lare parentē cū ꝓle. qḋ eſt ꝫ Aug. q̄ſi vbiqꝫ in lib. de tri. ❡ Tertia ꝓpoſitio eſt ꝙ volūtate cōplacēte itellectioni intellectio firmat̄ ⁊ intēdit̄: ipſa aūt nō cōplacēte vel no/
G lente infirmat̄ ⁊ remittit̄: ⁊ hoc declarat̄ ſic. agens qḋ eſt diuerſarū opationū ⁊ actionū ſi circa vnū ⁊ idē agit: fortius agit ⁊ pfectius: q̄ ſi ſil' agat circa deſperata: virt⁹ eniꝫ vnita fortior eſt ⁊ pfectior. igit̄ ſi aīa ſm oēs ſuas potentias agit circa idē fortius ⁊ pfectius agit q̄ ſi circa diuerſa ſm diuerſas potētias ageret: ⁊ iō ſi volūtas opat̄ circa
idē: circa qḋ intell's: cōfirmat̄ intell's in actione ſua: ⁊ hec eſt rō ꝓꝑ gd. ꝙ ſo ita ſit: pꝫ per experientiā certā: ſicut quilꝫ pōt experiri in ſe. ❡ P̄. Agens iferi⁹ pfectu⁹ agit cōcurrēte agente ſupiori: lꝫ nō neceſſario regſito. ſed voluntas eſt agēs ſupius reſpectu intell's: lꝫ nō neċio regrat̄ ad actionez intell's. ergo ⁊c. ❡ Dico igit̄ ꝙ vna itellectione intell's exiſte pfecta pñt ibi eſſe multe cōfuſe ⁊ iperfecte: niſi illa intellectio eſſet ita pfecta ⁊ actualis ꝙ nō pateret̄ ſecū aliā. illis ḡ cōfuſis ⁊ iperfectis ibi exñtib⁹ pōt voluntas ſm ꝓpoſitionē ſcḋam cōplacere in qualibet eax: etiā ſi illa intellectio nō fuerit cognita: vt obiectū actualr: ⁊ ex tertia: voluntate cōplacēte in aliqua itellectione ꝯfirmat illā ⁊ intendit. illa igit̄ que fuit remiſſa ⁊ iperfecta ſit per iſtā cōplacentiā pfecta ⁊ intenſa: ⁊ ſic pōt iperare cogitationē ⁊ cōuertere intellectū ad illā. voluntate aūt nolente aliā intellectionē: ⁊ nō complacēte in ea: illa remittit̄ vel deſinit eſſe: ⁊ ſic dī volūtas auertere intellectū ab intelle/
H ctione illius. Et eſt ſile vt dictū eſt de oculo: qui ſtans in cōparatione eadē ad aliqḋ corp⁹ viſuꝫ ſine motu aliquo: ⁊ manēte eadē pyramide pōt virtus viſiua in aliud punctuꝫ qḋ ꝑus videbat: lꝫ ipfecte: niſi forte viſio illa eſſet ita perfecta ꝙ nō permitteret ſecum aliam.

Ad argumenta. ❡ Ad p̄m dico ꝙ volitio requirit intellectionē priorem nā: ſed ſufficit ꝙ illa intellectio ſit iperfecta ad hoc ꝙ voluntas illi cōplaceat. vt dictū eſt. ❡ Ad 2m dico. ꝙ nō eſt incōueniēs eſſe circulū vbi cā ſupior nō eſt ſimplr neceſſaria: ſed ꝯtingēter cōcurrit cū inferiori: ⁊ pōt effectus inferioris eſſe ſine illa. ſic aūt eſt in ꝓpoſito. volūtas enim nō eſt cā neċia intellectionis. In cauſis aūt nālib⁹ ⁊ neceſſarijs ordinatis ſimplr illa propoſitio eſt vera. ❡ Ad 3m dico. ꝙ intellectiones hñt cām ſufficientē memoriā: quo ad pfectionē quā illa pōt cauſare: ipſa tñ eadē cā ꝯcurrē/
a.l. cauſa. te ⁊ cū ſupiori vel hñte ordinē eēntialē circa illḋ circa qḋ agit ipſa pfectius agit. ꝓꝑ quē enim ordinez nate ſunt iſte
I potentie ſe inuicē īpedire: qꝛ circa diuerſa operant̄: ideo circa idē ſe intendūt: ⁊ tunc ſeq̄t opatio intenſior ⁊ perfectior: vñ ſi q̄ intell's intelligeret aliqd: ſi eſſet opatio volūtatis circa idē: ⁊ imaginatio circa ideꝫ imaginabile: ⁊ ſenſus circa ideꝫ pticulare: vtputa ꝙ eſſet pñs: pfectior eſſet intellectio: qꝛ potētie diſtincte circa diuerſa remittunt̄ in actionibus ſuis. ❡ Aliter poſſet dici ꝙ voluntas habeat īmediatā actionē ſup intellectū: ſed tñ hoc eſt difficilius.

K **Sequitur** ſcḋꝫ q̄ño. ſ. pōt eſſe pctm̄ in cogitatione. Ad qḋ dico ꝙ ipſius volūtatis ſunt duo actus. ſ. cōplacentie ⁊ cōcupiſcētie: ⁊ actus complacentie prior eſt: qꝛ prius cōplacet voluntati ex dilectione in illo cui cōcupiſcit q̄ concupiſcat aliquid ſibi. voluntas igitur poteſt aliquid ſibi inordinate concupiſcere ⁊ complacere in illo: ⁊ etiam potentijs inferioribus poteſt aliquod inordinatum concupiſcibile concupiſcere ⁊ in hoc complacere in illo: ⁊ eodē mō pōt quo ad actū intellectus. quando igit̄ volūtas iperat cogitationez alicuius illiciti: qua vult ꝙ obiectū ſit ſibi pñs ad cōtinuandū delectationē ⁊ complacentiā in illo: ſi illud cogitatū ſit illicitū in cōplacentia plena illo mō predicto eſt pctm̄ mortale: ⁊ hoc nō ſolum de carnalibus vt cogitare luxuriā: ſed ēt in actib⁹ intellectus reſpectu alioꝝ obiectoꝝ: vt imaginari ⁊ morari cuꝫ delectatione in cogitatiōe mortis inimicoꝝ: ⁊ ſic pꝫ ꝙ co/ Singularis paſſus plurimos latēs pre ſertim confeſſores.
gitatio de obiecto illicito ꝓcedens ex cōplacētia volūtatis in illo poſt deliberationē eſt pctm̄ mortale: ſicut enim eſt peccatū mortale volūtati cōcupiſcere ſibi delectationē de obiecto illicito: ⁊ illā ēt vel aliā cōcupiſcere potentie iferiori: ſic ēt pctm̄ eſt ad hoc velle cogitationē de iſto L
obiecto. Hec eſt ſñia Aug. 12. de tri. c. 1. ⁊ magiſter allegat 12. ſ. huius. 2.
diſ. 24. c. illo. Itaqꝫ vt breuiter ſūmā perſtringā ⁊c. Et ꝙ Augu. ibi intelligat ꝙ delectatio ſine conſenſu in opus ſit pctm̄ mortale/ pꝫ per illud qḋ dicit. ſi ſola mulier cogitat de re illicita totus hō dominabit̄: niſi mediatoris gr̄a interueniēte liberet̄. ꝙ ſi eſſet veniale poſſet ſine gr̄a oppoſita liberari. ex quo pꝫ ꝙ in eadē cogitatione pōt eſſe peccatū ⁊ nō eſſe: qꝛ q̄ñtūcūqꝫ cogitatio ſit delectabilis: cū tñ obm nō ſit delectabile, nō eſt pctm̄: vñ vir ſcūs pōt delectari in cogitatione alicuius peccati qḋ deteſtat̄: delectari tñ in cogitatiōe alicuius peccati quatenus obiectū ſit ſibi pñs: vt delectet̄ in illo vt in obo eſt pctm̄: ⁊ h̄ pꝫ p Aug. 9. tri. c. 10. diffinire intēperantiā verbūqꝫ eius dicere per/ a.l. motum.
tinet ad artē moralē. eſſe aūt intēperatū ptinet ad illḋ qḋ in illa arte culpat̄: ſicut noſcere ⁊ diffinire gd ſit ſoleciſm⁹ ptinet ad artē loquēdi: facere aūt illud vitiū eſt qḋ in eadē arte reprehēdit̄. ſic ḡ ſi cogitatio placet ⁊ cōtinuat̄ nō ꝓꝑ cogitatū: ſed vt per eam gs ad finem debitum deducatur: nō eſt peccatū: ſed ſi ꝓpter obiectum illicituꝫ vt in ipſo delectetur: ſic eſt peccatū: ⁊ iſto modo ſancti viri deteſtantur cogitationes illicitas.

Ad primum pꝫ per p̄dicta: cōcedo eniꝫ ꝙ peccatū formalr nō eſt niſi in volūtate: ſed materialr pōt eſſe in alijs actibus: nō tñ niſi vt iperant̄ a voluntate. vnde ꝑma cogitatio vt pꝫ. ſ̄. nō inducit pctm̄: ſed totiens hꝫ hō ꝑmas cogitationes quotiens ſibi occurrūt diuerſa obiecta ⁊ quotiēs ſurgit a ſomno. ❡ Ad 2m cōcedo ꝙ ꝑma cogitatio nō eſt in ptāte volūtatis: ſed ſic cōplacere cogitationi ⁊ ſic acceptare ⁊ tenere intellectū ibi. hī eſt in ptāte volūtatis. ❡ Ad 3m dico ꝙ nō ſeq̄t cogitatio non eſt ꝑus cognita. ḡ nec volita. nam ſufficit ꝙ actus cogitationis ſit pñs in rōne act⁹ nō in rōne obiecti cōſiderati: nec recte nec reflexe ad hoc ꝙ voluntas velit illā: ⁊ cōplaceat ſibi in illa. vñ ad hoc ꝙ aliqd ſit volitum ſufficit ei⁹ cogitationē actualr itellectui iherere. ❡ Ad vltimū pꝫ ex alio articlo q̄ōnis: q̄ño. ſ. pctm̄ eſt i cogitatiōe.

N **Ad qōnem** 2am ſoluēdā. ꝑmo videndum eſt q̄ño ſermo ſit in poteſtate voluntatis. 2o q̄ño in ea eſt malitia. ❡ Quātum ad p̄m dico. ꝙ potentia motiua in hoīe eſt inobediētia ſeruili reſpectu volūtatis: c. 3.
que ꝑmo politice vocatur diſpotica. vñ intm̄ ſibi obedit ꝙ nullū mēbrū habile ad motū niſi ſit aridū reſiſtit iperio volūtatis: ſed formare voces articulatas eſt actus potentie motiue: lꝫ nō poſſit elici niſi precedente actu imaginationis vel intellectus. ḡ ſermo eſt in ptāte voluntatis ſi lingua nō ſit ipedita: ſed diſpoſita ad motū. ❡ Quātuꝫ ad 2m dico. ꝙ malitia vel pctm̄ eſt in ſermone mālr. formalr ſo in volūtate. nā recta rō iudicat oēs actus humanos debere eſſe recte circumſtantionatos rectitudine ſibi debita. ſ. pticipata: loquēdo de actibus potentiaꝝ inferio/

rũ:ſed actus potẽtie motiue ſubeſt volũtati.ĝ oʒ eſſe cir-
cumſtantionatus ⁊ rectus rectitudine ſibi debita:vt q̄ trã
ſeat ſup mãm debitã vt ordinef ad debitũ finẽ:vt.ſ.edifi
cet ,ꝓximũ:⁊ q̄ notificet illud qđ eſt in cõceptu mẽtis:alr
eniʒ eſſet mendaciũ.ex defectu igiẽ alicuius circũſtãtie:
quã debet impare volũtas eſt peccatũ ⁊ malitia forma-
liter in voluntate ⁊ materialiter in ſermone.

Ad primũ arg^m dico.q̄ viſus inſtrũ ad finẽ ſuũ:ʒ lʒ in ſe nõ ſit formalr malus:põt tñ eſſe
malus mãliter inq̃tũ imperaẽ a volũtate:in qua eſt ma-
litia formalr vt cũ intẽdit malũ finẽ.Si aũt talis viſus ſit
ſm dictamen recte rõnis nõ eſt in eo malitia aliquo mõ.
Ad 2^m dico.q̄ illa malitia eſt in voce mãliter ,put eſt
O ſignificatiua.Et cũ dicis q̄ ĩpoſitio ad ſignificãdũ nullaʒ
q̃litatẽ voci tribuit.cõcedo nec aliquã intentionẽ nec ali-
quẽ cõceptũ:vñ nihil valet qđ dicũt aliqui q̄ vox ſignifi-
catiua cõtinet in ſe cõceptũ rei queʒ cauſat in aĩo audien-
tis.Si eniʒ hoc eſſet verũ:tũc vox ſignificatiua audita mo
uere poſſet intellectũ audiẽtis ſm illã intẽtionẽ inq̃tũ.ſ.
eſt ſic ſignificatiua:⁊ tũc vox latina ſignificatiua moueret
intellectũ greci audiẽtis eã ad cõceptũ queʒ exprimit:qđ
falſum eſt:vñ per hoc q̄ eſt ſignificatiua:nulla q̃litas ſibi
imprimiẽ.nec aliquẽ cõceptũ in ſe cõtinet:ſicut nec in cir
culo cauſaẽ q̃litas aliq̃ de nouo p hoc q̄ iponiẽ ad ſignifi
candũ vinũ.Jđ dico q̄ vox ſignificatiua ſolũ eſt ſignũ re
memoratiuũ ad placitũ.vñ vox tñ imutat ſenſum audi-
tus:nec hʒ cauſare in ſenſu vel in phãtaſia vel in intellectu
niſi ɔceptũ vocis ex ſe:audituꝫ tñ imutato a voce ſignifica
tiua imutaẽ phantaſia ⁊ memoria:⁊ rememoratur rei:cui
tale nomen fuit ipoſitũ:⁊ ſic excitat intellectũ ad cõſidera-
tionẽ illius rei:cuius ꝑus habuit notitiã.alr eniʒ nihil mo-
ueret niſi res cui iponiẽ:ꝑus fuerit ſibi nota:⁊ q̄ ad rem
illã ſignificandã iponebaẽ:⁊ ſic reducit intellectũ ad actua
leʒ intellectionem rei ꝑus note habitualiter:⁊ iſto mõ põt
eſſe mãliter malitia in voce:vt eſt inſtrũm volũtatis.

Ad qõnem 3^m ſoluendã:vidẽdũ eſt ꝑmo vt ꝑus
P quõ opõnes aliaꝝ potentiaꝝ ſunt in
ptãte volũtatis:2° quõ in eis eſt malitia.Quantũ ad
ꝑ^m dico.q̄ opus accipiẽ in ꝓpoſito ꝑ opõne potẽtiaꝝ in-
feriorꝝ aliaꝝ a po^a motiua lingue:lʒ eniʒ ſermo ſit q̃dã
opus:diſtinguiẽ tñ ɔ alia opera:q2 ſm illud opus ſermo-
Q nis maxie ſe hʒ hõ ciuiliter ⁊ politice.Dico ĝ q̄ poten-
tia motiua eſt in ptãte volũtatis:vt.ñ. viſuʒ eſt:⁊ ſilr potẽ
tie ſenſitiue:⁊ ẽt vegetatiue quatenus depẽdẽt a motiua:
ſicut potẽtia vegetatiua q̃tũ ad nutritiuã reqrit appõnẽ
nutribilis:⁊ ſilr approximationẽ actiui ad paſſiuũ:⁊ ſʒ h
potẽtia gñatiua eſt in ptãte nr̃a:⁊ in ea põt eſſe pctũ ma-
terialr inq̃tũ ad actũ inordinatuʒ ꝑcedit po^a motiua:q̃
eſt in ptãte volũtatis.ſilr ẽt q̃tum ad potẽtias ſenſitiuas
quatenus opõnes eaꝝ dependent a po^a motiua.vñ Aug.
11.de tri.c.8.dicit.q̄ q2 opatio palpebraꝝ nẽcio regitur
ad viſionẽ e motus localis palpebraꝝ obedit aĩe caten^9
viſio eſt in poteſtate volũtatis.Sed ſunt ne huiꝰ po-
tẽtie alr in poteſtate volũtatis q̃ʒ per ꝑm^m motiuũ:Di
R co q̄ ſic.inq̃tũ.ſ.pfectius pñt in actũ ſuũ ex hoc q̄ volũ
tas hʒ actũ ſuũ circa idẽ obiectũ.pʒ in viſu.nã ſtãte eadẽ
diſpõne obiecti ⁊ oculi põt viſus imperari a volũtate:vt
abſqʒ motu locali intueaẽ nũc aliquẽ punctũ pfectius q̃ʒ
ꝑus:⁊ hoc in eadẽ pyramide ⁊ infra eãdẽ baſeʒ pp copu-
lationẽ volũtatis.De 2° dico q̄ malitia eſt in eis mãli-
ter eodem modo ſicut in alijs.ſ.ſermone ⁊ cogitatione.ſ.
q2 nõ ſunt cum debitis circumſtantijs elicite e carent re-
ctitudine participata quã debent habere.

Ad primũ de apoſtolo dico.q̄ illud oʒ intelligi q̃ ad primos motus:de q̄bus non video
q̄ ſint pctã:q2 precedũt oẽm actũ voluntatis:⁊ nulla rõ
culpe eſt in aliquo ꝑcedẽte actũ volũtatis.delectationes
aũo que ſunt in voluntate tanq̃ ꝑmi motus ſunt pctã:q2
ſunt de obiecto illicito vt q̃ volũtas delectaẽ appetitui
ſenſitiuo:q2 ille nõ ſunt ſine actu rõnis ⁊ volũtatis prece-
dẽte.Si dicas q̄ ꝑmi mot^9 ſunt peccata ex eo q̄ vo-
luntas nõ ꝓuenit.Tunc nõ eſt pctm cõmiſſionis ſʒ omiſ-
ſionis:⁊ ſic illa opa que ſunt peccata formalr ſunt illa ope
ra interiora.Ad 2^m dico.q̄ appetitus noſter in quo cõ
uenimus cũ brutis eſt liber ⁊ rõnalis p pticipationẽ:non
aũt p actũ ſuũ:ſʒ p actũ alteri^9 po^e.ſ.volũtatis cui ſubeſt:
⁊ ideo põt cõuerti ad bonum ⁊ auerti a bono. Jn brutis
autem lʒ ſit appetitus ſenſitiuus:nõ tamen eſt particeps
rõnis in eis ſicut in nobis.

Ad qõnem 4^m dõm q̄ Hierony.nõ diuidit hic pctm actuale formalr nec ſubiectum
pcti formalis:q2 hic eſt actus volũtatis ⁊ nõ cogitatio nec a.l.formalr.
ſermo nec opus exterius:nec ẽt originale pctm:q2 illđ eſt
ſolũ in aĩa:ſʒ diſtinguit h tñ ſubiectũ mãle peccati:⁊ poſ
ſet cõtineri illa diuiſio pcti ſub duplici mẽbro.ſ.q̄ q̃dã
eſt pctm in actu īteriori:q̃dã cõſiſtit in actu exteriori.ꝑ
mõ eſt pctm cogitationis.2^m ſubdiuidiẽ q2 ſic cõtinet lo- S
cutioneʒ ⁊ opõnẽ:q2 locutio maxie cõuenit hoĩ vt eſt rõ- Vid.2.de ma
nalis ⁊ vt eſt hõ:q2 vt ſic eſt cõicatiuus:⁊ ſic circũloquntur l.c.88.r.3.de
actũ exteriorẽ p duo mẽbra:⁊ oʒ intelligi diuiſio poſitiue ma.l.c.6.68.r
quo ad pctm cõmiſſionis:negatiue quo ad pctm omiſſio- alibi.
nis in cogitatione:locutione:⁊ opere.

CIrca 5^m.ſ.de di.pctõꝝ capitaliũ eſt ſciẽ-
dũ q̄ eius ſolõ pʒ di.6.huiꝰ vbi q̃ſi- q.2.
tũ fuit de pctõ angeli.voluntas.n.ɔiuncta ap
petitui ſenſitiuo nata eſt tendere in delecta-
bilia talis appetitus:⁊ maxie in maxima de-
lectabilia ⁊ appetibilia appetitui ſenſitiuo excellentiora:
ſicut intellect^9 coniunctus natus eſt itelligere ſenſibilia:⁊ T
ꝑus ea que ſunt ꝑus ſenſibilia:volũtas igiẽ noſtra pp cõ-
iunctionẽ ſui cũ appetitu ſenſitiuo nata eſt tendere in de-
lectabilia tali appetitui:⁊ ſm iſta delectabilia poſſent aſ-
ſignari peccata capitalia carnalia:ſpũalia aũt ſm illđ qđ
eſt delectabile volũtati in ſe:nõ pp appetitũ ſenſitiuum.
pctm aũt auaritie nõ vĩ eſſe niſi circa appetibile vtile.qđ
ordinaẽ ad appetibile ſm ſe altero dictoꝝ modoꝝ.ſ.ad
voluptatẽ vel honorẽ:ſm tñ formalẽ rõnẽ peccatoꝝ iſta
diſio ſeptimẽbris nõ eſt ſufficiẽs:imo eſſet p ſe accipiẽda
diſtinctio pctõꝝ vel ex carẽtia vel ex obligtate ꝑceptoꝝ:
ita q̄ ſicut ſũt.10.ꝑcepta:ita ſũt.10.peccata capitalia:⁊ ex
oppoſitione ad virtutes:⁊ de hoc dictũ eſt ꝑdicta di.6.

Eſt preterea quoddam peccati genus cete-
ris grauius ⁊ abominabilius:qđ dicitur pec
catum in ſpiritumſanctum ⁊c̃.

CIrca iſtã 43^m diſ.in qua magẽ agit
de pctõ in ſpũſcm queruntur Queſtio ſe
duo.Prio vtrũ volũtas poſſit peccare in quens eſt ex
ſpũſcm:2° vtrum volũtas creata poſſit reportatis.
peccare ex malitia volẽdo aliqđ nõ oſtẽ-
ſuʒ ſibi ſub rõne boni veri.ſ.boni ſimplr
vel boni apparẽtis ⁊ ſm qđ.Circa ꝑ^m
arguiẽ q̄ nõ:q2 qui odit me odit ⁊ pñem meũ.Jo.15° vbi
dicit Glo.Qz q peccat in vnã pſonã peccat ⁊ in aliam.Et
Jo.15.Qui diligit me diligit ⁊ pñem meũ.Jtem.ſi põt
eſſe pctm in.ſ.ſ.h erit pctm qđ opponiẽ charitati:q2 ſm
magẽʒ di.17.ꝑmi li.charitas eſt.ſ.ſ.⁊ pʒ ꝑ^a Jo.5.De^9 cha-
ritas eſt:ſʒ charitati opponiẽ odiũ:ſʒ volũtas nõ põt odi-
re deũ:q2 in eo nulla rõ mali eſt.P.Si eſt aliqđ pctm
in.ſ.ſ.illđ eſt irremiſſibile ſʒ ſniam ſaluatoris Math.12.

Sed

e.19. Sed nullum pctm̄ eſt irremiſſibile ſm̄ Aug. ꝑ retrac. ğ nullū peccatū eſt in.ſ.ſ. ¶ Contra eſt magiſter in littera.

A **Reſpondeo.** hic p̄mo videndū eſt quō pōt eē peccatū aliqđ ꝑciſe in.ſ.ſ. vbi ſciēdū eſt

A ꝙ pctm̄ eſt auerſio a deo ⁊ cōuerſio ad creaturā: inquātū aūt pctm̄ formalr̄ vel v̄tualr̄ auertit a deo: ⁊ inquantū cedit in irreuerētiā alicuius perſone. ſic nō pōt auertere ab vna pſona gn̄ auertat ab alia virtualr̄: nec vt ſic pōt quis peccare in vnā pſonā gn̄ peccet in aliā. Sed ſi intelligaṫ qđ de auerſione actuali poſſet videri eadem rōne ꝙ nec auerſio actualis poſſet fieri ab vna pſona niſi actualr̄ fieret ab oīb⁹. ¶ Videṫ tn̄ mihi ꝯtrariū.ſ. ꝙ poſſet fieri auerſio actualis ab vna pſona nō ab alia. qđ ꝓbaṫ ꝑ ſic. cum enī ſint tres articuli reſpiciētes diſtincte tres pſonas poſſibile eſt aliquē errare ī vno articulo ⁊ nō in alio: ⁊ ꝑ ꝯñs peccare actualr̄ in vnā pſonā ⁊ nō in aliā: qꝛ habita actuali conſideratione de vna nō opꝫ ꝙ habeaṫ de alia. In q̄lꝫ aūt pſona inuenit̄ rō vltimi finis: qꝛ rō oīs boni. igiṫ illi vt ſic pōt fieri reuerētia ⁊ irreuerētia nō habita cōſideratione ad alias pſonas: ⁊ hoc vī facere eccleſia: vt pꝫ in collectis in qb⁹ includiṫ in fine ꝑ dn̄m nr̄m Jeſum xp̄m ⁊c̄. p̄mo enī ꝯmittiṫ pr̄i ad quē oīo cōiter porrigiṫ ⁊ in fine

B ſubnectiṫ mediator in cuius noīe petit ⁊ orat eccleſia: vn̄ ſiq̄s orādo per. d. n. J. xp̄m ⁊c̄ intēderet petere in noīe trinitatis nihil peteret: qꝛ petiṫ in noīe mediatoris qui xp̄s eſt. videṫ ğ eccl'ia in orādo orare vnā pſonā ⁊ non aliam actualr̄. hoc etiā pꝫ in illo hymno. Ueni creator ſpūs: vbi multa ponunt̄: que nō cōueniūt niſi ſpūiſcō: vtputa ꝙ ſit donum ⁊ talia. ¶ ꝑ. Magis diſtinguiṫ pſona a pſona q̄ȝ eſſentia a pſona: qꝛ inter pſonas eſt oppoſitio relatiua: nō ſic aūt inter eſſentiā ⁊ pſonā. Sed poīe eſt aliquē ſtare in actuali ꝯſideratione eſſentie diuine nihil cogitādo de perſona: vt pꝫ in phis: ⁊ ſic ꝯſiderare eſſentiā nō cōſiderādo pſonā inueniet in ea rōne finis ⁊ oīs boni: ⁊ ꝑ ꝯñs eſſentie vt eſſentia eſt pōt facere reuerētiā vel irreuerētiā non faciendo alicui pſone. ğ pōt facere vni pſone nō faciēdo alteri. ¶ Dices ꝙ nō eſt ſile de pſonis ⁊ de pſona ⁊ eēntia: qꝛ pſone ſunt correlatiue: ⁊ intell'ſ nō pōt hīe actum circa vnū correlatiuum gn̄ habeat circa aliud: ⁊ ſic nō pōt fieri irreuerētia vni pſone gn̄ fiat oībus. ¶ Sed hoc nō valꝫ: qꝛ q̄uīcūqꝫ ſint correlatiua tn̄ circa extrema ſūt duo act⁹ intellect⁹: ſicut pꝫ de accn̄te ⁊ ſubiecto: qui. n. itelligit accidēs nō ꝓpter hoc itelligit ſubiectū eadē itellectiōe lꝫ act⁹ cōperādi ſit vn⁹. ¶ ꝑ. Pater ſub rōne pr̄is nō dī correlatiue ad.ſ.ſ. igiṫ pr̄i pōt fieri reuerētia actualr̄: lꝫ actualr̄ nō fiat.ſ.ſ. ⁊ ſic poīe eſt ꝙ actualr̄ q̄s peccet in vnā pſonā nō peccādo in aliā actualr̄: ſꝫ tn̄ v̄tualr̄ neceſſe eſt ipſum cogitare de oī: cui facit reuerētiā vel irreuerentiā vni: ⁊ ita virtualr̄ facere idē oīb⁹: ſi eliciat aliquā opi. erroneā circa vnā pſonā v̄tualr̄ elicit circa oēs: qꝛ eaꝝ eſt vna bonitas ⁊ vna ſapia: nō tn̄ eſt neceſſe ſi actualr̄ peccet in vnam ꝙ peccet actualr̄ in aliaꝫ. Sꝫ iſto mō nō accipiṫ pctm̄ in.ſ.ſ. vt.ſ. aliquis peccet in ipſuꝫ ⁊ nō in aliam perſonā: ſed dī pctm̄ in.ſ.ſ. non ꝓprie ſed appropriate: vt qꝛ pctm̄ aliqđ

C eſt ꝯtra appropriatū.ſ.ſ. ſm̄ ꝙ dicimus ꝙ bonitas eſt ap-

Uide magiſtrū in p⁰ di.34. propriata.ſ.ſ. iō pctm̄ ex certa malitia dī eſſe pctm̄ in.ſ.ſ. patri aūt appropriaṫ po⁹: iō pctm̄ ex infirmitate diciṫ appropriate ꝯ patrē: ſapia aūt appropriaṫ filio: iō peccatuꝫ ex ignorātia dī eē ꝯ filiū. ¶ Dico tn̄ breuiter ꝙ oē pctm̄ qđ eſt in volūtate nō precedēte ꝑturbatione vel paſſione nec ex ignorātia in rōne eſt peccatū ex certa malitia: ⁊ ſic forte peccauit Adam: qꝛ in eo nō fuit perturbatio ex paſſione precedente: nec ignorantia: ſed tn̄ nō omne peccatū ſic ex malitia ⁊ ſine perturbatione voluntatis: ⁊ ignorantia rōnis cōmiſſum eſt peccatū in.ſ.ſ. qꝛ ſic pctm̄ in.ſ.ſ. nō eſſet peccatū grauiſſimū. peccatuꝫ enim ex certa malitia poteſt eſſe ꝯtra precepta ſcđe tabule que nō ſunt grauiſſima: qꝛ tn̄ virtualr̄ auertunt a fine. opꝫ igiṫ vt ſit ꝯtra preceptū p̄me tabule: qꝛ tunc actualiter ⁊ formalr̄ auertit ab obiecto illo pfectiſſimo ⁊ vltimo fine: nec adhuc oīa precepta p̄me tabule ſunt in.ſ.ſ. qꝛ opꝫ ad hoc ꝙ ſit pctm̄ grauiſſimū ꝙ opponaṫ actui pfectiſſimo cōuerſiuo ad deuꝫ: ⁊ ſic qꝛ actus charitatis vt dilectio dei eſt actus pfectiſſimus cōuerſiuus ad deū. ſi haberet oppoſitū.ſ. odiū dei h̄

D eſſet maximū pctm̄. Sed nō credo ꝙ talis actus charitatis habeat oppoſitū actū ꝯtrariū: qꝛ de⁹ nō pōt odiri ab aliq̄ volūtate: vt dixi in 4⁰. ergo pctm̄ in.ſ.ſ. nō eſt odiū dei: qꝛ formalr̄ nō pōt deus odiri. cū igiṫ poſt dilectionē dei act⁹

Diſ.49.q.9. ⁊ alibi. Uide.3.di.6. pfectiſſimus quo volūtas tēdit in deū ſit actus ſpei oppoſitū eius erit pctm̄ grauiſſimū. ⁊ hoc eſt pctm̄ deſperationis ſiue obſtinationis in malo cū deſperatione: ⁊ ꝓpoſito nō penitēdi. ⁊ hoc eſt pctm̄ in.ſ.ſ. Et ſm̄ hoc ad peccatum

A in.ſ.ſ. requirunt̄ tria.ſ. ꝙ ſit ex certa malitia: ꝙ ſit ꝯ preceptū p̄me tabule: ⁊ ꝙ ſit actus oppoſit⁹ pfectiſſimo actui cōuerſiuo. ⁊ hoc mō eſt pctm̄ in.ſ.ſ. ⁊ eſt finalis īpenitentia mō qꝛ hō decedit ſine penitētia: ſed qꝛ hꝫ ꝓpoſituꝫ de nunq̄ȝ penitēdo. ⁊ oriṫ ex deſperatione: ⁊ ſic dicit Aug. de fi. ad Pe. ꝙ peſſimi hoīes incidunt in hoc pctm̄: vt pꝫ de Cayn. qui dixit Gen̄. 4. Maior eſt iniq̄tas mea q̄ȝ vt veniam merear. credidit enī miſericordiā dei eſſe minoreꝫ ſuo delicto: ⁊ miſericordia dei eſt bonitas que appropriatur.ſ.ſ. ⁊ ideo dī pctm̄ in.ſ.ſ. vt pꝫ in lr̄a. Eodē mō Judas Matth. 27. ⁊ poniṫ in lr̄a c. illo. Eſt aūt peccati huius aſſignatio de quo dicit Aug. li. 1. de ſer. dn̄i in monte ꝙ Judas deſp̄ans facilius cucurrit ad laqueū q̄ȝ humiliat⁹ ve-

2.Reg.17. niā peteret: ⁊ de numero iſto fuit Achitophel ille. ¶ Dī aūt pctm̄ h̄ irremiſſibile nō ſimplr̄: vn̄ ſꝫ magr̄ꝫ in lr̄a h̄ pctm̄ nō remitteṫ hic nec in futuro qꝛ nō hꝫ penitentiaꝫ comitē: ſed hoc ꝯuenit cuilibet pctō mortali. Uerūtn̄ hoc pctm̄ dī irremiſſibile: eo mō quo nullū aliud pctm̄ diciṫ irremiſſibile duplr̄. ¶ P̄rio mō: qꝛ nullū pctm̄ aliud op-

E poniṫ directe p̄ncipio remiſſionis in remittente niſi iſtud: qꝛ hoc ſolū directe aufert a deo miſericordiā q̄ eſt p̄n^m remittēdi pctā: ⁊ nō dat ſibi niſi iuſtitiā: ⁊ hoc hꝫ iniq̄tāꝫ eſt cuꝫ deſp̄atione: talis. n. diffidit ⁊ deſp̄at de miſericordia dei. ¶ 2⁰ qꝛ corrūpit diſpōnē ad remiſſionē in eo cui

Diſtin.14. dꝫ remitti: qꝛ ſicut dictū eſt in. 4. p̄n^m diſpoſitiuum ad remiſſionē pctī in peccatore eſt aliq̄lis diſplicentia de pctō cū cōuerſione ad deū. hoc aūt pctm̄ iniq̄tū hꝫ ꝓpoſitum de nō penitēdo in tali obſtinato tollit oē tale diſpoſitiuū.

Ad primū pꝫ ꝑ p̄dicta ꝙ non pōt q̄s diligere nec odire vnā pſonam niſi virtualr̄ diligat vel odiat aliam: poteſt tn̄ actualiter diligere vnā nō diligendo actualr̄ aliaꝫ. ¶ Ad 2^m ēt pꝫ rn̄⁰ in q̄ōnis ſolōne: qꝛ illud peccatum eſt p̄ncipalr̄ contra ſpem: ⁊ poteſt ſic dici etiaꝫ ſi teneatur opi. magiſtri de charitate. ¶ Ad 3^m patet quomodo eſt irremiſſibile.

Utrum voluntas creata poſſit peccare ex malitia volendo aliquid nō oſtenſum ſibi ſub rōne boni veri. i. boni ſimplr̄ vel boni apparentis ⁊ ſm̄ quid. ¶ Et h̄ Bona. lib. 2. di. 34. arti. 1. q. 3. vide Rič. q̄libe. 1. q. 17. optime. diciṫur ꝙ non ſm̄ auctoritatem Diony. 4. de diui. no. nullus operaṫ ad malum aſpiciens.

Sed contra hoc: qꝛ tunc vī ꝙ volūtas creata nō poſſet tendere in obm̄ ſub aliq̄ rōne ſub qua nō poſſet tēdere volūtas diuina: volūtas. n. diuina pōt tēdere in oē bonū ſubſtratū illi deformitati: lꝫ non in illā rōnē malitie ꝯcomitātē. Et ſi ꝯcedaṫ ꝙ oē volibile ab vna voluntate ſit volibile ab alia: qꝛ omnis volūtas hꝫ obiectū eque cōmune. Nō tn̄ illud qđ eſt ordinate vo-

litum ab vna volūtate eſt ordinate volitū ab alia: q2 ordinatū velle nō eſt ex ſolo obiecto: ſed ex ɔueniētia actus s.ſi hoc dicat ɔ obiecti circa illā potētiā: pōt.n. cōuenire vni voluntati aliqs actus circa aliqd obiectū qui nō cōuenit alteri. Aliter arguit ɔ illā opi. q2 apphēdat odiū dei ab aliq̄ po^o itellectiua creata nō errantem nec p ɔñs oſtēdente illud ſub ratione boni: ſed tñ mali: ſi volūtas pōt iſtud velle ps propoſitū: q2 nulla eſt bonitas in iſto actu hoz ipſo actu volēdi. Si eniz aſſignat aliq̄ bonitas pp actū volēdi h nō eſt in obiecto vt pcedit actū: ſed eſt in ipſo: vt ſequit actū volendi. ¶ Si aūt nō pōt in illud malū oſtēſū niſi ſub aliq rōne boni ꝛ nō mali, g vel ſimplr nō pōt in illud: vel oportz [illegible] illud, 7. ethi^r. ſtāte rōne vli ꝛ pticulari ꝛc. 6.3.4.5.

[illegible] Preterea [illegible] pctm̄ in.ſ.l. ab alijs pctis: voluntas.n. q2 ɔiuncta eſt appetitui ſenſitiuo nata eſt cōdelectari ſibi: ꝛ ideo [illegible] ſibi delectabile peccat ex paſſione: qd̄ dr pctm̄ ex infirmitate ſiue ex impotētia: ꝛ eſt approprīate in pſonā cui attribuit potētia. ipſa et agit per cognitionē intellectualē: ꝛ ideo rōne errante ipſa recte nō vult: ꝛ pctm̄ eius ex errore rōnis dr pctm̄ ex ignorātia: ꝛ eſt ɔ filiū: cui attribuit ſapia. 3^m et eſſet pctm̄ ipſius ſʒ ſe ex libertate ſua nō ex codelectādo appetitui ſenſitiuo neqʒ ex errore rōnis: ꝛ illud eſt recte ex malitia ꝛ approprīate ɔ.ſ.ſ. cui appropriat bonitas. ¶ Si tñ nō ponat voluntatē creatā poſſe velle malū ſub rōne mali adhuc pōt aſſignari pctm̄ ex certa malitia: qn̄ voluntas ex libertate ſua abſqʒ paſſione in appetitu ſenſitiuo ꝛ errore in rōne peccat. ibi.n. eſt pleniſſima ratio pcti: q2 nihil aliud eſt a voluntate [illegible] ex pura libertate ſine alia occaſiōe extrinſeca eligit [illegible] ſum velle nō tñ ex malitia: ita q̄ voluntas ſic peccans tendat in malum inquantum malum.

A

B De ſtamp' ſe el' diſta peccādi parz. 83. q. a.36.

¶ Poſt predicta ɔſideratiōe dignū occurrit. vtz peccādi potētia ſit a deo vel a nobis ꝛc.

Uero circa diſ. 44.^m ꝛ vltimā [illegible] 2°. Utrū potentia peccandi ſit a deo? Uidet q̄ nō ſm Anſel. de lib. arb. poſſe peccare nō eſt libertas nec pars libertatis: g ex hoc q̄ lib. arb. eſt a deo non eſt poteſtas ab eo peccandi: ſed nec eſt a deo p hoc q̄ aliqd aliud a lib. arbit. ſit a deo, ergo nullo mō eſt a deo. ¶ Contra. magiſter adducit in littera auctoritates. c. 2. ꝛ allegat Paulū ad Ro. 13°. vbi vult q̄ non eſt poteſtas niſi a deo. s.2.ꝛ.3.

a.l. Aug^9 de natura boni q̄ prās noſcēdi non eſt niſi a deo: po^a aūt noſcendi eſt potētia peccādi agitur ꝛc.

Reſpondeo aut potentia peccandi dicit imediatū ordinē ad actū peccandi: aut dicit ipſiū fundamentū huius ordinis rōne cuius habens illū dr potens peccare. ¶ Si pmo mō aūt ordo eſt ad actū ſubſtratū deformitati: aut ad illā deformitatē que eſt in actu. Si pmo mō ille ordo eſt a deo ſicut ꝛ vtruqʒ extremū ordinis ꝛ ad illud ēt ſubſtratū deus hʒ potentiam: q2 ipſe illud cauſat: ꝛ nō tm̄ voluntas creata ſm vnā opi. ¶ Si 2° mō iſte ordo ad peccare nihil eſt: ſicut ꝛ terminus. ſ. peccare nihil eſt: ꝛ iō nō eſt a deo. Si aūt loquamur de fundamēto huius ordinis. dico q2 aliqd poſitiuum eſt fundamētū illi^9 ordinis vtroqʒ mō ſumpti: ſicut.n. in potentijs paſſiuis idē eſt pximū ſubiectū habitus ꝛ puationis: ita potētia actiua libera defectibilis eſt imediatū ſubiectū agēdi ꝛ deficiēdo oppoſitoꝝ. agēdo gdē rectitudinis. deficiēdo aūt peccati: ꝛ iſtud abſolutū eſt ppria potētia reſpectu vtriuſqʒ: eo mō quo po^a pōt eſſe reſpectu eoruz. ſ. effectiue ꝛ defectiue. hoc mō potentia peccādi eſt a deo: hoc eſt illa nā qua hñs eſt potēs peccare. potēs gdē nō efficiendo ſed deficiendo: cuius tñ deficere iſtud poſitiuū eſt pxima rō. ¶ Et ſi obijcit q̄ voluntas ſemp defi eſt inq̄tū eſt ex nihilo nō p aliqd poſitiuū in ea. ¶ Rñ^o. eſſe defectibile. i. eſſe vertibile in nihil cōſequit oēm creaturā: q2 eſt ex nihilo: ſed eſſe ſic defectibile. ſ. peccando eſt ppriū huic nāe: ꝛ cōſequit eā rōne qua h nā ſpecifica: q pōt eſſe pn^m oppoſitoꝝ agendo. ſ. ꝛ deficiendo. q.1.3 A A Vide ſupra diſ.37. a.I. immedia ratio.

B

Ad Anſel. dico q̄ libertas abſolute eſt perfectio ſimplr. vñ forālr ponit in deo ſm cū dē libertas in nobis eſt limitata: pōt tñ ɔſiderari ſʒ rōnē ei^9 forālē ſine illa limitatiōe: ꝛ ſic nō eſt pfectio limitata: ſʒ pfectio ſimplr. ¶ Exemplū. ſapia eſt pfectio ſimplr ꝛ illius: ꝛ rō abſolute eſt in nobis: nō tñ ſic: ſed cum limitatione: ita q̄ ſapientia noſtra includit duo quoꝝ alterū eſt perfectio ſimplr. alterū nō: ita dico q̄ h voluntas hui^9 ſpeciei que eſt in nobis icludit libertatē que eſt perfectio ſimplr: ſed nō eam ſolā: ſed cum limitatione que limitatio nō eſt perfectio ſimplr: rōne p̄mi nō couenit ſibi peccare [illegible] ordinis ad deficere actualiter: ſed rōne ſcdi. ¶ Ita igit exponenda eſt auctoritas Anſel. q2 poſſe peccare nihil eſt libertatis vt libertas eſt perfectio ſimplr: nec aliud [illegible] ratio ſua per hoc q̄ nō eſt in deo. Si autē accipiatur iſta libertas cauſatā ſm ordinem ſuum adhuc nō eſt aliquid eius: ſed vt dicit fundamentum pximū huius ordinis eſt aliquid ipſius. Sicut aūt iſta poteſtas eſt aliqd eius poſitiuū ita eſt a deo: qm̄ ex ipſo ꝛ in ipſo ꝛ per ipſum ſunt oīa: cui ſit honor ꝛ gloria in ſecula ſeculorum. Amen. C Conformiter diuine volūtati ꝛpoſitiue op abere pau per Chari cl/ vt tu ꝛ eas ſutis a deo pet ꝛ coopante.

FINIS.

¶ Tabula diſtinctionū ac queſtionum eiuſdem ſecundi libri.

Diſtinctio. I.

Creationem rerum ꝛc.

p^a ¶ Utrum p̄ma cauſalitas reſpectu oīum cauſabilium de neceſſitate ſit in tribus perſonis? 2
2^a ¶ Utrum deus poſſit aliquid creare? 4
3^a ¶ Utrū ſit poſſibile deum producere aliquid aliud a ſe ſine principio? 5
4^a ¶ Utrū creatio angeli ſit idem angelo? 8
5^a ¶ Utrum relatio creature ad deum ſit idem fundamento? 10
6^a ¶ Utrum angelus ꝛ anima differant ſpecie? 11

Diſtinctio. II.

¶ De angelica creatura ꝛc.

p^a ¶ Utrum in exiſtentia actuali angeli ſit aliqua ſucceſ[illegible] ſio formaliter? 11
2^a Utrum aliquid menſurans exiſtentiā angeli vel eius durationē ſit realiter aliud ab eius exiſtentia? 13
3^a ¶ Utrum oīum eiuernoꝝ ſit vnum euum? 14
4^a ¶ Utrū operatio angeli menſuretur euo? 15
5^a ¶ Utrum angelus ſit in loco? 16
[illegible] ſit q̄ non in maiori vel minori poſſit eſſe: ſed pcīſe in tanto loco? 16
7^a ¶ Utrū angelus poſſit eſſe in pluribus locis ſil? 18
8^a ¶ Utrū duo angeli poſſint eſſe in eodē loco ſil? 18
9^a ¶ Utrum angelus poſſit moueri de loco ad locū motu continuo? 18
10^a ¶ Utrum angelus poſſit ſe mouere? 22
11^a ¶ Utrum angelus poſſit moueri in inſtanti? 24

12° ¶ Utrum angelus poſſit ab extremo in extremum moueri non pertranſeundo medium: 25

Diſtinctio. III.

¶ Ecce oſtenſum eſt ꝛc.

1° ¶ Utrum materialis ſubſtantia ex ſe ſiue ex natura ſua ſit indiuidua vel ſingularis: 25

2° ¶ Utrum ſubſtantia materialis per aliquid poſitiuū intrinſecum ſit de ſe indiuidua: 27

3° ¶ Utrum ſubſtantia materialis per actualē exiſtentiā ſit indiuidua vel rō indiuiduādi aliqd aliud: 27

4° ¶ Utrum ſubſtantia materialis ſit per quantitatem indiuidua vel ſingularis: 27

5° ¶ Utrum ſubā in mālis ſit hec ꝛ īdiuidua ꝑ māmː 29

6° ¶ Utrū ſubā mālis ſit indiuidua ꝑ aliquā entitatem poſitiuā ꝑ ſe determinātē nām ad ſingularitatē: 29

7° ¶ Utrū ſit poſſe plures angelos eſſe in eadē ſpē: 31

8° ¶ Utrū angelus poſſit ſe cognoſcere ꝑ eſſentiā ita q̄ eſſentia ſit ſibi ratio cognoſcendi: 32

9° ¶ Utrum angelus habeat notitiam naturalem diſtinctam eſſentie diuine: 34

10° ¶ Utrū angelus ad hoc q̄ cognoſcat q̄ditates creatas alias a ſe requirat̄ neceſſario q̄ habeat ꝓprias ꝛ diſtinctas rōnes cognoſcendi eas: 36

11° ¶ Utrum angeli poſſint proficere accipiendo cognitionem a rebus: 38

Diſtinctio. IIII.

¶ Poſt hoc videndum eſt ꝛc.

1° ¶ Utrum inter creationem ꝛ beatitudinem angeli boni fuerit aliqua mora: 39

Diſtinctio. V.

¶ Poſt hec cōſideratio ꝛc.

1° ¶ Utrū angelus ꝑus meruerit beatitudinem quam acceperit: 39

2° ¶ Utrum angeli boni fuerint beati in p̄mo inſtanti ſue creationis ꝛ angeli mali miſeri: 40

Diſtinctio. VI.

¶ Preterea ſciri oportet ꝛc.

1° ¶ Utrū angelus potuerit appetere equalitatē dei: 42

2° ¶ Utrū formalr̄ p̄m pctm̄ angeli fuerit ſuꝑbia: 43

Diſtinctio. VII.

¶ Supra dictum eſt q̄ angeli ꝛc.

1° ¶ Utrū malus angelus neceſſario velit malū: 44

Diſtinctio. VIII.

¶ Solet et in queſtione verſari ꝛc.

1° ¶ Utrū angelus poſſit aſſumere corpus in quo exerceat [illegible] 47

Diſtinctio. IX.

¶ Poſt predicta ſupereſt ꝛc.

1° ¶ Utrū angelus ſupior poſſit illuminare īferiorē: 48

2° ¶ Utrū angelus poſſit loqui intellectualr̄ alteri: 48

Diſtinctio. X.

¶ Hoc etiam inueſtigandum ꝛc.

1° ¶ [illegible] 52

Diſtinctio. XI.

¶ Illud quoq; ſciendum eſt ꝛc.

1° ¶ Utrū angelus cuſtodiens hoīeꝫ poſſit effectiue aliqd cauſare in intellectu hoīs cuſtoditi: 52

Diſtinctio. XII.

¶ Hec de angelice nature ꝛc.

1° ¶ Utrū in ſubā ꝑabili ꝛ corruptibili ſit aliqua entitas poſitiua realiter diſtincta a forma: 53

2° ¶ Utrū ꝑ aliquā potētiā diuinā poſſit eſſe ſine foīa: 55

Diſtinctio. XIII.

¶ Prima aūt diſtinctionis operatio ꝛc.

1° ¶ Utrum lux gignat lumen tanq̄ propriam ſpeciem ſenſibilem ſui: 56

Diſtinctio. XIIII.

¶ Dixit quoq; deus ꝛc.

1° ¶ Utrū corpus celeſte ſit eſſentia ſimplex: 57

2° ¶ Utrū aliqd celū ſit mobile aliud a celo ſtellato: 57

3° ¶ Utrū ſtelle agant in hec inferiora: 58

Diſtinctio. XV.

¶ Dixit et deus ꝑducant aque ꝛc.

1° ¶ Utrum elementa remaneant in mixto in actu ſm ſubſtantiam: 59

Diſtinctio. XVI.

¶ Uerumtamen hec ꝛc.

1° ¶ Utrū imago trinitatis in anima rationali conſiſtat in tribus potentiis realiter diſtinctis: 60

Diſtinctio. XVII.

¶ Hic de origine anime ꝛc.

1° ¶ Utrū aīa ade fuerit creata in corpore: 62

2° ¶ Utrum paradiſus ſit locus conueniens habitationi humane: 62

Diſtinctio. XVIII.

¶ In eodem quoq; paradiſo ꝛc.

1° ¶ Utrum in materia ſit aliqua ratio ſeminalis ad formam naturaliter educendam: 63

Diſtinctio. XIX.

¶ Solent et queri plura de hoīs ſtatu ꝛc.

1° ¶ Utrū in ſtatu innocentie habuiſſemus corpora immortalia: 64

Diſtinctio. XX.

¶ Poſt hoc videndum eſt ꝛc.

1° ¶ Utrū filii procreati in ſtatu innocentie fuiſſent ſtatim confirmati in iuſtitia: 65

2° ¶ Utrum in ſtatu innocentie fuiſſent filii ſoli geniti q̄ nunc ſunt electi: 65

3° ¶ Utrum filii in ſtatu innocentie creuiſſent in corpore ꝛ ſcientia: 65

Diſtinctio. XXI.

¶ Uidens ergo diabolus ꝛc.

1° ¶ Utrum peccatum primi hominis in ſtatu innocentie potuerit eſſe veniale: 65

2° ¶ Utrum peccatum ade fuerit grauiſſimum: 66

Diſtinctio. XXII.

¶ Hic videtur diligenter ꝛc.

1° ¶ Utrū pctm̄ p̄mi hoīs fuerit ex ignorātia: 66

Diſtinctio. XXIII.

¶ Preterea queri ſolet ꝛc.

1° ¶ Utrū deus poſſit facere voluntatem creature rōnalis impeccabilem per naturam: 66

Diſtinctio. XXIIII.

¶ Nunc diligenter inueſtigare opꝫ ꝛc.

1° ¶ Utrum portio ſuperior ſit potentia diſtincta a portione inferiori: 67

Diſtinctio. XXV.

¶ Iam vo ad ꝓpoſitū redeamus ꝛc.

1° ¶ Utrū [illegible] a voluntate cauſa effectiue actū volendi in voluntate: 68

Diſtinctio. XXVI.

¶ Hec eſt gratia operans ꝛc.

1° ¶ Utrum gratia ſit in eſſentia aīe vel in potētia: 71

Diſtinctio.XXVII.
¶ Hic conſiderandum eſt ⁊c̃.
p° ¶ Utrum gratia ſit virtus? 71
Diſtinctio.XXVIII.
¶ Id vo inconcuſſe ⁊c̃.
p° ¶ Utrum liberum arbitriuꝫ hominis ſine gratia poſſit cauere omne peccatum mortale? 72
Diſtinctio.XXIX.
¶ Poſt hoc conſiderandum eſt ⁊c̃.
p° ¶ Utrum preter iuſtitiam originalē in Adam neceſſe ſit ponere aliquod donum ſupernālē? 72
Diſtinctio.XXX.
¶ In ſuperioribus inſinuatū eſt ⁊c̃.
p° ¶ Utruꝫ quilibet ſm legē cōem propagatus ab Adā contrahat peccatum? 73
2° ¶ Utrū iſtud pctm̄ ſit carētia originalis iuſtitie? 73
Diſtinctio.XXXI.
¶ Nunc ſupereſt inueſtigare ⁊c̃.
p° ¶ Utrum anima cōtrahat originale peccatum a carne infecta concupiſcentia ſeminata? 73
Diſtinctio.XXXII.
¶ Qm̄ ſupra dictum eſt ⁊c̃.
p° ¶ Utrū in baptiſmo remittat̄ pctm̄ originale? 73
Diſtinctio.XXXIII.
¶ Predictis adiÿciendum videt̄ ⁊c̃.
p° ¶ Utruꝫ peccato originali debeatur ſola carentia viſionis diuine pro pena? 75
Diſtinctio.XXXIIII.
¶ Poſt predicta de peccato ⁊c̃.
p° ¶ Utrum peccatum ſit a bono ſicut a cauſa? 76
Diſtinctio.XXXV.
¶ Poſt hec videndum ⁊c̃.
p° ¶ Utrum peccatum ſit per ſe corruptio boni? 76
Diſtinctio.XXXVI.
¶ Sciendum eſt tamen ⁊c̃.
p° ¶ Utrum pctm̄ ſit pena peccati? 76
Diſtinctio.XXXVII.
¶ Sunt autem ⁊ aliÿ plures ⁊c̃.
p° ¶ Utrum peccatum poſſit eſſe a deo? 76
2° ¶ Utrum voluntas creata ſit totalis cauſa ⁊ immediata ſui velle? 78
Diſtinctio.XXXVIII.
¶ Poſt predicta de voluntate ⁊c̃.
p° ¶ Utrū intentio ſit actus ſolius voluntatis? 80
Diſtinctio.XXXIX.
¶ Hic autem oritur ⁊c̃.
p° ¶ Utrum ſynderesis ſit in voluntate? 80
2° ¶ Utrum conſcientia ſit in voluntate? 80
Diſtinctio.XL.
¶ Poſt hec de actibus ⁊c̃.
p° ¶ Utruꝫ omnis actus ſit bonus ex fine? 81
Diſtinctio.XLI.
¶ Cum intentio ⁊c̃.
p° ¶ Utrum aliquis actus poſſit eſſe indifferēs? 81
Diſtinctio.XLII.
¶ Cum autem voluntas mala ⁊c̃.
p° ¶ Utrū peccatū poſſit eſſe in cogitatione? 82
2° ¶ Utrum in ſermone? 82
3° ¶ Utrum conſiſtat in opere? 82
4° ¶ Utꝫ diuiſio Hieronymi de pctō ſit ſufficiēs? 82
5° ¶ De diuiſione ſeptem vitioꝝ capitalium. 83
Diſtinctio.XLIII.
¶ [illegible]
p° ¶ Utrū volūtas poſſit peccare in ſpm̄ ſcm̄? 83
2° ¶ Utrum voluntas creata poſſit peccare ex malitia volendo aliquid non oſtenſum ſub ratione boni ſimpliciter vel apparentis? 84
Diſtinctio.XLIIII.
¶ Poſt predicta conſideration dig num occurrit ⁊c̃.
p° ¶ Utrum potentia peccandi ſit a deo? 84

F I N I S.

¶ Explicit ſecundū ſcriptum Oronienſe ſuper Secundū Sententiarum:editum a ſubtiliſſimo omniumqꝫ theologorum principe Joanne Duns Scoto ordinis Minorū: qd iterū ſcdo paruꝫ ante obitum/diligentiſſime recognouerat/caſtigaueratqꝫ celeberrimus in ea doctrina Magiſter Mauritius de portu Hybernicus ordinis eiuſdem/atqꝫ dei gratia archiepiſcopus Tuamēſis:olim in famoſiſſimo ſtudio patauino ordinarie legēs:multiſqꝫ notatu dignis/atqꝫ perq̄ neceſſariis additionibus/nulliſqꝫ alis in hunc uſqꝫ diem impreſſis/exornauerat. Appoſitis etiam omnibus his que pauloante per eximiū doctorem dn̄m Antonium de ſanctis Zarabinū ſunt addita vel correcta. Nouiſſime Uenetiis ſumma cū diligentia impreſſum/arte ⁊ ſumptibus Heredum nobilis viri quondam dn̄i Octauiani ſcoti ciuis ac patritii Modoetienſis/ſocioꝝqꝫ Anno a chr̄i natiuitate. 1522. Die octauo Januarii.

Regiſtrum

aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll

ll Ternus. Alii Quaterni.

